

VÁROSUNK
2005

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

III. évfolyam 1. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. január

Újévi Köszöntő

Ismét egy év suhant tova
Örömmel, búval rakva,
Egy évvel lett hát teljesebb
Az élet nagy kalandja...

Csak most indultunk, úgy tűnik,
Az égi, áldó szóra
S már itt kopogtat csendesen
A legutolsó óra..."

Az új esztendő első napjaiban tisztelettel köszöntöm Önöket!

Kívánom, hogy a szeretet, a béke és a nyugalom töltsen be szívüket és otthonaikat!

Ne feledjük, a szeretet olyan erő, amely szeretetet teremt.

Reményekkel és várakozással tekintünk a jövő felé.

Kívánom, hogy az új évben is maradjon anynyi melegség a szívekben, amely kitart a következő karácsonyig.

„Szeretet csak jó emberek között lehetséges!”, állította Cice-ó.

Kívánom, hogy legyen elég erő és kitartás álmaik megvalósításához, hozzon az új esztendő bőséget, gyűlölködés helyett emberi szót és soha el nem fogyó szeretetteljes békességet!

Adjunk örömet és értelmet egymás életének!

Hadd idézzem Shakespeare-t: „Ha összekapcsoljuk többek letét és munkáját, együttesen mindnyájan sokkal messzebbre jutunk, mint különhaladva bárki is eljuthatna.”

Az újévi nagy elhatározásaink között kérem, hogy szerepeljen; együttműködünk, együtt cselekszünk városaink, településeink és a benne élők boldogulásáért.

Kívánom, hogy az új esztendőt új szívvel és újult erővel kezdessük.

Boldog új esztendőt kívánok az 5. sz. Választókerület településeiben élő és az onnan elszármazott minden polgárnak.

Domokos László
Országgyűlési képviselő

Mádl Ferenc

**köztársasági elnök
úrral készített interjúból
kiemelt részletek:**

- „Az időségekkel együtt bízom, hogy reménytelibb jövő elé nézünk”.

- „Amit tavaly reméltem, csak részben vált valóra. Bízom abban, hogy ez az év a sikeres csatlakozás után a közéletben is nagyobb nyugalmat, az emberek gondjainak megoldására koncentráció politikáját hoz. Legörömtelibb momentuma mégis ennek az évnek a májusi történelmi nap, amikor Magyarország az Európai Unió tagjává vált. De a mindent átjáró közéleti feszültség, amely az elmúlt évet jellemezte sajnos nem múlt el. Talán lelkiileg is megviselte az embereket a sok kampány, amely erre az évre kijutott az országnak.

...Ha már a lelkiekre kérdez, különösen szomorú, hogy a népszavazáson nem tudtuk kimutatni azt a szolidaritást, amelyet a határon túl élő magyarok, akik régóta élnek nálunk nehezebb körülmények között, joggal vártak volna el tőlünk.

Szomorú az is, hogy a nemzetközi politika középpontjában még mindig a háború áll, hogy folyamatosan terrorcselekményekről hallunk a hírekben.

...Egy család gyarapodása, szellemi és anyagi értelemben egyaránt, végső soron az ország gyarapodása is. A politikai indulatokat pedig nem az úgynevezett „átlagemberek” szítják, noha sajnos az ő életükre is hatással van. Magyarország nehéz évtizedeket tudhat a háta mögött. Huszadik századi történelmünk bizony nem volt könnyű. Háború, és negyvenéves diktatúra rombolta az országot, s az, hogy most, uniós tagságunkkal reménytelibb jövő elé nézünk, elsősorban az idősöknek köszönhetjük, akik munkájukkal szinte a semmiből emelték fel Magyarországot. Eddigi életük a munka mellett a türelemről is szólt. Én is velük együtt bízom abban, hogy az ország májusi csatlakozását követően már reményre is van okunk.”

Isten áldja meg Magyarországot!

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület az év utolsó ülésén

Tárgy évi költségvetési rendelet jelenlegi ismert számai elfogadásra kerültek:

A Bevételek főösszege: 91,4 millióval csökkent: 3 milliárd 433 millióról, 3 milliárd 342 millió forintra.

A kiadások végösszege: 3 milliárd kettőszázötvenmillió forintra változott, ami 89,6 millió forintos növekedést, a tartalék végösszege viszont: 180,9 millió forinttal csökkenést mutat.

Autóbusz jegyáremelés: teljes árú havi bérlet: 2373 forint, kedvezményes havi bérlet (tanuló/nyugdíjas) 703 forint, vonaljegy: 95 forint lesz 2005. január 1-től.

20 új belterületi lakóút építésének költségéhez a lakossági hozzájárulás mértéke: 20%, összege:

Utca	Burkolat Négyzetm.	Érd.egység	Hozzájárulás FT/ingatlan
Rác Lajos	294	5,5	63.825.- Ft
Hunyadi (III.)	455	5,-	105.014.-,,
Tanács (II)	293	8,5	39.780.- ,,
Zrínyi I.	1.233	39,66	36.528.-,,
József Attila	915	15,5	68.079.-,,
Kilián (II) alap	673	6	73.920.- ,,
Mikes K.	1.380	35,5	40.527.- ,,
Deák F.	851	18,	55.305.- ,,
Toronyi	445	10	52.111.-,,
Berzsenyi	489	8	72.442.-,,
Fay A	1.490	38,5	39.888.-,,
Bercsényi	1.025	25,83	46.236.-,,
Nagy Sándor	1.683	26,5	76.938.-,,
Gárdonyi-Vörösm.	1.675	35,5	51.671.-,,
Botond	208	5	53.606.-,,
Rózsahegy K.	505	12,5	45.900.-,,
Aikotmány	477	7	79.722.-,,
Kisréti	1.678	41	45.624.-,,
Hámán Kató	2.330	38,5	65.405.-,,
Mátyás Király	3.026	62,5	53.713.-,,
Bacsó Béla (burkolat)	396	7.83	21.511.-,,

Minden kedves olvasónak áldott, békés boldog új évet és jó egészséget kíván:

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

BETHLEN HÍREK - December

9-én a Bethlen Gábor Szakképző Iskola tanműhelyeiben szakképzési napon ismerkedhettek meg a meghívottak az intézményben folyó gyakorlati oktatással. Mint ismert az iskolában gazda, pék, cukrász, tejfeldolgozó és még sok más szakma elsajátítására van lehetőségük a diákoknak. A vendégek megtekinthették a sütő- és tejüzemet, majd Prohászka Béla mesterszakács tartott érdekes előadást. A Körös étteremben a félkész tészta feldolgozásával ismerkedhettek meg a résztvevők. Az ebédet megelőzően Gubucz József igazgató az iskolákban folyó gyakorlati képzés fontosságáról beszélt.

ADAKOZÁS ENDRÖDÖN

2004. december 16-án az Endrödi Szt. Imre Templomban a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitász Gyomaendrödi csoportja idén is újra megrendezte a „SEGÍTÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKÉNI!” jótékony célú adakozását. 100 családot benne közel 300 gyermeket ajándékoztunk meg. Másnap a Gyomaendrödi Gondozási Központban 13 fogyatékos fiatalnak adtuk át szeretetsomagot, melyet egy nagyon megható műsorral vizionoztak.

Fővédnökeink, védnökeink voltak:

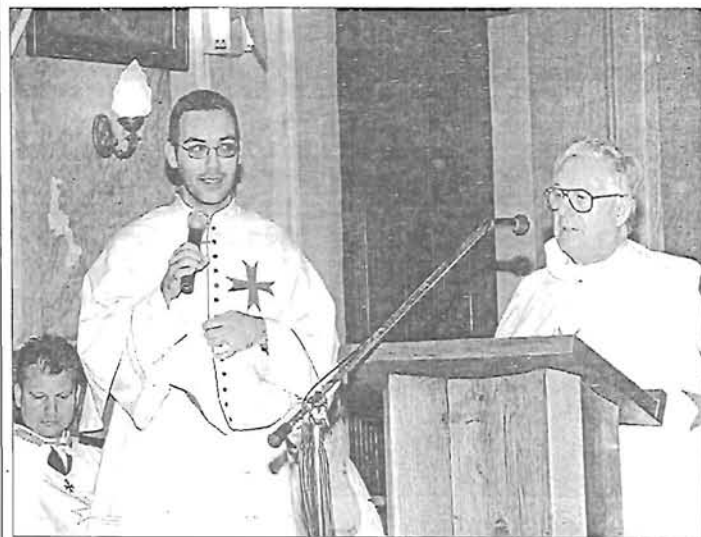
- Öccellenciája Gyulay Endre Szeged Csanádi Fgyházmegye megyéspüspöke
- Öccellenciája Alberto Cristofani della Magione a Templomos Lovagrend Nagymestere Olaszországból
- Zelnik József, a Művészeti Akadémia Elnöke
- Vitéz Fr. Czitó Ferenc Los Angelesből (California)
- Cseh Krisztián, a Kárpát Computer Kft. ügyvezető igazgatója (Budapest)
- Domokos László, Országgyűlési képviselő
- Gyomaendrőd Város Önkormányzata nevében Dr. Dávid Imre polgármester
- Gyomai Kner Nyomda Rt.

Nagyon sokan segítettek anyagilag és természetben, melyről legközelebbi számunkban részletesen beszámolunk.

Minden adakozónak, segítőnek, a gyerekeknek hálásan köszönjük az országos összefogás eredményeként létrejött szép és emlékezetes ünnepet. Életükre és további munkájukra Isten áldását kértük egy hálaadó szentmisén.

KÖSZÖNJÜK.

fr. Ungvölgyi János

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Karácsony előtti megemlékezések, hangversenyek kisebb szervezetek ünnepei tették színessé városunkban az adventi időszakot. Így készülhetett lelkileg is szívében is a város lakossága a karácsonyi ünnepekre. A város két helyén óriási karácsonyfa, több ház és lakás, hivatali épületek sokasága apró lámpácskákkal figyelmeztettek, hogy jön az év egyik legszebb ünnepe.

A Zeneiskola növendékei, a Zenebarátok Kórusa, a segítség-re szoruló klubja, a kis óvodások, az iskolások mind-mind méltóan ünnepeltek és hívták, várták a közeli hozzátartozókat.

A hajnali miséken (roráte) is a szokott lélekszámmal énekeltek és imádkozták: „Harmatozzatok Égi magasok; Téged vár egyedve a halandók lelke; Jöjj el édes Üdvözítőnk...”

December 29-én a Gyomaendrödi Mozgássérültek és Hadirokkantak Egyesülete (Hősök útja 48/1) rászoruló tagjainak és a Fogyatékos Klub (segítség-re szoruló) tagjainak kiosztott összesen 180 zsák krumplit.

Az adomány Domokos László képviselő ajándéka volt. Az egyesület vezetősége és tagsága nevében köszönetet mond az adományért Timárné Kozma Agnes elnök.

Domokos László országgyűlési képviselőnk megköszönte a decemberei népszavazáson résztvevőknek a részvételt, és azt, hogy véleményét nyilvánították, hogy a demokrácia szabályaival éltek és két igen fontos kérdésben - amelyet ugyan nem a Fidesz kezdeményezett, de örömmel állt meggyőződésétől vezetve a kezdeményezők mellé, az igenek oldalára -, letették voksukat. Az összesített eredmények alapján világosan látható, hogy az egészséget nem üzlet, a szavazatok elsőprő többséggel ezt bizonyították, ezért meg kell védeni a kórházakat. A kettős állampolgárság kérdését illetően a véleményt nyilvánító többsége igent mondott a nemzeti összetartozásra. (Sajnos ebben a kérdésben városunk szavazói között többen (56%) gondolták ezt fordítva..., de szerencsére a végeredményt nem sikerült elrontaniuk az 5. sz. választókerület összesített adataiban!)

A gyomaendrödi civilszervezetek közül 4 szervezet vezetősége és tagsága úgy döntött, hogy csatlakozik a Rákóczi Szövetség felhívásához, és támogatja a határon túli magyarság oktatási-nevelési költségeit úgy, hogy anyagi támogatást nyújtottak ahhoz, hogy magyar nyelvű iskolába írathassák a szülők a 2005-ös tanévben a magyar gyerekeket.

Tragikus gyorsasággal fogy a magyar nemzet lélekszáma. A segítő szervezet vezetői meggyőződése, hogy egyetlen egy európai nemzet sem nézné tétlenül, ha más országokban élő kisebbségeit már 8 évtizede érné folyamatos negatív diszkrimináció.

A segítő civilszervezetek: Endrődiek Baráti Köre, Honismereti Alapítvány, és a Szent Imre Egyházközségért Közhasznu Alapítvány, és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrödi Szervezete.

2004. december 18-án a Kereszténydemokrata Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt helyi tagjai az évek óta már hagyományra vált kereszténydemokrata vacsorát rendezett az Endrödi Közösségi Házban. A rövidke műsor keretében volt gyönyörűen megszólaltatott furulyaszóló, volt vers, és volt nagyon szép ősi magyar népdal is. A Szentírásból a Kis Jézus születése rész felolvasása után közösen karácsonyi énekeket énekeltek, ezalatt a jelen lévő gyerekek meggyújtották a gyertyákat, mécseseket és csillagszórókat. A vacsora előtt még P. Timár Mihály plébános köszöntötte a jelenlévőket. Esténket megtisztelte Domokos László országgyűlési képviselő is. A vacsora után kellemes beszélgetésben telt az este. Tombolásorsolást is rendeztünk. Jótékonyságot is. Kihelyeztünk egy dobozt, amiben pénzt gyűjtöttünk. Csatlakoztunk a Rákóczi Szövetség „Szülőföldön magyarul” felhívásához és vállaltunk egy felvidéki magyar diák tanulását az összegyűlt pénzdobozból.

Jó volt együtt lenni, és a Kis Jézus születését várni. Köszönjük tagjainknak és azoknak a barátainknak, akik eljöttek és velünk együtt örültek. Istentől megáldott, boldog újesztendőt kívánunk minden kedves Olvasónak.

Fr. Ungvölgyi János
KDNP helyi elnök

Domokos László országgyűlési képviselő a 2005. évi költségvetési vitában konkrét módosító javaslatot nyújtott be a vidékünkkel szembeni hibás gazdasági kormányzati politika ellen. Véleménye szerint akkor jár el helyesen a szocialista kormány, ha nem engedi eladni az elmúlt évtizedekben felépített közoktatásainkat, ha a mezőgazdaságból élők jogos támogatását biztosítja, ha az önkormányzatok több pénzt kapnak, ha emelkednek a nyugdíjak. Ennek érdekében nyújtotta be módosító javaslatát, melyeket a megye szocialista képviselői nem támogattak, így Földesi Zoltán sem!

Domokos képviselő a 2005. évi költségvetés elemzésekor az alábbi véleményét mondta el:

(részletek)

A 2005. évi költségvetés vesztesei a bérből és fizetésből élők... Az elmúlt két év alatt a szocialista kormány huszonkétszer emelt adókat, és 2005 pedig újra csak az adóemelések éve lesz: leginkább a rászorultak, a minimálbéren élők adóterhelése nem csökken.

A 2005. évi költségvetés vesztesei a gyermeket nevelő családok...

A családi adókedvezmény mértéke 3 éve változatlan, és ez idő alatt 20 százalékos értékűt veszített értékéből. Ez azt jelenti, hogy egy két gyermekes család 19.200 forinttal, egy három gyermekes család pedig 72 ezer forinttal kap kevesebb értékű támogatást, mint 2002-ben.

A 2005. évi költségvetés vesztesei a nyugdíjasok, hiszen a szocialista kormány megszüntette a polgári kormány által bevezetett nyugdíjmelést, amelynek értelmében a nyugdíjasok, a törvényben előírt mértékhez képest 3%-kal több emelést kapnak.

A 2005. évi költségvetés vesztesei a betegek, az allergiában szenvedők, hiszen a választási ígéreteivel ellentétben nem ingyenesek a szív- és érrendszeri megbetegedések, illetve a csontritkulás kezelésére szolgáló gyógyszerkészítmények.

A 2005. évi költségvetés vesztesei az egészségügy, az egészségügyben dolgozók. Vesztesek az ápolók, akik két éve nem kaptak egy fillér fizetésemelést, és a választási ígérettel ellentétben nem kapják meg a hűségjutalmat sem.

A 2005. évi költségvetés vesztesei a gazdák, a mezőgazdaságból élők. A Gyurcsány-kormány idén sem biztosítja számukra az EU-s támogatások nemzeti kiegészítésének forrását. Vesztesek az állattenyésztők is, mert csökkenő állatlétszám mellett magasabb hatósági díjakat kell fizetniük 2005-ben.

A 2005. évi költségvetés vesztesei az oktatás, a pedagógusok, a tanulók. 2005. január 1-től 600 önkormányzati és valamennyi egyház által fenntartott óvodában és iskolában csökken a gyermeklétszám után járó normatíva. A felsőoktatási intézmények támogatása alig 2 százalékkal nő, így az egyetemek, főiskolák ma reálértékben 10-15%-kal kevesebb pénzzel gazdálkodhatnak, mint két évvel ezelőtt.

A költségvetés vesztesei azok a gyerekek, akik kisteleplései óvodákba, iskolákba járnak. Ezeket a gyerekektől pénzt vesz el a Gyurcsány-kormány. Az eddig egységes normatívát kettéválasztja, és a bizonyos kiegészítő normatívát csak egy bizonyos nagyság fölötti óvodáknak, iskoláknak adja oda. Így 10%-kal kevesebb pénzzel gazdálkodhat az az óvoda és iskola, ahol az osztálylétszám a törvényben meghatározott átlag 50%-át nem éri el.

A 2005. évi költségvetés vesztesei a vállalkozók, mert a Gyurcsány-kormány az adóemelésekkel és új adófajták bevezetésével 100 milliárd forintot vesz ki a vállalkozásokból. Ugyanakkor 20 milliárd forintról 3,5 milliárdra csökkenti a közép- és nagyvállalkozói célelőirányzat összegét.

A 2005. évi költségvetés vesztesei az önkormányzatok. A kormány 2005-ben sem biztosítja a közalkalmazotti béremelés fedezetét az önkormányzatokban folytatódik a vagyonfelélés, és egyre több önkormányzat nem tudja ellátni még a kötelező feladatait sem.

S kik a nyertesek?

A költségvetés nyertese Gyurcsány Ferenc propagandagépezete. Ugyanis a kormányzati propagandára a korábbihoz képest közel kétszer annyit - másfél milliárd forintot - fordít a Gyurcsány-kormány.

A költségvetés nyertese még Medgyessy Péter is, aki utazó diplomataként próbálja az ország imázsát javítani szerzte a világban. A bukkott kormányfő erre nyolcvanmillió forintot kap a költségvetésből.

In memoriam

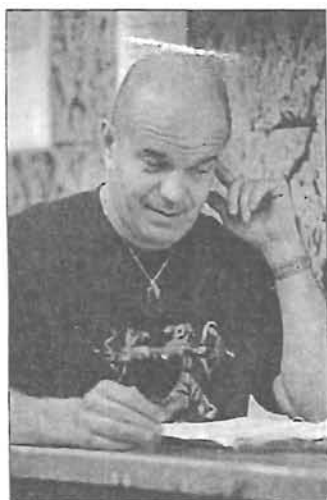
Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Bubik István

(1958-2004)

In Memoriam Bubik István
A Nemzet Színésze

I.
Nemrég azt mondták a nemzet színe előtt, hogy
nem félted a helyed, hogy a határvizűli
színészkollegád itthon majd elveszi tőled:
testvérként od'adod néki fele szereped –
István! nagyvonalún az egészet most odaadtad
és az üres helyeden majdan az új kollégák
örizik nevedet s – odaát is, csendben – a szíved,
melyet oly magyarán s emberien kinyitál;
Nemzeti Színünkben Te örök tag, nemcsak a pesti,
ám a kolozsvári, túl, s a komáromi is
és a beregszászi s a szabadkai nemzeti színház
tagként üdvözölend s örizi szellemedet!

2004. december 4.
Szilágyi Ferenc

II.
Mint aki felgyújtá testét a hazáért, tiltakozásul:
Téged is úgy ragadott el ma halálszekered;
értelemetlen volt: a hazáért lángola úgyis
a szíved, lelked; mécsesed ége tövig,
ám magasabb lánggal fénylik, beragyogva a gyászhetet is már
és az egész hont, hol – merre magyar lakik, él.
S ím ma Balassi, Madách, Rákóczi és Ady, Dsida, Vass Albert
s Kosztolányi Dezső mondja halotti imánk:
---Látjátok, feleim, magyarok, beh bús por s hamu lettünk;
nem jobb volna a szót szólni, a szép közöset,
s összeölelkeznünk, amiként Kárpátunk koszorúja:
szellemi védsáncsal védve közös vagyónunk,
mely az emberiség szent kincse is; - ám elomolhat

éppúgy, mint a Huszt bús düledéki s Fülek
és a dévai vár; nem jobb vón' dévai szívvel
vérünkkel kötni egybe a szétguruló
egy nagy templommá, a magyar jeruzsálemi szentély
boltjaivá, melyért esdve zokogva Ady - -
a folyvást romlót lelkünkkel, a tiszta hitünkkel
s egy akarattal megvédeni, vesző magyarok?!

2004. december 6.
Szilágyi Ferenc

Bubik István színművész (1958. május 19. Budapest —
2004. november 28. Ceglédbercel közelében) 1981-től 1992-ig
a budapesti Nemzeti Színház Jászai Mari-díjas tagja, érdemes
művész; legutóbb a szintén budapesti Új Színház művésze, túl
rövid ideig élt és játszott ahhoz, hogy tehetségéhez méltó mó-
don ismerje meg a szélesebb közönség. A szakma azonban na-
gyon is ismerte rendkívüli tehetségét, színészi képességeit.

Mindössze 46 éves volt, amikor a Szolnoki Szigligeti Szín-
ház Tánccsoportjának bemutatójáról indult haza a bemutatót követő
hajnalon végzetes, utolsó útjára. A rövidségében is rendkívül
gazdag életpályáról annyit megemlítünk, hogy a magyar nem-
zeti drámairodalom remekeiben játszott (Az ember tragédiája,
a Csongor és Tünde, a Bánk bán, az István, a király, az Ádvent a
Hargitán, A néma levente stb.). „Szerettük őt nagyon: nagyot
alakított az István, a király c. darabban” —mondotta a karam-
bolban sérülten megmenekült Ford utasa, amelybe szemből ro-
hant bele a művész legendásan ösrégi, 1966-os Volkswagene.
S mennyi nagy szerepet játszhatott volna még el! Hiszen a vi-
lágirodalom olyan nagy szerepeit mondhatta magáénak máris,
mint Molière Tartuffe-je, Shakespeare II Richárd-ja, a Figaró há-
zassága, A kaméliás hölgy. Nagy sikerrel alakított filmfőszere-
peket is.

Rendkívül sokoldalú ember volt. „Civilben” a Színész zenekar
dobosa, labdarúgásban, kosárlabdában, öttusában a színész-vá-
logatott tagjaként játszott. A népi táncot is kedvelte, sőt, gya-
korolta: feleséget is a néptáncosok közül választott.

Igazán otthon azonban — saját bevallása szerint —nem is
annyira a színpadon, inkább a pódiumon, az előadó művészet-
ben, a versmondásban érezte magát. Hétről hétre járta az orszá-
got, a határon túli magyar-lakta területeket is, s vitte a magyar
költészet erőt adó vigaszát, fölemelő, léleképítő erejét, ahová
csak hívták: határon innen és túlra. Tudatosan törekedett arra,
hogy elfeledett vagy kevéssé ismert műveket szólaltasson meg.
Nem sokkal halála előtt folytatott beszélgetést egyik műholdas
televízióknk szerkesztője a művésszel. Ekkor elmondta, hogy
igazi művészi hivatásának a magyar költészet megszólaltatását
érzi. Akik hallották őt verset mondani, megértik, hogy szívéből
szólt ez a vallomás.

Azt is elmondta ebben a november végi beszélgetésben,
hogy — ekkor már folyt a kettős állampolgárságról kiírt néps-
zavazás kampányolása — nem félti a maga színészi munkáját
a határon túli színész kollégáktól. Saját szavait idézzük: „Nem
félek attól, hogy délvidéki, erdélyi, kárpátaljai vagy felvidéki szí-
nészársaim eljártsszák előlem a szerepeket. De ha így lesz, osz-
tozunk. Isten hozta őket!” Voltaképp erre a kijelentésére épül a
Bubik István emlékére megírt két vers egyike.

S bár az ügydöntőnek nevezett népszavazás, sajnos, nem ol-
dotta meg a kítűzött célt, de rádöbentette a nemzetet Mohács
és 56 után arra a mélységes kártevésre, mulasztásra és tudatos
félrevezetésre, amit az elmúlt 60 év politikai uralma, rémuralma
okozott. A tragikus baleset és a tragikus népszavazás között író-
dott az első vers, míg a második a népszavazás után.

Bubik István hivatalosan nem volt a Nemzet Színésze kitün-
tetett birtokosa, ahhoz túl rövid ideig élt, de akik ismerték mély
elkötelezettségét a nemzeti művészet iránt, ezt a címet odaítél-
ték már életében. Utolsó kedves műhelyének, az Új Színháznak
igazgatója mondta halálakor: „Bubik Istvánnak felvállalt, biztos
értéktrendje, erős magyarsághite volt, amelynek életében sok-
szor, sokféle módon adott hangot...A méltóság és a gerincesség
ma már nem túl korszerű, de vegyünk példát róla ez ügyben
is.”

Halála előtti utolsó nyilatkozata is segít talán megteremt-
ni, megtalálni a nemzet elveszett egységét, a lelkek elveszett
békéjét.

Kedves Olvasóink!

Boldog új esztendőt kívánunk mindnyájuknak!

Köszönjük, hogy érdeklődésükkel megtisztelik évről évre, hónapról hónapra újságunkat.

A Szerkesztőbizottság sok elismerő köszönő levelet, információt kap, de várjuk és szívesen vesszük jó szándékú kritikájukat is.

Ismét beköszöntött az új esztendő, és a 2005. évi előfizetőink megértését kérjük, hogy csak most tudtuk a csekket mellékelni, - sajnos nem készült el időre -.

Szerkesztőbizottságunk 12. éve, hogy változatlan lelkesedéssel és mindig megújult erővel igyekszik végezni munkáját, amiért semmilyen fizetséget nem vár. Fizetnünk kell viszont a nyomdaköltségért, a borítóért és az etikett címkéért, a vidékiek esetében még a postaköltségért. Mint tudják olvasóink - mert mondják elégszer -, lendületben van az ország, és ez az árakra is vonatkozik. Ennek hatásaként sajnos mi sem tudjuk az előző évi költségeken előállítani újságunkat, ezért az éves előfizetői díj:

vidéki olvasóknak:	2.400.-Ft
helybeli és hunyai:	1.400.-Ft
db ár	120.-Ft

Természetesen, akinek szíve és erszénye megengedi, szívesen és köszönettel fogadunk bármilyen összegű támogatást is.

Az előfizetési és támogatási díjakat szíveskedjenek a mellékelt csekken befizetni, amit előre is köszönünk.

Kívánunk minden olvasónak jó egészséget, nyugodt, békés éveket.

Gyomaendrőd, 2004. december 31.

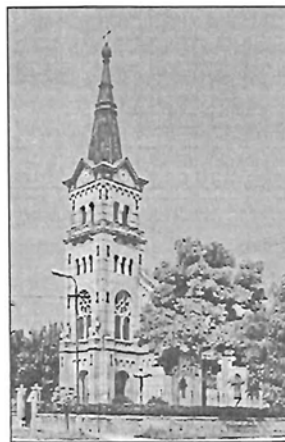
VÁROSUNK Szerkesztősége

Tímár atya újévi sorai:

Kedves Híveim! Testvéreim Jézusban!

Az idő és az örökkévalóság Ura ismét megajándékozott minket egy új esztendő kezdetével. Ebből az alkalomból a Biblia szavaival szeretettel köszöntelek titeket és kérem rátok, valamint jó terveitekre és munkátokra az Isten áldását (Mózes 4. könyve -Számok 6,24-26):

„Áldjon meg az Úr és oltalmazzon!
Ragyogtassa rád arcát az Úr, s legyen hozzád jószágos!
Fordítsa feléd az arcát az Úr és adjon neked üdvösséget!”
(Úgynevezett Ároni áldás)

Augusztus 16-a óta eltelt immár több mint egyharmad esztendő. Volt időm és alkalmam némi tapasztalatszerzésre. Engedjétek meg, hogy ezekből egyet-kettőt papírra vessek szerény újévi ajándékként.

Jóleső érzésként tapasztalom, hogy szorgalomból kitűnőre vizsgáztok napról-napra. Ebben a kisvárosban - hála Istennek - pezseg az élet. Hígygyétek el, mélyen vallásos hitű őseink még melegebben mosolyognának ránk az égből, ha tudatosabban vállalnánk a tőlük örökölt aranyigazságot: „Hiába az ember munkálkodása, ha nincs rajta az Isten áldása”.

Tudjuk, ez az ősi, velejéig keresztény igazság az örök élet távlatában érvényes... Gyönyörű kis templomunk bejárati küszöbe több koptatást is szívesen elviselne... Tisztába vagyok vele, hogy jól értitek a jelképes beszédet, és nagyon remélem, hogy megszívlelték.

Kamasz koromban, ha néha eldobtam egy-egy darabka papírt, vagy hasonló hulladékot, édesanyám szelíden rám szólt: „Kisfiam, ne szemetelj! Csak szemetes lelkű ember érzi jól magát a szemétdombon.” - Reggelenként bizony elég sok szemetet összeszedünk a járdákon és az árokban. - Meggyőződésem, hogy ennyi becsületes és szorgalmas ember között nincs szemetes lelkű.

A Mátyás király utca is dicsekedhet immár műúttal, ami jövőre lesz teljesen befejezve, (hála érte azoknak, akiket illet). Érthetetlen számomra, hogy ebben az utcában is miért száguldoznak a motoroskerékpárosok a járdán, 50-60 km-es sebességgel... Szeretnék természetesen halállal meghalni. Talán nem vagyok nagyon igényes?

Műemkek templomunk csapadék-vízvezető csatorna rendszerre hála Istennek elkészült. Hála mindazoknak a jószívű embereknek is, akik meghallották templomunk „jajkiáltását” és nemesebbikénk készítésére, nagylelkűen cselekedtek, adakoztak.

Örömmel közölhetem azt is, hogy gazdasági épületünkben alakitandó Ifjúsági Házunk kiviteli tervezésének munkája folyamatban van. Ezen a területen is reményteljesen tekinthet a jövőbe egyház-kozségünk.

Legyen szabad még egy örömhírt papírra vetnem: A vasútállomás mellett fekvő lezárt katolikus temetőben a tisztogatás, a dzsungelirtás megkezdődött. Ez még csak a „durva” munka. Az úgynevezett finomítás csak a következő ütemben végezhető, részben az időjárás függvénye, hogy mikor tudjuk befejezni ezt az óriási munkát. Megalapozott reményünk, hogy augusztus hónapban már teljesen rendezett környezetet találunk az odalátogató hozzátartozók, családtagok.

Gyomai Római Katolikus egyház 2004. évi statisztikai adatai:
Keresztelések száma: 14
Temetések száma: 22
Esküvő: 3

Ismételten minden égi és földi jót kívánok nektek az új esztendő első napjaiban imádságos és hálás lelkipásztori szeretettel:

Páter Tímár Mihály

SPORT

Véget ért a 2004. évi őszi szezon

November 20.

Orosháza - Gyomaendrőd FC: 2:1, (féldőben:2:0)

Alig elfogadhatóan mély volt a pálya. A játékosok jól vizsgáztak erőleltől.

Az első féldőben a vendéglátók két gólt és négy kapufát lőttek. A fordulás után kiegyenlítettebb lett a játék. Megérdemelt hazai siker és értékes 3 pont jutott birtokukba. A gyomaika nem tudták megismételni az eltelt évek sikerét, nem kerültek az élbolyba. A vendégek gólját Osán szerezte. Jók: Dobó, Tímár A, Bela.

A 16 csapat versenyén : 12. Gyomaendrőd FC 15, 5, 3, 7, 28:25, 18

Az endrődi sportkörnél a szezon zárást új vezetőség választás követte. A sportkör elnöke: Fülöp Zoltán lett. Kívánjuk, hogy apjához méltó eredményekkel ékesítse nagy múltú Sportegyesületünk hírét.

Jó pihenést és tavaszi sikereket kívánunk mindkét egyesületnek!

Márton Gábor

Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

január 9-én, és 23-án vasárnap fél 12-kor

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 16 órakor.
Szombaton 16 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

II. János Pál pápa üzenete a

2005. január elsejei Béke-világnapra

„Ne engedd, hogy győzzön a rossz, inkább te győzd le a rosszat jóval!” (Róm 12,21).

„Az újév kezdetén ismét a nemzetek felelőseihez és minden jóakarató férfinhez és nőhöz intézem szavaimat, mindazokhoz, akik érzékelik, hogy mily fontos a béke építése a világban. A 2005-ös Világnap témájaként Szent Pál Római levelében olvasott felhívást választottam: „Ne engedd, hogy győzzön a rossz, inkább te győzd le a rosszat jóval.” A rosszat nem lehet rosszal legyőzni. Ha ezt az utat követjük ahelyett, hogy legyőznénk a rosszat, engedjük, hogy a rossz győzzön le bennünket. A világban tomboló testvérgyilkos erőszak drámai látványa, a kimondhatatlan szenvedés és a belőle fakadó igazságtalanság láttán, az egyedüli valóban építő választási lehetőség az, ha „irtózáttal” elmenekülünk a rossztól, és a jóhoz ragaszkodunk (vö Róm 12,9).

A béke olyan jótétemény, amelyet a jóval kell elősegítenünk: a béke jótétemény az embereknek, a családoknak, a föld minden nemzetének és az egész emberiségnek. A rossz pokoli köréből egyedül akkor szabadulunk ki, ha elfogadjuk Pál apostol szavait: „Ne engedd, hogy győzzön a rossz, inkább te győzd le a jóval a rosszat.”

A rossz, a jó és a szeretet

Az emberiség már a kezektől megtapasztalta a rossz tragédiáját, próbálta megérteni annak eredetét és okait. A rossz nem névtelen, önmagától működő erő, hanem az emberi szabadságon keresztül fejt ki hatását. A rossznak mindig van arca és neve: azoknak a férfiaknak és nőknek az arca és a neve, akik szabadon rosszat cselekszenek. A rossz végső elemzésben a szeretet követelményéről való tragikus lemondást jelenti. Ezzel szemben az erkölcsi jó a szeretetből fakad, a szeretetben nyilvánul meg és a szeretetre irányul. Ez a megállapítás különös módon világos a keresztény ember számára, aki tudja, hogy a Krisztus misztikus testében való részvétel által kapcsolatba került nemcsak az Úr Jézussal, hanem a testvérekkel is. A keresztény szeretet, melynek lüktető szíve

az evangélium által alkotott erkölcsi jó, még az ellenség szeretetére is kiterjed. A világ jelenlegi helyzetét szemlélve könnyű észrevenni a rossz társadalmi és politikai megnyilvánulásainak elharapódzását. Ezek: a zavargások, az anarchia, a háború, az igazságtalanság, a mások elleni erőszak és mások megsemmisítése. A jó és a rossz ellentétes szolításai közepette az emberi családnak égető szüksége van az erkölcsi értékek közös örökségére, amelyet magától Istentől kaptunk ajándékba. A morális törvény alapelve, amelyre az egyház számtalan figyelmeztet és amelyre 10 évvel ezelőtt az Egyesült Nemzetek közgyűléséhez szólva, a Pápa is emlékeztetett, elkötelezettséget jelent arra, hogy mindenkor és felelősségteljesen mindenki azért fáradozzon, hogy az egyes emberek és egész népek élete tisztelőben és védelemben részesüljön. Ennek jegyében erőteljesen elítélendő mindaz a társadalmi és politikai jellegű rossz, amely a világban tombol, különösképpen pedig az, amelyet az erőszak kirobbanása okoz. Ebben az összefüggésben a Pápa gondolatban a szeretett afrikai kontinens felé tekint, ahol emberi életek millióit követelő örökös konfliktusok dúlnak. Miként feledkezhetnénk meg a veszélyes palesztinai helyzetről, Jézus szülőföldről, ahol nem képesek, igazságban és igazságosságban, összefűzni az egyetértésnek a konfliktusok által szétéptett szálai és amelyek aggasztó módon naponta újraképződnek a merényletek és a bosszúállás miatt. És mit mondjunk a terrorizmus erőszakának tragikus jelenségéről és a tovább tartó iraki drámáról?

Tisztában kell lennünk azzal, hogy az erőszak elfogadhatatlan rossz, amely nem fogja megoldani a problémákat. Az erőszak hazugság, az erőszak ellentétes a hitünk és emberiségünk igazságával. Az erőszak elpusztítja azt, amiről azt állítja, hogy védelmez, azaz a méltóságot, az életet és az emberi szabadságot. Ezért tehát elengedhetetlenül fontos a lelkiismeretek alakítására vonatkozó nagy nevelői munka, főként az új nemzedéké, hogy nyitottá váljon a teljes és szolidaris humanizmusra, amelyet az egyház mutat és remél. Csak ez lehet az alapja olyan társadalmi, gazdasági és politikai rend-

JANUÁRI ÜNNEPEK

1. szombat:	ÚJÉV, Szűz Mária, Isten Anyja
2. vasárnap:	Urunk megjelenése, Vízkereszt
3. hétfő:	Jézus szent neve
7. péntek:	Penyaforti Szent Rajmund áldozópap
9. vasárnap:	Urunk megkeresztelkedése
13. csütörtök:	Szent Hiláriusz püspök és egyháztanító
15. szombat:	Remete Szent Pál szerzetes
16. vasárnap:	Évközi 2. vasárnap
17. hétfő:	Remete Szent Antal apát
18. kedd:	Árpád-házi Szent Margit
20. csütörtök:	Szent Fábián pápa, és Szent Sebestyén vértanú
21. péntek:	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. szombat:	Szent Vince diakónus és vértanú, Boldog Batthyány-Strattmann László családapa
23. vasárnap:	Évközi 3. vasárnap
24. hétfő:	Szalézi Szent Ferenc püspök és egyháztanító
25. kedd:	Szent Pál apostol megterése
26. szerda:	Szent Timóteus és Szent Titusz püspökök
27. csütörtök:	Merici Szent Angéla szűz
28. péntek:	Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító
30. vasárnap:	Évközi 4. vasárnap
31. hétfő:	Bosco Szent János áldozópap

nek, amely elismeri minden személy méltóságát, szabadságát és alapvető jogait.

A béke jótéteménye és a közjó

A béke előmozdítása terén különös figyelmet kell szentelnünk a közjó kérdésének és vele járó társadalmi és politikai következményeknek. Amikor ugyanis minden szinten a közjavát munkáljuk, akkor a békét munkájuk. Az ember nem mondhat le társadalmi természetéről, arról, hogy valakivel és valakiért létezik. Az emberi társadalom minden tagja: a családok, a csoportok, a társulatok, a városok, az államok a népek és a nemzetek közösségei, valamilyen módon részt vesznek a közjó iránti elkötelezettségben. Ez a felelősség főként a politikai hatalmat terheli. Mivel a béke java szorosan kapcsolódik a népek fejlődéséhez, számolnunk kell a föld javai használatának etikai vonatkozásaival. Az emberi családhoz tartozás minden embert felruház egyfajta világpolgársággal és ezzel jogok és kötelezettségek címzettjévé válik, mivel minden embert összeköt az azonos eredet és felsőbb rendeltetés. A béke java nem választható el a tudományos ismeretekből és a technológiai fejlődésből származó új javaktól, amelyeket az emberek elsődleges szükségletének szolgálatába kell állítani. A béke javát jobban garantálja az, ha a nemzetközi közösség nagyobb felelősségérzetet tanúsít az iránt, amit publikus, nyilvános javakként szoktak megnevezni, azaz azokat a javakat, amelyeket minden polgár automatikusan élvez, mint pl. a jogrend, a védelmi rendszer, az út és vasúthálózat. A globalizáció jelenségében érdekelt mai világban, egyre több az a nyilvános jó, amelyek globális jellegűek, melynek következtében napról napra növekednek a közös érdekek. Elég ha itt szegénység és a légköri elleni küzdelemre gondolunk vagy a béke és a biztonság keresésére. A nemzetközi közösségnek tehát egyre több jogi egyezményre van szüksége a nyilvános javak élvezésének szabályozására és ebben az igazságosság és a szolidaritás követelményeinek kell érvényesülnie. A javak egyetemes rendeltetésének alapelve segítséget ad szegénység kihívása és a szegény országok külföldi eladó-

sodása területén. Amint már VI. Pál pápa is leszögezte és II. János Pál is többször hangsúlyozta, az egyedüli valóban hatékony mód a drámai szegénységgel küzdő államok számára az, ha hozzáférhető feltételek mellett külföldi finanszírozáshoz jutnak, a méltányosság szerint szabályozott nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok keretében. Morális és gazdasági mozgósítás szükséges a szegény országok érdekében történt megegyezések betartása területén, vagy az újratárgyalásra, ha azok túlságosan terhet jelentenének egyes országok számára. Az üzenet ismételt kitért az afrikai földrész drámájára, a szolidaritás új formáit sürgetve, emlékeztetve arra is, hogy továbbra is nyitott kérdés az afrikai országok súlyos külföldi eladósodása.

A rossz egyetemessége és a keresztény remény

A világot nyomasztó számtalan drámával szemben a keresztények alázatos bizalommal megvallják, hogy egyedül Isten teszi képessé az embert és a népeket arra, hogy legyőzzék a rosszat és rátaláljanak a jó útjaira. Krisztus halálával és feltámadásával nagy váltásdíj árán váltott meg bennünket és mindenki számára elnyerte az üdvösséget. Az Ő segítségével tehát mindenki számára lehetséges, hogy a jóval legyőzze a rosszat. Bár a személyes és társadalmi bűnök befolyásolják az emberi cselekvést, a keresztény emberben élő remény mindig új lendületet ad az igazságosság és a béke melletti elkötelezettségre és a bizalomra, hogy lehetséges jobb világot építeni. Amikor a jó legyőzi a rosszat, akkor a szeretet győz és ahol szeretet van, ott béke uralkodik. Ebben az Eucharisztia szentelt évben az egyház gyermekei a szeretet nagy szentségében találják meg az egység forrását, a Megváltó Jézussal és Átala minden emberrel. Krisztus halálának és feltámadásának erejében, amely szentségileg jelenvalóvá válik minden alkalommal, amikor az eucharisziát ünnepejük, megmenekültünk a rossztól és képesek vagyunk arra, hogy a jót cselekedjük.

Az ázsiai földrengéskárosultak javára

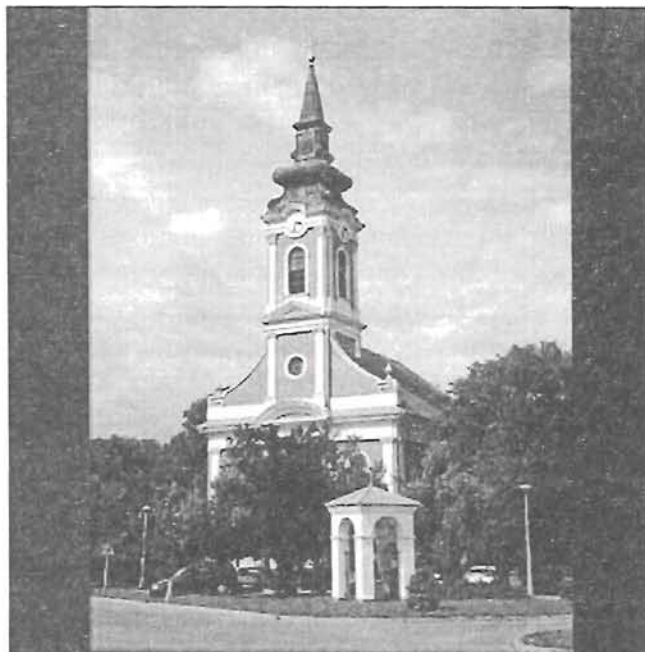
Magyarország katolikus templomaiban a Magyar Katolikus Püspöki Kar kérésére gyűjtés lesz január 9-én, vasárnap.

Istentől megáldott, békés, boldog, szerencsés új évet kíván:

Iványi László plébános

MEGJELENT!

200 ÉVES AZ ENDRŐDI SZENT IMRE TEMPLOM c. kiadvány Iványi László plébános szerkesztésében. Kapható az endrődi templomban és a plébánián.

200 ÉVES AZ ENDRŐDI SZENT IMRE TEMPLOM

Szólj hozzám ...

Magyar Katolikus Egyház
www.katolikus.hu

Szólj hozzám...

Immár ötödik éve, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia minden esztendőben egy-egy konkrét, a társadalom számára is fontos keresztény értékre összpontosító üzenettel lép a nyilvánosság elé. A kommunikációs programok célja, hogy tájékoztassák a társadalmat a Katolikus Egyház tevékenységéről, és párbeszédet kezdeményezzenek az Egyházzal kevésbé kötődő, jó akaratú emberekkel.

Az üzenetet óriásplakátokkal, közterületen, sajtóban és intézményekben elhelyezett hirdetésekkel, rádió- és tévéspottal népszerűsítik. A program témájáról konferenciákat szerveznek, valamint didaktikai anyagok készülnek iskolák, hittan csoportok és plébániái közösségek részére. A Szólj hozzám... program célja, hogy a figyelmet ráirányítsa az igazi kommunikáció mibenlétére és fontosságára.

Az ember teremtettségénél és természeténél fogva társas lény, ezért elemi szükséglete, hogy kapcsolatokat létesítsen. Az egymás közötti és a Teremtővel folytatott kommunikáció minden közösség létének egyik alapfeltétele. Az Egyház tanítása szerint a kommunikáció több, mint gondolatok közlése és érzelmek jelzése. Legmélyebb szinten saját magunk odaajándékozása a szeretetben.

Számos egyéni és szociális probléma adódik abból, hogy a modern társadalomban az emberek közötti és az Istennel folytatott kommunikáció nem, vagy csak töredékes formában valósul meg. A médiumok világa nem pótolja és nem is pótolhatja az ember-ember, ember-Isten közötti személyes kapcsolatot. Mindig szükségünk lesz Valakire, akivel beszélhetünk, aki meghallgat bennünket, akitől választ kapunk egzisztenciális kérdéseinkre, akivel megosztjuk örömünket, bánatunkat, gondolatainkat, és aki válaszol kérdéseinkre. Pilinszky János szerint a beszéd nem más, mint „adás és befogadás. Nyitottság. Szeretet.” (Néhány szó a szavakról)

Az Egyház fontosnak tartja, hogy rámutasson az Istennel és embertársainkkal folytatott kommunikáció jelentőségére és nélkülözhetetlen szerepére. Szeretné felhívni az emberek figyelmét arra, hogy kommunikálni kell, mert emberi létünk kiteljesedésének alapfeltétele.

A kommunikációs program központi üzenete: keressük az alkalmakat, ragadjuk meg a lehetőségeket, hogy szóljunk Istenhez és embertársainkhoz egyaránt. Beszéljünk, beszéljessünk egymással, mert a kommunikáció révén válunk emberré. Szólj hozzám...

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

Szent Vince

Diakónus és vértanú

Ünnepe: Január 22.

A saragossai egyház diakónusa volt, és Diocletianus császár idejében, a hispániai Valenciában szenvedett vértanúhalált. Szent Ágoston mondja róla, hogy nemcsak hitt Krisztusban, hanem szenvedett is érte. „A világ kétféle hadat visel Krisztus katonái ellen. Hízeleg, hogy megtevéssze őket és fenyeget, hogy megtörje őket. Ne tartsanak, tehát fogva saját élvezeteink és meg ne rémítsen mások kegyetlenkedése, akkor már le van győzve a világ”- vonja le a szent példájából a következtetést Szent Ágoston.

A Prudentius-féle Passio és a Legenda Aurea szerint: Vince Valerius püspök diakónusa volt. Jobban prédikált a püspöknél, azért ő átengedte Vincének ezt a hivatalát. Amikor a keresztényüldözés idején Vincét és Valeriuszt bebörtönözték, éhezették őket, de a bíró előtt tántoríthatatlanul megtagadták, hogy pogány isteneknek áldozzanak. (Más változat szerint Vince bálványokat döntött le.) Valeriuszt száműzetésbe küldték, Vincét megkínozták, vasgerebent szúrtak csontjai közé. (Más változat szerint ferde keresztre feszítették és folyékony ólmot öntöttek rá.) Vincét izzó vasrácson megsütötték, s amikor visszavitték a börtönbe cserépdarabokra fektették, de ezeket bárszagos puha virágok lepték be. Ezt látva megtért a foglár.

További megpróbáltatásokat kellett elviselnie, fekvőhelyén hunyt el. A helytartó még a halotton

is ki akarta tölteni a bosszúját. Megtagadta tőle a temetést; kidobták a szántóföldre, hogy kutyák és madarak falják föl. De egy nagy holló-Isten küldte - megvédte a halottat. Végül a tetemet egy zsákba varrták és kövekkel súlyosítva a tengerbe vetették. Ekkor a tenger hullámai, újra meg újra partra sodorták a szentet, míg egy keresztény meg nem találta és illően el nem temette.

Ezután a kétségbe esett bíró felkiáltott: „Hát még a halálban sem tudom legyőzni!”

Ebben az értelemben mondta később Szent Ambrus Vincéről: „Megkínozták, összeszurkálták, megkorbácsolták és megégették, legyőzni mégsem tudták!”

Szent Vince Portugália patrónusa, valamint a Vigneroni szőlőhegyeké, német és francia vinceléreke. Favágók, tetőfedők, fazekasok, tengerészek védőszentje.

Csontjait Valenciában találjuk. A stóláját 542-ben I. Childebert király vitte Párizsba.

Vince napja időjárás fordulónap, mert ha Vince napján napsütés van, akkor a szőlő különösen jól hízik. „Fénylik Vince, tele lesz a pince!” vagy „Ha megcsordul Vince, tele lesz a pince!”

Táncünnepséget is tartanak ezen a napon, a madarak esküvői napjának tartják.

Hogy szentünk a bor patrónusa lett, annak oka nagy valószínűséggel nevének népies etimológiája: Vin-Cent (százszoros bor)

Általában diakónusként ábrázolják.

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

Karácsonyváró

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola december 18-án délben kezdte karácsonyváró műsorát. E nap délben a karácsonyi vásáron ajándékokat vásárolhattak felnőttek és gyerekek egyaránt. Fél kettőkor a negyedik adventi gyertya meggyújtásával kezdődött az ünnepség.

A Városi Zene-és Művészeti Iskolában tanuló diákok előadása után megható volt Erdei Eszter fellépése. Az alsó tagozat kedves jelenetei, a betlehemes, majd a néptáncosok következtek. A felsősök A kis gyufaáruslány történetét és Dickens: Karácsonyi ének c. művének feldolgozását adták elő. Kiss Pál igazgató úr zárszava,

majd a meghitt közös éneklés zárta az ünnepi délutánt.

Emléktáblát avattak a gyomai születésű Pikó Pál (1852-1910) tiszteletére

2004. december 11-ikén 11 órakor Mezőtúron a Vízügyi Igazgatóság (Pétery Károly u. 5.) épületének falára elhelyezett emléktáblát avatták fel Pikó Pál tiszteletére.

Pikó Pál, a Mezőtúr-Mesterszállási Ármentesítő és Belvízszabályzó Társulat volt igazgató főmérnöke Gyomán született 1852. november 8-ikán. Édesapja: Nemes Heőpapi Pikó Pál Gyoma tekintélyes polgára, egy időben főbírója volt, édesanyja Hoffmann Rozália. Az ő unokája volt a nemrégiben elhunyt Pikó Béla főorvos, Gyomaendrőd díszpolgára.

Pikó Pál 18 éven keresztül volt a már említett társulat igazgatómérnöke. Az ő irányításával alapozta meg a Társulat Gyomaendrőd és Mezőtúr területén a Körös és a Berettyó árvízvédelmét. Sikerült elérni, hogy az ő idejében árvíz egyszer sem tört a településekre, pedig 1895-ben csaknem 1 m-rel volt magasabb a tetőzés, mint 1881-ben. Fáradságot nem ismerve végezte feladatát. Nagy árvizek idején éjjel-nappal talpon volt. Kérésére százan dolgoztak a gátakon. 1910 tavaszán, az árvízveszély idején az életerős férfi megbetegedett és október 16-ikán, nem sokkal 58. születésnapja előtt örökre lehunyta szemét. 34 éves vízügyi szolgálat zárult le mögötte: gátak csatornák, védművek, egészséges gátórházak, székház, kiépült úthálózat stb. fémjelzi munkásságát. Közszeretnek, tiszteletnek örvendő személyiség volt Mezőtúron.

A bensőséges ünnepségen ott volt dombormű alkotója, Domonkos Béla művész, Rózsa Endre országgyűlési képviselő, Mezőtúr városának alpolgármestere jegyzője, a Vízügyi Igazgatóság jelenlegi vezetői, a Gyomai Szülőföld Baráti Kör küldöttei. Ott voltak Pikó Pál unokái, dédunokái közül többen, akik emlékezetes beszélgetésben idézték fel a nagypapa emberi alakját. A dombormű felállításának munkálatait az egyik unoka: dr. Sasi Nagy Istvánné ny. mérnök karolta fel.

Javasoljuk a Pikó családot tisztelő gyomaiaknak, hogy ha Mezőtúron járnak, nézzék meg a domborművet. Az első útkereszteződésnél balra kell fordulni; a Spár üzletházhoz nagyon közel, ugyanabban az oldalsóban, harmadik ház falánál találják meg Gyoma egykori szülőföldének emléktábláját.

Szilágyiné Németh Eszter

Endrőd néprajza

Rovatvezető Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi oldalunkon kitekintünk más települések néprajzi hagyományira, melyek hasonló formában településünkön is éltek, csak homályba borult emlékezete. Egy jeles füzesgyarmati kutató, Szabó Imre gyűjtéséből közlünk néhány értékes gondolatot.

Babonák Füzesgyarmatról

Én 1948-ban lettem első osztályos. Ez idő tájt sokat beszéltek a babonáról, boszorkányságról a felnőttek. Óhatatlanul mi gyerekek is hallottunk belőle. Egy ilyen eset, hogy egy kocsisgazda a lovas kocsijával hajtott volna el a templom előtt, de a lovai megálltak, se, előre se hátra nem mentek. Ekkor a kocsis gazda széjjelnézett és látta, hogy a templom tornyát emberek javítják. Felszól az egyik embernek, hogy engedje tovább menni, mert nem ér rá, mert szántani menne, de csak nevettek rajta. Erre a kocsis gazda elővette a kis fejszét, mert hazafelé egy kis fát akart hozni tűzrevalónak és a fejsze fokával jó nagyot ütött a kocsirúd végére, erre a torony tetejéről egy ember lezuhant. A kocsis gazda felült a bakra és elhajtott.

Másik ilyen eset, amit meséltek, hogy a bábaaszszonytól is tartani kellett, ha a gyermek születésekor nem azt a bábát hívták el, akivel korábban megállapodtak. A régi öregek mondták, hogy az újonnan született gyermeket beteggé tudták tenni, állandóan sírt a gyermek. De ennek meg volt az ellenszere, mert azt a ruhát, amit a gyermek elöször volt, a szobaajtó küszöbére kellett tenni és a kissejsze fokával ütogetni kellett, akár többször is, míg a rontás meg nem szűnt.

A következő eset volt, hogy az egyik gazda panaszkodik, hogy lopják a ház tornácára kirakott kukoricát, amely száradni volt kitéve. Ne búsulj egyet sem, vigasztalta a komája, majd holnap megtudjuk, hogy ki is lopja a kukoricádat. Úgy is volt. Másnap a koma átmegy a gazdához, látja ám, hogy egy ember vállán egy zsák kukoricával áll a tornácon, de el sem tud menni, de le sem tudja tenni a zsákot, csak nagyon izzad. A koma rátette a kezét a kukoricalopó vállára és azt mondta, hogy most már leteheti. Így szabadult meg a zsáktól az idegen, aki este 10 óra óta tartotta zsákot.

Olyan sokan beszéltek, ilyen vagy hasonló esetekről akkoriban az emberek, amiből mi is sokat hallottunk, előbb-utóbb beleléltük magunkat.

Történt ugyanis, hogy csak a petróleumlámpa fényé-

a füzesgyarmati tájház

nél tudtunk aludni, akkor még nem volt villanyvilágítás. Ha az éjszaka folyamán a lámpa nem világított és az öcsémmel felébredtünk kezdődött a haddelhadd, csak a ház falát és a folyógerendákat láttuk. A ház falán és a folyógerendán járkáltak páran. Mi nagyon féltünk és persze nagyon sírtunk. Ez az eset eltartott egy pár napig, hogy miáltal szűnt meg rajtunk ez az állapot nem tudom, de hasznos útmutatót kaptunk és láttunk. Láttuk, hogy a szobaajtó háta mögé van állítva egy seprű, bele van szúrva egy hegyes kés, valamint egy olló, de éjszakára a kis fejszét is az ajtó háta mögé tették. Hogy az átok ne fogjon rajtunk, tanácsolták, egy falat kenyeret vegyünk a szánkba, rágjuk addig, míg a mellékhelyiségben el nem végezzük a dolgunkat, és kijövet nyeljük le. Ha tudatosan csináljuk, az átok nem fog rajtunk.

Füzesgyarmat, 2004.augusztus 22.

Szabó Imre
Füzesgyarmati Tájháza vezetője

|| SZONDER ||

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Gyoma néprajza

Rendezte: Cs. Szabó István

A szárazmalmokról II.

a szarvasi szárazmalom

ségen a Kossuth utca fele eső részen egy, egy pár köves malom, errébb egy-két pár köves malom (régi elnevezés szerint, "egyes malom", illetve "kettősmalom"),

16. Béke utcán a Hősök útjától befelé jobb oldalon harmadik-negyedik telek között.

Az 1773/1774 esztendőkről a református egyház irattárában találtam az egyház malmához szükséges anyagok vásárlásáról elszámolásokat. Ezekből kitűnik, több alkatrész neve és anyaga. Nemkülönböztetve ilyen értékesek a malomkörüli javításokról kiállított számlák. Pl.: 1773. febr. 27-én „Kováts mesternek korong nádálásért 3 frt. 18 krajcár, szegét vettem 6 kr.-ért, somfát vettem 9 frt.-ért (a somfa igen alkalmas keményfa volt a kerekek fogzására, fogzások beépítésére), faggyút vettem 36 kr.-ért (ti. kenni kellett valamivel a tengelyeket, éppenséggel marhafaggyúval), korong acélozásért fizettem 36 kr.-t, kováts mesternek bálvány sarkért (a malombálvány volt a főtengely), nádat vettem 7 frt.-ért, 6 kéve vesszőt vettem á.4 kr. Összesen 24 krajc. (a

malmok teteje azaz a sátrak teteje fűzvesszővel korcolt kúp alakú nádtető volt), malom fogzásáért fizettem 2 frt. 33 kr.-t (az erőátviteli kerekek fogzásáról van itt szó), fél font vasat vettem á.77 garas össz. 42 krajc. Szept. 20-án Szombati István kováts mester Uramnak munkáért fizettem 3 frt. 28 krajc.,

október 2-án Túron vettem 25 font hájjat á. kr.14.össz. 5 frt.50 kr., Kőteleket vettem 13 kr.-ért, 650 db somfát vettem 11 frt. 3 kr.-ért (méretezett kb 10 cm átm. –jú 20-40 cm hosszúságú zápokról van szó), Vettem két Véka Árpán Somfát meg 20 Krajcáron, Vettem egy véka Buzán meg egy Véka árpán somfát, faggyúért attam 12 Garast, Somfát vettem 6 Garas árát, Vesszőir attam huszonnég Garast."

A számadásokból is kitűnik, hogy legjobban kopott a somfazap, vagyis az erőátviteli „fogaskerekek” alkatrésze.

A református egyház 1833. június 21-i keltezéssel nyújtott be az uradalomnak kérelmet szárazmalom építésére. Ifjabb Csapó János 747. sz. háza mellett lévő egy üressen lévő „három szegletet formáló” telken épülne a kettős malom, de mivel két kerengőre épülhet az egyház malma, inkább kéri az egyház Eke Bálint 112. sz. telkének „fundusán” a „megépíthetőséget.” Mivel a szóbanforgó telek eléggé tágas és Eke Bálint az „Ekklesiához viseltető szívességéből egy malom helyét által engedett fundussából”. Hosszas, tekervényes mondatok után kiderül, hogy végül is két „egyes malom” (egy pár köves), épülne fel egy az említett 747. sz. Csapó János telke mellett, a másik 112. sz. Eke Bálint az egyház számára adományozott telken.

Sorozatunk következő számában majd megismerhetjük szerződésekből a szárazmolnárok kötelességeit s jogait.

Cs. Szabó István

1. Körösi Csoma Sándor út-Pósa Lajos út eleje közötti téren az Esze Tamás út Hősök útja felőli bal oldalán,
2. ezzel szemben a túloldalon másik malom,
3. az Áchim L. András utca elején a mai „Körös” Szálloda étterem (Holler) mögött,
4. Áchim L. András utca Szabadság tér felőli bal oldalán középtájon az utcának,
5. Hősök útja-Álmos utcák vége közötti területen a Körös fele,
6. Mátyás király utca-Árpád utca vége közötti területen a Körös fele,
7. Attila utca Fő út felőli bal oldalán kb. az ötödik házhelyen,
8. Hősök útja mostani számozás szerinti 53. sz. telkén (a hajdani Ivánfenéki Társulat épülete helyén),
9. Kossuth utca-Botond utcai ref. Templom felé eső sarokház helyén,
10. Jókai utca-Fő út „csücske” (a hajdani Kohlmann malom –telek helyén),
11. Hősök útján a Mirhó utcai saroktól számított jobb oldalon a második házhely,
12. Arany János utca páratlan oldalán az utca dereka táján, mai számozás szerint kb. 21-25 sz. közötti telken,
13. Rákóczi utcán a kb. 37-39 sz. házak körüli telken,
14. Mirhó út 7-9 sz. házak közötti telken,
15. Az Eötvös utca elején 1-7 sz., 2-8 sz. telkek közötti nagyobb tér-

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

MADÁRVILÁG

2005-ben a PARLAGI SAS lesz az év madara!

(Adta hírül a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a Madárbarát Kert Hírlevelének 9. sz. számában, (2004 a rozsdafarkúak éve volt)

Az alábbiakban részleteket közlünk a Madárbarát Kert Hírlevél 2004/9. számából:

A parlagi sas egy világszeretett veszélyeztetett nagytermetű ragadozómadár-faj, amely számos nemzetközi természetvédelmi egyezményben kiemelt fajként szerepel. Hazánkban fokozottan védett, eszmei értéke 1 millió forint.

Elterjedés

A parlagi sas elterjedési területe Közép- és Délkelet-Európától egészen a Bajkál tóig húzódik, azonban költőterületei szórványosak és a faji világlállománya a XX. század során drasztikusan lecsökkent. A faj elterjedésének nyugati határát a Kárpát-medencében éri el, így hazánk és Szlovákia uniós csatlakozásával az Európai unió parlagi sas állománya a korábbi 1 párról (Kelet Ausztria) 120 párra emelkedett. A Magyarországon költő 75 párból álló parlagi sas populáció kontinensünkön Oroszországot követően a legnagyobb, így megőrzése kulcsfontosságú a faj európai fennmaradása szempontjából.

Táplálkozás

A parlagi sas legkedveltebb táplálékállata az ürge és a hörcsög. Mivel az ürge és a hörcsög is téli álmot alszik, ezért ebben az időszakban elsősorban a mezőgazdasági területeken vadászik kisebb-nagyobb emlősökre, madarakra. Ilyen helyeken viszonylag gyakran zsákmányol mezei nyulat. A költési időszak után is együtt tartózkodó öregek párban vadásznak. Az elejtett prédából először mindig a tojó eszik. Hideg, kemény teleken alkalmilag a legkülönbözőbb dögre is rájár.

Védelem

A parlagi sas magyarországi védelmét 1980 óta a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) koordinálja, együttműködve az állami természetvédelmi szervezetekkel. ...tevékenységük eredményeként 1980-tól napjainkig folyamatosan emelkedett a fészkelő párok száma. Az 2001. évi állomány alapján reális a kipusztulás elkerülése, a populáció hosszú távú fenntartása, a kiszámú állomány fennmaradásának és lehetőség szerint növelésének biztosítása. ...a legfontosabb veszélyeztető tényezők: fészkek közelében végzett erdő- és mezőgazdálkodás, áramútás, emberi zavarás, lelövés, tojásgyűjtés, mérgezés, illegális kereskedelem, és a turizmus hatásai.

Legsürgősebb tennivalók: legelők és egyéb táplálkozási területek megőrzése, fészkelőhelyek környékén a gazdálkodókkal való együttműködés, műfészkek kihelyezés, légvezetékek tartóoszlopainak szigetelése. A kiszámú állomány fennmaradásának és lehetőség szerinti növelésének biztosítása csak nemzetközi együttműködés keretében valósítható meg.

Téli madárvédelmi teendők

Helyezzen ki madáretetőt a kertjében. Az etetőt lehet faágra függeszteni, oszlopra állítani, illetve ablak elé kiakasztani.

A madarak etetésére a legjobb a napraforgómag, amit folyamatosan kell pótolni, a hétvégi telkeken nagyobb mennyiséget célszerű kihelyezni ilyen esetben az ún. önetető a legmegfelelőbb. A napraforgómagon kívül más táplálékkal is lehet etetni a madarakat, érdemes a fákon hagyni néhány almát, illetve kihelyezni almákat a hóra, vagy a gyümölcsfák ágcsontjaira szűrni. Kiváló táplálék a madárkalács, amelyet a cinegék, harkályok fogyasztanak előszeretettel. A madárkalács nem más, mint egy zsiradékból és magvakból összegyűrt gombóc, amelyet egy madzag segítségével faágakra lehet akasztani. Otthon is elkészíthető. A fekete rigó és a vörösbegy a konyhai hulladékot is átvizsgálja, gyakran lehet őket látni a komposztban. A zöldike, a pintyék a talajon keresik inkább a téli etetőanyagot, felszedgetik az etetőkből kihullott magvakat is. Ezen madarak etetése frissen esett hó után úgy lehetséges, ha részükre egy kis sátrat építünk, néhány faág és nádszövet segítségével. Az etető anyagot ezután már a tető alá a földre szórhatjuk.

Madárfigyelő Napok Eredményei

Európában 1000 helyszínen, 18724 résztvevő 3,478.992 madarat észlelt.

Az első három helyezett Európában:

Helyszínek száma:

Magyarország 146

Lettország 125

Spanyolország 108

Résztvevők száma

Svájc 4922

Magyarország 3430

Bulgária 2070

Látott madarak száma

Svédország 957.520

Románia 552.503

Magyarország 479.956

Október 2-3-án 30 európai országban több ezer érdeklődő vett részt a nemzetközi Madárfigyelő Napokon Ezeket a napokat már 13 éve szervezik, az őszi madárvonulás időszakának közepén, mindig október első hétfőjén. A rendezvény célja az is, hogy felhívja a figyelmet a madár és természetvédelem fontosságára, növelje a tevékenységek társadalmi támogatottságát.

Az Európai Unió területén az összes vadon élő, természetes előfordulású madárfaj az unió által 25 évvel ezelőtt megalkotott madárvédelmi irányelvek hatálya alá tartozik.(769/409/EGK)

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Még egyszer a december 5-i népszavazásról

Böjte atya: „December ötödike szétválasztotta az egészséges és beteg részeket. Nem hittem a szememnek, amikor a televízióban láttam, hogy a kormánypártok képviselői győzelemről beszélnek. Kit győztek le? A saját népüket?“

„Mostohaanya-ország” részletek Lukács Csaba cikkéből (Székelyudvarhely, Magyar Nemzet dec. 8, Látó-Tér)

„A múltunkat és a lelkünket úgysem vehetik el tőlünk” hétfőn (dec.6.) döbbenet és dac, kedden már csak fájdalom volt jellemző a székelyföldi magyarokra a vasárnapi népszavazás eredménytelensége miatt. Megtiporták büszkeségünket, de attól mi még magyarok maradunk – mondták többen Székelyudvarhelyen, ahol a napokban nem túl jó magyar állampolgárnak lenni.

...Mivel a román törvények értelmében mindent műsort rögzíteni kell, nincs akadálya annak, hogy újra meghallgassák a betelefonálók véleményét:

meglett férfiak zokognak a kagylóba, és egymást érik az elkeseredett hangú sms-ek.

„Kisül a szemem a szégyentől, hogy magyar tagadja meg a magyart...”

A komor hangulatot végül feloldja egy kecsesi székely, aki azt hajtogatja töretlen optimizmussal, hogy nem baj, ha nem segít az anyaország, csak ne is ártson. Tudják, mint a deszkát szállító székely, amikor kiköti a szekeret a korcsma elé, és odaszól a bakternek: ne őrizze, de ne is nyúljon hozzá!

... Balázs Árpád (a helyi Prima Rádió műsorvezetője) úgy véli, egy világ omlott össze az erdélyi magyarokban az anyaország közönye láttán.

... Elterjedt a hír, hogy Csikban valakik piros festékkel NEM feliratot mázoltak a magyar rendszámú autókra.

...A városban most az a leggyakrabban feltett kérdés, hogy mi legyen az anyaországiakkal. „Vezessük be a székely vizumot” – javasolta valaki az egyik kereskedelmi rádióban, míg mások amellet kardoskodtak, hogy tegyék kötelezővé a „bücsü Csíksomlyótól” feliratú pólót. Az ötletrohamot Darvas Kozma József csíkszeredai esperes-plébános állította meg, aki nyílt levélben hangsúlyozta, hogy még hisz az összefogásban. „Addig törlöm az egyik szememet, s kezemből lassan leteszem az előkészített tojást, amellyel megdobálni szándékoztam az ide látogató „magyar elvtársakat”. Nem piszkolom be sem kezemet, sem lelkemet! Aki a trágyadombra csap, biztosan összekeveri magát. Viszont szeretettel várom azokat, akiknek lelkében él a nemzet. Hangjukat meghalolom, és ajtómat megnyitom” – írta a lelkész.

... Hétfőn (dec. 6.) Gyergyószentmiklóson, a város névadójáról elnevezett búcsún csak a rendszerváltást követő évben voltak annyian mint most. A több ezer tömeg lehorgasztott fővel vonult körbe a városban, a kisírt szemű asszonyok és a dacos férfiak idén először nem énekelték el a nemzeti imát. Gyászpántlikát tettek a millenniumi zászlóra, és a plébánia épületéről a hívek levetették a piros-fehér-zöld lobogót. A kapura vörös-fekete betűkkel megírt plakát került, amelyre Károlyi, Rákosi, Kádár, Hiller, Gyurcsány nevet írták fel, a Boldogasszony Anyánk utolsó sorát pedig így énekelték: Ne feledkezzél meg romlott magyarokról! A szentmiseáldozatot bemutató Veress András egri püspök magyarországi hívei nevében is elnézést kért a népszavazás eredménye miatt.

... Másnapra leülepedett a harag, és a fájdalmas beletörődés vette át a helyét. Ne csüggedjete, székely testvérek, a Hargitát, a Csíksomlyót, a múltunkat és a lelkünket úgysem vehetik el tőlünk! – Mi megyünk Magyarországra identitástudatot keresni, vagy ők jönnek ide?

Nyolcvanéves ember – Tamási Gábor – szerint a benne levő reménnyel együtt a hite is meghalt, ezért azt javasolja, hogy ezentúl mindenki csak székelynek vallja magát, ne magyarnak. „Az én koromban már értelmetlen a reménykedés, én már nem érem meg, hogy ne bozognak hívjanak, hanem olyan büszke embernek, akinek a szülőföldje mellett hazája is van.”

... Tudomásul vesszük: a zseb szavazott a szív helyett.

... A székelyudvarhelyi zeneiskolában a Mikulás-napi ünnepség végén elénekelték a Szózatot. „A vasárnap esti eredmény után fantasztikus érzés volt arról énekelni, hogy „hazádnak rendületlenül légy híve, óh, magyar”...

Válogatta és közre adta: Császárné Gyuricza Éva, aki végül egy kérdést tesz fel: „elmondhatjuk-e még valaha „egy nemzetnél sem vagyunk alább valók”.

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

**AGRO
ÁRUHÁZ**

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

januári ajánlataim:

- Szenes kályhák, kályhacsövek
- Hőlapátok, kézi szerszámok
- Gumicsizmák, /bélelt/ védőkesztyűk,
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Hősugárzók, olajradiátorok,
- Főliák, takaróponyvák,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.,
- Viaszosvászon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdaralók,
- Gázegők, disznópörkölők,
- Izzók, elemek, zseblámpák,

Boldog új évet kívánok
minden kedves vásárlómnak
FARKAS MÁTÉ

Evangélikus Oldal

Újévi jókívánság

Kedves Olvasó!

Ismét új esztendőben köszönhetem itt az Evangélikus Oldalon, és szeretnék hű maradni az immár egy évvel ezelőtt leírt irányelvekhez, amelyek az itt hónapról hónapra megjelenő tartalomra vonatkoznak, hát bibliai igével teszem azt:

*Békében fekszem le, és el is alszom, mert te adod meg,
Uram, hogy biztonságban élhessek!*
Zsolt 4,9

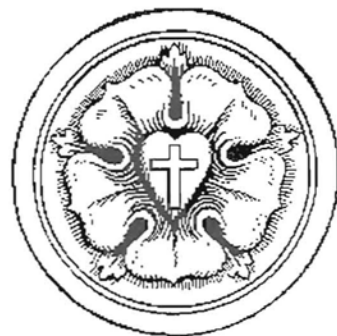
2005. évi bibliaolvasó Útmutatónk januári igéje ez. Talán kicsit szokatlannak tűnő igazságszavak, így év elején, amikor leginkább erőre és lendületre lenne szükség, hogy vissza tudjon térni az ember az ünnepi időszakból a hétköznapi egyhangú világába, de ugyanakkor fontos és legtöbbünket érintő területet feszeget.

Az elmúlt hónap, főként a legvége többnyire némi visszatekintésre készíti az embert. Gyakran önkéntelenül, vagy éppen nagyon is tudatosan értékeli át a mögötte lévő időszakot. A médiumok is erre ösztönöznek, amikor különböző formákban és csatornákon keresztül szembesítenek minket az elmúlt év örömteli, vagy sokszor sokkoló eseményeivel. Jómagam néha egész kis leltárt készítek olyankor mindarról, amit terveztem esetleg arra az esztendőre. Értékelek, és mint minden ember, egyben tervezetek is, a következő évre előretekintve. Álmok és tervek, amelyek oly sokaknál újévi fogadalom formájában hangzanak el az év első napján. Álmok és tervek, amelyeket sokszor nem is merünk szavakban megfogalmazni.

Sokszor hallani ilyenkor másfajta hangokat is. Sokakban megszólal ebben az időszakban a csalódottság, a reménytelenség hangja, vagy ami még rosszabb, hallgatásba burkolódnak.

Sokan nyugtalansággal tekintenek előre, sokan bizalmatlanok a jövővel kapcsolatban. Ez a nyugtalanság, bizalmatlanság pedig nagyban meghatározza éjszakáinkat. Talán van, aki hosszú órákat forgolódik, mielőtt elaludna. Talán éjszaka sokszor felriad, és hajnalban már képtelen visszaaludni. Talán van, aki hosszú álmatlan éjszakákat él meg, amikor szinte ég a szeme a fáradtságtól, ólomsúllyal húzzák tagjai,

de mégis képtelen elaludni. Valami nyugtalanít, zakatol belül, vagy a fájdalom hasít újra és újra valamelyik tagba. Sok oka lehet egy álmatlan éjszakának, de sokszor csupán a holnapért való aggodás az, ami szorít legbelül jéghideg kézzel.

Az Újév ünnepét mégis valahol a lehetőség ünnepének nevezném. Ezen az ünnepen valószínűleg több reménység fogalmazódik meg a világon, mint bármelyik más napján az esztendőnek. Az igazi lehetőség azonban, hogy Isten kegyelméből élhettük meg, és az ő kegyelméből kaptunk ismét időt a változásra, hitünk és életünk megújulására.

Talán nem lesz az újesztendő gazdagabb, bővelkedőbb, mint az elmúlt. Lehet, hogy nem lesz kevesebb tragédia emberi életekben.

De lehet kevesebb félelem. Lehet kevesebb rettegés, és lehetséges kevesebb aggodalommal tekinteni a holnap felé. Ha az Úrra tudjuk bízni életünket, akkor biztosak lehetünk, hogy jó kezekben vagyunk, mert az Ő gondviselő kegyelme tart meg életünk minden percében. Ő az, aki képes még a legnagyobb gondokat, próbatételeket is a javunkra fordítani.

Ő már győzelmet aratott a mi leghatalmasabb ellenségünk felett, Krisztus váltságával. Már csak a szívünkben kell teret engedni neki, hogy ott is győzhessen mindazon, ami megmaradt ebből a legnagyobb ellenségünkben: a félelmeinkben.

Azt kívánom az új esztendőre mindannyiunknak, hogy a Zsoltárban olvasható esti imádság bizonyosságával legyünk képesek álomra hajtani fejünket, annak minden napján.

Horváth Z. Olivér evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben (Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

Január 13-tól, csütörtökönként, új időpontban: 14.00 órai kezdettel (A téli időszakban havazás esetén szünetelnek a bibliaórák. A szünet a hó elolvadásáig tart.)

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

A hajnali harangszónak
Giling-galangója,
Hirdetgeti, hogy az évnek
Itt a fordulója.
Azért friss jó egészséget,
Bort, búzát és békességet
Adjon Isten bőven,
Ez új esztendőben.

Adjon Isten füvet, fát,
tele pincét, kamarát.
Sok örömet e háznak
Boldogságot hazánknak!
Elmondám, nincs bundám
Mert nem hagyott rám nagyapám.

**Kívánjunk boldog új esztendőt
szüleinknek, testvéreinknek, egymásnak.
Boldog új esztendőt
hazánknak, népünknek, nemzetünknek!**

Szeretettel: Gabi óvónéni

Osváth Erzsébet: Aranykötőtűk

A Napsugár nem ér rá
henyélni az égen.
Arany kötőtűk
csillognak kezében.
A szuszékja alján
szép színes fonalak:
varázs gombolyagok,
pontosan négy darab.
Serényen kötöget
a jó Napsugárka,
minden évszaknak más lesz a ruhája.
Fehér fonálból
kötöget a Télnek,
a zöld gombolyagból
Tavasz hírnökének.
Piros fonalat
A piros Nyárnak szánja,
Sárga gombolyagból
lesz az Ősz ruhája.
És szállnak az évek
Napsugár kötöget.
Némán mozgatja
az aranykötőtűket,
Mit is tehetne mást,
kötöget, dolgozik,
mert a természetben is
a divat változik.

Bukva Csilla: Talán ha...

Talán, ha még jobban
Figyelnénk egymásra,
Észre vennénk máson,
Ha valami bántja,

Néha volna erőnk
Magunkat feledve,
Embertárs érdekét
Venni figyelembe,

Talán, ha több jó szót,
Megértést kapnának,
Azok, akik erre
Épp mitőlünk vágynak,

Az a hely, hol élünk,
Kicsit szebbé válna,
S több lenne az öröm
Általunk. Talán ma!

Fiatalokról fiataloknak

Kockára tett Jövő

- jelentés az ifjúságról -

készítette: Kuna Tibor – Szíjjártó Péter

Nyolc esztendővel a Fidelitas megalakulása után és a fiatalok érdekeinek hat évnvi parlamenti képviselete során kellő ismeretet, tapasztalatot gyűjtötünk össze ahhoz, hogy leírjuk azokat az élethelyzeteket, megfogalmazzuk azokat a problémákat, amelyekben a fiatalok élnek mindennapjaikat, amelyekkel az új nemzedéknek meg kell küzdenie. Azt gondoljuk, hogy az ország legnagyobb politikai ifjúsági szervezeteként ismerjük azokat a kérdéseket, amelyekre Magyarországon a társadalomnak, a politikai döntéshozóknak válaszokat kell találniuk annak érdekében, hogy a fiatalok életlehetőségei bővüljenek, hogy olyan új nemzedék éljen ebben a hazában, amely büszkén támaszkodik hagyományaira, értékeire, amelynek tagjai önmagukért, közösségeikért és környezetükért felelősséget vállalnak. ... Egy politikai szervezet, legyen az párt vagy ifjúsági szervezet, nem nélkülözheti az általa képviselt véleményének ismeretét.

... Ez a dokumentum ötvözi a Magyarországon élő fiatalok véleményét, a valóban tudományos igénnyel készült, az ifjúságot bemutató kutatások megállapításait és a Fidelitas közvetlen tapasztalatait.

Mire is lenne szüksége ma Magyarországon a fiataloknak?

A Magyarországon élő 15 – 29 éves korosztály 34 % - a a lakáshelyzetet tartja a fiatalok legégetőbb problémájának. ... Minden második fiatal a lakással kapcsolatos célok megvalósítását tekinti az előtte álló öt évben a legfontosabb feladatnak. Ez a kérdés annyira központi probléma a fiatalok életében, hogy más, nagyon fontos célokat szorít háttérbe, úgymint a családalapítást (8% - a tartja legfontosabbnak), vagy a gyermekvállalást (10%).

Amikor a polgári kormány bevezette az otthonteremtés támogatási rendszerét, a fiatalok 84% - a a bizakodó, optimista volt abban a tekintetben, hogy meg fogja tudni oldani lakásproblémáját. ... Ezek alapján érthető, hogy az országjárás során hallott mondatokban az otthonteremtés reménye összekapcsolódik a következő országgyűlési választásokkal, a kormányváltással.

A Gyurcsány-kormány otthonteremtési elképzelései eleve halva születtek, ugyanis a lakásprobléma elsősorban a nagyvárosi és budapesti fiataloknál jelent problémát. Míg a kisvárosi, községi fiataloknál a lakáshelyzet, mint probléma csak a harmadik, negyedik helyen jelentkezik, addig Budapesten és a nagyvárosokban toronymagasan vezet.

... Sajnos a fiatalok azt érzik, hogy a lakáshelyzet területén legalább egy

hatéves visszalépés történt, ma ugyanannyira kilátástalannak tűnik a helyzetük, mint 1998 - ban volt. A fiatalok lakáshoz jutási reményei szertefoszlottak, hiszen miához! típusú kormányzati ígéretekből és nagyotmondásokból nem lehet téglát venni, sem törlesztő részletet fizetni.

A fiatalok csalódottak, mert azt hitték, hogy az ígéret, amely az otthonteremtés lehetőségének kiszélesítéséről szólt, azt jelenti, hogy többen, könnyebben és olcsóbban jutnak lakáshoz. ... Sajnos a kormány megtanította velük a szocialista szótárt: ha azt hallják, hogy kiszélesítjük, akkor már tudják, az azt jelenti összeszűkítjük, ha azt hallják olcsóbb lesz, már tudják, az azt jelenti drágább.

... A fiatalok 34% - a jelenleg is végzi tanulmányait, azonban a kollégiumi férőhelyet kapott fiatalok aránya 1%. Rengeteg fiatalnak és családjuknak jelent óriási anyagi megterhelést a lakhatás megoldása. ... A lakhatáshoz kapott támogatás a költségek töredékét sem fedezi.

... És még: a munkanélküliség jelent a legfenyegetőbb veszélyt a fiatalokra saját bevallásuk szerint. Kiugróan magas a munkanélküliség megjelölése akkor, amikor azt kérdezzük tőlük, hogy mit tart az ifjúság legégetőbb problémájának (47%). Láthattuk az előbb, hogy milyen komoly gondot okoz a lakáshelyzet a fiatalok számára, de még az is 15% - kal kisebb értéket kapott a problémák megjelenítésekor.

Nem csodálkozhatunk azon, hogy a fiatalok a munkanélküli léttől félnek a legjobban. A 25 – 29 évesek közül minden második már volt hosszabb vagy rövidebb ideig munkanélküli.

... A kormányzatnak mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a fiatal nemzedék számára természetes és magától értetődő legyen, hogy felnőttkori életét, megélhetését, karrierjét a munkaerőpiacon képzelhesse el, és gyermek - , és fiatalokrátnak ennek jegyében szervezhesse. Sajnos, hogy a jelenlegi kormányt ezen a téren mozdulatlanság jellemzi.

... A fiatalok az elmúlt két és fél év legnegatívabb jelenségének azt tartják, hogy bizonytalanná vált a jövőjük, nem tudnak biztonsággal építeni az elkövetkezendő időszakokra, az az érzésük, hogy a körülményeik rossz irányba változnak, az élethelyzetük beszűkül. Nem tudják eldönteni, hogy amire ma még számíthatnak, az holnap is létezni fog - e még, amint tegnap ígérték nekik, azt holnap be fogják - e tartani.

Komoly segítségnek érezték a fiatalok a diákhitel intézményének beveze-

tését, mert kiszámítható volt, elfogadható feltételekkel lehetett hozzáférni, és a konstrukció nem keltett félelmet a hitel visszafizetésével kapcsolatban sem. Mára már elbizonytalanodtak a fiatalok, mert arra számítottak, hogy csökkeni fog a diákhitel kamata, hiszen ezt ígérték. Azonban a kamat nőtt. Elbizonytalanodtak, mert ma már a hitel visszaszerzése nem függ a jövedelem-szerzési helyzettől.

... Elbizonytalanodtak a fiatalok, mert azt ígérték nekik, hogy ingyen utazhatnak majd a lakhelyük és az iskolájuk között, ezzel szemben azt tapasztalják, hogy minden évben nagymértékben drágul a közlekedésük.

... Fiatal szülők kérdezik: hol van a két - háromszáz új gyermekorvosi rendelő, amit megígérték, hol van az ingyenes óvodai étkeztetés, hol van a tízezer biztonságos játszótér. Vidéki, kistéleplési fiatalok kérdezik: hol van az a beígért támogatás, amelyet a helyben munkát vállaló fiataloknak ígérték.

... Ezért alakulhatott ki az új nemzedékben az az érzés, hogy ez a hatalom valamiért pikkel rájuk, sőt talán direkt is csinálják.

... Mert mindegy mit ígérték a jelenleg kormányzók, a tény az, hogy nem ingyenes lett az utazás, hanem sokkal drágább. De talán még ennél is felháborítóbb, hogy még egy felnőtt, nem diák utazónak a tömegközlekedési költségei évente 11 - 15% - kal drágul, addig a diákoknak évente 22 - 26% - kal. Miért kell nagyobb mértékű áremelésnek alávetni a fiatalokat?

... Számítatlan olyan kérdés van, amire nincs értelmes válasza a jelenleg hatalmon lévőknek. De a leginkább irritáló, hogy nincs kormányzati válasz arra, hogy miért a fiatalokat sújtják leginkább.

A Fidelitas kéri, hogy a Kormány haladéktalanul lánson hozzá a fiatalok élethelyzetének javítása, lehetőségeik bővítése érdekében szükséges intézkedések meghozatalához és azok azonnali véghezviteléhez.

Ma Magyarországon a fiatalok azt mondják, nem olyan országot képzeltek el, mint amilyenben most élnek. Nem a bizonytalanság, hanem a biztonság, nem az átverés, hanem az őszinteség, nem a reménytelenség, hanem a bizakodás országát. Olyan országot, ahol a holnap kiszámítható, biztonsággal vállalható, ahol a boldogulás alapja a teljesítmény, ahol hisznek a szavak elsődleges jelentésében, ahol a több nem azt jelenti, hogy kevesebb és az odaadok nem azt jelenti, hogy elveszek.

Tródomi oldal

Egy csepp emberség

Hétköznapi reggel. A takaró puhasága, a kinti hideg szürke egyhangúsága még marasztal egy kicsit.

Aztán... Kossuth rádió, ismerős hangok, hírfoszlányok a megszokott készülődés közben.

Hírek... valahol megint tragédia, emberek halála...

Összeütközött... kirabolták, ledőlt, megvitatták, bejelentették, felemelték, leértékelték, módosították. Még szerencse, hogy csak három perc... három percből sűrűsödött, sűrített zaklatottság... vibráló feszítő ingerek... A Világból..., a Világról.... Majd egy dallam (talán már klasszikus), és valaki a

gyermekkoráról kezd mesélni, a nagypapáról, a nagycsaládról....

Tiszta levegő árad szét a szobában, tompulnak az előbb még sokkoló mondatok, majd teljesen „atszűrődnek”, „kioldódnak”, s kíváncsi figyelem váltja fel őket.

Bejön és leül Tamási Áron, s vele az erdélyi havasok visszahangozzák Ábel kiáltásait, kutyaugatás, ropogó hó, fenyősusogás.

Sorsfordító időről szól a néhány mondatos idézet, s élete sorsfordító pillanatairól a beszélő. Szavak és élethelyzetek találtak egymásra egykor, kapaszkodtak össze és lettek elválaszthatatlanok. S most felidézőjük megosztja hallgatóival az „egymásra találást”, beszél arról, hogy miért pont ezt a költőt, ezt az idézetet, ezt a gondolatot választotta.

Másnap reggel fél hét után néhány perccel Ady versét fedezem fel újra, s kapok vele ismét egy különös történetet, már egy másik ember életéből.

Csendes, személyes pillanatok ezek. Más tartalommal telítődnek a jól ismert szavak, szépség és meghittség kapcsolja össze az idézet szerzőjét, a megszólaltatott személyt és a hallgatót.

Szívesen hallgatnám még a rövid, tömör monológokat. A Lényegről. Mert nincs hely és idő sem másról beszélni.

Ismert és kevésbé ismert emberek adnak minden reggel útravalót hallgatóinknak, megnyílnak a mikrofon előtt, s megosztják gondolataikat Életről, Halálról, Szeretetről, Szenvedésről....

A mérnök ugyanúgy helyet kap, mint a vegyész, a tanár, a rabbi, az író, a csillagász vagy a keramikus. A műsor sokszínűségét, egységét éppen ez adja, a különböző indíttatás, más-más családi hagyományok, másfajta érdeklődés, világlátás, vallási hovatartozás, a különböző módon megélt és átélt helyzetek, s azok átadható tapasztalatai. De ami fűzérre köti a reggelenkénti gondolatfolyamot: az az Ember, az Emberség.

A Kossuth rádió minden reggel megajándékozza hallgatóit „egy csepp emberséggel”.

S az eddig csak hallható most olvashatóvá is tette, hiszen idén a hanganyagot könyv formájában is megjelentette. Így az érdeklődők fellapozhatják az első kötetet, bekapcsolódhatnak abba az áramkörbe, amelybe eddig csak a hanghullámok segítségével kerülhettek. Bármelyiket választják is - a hangos, rádiós, vagy az írott változatot -, mindenképpen értékes pillanatokot szerezhetnek maguknak.

Polányi Éva

Ady Endre: Az Úr érkezése

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkeim roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalón,
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökké látom.

Babits Mihály: Örökké ég a felhők mögött
Vallomás helyett hitvallás

Az első könyvem első oldalára a „soha-meg-nem-elégedés” himnuszát írtam be... Nincs jogom hát panaszkodni, ha ma is elégedetlenül futok még; sokat szereztem, sokat el is dobtam; soha le nem ültem egy pillanatra sem; gazdagságomban szegénynek éreztem magamat és fáradtságomban nyugthatatlannak; nemcsak a könyvemben, homlokomra is fel van írva a „soha-meg-nem-elégedés”. Futottam hősien, szüntelen, léleketlen; olykor szinte elbukni látszottam; s hasonlítottam ahhoz a fához, melynek koronáját földig csapja a szél.

Mi tart fenn? Mi a gyökér, mely nem szakad el? mely elpusztíthatatlan táplál valami kimeríthetetlen erővel? „A hit az élet ereje: az ember, ha egyszer él, akkor valamiben hisz... Ha nem hinné, hogy valamiért élnie kell, akkor nem élne”... Ezek a szavak Toitsztoj szavai, járnak eszemben, s vizsgálom, mit hiszek? Ó, örökké ég minden felhők mögött; kiírthatatlan optimizmus!

Hiszek abban, hogy élni érdemes. Talán nincsen célja és értelme, mert „cél és értelem” emberi fogalmak: a világnak nincs rájuk szüksége. A világ több, mint minden emberi; hiszek a világban, mert eszem el nem éri.

S mégis hiszek az észben, hogy ameddig ér, hűséges szolgálja annak a Valaminek, amit el nem ér... Építse életünket: s ahogy egy vers jobb lesz és nem rosszabb, ha az ész építi (csak ott álljon az építész mögött a gazda is!) -, akként legyen már egyszer jobb életünk...

Magyar vagyok: lelkeim, érzésem örökséget kapott, melyet nem dobok el: a világot nem szegényíteni kell, hanem gazdagítani. Hogy szolgálhatom az emberiséget, ha meg nem őrök magamban minden színt, minden kincset, ami az emberiséget gazdagíthatja? A magyarság színét, a magyarság kincsét! - de mily balga volnék, ha ugyanakkor már színt, más kincset el akarnék venni, vagy meggyengíteni.

Én hiszek a testvériségben: a színek együtt adják ki a képet, a hangok együtt adják a koncertet. Nemzet ne a nemzet ellen harcoljon: hanem az ellen, ami minden nemzet nagy veszélye: az elnyomás és a rombolás szelleme ellen! Micsoda leckét kaptunk ebből éppen mi magyarok! És micsoda hiba: másnak tenni, amit magunknak nem kívánunk - holott már avval, hogy másnak megtettük. ajtó nyitottunk neki, hogy velünk is megtörténhessék...

S hiszek a békében. Hiszek a harmóniában, melyre vágy a lélek, a szépségben, melyért kiáltoz az anyag, a szeretetben, melyért epednek a népek. Hiszek a nehézségben, hogy nem lehetetlen! Ha nem hinnék benne, magam tenném lehetetlenné. Oly bűn, melyre nincs feloldozás. Csak a hit teheti lehetségessé.

Ember vagyok, s hiszek az emberben. Nem is az emberben. Az ember vakon botorkál; de a világ nyitja és súgja útjait. Az ember primitív lény, de az állat még primitívebb. Nem állatot kívánok, nem is embert! Többet!

S ha néha elfáradok, s az állatot és anyagot irigylem: ez nem hitem megtörése, csak erőm, mely nem semmi, de nem minden... Derék erő, s majd megnyugszik egyszer, de nem fog el. Hiszem... Nyugodt kincské lesz és örök haszonná.

Ízes Ízek

Január

Bojtárleves

Apróra vágunk egy nagy fej vöröshagymát és olajon megfonnyasztjuk, majd meghintjük pirospaprikával. Fél kg sertéscombót apró kockákra vágunk, beleforgatjuk és fedő alatt lassú tűzön pároljuk, míg a hús el nem kezd puhulni. Ekkor meghintjük egy kis liszttel, majd felöntjük vízzel (bő egy liter). Felforrás után hozzáadunk három evőkanál tarhonyát (lehetőleg házi tarhonyát vagy csipetkét). Amikor a tarhonya is, a hús is megpuhult, izlés szerint sózzuk, majd hozzáöntünk két dl fehérbort és egy dl tejfölt. Újból felforraljuk és tálaljuk.

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.
MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL!

További információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglyagári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szervíz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

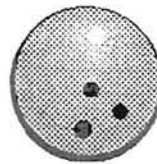
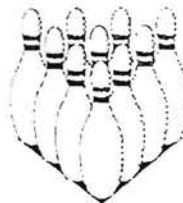
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

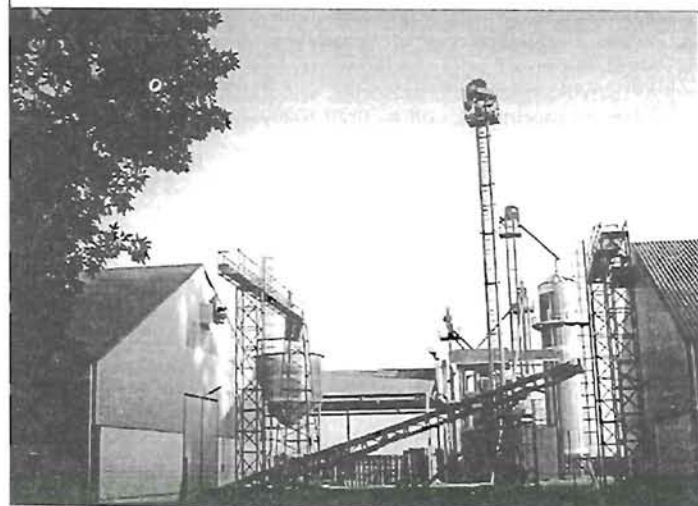
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-termelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

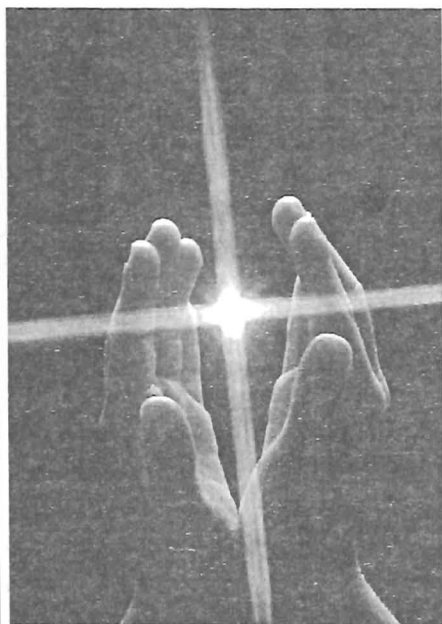
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DEBRECENI BENŐ, volt endrői, Könyves Kálmán utcai lakos, november 29-én, 68 éves korában, hosszan tartó, súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, fia, menyé és az unokái.

GONDA IGNÁCNÉ TÍMÁR MÁRIA, volt endrői lakos 79 éves korában 2004. december 24-én hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: családjai.

HORNOK MÁTYÁS, aki Hunyán, a Deák F. u. 3. szám alatt élt, november 29-én 75 éves korában rövid szenvedés után befejezte földi pályáját. Temetése Törökbalinton volt. Gyászolják: felesége, családja és a rokonság.

PAPP JÁNOS, aki Budapesten élt, 84 éves korában január 2-án rövid, súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és azok családja, testvére és annak családja, rokonok, ismerősök, és az Endrődiek Baráti Köre.

PETKOV DEMETERNÉ Nándori Mária, endrői lakos, december 4-én 92 éves korában rövid, súlyos betegség után befejezte földi pályáját és az Örökkévalóság Honába költözött. Gyászolják: gyermekei, unokái, rokonai, és régi jó ismerősei.

Dr. SUHANYECZKI ANNA aki Budapesten élt, 83 éves korában befejezte földi pályáját. Békéscsabán helyezték örök nyugalomba, november 10-én. Gyászolják: testvérei, rokonai, ismerősei és az Endrődiek Baráti Köre.

SZABÓ BÁLINT, aki Hunyán, a Tánscsics u. 22. szám alatt élt, december 21-én 87 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokái és a rokonság.

SZABÓ MIHÁLY november 29-én, 72 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: testvérei, sógora, keresztlánya, és a rokonok.

VIKMAN LENART, aki Svédországban élt, november 27-én 57 éves korában megtért Teremtő Urához. Gyászolják: felesége és családja.

Az endrői Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

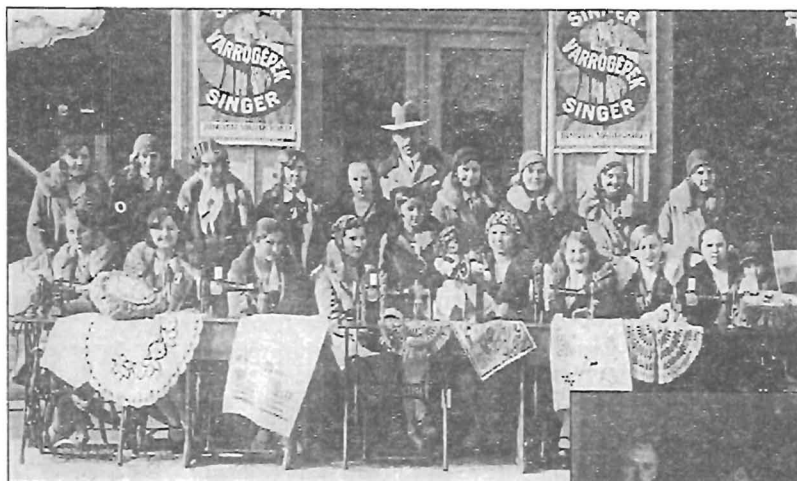
Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrői katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbevitel az endrői plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrői templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálózási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana felhunyt szeretteikért.

Gyoma. Műhimző és varró tanfolyam
SINGER varrógépeken.
1929. március 6.
Lányok, asszonyok és oktatók.

Fényképalbum

GAZDAKALENDÁRIUM

BOLDOGASSZONY HAVA

Információ gazdálkodóknak

BASF a megújulás jegyében

Kedves Olvasó!

Két emberöltővel ezelőtt a Rajna mellett jött létre a **BASF AG** első üzeme, amely azóta a világ egyik vezető vegyipari vállalatává vált. A cég születése egybeesett a modern vegyipar létrejöttével.

A mindennapi életnek számos területén találkozhatnak termékeinkkel (műanyagok, festékek, vegyipari alapanyagok, amelyeket mindennapjainkban a használati tárgyakon keresztül alkalmazunk). A **mezőgazdaság számára** olyan termékeket ajánlunk, melyek a piacképes termelés megkerülhetetlen segítői. A jól ismert, Magyarországon is bevezetett növényvédelmi technológiák a növénytermesztésben elengedhetetlenek (bizonyára, amennyiben elolvassák ismertetőnket, Önök is elmondhatják, hogy már találkoztunk). A BASF vitaminjai, enzimek és konzerváló anyagai pedig a takarmányok fontos alkotórészei.

A **2005-ös évben** nemcsak a BASF termékeinek és technológiáinak, hanem a vállalat arculatának megújulása jelenti az újdonságot. A BASF célja, hogy a piaci versenyben felelős magatartással, szakmai hozzáértéssel, korrekt és megbízható partnere legyen a mezőgazdaságnak, kereskedőknek és termelőknek. A világot a felhasználóink szemüvegén keresztül kell néznünk és az ő számukra szeretnénk okos, egyéni igényekre szabott megoldásokat kifejleszteni.

A BASF megújult arculatának üzenete: a BASF és partnerei kiegészítik egymást - közösen, szakmai alapokon gondolkodva biztos sikert érhetünk el. A BASF célja, hogy az iparág vezető kutató-fejlesztő cégeként tartsák számon a jövőben is.

A **2004-es év újdonságai** - az Arrat gabona gyomirtó szer, a Butisan Star repce gyomirtó szer, a Regalis alma növekedéssza-

bályozó és a Signum a csonthéjasok monília elleni szerek - jól vizsgáztak a termelőknél. **2005-ben újabb fejlesztéseket mutat be a hazai piacon a BASF.** Ezek közé tartozik a Clearfield gyomirtási rendszer napraforgóban, amely 2005-ben már elérhető lesz a felhasználók számára és új egyedülálló lehetőséget nyit a napraforgó posztemergens gyomirtásában. Alkalmazásával teljes körű, csapadékviszonyoktól független megoldást kaphat a termelő az egyszikű és a kétszikű gyomnövények ellen egyaránt.

Újdonságaink mellett nem szabad elfeledkezni a jól bevált növényvédő szerekről sem. Az őszi búza eredményes gyomirtásában fontos helye van a **Solar Duplosan DP Granstar** kombinációnak, mely a magról kelő és évelő kétszikű gyomokat hőmérséklettől függetlenül, gyorsan pusztítja el. A gabonafélék gombabetegségei komoly termésvesztést okozhatnak. A BASF terméke, a **Tango Star 1,0 l/ha-os dózisban** kiemelkedő eredményt ad a **legfontosabb gombabetegségek ellen** - rozs-dafélék, lisztharmat, pirenofóra, szeptória, fuzáriózis -, emellett termésmnövekedést is eredményez.

Hazánkban a **kukorica** a búza után a legnagyobb területen termesztett szántóföldi növény. Gyomirtásában fontos tényező, hogy a tábla gyomfertőzöttségének megfelelően kerüljön kiválasztásra a gyomirtó szer. A termőterületek jelentős részén a **magról kelő gyomokon** kívül komoly veszéllyel fenyegetnek az **évelő kétszikűek**, mind a **mezei acat** vagy az **aprószulák**. De ide tartozik a **szertbővis** is. Célunkat a vegyes gyomfertőzöttségű területeken legjobban a **Wing EC pre + Cambio** poszt megoldással érhetjük el. Ha csak állománykezelést szeretnénk a kukoricatáblán végezni, akkor a **Motivell Turbo D** gyomirtó szert használjuk. Előnyei közé tartozik, hogy az időjárástól és a kukoricában uralkodó gyomösszetételtől független hatással rendelkezik, továbbá, hogy felhasználása a gyomok keléséhez igazítható.

A BASF szakmai tevékenysége a hazai piacon három fő pilléren alapul: a **technológiai fejlesztés**, a **szakmaiság** és a **szántóföldi bemutatók**. A 2004-ben két helyszínen megrendezett, összesen 4 napos szakmai bemutatók pozitív visszajelzései alapján, 2005 júniusában is Szarvason és Szekszárdon fognak a szakemberek találkozni, hogy megtekinthessék a legfrissebb eredményeket.

A BASF területi képviselője, Pál Bertalan (06-30-9520646) készséggel áll rendelkezésükre, ha kérdésük merülne fel.

Ezúton kíván a BASF kellemes és meghitt karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag, boldog új esztendőt, Önnek és kedves családjának!

Pál Bertalan

CLEARFIELD*

Gyomirtási rendszer

BASF

The Chemical Company

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. február

Endrődi Szabó Zoltán

„Sokszínű világ” kiállításának megnyitójára

Érzelmes utazás -

E. Szabó Zoltán kiállítása Békéscsabán

Ha rugalmasan értelmezzük a stíluskategóriákat, és miért ne tennénk, azt mondhatjuk: E. Szabó Zoltán tárgyias festő. Ugyanis képei címében a jelzett téma szinte minden alkalommal felismerhető. Sőt a kép uralkodó elemét mutatják fel a címek. Nála minden képi elem fontos, a térbeliség, a perspektíva érzékeltetéséhez, a téma nem csupán ürügy, hanem művészi tartalommal töltődik meg. Szemet fogva tartó festményeit úgy szerkeszti, hogy érezzük, a mozgás és a mélység ábrázolása a legfontosabb számára.

Az árny

művein a térképek tömörítését idéző felület. A Hegyek, völgyek és a Más-nap című festményeken a táj ugyancsak felülnézeti, de játékos és komoly érzéseket egyszerre indukál a nézőben. Önvizsgálatra és alázatra készítet a természet iránt az Egyedül, illetve az Ártér című kompozíciókkal.

A fennhéjázó, mindentudó ember sem több vagy különb mint akármelyik ártéri fa, mely kiszolgáltatott az élet és a halál körforgásának. E. Szabó Zoltán huszonhat akrilképe arról győz meg bennünket, hogy az öröm, a bánat, a kín, a szárnyalás, a küzdelem közepette se feledkezzünk meg erről.

Cs. Tóth János

Érzelmes utazásra hív bennünket a kiállító, amikor megfoghatatlan álomvilágba helyezi figuráit, motívumait. Harmóniát keres a látomásokban, de jelen van alkotásaiban életünk kuszasága is. A természet és az ember megromlott kapcsolata ugyanúgy izgatja, mint az épületek, tájak nagy képi illúziója. A megfoghatatlan szépet keresi, ezért komponál kiegyensúlyozott műveket, de ennek a valóságos hiánya miatt meghökkenítő túlzásokra is képes. Ilyenkor elevenek a színek, a felület sűrű, szinte burjánzó foltokból áll. Nem csupán egymással folytatnak párbeszédet képei, hanem különböző szemléletmódokat ütköztetnek. Ebben a festői világban ugyanúgy helye van az egykori endrődi, szeghalmi motívumoknak – amit gyermek- és ifjúkorban épített be személyiségébe –, mint a felnőttként látott dél-amerikai indiános, őserdős képi elemeknek. Mintha a párbeszéd az egymástól merőben eltérő környezeti elemeket közel hozná egymáshoz, hogy ezáltal telítődjenek új jelentéssel.

A montázsvel érvényesül a békéscsabai szlovák kultúra házában bemutatott képein is. Különböző kulturális és művészeti rétegeket ötvöz. Különbőségek című képén az épületek merev struktúrája és a természet könnyed játékosága találkozik harmóniában. Kiváltképp kedveli a felülnézeti rálátást. A Vitorlázó című képén egy repülő, Az árny címűn egy fehér madár fölött lehetünk, amikor élénk táru

Ártér

Önnel joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület január 27-i ülésén

A szociális ellátások igénybevételéért fizetendő térítési díjak változása: 2005. február 1-től:

Idősek és Fogyatékosok Klubja: reggeli: 151 Ft ebéd: 425 Ft/nap.

Idősek Otthona, és az átmeneti otthon: 1346 Ft/nap, 40.380 Ft/hónap.

Idősek Otthona emelt szintű ellátás: 1481 Ft/nap, 44.430 Ft/hónap.

Házi segítségnyújtás óradíja: 351 Ft, ebéd házhoz szállítás térítési díj: 88 Ft.

Támogató szolgálat személyi segítő óra díja: 150 Ft, szállítási díj: 60 Ft/km.

A 2004. évi pályázatok beszámolója is elfogadásra került, amelyek főbb számai:

Benyújtásra került 22 pályázat, amelyeknek elbírálása kettő kivételével megtörtént.

A benyújtott pályázatok összes költsége: 1,1 milliárd Ft lett volna, amelyhez a kért támogatás: 971 millió Ft. Nyertünk összesen: 237,1 millió Ft támogatást, amelyhez 46 millió Ft sajátért kell hozzátenni.

Az intézményeink pályázatainak eredménye: a nyertes pályázatok összköltsége 81,7 millió Ft, amelyhez 69,1 millió Ft támogatást nyertünk.

A város zöld felületeinek fásítására idén 4,2 millió Ft-ot tudunk fordítani, amely összeg 50%-a támogatás. Két ütemben határoztuk meg a fák ültetését, összesen 575 db:

Február-márciusban kezdődik a telepítés: Blaha Lujza utcában 74, Okt. 6. ltp. zöldterületre 70, Fő útra 32, Szabadság térre 25 db. Az őszi telepítés: Népliget utca: 25 db, Endrődi Sportpálya: 60 db, Fazekas úti játszótér 48, Kilián tér 55 db, Vásártéri ltp. zöldterülete 78, Katona József utca 37, Ságvári Endre utca zöldterülete 71 db. A telepítendő fák fajai: juhar félek, kőris félek, hárs, tölgy, fekete - fehér nyár, gyertyán, fehér fűz, Vénic szil.

Gyomaszolg Ipari Park Kft tevékenységének díjmelése: lakossági szolgáltatásnál 6%, közületek esetében 8%.

Polgármester és jegyző illetményének változása január 1-től: a törvény által módosított új illetményalap alapján:

Polgármester havi illetménye: 455 ezer Ft költségátalánya: 113.750 Ft.

A jegyző havi illetménye: 280 ezer Ft, vezetői illetménypótléka: 84 ezer Ft, összesen: 364.000 Ft.

A város részt vesz a 2005. évi tavaszi időszakos iskolatej programban. Ez összesen: 1052 gyermek, 68 tanítási napjára vonatkozik, költsége: 978 ezer Ft.

A Városi Családsegítő Központ szakmai beszámolóját elfogadta a testület. Az intézmény az alapító okirata szerint 3 feladatot lát el: családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, és Pedagógiai szakszolgálat. A pedagógiai szakszolgálaton belül: nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, és gyógytestnevelés. A családsegítő szolgálaton belül jól működik az egyik legújabb szolgáltatás, az adósságkezelési tanácsadás. A beszámoló adataiból sajnálattal lehetett látni, hogy az intézmény által kezelt problémák száma évről évre emelkedik. Sok a baj, az anyagi, lakhatási, magatartási, szülői életviteli, családon belüli bántalmazás, szenvedélybetegség területén.

Sportcsarnok, Ifjúsági Tábor, és Tourinform Iroda bérbeadására meghirdetett pályázat győztese: GARBEL TRADE Kereskedelmi és Szolgáltató betéti Társaság lett, akinek az ajánlati árai többszörösen meghaladták a többi pályázó ajánlatát. Szerződéskötés a következő ülésen lesz.

A Központi Orvosi Ügyelet első féléves működéséről szóló jelentés is elfogadásra került.

2004. július 1-től Dr. Abdul-Hamid Nabil vette át az ügyelet mű-

ködtetését, évvégéig összesen 5018 beteget látott el az ügyelet, ebből az első félévben 2657-et, a másodikban, 2371 főt. Az ügyelet 30%-ban házról történt, és a mentők igénybevétele cca. 2%-kal nőtt. A visszajelzések alapján az ügyelet közmegelegedésre működik.

Védőnői körzetek kialakítását hagyta jóvá a testület, a területi védőnői ellátás jegyében. Jelenleg városunkban 8 védőnői körzet státusz van, amelyből 7 betöltve, egyet helyettesítéssel látnak el. Jelenleg 61 várandós anya, 0-6 éves korú gyermek: 909, általános iskolás: 1274, középiskolás 977 fő, akiknek az ellátását biztosítani kell.

Reumatológiai szakellátás a Gyomaendrődi Erzsébet liget Liget Fürdőben is lesz.

Nem került döntésre, az Erzsébet Liget buszmegálló, és gépkocsiparkoló ügye.

Folyamatosan felújításra kerülnek a város játszóterein lévő eszközök. Ebben az évben remélhetőleg 3-4 játszótér felújítására kerülhet sor. A veszélyes eszközök minél előbb leszerelésre kell hogy kerüljenek.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek, Gyomaendrődi Ki, kicsoda? megjelentetése. Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám: 18372276-2-04

Cukorbeteg Gyomaendrődi Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekéért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrődi Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrődi siketek és nagyothallók segítése.

Adószám: 18380558-1-04 Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

MEGHÍVÓ

Az Endrődiek Baráti Köre ez évi első találkozóját, és éves közgyűlését Budapesten a XI. ker. Etele út 68-ban (szokásos helyen) tartja, március 5-én, szombaton délelőtt 11 órakor

Ebédelni egy órákor fogunk, aki ebédet kér, az március 2-ig jelezze:

Telefonszámok: 06-66-386-323, vagy 06-1- 326 7567. Aki nem kér ebédet az is jelezze érkezését.

A Baráti Kör Vezetősége kéri, hogy a tagok hozzanak szimpatizánsokat is, akik eddig nem jártak el összejöveteleinkre. Minden elszármazottat, és családtagjait szeretettel várunk.

József Attilára emlékeztünk január 24-én délután a zsúfolásig megtelt Katona József Művelődési Házban. „Hobó” mintegy 80 percen igen nagy sikerrel és átéléssel idézte meg, a 100 éve született költőóriás szellemét és világát.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Délkelet-Ázsiában történt természeti katasztrófa hírére azonnal 10 millió forintos segélyt küldött a rászorulóknak. Az elmúlt vasárnap minden hazai katolikus, református és evangélikus templomban gyűjtést rendeztek a szökőár sújtotta embertársaink megsegítésére. Ökumenikus könyörgést tartottak a budavári Mátyás-templomban. Erdő Péter, Szabó István és Szebik Imre vezetésével imádkoztak a hívők.

Az Apolló mozi Pódium Kávézóban január 20-án volt a Temetetlen Halott című film díszelőadása. Az előadást közönségtalálkozó követte, ahol vendég volt a film rendezője, Mészáros Márta.

Ami az előző számunkból kimaradt...

Hunyán Karácsonykor Szenteste az iskolások szép betlehemi játékot adtak elő a zsúfolásig megtelt templomban. A gyereket az iskola pedagógusai és a hitoktató tanította be. (Bal oldali kép)

Endrődön is Szenteste, az éjfél mise előtt volt a gyerekek karácsonyi játéka, a hitoktató vezetésével. Itt bizony komoly feladatot jelentett a gyerekeknek éjjel fölkelni, és eljönni az éjfél misére.

Köszönjük mindazok fáradságait, akik e két karácsonyi játékot lehetővé tették.

Nyugdíjak és nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások 2005-ben

Január 1-jétől az öregségi és rokkantsági teljes nyugdíjak összege 6,3%-kal emelkedik, az emelés összege nem lehet kevesebb, mint 1800 forint.

A rokkantsági járadék havi összege 1610 forinttal emelkedik (27.180 forintra), a házastársi pótlék havi összege 16.480 forint, a házastárs utáni jövedelempótlék havi összege 11.370 forint. A rendszeres szociális járadék emelése az életkortól függően változik, akik betöltötték 2005. dec. 31-ig 62. életévüket, azok 1520 forinttal, egyéb esetben 1300 forinttal növekszik a járadék havi összege. A rendszeres szociális járadék összege 21.890 forint. A nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék összeghatára havi 100 ezer forintra emelkedik, a hozzátartozói jogon folyósított pótlék havi összege az 55 ezer forintot nem haladhatja meg. Az öregségi teljes nyugdíj legkisebb havi összege 24.700 forint, a III. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 24.700 forint, a II. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 25.850 forint, az I. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 26.800 forint, árvaellátás legkisebb havi összege 21.000 forint.

Az ellátások emelése hivatalból történik, nem kell külön kérelmet benyújtani!

Tavaly hárommillió magyar állampolgárnak kellett megélnie a minimálbér felénél kisebb összegből, így 2004-ben tovább nőtt a szegénységi küszöb alatt élők száma – derült ki a Szociális Fórum legfrissebb jelentéséből. A szervezet adatai szerint egymillió magyar embernek a rezszi kifizetése után mindössze 3400 forintja maradt megélhetésre.

A Templomos Lovagrend Magyarok Praeceptorijának
Hivatalos Honlapja:
<http://www.templomosok.hu>
<http://templomosok.hu>

Ismét megnyílik a gyulai Vármúzeum tizenöt évi zárvatartás után. Több mint hatszáz négyzetméteren, 23 helyiségben mutatják be az épület XV-XVII. századi történetét.

A látogatók korabeli használati tárgyakat, török tiszt szobákat, sütőszobát, fazekas és kovácsműhelyt, fegyvertárat és lovagtermet, valamint börtönöket és kínzóeszközöket tekinthetnek meg. Közép-Európa egyetlen épségben fennmaradt sík vidéki téglavarának felújítása 600 millió forintba került, a várszínház is visszaköltözhet a vár falai közé.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved bilyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

SZABÓ BÁLINT

(1917-2004)

Endrődön született 1917-ben, középparaszt szülők gyermekeként. Nyolcan voltak testvérek, de a felnőtt kort csak öten éltek meg. A felnőtt öt gyermekből egy testvére 20 éves korában tüdőbajban meghalt.

Édesapja Szabó Lajos, édesanyja Gubucz Eszter. Elemi iskolájába tanyán, a Décspáskumi iskolában járt, amely 3 km-re volt a család polyákalmi házától. Polgári iskolát már a faluban, Endrődön végezte. Továbbtanulásra nem is gondolhatott, mert a folyamatosan gyarapodó parasztgazdaságban nagy szükség volt minden munkáskézre.

24 éves korában, 1941-ben kötött házasságot Timár

Mária Annával, akivel 51 éven át éltek boldog házasságban. Három gyermekük született. 1949-ig a szülőkkel együtt laktak és dolgoztak. Ekkorra már elkezdődtek a kuláküldözések, emiatt tanyát béreltek, és elköltöztek a szülői házból. Nehéz időszakot éltek át, hiszen kulák származásuk miatt még az alakuló TSZ-be sem vették be, így alkalmi munkákból tudta a családját eltartani.

Öt év után, 1954-ben költözhetek vissza a családi házba, abban a reményben, hogy nyugodtabb életük kezdődhet. Nem sokáig tartott a remény, 1956 áprilisában, a családot karhatalmi „segédlettel” a felesége szüleinek hunyai házába költöztették...

A forradalom után, 1957-ben a Hunyai Tsz dolgozója lett, ott dolgozott egészen nyugdíjba vonulásáig.

Feleségét 1992-ben veszítette el. Betegsége 2004 tavaszán vette le lábáról, közel egy éven át folyamatos gondozásra szorult, sokat volt kórházi kezelés alatt. 2004. december 21-én befejezte földi pályáját.

Igazságtalanul nehéz élete volt, pedig csak az volt a bűne - mint annyi más tisztességes parasztembernek -, hogy nagyon sokat dolgozott a család, és kemény izzadásgos munkájuk eredményeként gyarapodott a földjük. Sajnos ez az 50-es években bűnnek számított, és ezért üldözték a sok, tisztességes parasztembert.

Becsülettel felnevelte 3 gyermekét. Öregkorára 8 unokának és 9 dédunokának volt boldog nagyapja.

A rendszerváltás után aktív tagja volt a Kereszténydemokrata Néppártnak.

Élete egy 20-ik századi egyszerű, tiszta és becsületes igaz magyar parasztember sorsa volt, amit joggal nevezhetünk „kulák Golgotának”.

Nyugodjon békében!

Császárné Gyuricza Éva

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

februári ajánlataim:

- Szenes kályhák, kályhacsövek
- Hólapátok, kézi szerszámok,
- Gumszirmák, /bélelt/ védőkesztyűk,
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Hősugárzók, alajradiátorok,
- Fóliák, takaróponyvák,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.,
- Viaszosvaszon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdarálók,
- Gázegők, disznópörkölők,
- Izzók, elemek, zseblámpák,

FARKAS MÁTÉ

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ

TÖRTÉNETE

(részletek)

1898.

Januárban megérkezett a grödeni Rifesser cégtől a kondorostanyai templom Szent László szobra, oltárszobor gyanánt, melyet eddig egy Mária szobor helyettesített. Került szállítással együtt 195+15,44=210,44 forintba.

Január. Egyenérték alá új bevallás.

I. Az ingatlanokra nézve külön-külön bevallási íven (külön a plébániai, kántori, stb. földek) 1898. XX. Szám alatti minta szerint: 1) Grócz Béla plébános, mint hasznélvező. A 3. rovatban (ki tartozik fizetni és milyen alapon?) Endrődi Rk. Egyház, mint jogi személy képviselőjében a hitközségi gondnokság. 2) Újházy Miklós, rk. kántor hasznélvező. 4) Bencze Sándor, rk. tanító. 5) Szebeni László tanító. 3) Alt Ferenc, rk. egyházi, hasznélvező. 6) Endrődi Rk. Hitközség, tulajdonos. A 3. rovat mindenütt 1) szerint kitöltve.

II. Az ingókra nézve a XXIV. Levéltári csomag (templom) 1898. alatti minta szerint bevallás alá jött ugyan minden a) templom-alapítvány (ipartókék nem!), b) kereszt-alapítvány, c) tanítói alapok, d) szegény-alapítvány, e) plébánia fenntartási alap, f) mise-alapítvány, g) kálvária-alap, de az a-e címek fölmentési záradék szerint kivéve, maradt csak az f) mise-alapítványok (19050,60 Ft) és kálvária-alap 2.267. Az f-ből is levonásba jött 5353, mint amely összeg csak a következő években fokozatosan kerül egy ért. illeték alá, maradt tehát csak 13.697,60 Ft, a kálváriával = 15.964,60 Ft

Ezen összegre kereken 15.960 forintra véve, ki lett vetve 1899. február 14. G:G:20 fizetési ív szerint 2/10 31,92 Ft, melyből a kálvária-alapra 4,92, a többi a mise-alapokra esik.

Március 1. Heffner Ferenc özvegye, mivel férje 10 évet nem töltött nyilvános tanítói pályán, nyugdíjat nem kapott, csak egyetlen gyermeke számára nevelési költségül évi 66,67 forintot, 1898. március 1-től számítva (+1897. szept. 3-án), az özvegy 1897. szept.-dec. és 1898. jan.-februárban húzta még férje teljes fizetését, tehát a miniszter a köteles felévet szeptember 1-től február végéig, és nem (tekintettel a szeptember 3-ig tartó életre) október 1-től március végéig számította, mint az özvegy jóakarói kívánták. L. 1897. szeptember.

Április 24. Húsvét II. vasárnapján a tanyai templomban a Szent László szobor megáldása.

Április 11. Templomi hálaadó ünnep az 1848. évi törvények szentesítésének 50. évfordulója alkalmából. Az iskolai ünne-

pély pedig 13-án, de a kirándulással egybekötött multság a rossz idő miatt április 26-án tartatott.

Június. Timárék tanyai keresztje (a mezőberényi út mellett) megújítva, új sodronykerítéssel ellátva, került saját alapjából 32 forintba, a család hozzájárulásával.

Ügyszintén a kerítését megfestették 1) a gyomai útmellékének a Jedlicska-alapból, mert sajátja nincs, 2) a Gubucz-félenek (szarvasi út), 3) a Hunya Mátyásának (szőlőkerti templomhely) 4,50-4,50-ért saját alapjaikból.

Szeptember. Széles Elek káplán Zilahra, Bogdánffy Géza Alsabáról ide disponáltatott.

Megjelent a plébánia kiadásában az „Égi lant” című ima- és énekeskönyv az endrődi és szentandrászi hívek használatára 3800 vászon- és 200 bőrkötéses, összesen 4000 példányban. Összeállította a plébános és kántor. A nagyváradai Szent László Nyomda számlája róla:

„Égi lant” 34 ½ íven á 33 forint, 3800 példány = 1138,51 Ft

díszesebb példányok papírkülönbsége ívenként 50 kr, 200 példány 17,- Ft

Vászonkötés á 12 kr., 3800 példány 456,- Ft

Bőrkötés, aranyvágás á 1 forint, 200 példány 200,- Ft, ez összesen: 1.811,50-0 Ft

A Vida-szegényház kívül-belül takarítva (46,90), ugyanitt fa-szín és árnyék-székjavítás (54,90).

A templom előtti kőkereszt talapzata, mivel a vakolatot és cementet mindig lerúgta, mázos téglával rakatott körül, alap hiányában a templom pénztárából 57,80 forintért.

A gyomavégi iskola egy tanteremmel megtoldatott, a régi tanterem pedig egészen megújított.

Az új leányiskolában tanítónő lett Kiszely Róza, községünk szülötte, a gyomai árvaház növendéke.

A templom ipartökéjéből a tanyai harangozó ház és tanyai katolikus kör építésére 600-600 forint kölcsön engedélyeztetett 6 évre 6% mellett. A kötelezvényeket tanyai gazdák írták alá.

November 16. Varjú Lajos káplán Debrecenbe Teréziánumi alprefektusnak, Kampell József pedig onnan ide helyeztetett.

December. A vallás- és közoktatásügyi miniszter helyben hagyta a megyei közigazgatási bizottság határozatát, melyvel ez a gyoma-endrődi Wodianer-ura-

dalom fellebbezését elutasítva, utasította az uradalmat az endrődi rk. iskolaszék által reá kivetett 17 %-os iskolai adónak 1898. januártól való megfizetésére.

Kezdődött ezen ügy 1897. augusztusban, midőn az endrődi egyháztanács elhatározta, hogy tekintettel az iskolák szaporítására való kényszerre az uradalomra is ráveti a hívek által fizetett 17% adót, kivonva ebből azt a költséget, melybe az uradalomnak az ő nagylaposi majori iskolájának fenntartása kerül. Ez a határozat id. báró Wodianer Alberthez egy kellőleg megokolt kérés levél kíséretében terjesztetett fel, de a válasz tagadó lön. Ekkor a kivetés tényleg megtörtént, de az uradalom fellebbezett ellene a megyei közig. Bizottsághoz, s innen a miniszterig. A kivetés az endrődi uradalom 10.712,19 Ft egyenes adója után tett 1.821,07 Ft, melyből levonva a nevezett uradalmi iskola 652 forint fenntartási költségét, marad a hitközségnek évenként 1.169,07 Ft.

Az egyháztanács fele, 15 tag, újrávalasztatott és pedig a következők: Bacsa György, Csúvár a. András, Dávid i. András, Dávid i. István, Dinya i. János, Farkas Mihály, Gellai a. Imre, Gellai i. József, Gyuricza Mihály, Hornok m. Mátyás, Hunya c. János, Kovács Dániel, Knapcsék Pál, Pap György, Hunya Mihály. Ezek az 1895. decemberben választott 15-en fogják a három következő évre, 1899-1900-1901. december végéig az egyháztanácsot és iskolaszéket képezni. Alelnök lett Hunya Mihály, ki már több mint egy évtizede viseli e tisztet, gondnok Varjú J. Imre, az előregedett Kurilla P. Pál helyett, templomgondnok Timár M. Márton, kit a plébános már májusban kinevezett Timár I. József helyébe, jegyző Kovács József tanító. Főpásztori megerősítés 131/1899. sz. alatt. A választási módokat a Levéltár XI. száma alatti minták, nevezet szerint az 1892. éviiek szerint ment végbe.

Alapítványok: a Rózsafűzés-társulatté 55 forint a szarvasi úti faluszéli kőkeresztjének fenntartására.

Mise-alapítványok: Varjúné K. Timár Borbáláé 120 forint, Paróczainé Szelei Borbáláé 120 forint, Forgácsné Hegedűs Borbáláé 80 forint, mint az Alapítványok könyve 19. lapján 148-149-150. alatt olvasható.

A szőlőkertben az ültetés folytatva (tavaszon) 5 kadarka, 1 vegyes, 8 olasz rizling és 3 vegyes = 17 sorral.

A búzatermés 3 mázsás, a kukorica 31 vékás.

A kondorosi tanyákon állítandó 2. iskola számára Hanyecz Andrásról egy rajta levő házzal 500 négyszögöl vásároltatott 700 forinton.

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola Kápolnájában

február 13-án, és 27-én vasárnap fél 12-kor

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor.
Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

FEBRUÁRI ÜNNEPEK

2. szerda:	Gyertyaszentelő Boldogasszony
3. csütörtök:	Szent Balázs püspök, vértanú
5. szombat:	Szent Ágota szűz, vértanú
6. vasárnap:	Évközi 5. vasárnap
8. kedd:	Emiliáni Szent Jeromos
9. szerda:	Hamvazószerda
11. péntek:	Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária
13. vasárnap:	Nagyböjt 1. vasárnapja
14. hétfő:	Szent Cirill és Metód, Európa társvédőszentjei
20. vasárnap:	Nagyböjt 2. vasárnapja
22. kedd:	Szent Péter apostol székfoglalása
24. csütörtök:	Szent Mátyás apostol
27. vasárnap:	Nagyböjt 3. vasárnapja

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

Új sorozatot indítunk, Tomka Ferenc: Az Egyház bűnei? c. kiadványát adjuk közre Olvasóinknak, folytatásokban.

Ez az írás azért is nagyon aktuális, mert az egyházüldözés alatt – és azóta is – sok vád éri az Egyházat a történelemben betöltött szerepe miatt. Nagyon sok volt a rágalom, mellyel lejáratni, tönkre tenni akarták. Persze voltak hibák, elkövetett bűnök is a történelem folyamán. Mi az igazság? Ezt a kérdést világítja meg ez az írás, és nem titkolt célja, hogy a kialakult szemléletet is változtasson. Ahogyan a keresztények egyenként is bűnbánatot tartanak, úgy a keresztények közössége, az Egyház is... persze, csak az elkövetett hibáért, bűneiért.

Tomka Ferenc - különös hangsúlyt helyezve a magyar vonatkozásokra - sorra veszi a legtöbbet emlegetett pontokat: a keresztes háborúkat, a zsidóüldözést, az inkvizíciót, az Egyház szerepét a tudomány fejlődésében, s megvilágítja, hogy bár az elkövetett bűnök valóban sajnálatosak, de az Egyházban mindig voltak olyan emberek, akik felemelték szavukat a vallásháborúk ellen, voltak, akik életüket áldozták az igazságért - pl. a náci zsidóüldözés idején -, és voltak papok, akik koruk leghaladóbb tudásai közé tartoztak.

A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőé.

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 1. (Mi igaz, mi nem igaz?)

Bevezetés

II. János Pál – Jézus születésének 2000 éves jubileuma alkalmával – ünnepélyesen bocsánatot kért az egyház történelmi bűneiért Istentől és mindazoktól, akik e mulasztások vagy vétkek emlékét hordozzák. Egyúttal kifejezte, hogy a katolikus egyház is megbocsátja mindazokat a vétkeket, amelyeket mások őellene követtek el.

A Szentatya meghívja a katolikusokat is a bűnbánatra. „Az egyház története az élet-szentség története – írja. – De a történelem sok olyan eseményt is feljegyzett, amelyek a kereszténység ellen-tanúságtételei. A kötelék miatt, mely a titokzatos testben összekapcsol minket, mi magunk is hordozzuk az előtűnk éltek bűneinek és tévedéseinek terhét, akkor is, ha tetteikért nincs személyes felelősségünk. És mi magunk is vétkezünk. A mi bűneink is akadályozták a Szentlélek működését sok ember

szívében. Hitünk gyengesége sokakat közömbösségbe taszított és távol tartott a Krisztussal való igaz találkozástól. – Sürgetem, hogy az egyház az éltszentségnek az Úrtól kapott ajándékát megerősítve boruljon térdre Isten előtt, és kérjen bocsánatot gyermekei korábbi és jelenlegi bűneiért. Felszólítom a keresztényeket, hogy vallják meg Isten és az emberek színe előtt ellenük elkövetett vétkeiket. Úgy kell ezt megtenniük, hogy semmi viszonzást nem várnak...” (Incarnationis Mysterium 11).

Néhányan túlzásnak tartják a pápa bocsánatkérését. Mások igazolva látják ezáltal az egyházellenes vádak: „Lám, végre a pápa is beismeri!” Mit gondoljunk minderről?

II. János Pál mintegy 25 alkalommal kért bocsánatot attól a vallástól, egyháztól, nemzetiségtől, csoporttól, amelyet éppen meglátogatott, s amely ellen az egyház tagjai valaha vétettek (protestánsoktól, ortodoxoktól, zsidóktól, tudósoktól, amerikai bennszülöttektől stb.). Ilyenkor sosem tett szemrehányást azért, amiben éppen azok a csoportok vétettek a katolikus egyház ellen, amelyektől ő bocsánatot kért.

A pápa az evangéliumi úton jár: A Szentírás arra hívja a keresztényt, hogy ha embertársának valami panaszja van ellene, béküljön ki vele! (Mt 5,24) Érvényes ez akkor is, ha mások jobban megbántottak minket, mint mi őket! Mi tegyük meg a magunk lehetséges lépését a béke kedvéért („győzd le jóval a rosszat” Róm 12,21), és bizzuk Istent, hogy bocsánatkérésünk mikor kelti fel a másik félben az igazság lelkiületét, amelynek következtében majd ő is bocsánatot kér azért, amit ő vétett, s így egy új kapcsolat születhet közöttünk.

A következőkben az egyház bűneiként általában számoltartott eseményeket idézzük fel, s megkísérelünk ezekről egy – a történelmi és kulturális körülményeket figyelembevevő – valóságosabb képet kialakítani, illetve a hamis vagy egyoldalú vádak tisztázni.

AZ EGYHÁZ TÖRTÉNELMÉBEN VOLTAK BŰNÖK

Szükséges, hogy az egyház megvallja gyengeségeit

A katolikusoknak kell tudniuk, hogy az egyház történelmében – az éltszentség folytonos jelenléte mellett – voltak súlyos torzulások

is. Bár az egyház Krisztus teste, isteni igazságok hordozója, tagjai és vezetői emberek: gyakran hűtlenek voltak Jézushoz és az ő igazságaihoz. – Ennek arra kell figyelmeztetnie a hívó katolikus napjainkban, hogy neki magának is nap mint nap újra át kell adnia életét Krisztusnak. Hiszen mindannyiunkban él a „rég ember”, az önzés, az ösztönök csábítása. Amint a történelemben történt, ma is megtörténik, hogy sok keresztény – olykor a maga kis hétköznapi életében, máskor ennél feltűnőbb esetekben – Jézusnak és az ő Evangéliumának botrányává válik.

Az egyház bűneiről való beszéd nem könnyű: a pápa bocsánatkérése mást és mást jelent az emberiség különböző csoportjai számára. Vannak elkötelezett hívők, és nemhívó vagy egyházon kívül élő gondolkodók, akik lelkesedéssel üdvözölték a pápa bocsánatkérését. Nem kis részben olyan emberek ők, akik ismerik egyrészt az egyház pozitív történelmi szerepét, de tudnak az egyháznak, mint emberi közösségnek sebeiről, hibalehetőségeiről, történelmi és esetleges jelenbeli mulasztásairól is; és nem ok nélkül kifogásolják, hogy az egyházban is jelen volt és van a kísértés, hogy ne vegye észre saját hibáit vagy szépítse azokat. Számukra tehát a pápa bocsánatkérése az emberi és a krisztusi ösztönöknek egy pótolhatatlan lépése. A katolikusoknak és az emberiségnek ezzel a réteggel, valamint a pápával együtt azt kell mondanunk: szükséges, hogy az egyház megvallja mulasztásait, illetve korábban élt tagjainak mulasztásait.

De élnek körülöttünk tömegek – az egyházon kívül állók közt s az egyház tagjai közt is – akik a bocsánatkérés igazi mondanivalóját kevésbé értik, mert magát az egyházat és annak történelmét kevésbé ismerik. Sokan közülük (és sok hívő is) alig tudnak többet az egyház történelméről – főleg annak kritikus időszakairól – amennyit egy egyházzellenesen torzított történelemtanításból vagy egy egyházzal nem szimpatizáló médiából megismertek. Számukra is fontos, hogy tudjanak az egyház bocsánatkéréséről, de előtűnk tisztázni kell az egyes kérdések, mulasztások történelmi hátterét, s egyáltalán szólni kell arról, hogy az egyházban – tagjainak vagy vezetőinek minden emberi gyengesége vagy bűne ellenére – a különböző korokban jelen volt az evangélium tisztasága, a Lélek ereje is. Különösen ez utóbbiaknak szeretnénk segítséget nyújtani e sorokkal.

- Azt is tudhatjuk, hogy minden emberi közösség ki van téve az elszűkülés, az anyagi-asszá válás stb. veszélyeinek, és hogy mindegyik hordozott és hordozó vétkeket. S a legtöbb emberi közösség, nemzet vagy ideológia néhány évtized vagy emberöltő alatt elkövetett annyi bűnt, mint amennyit a 2000 éves egyház szemére szoktak vetni. Gondoljunk pl. a kommunizmusra, a liberális kapitalizmusra, vagy akár csak egy-egy párt, ideológia vagy vallási csoport néhány évtizedes történetére!

Az egyház bűneit gyakran eltúlozzák

A katolikusoknak is – és minden jóakarata embernek, aki tiszta képet akar alkotni magában az egyházzal – tudni kell, hogy a kommunizmus évtizedeiben minden iskolás tanult az egyház történelmi bűneiről, de az egyház hibáinak bemutatása gyakran a hazugságig meőően egyoldalú volt. És a helyzet gyakran ma is hasonló: – olvashatunk könyveket és láthatunk filmeket az egyház bűneiről, és a kép ma is gyakran egyoldalú:

Egyoldalú akkor, ha a tényeket eltúlozzák, és egyoldalú, ha úgy beszélnek a mulasztásokról, vétkekről, hogy amellel nem szólnak a pozitívumokról! – Ha az egyház történelmében jelen is volt az emberi bűn, együtt jelen volt a megváltás felemelő ereje is, amely által a kereszténység mindig képes volt a megújulásra. S ha az egyházban minden korban találunk botló és bűnös embereket, de minden korszakában éltek és élnek hősök, szentek, tömegeket magukban foglaló szent mozgalmak is, akik, illetve amelyek egyrészt Krisztus hiteles tanúi, másrészt a legnagyobb emberi értékek hordozói és történelmi korszakok megtisztulásának elindítói.

A bűnök eltúlzása több okra vezethető vissza:

- Feltűnhet, hogy ha a keresztény egyházakat vagy értékeket együttesen támadják, a támadások elsősorban célpontja mindig a katolikus egyház. Mi ennek az oka? a) Érezhetők ebben a marxista ideológia nyomai is, amely szerint a katolikus egyház mindig „rosszabb”, mint a reformáció egyházai. Hiszen e logika szerint a történelem előrevívő ereje a forradalom: mindig az az értékesebb, haladóbb csoport, amely egy korábbi ellen fellázad. Ezért a reformáció egyházai többnyire pozitívabb megítélésben részesültek, mint a katolikus egyház. b) A liberális rendszerek is a katolikus egyházban látják elsősorban ellenfelüket, hiszen egyik egyház sem emeli fel hangját olyan következetesen bizonyos emberi értékek védelmében (mint az élet védelme, a házasság felbonthatatlansága, a házastársi hűség, a szexuális élet tisztasága stb.).

- Ha valaki Téged, kedves Olvasó, támadni akar, csak hibáidról beszél, és eltúlozza azokat. Bizonyára találkozta már ilyen helyzettel.

- Ha egy-egy embercsoport a különböző korszakokban szembekeült az egyházzal, hasonlóan cselekedett. – Így cselekedett nem egy reformátor, így a felvilágosodás, később a kommunizmus, s így cselekszik a legtöbb egyház ellen forduló szekták. S ez önmagában érthető.

- Mások hibáinak emlegetése közismert eszköz arra, hogy egy csoport, egy párt, egy vallás, egy nemzet elterelje a figyelmet önnön hiányosságairól. Ezt a törvényszerűséget is gyakran felfedezhetjük az egyház vétkeinek emlegetése és eltúlzásai mögött.

- A kommunizmus – ma már tudjuk – világszerte kb. 100 millió embernek okozta tudatosan a halálát, ebből 20 milliót a volt Szovjetunióban ölték meg. Érthető, ha a kommunista rezsimnek is kedvelt témája volt, hogy az inkvizíció (becslései szerint) tízezreket kivégeztetett; miközben saját 100 millió meggyilkoltjáról hallgatott. (Vö. A kommunizmus fekete könyve c. kötetet, Bp. 2000., amelyben volt francia kommunisták tájéka fel a kommunizmus emberiség elleni bűneit.)

- Napjainkban is újra és újra átéljük, hogy államok vagy politikusok tehetnének valamit népek és népcsoportok kiirtásának megakadályozásáért, ám politikai érdekből olykor mégsem tesznek semmit. Az inkvizíciót viszont emlegetik.

- A mai napig hatása van a reformációs-ellenreformációs kiélezett vitában, majd a felvilágosodás korában megfogalmazott katolikus-ellenes vádalkban. A reformáció olyan korban keletkezett, amikor az egyházban, s annak vezetőiben sok tényleges torzulás volt. (A következő pontokban szólnunk erről!) De a reformátori irodalom, majd később a „felvilágosodás” egyházellenes írásai a katolikus egyházra vonatkozó kedvezőtlen adatokat tovább nagyították, és ezeket széles körben terjesztették. – É korokban az emberiség – a maihoz viszonyítva – kevésbé foglalkozott a történelemmel; így a vádak, torzítások tisztázása számos esetben nem történt meg. Sok vádat megcáfoltak ugyan (mint pl. a protestáns vitairatokét, mely szerint nő-pápa is lett volna; vagy amely szerint Péter nem is járt Rómában, s így természetesen nem is lehet ott eltemetve), de mások megcáfolatlanok maradtak. Az egyoldalú adatokat azután az újabb korok vallásellenes írásai is előszeretettel átvették, a kommunista irodalomtól kezdve napjainkig (pl. az inkvizícióra, a keresztes háborúkra, a katolikus missziókra vonatkozó torzításokat, vagy a jezsuiták negatív beállítását).

- De az iménti állítással párhuzamban az is az igazsághoz tartozik, hogy elsősorban a reformáció több vádjára a korabeli egyház súlyos okokat adott. S ha igaz, hogy a reformáció egyházaiban a mai napig gyakran egy torzított kép él a katolikus egyházzal, az is igaz, hogy a katolikusok is csak az utolsó évtizedekben kezdi elismerni a reformáció egyházaiban levő értékeket (és sok – a vatikáni zsinat által már régen megfogalmazott – lépés hátravan még számunkra az ökumené terén). (Minderről szólnunk még a következőkben.)

Az egyház történelmi bűnei – és az ún. „keresztény Európa”

Ha a kereszténység, illetve az egyház történelmi mulasztásairól hallunk, egy alapvető szempontot figyelembe kell vennünk, ami sok mindent érthetőbbé tehet:

A kereszténység elterjedésének korában, a Római Birodalomban és lényegileg az egész világon az egyház és az állam, a vallás és a társadalmi élet összefonódott: kölcsönösen átjárták egymást. Amikor Nagy Konstantin császár véget vetett a keresztények üldözésének, s a pogánysággal szemben a kereszténység mellett döntött, természetesen volt számára és kora számára, hogy ettől kezdve a kereszténység határozza meg a Birodalomnak és társadalmának életét, majd az első évezred végére egész Európa, illetve ezt követően az ún. nyugati világ életét, társadalmát, kultúráját.

Aki ebbe a világba született, azt automatikusan megkeresztelték, az természetesen belekerült egy keresztény kultúrába, formavilágba, „vallásosságba”.

A kereszténység történelmet fordító ajándék volt Európának, a nyugati világnak. Számos értéke átjárta az ún. keresztény társadalmakat: megszűnt a rabszolgaság, elméletileg minden ember egyenlővé vált, a keresztény erkölcs pozitív értékei, annak pozitív világlátása határozta meg Európa másfél évezredét, s ez hat napjainkig is.

Ugyanakkor a keresztény formák – ünnepek, társadalmi szokások, szentségek, imádságok stb. – mögött sok pogányság is lappangott, illetve a kereszténység előtti (és azzal sokszor szöges ellentétben álló) szemlélet számos vonása tovább élt.

Mivel azonban e kor kereszténynek vallotta magát (maga az egyházi vezetés is többnyire ebben a tudatban élt), s mivel – formáit tekintve – mindenestül annak is látszott, következőleg e korban valamiképp majd minden bűn és emberi nyomorúság kapcsolatban állt a magukat kereszténynek mondó embercsoportokkal, világi vagy egyházi vezetőkkel (mint pl. az inkvizíció, a keresztes háborúk, a konkvisztorok bűnei stb.). (Erről az összetett témáról bővebben ír Tomka F., Intézmény és karizma az egyházban c. könyvében, Márton Áron Kiadó 1997[3].)

A mai ember nyilvánvalóan érzi, hogy a Jézus-követés lényege nem abban áll, hogy valaki eljár templomba, vagy külsőséges szabályokat betart, hanem abban: hogy élő hittel dönt Krisztus mellett, s ennek megfelelően él. – Az ún. „keresztény középkorban” voltak igazi hívők, igazi szentek, akik döntöttek az evangélium mellett, mások csak a formákat tartották be, és szívük mélyén nem voltak keresztények, illetve gyakorlati magatartásukban inkább pogányoknak bizonyultak. (Bár amikor a történelemről ítéletet alkotunk, jó szembenézni saját magunkkal: hogy mi – mai jó keresztények – hánszor bizonyulunk a hétköznapokban pogányoknak!) De mindenképp a történelem meghamisítása az is, ha a hibák mellett nem beszélünk arról, hogy hány pápa, püspök, pap, sőt király és főúr volt – épp hite következtében – a történelmet, illetve az emberi-kulturális haladást meghatározó, példás életű egyéniség. Gondoljunk akár csak a magyar történelem szent nagyjaira!

Meghívó

Az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány az idén is megrendezi a Szent Imre Plébánia jótékonyági farsangi vacsoráját, mely 2005. február 5-én, szombat este 18 órakor lesz az endrődi Közösségi Házban. Szeretettel hívjuk és várjuk Önt, és kedves Hozzáértőit. Jegyek kaphatók az endrődi plébánián.

A szökőár áldozatait és károsultjait javára tartott gyűjtéskor egyházmegyénkben 13 millió forintot adtak össze híveink. Ezt a Magyar Katolikus Karitászon keresztül juttattuk el a rászorulóknak. Köszönöm együttérzésüket és áldozatos ajándékozásukat. Isten biztosan megjutalmazza a nagylelkű adakozókat. Ne feledkezzenek el az itthoni nélkülözökről sem, segítsék őket is lehetőségeik szerint az eljövendő időkben - írja Gyulay Endre püspök.

Az országos katolikus templomi gyűjtésen 350 millió forint gyűlt össze január 9-én.

Egyházközségeinkből az alábbi összegeket küldtük be: Hunya: 150.275 Ft, Endrőd: 144.100 Ft, Gyoma: 43.500 Ft. Köszönjük az adományokat.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Szent Ágota

Ünnep: február 5.

Ágota a keresztény ókor leghíresebb szentjei közé tartozik. Vincéhez és Balázshoz hasonlóan az ő élete és halála felől is csak számos változatban ránk maradt, legendásan felékesített szenvedéstörténet tájékoztat minket.

A szicíliai Katániában született előkelő szülők gyermekeként. A fiatal, Krisztus szeretetére vágyó leány túlságosan hamar a kéjvágyó helytartó, Quintianus meszterkedéseinek célpontjává lett. Decius császár keresztényellenes rendeletét a maga céljaira felhasználva a szépséges Agotát letartóztatta és az egyik hírhedt örménytanyára vitte – az ilyesmi az antik korban nem ment ritkaságszámba. Ott az intézmény tapasztalt vezetőjének kellett volna a leány átnyeléséről gondoskodnia. Ágota esetében a kívánt érzületváltozást nem lehetett elérni. Ezért a helytartó maga lépett akcióba. Agotát bíróság elé állították. Kihallgatták, megkínózták és börtönbe vetették. Néhány nap alatt a kínzások egész sorát kellett kiállnia. Amikor a földühödött bíró semmire sem ment, poroszlóival összeroncsoltatta, majd levágatta a lány mellét. Mindezek után a börtönben olyan erősítésben részesül, amilyen még a legendákban sem gyakran fordul elő: a gaztett utáni éjszakán megjelent előtte Szent Péter és meggyógyította. A nyilvánvaló csodát semmibe véve Quintianus to-

vább folytatta a gyalázatos eljárását. Végül Ágota az újabb bántalmazások következtében meghalt a börtönben. A legendás szenvedéstörténetnek ez e lényegi tartalma. Tiszteletét az indította el, hogy szülővárosa, Katánia, a szent vértanúságának első évfordulóján csodásan megmenekült az Etna kitörésétől. A lakosság a vértanú sírjáról elhozott fátyollal segítségét kérve vonult a megsemmisítő lávafolyam elé, és az február 5-én minden várakozás ellenére megállt. Szent Ágota híre és tisztelete gyorsan elterjedt Szicíliaán kívül az egész Egyházban. A római misekánon megemlékezik róla, s ugyanazt teszi a Karthágói Kalendárium és minden régi vértanújegyzék is. Rómában Symmachus pápa egy régi templomot szentelt a tiszteletére. Erekyéinek felemelésén és elosztásán kívül tiszteletének elterjedését szolgálta a tizedik század óta saját ünnepi officiuma is.

Ő a patrónája Catánia és Palermo városának. A lávafolyammal szemben nyújtott segítségére való tekintettel tűzvész és földrengés ellen hívják oltalmul. Hasonló okból ő az ércöntők, a kohászok és bányászok védőszentje.

A középkorban a segítőszentek között találjuk, főleg mellbetegek fordulnak hozzá. Ő védelmezi a szoptató anyákat, az éhezőket.

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNÁMRAKTÁR

Emlékezés a doni tragédia 62. évfordulójára

A Második Magyar Hadsereg pusztulását okozó doni tragédia 62. évfordulóján az ország több településén tartottak megemlékezést.

A budavári Nagyboldogasszony-templomban ökumenikus istentisztelettel, majd hagyományörző tiszteletadással egybekötött emlékünneppel és koszorúzással emlékeztek a közel 150 ezer magyar áldozatot követelő katasztrófára.

A világhálón olvastam, és őszintén meghatott külföldön élő honfitársaik visszaemlékezései:

Kérem olvassák Önök is!

„A Doni Hősökre emlékezve, 1943 - 2005.

Az alábbi sorokat két évvel ezelőtt vettem papírra, mintegy tisztelgést a Doni Hősök élők és holtak előtt! Ma, két évvel később, ismét tisztelgünk előttük. Hősiességüket sem megtagadni, sem elfelejteni nem fogjuk, amíg magyarok élnek ezen a földön. Most, ezekben a koraesti órákban, már sziporkáznak a csillagok London felett. Velük üzenjük a messze távoli Don vidékére, ahol talán most is süvít a hóvihar, mint akkor, amikor a Sztálin-orgonák ontották a halált nagyapáinkra. Lelki szemem előtt gördülnek a T34-es harckocsik, amint kitértek az Uriv-i hídfő-állásból útban a magyar védőállások felé. Lánctalpaik alatt elolvadt a hó, míg a gépágyúik torkolatúzában lidércek táncoltak. Az első vonalban harcoló csapatainkat könnyen eltiporták a szovjet tankok, hiszen nem voltak sem nehéz fegyvereik, de még a kézfegyvereikhez sem volt elegendő lőszer. Magyarok véréből lett piros a hó, akiknek jalkiáltásait senki sem hallotta. Elveszték a csatazajban és a hóviharban. De az utolsó sóhajok hazafelé szálltak, át a Magas Kárpátokon, ahol a falvak mély álmukat aludták a szörnyű télben. Voltak akik virrasztottak és imádkoztak gyertyafény mellett szertetteikre gondolván, akik talán azokban a percekben adták át lelküket a Teremtőnek. A Don-kanyarban akkor gyászindulót játszott a keleti szél.”

Szarvas József, London, 2005 január 12.

„1943. január 12-17. a Don-kanyarban.

Személyes Emlékezések.

Holnap lesz a 'Doni Szovjet Áttörés' 62-ik évfordulója, illetve annak kezdete. Hazánkban, sok helyen megemlékeznek azokról a hősookról, akik 1943. január 12-én, a Don-kanyarban, messze Oroszországban, szembeszálltak a támadó szovjet csapatokkal! Én akkor mindössze nyolcéves voltam! Csapon laktunk. Édesapám mozdonyvezető volt a csapi fűtőházban. Feladatai közé tartozott a katonai szerelvények vontatása. A magas Kárpátokon át, a keleti frontra! Nyolcévesen is átéreztem, hogy hazánk csapatai élet/halál harcukat vívták akkor a bolsevisták ellen. Térdig érő hó volt akkor Csapon és rettenetesen hideg! Az iskolát emiatt szüneteltették, s így otthon voltunk Édesanyámmal és két kis húgammal. Édesapám szolgálatban volt, valahol a havasokban! A Don-kanyarban pedig ömlött a drága magyar vér, hallottuk a

rádióból! Azóta többekkel találkoztam, az évtizedek folyamán, akik ott voltak és részt vettek a csatákban! Sokan meg is írták tapasztalataikat és ma már a tények, a második hadsereg pusztulásáról ismertek!”

Szarvas József

Átadom a szót Révffy Laci bácsinak, aki azokban a napokban, a Honvédség kötelékeiben, a Délvidéki Szenttamás városában teljesített szolgálatot:

Emlékezzünk az 1943. január 12-iki doni áttörés hőseire és áldozataira. Hatvankét évvel ezelőtt, a felszabadult délvidéki Szenttamás városkában értesültünk arról, hogy a Szovjetunióban harcoló magyar hadsereg, súlyos vereséget szenvedett, a Don folyó menti hadműveletek folyamán! Az akkori híradások nem voltak olyan gyorsak, mint ma és csupán a szomorú hír hallatán néma főhajtással gondoltunk azokra a bajtársainkra, akik életüket áldozták a kegyetlen, hideg időjárási körülmények között. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a hősi halottak száma olyan nagy volt, mint az részleteiben később kiderült; majdnem minden magyar családban gyászoltak. Keserűen és sírva kellett elfogadni, hogy nem jön haza többé a családfő, vagy a katona fiú adta életét, ontotta véré, a heroikus küzdelem során. Azt is meg kell mondani őszintén, az akkori doni súlyos vereség sokkolta a magyar társadalmat és a Második Magyar Hadsereg elvesztése, az egész magyar nemzetet mélyen megrázta! 1943. január 12-15 között, a magyar katonák szívósan és kitaróan harcoltak és rendkívüli hőstetteket hajtottak végre. De a hatalmas túlerőben lévő szovjet támadást a magyar hadsereg nem tudta feltartóztatni! Január 17-ike után pedig, a megmaradt hadsereg részekre szakadt és a visszavonulást fegyelmetlenül, hajtották azt végre. Az idő múlásával sok okot sikerült felkutatni, hogy miért is következett be ez a végzetes vereség. Egy azonban biztos: a magyar katona helyt állt a vártán és nem rajta múltott a vereség bekövetkezése. Sokan nem tudják, hogy az orosz harctérre érkező magyar csapatok kétheti vasúti szállítás után először KURSZK környékére érkeztek, majd onnan kb. 200 kilométert tettek meg erőltetett gyalogmenet után, hogy elfoglalják kijelölt helyüket a doni frontszakaszon! A magyar harcivonal 200 kilométer hosszúságban terült el URIV-nál, a nagy Don-kanyarban és annak közepét törték át a szovjet erők, tüzérségi előkészítés után. Csak tényként említem meg, hogy ugyanakkor a német haderő gépjárműveken érkezett a kijelölt frontszakaszra, aránylag kikapienten! Sajnos, a gyászos vereség után, a Második Hadsereg parancsnoka tett olyan kijelentést és harcosainkról azt írta: „a magyar katona elvesztette becsületét”. Ez nem volt igaz és felelőtlen kijelentésnek tartom ma is. A magyar hősi halottakat, 62 év után, az őszinte tisztelgés illeti meg, hiszen ők nem önként, hanem az akkori alkotmányos kötelességüket teljesítve kerültek az orosz hadműveleti területekre, a vélt vagy jogos védelme miatt. A magyar katona Hazájának 1100 éves történelmi folyamán számtalan esetben bizonyította be hősiességét és ma, a Doni Áttörés 62-ik Évfordulóján is, néma főhajtással emlékezzünk rájuk, és imádkozzunk lelki üdvükkért!

LEGYENEK ÁLDOTTAK ÖK, AKIK MA IS JELTELEN SÍROKBAN NYUGSZANAK OROSZORSZÁGBAN.

Révffy László, Leicester, Anglia

Útban a Don felé 1942 tavaszán (bal oldali kép) és visszavonulás Bjelgorod térségében 1943 január-február

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szendrői István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi rovatunkban sorra vesszük településünk területén fekvő középkori falvak bemutatását. Kezdjük a Mezőtúr, Túrkeve és Endrőd közös határában elhelyezkedő faluval Csejttel, majd sorra vesszük a többi: Décse, Nyárszeg, Sima, Tölgy falvakat.

A történeti forrásanyagot Márton Gábor tanár és helytörténetész kutatásaiból állítottam össze.

„Csejt

(Chehte 1391, Cheht 1449, Cheyt 1454, Cyeyt 1558)

Mező-Túrtól keletre, Endrődtől északra eső s jelenleg Endrődhöz tartozó puszta, hajdan kis falu.

Nevét az első Cseht nevű birtokosától kapta. A Cseht névben a „h” hang idővel „j”-re változott, mint a más személy és helynevekben is előfordul. A hírhedt Csejte vár neve is eredetileg Csehte volt.

1449-ben Hunyadi János kormányzó csatolta Békés vármegyéhez, s azóta a török uralom idejét nem számítva, mindig ide tartozott.

1390-ben kilenc lakott és egy lakatlan telekből állott. Volt 30 ekényi szántóföldje és legelője, 25 kaszás rétje, továbbá a Berettyó vizében 100 forintot jövedelmező halászsata. Volt benne egy kis egyház is, de fedetlenül állott. Földesura volt a Simay család.

1454-ben megerősítik birtokaiban a Simay családot. 1475-ben az egyik Simaynak, Benedeknek kúriája is állott és panaszt tett a gazdája, hogy Fancsikay László 100 darab juhot elhajtattott csejti birtokáról. Két évvel később e Simay B. 1 népes és 4 néptelen, Simay János pedig 3 néptelen telket elzálogosított itt a Kállai Kőkös családnak. Kitűnik e zálogosításról szóló levélből, hogy a már 1454-ben említett Szentmihályegyháza nevű puszta Szentmihályúrtelek néven Csejthez tartozott. Később az elzálogosított részt a Simayak visszaváltották. 1526-ban azonban a szomszédok békéjét egy Csejtről Túrra szökött jobbágy ugyancsak megbontotta, mert azt a Simayak az 1514-iki törvény értelmében visszakövetelték. Lőkös Jánosné, Nadányi Krisztina meg semmi áron sem akarta visszaadni. Mindamellett, hogy 1508-ban Simay Kun Benedek a maga csejti részét Simay Gergely fiának adta el, így azok két részt is bírtak itt, mégis az 1556-62-iki években már egy Simay sem földesúr Csejten. 1556-ban Botos János, Eszes Mihály, Mező Mihály, Vers György és Zalay Albert jobbágysai 2-2, Szedecsi Balázs jobbágysai pedig 4, összesen 14 kapu után fizettek adót. 1558-ban 20, 1560-ban 13, 1562-ben 9 kapu után kivetett adót vesznek meg lakosa-

in. 1564-ben 10 kapu után vetettek ki rájuk, de hátralékban maradtak. 1562-ben Szedecsi és Eszes már nem fordultak elő a birtokosok között, de említ helyette az adórovó egyszerűre négy más földesurat: Harangi Gáspárt, Lantos Mátét, Mór Mátét és özvegy Ragyóczy Kelemennét. Mező Mihály része pedig ez évben özv. Mező Lászlóné kezén van.

Egyházi tekintetben Csejt megmaradt az egri egyházmegye részének. 1548-ban és 1557-ben még mindig az egri püspök, illetőleg az egri vár számára szedik itt a tizedet, s e tekintetben a kis-hevesi kerülethez volt osztva. 1548-ban a tizedszedők 5 jobbágyot és 7 zsellért, 1557-ben 3 jobbágyot és 6 zsellért számlálnak össze benne.

1570-ben, midőn Lantos Máté leányát, Erzsébetet megerősít birtokában, 1578-81-ben, midőn a királyi helytartó előbb Báthay Pálnak, utóbb Makó Jánosnak adja egyes részeit, még falunak írják Csejtet. Egy pár ember 1623-ban is itt nyomorgott, s az ő nevükben is kéri Simay Gergely fiának beiktatásáról szóló, 1516-iki parancsolat átíratását, de nemsokára teljesen lakatlanná vált. Ettől kezdve a Túron és Túrkevében lakó Kecse, Törő és Vég családok veszik meg az egyes, régi birtokos családok részeit, s használják amennyire lehet.

A XVIII. század elején a Kecsek rokona, Ványai Szőke János (anyja Kecse lány volt) szerette volna kezére keríteni. Szerzett is rá nádori adománylevelet, január 4-én kelteztet, de elkésett vele. Mert már előzőleg rátette kezét a kincstár, s a gyulai uradalomhoz csatolta. –Ezzel együtt aztán 1720-ban átadta Harruckernnek. Ezt a körülményt azonban Szőke a nádori adományszerzésekor bölcsen elhallgatta. Hiába kapott aztán 1731-ben újabb adománylevelet, nem bírta kicsavarni Csejtet Harruckernnek, jobban mondva a kincstárnak kezéből. 1747-ben a királyi tábla is elutasítja őt.

A Törökkel még hamarabb elbánt a kincstár. 1727-ben a Neoaquistca Comissió elé idézte őket, s mivel birtokjogukat igazolni nem tudták, a Comissió 1733-ban a kincstárnak ítélte Csejtet.

Ettől kezdve a gyulai uradalom jószágkormányzója Simával együtt (különben is azt fogták rá, hogy Simának hátrésze, diviticulum) magánosnak adta bérbe. 1765-ben pedig a szarvasi lakosoknak adta át használatra. 1789-ben azonban már megint különálló, s az uradalomnak fenntartott puszta. 1846-55 években egy kis dohánykertész telep is volt itt. (1855-ben 226 lakossal) Közigazgatásilag ma Endrődhöz van csatolva. Bírja Báró Wodiáner Albert.”

Forrás: Márton Gábor: Endrőd (kézirat)

Szép régi népi hagyományt elevenítettek fel az endrődi Tájházbán január 9-én, vasárnap délután, a Háromkirály-járást. Erről az eseményről készült a két fotó.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. február

februári melléklet - a Templárius Alapítvány támogatásával

„Engedjétek hozzám”

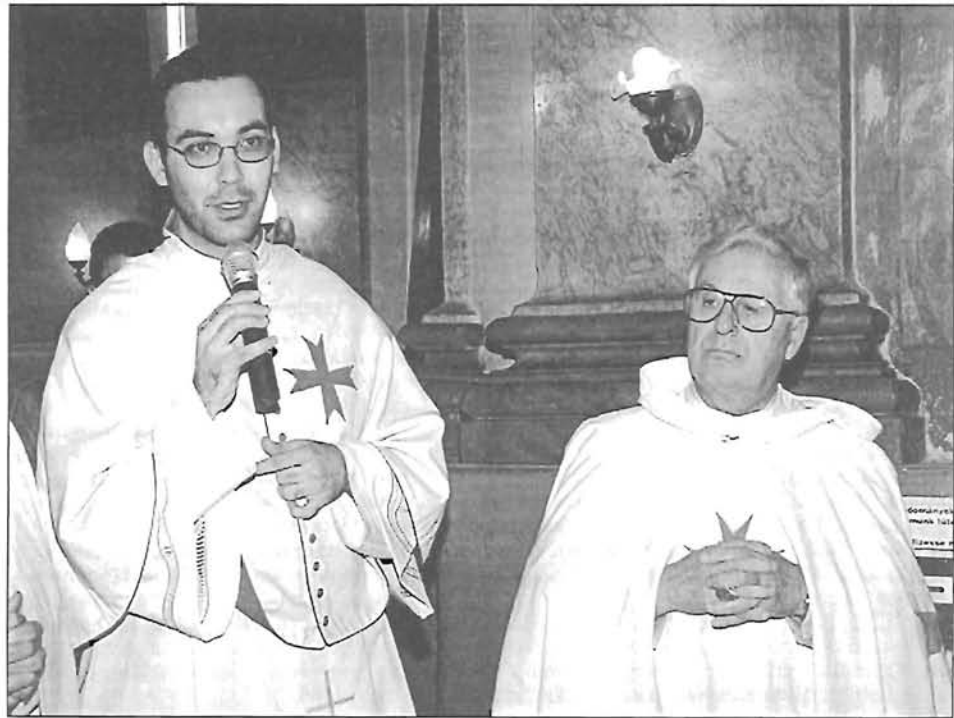
Ez állt a meghívón, mely Takács Zoltán rajzának címe, de mint tudjuk, Krisztus mondotta ezeket a szavakat: „Engedjétek hozzám a kisdedeket”. A meghívó a nemrég 200 éves fennállását ünneplő Endrődi Szent Imre Katolikus Templomba hívott, ahol 2004. adventjén mintegy 300 gyermeket, közel 100 családot ajándékoztak meg, akik szűkös anyagi körülmények között élnek.

A rendezvény címe is ez volt: „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”

Bensőséges, egyben felemelő ünnepségnek lehettek szemtanúi a résztvevők. A templom zsúfolásig megtelt. A fővédnökök, és a védnökök is mind illusztris személyek voltak, így: Öxellenciája Gyulay Endre megyéspüspök (Szeged-Csanádi Egyházmegye); Öxellenciája gróf Dom. Marcello A. Cristofani della Magione, a Templomos Lovagrend nagymestere (Olaszország); Zelnik József, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke (Budapest), ők voltak a fővédnökök. A védnökök: Cseh Krisztián, a Kárpát Computer Kft. ügyvezető igazgatója (Budapest); Domokos László országgyűlési képviselő; Vitéz Fr. Czító Ferenc (Los Angeles, California); Gyomaendrőd Város Önkormányzata (Gyomaendrőd); és Gyomai Kner Nyomda RT. (Gyomaendrőd) voltak. Négy éve kezdődött ez a mostanra hagyománnyá vált adakozás, melyet az Élet Másokért Egyesület kezdeményezett, majd egy évvel később a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria is csatlakozott.

Az ünnepi program a kereszt és a templomos lobogó mögött felsorakozó lovagok bevonulásával kezdődik, az előre meghatározott ceremónia szerint. A mi szeretett „Laci atyánk”, Dom. Iványi László plébános-lovagrendi káplán is köztük van. Elnézem őt, a fáradtság nyomait keresem az arcán, de nem látom. Pedig fáradt kell, hogy legyen, hiszen alig ért véget a Szent Imre-napi búcsú, melyhez ezúttal a 200 éves jubileumi ünnepség is társult, s azóta már megszerkesztett egy színvonalas 66 oldalas kiadványt is templomunk történetéről, kegytárgyairól, freskóiról, oltárképeiről és egyéb látnivalóiról. Hunyán is misézik, s így, advent idején bizony sűrűbb a miserend, keresztel, esket, temet, s minden hónapban megszerkeszti a „Városunk” c. lapot, hogyan lehet ennyi energiája? - kérdezem magamtól - csakis az Isteni gondviselés kegyelméből - adódik gondolatomban a válasz.

Az ünnepségen köszöntőt mond Öxellenciája Gyulay Endre Püspök úr után Öxellenciája Marcello A. Cristofani della Magione Nagymester Úr is, a Templomos Lovagrend Hercege, ezt Lipovszki Gergely ma-

Marcello A. Cristofani della Magione Nagymester Úr (a képen jobbra) és Liptovszky Gergely pálos atya Rómából

gyar pálos szerzetes tolmácsolja, aki egyenesen Rómából érkezett Endrődre, és ott szolgálja az Urat.

Az ünnepség egyik leggyönyörködtetőbb, üde színfoltja a Borsodnádasdi Szt. István Egyházközség „SPES” csoportjának ünnepi zenés áhítata. Ezt a Templomos Lovagrend által adományozott emléktábla szentelése követi, melyet Gyulay Endre Püspök Úr megszentel, és az elmúlt 200 év alatt elhunyt hívek emlékére megkoszorúzza a Nagymester.

Nem folytatom a ceremóniák taglalását, hiszen szívet melengetőbb a gyerekek ajándékvárástól csillogó szemének látványa. Bizony, be kell vallani, olykor itt-ott kicsit hangot is adnak türelmetlenségüknek - de hiszen ettől gyerekek -, a rendezők dicséretére legyen mondván azonban -, akik minden pad szélén ott ülnek, vagy állnak -, sikerül lecsendesíteni a hangoskodókat. A játékok ott vannak hosszú, nagy halomban a templom egész hosszán végigvezető két pad sor közötti szőnyegen, és mikor végre eljön a perc, hogy minden gyerek magá-

hoz veheti, amit kiszemelt, vagy amihez sikerül hozzájutnia, igazi önfeledt gyerekzsivaj támad. A korábbi évek tapasztalataim okulva viszont a 300 értékes egységcsomagot már egy külön helyiségben csak jegyre, és aláírással lehet átvenni. Ezek tartós élelmiszereket, pl. rizs, cukor, szálamé, élelmiszer-csomag, alapvető higiéniai eszközöket tartalmaznak, így pl. fogkrém, fogkefe, szappan stb., valamint édességeket, szaloncukrot, csokit. Egyenként mintegy hatezer forint értékben.

Ünnepek után jutok oda, hogy elbeszélgessek fiatal barátommal, Fráter Ungvályi János-sal, a Tiszántúli Komtúria Kommandátorával (főrendezőjével) - aki nekem csak Jancsi -, és rákérdezhessenek néhány dologra, amikről az ünnepségen elgondolkodtam -, és választ kapjak néhány kérdésemre.

- Hogyan is kezdődött ez az egész, és hogyan nőtte ki magát négy év alatt ilyen nagyszabásúra, évről évre több gyermeket megajándékozva, és nagyobb lehetőségeket teremtve? - kérdezem.

dásán énekelt a SPES együttes, ennek vezetője Fejes János ottani Plébános úr. A „SPES” szó jelentése remény, és a remény Jézus, ezt szerették volna műsorukkal üzeni a jelen lévő gyerekeknek. Ez bizony sikerült, ezt bizonyította a taps, a templomtól máskor idegen tetszésnyilvánítás eszköze, ami ezúttal kivételesen engedélyezett volt. A műsor meglepően profi volt, pedig a plébános úron kívül csak két tanítványa adta elő. A gyerekek nyelvéen, de Isten üzenetét hozták, ezért voltak itt.

- A védnökök között egy név nem volt ismerős: Cseh Krisztián- faggatózom tovább. Ki ő?

- Nyáron ismerkedtem meg Krisztiánnal, mert nagyon szeretünk volna számítógépet adományozni egy állami gondozott gyerekeknek. A személyes találkozás során lehetőség nyílt további számítógépek adományozására is, de mivel ezt kizárólag intézmény kérhette, így jött a lehetőség, hogy a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistái karácsonyi ajándékként ingyen 12 számítógéphez juthassanak, és az állami gondozott fiú egy hordozható számítógépet kaphasson. Ez meg is történt. További adományozásokból közel 450. 000,- Ft készpénz gyűlt össze, és ennek több mint duplája, közel egymillió forint értékben mérhető a természetbeni felajánlások. Amikor az állami gondozott fiúnak ígéretet tettünk, hogy lesz gép: még nem tudtuk, hogy honnan, de tudtuk azt, hogy lesz. Egyszer csak jelentkezett egy ember, aki éppen számítógépeket adományoz. Ez volt Cseh Krisztián. És erre mondja valaki, hogy véletlen. Ez nem igaz, mert minden valamiért történik. Ha valaki most azt kérdezné, hogy ezt milyen módon értük el, azt mondanám, hogy sokat imádkozzon közösségben az adott ügyért, és akkor minden sikerül. Mi is ezt tettük. A Lovagrendünk jelmondatával: „Ne nekünk Uram, ne nekünk, a Te nevednek szerezz dicsőséget!”

Hát igen. A nagy összefogásnak köszönhetően sikerült az ünnepséget lebonyolítani, és sok-sok gyermeknek és felnőttnek emlékeztetése tenni. És talán azért kellett ehhez még valami! Egyszer, évekkel ezelőtt már írtam egyszer Jancsiról, az ő lovaggá avatása után. Elmondta akkor, hogy ő is állami gondozott volt, aki 13 éves koráig hánykolódott a világban, és annak ellenére, hogy örökbefogadása előtti utolsó nevelőanyja nem bánt vele kesztyűs kézzel, és nem volt vallásos sem, benne már kialakult a szilárd Istenhit, ha még formába, vagy szavakba nem is tudta önteni. Aki ilyen ingerszegény környezetből kiszabadulva családcentrikussá válnak, rendszerint megfogadják: ha ők is szülőkké válnak egyszer, gyermeküknek mindent megadnak, amit ők kisgyermekként nem kaphattak meg. Am Jancsi nem elégedett meg annyival, hogy például szülővé vált, de nem felejtette el azt sem, mennyivel több szeretetre, gondoskodásra szorul az, aki nem szerető családba születik bele.

Marsiné Giricz Erzsébet

- A munka, az adakozás valóban négy éve kezdődött el. Istennek köszönhetjük azt, hogy meghallgatta kéréseinket és imáinkat. Megmutatta az utat, amit tennünk és csinálnunk kell. Ez a feladat az ifjúság. Ebben nagyon sok minden beletartozik: a rászoruló gyermekek felkarolása, segítése és rajtuk keresztül meg tudjuk szólítani a szüleiket. Természetesen ez egy nagy összefogásnak köszönhető. A dicséret, a siker mindig Isteni illel és azokat az áldott kezeket, akik ezért bármit is tettek és tesznek. Sok múlik azon, hogy legyen egy biztos háttér, akik az ügy mellé sorakoznak, ebben az esetben ezt is mindig megkapjuk. Sok fiatal lovagjelöltünk is van, akik idejükből nagyon sokat áldoznak. Továbbá a Karitás helyi és Hunyai csoportjainak hozzáállása nélkül lehetetlen lett volna ezt megszervezni. A 2004. évi adakozást szeptemberben kezdtük el és kb. 20-an mindig részt vettek a szervezésben. Évek óta sokat segítenek a helyi kereszténydemokraták. Így nőtte ki magát országos adakozás.

- Tudom, hogy a kezdetektől segítségére volt Vaszkó Sándorné, (Margó) az „Élet másokért” Egyesület elnöke, aki már maga is a Templomos Lovagrend dámája. Már az ötlet szintjén is segítségére volt?

- Így igaz. Pontosabban ő volt az, aki Dr. Kolbusz Judit bírónővel együtt négy évvel ezelőtt egy nagyon esős délutánon személyesen kivitték a karácsonyi csomagokat a rászoruló családoknak. A látvány lehangoló és mégis valami egészen különös volt. Kereste a feladatot, és megtalálta.

- Milyen szempontok szerint mértétek fel, hogy kik ezek a családok és gyermekek?

- Nagy segítségünkre volt a helyi Családsegítő Iroda, ahol az árva, félárva gyerekeket, és nagycsaládosokat gyűjtötték a Templárius Alapítvány kérésének megfelelően. Első évben csak 10 családot, ezt követően 14-et, majd 77-et, és most már 100 családot sikerült megajándékoznunk. Ez volt az alap, ezt egészítettük ki a Hunyai Szt. László Egyházközség rászorultjai-val.

- Ez csodálatos élmény lehet Nektek is, hiszen az egyik gyerektől, aki játékeit szorította magához boldogan, megkérdeztem az ünnepség után: örülsz? Nem tudott megszólalni, csak bólintott nevetve! Az egyik rendezőt is megkérdeztem: ugye nem könnyű ennyi emberkét féken tartani?

- Az ő türelmetlenségüket, olykor hangoskodásukat valahol meg lehet érteni, de minden évben tanulunk valamit az előzőeken okulva, - így történt ez idén is azzal, hogy a csomagokat már csak jegyre és aláírásra adtuk ki. A játékok átvételére viszont jövőre csak a gyerekeket engedjük, hogy érte jöjjenek, szülő, felnőttet nem.

- Hát igen, gyarló lény az ember, gondolom mosolyogva.

Jancsit faggatom tovább: hol ismerted meg a Borsodnádasi „SPES együttest” és hogyan tudad őket ide hívni ennek a nagyon színvonalas műsornak az előadására?

- Borsodnádason van egy novícia, akit Érsek Barnabásnének hívnak, az ő jelölté foga-

Azok, akik pénzzadományukkal hozzájárultak az ajándékozás sikeréhez

(a befizetések sorrendjében):

1. Fr. Czitó Ferenc (Los Angeles, Kalifornia)	31. Ismeretlen adakozó
2. ifj. Uhrin Zoltán	32. Szabó Zoltánné
3. Szurovecz Elek	33. Dinya György
4. Dr. Czappán Györgyné	34. Elek Miklósné
6. Dr. Jánosik Bertalanné	35. Szakálos Tiborné
8. Bukva Csilla	36. Pelyva Imréné
9. Gyomaendrőd Város Önkormányzata	37. Gellai Gizella
10. Stranzski Mihályné	38. Szakálos Dezsőné
11. MKDSZ.	39. Kurilla Andrásné
Gyomaendrödi Szervezete	40. Csikné Timár Éva
12. Koloh Elekné	41. Iványi Elekné
14. Szent Kereszt Magazin eladásából (Szabó Incéné; Gardi Lajosné; Barta Mónika; Timár Mihály, ifj. Uhrin Zoltán; Kiss Anikó; Ungvölgyi Zsuzsika és Petike; Balogh Timike; Tündike; Barbara;)	43. Művészeti és Szabdművelődési Alapítvány
15. Agrofém Kft	44. Czizmadia Sándor (Budapest)
16. Gonda Pálné	45. Dr. Palya József
17. Bethlen Gábor Szakképző Iskola konyhai dolgozói	46. Horváth Gáborné
18. Hangya Lajosné	47. Fadgyasné (Porubcsánszki család)-Budapest
19. Békés megyei Szociális Közalapítvány (Élet másokért Egyesület)	48. Roth Gábor
20. Duda Benedek	49. Dr. Csoma Antal
21. Dr. Vida Tivadar (Budapest)	50. Porubcsánszki Lajos (Mezőtúr)
22. Szabó Dezsőné	51. Uhrin Benedek
23. Püski Sándorné	52. Julika virágbolt
24. Hunya Lajos	53. Karitás Szeged-Csanádi Egyházmegye (Szeged)
25. Iványi Vince	54. Gyomai Kossuth úti festékbolt
26. Ambrózi Mihály	55. Gyomai róm. kat. hívek
27. Ambrózi László	56. Hunyai Egyházközség
28. Szakálos Tibor	57. Dr. Fr. Manfred Eder (Németország)
29. Timár Mária	58. Timár János és felesége (Timár Panzió)
30. Dr. Giricz Katalin	59. Poharalecz László
	60. Hornok Ernő
	61. és azok, akik névtelenül adakoztak

Isten fizesse meg áldozatos hozzájárulásukat.

A borsodnádasdi fiatalok Fejes János plébános atya vezetésével énekelnek

TERMÉSZETBENI ADOMÁNYOZÓINK VOLTAK:

- Cárpát Computer Kft (Budapest): 12 db. Pentium III-as számítógép ingyen, 1 év garanciával a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistáinak;
- Maholnap Magyar Jóléti Alapítványtól pályázat útján (Budapest) 150. 000,- Ft értékű könyvadománya (600 db egyforma könyv, „Kutyahoroszkóp” címmel)
- Domokos László országgyűlési képviselő 50. 000,- Ft értékű, 100 csomag papír-írószer adománya;
- Uhrin Benedek jótékony célú koncertjének teljes bevétele+saját kiadású kazettái közel 100. 000,- Ft értékben;
- Campus Dialóg Könyvkiadó Kft - től (Budapest) 100 db mesekönyv;
- Szent Kereszt Magazin 2. 000 példányban;
- Gallicoop Pulykafeldolgozó Rt. (Szarvas) 100 db. Élelmiszer-csomag 100. 000,- Ft értékben;
- Gyomai Kner Nyomda Rt-től 500 db meghívó és 360 db rajzlenyomat A/4-es méretben ingyen;
- Gyomaendrödi Önkormányzat (50. 000,- Ft);
- 100 db lovagrendi póló Olaszországból;
- Kiss Bálint Általános Iskola, Szt. Gellért Katolikus Általános Iskola, Rózsahegyi Kálmán Ált. Isk., Kner Imre Gimnázium, Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistái, magánszemélyek játéka és élelmiszer felajánlásai;
- Karamell Snack Édesipari Vállalat Fundy Waffer Kft-je (Gyomaendrőd) 360 db. csomagolt nápolyi
- Gyomaendrödi Közösségi Ház felajánlása az Uhrin Benedek koncerthez;
- Alföld KHT. (különjárat 12. 00 - órakor a templom elől)
- Borsodnádasdi Szt. István Egyházközség híveinek adománya;
- Templomos Lovagrend Budapesti és Budapest környéki Kommandája;
- Cuti Bt. (Gyomaendrőd): 100 db fonott kalács anyagköltségi áron;
- Bicskei római katolikus egyházközség hívei;
- Marsi János és családja (Gyomaendrőd);
- Zöld cukrászda (Gyomaendrőd);
- Jakus Imre vállalkozó felajánlása;
- Takács Zoltán szénrajza
- Máltai Szeretetszolgálat Szarvai csoportja
- Városunk, Gyomaendrödi újság, Szó-beszéd c. helyi lapok; Békés megyei Hírlap; Vatikáni Rádió, Katolikus Rádió,

Nélkülük szegényebb lett volna az idei adományoztatás. Köszönjük.

Gyulai Endre püspök úr megáldja a Templomos Lovagok hálatábláját az endrödi templomban

Uhrin Benedek jótékony célú koncertje

2004. december 12-én az Endrődi Községi Házban egy vasárnap délután Benedek bácsi egy jótékony célú koncertet tartott az érdeklődőknek. Nagyon sokan eljöttek. Akik ott voltunk, mindannyian jól éreztük magunkat. A jelenlévő gyerekek közel 10-en az előadó énekeit apró kis táncokkal színesítették. A Községi Ház vezetőjének, Borikának köszönjük segítségét, hogy megszervezte ezt a szép délutánt. Az esemény fővédnöke Dr. Dávid Imre polgármester volt. Az ünnepség elején Domokos László országgyűlési képviselő üdvözlését és felajánlását Ungvölgyi János olvasta fel. Uhrin Benedek a teljes bevételt a december 16-án megrendezésre került „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú gyűjtéséhez járult hozzá, továbbá az elhelyezett adománydobozban lévő pénzt is átadta erre a célra. A bevételből és gyűjtésből összesen 13.300,- Ft gyűlt össze. További támogatásának köszönhetően a karácsonyi csomagolásnál ő maga, a saját műveiből 200 db audió kazettát tett minden csomagba közel százezer forint értékben. Az adakozás napján pedig személyesen dedikált képeket a családoknak és azt kérte tőlük, hogy ne csak ezen a napon legyenek Isten házában, hanem az év többi napján is.

Milyen jó lenne Benedek bácsi tanácsait megfogadni mindenkinek. Uhrin Benedek máshol is szívesen fellép Gyomaendrődön, ha hívják és megszervezik a közönséget. 2005-ben a Gyomai részen is szeretne egy hasonló jótékony célú koncertet adni a helyi rászoruló gyermekek részére.

Benedek bácsi további életéhez és elképzeléseire sok erőt és jó egészséget kívánunk és köszönjük a felajánlását.

Az Élet másokért Egyesület nevében:
Balog Lajosné

GALLICOOP PULYKAFELDOLGOZÓ

RT. ADOMÁNYA

A Szarvasi Pulykafeldolgozó Részvénytársaságtól már második alkalommal kaptunk nagy értékű élelmiszer csomagot. A decemberi ünnepségünkre a 100 db-os csomagban kaptunk pulykafilet, virslit és kenőmájast. Értéke csomagonként 1.000,- Ft, összesen százezer forint. Ami további segítség volt számunkra, hogy személyesen áthozták részünkre a felajánlást.

Azt gondolom, hogy az egyéb adományok mellett a rászoruló családoknak, gyerekeknek ez nagymértékben enyhített a karácsonyi kiadásán.

Szép példája ez is egy közös akaratnak, ha van értelmes cél és van segíteni akarás.

Köszönettel:

Szakálos Tiborné
A Karitás Endrődi Szt. Imre csoportjának vezetője

Fogyatékos fiatalok megajándékozása

Az adakozást követő napon, december 17-én a Templomos Lovagrend részéről és a Karitás néhány tagjával együtt immár második éve, hogy karácsonyi csomagokat adunk át a helyi Rózsakert Idősek Otthonában kialakított Fogyatékos klub tagjainak. Összesen 13 csomagot hoztunk, hiszen ennyien vannak a megajándékozottak. Ugyanazt kapták, mint a rászoruló családok. Benne volt Domokos László országgyűlési képviselő papírírószer adománya, kalács, szaloncukor, könyvek... stb. Meglepetésünkre egy nagyon kedves műsorral készültek. Szívszorító érzés volt hallgatni ezeket a fiatalokat, hogy mennyi szeretet sugárik belőlük. Ők adtak nekünk lelkileg, de nagyon sokat a közel egy óras ott létünk alatt. Az átadást követően beszélgettünk és boldog karácsonyt kívántunk egymásnak. Nekem a legkedvesebb karácsonyi ajándék 2004-ben az itt töltött idő volt, amikor a kis Jézus születésének együtt örülhettünk, mert itt volt közöttünk. Az eseményt videó kazettára is rögzítették, aminek másolatát másnap átadtam Lovagrendünk nagymesterének, aki haza vitte Olaszországba. Napokkal később felhívott és elérzékenyült hangon gratulált azért, hogy lelkileg ő is gazdagodhatott. Örülök, hogy itt lehettünk.

Azt gondolom, hogy jó, ha karácsonykor tudunk egymásra figyelni és tudunk egymásnak örömet okozni, mert a legnagyobb dolog a Világon, ha adni tudunk és nem az, ha kapunk valamit, mert az egy idő után elfelejtődik. Viszont ha adunk, és az szívünkben jön, az megmarad, mert így tudunk jót tenni másoknak, egymásnak. És ha ezt szeretettel tesszük, akkor megértettük Jézus üzenetét és küldetését. Ez az örömhír tegye teljessé a 2005. esztendőt.

MINDENKI számára és azoknak, akik valamilyen módon segítettek a 2004. december 16-ai rendezvény sikerét. A segítőkön egy hálaadó szentmisében emlékeztünk meg.

Fr. Ungvölgyi János

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szócsó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A szárazmalmokról III.

A szárazmalmok munkájának felügyeletére a Communitas /a község/ az előjáróság tisztviselőinek sorába „malombíró” választott. Az egyháznál a mindenkor Kurátor azaz egyházgondnok, illetve az általa megbízott presbiter feladata volt az egyház tulajdonában, bérletében lévő szárazmalmok munkájának felügyelete. Ez a felügyelet arra vonatkozott, hogy a malomban működő, illetve azt működtető molnármester minden pontját betartja-e annak a szerződésnek melyet az egyház előjárói (presbitérium)övele megkötöttek. A malomban használt mérőedényeket a vármegye illetékes hivatalnokával hitelesítették, attól tehát eltérni súlyos kihágást jelentett, az előjáróság nem tűrte a lakosok „megrövidítését”.

A molnármesterek kiváló építőmesterek, fával különösen kitűnően bano faragó emberek voltak. Mintegy a „bölcsőtől a koporsóig”, mindenféle asztalos, ácsmunkát elvégeztek. Nem véletlenül nevezték őket sok helyen „faragómolnároknak”. A száraz- és szélmalomokat (s ahol olyan volt vízimalmokat is) ők maguk építették fel, alkatrészeit ők maguk készítették el. De még úgynevezett „különös” munkákra is kötelezheték őket egyezség szerint. Pl. az eklézsia (egyház) tulajdonában lévő épületek ácsmunkája, sertésöl – hombár- összeállítása, koporsó, „fütül való fa” elkészítése.

A Körözson leusztatott féligkész faanyagból – amit az egyház illetékes embere megvásárolt a városháza alatti, vagy Mírhóbeli kikötőben - hombárladát s az udvarokon, lábakon álló sertéshizláló ólakat állított össze a molnár kiváló tölgyfadeszkából. A faanyagot bihari mőcök, vagy Arad megyei oláhok úsztatták egyrészt a Sebes-másrészt a Fejér, vagy Fekete-Körözson. További „csip-csup munkák voltak Kántor Uram háza elejéig igazította Túrózi János Mónár mester Uram az anyagot az eklézsia attá, ... Leányok Tanítója halálakor koporsót tsinált Mónár Faragó István az anyagát az

a szarvasi szárazmalom

ekklézsia attá vót... Rektor Uram Fütül való Fáját kiszítette Hatvani István Mónár mester Uram az anyagát az egyház attá igen szíp derekas ákászfát... számított 1 frt.15 krajczárba... Nagytiszteletes Urunk kertýinek kerítisít betsületesen egyberakta Túrózi Miklós Mónár Mester kinek is munkája lakosok példájára szolgálhatna... Kisebbik fíjuk tanítója kitsiny leánykájának koporsóját elkiszítette s igen szípen megvirágozta Hatvani József mónár mester Uram... Kántor Uram udvarán Kettős Disznóolat tsinált Balogh István... Anno 1816 januáriusz nagy fergeteg mikor is lehajintotta Templomunk tornyát Túrózi János Mónár mester uram sok fáradsággal faragta Fenyő szálakból erdőháti fából Gróf Rhédey Tekintetes Úr erdejiből valókból, az javításhoz való 36 különféle hosszúságu gerendákat...” sorolhatnánk az innen-onnan egyházi elszámolásokból kijegyzett adatokat.

Előfordult ablak-ajtók készítése, talyitska, targonca összeállítás is a molnárok „különös” munkái között.

Az Úrasztalára szánt kenyér megsütéséhez mindig a legtisztább, külön hombárban tárolt búzából őrölték a lisztet, s e folyamat idején ott volt a felügyelettel megbízott egyházi ember is. Előtte-utána „üresre járaták a kúpárokat”, vagyis lehetőleg ne keveredjen az Úrasztalára szánt liszt más „tisztátalan” örmennyel.

Összegezve tehát a molnár ismer-

retanyaga, szaktudása sokoldalú volt. Szaktudásban és tevékenységében összegeződtek és nyertek gyakorlati alkalmazást a közép-és újkor fontos technikái ismeretei, vívmányai. Maguk gondoskodtak malomszerkezeteik előállításáról, sőt maguk dolgozták ki a szerkezeti elemek nyersanyagát, gerendáit. Malmaikat úgy szólván teljesen fából építették, vas, fém alkatrészt még a gépezetek építésénél is csak elenyésző arányban használtak fel. Fából rendkívül pontos, szilárd fogaskerek-rendszereket faragtak.

A vízimolnárok még ezen felül kiváló „vízímérnökök” is voltak (igaz később összeütközésbe kerültek a folyószabályozó mérnökökkel és bizony malmaik egyre-másra lebontásra kerültek kivételt képeztek a hajó-és patakmalomok). Maga az őrlési folyamat feltételezte számos fontos fizikai, mechanikai törvényszerűség ismeretét és alkalmazását, hiszen a kéziörlést nem számítva a malomok szakszerűtlen kezelése az örményt elégethette, megpörkölhette.

Az emberi és állati erővel működtetett szárazmalmokból (illetve szélmalomokból), a 20. század közepére hirtelen is alig akadt (Ld. Szarvas Szárazmalom Múzeum az Ady E. utcában).

A molnárok közül sokan a falvak, mezővárosok vagyonos elemei közé tartoztak, gyakran nagy gazdasági vállalkozásokba kezdtek, nem egyszer tekintélyes föld-és állatvagyonot szereztek. Nagyobb részük azonban csak a földesúr, egyház vagy a község tulajdonában lévő malom bérlője vagy alkalmazottja volt. A molnármesterség mindazonáltal jó és biztos megélhetést biztosított. A malomok a 18-19. században a népi társadalmi élet központjai is voltak. Az őrlésre várakozók rendszeresen megvitatták a község s a maguk gondját, baját.

A molnárok fontos szerepet töltek be a hírek, értesülések továbbításával a régi falu, mezőváros közvéleményének tájékoztatásában.

Cs. Szabó István

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemenécék, cserépkályhák, kandallók,
kerti sütők építését határidőre, kifogás-
talan minőségben vállalom! Megrendelés
alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Ünnepélyes alapkövetétel a Hősök úti iskolaépületben

2005. január 6-án a Magyar Terület és Regionális Fejlesztési Hivatal Regionális Fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága ünnepélyes keretek között Gyomaendrőd Városházán írta alá a Dél-Alföldi régió első nyertes pályázatának szerződését. A szerződés szerint városunk 163 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el az Európai Unió társfinanszírozásában, az Európa Terv keretében, saját erő, 18,2 millió forint, tehát a beruházás teljes költségvetése 182, 2 millió forint.

Eljöttek a megye több városának, településének polgármesterei, itt volt a megyegyűlés elnöke Varga Zoltán, országgyűlési képviselőnk Domokos László és Földesi Zoltán, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, Pál Béla úr, aki a felzárkóztatásért és a turizmus fejlesztésért felelős, és a szerződés aláírója Csanádi Ágnes a VÁTI vezérigazgatója.

Az ünnepélyes szerződés aláírási procedúra a Városháza dísztermében kezdődött. Ahol üdvözlő beszédet mondott Dr. Dávid Imre polgármester úr, majd az államtitkár úr ismertette az úgynevezett ROP (Regionális Fejlesztési Operatív Program) átfogó célját, ami a régiók belső erőforrásainak fenntartható hasznosítására és a területi fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez való hozzájárulás. A programot az EU strukturális alapjai közül az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatja, a magyar költségvetés társfinanszírozása 25%-os. Az államtitkár úr beszédéből kitűnt, hogy városunk mindkét településének történelmi múltját ismeri, kedves figyelmesség volt részéről.

Az ünnepség az iskola udvarán folytatódott, itt ünnepi beszédet az igazgatóasszony, Fülöp Istvánné mondott.

Tisztelt Vendégeink!
Kedves Gyerekek, Kollégák!

A Kis Bálint Általános Iskola tantestülete és diákjai nevében tisztelettel köszöntöm az ünnepségen megjelenteket.

Külön köszöntöm:

- Pál Béla urat, a Miniszterelnöki Hivatal Regionális Fejlesztésért, Felzárkóztatásért és Turizmusért felelős politikai államtitkárát,

- Varga Zoltán urat, a megyegyűlés elnökét, a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács társelnökét,

- Domokos László és Földesi Zoltán országgyűlési képviselő urakat,

- Csanádi Ágnes asszonyt, a VÁTI – Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság vezérigazgatóját, valamint

- Dr. Dávid Imre urat, Gyomaendrőd város polgármesterét.

Tisztelt Jelenlévők!
Kedves Vendégeink!

Életünk során sokszor ünnepelünk. Az ünnepek erőt, hitet és új tartalmat adnak életünknek.

Nem mindenkinek adatik meg, hogy egy iskolaépület újjászülésének pillanatában jelen legyen.

Mi méltán érezhetjük, hogy szerencsések vagyunk, hisz közel két évszázad telt el azóta, hogy e helyen 1813-ban megépült az első oktatási célokat szolgáló épület, a fiúgyermek egytantermes iskolája.

A helytörténeti kutatómunka ismeretei alapján néhány mondatban idézzük fel ezen iskolaépület fejlesztésének állomásait:

- 1818-ban 1 tanteremmel bővült,

- Közel 7 évtized múltán, 1886-ban újjáépítették, s így már 4 tanterem fogadta az akkori diákokat.

- A mai formáját átépítéssel és bővítéssel az 1960-as években kapta meg az épület.

S most 2005-ben megépül egy 11 tantermes, új, korszerű, a XXI. századi követelményrendszereknek minden tekintetben megfelelő iskolaépület, ahol valamennyi 1-4. évfolyamos kisdiajkunk együtt tanulhat.

Hiszen az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka napjainkban még mostoha körülmények között történik.

A közel 700 tanuló a városrészen tagoltan elhelyezkedő 4 telephely 10 épületében sajátítja el az ismereteket.

A tantermek, a szociális blokkok és az egyéb kiszolgáló helyiségek nagy többsége nem felel meg a szakhatóságok által támasztott követelményeknek.

Nagy öröm számunkra ezért, hogy a döntéshozatali szintek testületei támogatásra javasolták a fenntartó városi önkormányzat által benyújtott pályázatot.

Ennek létrejöttéhez döntő mértékben az Európai Unió pénzügyi források teremtették meg az alapot.

E helyről is szeretném külön köszönetemet kifejezni Varga Zoltán úrnak, a megyegyűlés elnökének, a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács társelnökének azért az önzetlen és segítőkész támogatásáért, melyet a pályázat-előkészítés és a döntéshozatal szakaszában tanúsított.

Kedves Vendégeink!

Martin Luther King 1963-ban a Lincoln emlékmű előtt így kezdte beszédét:

„Van egy álmom Amerikáról ...”

A beszéd folytatását tudom, sokan ismerjük. S az álmom mára már valóra vált.

Nekünk, akik e városban élünk, nekünk, akiknek gyermekei, unokái ebben az iskolában tanulnak, nekünk, akik itt tanítunk, dolgozunk, nekünk is van egy álmunk, mely álmom megvalósulásának kezdeti perceit éljük most át a Kis Bálint Általános Iskola új, 11 tantermes iskolaépületének alapkövetételekor.

Felemelő, örömteli percek ezek.

Alapkövet teszünk le, iskolaépületünk alapkövét.

Ez jelképe annak, hogy itt ma valami elkezdődött, olyan, ami az emberi szívekben, a tervekben már rég megfogalmazódott, s ez az alapkövet bizonyítéka annak, hogy mindez fel is épül, s szolgálja városunk felnövekvő nemzedékének művelődését.

„Mert elfut a víz, csak a kő marad, ...”

„A kő marad” – írja Wass Albert: Üzenet haza c. versében.

Igen, a kő marad, az alapkövet marad, bizonyítékkal, hogy valami elkezdődött, biztatásul, hogy érdemes folytatnunk ...

Mert aki iskolát épít, az bízik a mában, és hisz a jövőben.

Köszönöm a figyelmet!

Urnába került:

- Tervrajz
- Iskola Pedagógiai Programja
- Iskola tanuló és alkalmazotti névsora
- Iskolai emléklap
- Iskolazászló
- Iskolatújság
- Napi sajtó - Békés Megyei Hírlap
- Népszabadság
- Pénzermék

Az udvari ünnepségen az iskola diákjai adtak műsort, amely műsor sajnálatos módon nem a Magyar Himnusz énekével kezdődött, pedig ez az alkalom méltó lehetett volna a Nemzeti Imánkhhoz.

Sohase feledjük: Európa a jövőnk, de Magyarország a hazánk!

Császárné Gyuricza Éva

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Wass Albert szobor Bonyhádon

Január 9-én a költő születésének 97. évfordulóján szobrot állítottak. Ez az első magyarországi város, ahol az író szobra köztérre kerülhetett! A szobor kalandos úton került Bonyhádra Ausztráliából, Németországon át. A nagyméretű bronz mellszobrot Kolozsy Sándor művész készítette Sydneyben, majd Hamburgba szállította, és gróf dr. Wass Endre gondjaira bízta. Egy Wass Albert-rajongó kérte el a szobrot Bonyhád részére. A család nevében Czegei Wass Miklós vett részt az ünnepségen.

Január 6-án a Vajdasági Magyar Szövetség kezdeményezésére összeült Szabadkán a határon túli magyar szervezetek értekezlete, az úgynevezett mini-Máért, amelyen elemezték a decemberi 5-i népszavazás nyomán kialakult helyzetet, és olyan megoldást szorgalmaznak, amelyek elvezetnek a kettős állampolgárság kérdésének rendezéséhez.

Négy prefektusi helyet kapott az RMDSZ Beszterce-Naszód, Kovászna, Máramaros és Krassó-Szörény megyében.

A román ifjúsági jégkorong-válogatott győzelemmel kezdte a Divízió II-es Bukaresti Világbajnokságot, a többségében csikszeredai és gyergyószentmiklósi fiatalokból álló csapat 6:3-ra győzött Szerbia és Montenegró ellen. A vb-t megelőzően pedig alaposan felforrtak a kedélyek a válogatott háza táján, akik közül a székelyföldi játékosok (15 alapjátékosból 14 székelyföldi) az edzőtábor elhagyása mellett döntöttek, mert az edző megtiltotta nekik, hogy egymás között magyarul beszéljenek. A fiatalok szüleinek kemény, határozott fellépésére menesztették az edzőt és a másod-edzőt, akiket magyar edző váltott.

A magyar miniszterelnök telefonon gratulált a román miniszterelnöknek kinevezése alkalmából, és meghívta hivatalos magyarországi látogatásra román partnerét, aki a meghívást elfogadta. Gyurcsány Ferenc megemlégtette a Verespatakon tervezett beruházás ügyét, és kérte a román partnerét, hogy értse meg a magyar fél fokozott érzékenységét e kérdésben.

A Nemzetközi Valutaalap helyesli, hogy a román kormány egységes adókulcs bevezetése mellett döntött, január elsejétől 16%-os adókulcsot vezettek be. Ez összecseng a helyes pénzügyi politikával és a térségbeli folyamatokkal- értékelte az intézkedést a Nemzetközi Valutaalap romániai képviselője.

Nem szűnnek a magyarok elleni atrocitások a Délvidéken. A karácsonyi istentisztelet előtt néhány perccel rendőr jelent meg a zombori református templomban, számon kérve a harangozás hosszát, mert valaki bepanaszolta a harangozást, ami zavarja a pihenését.

Közel 100 éve szól Zomboron a harang vasár és ünnepnapokon.

A Székely Nemzeti Tanács nemzetközi fórumokhoz fordul jogorvoslatért, mert a román közigazgatás minden eszközzel igyekszik megakadályozni az erdélyi autonómia ügyében kiírt népszavazások megtartását. Ez ügyben az új megyei prefektusok kinevezése után sem várható előrelépés.

Az országos mozivállalat feljelentést tett a Trianon-film vetítése miatt [2005-01-11]

Törvénytelennek nevezte Koltay Gábor Trianon című filmjének erdélyi vetítését a román művelődési miniszterasszony, és utasítására az országos mozivállalat feljelentést tett a Belügyminisztériumnál. Vizsgálatot indítanak azokban a városokban, ahol a dokumentumfilmet már bemutatták - jelentette a Rompres hírügynökség Mona Musca kulturális miniszter közleményére hivatkozva. Azt vizsgálják, milyen körülmények között veti-

tették le a filmet, mert az alkotást nem vették fel a romániai filmjegyzékbe. Az ország filmszínházaiban pedig, csak kizárólag minősítő bizonyítvány alapján lehet filmet vetíteni.

A román művelődési tárca megemlíti azt is, hogy 1200 eurótól 6000-ig terjedő pénzbüntetés róható ki, ha bizonyítvánnyal nem rendelkező alkotást vetítenek le romániai közintézményekben.

Koltay Gábor filmjét egyébként tudomásunk szerint nem mozikban, hanem kulturális rendezvényeken, közösségi, alapítványi termekben vetíti az Erdélyi Magyar Ifjak szervezet, összesen hét erdélyi városban, szerdán például Marosvásárhelyen. A vetítés után a résztvevők kötetlen beszélgetést folytathatnak Koltay Gáborral és Raffay Ernő történésszel.

Moszkovits János, Magyar Rádió

ERDÉLYI MAGYAR IFJAK elnökségének

Bécs, 2005. jan. 13.

Tárgy: Trianon film

Tisztelt Elnökség, kedves erdélyi barátaim! Jobban nem is lehetett volna bebizonyítani milyen fontos a Trianon film, mint a művelődési miniszter asszony és a román hatóságok által - remélem sikertelen - kísérlettel, a vetítés akadályozására. Jobban nem lehetett volna bebizonyítani, hogy Románia a demokratikus alapelvektől, a véleményszabadságtól, messzebb van, mint valaha. Fontosnak látszik, nem csak a magyarságot a szükséges információval ellátni, hanem a román hatóságot is konfrontálni kell a ki-szorított történelemmel és igazsággal, a román politikusokat emlékeztetni kell a még mindig be nem tartott Trianon előtti ígéretekre és a politikai felelősségre. A mostani támadások - beleértve sok más mint a népszavazás megtartásának ellenzése - adjon még több erőt a megfelelő válasz megadásához. Csak egy válasz van: AUTONÓMIA és ÖNRENDELKEZÉS! Saját kezünkbe kell vennünk a sorsunkat. Trianont végül le kell győzni. Kívánom a szükséges lendületet és erőt.

És maradok üdvözlettel és együttérzéssel

Eva Maria Barki

Az RMDSZ négy miniszterével működő román kormány egyik Hargita megyei hivatala egy korábbi kormányhatározat alapján 50-50 millió lejes pénzbírságot rótt ki a Trianon film vetítésének szervezőire. Az eljárást a Markó Béla miniszterelnök-helyettes felügyelete alá tartozó művelődési miniszter kezdeményezte. A büntetések nyomán a szervezők a mára tervezett kolozsvári vetítés elhalasztását fontolgatják. Alább közöljük a szervezők levelét a magyar külügyminiszterhez, és a Hargita megyei Rendőrfelügyelőség sajtóközleményét. Kolozsvár, 2005. január 13.

VET Sajtószolgálat Az EMI levele a külügyminiszternek
Dr. Somogyi Ferenc Miniszter Úr részére
Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma

Tisztelt Külügyminiszter Úr!

Bizonyára már Ön is tudomást szerzett róla, hogy a román hatóságok eljárást indítottak a Trianon c. dokumentumfilm erdélyi bemutatókörútját szervező magyar fiatalok ellen. A közönségtalálkozóval egybekötött vetítéseket az Erdélyi Magyar Ifjak - a Magyarországon bejegyzett Egyesült Magyar Ifjúság testvérszervezete szervezi, azokon a film rendezője, Koltay Gábor és Raffay Ernő történész is részt vesznek. Az előadások minden magyarok lakta városban zsúfolt termekben, sok száz résztvevő előtt zajlanak, a román és a magyar sajtó egyaránt nagy terjedelemben számol be a rendezvényekről. A hatósági feljelentés kezdeményezésére a román művelődési miniszter kifejezett utasítására került sor, azzal az indokkal, hogy az alkotást nem vették fel a romániai filmjegyzékbe, így azt filmszínházban nem lehet vetíteni. A feljelentők nem vették figyelembe azt a nyilvánvaló tény, hogy a vetítésekre nem mozikban, hanem közösségi, alapítványi tulajdonban lévő termekben kerül sor. Mínderre tekintet nélkül a szervezőket komoly összegű pénzbírsággal (1200-6000 euró) fenyegetik. A román hivatalos örök magatartása sajnos nem előzmény nélküli. Tavaly februárban, miután az Egyesült Magyar Ifjúság és az Erdélyi Magyar Ifjak közösen rendezett Wass Albert műveiből felolvasó-maratont szerte a Kárpát-medencében és a nagyvilágban, az erdélyi szervezők ellen több városban indult büntetőeljárás, börtönnel és pénzbüntetéssel fenyegették a magyar kultúrát ápolni kívánó fiatalokat. Bár azóta Bukarestben kormányváltás következett be, a jelenlegi történések aggasztó módon sejtetik a nyilvánvaló törvénytelenégektől sem visszariadó magyarellenesség töretlen folytonosságát. Mivel az Ön miniszterelnöke, Gyurcsány Ferenc már több ízben hangot adott annak, hogy kormány felelősséget érez a határon túli magyarokért, bizonyára egyetért velünk abban, hogy az őket ért politikai indíttatású diszkrimináció esetén a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma sem maradhat tétlen. Ezért tisztelettel kérjük, hogy tegye meg a szükséges diplomáciai lépéseket az erdélyi magyar fiatalokat fenyegető, s a két ország jövőbeli kapcsolatát is beárnyékoló eljárás haladéktalan leállítására céljából. Bizalommal várjuk válaszákat és mielőbbi intézkedésüket. Budapest, 2005. január 12.

Tisztelettel: az Egyesült Magyar Ifjúság elnöksége nevében

Strahl Zoltán alelnök

Evangelikus Oldal

Böjt küszöbén

Jézus mondja: Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségetem, amelyet nekem adtál, mert szeretél engem már a világ kezdete előtt. Igazságos Atyám, a világ nem ismert meg téged, de én megismertelek, és ők is felismerték, hogy te küldtél el engem. És megismertettem velük a te nevedet, és ezután is megismertetem, hogy az a szeretet, amellyel engem szeretél, bennük legyen, és én is öbennük. Jn 17,24-26

A Gecsemáné-kert fái alatt, a tanítványokért szól az imádság Isten felé. A tanítványokért, akik félrehúzódva vagy épp Jézus lábai előtt alszanak, és semmit sem tudnak arról, hogy a Mester ömiattuk gyötrődik, értük könyörög.

Eseményekkel teli nap van mögöttük, készülődés az ünnepei vacsorára, ami hosszú volt, szokatlan. Súlyos mondatok hangzottak el a Mester szájából, nehéz volt felfogniuk és baljós jövőt sejtettek. Amikor ide az Olajfák hegyére jöttek, már alig álltak a lábukon a fáradtságtól, fejük nehéz volt, aggodalommal teli. Hiszen ő maga mondta: Elhagyja őket, nem mehetnek vele az útjára. Mi vár rájuk, ki tudja?

Ide még követhették, követniük kellett, virrasztaniuk vele együtt. Mégis összekuporodva alszanak, magára hagyták Jézust a gondolataival. Nem hallják az imádság szavát: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségetem...”

Végigkísérhették a Mester eddigi útját. Láthatták a csodákat, hallgatták a tanítást. Sokszor megízlelhették az Úr dicsőségét, de részük volt a megvetésben, értetlenségben is. A közös út vége felé közeledve látjuk így őket együtt, utoljára. A Mestert és a tanítványait.

Alszanak... Nem mély, nyugodt álomba merülve, hanem félelmektől elgyötört. Pedig még csak sejtik a jövőt.

Jézus pontosan tudja, mi vár rá, mi vár rájuk. Azért könyörög, amit igazából a tanítványok is akartak: Látni akarták azt, akit követtek: Királyként, Messiásként, dicsőségben uralkodni, mindenek fölé emelve.

Jézus tudja, hogy nem lesznek képesek elfogadni az út végét, a keresztet, amelyen valóban mindenek fölé emeltetik. Tudja, hogy útjának ezt a részét egyedül kell megtennie. Ide nem követheti más, ezt nem viselheti el más, ezt a feladatot csak ő teljesítheti.

Itt vannak előtte azok az emberek, akiket szeret. Ismeri mindegyiket, kiválasztotta őket, számítt rájuk. Itt vannak vele, és még sincsenek, magára hagyták. Neki is el kell hagynia őket! Csalódni fognak, szétszélednek, rettegve menekülnek el, ki-ki a maga hazájába. Pedig ezután kell igazán összefogniuk, igazán egyekké válniuk. Csak így lehetnek tanúkká, méltó tanítványokká. Követekké kell válniuk! Igen, ezeknek a fáradt, zavart, rettegő embereknek! Ezt akarja Jézus, ezt akarja az Atya. Fel kell serkenniük az álomból, szembe kell nézniük a valósággal, hirdetniük kell: A názareti valóban Isten Fia volt!

Nehéz lesz elfogadniuk a tényeket. Nehéz lesz hirdetniük az örömhírt abban a világban, amely előtt még ismeretlen az Atya. Nehéz lesz...

Talán lehetetlen...

Mégis fel kell ébredniük, útnak kell indulniuk. Tudniuk kell, hogy nem hiába történik a Golgota botránya, s nem hiába üres a sziklasír. Tudniuk kell, hogy nem hiába szól az Úr imádsága, nem hiába, még ha álmukban nem is hallják.

Értük szól, és nem hiába, akkor sem, ha azóta eltelt már közel 2000 év.

Horváth Anikó

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogassák a **Magyarországi Evangélikus Egyházat**, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: 0035.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben (Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

Január 13-tól, csütörtökönként, új időpontban: 14.00 órai kezdettel

(A téli időszakban havazás esetén szünetelnek a bibliaórák. A szünet a hó elolvadásáig tart.)

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

GYIMESI FERENC:

TRÉFÁS ÁLLATVERSEK

Egy ürge meg egy hörcsög
ketten vettek köcsögöt.
Egyik fele egyiké,
a másik a másiké
Ledobták a köcsögöt,
ezer darabra törött.
El sem tudták osztani:
négyig tudtak számolni.

Azt kérdi egy harcsa -srác:
-Milyen lehet a bogrács?
Rámordul a dédapja:
-Ezt a kérdést hagyj abba!
Hogyha egyszer meglátnád,
Tudom isten, megbánnád.
Én nem voltam kíváncsi,
Azért lettem vén bácsi.

Szól a róka a csikónak:
-Gyere hozzám szolgálonak.
Szól a csikó: -Nem fizetnél,
Már első nap lóvá tennél.
Azt mondja a kis tücsöknek:
-Gyere hozzám hegedűsnek.
Szól a tücsök: Megy a bánat!
Te húznád el a nótámat.

Beszélget a pók s a rák,
Hogy milyen jó a sok láb.
A kígyó csak nevetett:
-Várjátok meg a telet!
Majd ha cipőt kell venni,
Nem fogtok így henecegni!

KISS DÉNES: IRGŐ-PÖRGŐ

Riki-roki
rokolya,
kerek szoknya –
karima.

Rokkakerék
de forog,
megfont fonal
gombolyog.

Kenderkőcből.
tekerem,
guzsaly pörög
kereken.

Körbe-körbe
karikán,
illeg-billeg
a ruhám.

Irgek-pörgök
fordulok,
rokolyámon
ránc forog.

„Így szól az ÚR igéje Jeremiához: Ezt mondja az ÚR, Izrael Istene: Ird le magadnak egy könyvbe mindazokat az ígéseket, amelyeket kijelentettem neked! Eljön az idő – így szól az ÚR –, amikor jóra fordítom népemnek, Izraelnek és Júdának a sorsát – mondja az ÚR –, és visszahozom őket arra a földre, amelyet őseiknek adtam, és birtokba fogják azt venni.” (Jeremiás könyve 30, 1-3)

Amikor a bibliai próféciákat olvassuk, már tudjuk, hogy nem csupán üres fecsegésről volt szó, hanem igenis úgy lett minden, ahogy azt Isten megmondta a szolgálói által. Olyan korban játszódtak a fenti kijelentéshez kapcsolódó események, amikor Izrael állami léte és egyáltalán a nép, a kultusz fennmaradása forgott kockán. A babiloni király nagy hadsereggel vette ostrom alá Jeruzsálemet, Júdát már végigpusztította, most a fővároson volt a sor. Az hosszú ostrom után el is esett, az ellenség kezére került, csóvát vetettek az ÚR házára, a város falait lerombolták, a nép vezető rétegét elhurcolták. Júda, a déli zsidó állam megsemmisült, a zsidó államiságnak vége lett. Végzetlen helyzetben találta magát

a nép. Mi lesz most? Úgy járnak, mint az északi királyság népe, ami felolvadt az asz-szír tengerben, maradéka a különböző idegenekkel keveredve a sokáig gyűlölt és megvetett számáriaiak népét alkotta? Lesz-e visszatérés Babilóniából vagy örökre ott maradnak? Fennmarad a vallás, aminek szívébe, a jeruzsálemi templomba döfték az idegen tört? Tényleg ennyi lett volna az izraeli történelem? Sokan elcsüggedtek, nem reménykedtek abban, hogy valaha hazatér a nép a fogságból. Isten nem felejt el azokat, akikkel egyszer szövetséget kötött. Isten nem lehet lerombolni, elhurcolni. Jeremiás próféta tolmácsolta az ő szavait ezekben a nehéz időkben. Világosan megígérte, hogy visszaviszi a népet az Ígért Földjére, és amit Isten egyszer megígér, az biztosan be is következik. Hetven évig kellett várni a hazatérésre. De Isten másodszer is hazavitte a népet: 2000 éves „szövet” után 1948-ban újra megalakult Izrael állama. Más népek néhány nemzedék alatt felolvadnak az idegen környezetben, a zsidóság évszázadokat vészelt át. Isten arról is gondoskodott, hogy mi oly sok év után megismerhessük az ő akaratát, ezért gondosan leíratta Igéjét az ő szent embereivel. Ezért olvashatjuk a

Bibliát. Lehetőség és kötelesség, de főként kiváltság!

A mi magyar népünk életében is hány ehhez hasonló helyzet volt, amikor nem látszott a jövő. Senki sem gondolta, hogy a tatárok két év alatt elmennek. 150 évig még álmodni sem lehetett a három részre szakadt Magyarország egyesítéséről, a kommunizmus is öröknek ígérkezett, de hazánkban csak negyven évig bírta. De ahogy a vastag felhők mögött biztosan ott van a napkorong és sugarai előbb-utóbb át-törnek a felhőtakarót, meleg fényvel árasztva el a földet, ugyanúgy nem feledkezik el Isten az övéiről és az Istentől rendelt időben felragyog nekünk a Nap. A mi napunk Jézus Krisztus, aki minket is haza akar vinni. Csak rajtunk múlik, hogy elfogadjuk-e a hívást, mert az első lépést Isten megtette felénk a golgotai kereszten. A második lépés a mi dolgunk. Haza akar és haza is fog vinni, egy olyan országba, ahol nincs fájdalom, könny, nincsenek emberi birodalmak, háborúk. Az út Jézuson át vezet.

Mucsi András
református lelkész

Fiatalokról fiataloknak

Gondolatok a Hazáról

Kedves Gyerekek, kicsik és nagyobbak!
Van egy térkép, amely a Kárpát-medence körvonala. Mondhatnánk úgy is, hogy Nagy Magyarország, vagy ahogy most nevezük: történelmi Magyarország. Kis hazánk most alig nagyobb terület közepén, amennyin ez a versike elfér.

„Felmegyek én egy nagy hegyre,
Annak is a tetejére,
Onnan nézek hazám felé,
Édesanyám háza felé.”

(Magyar népköltés)

Most még az új év elején tartunk, ezért emlékezhetünk az elmúlt esztendő adventjére, amikor várakozással készültünk a Megváltó gyermek születésére, annak

szágrészek magyarjai akarata ellenére idegen államok polgárai lettek. Ezt az állapotot akartam ábrázolni a tematikus térképpel. A térképen körös-körül magas hegyek sötét barna koszorúja övezi. Egykori tanítónk a házikenyeri formájához hasonlította, melynek kenyeret termő közepét barna héja védelmezi, óvja a romlástól.

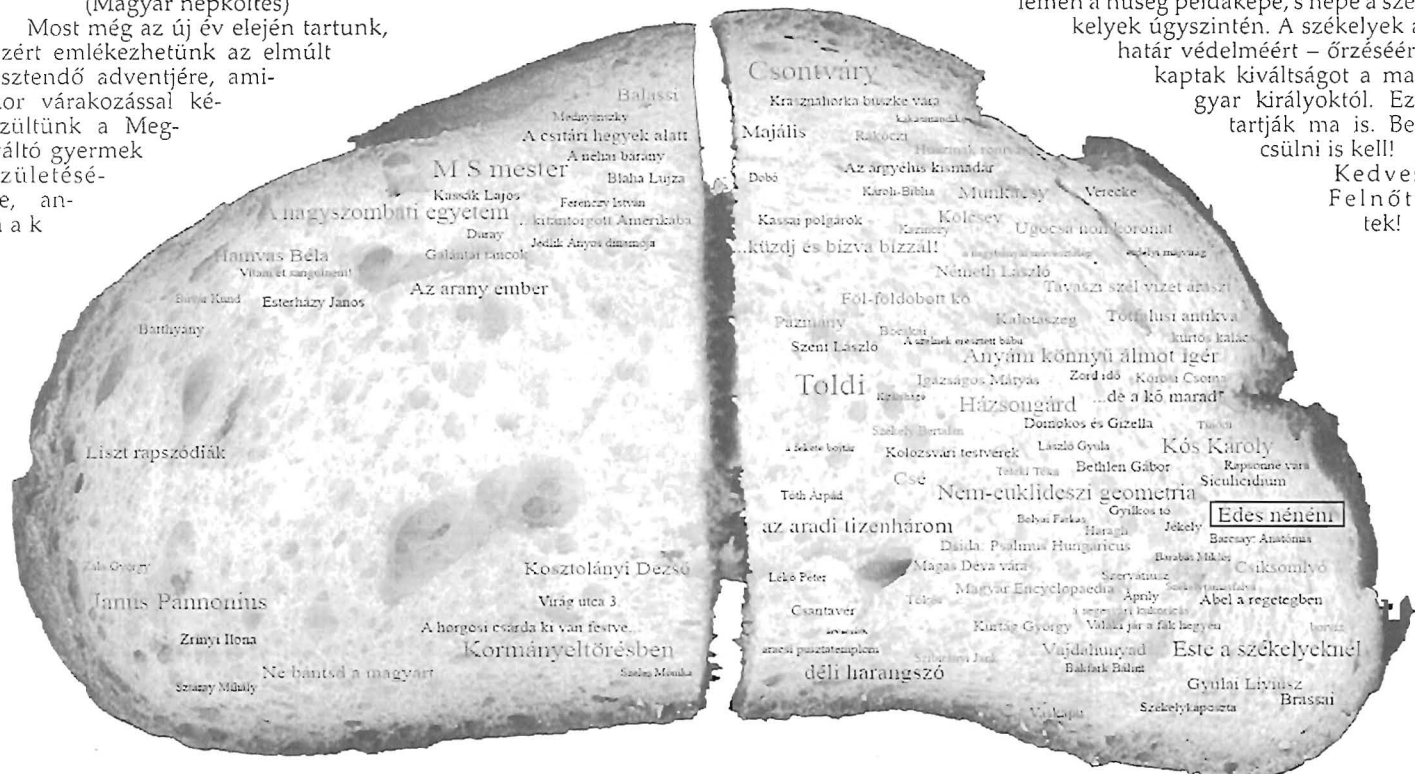
A mostani generáció, sőt még szüleik is

dultok, ne csodálkozzatok, hogy milyen jól beszélnek magyarul Romániában, Szlovákiában vagy Szerbiában. Ők nem románok vagy szlovákok, hanem magyarok! Számukra nagy sértés, ha nem magyarnak tekintik őket az anyaországok.

A térképen megjelöltem egy pontot, ZÁGONT. Ott született Mikes Kelemen, aki az országnak ezt a csücskét Erdély köpönyegének nevezte. Úgy is néz ki.

Tudnotok kell, hogy Zágoni Mikes Kelemen a hűség példaképe, s népe a székelyek úgyszólván. A székelyek a határ védelméért – őrzéséért kaptak kiváltságot a magyar királyoktól. Ezt tartják ma is. Beszélni is kell!

Kedves Felneveltek!

öröme-
re. Azon-
ban a csillogó,
ragyogó petárdás ünnepben a nagybetűs
szeretet halványabb lett. Az elmúlt hóna-
pok gyászos katasztrófái rendítették meg
mindenkit. A szeptemberi gyermek tűz-
dráma, a több mint 150 ezer ember életet
követelő szökőár, bizonyossággá tette, hogy
a szeretet nem igazán a csillogás pazarló
boldogsága. A jelenben fontosabb lett az
együttérzés segítő és adakozó felebaráti
szeretete. A tanítás szerint is: Ki a mi fele-
barátunk? Minden ember, akár jóakarónk,
akár ellenségünk.

A magyar nép segítőkész nemzet. Főleg
az egyszerű ember, aki a mindennapjából
is ad önként, szeretetből. Így kellene érezni
és gondolkodni, cselekedni hazai körülmé-
nyek között is. Van mikor elegendő a szín-
vállás is.

Kedves Gyerekek, kicsik és nagyobbak!
Mit tudtok a magyar hazáról? A magyar
nemzetről?

A magyar hazát Árpád vezér és a Hét
vezér törzs és nemzetsége szerezte és Ist-
ván király tette állammá, országgá – hazá-
vá. Ezer éven át a nemzet sok küzdelemmel
ugyan, de megtartotta a hazát magyarnak
–még az utolsó században a körös-körül
megcsönkült országot is. Az elszakadt or-

mind erről a traumáról, sorskérdésről alig
tud valamit. Felületesen ismerik a törté-
neteket. Nem közömbösségből, nem szeretet-
lenségéből! Így homályosították, így tanították
(vagy nem tanították!).

Kedves gyerekek!

Tudnotok kell, hogy a határon túl és
még a messzebbre sodródott magyarokat a
Magyarok Világszövetsége a magyar nem-
zet testébe szándékozta egyesíteni. A jó
szándék ellenére is eredménytelen lett az
akarat. Tudnotok kell, hogy nem szeretet-
hiányból, nem kényelemből történt! Más
okból. Magyarországon alig van család, aki
ne érezne az elmúlt évtizedek félelmét, ag-
godalmát.

Ti mit tehettek? Tanultok és gondol-
kodtok! Megismeritek a nemzet történetét,
megismeritek az elszakadt szágrészeket,
ott járva átérzitek a történelmet, mely sajt-
unk is! Tudnotok kell, hogy a haza itt van
valóságban és nem álmoként a magasban.
A magyar embernek itt kell élni és boldo-
gulni. A magyar ember nem bonviván, aki
azt éneklí: "Máma itt, holnap ott, oly mind-
egy!"

Tudnotok kell, hogy a magyar nemzet
erősödhet a Kárpát-medence magyarjai
által is. Ezért ha külföldön jártok, kirán-

H i v a -
tásomból is mondom, hogy a nemzeti ön-
tudat ébresztése, nevelése családon belül
kezdődhet és élhet példaként. A család a
legkisebb közösség, sok-sok kis közösség
alkotja a nagyot, a nemzetet, az egyes csa-
ládok nemzedékei egy nagyobb familiának.
Az államilapítás idején úgy tartották szá-
mon a családokat, mint pl. Aba nembéli,
Solt nembéli, Gyula nembéli stb.(ennek bi-
zonyítéka a ma is használt helységnevek).
Ezek a nembéli familiák védték egymást,
összetartották, s számon tartották egymást.
A nemzetségen belül szülőként, dédszülő-
ként, atyafiként tartották egymást. Manap-
ság néniként, bácsiként nevezett szülők,
nagy szülők gyengítik a családi összetartó-
zást

Divattá lett a családfakutatás. Akkor
lesz ez igazán jó, ha a család eredetén kívül
az ősök szokásait és gondolkodását is meg-
ismerik, s talán önmagukat is felismerik a
gyökerekből.

Jó ötlet a rokoni találkozások szervezé-
se.

Üdvözlettel: Rojik Gabriella
övnő

Irodalmi oldal

„AHOGY LEHET”

Reményik Sándor – emlékkiállítás
(2004. dec. 17 - 2005. május 15.)

Kiállítóterem. Tágra nyitott ajtószárnyak, bejárat felett a felirat: „Ahogy lehet”.

Bent: templombelső, vaskos oszlopok, fehérre meszelt falak, padok. A központi falon oltár, s az oltárkép helyén a költő kézzel írott verse, kinyitva: A kereszt fogantatása. Alatta az oltár fehérén vakító terítőjén a fekete keretes, korabeli gyászír. Imre Kálmáné sz. Reményik Sarolta mély fájdalommal tudatja, hogy egyetlen testvére, Reményik Sándor, „a legjobb ember” visszaadta lelkét Teremtőjének. Két idézet, mely egyben költői hitvallás is: / „A holtom után ne keressetek, / Leszek sehol és mindenütt leszek” / ; / „Egy lángot adok, ápd, s add tovább” /. Ez utóbbi olvasható sírkövén a házsongárdi temetőben.

Az oltár melletti két oldalon, két feldíszített fenyő jelzi a kis Jézus világra jöttét, még meghittebbé téve az egyébként is bensőséges környezetet. Az olvasóállványon egy hatalmas könyv, a Lapozgató ad betekintést e költészetbe, nagy hírű költőtársak (pl. Babits Mihály) levélrészleteivel, gondolataival kiegészítve. A falakon verseskönyvek címlapjai, néhány régi kép, s egy vidám térkép „Sándorországáról”. Ezen Kolozsvár és környéke látható, amelynek különlegességét az adja, hogy a költő rajzolta, s az ismerős táj, hegy, domb, bokor egy-egy barátjának nevét viseli.

A templom padjai arra készítetik a látogatót, hogy a megszokottól eltérően, üljön le, csendesedjen el és emlékezzen. „Valami furcsa összehangolódás, / valami ritka rend” - / -idézem a legkedvesebb Reményik-versemet, melyet 1941. májusában írt. Írta ezt akkor, amikor Európa évek óta lángokban állt, amikor a kint zúrzavara, pusztítása – pusztulása egyre nagyobb méreteket öltött. A fizikai megsemmisülés – megsemmisítés átlépett határokat, az ember ember elleni megaláztatások, bűnök eddig elképzelhetetlen módon valósultak meg.

A templom padjai arra készítetik a látogatót, hogy a megszokottól eltérően, üljön le, csendesedjen el és emlékezzen. „Valami furcsa összehangolódás, / valami ritka rend” - / -idézem a legkedvesebb Reményik-versemet, melyet 1941. májusában írt. Írta ezt akkor, amikor Európa évek óta lángokban állt, amikor a kint zúrzavara, pusztítása – pusztulása egyre nagyobb méreteket öltött. A fizikai megsemmisülés – megsemmisítés átlépett határokat, az ember ember elleni megaláztatások, bűnök eddig elképzelhetetlen módon valósultak meg.

„Széthúzó erők erős egyensúlya, / Mély belső bizonyosság idebent” - / - A költő számára is a kegyetlen valóság egyetlen alternatívája a belső rend, az egyensúly, a bent harmóniájának megteremtése. Mindenkor nehéz ez az „alá - egyre mélyebbre – szállás”, „a magunkba le” útján, különösen egy olyan korban, amelyikben Reményik élt és alkotott. Hiszen mit is tehetett, aki megélte az első nagy háborút, hazája szétszakítását, a politikai-gazdasági válságok közösségi és egyéni tragédiáit, aki látta, élte a vesztes országok menetelését egy újabb háború felé! Mit tehetett a költő, akinek költészetét a kisebbségi lét határozta meg, s olyan pálya – és költőtársak eszmei, lelki rokonsága, mint Áprily Lajos, Dsida Jenő, s az anyaországbeli Nyugatosok!

Tette a dolgát, írta a verseket. „Ahogy lehet.”

Őrszemként figyelt az éjszakában, s vigyázta Övét. Vigyázta a

nyelvet, az anyanyelvét; az erdélyi hegyeket, a magukra maradt magyarokat, mint hajdan a végvári katonák. (Ennek jegyében születtek meg a Végvári álnéven publikált kötetek.) Az irredentának bélyegzett költő versei nem jelenhettek meg a II. Világháború utáni szocialista időszakban méltatói szerint nézetei, politikai elgondolásai a 30-as évekre változtak. „Tágabb dimenziókban” gondolkodott, mint korábban. Szülőföldjéhez való kötődését is mutatja, hogy hosszabb időre soha nem hagyta el a „kincses várost”.

„Bizonyosság arról, hogy élni jó, / -szenvadni elkerülhetetlen / Szeretni tisztán: megistenülés, / Meghalni szép” / - mondom magamban, s a fehér falon két egymás melletti képről ugyanannak az embernek az alakja körvonalazódik, az egyikről égő, lázas tekintettel néz rám a csipkegalléros kisfiú, s a már felnőtt, ismert költő a másikról.

A kisebbségi lét nehézségei, a betegség, a búskomor magány idején egyedül a vallás nyújtott vigaszt számára, mindig meghatározója volt életének, költészetének. Tudta, hogy sorsa eleve elrendeltetett, hogy mögötte százak, ezrek állnak, némák, akiknek ő „a nyelve”. A költő, aki Petőfihez hasonlóan népvézéri – prófétai küldetéssel, ugyanakkor mélységes alázattal jött. Ezért volt olyan fontos, hogy mindig megtalálja a fenséges Igét, ráleljen a megfelelő kifejezésre. Ez hozta el számára a belső békét, a zaklatott háborús időben is.

„Bent /: Csend. / A Béke itt kezdődik. / Bent /: Csend. / Isten hozott” / - fejeződik be a vers, s idéződik fel bennem az utolsó kép, ami a Kolozsvári Református Kórházban készült 1941 októberében. Égő, megfáradt szempár a halálközeli pillanatokban.

A költő, aki egy lángot hagyott ránk a meg- és felszólítással, hogy ápd, és add tovább.

Az ember, aki arra tanított és tanít valamennyiönket, hogy a belső csendhez, belső csendbe eljutni nem más, mint rátalálni az igazi békére. Itt találkozhatunk legteljesebben önmagunkkal és Istennel. Ezt a békét méltóképpen tükrözi a környezet, a Templom, mely a Petőfi Irodalmi Múzeumban látható ez év májusáig.

Polányi Éva

Reményik Sándor:

Erdélyi március

Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, -szavaltunk eleget,
Nagyon sokat – március idusán.

Volt egy tanítom akkor, -igazi,
Nagy nevelő, -gyökérig lehető.
Ő mondta: csak úgy ünnepez ez a nap,
Ha munkát s imát összefoglaló.

Magányos hangját zsvaj nyelte el -
Lavina döngött. Most, -a kő alatt
Számunkra csak csendes növekedés:
Valóban: munka s imádság maradt.

1931. márc. 10.

Templomok

Én csak kis fatornyú templom vagyok.
Nem csúcsíves dóm, égbeszökkenő,
A szellemóriások fénye rámragyog.
De szikra szunnyad bennem is: Erő.

S bár irigykedve holtig bámulom
A dómok súlyos, drága titkait,
Az én szívem is álmok temploma
És Isten minden templomban lakik.

Ízes Ízek

Február

Hortobágyi galaburgyi (egytálétel)

25 dkg csuszatésztát (vagy nagykockát) forró zsíron vagy olajon zsemleszínűre pirítunk, majd egy fej apróra vágott vöröshagymát adunk hozzá és 1-2 percig tovább pirítjuk. Majd egy kiskanál pirospaprikát adunk hozzá és kevés vízzel lehűtjük. Két nagy burgonyát apró kockákra vágunk, beletesszük. Felengedjük vízzel, hogy bőven ellepje, kis sóval ízesítjük és időnként megkavarva (ha kell, a vizet pótolva) addig főzzük, míg majdnem teljesen megfő a tészta is, a burgonya is. Főzni való kolbászt vagy debrecenit vastag szeletekben adunk hozzá, és néhány kanál konzervlecsóval ízesítjük. Kenyérrel tálaljuk.

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.
MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL!
További információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VÁS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

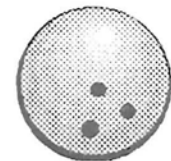
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

**BO-TI
BT**

Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

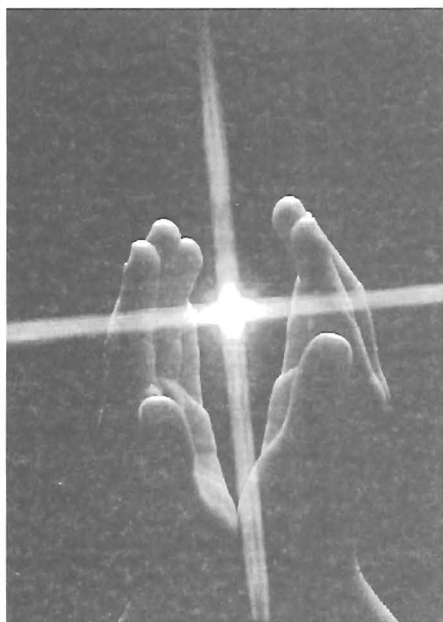
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és
66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

HORNOK BENEDEKNÉ NEIBORT IRÉN endrődi lakos, 2005. január 18-án megtért Égi Urához. Gyászolja családja.

KOLOH GYÖRGY BÉLA, január 10-én 68 éves korában befejezte földi útját, 68 éves volt. Gyászolják: családja.

LIZICZAI IMRE endrődi lakos 2005. január 27-én, 74 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja.

NAGY LÁSZLÓNÉ FORGÁCS MARGIT volt hunyai lakos, december 8-án, 59 éves korában elhunyt. Temetése Pestlőrincen volt. Gyászolják: férje, leánya, veje, unokája és a rokonok.

PINTÉR PÉTER, aki Hunyán élt, január 11-én 73 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét teremtőjének. Az endrődi Szarvas-végi temetőben helyezték örök nyugalomba. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, dédunokái.

özv. **TÍMÁR IMRÉNÉ TÍMÁR MÁRIA**, Mariska néni, aki Endrődön lakott, 2005. január 24-én 88 éves korában csendesen visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: két leánya és családjuk

Köszönetnyilvánítás

Timárné Mariska néni temetésén megjelenteknek hálás köszönetet mond a gyászoló családja, akiknek végbúcsúja:

„Nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben s térben távozik.”

(Arany János)

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálózási évfordulójuk napján.

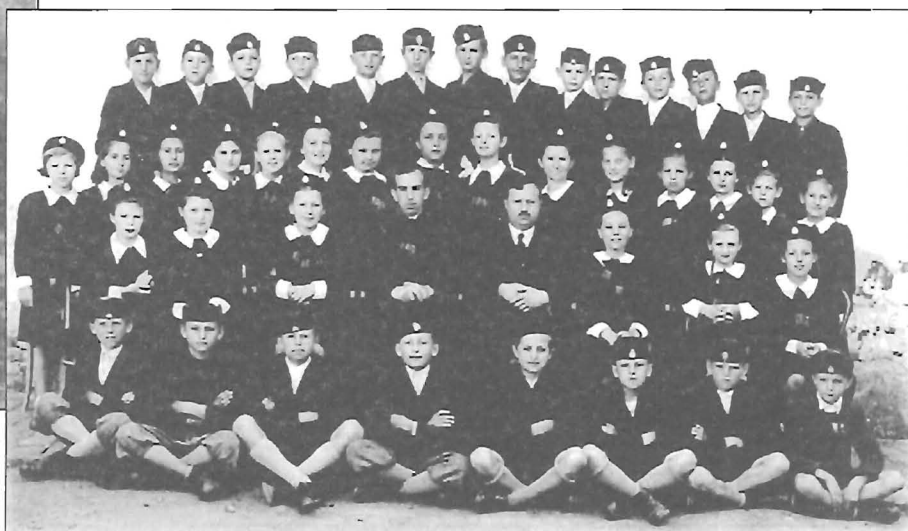
Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Timár Lajos, Knapcsek Mária Timár Krisztina
(Gyuricza Elekné) - 1915

Polgári iskolások, 1940-es évek

GAZDAKALENDÁRIUM

BŐJTELŐ HAVA

Információ gazdálkodóknak

Év eleji tennivalók

Nagyon sok hírt lehet hallani a mezőgazdaság háza tájáról. Eltelt az első igaz csonka esztendőnk az Unióban. Kinek mit hozott, azt mindenki maga döntse el. Én a következőkben a falugazdászintéző dolgozokról kívánok írni. Először a változásról, ami a falugazdász hálózatnál történt. 2004. december 31-én megszűnt a vállalkozó falugazdászok jogviszonya és ennek eredményeképpen január elsejétől kevesebb a falugazdász, de mindenki köztisztviselőként végzi munkáját. Gyomaendrődön ezentúl egy helyen a Vállalkozók Házában működik az iroda, ahol a gazdálkodók ügyintézését Várfi András falugazdász és Szabó Gabriella adminisztrátor segíti. Jelenleg a legaktuálisabb feladat az őstermelői igazolványok érvényesítése. Azok a gazdálkodók, akik március 20-ig érvényesítik igazolványukat, visszamenőleges hatállyal január 1-től rendelkeznek érvényes igazolvánnyal. Az igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézéshez kérem mindenki, hozza magával az adóazonosító kártyáját.

Másik fontos feladat a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj jövedéki adójának igénylése. Az igénylés a VPOP irodáiban megvásárolható BEVALLÁS a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj után visszaigényelhető jövedéki adó összegéről, valamint az önelenőrzéssel történő helyesbítésről című nyomtatványon történik. Mellékelni kell a bevalláshoz a falugazdász iktatószámmal ellátott igazolását az igénylő által használt földterületekről, az elvégzett munkaműveletekről és tehenártó esetén a tehenlétszámról. Szükséges még csatolni a gázolaj vagy gépi bérmunka számlákat.

Az idei évben még egy Nyilatkozat nyomtatványt is mellékelni kell, mely első esetben a VPID szám igénylésére szolgál a továbbiakban pedig, ezt a vámhivaltaltól kapott azonosító számot kell rajta feltüntetni. A maximálisan visszaigényelhető gázolaj mennyisége:

- Szántó 95 liter/ha
- Kert, szőlő, gyümölcsös 200 liter/ha
- Gyep 12 liter/ha
- Erdőgazdálkodó 90 liter/ha
- Haltermelő 55 liter/ha
- Szarvasmarhatartó 85 liter/tehen

Itt jegyzem meg, hogy az erdőgazdálkodónak az illetékes erdészeti hatóság, míg a haltermelőnek az illetékes vízügyi hatóság igazolását kell mellékelni. Felhívom a gazdálkodók figyelmét a kitöltéssel kapcsolatos néhány fontos tudnivalóra. A nyomtatványokat pontosan a javítások mellőzésével töltsék ki. Hiba esetén ne fessenek, hanem a szabályos javítást alkalmazzák. A bevallás első lapján tüntessék fel a regisztrációs számukat és jelezzék, amennyiben családi gazdálkodók. A terület nagyságát egy tizedesre kerekítsék, míg a gázolaj mennyiséget két tizedesre kerekítve kell beírni. A jövedéki adó megállapításánál fontos tudni, hogy az adómérték az elmúlt évben többször változott. Az adómértéket gázolajvásárlásnál a számla keltezése, bérmunka esetén pedig a teljesítési időpont határozza meg. A számlajegyzék kitöltése során a számlákat időrendi sorrendben kell feltüntetni, először a bérmunka, majd a gázolaj számlákat. A bevallások a munkafázis elvégzését követő hónap 15-től nyújtható be a VPOP-hoz.

Lehetőleg minél előbb intézzék el ezeket az aktuális ügyeket, hogy a támogatások igénylésekor több idő jusson azon fontos feladatra.

Falugazdász iroda: 5500 Gyomaendrőd, Hősök útja 56.

Hétfő- Csütörtök 8-12, 13-16

Péntek 8-12

Telefon: 66/ 283-437. 30/ 9854-756 Fax: 66/581-570

e-mail: fg_gyoma@mail.globonet.hu

Várfi András

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy rendelkezése teljesíthető legyen, kérjük, hogy a borítékon az Ön nevét, lakcímét és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHE/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 3. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2005. március

MÁRCIUSI GONDOLATOK 2005-BEN

Időutazás 157 év történetében

„És mi az emberiség története? vérfolyam, amely
Ködbevesző, szikláibul a hajdannak ered ki,
És egyhosszában szakadatlan foly le korunkig.
Azt ne higgyétek, hogy megszűnt már. Nincs pihenése
A megereedt árnak, nincsen csak a tenger ölében.

(Petőfi: Az ítélet)

Ezeket a gondolatokat Petőfi fogalmazta meg, és látnoki módon még tovább folytatta: „Rettenetes napokat látok közeledni, minőket eddig még nem látott a világ.”

Nem véletlen, hogy egy huszoneves fiatalember ilyen színben látta a világot. Új eszmék röpködtek a levegőben már a francia forradalom óta. Új szükségletek, igazságtalan zsarnokságok feszítettek az akkori országok feudális rendszerét. Óriási volt a társadalmi igazságtalanság, a gazdagok és a szegények közti különbségek, a jogtalanság, az elnyomás.

Ha végigtekintünk Amerikától kezdve egész Európán át, azt látjuk, hogy mindenütt mozgott a föld, valami készülődött, nyíltan, vagy titokban, de recsegett, ropogott az évszázados feudális berendezkedés. A fennálló rendszerek urai legtöbbször elnyomták, leverték a változtatni akaró próbálkozásokat, mégis Európa-szerte, sőt azon kívül is, forradalmi szellő fújdogált. Mélyről jövő érzések jelentkeztek mindenütt. Nem csupán az elégedetlenségé, hanem a haragé, és a lázadásé a fennálló politikai, társadalmi és gazdasági renddel szemben. Változtatni akartak, és ebben közös volt az akarat a nemzetek között. Világforradalomra készülődtek.

Ebben a légkörben a tavaszt hozó, rügyfakasztó, életet indító márciusban végigfutott a forradalom tüze Európa országain, s március 15-én nálunk is belehasított az addigi reménytelenségbe egy merész hang:

„Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha! / Rabok legyünk vagy szabadok? / Ez a kérdés, válasszatok! - / A magyarok istenére! / Esküszünk, /Esküszünk, hogy rabok tovább/Nem leszünk!”
(Petőfi: Nemzeti dal)

folytatás a 16. oldalon

Thorma János: TALPRA MAGYAR!

Önnak joga van tudni...

Február 24-én tartotta Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete havi ülését, amelynek legfontosabb napirendje az idei költségvetési rendelt elfogadása volt. Megkönnyítette a képviselők döntését az a szavazás előtti jó hír, mely szerint a bíróság a város számára kedvezően döntött egy peres ügyben, amelynek eredménye, hogy nem 181 millió forint hitelt, hanem csak 44 millió forint hitelt kell a városnak beterveznie az idei év pénzügyi egyensúlyához. Létszámleépítés 7 fő lesz, valamint a nyugállományba vonulók helyét nem töltik fel a hivatalban, illetve az intézményeknél. A felújítási és fejlesztési lehetőségek nagyon megcsappantak, de a megkezdett beruházások folytathatóak, a fürdővel kapcsolatos betervezett pénzkidadás összesen 65 millió forint, amiben 50 férőhelyes parkoló, a buszmegálló kiépítése, és 30 millió forint pénzeszköz átadás szerepel.

Az Ultrahang Közhasznú Egyesület 4 millió forint pénzbeli támogatást kap a készülék vásárlásához. Folytatódnak az útépitési, és elkezdődnek az útfelújítási munkák. A költségvetés végösszege: 3,1 milliárd forint, amelyből a működési kiadások összege 2 milliárd, a felújítások összege 27 millió, és a beruházások összege 740 millió forint, tartalék 292 millió forint.

A 2004. évi költségvetés mérlegének főösszege: 3,5 milliárd forint.

Rendelelmódosítás! A Gondozási Központban az emelt szintű ellátást igénybevevőknek, ha a haláleset egy éven belül következik be, akkor az egyszeri hozzájárulásként befizetett összegnek bizonyos %-át a törvényes örökösnek vissza kell fizetni; 6 hónapon belüli elhalálozás esetén: 66 %-ot, hat hónapon túl, egy éven belül: 33%-ot, az egy éven túli elhalálozás esetén a befizetett összeg teljes egészében a fenntartót illeti.

Csökken a környezetszennyezési díj az előző évhez képest: lakossági csatornaszolgáltatást igénybe vevőknek: 5 Ft, hatósági csatornadíjat fizetőknek: 7.5 Ft, szippantott szennyvíz után: 11,25 Ft fizetendő köbméterenként.

A felszámolás alatt lévő Thermál Invest RT-be apportált Erzsébet ligeti ingatlan visszaszerzésére a polgármester tárgyalást kezdeményez a felszámolóval.

Az Erzsébet Ligeti buszmegálló a Vidovszky utcai buszfordulóval épül ki.

A danzugi megíusult útépitésre befizetett összegből (1.890.000 Ft), 1.798.000 forintot átutal a Csárdaszállás Önkormányzatának, aki felvállalta a danzugi útépités gesztorságát.

Elkészül az idei útfelújítási terv, amelynek bruttó költségvetése 60 millió forint lesz. Ebből támogatási igény: 24, M Ft, lakossági hozzájárulás 12 M Ft, sajáterő 20 millió forint lesz.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Az endrődi csendőrsortűz áldozatairól az idén március 20-án, Virágvasárnap emlékezünk meg.

Az esti mise után kimegyünk az emlékműhöz koszorúzni, gyertyát gyújtani, imádkozni az áldozatokért. Jöjünk minél többen!

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség országos választmányi ülése

Február 19-én tartotta a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Országos Választmányi ülést. A küldöttgyűlés díszvendége volt Orbán Viktor a Fidesz MPSz elnöke.

Orbán Viktor több mint egyórás beszédében többször is hangsúlyozta, hogy a XXI. Századi magyar jobboldal és a Fidesz- Magyar Polgári Szövetség nem létezhet kereszténydemokrácia által képviselt értékek, eszmék nélkül.

Munkabarátság gazdaságpolitikára és adórendszerre van szüksége Magyarországnak, ennek jegyében nyújtotta be a Fidesz-Mkdsz frakció az adórendszer-módosító javaslatát a Parlamentnek. Javasolta továbbá, hogy MKDSZ legyen a családi-adórendszer bevezetésének, és a főállású anyaság módosító programjának és bevezetésének az élharcosa.

Bejelentette, hogy: a Nemzeti Konzultációs Tanács megalakul még február hónap folyamán, amely elindít 7-8 hónapig tartó országos akciósorozatot, amint azt országértékelő beszédében is, a 2005. évet a nemzeti konzultáció évének hirdette meg. Megtudtuk, hogy a Nemzeti Konzultáció Tanácsot olyan emberek alkotják, akik a politika fölött állnak, nem kívül rajta, benne vannak, ugyan vannak nyilván értékeik, meg szimpátiáik, de a napi harcokban nem vettek részt – mondta Orbán Viktor. Hozzátette: ezeket az embereket arra kéri, hogy a különböző területeken bonyolítsák le a konzultációkat, amelyek három formában zajlanak le. Egyrészt fórumokat, kulturális programokat tartanak, és megindítják a faluparlamenteket is, leveleket, kérdőíveket küldenek majd, valamint telefonon és Interneten is elérhetőek lesznek. Ez egy hét-nyolc hónapig tartó, az egész országot megmozgató akciósorozat lesz – fogalmazott Orbán Viktor. Hangsúlyozta továbbá: a nemzeti konzultációt nem a Fidesz indította, hanem személy szerint Ő maga, ugyanakkor a párt az elnökségi ülésén döntött arról, hogy részt vesz ebben a programban. Meg kell hallgatni, és meg kell érteni az embereket! Így indulhat el egy új kapcsolat az emberek között!

Kiemelte még, hogy Európát a kereszténység hozta létre, és kovászként össze is tartotta. Ha az Európai Alkotmány értékeket is megfogalmaz, harcolni kell, hogy ne maradhasson ki az alkotmány szövegéből a kereszténység, mint ahogy az jelenleg van, ebből nem következik az, „hogy ennek mindig így kell lennie”. Ezt nem fogadhatjuk el! Az Európai Alkotmánynak ezt a részét meg kell változtatni, és mi az az erő leszünk, mind Magyarországon, mind Európában, amely küzdeni fog azért, hogy ez a változtatás létrejöjjön - szögezte le. Európának lélekben is összetartozásra van szüksége, amit csak a kereszténydemokrácia tud összetartani. Magyarországnak is nagy szüksége van a kereszténydemokráciára, az ellenség szeretetét csak a kereszténységben tanítják.

A XXI. század gondolkodásából nem hiányozhat az a keresztényi gondolkodás, hogy önmagunknál próbáljunk nap, mint nap kicsit jobbak lenni, ehhez bizonyosan szükség van némi gondolkodásmód változásra is. Nekünk, kereszténydemokratáknak kell a haszonelvű és értékelvű világ tolmácsai lennünk, nagy küldetése ez a polgári oldalon a kereszténydemokratáknak!

Császárné Gyuricza Éva
MKDSZ Békés megyei elnöke

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Köszönet a jószágért, a törődésért!

„A jöttet ugyanis nem jótékonykodás!
Igazi jöttet egyedül az, ami valóban segít is a másikon.
Éhhez azonban erő kell, figyelem.
A másik bűnének és nyomorának teljes és maradéktalan átélése.
Szembenézés az elviselhetetlennel.
Szembenézés a kibírhatatlannal.
Szembenézés és azonosulás vele.
Mivel így és csakis így segíthetünk a Másikon.”

Pilinszky János szavai ezek, és milyen igazak, mennyire illenek az alábbi történéshöz:

Két adományozás során közel 500 családnak sikerült nem kis örömet szereznie ebben a hideg télben. December 29-én 210, és január 21-én újabb 225 zsák burgonyát oszthattunk ki a városunkban élő, valamint a hunyai, dévaványai és ecsegfalvi rászorultaknak.

Az adományozás nemes gondolatát tett követte. Domokos László országyűlési képviselőnk a mozgáskorlátozottak városi elnökével, Timárné Kozma Ágnessel vette fel a kapcsolatot, valamint a helyi kereszténydemokratákkal. Nem kis feladatot jelentett az adomány fogadása, és tisztességes elosztása. A kedvezményezettek nevében köszönjük meg az adományt egy kondorosi vállalkozónak, a szétosztást Timárné asszonynak, és a munkatársának Fülöpné Kis Erzsébet asszonynak, valamint a még közreműködő endrői kereszténydemokratáknak, és a Gondozási Központ dolgozóinak, és végül de nem utolsósorban képviselőnknek, Domokos Lászlónak aki az akciót ide szervezte.

„Csak az lesz tiéd, amit odaadtál,
Csak az, mi minden kincsnél többet ér:
A tett, a szó, mit szeretettel adtál,
veled marad, s örökre elkísér.”

(Túróczi Zoltán: Tanács)

JÓ HÍR A VÁLLALKOZÓKNAK!

A Mikrohitel Program feltételei kedvezően változtak!
A változás főbb vonásai:

A felvehető mikrohitel felső határa 5 millió forintra emelkedik.

A futamidő 3 milliós hitelösszeg-határig maximum 3 év, 3-5 milliós hitel esetén 5 év. A beruházáshoz kapcsolódó forgóeszköz –finanszírozás mértéke akár 50% is lehet. A mikrohitel összegének 50%-a a későbbi elszámolás mellett előfinanszírozható.

Az új feltételek hatályba lépésének ideje: 2005. február 8.

További előnyök: Induló vállalkozások is kaphatnak mikrohitelt.

Mikrohitel Plusz Program keretében további hitel lehetőség is nyílik. Összege: legfeljebb 10 Milliós Ft, futamideje maximum 7 év, türelmi ideje: 2 év, kamata a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű.

Az Országos Mikrohitel Program átalakításával, valamint a Mikrohitel Plusz konstrukció várhatóan 2005. márciusi elindításával a mikrohiteladóknak kínált finanszírozási források az eddigi, akár ötszörösét is elérhetik, az eddigi 3 millió helyett a jövőben a megemelt összegű 5 M Ft-os mikrohitel mellett felvehető a 10 M Ft-os Mikrohitel Plusz is, tehát a mikrohiteladóknak 15 millió forintos forráshoz juthatnak, mellyel a fejlesztési és forgóeszköz-finanszírozási igényüket tudják kielégíteni.

Békés megyében a mikrohitel ügyintézés: Békés Megyeért Vállalkozásfejlesztési Közhatalnok Közalapítvány végzi, Békéscsaba Árpád sor 18; T.: 442-520.

Hazánk délkeleti régióját az Európa Parlamentben tavaly májustól Dr. Becsey Zsolt képviseli, aki a Fidesz-MPSZ-MKDSz színeiben jutott a brüsszeli kontinens törvényhozásába. Kampányában azt ígérte, hogy élő kapcsolatot szeretne tartani választóival. Ennek jegyében január végén Békéscsabán tartott sajtótájékoztatót, majd a megyegyűlésen is beszámolt munkájáról. Az EU-Parlament egyik legfontosabb bizottságában, a gazdasági bizottságban dolgozik. Tagja volt annak az öttagú delegációnak, amelyik a délszav, vajdasági elsősorban a magyarellenesség pogromok kivizsgálására utazott a helyszínre. Becsey Zsolt Békéscsabán a Mednyánszky utcában irodát tart fenn, (Mednyánszky 2; T.: 547-510; Pf. 206) ahol Tóth Miklós irodavezetővel történő előzetes megbeszélés után bárki szót válthat uniós képviselőnkkel.

Békéscsabán a Megyeházán a megye elmúlt évtizedének régészeti ásatási eredményeit bemutató kiállítás nyílt. Dr. Szatmári Imre megyei múzeumigazgató nyitotta meg az igen értékes és érdekes kiállítást. (Sajnos a gyoamaendrői ásatások eredményei még említésre sem kerültek!?)

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) attól tart, hogy a madárinfluenza vírusának már van olyan mutációja, amelyik nemcsak az állatokról terjedhet át az emberre. A WHO szakértői szerint világviszonylatban tízmilliók életébe kerülhet az influenzajárvány. Thaiföldön néhány nap alatt már kilencen haltak bele a madárinfluenzába. Rövidesen 150 ezer ember beoltására elegendő oltóanyagot állítanak elő, de becslések szerint ennek többszörösére is szükség lehet.

Szerte a világon katasztrófatervet dolgoznak ki. Az ÁNTSZ-től származó tájékoztatás szerint Magyarország is felkészül az esetleges influenzajárványra, részletek még nem ismertek.

A Katona József Művelődési Központ programjai:

Február 28–március 4-ig naponta 8–17 óráig Interaktív természetismereti és környezetvédelmi KIÁLLÍTÁS, valamint rendkívüli tanórák diákoknak.

Óvodások és általános iskolások közé hozzák a természetet újszerű, élményeket adó módon.

– tárlatvezetés – korsztálynak megfelelő ismeretek és feladatok Csoportokat előzetes egyeztetés alapján fogadnak – Majoros Boglárka 06/30/4503-237

Egyedülálló embereket, családokat is fogadnak – segít a tárgyak melletti írásos ismertető, kiállításvezető füzet. Belépő egységesen : 100 Ft/Fő

Március 4-én 12 órától Bérletes hangverseny a Filharmonia Kelet Magyarország Kht szervezésében

Március 5-én 9–15 óráig Festményvásár

Március 17-én 13 órától a KISOSZ Békés Megyei Szervezete új Kereskedő, vendéglátó tanfolyamot indít.

Március 21-én Agatha Cristie regénye alapján Csik Csaba által átírt Meghívás egy gyilkos vacsorára című interaktív vacsoraszínház, budapesti művészek előadásában.

Játsszák: Fogarassy András, Bor Viktor, Lénárt László, Simonyi Krisztina, Bodrogi Attila, és az endrői születésű Balázs Andrea a Komédiás Kör örökös tagja. Az előadás egy különös történet, amely egy 18. századi magyar kastélyban játszódik, ahol a szerelem, a féltékenység és természetesen a pénz gyilkossághoz vezet. A gyilkos kilitét viszont nem egy nyomozónak, hanem magának a közönségnek kell kitalálnia, akik a színezék melletti asztaloknál ülve egy vacsora elfogyasztása közben nyomoznak. Kimondottan ajánljuk gondolkodni és izgalomra vágyó nézőknek.

Belépő egységesen, a vacsorával együtt: 1.500 Ft

Április 4-én Bor, kolbász és pálinka verseny a Nyugdíjas Kertbarát Kör szervezésében
Április 11. és 18. 8–12 óráig VÉRADÁS

Sajtóközlemény - KISZ-es demagógia!

Gyurcsány Ferenc elismerte, hogy ígéreteiket nem tartják be. Szembesülnünk kellett azzal, hogy a szív- és érrendszeri gyógyszerek nem lesznek ingyenesek, az ápolónői hűségjutalom továbbra sem kerül bevezetésre, az iskolások autövetetői jogosítványának megszerzése nem az ígéreteknek megfelelően teljesül. Nincs család-támogatás, a munkahelyeink veszélyben vannak, ellehetetlenülnek az önkormányzatok és a kistéleplések, melyek mára egyre élethetlenebbek. A mezőgazdaságból élők pedig csak hitellel számíthatnak, támogatásra nem! Az MSZP-SZDSZ kormány az elmúlt három esztendőben 33 alkalommal emelt adót, és hat új adónemet vezetett be. Mélyből törő gáz-árak a magasban, a vállalkozók terhei az egekben!

A megyénket érintő problémákból, ha kiemeljük a fontosakat, láthatjuk, hogy az országot irányító MSZP-SZDSZ vezette kormány számára a Békés megyeieket érintő kérdések kimaradtak. Talán szakmai hozzá nem értés, talán politikai akarat miatt? A Békés megyei emberek helyzetét ismerve megállapítható, hogy a megyében élők válságok sorozatával küzdenek. Jelenleg minden területen aktuális lenne a túlzólat. A leszakadás után ma már a megye periferiára kerüléséről beszélhetünk, ám KISZ-es habitussal nem lehet konkrét problémákat megoldani, és hitelét veszített ígéretekkel az emberek figyelmét elterelni.

Kérjük a megye MSZP-SZDSZ vezetését, hogy haladéktalanul tegyenek konkrét lépéseket az MSZP-SZDSZ kormánynál, hogy a 44-es út fejlesztése, a mezőgazdaság problémáinak megoldása, a megyei munkanélküliség felszámolása bekerüljenek Nemzeti Fejlesztési Tervbe. Három év után már ne csak beszéljenek, tegyenek!

Domokos László
országgyűlési képviselő

Népi kezdeményezés az ápolási díjért. 54 ezer aláírást gyűjtött az Értelmi Sérültek és Családjaik Jogvédő Egyesülete. A szervezet azt kívánja elérni, hogy az Országgyűlés tűzze napirendre az ápolási díj kérdését, azaz egy új törvényben ismerjék el a súlyos fogyatékos és állandó felügyeletre szorulókat napi 24 órában gondozó hozzátartozó tevékenységét teljes értékű munkavégzésnek, és ennek megfelelően az ápolási díj összege ne lehessen kevesebb a mindenkori minimálbér összegénél.

Január 20-tól a kormány ideiglenesen megtiltotta a kukoricamoly ellen géntechnológiával kezelt kukorica termesztését. A felfüggesztésnek időkorlátja nincs, addig marad érvényben, amíg ki nem vizsgálják a géntechnológiával kezelt kukorica élettani hatását. A kormány rendelkezését megelőzte egy nemzetközi környezetvédő szervezet aktivistáinak a Miniszterelnöki Hivatal előtti tiltakozása, akik szerint valószínűleg már az országban vannak a génmódosított vetőmagok, amelyek értékesítése januárban már el is kezdődött. Hangsúlyozták, hogy a hazai kukoricának addig lesz piaca Európában, amíg nincs GM növénytermesztés az országban. Az EU-ban engedélyezett ugyan a génművelésű kukorica termesztése, ám a tagországok saját hatáskörükben tiltó jogszabályokat hozhatnak.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

GIRICZ László Dániel

(1925-2005)

Középparaszt szülők gyermekeként született Endrődön, 1925. október 1-jén.

Édesanyja Lapatinszki Veronika, édesapja Giricz Dániel volt, akik Décsen gazdálkodtak.

Négyen voltak testvérek. Eszter nővére a háború óta özvegyen él Endrődön, a másik nővér, Luca még 40 éves sem volt, amikor meghalt Hunyán. A legfiatalabb testvér, Péter Gyulán él.

Tanyai iskolában végzett 6 elemi, és már a faluban fejezte be a 7-8. osztályt.

A Magyar Királyi Honvédségbe életkoránál fogva nem sorozták be, de egy levante csapattal 1944 őszén Dunaföldvárig meneteltek, ahonnan sikerült hazakerülnie.

Határőr szolgálatot 1947-48-ban teljesített az észak-bácskai Garán.

1948 áprilisában tagja volt annak a díszszázadnak, amely a Hősök terén átvette azokat a hadizászlókat, amelyeket a cári orosz hadsereg zsákmányolt a szabadságharc leverésekor, 1849-ben. Az erről szóló archív filmhíradót nemrégén fiának sikerült megszerezni.

Édesapjától a paraszti gazdálkodást tanulta, de az 50-es évek kollektivizálása, mondhatnánk erőltetett tévesztése miatt az iparba kényszerült dolgozni. Szüleit kuláknak nyilvánították. Három évig az endrődi hídepítésnél volt, majd a hátralévő mintegy 31 éves aktív munkakorszakában a Rózsási Állami Gazdaságban szerelőként és műhelyvezetőként is dolgozott. Úgyes kezű, dolgos ember volt, munkatársai és beosztottjai szerették és tisztelték. Mindig voltak jó ötletei, újításai, még idős korában is.

Nyugdíjazása után visszatért a földműveléshez, előbb kevesebb, majd a rendszerváltozás után a kárpótlás eredményeként több földön gazdálkodott feleségével, Timár Luciannával együtt, akivel 1949-ben kötött házasságot. Két gyermekük született, László és Klára. Mindkét gyermekük

ket tisztességgel felnevelték, taníttatták, így a gazdálkodást, állattartást ketten végezték feleségével.

A politikai életbe mint a Független Kisgazda Párt tagja kapcsolódott be a 90-es években.

Az utóbbi időben már lassították az addigi kemény munkához szokott életüket, és a földjüket haszonbérbe adták. Közel 79 és fél dolgos, tisztességesen megélt évet, életet tudhatott maga mögött. 2004 szeptemberében a kötelező szűrővizsgálat után kiderült, hogy súlyos beteg... A gyilkos kór alattomos gyorsasággal hatalmába kerítette, és az ezt követő 4 hónap nagy részét a debreceni tüdőklinikán töltötte. Addigi tevékeny élete, mindig valami újításra való törekvése megtört, hangulatilag is megviselte betegsége. Nagy boldogság volt számára az unokák születése és növekedése. Alig egy év után szomorúsággal töltötte el az a tudat, hogy két kis unokájával, az ikrekkel keveset tudott foglalkozni, bár létük bearanyozta idős napjait.

2005. február 10-ig tartott nagy türelemmel viselt szenvedése, amikor otthonában, családjá körében befejezte földi pályáját, és visszaadta lelkét teremtő Urának.

A férj, édesapa és nagypapa szeretetének és jóságának emlékére tisztelettel idézzük a „Nagy kántor” sorait:

„Hosszú földi pálya végén
Lezártult fáradt szemem.
Adj nyugalmat, békességet
Én kegyelmes Istenem!
Adj jutalmat számos testi
És lelki gyötrelmemért,
Amelyeket béketűrőn
Viseltem szent nevedért.”

„Az Isten szent rendelése
Rajtam is beteljesült,
Életem a múlandóság
Tengerében elmerült,
Még hullámot vet utánam,
Még zokog a fájdalom,
Azután el fog simulni,
Megjön a szent nyugalom.”

(Ujházi Miklós endrődi kántor halotti búcsúztató sorai az 1900-as évek elejéről)

Császárné Gyuricza É

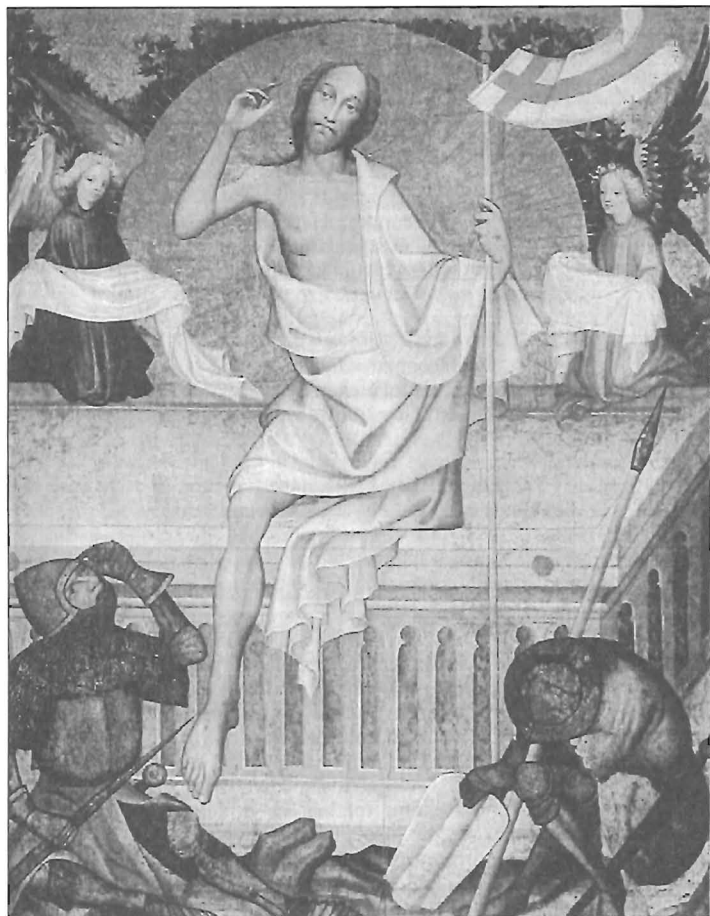
AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim! márciusi ajánlataim:

- Virághagymák, virág és zöldségmagok
- Szemes kályhák, kályhacsövek
- Hőlapátok, kézi szerszámok,
- Gumicsizmák, /bélelt/ védőkesztyűk,
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Hőszigetelő, olajradiátorok,
- Főliák, takaróponyvák,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvászson asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdarálók,
- Gázégők, disznópörkölők,
- Izzók, elemek, zseblámpák,

Jézus így szólt: „Ne féljete! Menjete, vigyete hírül testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába, ott majd viszontlátanak.”

Mt 28,10

ÁLDOTT HÚSVÉTI ÜNNEPEKET MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK!

Kedves Olvasóink!

Köszönjük a hitet és a bizalmat.

Tisztelettel köszönjük mindazoknak, akik már elküldték, vagy személyesen befizették az újság éves előfizetési díját.

Köszönet az adományokért is.

Az előfizetések regisztrálásánál megállapítottuk, hogy vannak, akik-től még e sorok írásakor (február 17.) nem érkezett meg az előfizetés. Figyelembe véve a pénzügyek viszonylag lassú ügyintézését, és az esetleges más ok miatti akadályoztatást, a márciusi újságot még minden volt előfizetőnek megküldjük. Áprilistól már csak azoknak, akiktől az előfizetési díj március végéig megérkezik.

Szerkesztőség

MEGHÍVÓ

Tisztelettel és szeretettel meghívom a kedves gyomaendrői lakostársakat, diákokat és az érdeklődőket a 2005. március 11-én 15 órakor

a Városi Könyvtárban 5500 Gyomaendrőd, Kossuth L. u. 50. és 2005. március 11-én 16.30-kor a Rózsahegyi Kálmán Iskolai és Közkönyvtárban 5502 Gyomaendrőd, Blaha L. u. 21. tartandó könyvbemutatóra és dedikálásra.

Vendégeink lesznek:

Dr. Járóli József történész, a könyv lektora

Oláh Gizella magyartanár

B. Molnár Albert történelemtanár

„A hazáért és a szabadságért – előre! Gyomaiak és endrődiek a dicsőséges 1848-49-es szabadságharcban” c. könyv

2005. március 10-én 14 órától az alábbi helyeket vásárolható meg:

Városi könyvtár, Gyomaendrőd, Kossuth u. 50.

OMart Könyvesbolt, Gyomaendrőd, Fő út 216.*

Könyvesbolt, Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.**

MA-ZSI Papír-Írószerbolt, Gyomaendrőd, Hősök tere 12.***

Dedikálás: 2005. március 12-én, szombaton

*9 órakor, **10 órakor, ***11 órakor.

Minden érdeklődőt szeretettel vár dr. Ágoston Sándor

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, Gyomaendrői Kicsoda? megjelentetése. Adószám:19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám:18372276-2-04

Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608 -1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám:18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése. Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életet Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogynak élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

A tervezettnél nagyobb mértékben, 7,5%-kal emelkedtek februártól a támogatott gyógyszerek árai. Négy és fél ezer patikaszert érint a döntés, amelynek fő oka, hogy a korábbi ártámogatást már nem vállalja tovább a kormány. Az elmúlt 10 évben a betegek terhei 12-13-szorosukra nőttek, az állam viszont csak 6-szor, 7-szer költött többet a támogatásokra.

Az áram február 1-től átlagosan 9,8%-kal, drágul. Az évi 1320 kilowattórás fogyasztási határig 4,3%, afelett átlagosan 6,8%-kal nő a lakossági tétel. A nem lakossági körben 12% az emelés.

BÉCSÜSI SZOLGÁLTATÁS

Festmények egyede és sokszorosított grafikák szakértői véleményezését, értébecslését, közvetítését magánszemélyeknek és közületeknek vállalja

Bula Teréz

okleveles festménybecsüs,
nyugd. muzeológus

5500 Gyomaendrőd,
Damjanich u. 4.

Tel.: 66/285-620, 20/957-5343

Katolikus oldal

MÁRCIUSI ÜNNEPEK

4. péntek:	Szent Kázmér
6. vasárnap:	Nagyböjt 4. vasárnapja
13. vasárnap:	Nagyböjt 5. vasárnapja
19. szombat:	Szent József
20. vasárnap:	Virágvasárnap
24. csütörtök:	Nagycsütörtök
25. péntek:	Nagypéntek
26. szombat:	Nagyszombat
27. vasárnap:	Húsvétvasárnap
28. hétfő:	Húsvéthétfő

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

március 13-án vasárnap fél 12-kor

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor.

Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 2. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL

Felidézünk azokat a tényeket, eseményeket, amelyeket leggyakrabban az egyház bűneiként emlegetnek, s megkísérlünk rámutatni e kérdésekkel, történésekkel kapcsolatos mulasztásokra, és ezek összetett voltára is:

A középkori egyházi vezetők méltatlansága

A katolikus embert különösen fájdalmasan érinti, ha a középkor egyházának méltatlan pápáiról, püspökeiről, papjairól hall.

Sajnos általános szabályszerűség, hogy a hatalomra jutó embereknek, csoportoknak nehéz tisztának maradniuk. (Mindennapos hír a médiában, hogy hazai vagy külföldi politikai, gazdasági, párt- stb. vezetők súlyos korrupciókba keverednek.) Természetesen egy egyházi vezetőtől különösen elvárható volna, hogy hatalmi helyzetében is Krisztus tisztaságában éljen. S ez számos esetben csodálatosan meg is valósult – ám erről a tendenciózus történelemtények nem igen írnak. Máskor azonban egyházi embereket is legyőzött a hatalom kísértése.

Érthetőbbé teszi számunkra, hogyan torzulhatott el olyannyira az egyházi vezetés a középkorban, ha végiggondoljuk ennek történelmi hátterét: – Az egyház a maga hiteles megvalósulásában egy csodálatos új értékrend hirdetője, a szegények, a rászorulóknak védője (betegek gondozója, kórházak alapítója stb.), valamint a tudomány, a kultúra hordozója (iskolák, egyetemek létrehozója, fenntartója, a tudományok művelője) volt. A kereszténység első századaitól kezdve sok gazdag ember tért meg, akik látva az egyház értékeit, reá hagyták vagyonukat, földjeiket, hogy az egyházi vezetők az emberiség javára használják azokat. Az uralkodók is hatalmas adományokkal gazdagították a püspökségeket, a kolostorokat ugyanazzal a céllal. A püspökök továbbá belekerültek országaik legfőbb vezető testületeibe.

Amikor az egyház vagyona, befolyása ily módon rendkívülien megnőtt, az uralkodóknak (és uralkodó csoportoknak) egyre inkább érdekükké vált, hogy olyan emberek kerüljenek püspöki székre, akik „az ő embereik”. Leginkább így kezdődött a romlás. Az uralkodók korról korrá kezükbe ragadták a püspökké kinevezés

jogát, s gyakran teljesen alkalmatlan embereket neveztek ki püspökké. (Mátyás király pl. feleségének 9 éves unokaöccsét, Estei Hippolitot esztergomi érsekké tette.) Különösen a IX–X. századtól kezdve gyakran azt is a politikai-hatalmi érdekek határozták meg, hogy ki legyen a pápa. Ez a szomorú magyarázata annak, hogy sok (egyes századokban nagyon sok) valóban méltatlan püspök és pápa volt.

Ehhez hasonlóan a papság soraiba is sok olyan személy került – a papság rangja és anyagi helyzete következtében –, akiket nyilvánvalóan inkább a „kivételes lehetőségek” vonzottak oda, mint az evangélium. Mindezek magyarázzák a reformátorok hierarchia- és pápa-ellenességét is.

A Szentlélek csodája, hogy ilyen körülmények között az evangélium mégsem veszítette erejét; hogy korról korrá támadtak ragyogóan tiszta életű keresztények; szentek és szent mozgalmak, akik és amelyek megújították az egyházat; s hogy az egyház így mégis az evangélium hordozója tudott maradni.

Az inkvizíció

Európa történetének és az egyház történelmének fájdalmas ténye az inkvizíció. Az egyház már a II. Vatikáni Zsinaton kijelentette, hogy elítéli az inkvizíció szemléletét, hogy Isten akarta jognak tartja a lelkiismereti- és a vallásszabadságot.

Hogyan jöhetett akkor létre az inkvizíció? S egyáltalán mit is jelentett az?

Ez a kérdés is csak a maga történelmi összefüggéseiben közelíthető meg.

A mai kor pluralista. A mai ember nagy ideálja a szabadság. Mindenkinél joga van abban hinni, és azt hirdetni, amit ő akar. Ebben sok szépség van: szép, hogy az ember, a gondolkodás, a lelkiismeret szabad. De ennek is vannak veszélyei: mert a szép jelszavak mögött éppen az igazi szabadság sikkadhat el! Tapasztaljuk például, hogy a gazdasági szabadság, a liberális kapitalizmus következtében olyan pénzügyi, hatalmi csoportok jöhetnek létre (valódi világméretű maffiák is), amelyek sok embernek és egész társadalmaknak súlyos kárát okozzák. – S a szabadság hamis gyümölcsei azok az intézmények is, amelyek egész társadalmakat mérgezhettek meg büntetlenül, ha pénzügyi vagy egyéb érdekeik ezt kívánják (mint egyes tévé-csatornák, amelyek ismételtelen az emberi-

ség alapvető erkölcsi értékeinek – a hűségnek, a tisztaságnak, a szerénységnek, a becsületességnek – megtagadására, illetve durva beszédre, erőszakra, rombolásra, gyilkolásra stb. indítják nézők, köztük gyermekek és fiatalok millióit). S a szellemi és testi mérgezésekbe emberek százai pusztulnak bele.

A szabadság következtében létrejöhetnek szellemi maffiák is: működhetnek csillag- és egyéb jóskor, boszorkányok, varázslók, sátánista csoportok stb., s létezhetnek a szellemi maffiáknak világméretű összefonódásai is. Természetesen a törvények tiltják az olyan (vallásos színezetű vagy egyéb) csoportok létét, amelyek nyilvánvalóan ártnak az embernek, a társadalomnak. Csakhogy nem könnyű kimutatni, mikor és mi árt. Tilthatnak a törvények bizonyos ösztársadalmat (vagy ifjúságot) veszélyeztető üzemeket, mint a kábítószer-kereskedést, de tapasztaljuk, hogy a nagy maffiákat kevésbé tudják korlátozni.

A középkor szemlélete nem volt pluralista és nem volt liberális: A középkor, illetve már a Római Birodalom is egységes társadalomban gondolkozott. (A hagyományos zárt, falusias társadalom széthullásával, s a városiasodással párhuzamosan, érthetően alakult át az egységes-homogén társadalom, pluralista-sokszínű – az emberi sokféleségnek jóval több teret adó – társadalommá.)

A római jog, majd a germán és frank jog szerint a társadalom ellen elkövethető legnagyobb vétek nem a hazaárulás vagy a kémkedés (amely cselekményeket a legutóbbi időkig világszerte és általánosan elfogadottan halállal büntettek), hanem az állam egységes és működő világnézetével ellentétes tanok hirdetése: hiszen ez az állam és a társadalom alapjait rendítheti meg. A középkor keresztény államai (illetve Európa) átvették ezt a szemléletet: Ez az inkvizíció megjelenésének alapja. E szemlélet az elmúlt két évezred zárt vallási társadalmaiban általánosan elterjedtnek mondható más népek körében is. (A reformátorok: Kálvin, Melancthon is alkalmazták az inkvizíciót, több embert kivégeztettek, mert azok – az általuk uralt területeken – más tanokat hirdettek, mint ők.)

Az inkvizíció „felkutatást” jelent, ti. azoknak a tanításoknak felkutatását, amelyek a kereszténységgel ellentétesek, következésképp – a középkor felfogásának megfelelően – a társadalom egészséges fejlődésére nézve károsak.

Az inkvizícióval kapcsolatban több tényről kell tudnunk:

– Az első nagy inkvizíciós perek olyan szekták ellen kezdődtek, amelyek erőszakkal léptek fel (donatisták), illetve amelyek a társadalom alapvető értékeit tagadták. Így a katarok eretneksége a XII-XIII. században tagadta az élet értékét (tagjai nemegyszer egymást is megölték, így kifejezve a lélekvándorlásba vetett hitüket), tagadta a családot, a házasságot, a társadalmi és egyházi tekintélyt, s erőszakkal is szembeszálltak az állami tekintéllyel. Érthető volt tehát az államhatalom és az egyház tiltakozása ezek ellen. S nem véletlen, hogy az inkvizíció lényegileg a XII. században kezdődik, a kereszties háborúk korában, amikor az európai hatalmak kemény kézzel megakarták akadályozni, hogy a külső ellenség – a mohamedán – mellett belső ellenség (a katar eretnekség) is támadjon rájuk.

– Az egyházi inkvizítorok, teológusok feladata az volt, hogy ha valahol a hit elleni tanítás (és ezzel a felségértés) gyanúja merült fel, azt megvizsgálják, és az „eretneket” jobb belátásra – a hit elfogadására, illetve bünbánatra hívják. Ha erre nem volt hajlandó, akkor átadták őt az állami igazságszolgáltatásnak. De az előírások szerint a vádlottaknak módjuk volt visszavonni tanúikat. A hamis tanítók fizikai büntetését, illetve a kivégzést mindig az államhatalom hajtotta végre.

– A kivégzettek számáról nincsenek pontos adatok. A megmaradt feljegyzések (jegyzőkönyvek) szerint az áldozatok száma összességében legfeljebb néhány ezerre tehető. Az egyházellenes áramlatok tetszés szerint felfelé „becsült” adatokra hivatkoznak (olykor néhány tízezer, rosszabb esetben, pl. a szabadkőmúves írások, százezer kivégzetről beszélnek).

Semmiképp sem hasonlíthatók arányai az újabb kor népi társadalmi, Örményországban, Kurdisztánban, Afrikában, nem beszélve a fasizmus és a kommunizmus népi társadalmi (amelyek ellen sok modern állam nem tett igazán határozott lépést, mert politikai érdekeit ez nem szolgálta volna).

– Az inkvizíció sajnos több esetben alkalmat adott a kor előjáróinak vagy felhevült csoportoknak, hogy saját céljaiknak megfelelően embereket vagy csoportokat pusztítsanak el. (Pl. inkvizíció ítélte halálra, nyilvánvalóan politikai céllal, a később szentté avatott Jeanne d'Arc-ot, szent Johannát is; vagy a domonkos Savonarolát, akinek rehabilitálása ugyancsak megkezdődött.)

– Különösen szomorú történet pl. Husz Jánosé, akit a királyi menlevél-útlevél ellenére máglyára küldtek tanai miatt.

– Fájdalmas tény, hogy voltak boszorkányperek is. Ezek általában ugyan nem mesebeli boszorkányok ellen küzdöttek, hanem félrevezető „varázslással, ráolvasással, elátkozással, spiritiszta praktikákkal”

stb. foglalkozó személyek ellen; de sajnos egy időszakban megjelent az egyházban is a kor babonás boszorkány-szemlélete, és az ebből következő itéletek. Viszont a boszorkány-üldözés ellen, a közvéleménnyel szembeszállva elsősorban a jezsuiták küzdöttek.

– Az inkvizíció legkeményebben Spanyolországban működött. Itt királyi kívánságra jött létre, de egyházi segédlettel (1480). Amikor tevékenysége nagyon véresre fordult, a pápa tiltakozott ellene. – Az esemény történeti háttere: Az Ibériai-félsziget keresztény lakossága mintegy 700 éven át arab-mohamedán elnyomás alatt élt. E korszakban az itt lakó zsidóság szabadságának örvendett, s az arab vezető réteggel együtt nagy hatalommal, birtokokhoz jutott. Az arab elnyomás lerázása után a keresztény uralkodók veszélyeztetve érezték államukat a magas állami pozíciókban lévő kikeresztelt arabok és zsidók részéről – akik, valójában nem váltak kereszténynek, nem követték az ország keresztény elveit, illetve úgy tűnt, a korábbi elnyomó rendszer visszaállítására is törekedtek. Ez a történelmi-politikai feszültség szülte a spanyol inkvizíciót: hogy kiszorítsa az alkereztényeket a vezető állásokból. Egyfajta nemzeti önvédelem volt ez, másrészt a – mai fülünknek ugyan elfogadhatatlanul hangzó, de Konstantin óta Európában elfogadott „egy állam – egy vallás” felfogásra épült: vagyis, aki az Ibériai-félszigeten akar élni, az legyen keresztény.

– A nagy szentek és egyházi tanítók között minden korban voltak, akik tiltakoztak az inkvizíció ellen, s modern értelmében vett „lelkismereti szabadságot” hirdettek. De a középkor uralkodói és egyházi vezetői többségükben az egységes világnézet szigorú védelme mellett foglaltak állást – s az eretnekek (azaz a keresztény hitet megtagadók) elítélése mellett.

Összefoglalva: Fájdalommal kell arra emlékeznünk, hogy az egyház – mint emberi társaság – átvette e téren is a korabeli felfogást, amely ellentétes volt az evangélium szemléletével. Méltó, hogy az egyház bocsánatot kérjen ezért elei nevében, még akkor is, ha történelmi szempontból az inkvizíció nem az egyháztól indult ki, azaz szemlélete beilleszkedett az adott kor általános felfogásába, úgy is, mint az állam önvédelme, úgy is, mint olykor elvadult szélsőséges erők véres tette. – Meghívást jelent az inkvizícióra való emlékezés a mai keresztény számára: hogy miközben a kor gyakran eltorzult szemléletével szemben a tiszta keresztény értékek tanújának, prófétajának kell lennie, mégis tudjon irgalmas lenni azok iránt, akik korunk hamis értékeitelének hálójában vergődnek (az abortusz, eutanázia, stb. kultusz, pénzfűgőség, tévé-fűgőség stb. terén). (A témához vö. Szántó K., A katolikus egyház története I. 444, 517; Salgó J., Krisztus tanú a történelemben, 17. lecke; Magyar Katolikus Lexikon V.)

Milyen a katolikus iskola, mit nyújt, miben más?

Tizedik éve működik, a személyi és tárgyi feltételek maximálisan biztosítottak. Most bocsátjuk, ballagatjuk el harmadszor növendékeinket. Tanulóinkban szeretnénk kialakítani, „megéltetni” a keresztény értékeket. Legyenek képesek ebben az anyagi, érzéketlen, törtető világban eligazodni és boldogan élni.

A mi iskolánk a szereteten alapszik, de úgy, hogy a felnövő gyerekeket a helyes viselkedésre, a másik megbecsülésére, segítségére, elfogadására neveli. Tiszteljük nevelőjüket, szeressék szüleiket és családtagjaikat! Tanuljanak szorgalmasan, szeressenek olvasni, játszani, sportolni!

Ehhez minden lehetőség megvan! A mi tanítási módszerünk hagyományos betűtanításon alapszik, de ötvözzük mindig a legkorszerűbb módszerekkel. Arra törekszünk, hogy a tanuló a tanítási órán sajátítsák el a tananyagot, délután otthon vagy a napköziben csak gyakorolják, véssék emlékezetükbe a délelőtt hallottakat.

Kérjük a szülőket, hogy hallgassák meg minden nap, hogy mit tanultak az iskolában! Így a gyerek és a szülő kapcsolata szorosabbá válik. A szülő tudjon mindenről, tudjon örülni gyermekével, és segítsen neki a kudarc elviselésében!

A délelőtti munka után van az ebéd és szabadfoglalkozás (séta, játék az udvaron, vagy esetleg videózás).

Két órától a tanulási idő és a szabadon választott különböző szakkörök: énekkar, néptánc, társastánc, moderntánc; hangszer, szolfézs, képzőművészet, röplabda, kosárlabda, torna, számítástechnika, kajak.

Bő a választék, arra sarkaljuk tanulóinkat, hogy amit elkezdtek, azt ne hagyják abba, ha az első nehézség jelentkezik. Igazi siker, eredmény csak kitartó, következetes munka árán lesz.

Kocsis Zoltán, a zongoraművész azt mondta: ... „ha egy nap nem gyakorolok, azt észreveszem én, ha két nap nem gyakorolok, azt már a közönség is észreveszi” ... „ez pedig baj”.

Mi is így vagyunk! Ismétlés a tudás anyja – ezt mi nagyon fontosnak tartjuk!

Kedves Szülők!

Az iskolaválasztás során ezt is vegyék figyelembe. A katolikus iskola már a 21. század iskolája!

Várjuk szeretettel a Kedves Szülőket március 17-18-19-én a nyílt napokra és március 21-22-23-án a beiratkozásra.

Nagyböjti lelkigyakorlat:

Endrődön:

március 16-17-18-án, szerda, csütörtök, péntek, 17 óra.

Hunyán:

március 16-17-18-án, szerda, csütörtök, péntek, 15 óra. A harmadik nap lesz a betegek szentségének kiszolgáltatása. Vezet: Bejan Tópsi Bálint csongrádi káplán

Gomán:

március 17-18-19-én (csütörtök, péntek, szombat) 17 óra. Vezet: Hüse József szeghalmi plébános.

Nagyhét és Húsvét templomainkban	Endrőd	Hunya	Gyoma
Virágvasárnap	8, 17	10	10
Nagycsütörtök, az Utolsó Vacsora miséje	17	15	17
Nagy péntek			
keresztút az Úr szenvedése	9 15	16,30 17	16,30 17
Nagyszombat			
Adoráció a szentsírnál Vigília, feltámadás miséje, körmenet	8-18 18	9-15 15	9-17 17
Húsvétvasárnap, Húsvéthétfő	10, 17	8	10

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

ISTENES SZENT JÁNOS

Ünnepe: március 8.

Montemor-o-novo (Portugália) 1495. március 8.

†Granada, 1550. március 8.

Ciudad János egyszerű, vallásos szülők fiaként, Portugáliában született 1495. március 8-án. Amikor nyolc éves lett, szülei szállást adtak egy papnak, aki Madridba igyekezett, és nagy lelkesedéssel beszélt a spanyolországi vallásos életéről. A fiú kipirult arccal hallgatta, és amikor a pap eltávozott, megszőkött otthonról. Madridba akart menni. Három héten át eredménytelenül kutattak utána, édesanyja belehalt bánatába. Felesége halála után az apa belépett szerzetesnek a ferencesekhez. Ő sem látta fiát soha többé. János mintegy hatvan mérföldre gyalogolt, akkora teljesen kimerült. Egy kis spanyol város, Oropesa pázsztorainak vezetője irgalomból befogadta. Juhokat kellett őriznie és olyan nevelést kapott (megtanult írni-olvasni és a gazdálkodásra is kiképezték), hogy végül már az egész birtokot ő vezette egyedül. A gazda ezt az értékes embert végleg a családjához akarta kötni, és elhatározta, hogy lányát feleségül adja hozzá. Úgy látszik addig boldog volt Oropesában, de most gondolkodási idő után elutasította az ajánlatot. Amikor pedig gazdája erőltette a dolgot, elszökött.

Katonának állt és a francia-spanyol háborúban szolgált. De közben elfeledkezett az imádságról és egyre mélyebbre süllyedt. Csak egy lelki megrázkódtatás térítette ismét jó útra: leesett a lováról és elvesztette eszméletét. Amikor magához tért, ellenséges területen találta magát. Most aztán a Szűzanyához fohászzkodott és épségben visszajutott a spanyol táborba. De még rosszabbul járt: megbízták, őrizze a zsákmányt, de minden ébersége ellenére ellopták. Őt gyanúsították és halálra ítélték. Föl akarták akasztani, de egy tiszt visszaadta neki az életét azzal a föltétellel, hogy minél előbb tűnjön el a hadseregből.

Visszatért Oropesába, régi gazdájához, aki örömmel fogadta ugyan, de ismét házassági tervét akarta Jánosra erőltetni. Erre harmadszorra is a szökést választotta. Beállt Bécsnél abba a seregbe, amely a törökök ellen harcolt, és innen a hadjárat után becsülettel bocsátottak el.

János Compostellában zárandokolt, és ott megvilágosodásáért imádkozott, hogy milyen útra lépjen, de kérése nem teljesült. Visszatért szülőhelyére Gibraltárba és szentképeket árusított. Hamarosan egy kis boltot tudott vásárolni. Egy napon találkozott Avilai Jánossal,

aki megerősítette őt küldetésében és irányt adott lelki életének.

János 42 éves volt ekkor, és egy zárandoklat alkalmával világossá lett előtte Isten hívása: a rászoruló betegeknek kell segítenie.

Ejszaka fát gyűjtött, nappal eladta. Árából élelmet és orvosságot vásárolt a vagyontalan betegeknek. Házat bérelt, oda hordta betegeit, és önfeláldozóan ápolta őket. Szentségének híre terjedt, az emberek odahozták a szükséges dolgokat és a granadai érsek is támogatta, úgyhogy egy nagyobb házat tudott bérelni.

Egyszer besúgták az érseknek, hogy János csavargókat és rossz nőket is befogad, és különféle szabálytalanságokat eltűr házában. Az érsek hívatta Jánost, akin látszóttak a közeli halálának jelei és felelőségre vonta a hallottak felől.

„Ha csak az igazakat fogadom be - válaszolta a szent-hamarosan üresen állnának a termeim és akkor, hogyan tudnék a bűnösökért dolgozni? De jöjjön el házamba Kegyelmes Uram és lássa saját maga: Úgy fogja találni, hogy nem uralkodik ott semmiféle visszásság, csak egyetlen igazán rossz emberünk van, aki méltatlanul eszi az alamizsnában kapott kenyeret - az én vagyok.”

Az érsek mélyen meghatódott, és szabad kezet adott Jánosnak a kórház vezetésében.

Tuy püspöke jóváhagyta az „Istenes János” nevet, amelyet az emberek adtak neki. Készített számára egy köntöst is, hogy megismerjék róla és meghagyta, hogy segítőtársai is olyat viseljenek. Szemmel láthatóan János Isten áldását élvezte. Hamarosan egy újabb kórházat kellett építenie. A betegek szolgálatában, megfeszített munkában eltöltött 13 év felőrölte erejét. Fagyűjtés közben egy fiatalember a vízbe esett, és az áradat elsodorta. Megmentésére János a folyóba ugrott, de nem tudta kihozni. Kimerülve ért a partra. Olyan testi és lelki megrázkódtatás érte, amelyből már nem tudott felépülni. Érezte halálának közeledtét, ezért elrendezte a kórház ügyeit. Miután az érsek feladta neki a betegek szentségét, Istenes János meghalt ötvenedik születésnapján.

V. Sixtus pápa kánonilag is megerősítette a közösséget, „Irgalmas testvérek” néven. A rend az egész világon elterjedt, 1980-ban, 189 rendházban 1755 szerzetes tevékenykedett.

Istenes Jánost 1690-ben avatták szentté. XIII. Leó pápa megtette a Katolikus Kórházak védőszentjévé és nevét belefoglalta a haldoklók egyházi imájába.

Ünnepét 1714-ben vették fel a római naptárba, március 8-ra.

Egyéni vállalkozók, társas vállalkozások, alapítványok, egyesületek és magánszemélyek,
FIGYELEM!

Pályázati írást, pályázati tanácsadást, projektmenedzselést,
kérelmek, önéletrajzok és egyéb beadványok
készítését vállalom.

Ungvölgyi János
pályázati tanácsadó és pályázati író

Címem:
5502 Gyomaendrőd (Endrőd), Martos Flóra u. 5. szám (az Ifjúsági lakótelep mellett)
Telefon/fax: 06-66/284-155; mobilszámom: 06-30/294-0650
E-mail: ungyanos@bekesnet.hu

MEGEMLEKEZÉS NEMZETI ÜNNEPÜNKRŐL

Gyomaendrőd, 2005. március 15.

9 órakor ünnepi szentmise Endrődön
a Szent Imre Katolikus templomban
9.40 órakor a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola
diákjainak ünnepi megemlékezése
a Hősök téri országzászlónál
Ünnepi beszédet mond Földesi Zoltán országgyűlési
képviselő, majd Koszorúzás

11 órakor a Kner Imre Gimnázium diákjainak ünnepi
műsora a Szabadság téren, az országzászlónál.
Ünnepi beszédet mond
Földesi Zoltán országgyűlési képviselő

Moldvai csángó magyarok

Csángó Himnusz

Csángó magyar, csángó magyar,
Mivé lettél csángó magyar?
Ágról szakadt madár vagy te,
El vettette, elfelejtve!

Egy pusztába telepedtél,
Melyet országnak nevezted,
Most se országod, se hazád,
Csak az Úr Isten gondol rád.

Idegen nyelv béborítja, nyom,
Olasz papocskák nyakadon,
Nem tudsz énekelni, gyónni,
Anyád nyelvén imádkozni.

Én Istenem hová leszünk?
Gyermekeink s mi elveszünk!
Melyet apáink őriztek,
Elpusztítják szép nyelvünket.

Halljuk áll még Magyarország,
Úr Istenünk, te is megáldd!
Hogy rajtunk könyörüljenek,
S elveszni ne engedjenek.

Mert mi is magyarok vagyunk,
Még Ázsiából szakadtunk.
Úr Isten, sorsunkon segíts!
Csángó magyart el ne veszíts!

Kedves Olvasó!

Az elmúlt napokban sokat lehetett olvasni, hallani a csángókról. Farsang volt, és ismét megrendezték Budapesten a már hagyományosnak számító csángó bált. Ennek során a televízió is bemutatta a csángók népi táncát.

Ezen kívül a hírekben olvashattuk, hogy úgynevezett „keresztapaságot” lehet vállalni a csángó magyar gyerekek magyar nyelvű oktatására. A keresztapa programról levélben a következő címen lehet érdeklődni: Asociația Maghiarilor Ceangai din Moldova Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Iroda: Ro-600192Bacău, Str. Cremenea Nr. 2/D/1, vagy E-mail: mcsmesz@csango.ro keresztapa@csango.ro

Úgy határoztam, hogy jobban utánanézek, bele olvasok a csángó magyarjaink történelmébe, hiszen az elmúlt érában vajmi keveset hallottunk és tanulhattunk róluk is. Őszintén remélem, hogy olvasóink sorában többen lesznek, akiknek felkeltettem érdeklődését.

A csángó megnevezés eredete nem tisztázott, egyesek szerint azokat az Erdélyből származó csoportokat nevezték így, akik sőt vágta Moldvában. Egy elterjedt nézet szerint azonban a csángó elnevezés a kószál, csavargó, vándorló jelentésű csángó ige származéka...

Hiteles adatok bizonyítják, hogy Moldvában a középkortól fogva élnek magyarok. Eredetük kérdésében a kutatóknak nincs egységes álláspontjuk, de egy tény, hogy még ma is 60-80 ezerre becsülhetők azok száma, akik magyarul beszélnek, római katolikus vallásúak.

A moldvai szórványmagyarság, akiknek egyik csoportja magukat csángó magyaroknak nevezi, a történelmi határainkon kívül eső, legrégebbi szórványtelepülés. Hitüket, vallásukat és kultúrájukat évszázadokon át őrizték, a sokszor elviselhetetlenül nehéz konfliktusok közepette. Különösen a múlt században felerősödő nacionalizmus jelentett nagy

moldvai csángó család

megpróbáltatást számukra, de a jelenben a globalizálódás hatásaként a hagyományos falu kulturális egysége is felbomlóban van. A rendszerváltás óta sincs iskolájuk és a templomban sincs magyar nyelvű hitélet. Maradt számukra a nyomor, a kilátástalnság.

Részletek Domokos Pál Péter írásából.

„Erdély keleti és déli határán, a Szeret forrásvidékétől egészen a Vaskapuig húzódó Kárpátgerinc, a Duna Fekete-tengerig futó bal partjával, majd a Prut folyó teljes jobb parti oldalával körülzárt területen 1068-ban a kun nép alapította meg országát, melyet latinosan Kumániának neveztek...Erdély együttes területén István király századában a már megkeresztelt magyar nép él, hozzá tartoznak a székelyek is, Kunországban pedig a pogány kun nép. Az új szomszéd három alkalommal Erdélyre tör, de a magyar királyok (Salamon 1068-ban, Szent László 1085-ben és a1091-ben) a sok fogollyal és rablott holmival hazafelé tartó kun sereget tönkrevetik, és Magyarországról kiűzik... A XII. század végén a kunok ismét Magyarországra törnek, és a Barcaságot elpusztítják. II. Endre, látván hogy országának keleti részét állandó veszély fenyegeti, határvédelemre 1211-ben meghívta a Német Lovagrendet...A lovagok azonban oly durván élték életüket, hogy a király bennük „kigyót látott kebelén, paraszat ölében és egeret tarisznyájában”, így 1225-ben kiűzte őket a védővonalból, és helyükre magyar határvédőket telepített. Ezek a Kunországba telepített határvédő magyar katonák a mai Moldvában élő csángó magyarok legelső csirái. Ők a moldvai és hétfalusi csángó magyarok ősei.

A Domonkos-rend alapítója, szent Domonkos rendjével együtt ajánlkozott a pápánál a kunok megtérítésére: ő maga akarta vezetni az első kun missziót, de kora miatt rendje nem engedte. Tanulta a kun nyelvet és szakállt is növesztett. Az első kun missziót, amely oda merészkedett, a kunok mind leölték. A második misszió eredményre jutott, megnyerte az egyik kun fővezért, ki hajlandó volt mind maga, mind családja, mind egész népe nevében felvenni a kereszténységet. Fiát kis kun csoporttal s néhány dominikánus barátal

Magyarországra küldte az esztergomi érsekhez, azzal, hogy kérjék meg a magyar primást, jöjjön Kunországba, áldott kezeivel keresztelje meg a kun népet, és szenteljen a kun népnek püspököt is... Róbert pápai legátus maga mellé vette Béla királyfit, a trónörököszt (a későbbi IV. Bélát), a veszprémi, a pécsi, erdélyi püspököt, papságot, népet és kevés katonaságot, s Kunországba indult velük...

Megkeresztelte a kun népet is, Theodorik néven szentelt egy püspököt is, Béla királyfi keresztapai minőségben fogadta atyja nevében a kun nép hódolatát... Róbert érsek dolga végeztével nem hagyhatta a frissen szentelt püspököt egymagára a még félig pogány néppel. Egy komolyabb csoport maradt az új püspök segítségére. Ez volt a második magyar csoport, mely Kunországba került, és azóta is utódai-ban ott él. Ők szintén a moldvai, valamint a hétfalusi csángó magyarok ősei. A Szörényi bántásban alapított püspökséggel egy időben a többnyire lakatlan vidékre számos magyar költözött, a földrajzi neveket is többnyire ők adták. Nagyszámú, ma is élő dülö- és helynév tanúskodik erről... Egész vármegyényi területét Székelyföldnek nevezték a legkorábbi időkben odaköltözött magyarok, akik szintén a moldvai és barcasági, a ma is Moldvában élő csángó magyarok ősei.

A XV. Század elején Husz János Prágában új vallást hirdetett meg. A magyar királyok nem túrték az új tanítást, és a huszitákat kiűzték Magyarországról. Legerősebb fészük épp a Szörényi bántás volt. Havaselvén végig haladva Moldváig jutottak, és ott Jó Sándor vajdától befogadást kértek; ezt meg is kapták. A huszita magyarok a Prut folyó partján telepedtek le, és megalapították Husz városát... Erdély és Moldva műveltségében a XVII. századig meghatározó súlya volt a római katolikus vallásnak. Ez idő tájt azonban megjelenik a reformáció, mely hamarosan szinte egész Erdélyt elárasztja. A moldvai magyarság megmarad katolikusnak. Havaselve és Moldva katolikusainak lelki vezetését a XVI. század végétől a bakói püspökség veszi gondozásába... Ebben az időben készült egy kimutatás Moldva lakóiról, amely a

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Décse

(Geysca, Geicha 1138, Deche 1403,
Dehcze 1425, Decze 2528)

Endrőd és Szarvas között állott. Hajdan Maráz, Tölgy, Endrőd, Kondoros és Halásztelek falvakkal volt határos. Nevét Décse nevű tulajdonosáról vagy lakosáról kapta.

Népes királyi birtok volt Décse már a XIII. század elején. II. Béla király 1138-ban 16 itt lakó szolgát rendelt a dömösi egyház szolgálatára, s különösen kötelezi őket, hogy a damagi szolgálkkal együtt 25 cseber márcznak nevezett sört adjanak. Ezen kívül 4 szabad jobbágy lóháton, fegyveresen szolgálta a prépostot.

1403-1566, a gyulai uradalom tartozéka volt. Csak egy ízben tesznek némi kísérletet, hogy ettől elszakítsák. 1510-ben az aradi káptalan tiltakozik elfoglalása ellen, de sikertelenül.

1425-ben említik a Szentjánosról ide vezető, s gyomai-egyei határt metsző utat.

1468-ban, pedig azt, hogy Mező-Sopron megtámadásában 15 decsei jobbágy is részt vett. Midőn a gyulai uradalmat Corvin János bírta, Décsén kisebb rangú gazdatisztet tartott. Ilyen volt 1498-ban András, nem nemes ember, 1498-ban Kis Imre. Ennek vezetése alatt 51 decsei jobbágy vonult ki a donáttornyiak ellen. Két és fél év múlva hasonló bánásmódról tettek panaszt a decseiek, mert állításuk szerint a simai jobbágyok földesuraik rendeletéből számos szarvasmarhát és juhot továbbá 100 ménesbeli lovat, melyek Mágócsy Márton gyulai alvármegyéié voltak, erővel átkergettek a Körözsön, úgyhogy a nagy erős hajtás közben sok jószág a Körözsbe fült. Máskor pedig, midőn a decsei csikósok és jobbágyok a jószágokat a Körözsön itatták, a simaiak a jószágokat behajtották és csak bírságért adták vissza.

Brandenburgi György korában Décse külön gazdasági központtá kezdett fejlődni. Itt volt az uradalmi ménes, 1525-ben külön majorházat építettek itt. (Vámja mely már 1403-ban létezett, 1525-ben aránylag egész sokat, 13 forintot és 75 dénárt). A békési ugyanakkor csak 9 forintot és 20 dénárt jövedelmezett. Itt vonult keresztül a Buda-Lippai út, s így történt, pl. 1530-ban Cibak Imre Budáról Gyula felé jövet Décsen keresztül megy. 1528-ban a decsi bíró közvetíti a leveleket Gyula és Buda között, s 1532-ben Zápolyai János Lippáról Buda felé menet Décsen ebédelt.

A XVI. Században Békés és Gyula után Décs volt megyénk legnépesebb és legvagyonosabb helye. Már 1526-ban Gyula és Békés után következik a hadi adófizetésben (31 forinttal).

1554-ben 64, 1553-ban 56, 1556-ban 80, 1560-ban 132, 1562-ben 140, 1564-ben 118 kapu után adóztak lakosai. 1553-ban valami baj volt a faluban, mert nemcsak a kapuszám szállott le, hanem a füstpénz is csak 31 forintot tett ki, holott ez 1559-nen Török Mihály bírósága idején 84 forintra rúgott. Terjedelmes határán a lakosság szorgalmasan úzte a földművelést. 1554-ben 250 kalangya kéve és 11 kéve búzát továbbá 17 gyulai köből búzát fizetett kilenced fejében. 1562-ben, pedig 83 gazdának 777 kalangya, s 4000 vontató búzája, 910 vontató árpája termett. Kötelesek lettek volna a földesúr számára is szántani, vetni, s kaszálni, robotolni, de nincs adatunk rá, hogy valóban kényszerítették volna őket erre.

1557-58-ban a török defterdám 65 (60 régi, 5 új) házat jegyez fel Décsen. Hat évvel később 170 név szerint felsorolt családot számlálnak itt össze, úgyhogy a lakosság mintegy 855 főre rúgott. A nép vagyonosságának megfelelően a lelkesi javadalom is az elsők közé tartozott. Papja 1552-ben 5 forintot lett volna köteles fizetni a tridenti zsinatra utazó követ számára. A török uralom idején lakosai először is vallást változtattak. Papjuk Ölyvedi Gergely 1569-ben már ott szerepel a nagyvárad református zsinat határozatainak aláírói között. Nemsokára új földesurat kapott, 1572-ben a király Szénásy Istvánnak ajándékozta. 1573-ban be is iktatták birtokába. Jelen volt az Eger városában történt iktatáson Kis Tamás bíró és még két decsei lakos. Szénásy 1578-ban meghalt s ekkor örökösai 1300 forintért zálogba veszik Décsét a szépesi királyi kamarától.

1590-ben Rákóczy Zsigmond egri kapitány, az egri vár számára visszaváltotta, de pár év múlva Barcsay János egri alkapitány, Szénásy Judit férje, megint zálogba vette 2000 rhénus forintért, s hogy egyhamar vissza ne vegyék tőle, 1595-ben Mátyás főherceg közbenjárására még 2000 forintot fizetett rá, az előbbi zálog összegére így összesen 4000 rhénus forintban bírta.

Kár volt annyira igyekezni, mert pár év múlva nem ért Décse 1000 forintot sem, mert semmivé tette a tatár. 1665 előtt Barcsay János unokája, Fráter II. István, mint pusztát adta haszonbérbe a halásztelekieknek. Egyházának tégláját, pedig széthordta a török.

A XVIII. Században már becsületes nevét sem tudták, hanem csak Décsnek hívták. Azon kívül a gyulai uradalom, hogy több pénzt kapjon érte, határát két részre szakította. 1730-ban nagy-decsei pusztát Barbirovocs Tivadar, kisdécset Prentics Ferencz és Kristóf bérelték. A keleti részből egy részt 1731-ben az újonnan települt Endrődnek adtak, de a többi részt később 1751-ben Szarvas határához csatolták.

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

Rövidített: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

A gyomai szőlőskertekről I. rész

Mindenekelőtt gyorsan hozzáteszem, hogy a borról is szó lesz a következőkben.

1750 előttről sajnos eleddig nem találtam adatot kertjeinkről s a bor készítéséről. Miután több forrás is rendelkezésünkre áll témánkkal kapcsolatban, úgy gondoltam, hogy időrendi sorrendben kísérlem meg azokat felsorolni, majd szövegyadatunkat szintén ilyen megfontolásból. Mindezt azért is, hátha néprajz-helytörténet iránt érdeklődő fiatalok ebből majd kerek-egész dolgozatot kanyarítanak elő „tudományos igényességgel” (pl. helytörténeti-néprajzi pályamunkaként).

Az alföldi paraszti szőlőművelést és borkészítést a kezdetektől napjainkig ÉGETŐ Melinda tekintette át kitűnő monográfiájában (elébbi címen a Néprajzi tanulmányok sorozatban Bp., AK. 1993.) Sajnos a mi vidékünkkel csak érintőlegesen foglalkozik munkája, adatok híján. Megemlíti, hogy a szomszédos Nagykunságról a Mohácsi vész előttről nincs tudomásunk szőlőművelésről. Oláh Miklós püspök írását idézi; „... a Kunságban bozát (erjesztett ital) és más vidékről odaszállított bort isznak. „A gyulai váruradalom számadásai szerint „... Gyulán voltak szőlők”. Borbás Vince kitűnő botanikus szerint Békés megyében a szőlő vadon (is) terem, fákra, cserjékre felfut. Gyulától nem messze – írja Égető M. – Csudaballán is számottevő szőlőművelésnek kellett lennie. A hódoltság első századában elpusztult falu jobbágyainak évi adóterhe ugyanis – 16. századi oklevél szerint – 70 magyar forint mellett 3 hordó bor volt. Szikszai Fabriczius Balázs 1563-ban írott költeményében a Körös-Maros közét borban csodálatosan gazdagnak mondta. A történeti források egybehangzóan bizonyítják, hogy mindazoknak a falvaknak és mezővárosoknak, melyek – akár teljesen új, akár régi lakosokkal

vegyesen – újjátelepültek, szintén első dolguk volt szőlőket „építeni”.

„Hazai vizekre”, akarom mondani szőlőskertekre „evezve” lássuk az 1772. esztendőbeli Urbárium adatait; Mata kert vagy Kutyáskert: (nevét először itt házat építő Mata nevű családról kapta. Amikor aztán már utcákkal házakkal körbe lett építve idejártak be a kutyák csapatosan koslatni s a lakosok zavargaszták a kutyákat. Északi végében volt Gyoma sorrendben második temetője, de ez is beépült s ettől nyugatra és délnyugatra nyitották meg később a mai Öreg temetőt) 18 gazda 9 kh.375 n.öl területtel „egy kapa” szőlőt 250 n. öivel számítva. Nagy kert vagy Epres kert. Ezt az utóbbi nevet a 19. sz-elejin a kert elejére ültetett eperfákról kapta. Területe ma a hullámtérbe esik, a Hantos kerttől északnyugatra. Az 1960-as években még lehetett látni a nagyobb fákra felfutott szőlőket. Innen sokan vágtak oltványnak való alanyvesszőt. Ter.: 11 kh. 63 n.öl. 30 gazda. Hantoskert 22 gazda, 5 kh. 875 n.öl. A folyóátvágással a hullámtérbe, illetve zugba esett egy része s ezt nevezték gazdájáról Bódvai – később Vidovszky jegyzőről „Vidóczi” kertnek. Bánom kert 41 gazda 15 kh.5 n.öl. - csepüs kert alsó és felső – 61 gazda, 26 kh. 75 n.öl. Poczos kert 10 gazda 1 kh. 688n.öl. Ez volt az „Öreg Poczos”, az itt s környékén fészkelő pocgémekről. A későbbi „Új pocos” a folyószabályozás után lett kihasítva hajdani legelőből a „Poczos zug” elején.

Dávidházy Bekes Sámuel ref. lelképítész által írott 1820-1834 évbéli adatok; Gyomának „Szöllői számok sak valának ti.; Hantos, Epres, Sásas (megj. nem tudtam azonosítani), Czifra (ez –Endrőd felől volt, később Újkertnek is mondták, cifrán újonnan lett kímérve láncsal s innen a neve), Mata, Bánom, Nadrágos (a Csepüskert mellett

a hivatalnokok részére osztott kert, s innen a neve ti. „nadrágos emberek”), Csepüs két darab, Poczos. Bora 2-ik klasszisú (osztályú), addig áll míg nem consumáltatik (elfogyasztják) mert esztendeig is eláll, tovább is jó pincében. Lakosok eladják, de többnyire náderdt a ványaiakkal elcserélik. Terem 2000 akó bor. (egy bécsi akó=59 l.) Gyümölcsfák itt számosak és jók, szép oltások is vagynak, alma, körte, szilva, meggy, cseresznye, barack stb.”

K. NagyAndrás gazd'uram, városi esküdt és hajdani árvák tutora (közgyám) családi krónikájában a következőket olvashatjuk; „ 1772-ben A' Helységnek mintegy 1000 akóra való bora terem télire való. De nyáron nem lehet tartani. Mindenki mérhette a borát Szent Mihály naptól – Szent György napig”. 1834-ben „Ebben az évben volt annyi bor, hogy hordóval nem győzték, vályukra, hajókra (bodonhajó=fatörzsből kivájt hajó) töltötték egy akó bor 30 ft. volt.” 1851-ben „jött bé a fináncz, zsandár, stempli (bélyegző), meg a százalék, fogyasztás (ti. borfogyasztási adó).” 1866. máj. 25, 1869. május 21-én „nagy fagyok voltak, minden elfagyott. 1879-ben búza kevés, bor sok termett.” „1881. ápr.... nagy árvíz,... a szőlőskertek is mind víz alatt voltak.” „1883-ban ...középtermés volt bor sok termett, alig lették helyit, mégis drága volt literje 16 krajczár, akója 4-6 ft.” „1881-ben épült a község körül körsáncz, Körözs mentin védgát, a Poczoskert egyrésztinek kicserélése s a faiskola oda áthelyezése.” „1887-89-ben...folyt a Körözs szabályozása, 1888-ban épült az első vashíd, 1889-ben záratott el a Körözs folyó a város alatt.” „1891-ben ...helyeztetett a Rév – lapossára a faiskola és szőlő telep (a községi), egyúttal népkert is alakítottat (a mai liget) Faiskola 6 hold, szőlőtelep 4 hold, népkert 10 hold.”

Cs. Szabó István

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók,
kerti sütők építését határidőre, kifogás-
talan minőségben vállalom! Megrendelés
alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

KINCS AZ ÉLETED

Közhasznú Alapítvány kurátorai február 3-án megtárgyalták és elfogadták a 2004. évi pénzügyi beszámolót és közhasznúsági jelentést. Meghatározták az ideai terveket, elképzeléseket is.

Mint már sokan tudják, de azért elmondjuk, hogy az Alapítványt 5 endrődi asszony hozta létre azzal a szándékkal, hogy javítsák, és segítsék a Gyomaendrődön segítségre szoruló, valamilyen fogyatékkal élő gyerekeket, felnőtteket. Munkájuk során a szociális intézményben lévő gyermekek, felnőttek tanulási, játszási, foglalkoztatási feltételeinek javítását, anyagi támogatását végzik, valamint együttműködnek ma-már más civilszervezetekkel is. Az elmúlt évben közös ünnepek szervezésére is sor került, a Családi Nap során, valamint a karácsonyi ünnepség során, amikor a Templárius Alapítvány karácsonyi csomaggal is kedveskedett, és évvégén pedig országgyűlési képviselőnk Domokos László által kezdeményezett „burgonya akció” során a Mozgáskorlátzottak és Hadirokkantak Egyesülete és a helyi MKDSZ-szel.

A kuratóriumi ülés során felidézésre került az elmúlt év két jól sikerült vidéki kirándulása. Felejthetetlen élmény maradt az az önfeléd, boldog, fiatal és idős segítségre szoruló arc, akik közül sokan ez alkalommal voltak először Budapesten vagy Debrecenben.

Szórakoztak a Vidámparkban, és végig járták a Debreceni Állatkertet is. Az egyik 80 év körüli néni mondta a Vidámparkban: „Ő bizony szívesen felülne az óriáskerékbe, ha valaki vele tartana”. Boldogan integetett a zsebkendőjével a lent álmélkodóknak. Még ma is csillogó szemekkel nézik a videót, amelyet az Alapítvány vásárolt húsvéti ajándékként.

Az Alapítvány alapítói és kurátorai fontosnak tartják, hogy a nagy ünnepeket méltóan ünnepeljék meg. A gyerekek, felnőttek igen színvonalas műsorral kedveskednek ezeken az ünnepeken, így köszönik meg a törődést, a nekik nyújtott szeretetet. Az ünnepegekről mindig, mindenki elérékenyülve, lelkiileg gazdagodva távozik. A segítségre szorultak azok, akik érdek nélkül, önzetlenül, tisztán tudnak szeretni, és a szeretet megszépíti őket, és életüknek nagyon fontos része, hiszen a szeretet élteti őket.

„A szeretet annyit jelent, mint igazán érdeklődni valaki iránt, figyelemmel fordulni felé. Tisztelni úgy, amilyen: sebeivel, szegénységével, de képességeivel és rejtett adományaival. Hinni benne, hogy képes növekedni, akarni, hogy előre haladjon.

Bolondul remélni: Te nem vagy elveszett ember, tudsz növekedni, szép dolgokat csinálni, én bízom benned.” //Jean Vanier/

A segítségére szoruló gyerekek éreznek, sokkal többet, mint gondolnánk, és érzéseikkel a ki nem mondott szavakat is értik! Nagy szükség volna, hogy megszűnjének az előítéletek...

Sajnos kevés az olyan ember, aki toleráns, aki udvarias, és együttérzéssel fogadja azokat, akik eltérnek az átlagtól, és segítségére szorulnak. Nagyon fontos volna, hogy együtt élhessenek az egészséges emberek a sérültekkel és ne egymás mellett!

„Megosztott, gyakran kemény világunkban a sérült ember rávezet minket a bízalom, az egyszerűség, a szeretet és az egység útjára.” //Jean Vanier/

Fülöpné Kis Erzsébet kurátor

KINCS AZ ÉLETED KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY GYOMAENDRÖD, Damjanich u 15

PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ 2004 év

I. BEVÉTELEK

	Pénztár	Bank	Összesen
1./Nyitó pénzkészlet	1.124	57.938	59.062
2./Adomány	75.950	31.200	107.150
3./Kamat bevétel	--	2.148	2.148
4./Egyéb bevétel	--	12.000	12.000
5./Önk. támogatás	--	30.000	30.000
6./Banki kp. felvétel	9.000	--	9.000
ÖSSZESEN:	86.074	133.286	219.360

II. KIADÁSOK

1./Tárgyi eszköz vásárlás	42.990	-	42.990
2./Ajándékozás	15.007	-	15.007
3./Utazás (kirándulás)	12.000	38.238	50.238
4./Kirándulási költség	15.250	-	15.250
5./Bank költség	--	7.592	7.592
6./Csekk készítés	--	1.875	1.875
9./Banki készpénz felvét	--	9.000	9.000
ÖSSZESEN:	85.247	56.705	141.952

ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET 827 76.581 77.408

Fenti záró pénzkészletből az alapítói vagyon: 40.000.-Ft

Gyomaendrőd, 2005. január 16

Császárné Gyuricza Éva sk.
Alapító, kurátor

Dr. Jánosik Bertalanné sk.
Kuratórium elnöke

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS KINCS AZ ÉLETED KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY 2004 év

I. SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ (adatok Ft-ban)

NYITÓ PÉNZKÉSZLET	59.062
Bevételek:	
1. Önkormányzati támogatás	30.000
2. Pályázat útján nyert pénz összeg	--
3. Adományok, szponzori támogatás	107.150
4. Egyéb bevétel	12.000
5. Kamat bevétel	2.148
6. Banki kp felvétel	9.000
BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	219.360

Kiadások:

1. Személyi jellegű	----
2. Anyag jellegű	
-anyag szolgáltatás	15.007
kirándulás költségei	50.238
3. Tárgyi eszköz vásárlás	42.990
4. Bank költség	7.592
5. Csekk készítés	1.875
6. Banki kp felvétel	9.000
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	141.952

ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET:

77.408

Pénztárban: 827, bankban: 76.581

A fenti pénzügyi táblázat kiadási adataiból feltétlenül nevesíteni illik, a tárgyi eszköz vásárlás sorát, ami egy videomagnó vásárlás volt, átadásra került a Gondozási Központnak. Az anyag soron a Családi Nappal és húsvéti ajándékozással kapcsolatos vásárlás szerepel. A budapesti és debreceni kirándulásokhoz kapcsolódó kiadás önálló soron, míg a kirándulás busz költsége a szolgáltatás soron szerepel.

II. KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS - 2004 évben nem volt.

III. VAGYON FELHASZNÁLÁSSAL KAPCSOLATOS SZÁMADÁS:

Az Alapítvány vagyona PÉNZ formában testesül meg. Az alapítói vagyon 40.000 Ft, amit 2002-ben 5 természetes személy adományozott.

Az éves pénzügyi beszámoló kiadási adatai mind az Alapítvány célkitűzéseinek az alapítói akaratnak megfelelően a városban fogyasztással élő, és a Gondozási Központhoz valamilyen formában kötődő személyek érdekében kerültek felhasználásra.

IV. CÉLSZERINTI JUTTATÁSOK:

Az önkormányzati pályázati pénz a VII. pontban megjelölt célokra kerültek felhasználásra.

V. KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVETŐL, ÁLLAMI PÉNZALAPBÓL, HELYI ÖNKORMÁNYZATTÓL, KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATTÓL KAPOTT TÁMOGATÁS:

HELYI ÖNKORMÁNYZAT	30.000
ÖSSZESEN:	30.000

VI. AZ ALAPÍTVÁNY VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐINEK NYÚJTOTT JUTTATÁSOK ÉRTÉKE, ILLETVE ÖSSZEGE:

Az Alapítvány kurátorai önkéntesen vállalták a feladatot, és munkájukért sem természetbeni, sem pénzbeni juttatásban nem részesülnek.

VII. KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGRŐL RÖVID TARTALMI BESZÁMOLÓ:

Az Alapítvány kurátorai az alapítók által megfogalmazott célok érdekében teszik dolgukat, amely ekképpen került megfogalmazásra:

A Gyomaendrődön fogyatékossgal élő emberek életminőségének javítása, szociális intézmény e témájú működéséhez való hozzájárulás, -az ott lévő gyermekek, felnőttek tanulási, játszási, foglalkoztatási feltételeinek javítása- és mindazon támogató szolgálatok kialakításának segítése, amely a fogyatékos személyek ellátásának integrációját a meglévő szociális, család-gyermekevédelmi hálózatba segíti, ezzel is elősegítve a közösségi programokban való részvétel lehetőségeit.

Az alapítók és kurátorok együttműködnek más civilszervezetekkel is a segítségre szoruló emberek érdekében.

Közös ünnepek szervezésére is sor került, amikor a Templárius Alapítvány karácsonyi csomagokkal kedveskedett, valamint az országgyűlési képviselő által adományozott burgonya akció során is közreműködtünk.

Gyomaendrőd, 2005. február 03.

Dr. Jánosik Bertalanné sk. Császárné Gyuricza Éva sk.
Kuratórium elnöke alapító, kurátor
AZ ALAPÍTVÁNY ELŐRE IS KÖSZÖNETTEL FOGADJA AZ ADÓZÓK 1%-OS TÁMOGATÁSÁT. ADÓSZÁM:18386932-1-04

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

folytatás a 49. oldalról

lélekszámát
50 ezer-

ben állapítja meg. A kimutatás aljára a vajda kancellárja saját kezével odairta: „csángók“. A kancellár olasz nyelvű leveleiből tudható meg, hogy az 50 ezer moldvai lakos közül 20 ezer magyar katolikus.

A reformáció végül Moldvába is eljutott... Róma a protestáns hatás kivédésére misszionáriusokat küldött... Az 1623 és 1895 közötti időszakból ötvennél több Moldvában működő missziós főnök nevét ismerjük, de közöttük egyetlen magyar név sincs. A legfőbb baj az volt, hogy az olasz misszionáriusok nem értették magyar híveik nyelvét. A gyónás „ita“-ra és „non“-ra egyszerűsödött, aminek se a gyónó, sem a gyóntató nem vette semmi hasznát. Évszázadokon át hiába könyörögtek anyanyelvükbeli papért a moldvai csángó magyarok, nem kaptak... Írnak panaszlevelet maguk a csángó magyar katolikusok is magyar és párhuzamosan latin nyelven is. Íme 1671 októberében írott levelük magyar szövegének egy részlete: „Mi, szabófalvi keresztyének az öt faluval együtt aláztatosan és töredelmesen szívből akarjuk nagyságotoknak és Szentségtelnek nyomorúságos életünket jelenteni.

Mi nekünk az mi életünk hasonló az okatlan barmokhoz, kik soha az Istent dicsérni nem tudják, hanem csak oktalanságban élnek... Az 1764.január 6-i madéfalvi vérengzés (székelyek leölése) után a Moldvába menekült székelyek lelki gondozását Zöld Péter szervezte meg: börtönbüntetésre ítélték, de megszüntették és hívei után ment Moldvába. Öt év alatt bejárta Moldva valamennyi csángó magyar faluját, és Erdély püspökének - Bathyány Ignácnak - 1780. október 7-én jelentést tett... sok magyar, helyesebben székely, és szász a Moldvai Fejedelemségbe vándorolt be, és ott magának tartózkodási és lakóhelyet alkotott. Ezen magyarok és szászok a lelkiekben részint az akkor virágzásban lévő bakói, részint pedig a milkói püspök joghatóságának voltak alávetve. Majd az idők folyamán részint a felföldi forradalmak, részint a tatár, és török háborúk miatt, midőn azok a püspökségek megszűntek, azon magyarok és szászok utódai oly kevés számúakká lettek, hogy a szászoknak még a neve is elenyészett, és lakóhelyeik s lakósaik teljesen elhagyottakká lettek. A magyarok maradványai pedig jelenleg kilenc plébániára felosztva és azon Fejedelemségben szétszórva, magokat „csángó magyar“-oknak nevezték és nevezik mai nap is, ... de senki közülük nem beszéli a szász nyelvet, hanem mindnyájan a

moldvait, vagyis az oláhét éppen úgy ismerik és beszélnek mint a magyart... Zöld Péter joggal hangsúlyozza: a moldvai katolikusokon csak úgy lehet segíteni, ha az olasz misszionáriusok helyett Erdélynek akár világi, akár szerzetes papságából a magyar és oláh nyelvet egyformán beszélő papok küldessenek... pápai intézkedés történik: a Szentatya rendelete értelmében minden misszionárius működésének megkezdésétől számított hat hónapon belül a missziós területén élő nép nyelvéből vizsgát kötelez tenni, mely vizsga nélkül nem működhet tovább.

A pápai intézkedésnek azonban gyakorlati haszna nem volt... 1801-ben 13.059 katolikus magyar, 1822-ben már 40 ezer magyart említ... Moldvában hivatalos népszámlálást először 1859-ben tartottak. Ekkor Moldva összlakossága 1 millió 463 ezer 927 lélek volt. Az „Idegenek“ című fejezetben a következő szöveget olvashatjuk: „A magyarok, kiket „csángóknak“ is neveznek, Bakó, Román, Tekucs stb. vármegyékben, azok több községében laknak. A történészek tanítása szerint ezek a magyarok Husz János tanítását követve, jelentős számban telepedtek le Moldvában. Mindenben hasonlítanak az oláhokhoz, mind földművelők és római katolikusok.“ E népszámlálás vallási és nemzetiségi adata 37.869 magyarról tud... Moldvában 49 katolikus templom is áll, 229 ortodox templom mellett.

Az 1905-ös román népszámlálási adatok között már hiába keressük a moldvai csángó magyarok adatait...

Románia 1910-ben tartott hivatalos népszámlálása - 1912-ben jelent meg nyomtatásban -, a kiadványból teljességgel hiányzik mind a nemzetiségi, mind pedig az anyanyelvi, illetve vallási adatokról.

Románia 1930. évi hivatalos népszámlálási kötete hangsúlyozza: senki sem kényszerítettek arra, hogy egyik vagy másik néphez tartozónak vallja magát. Ez a népszámlálás Moldvában 2.443.396 lelket számlált, akik közül 2,145.683 ortodox vallású román, 20.964 magyar nemzetiségű, 2.250.678 román, 23.894 pedig magyar anyanyelvű... Vannak száznál több családot számláló csángó falvak, ahol egyetlen szót sem tudnak oláhuul, mint Forrófalva, Klézse stb. A magyar telepek két részre oszlanak: Első csoportjuk a <csángók> (Czangó magyarok), akik az emlékezet határán túli időkben, lehet már a moldvai vajdaság megalapítása előtt laknak a Szeret völgyében... A 65 helységben nemzetiség szerint 12.386 román, 6.555 zsidó, és 12.872 magyar

Nem veszi át a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét Farkas Árpád sepsiszentgyörgyi költő, műfordító. Mádl Ferenc köztársasági elnöknek írt levelében az államfőtől elnézést kér, ám leszögezi: nem fogadhatja el azt a kitüntetést, amelyre az a miniszterelnök terjesztette fel, aki a határon túli magyarokat Magyarország és állampolgárai kifosztásának szándékával vadolta meg a kettős állampolgárság ügyében tartott decemberi népszavazás kampányában.

Böjte Csaba atya kapta idén az ÉV EMBERE díjat, amelyet a Magyar Hírlap immár 8. alkalommal ítelt oda. Mint ismeretes Böjte Csaba atya alapította a dévai árvagyerek otthonát (karácsonykor Déváról közvetítették az éjfélt misét). Böjte atya bevallása szerint vegyes érzelmeivel fogadta a díjat, mert nem nagyon szereti a kitüntetést. A díj eddigi birtokosai: Erős János, Somody Imre, Eszterházy Péter, Gönczöl Katalin, Szabó István, Kertész Imre, és Szuhaj Mihály.

A kolozsvári Mátyás-szoborcsoport körül tátongó gödrök mihamarabbi betömését és a Fő tér „ideológiai- és politikamentességét“ követeli egy helyi civil szervezet. Fuar polgármestere idején alakult ki a Fő tér grotteszk arculata, amelynek megváltoztatására a jelenlegi polgármester nyílt vitát hirdetett, amelyen a lakosság mellett szakértők is részt vettek.

és több más kisebb népcsoport él. A járásban mindössze 405 férfi és 88 nő ír-olvas, 8.719 férfi és 9030 nő írástudatlan. Nincs iskolája a magyarlaktá Valea Mare, Faraonai, Dealul Mare, Cleja, Funduracacin falvaknak. Abban az esetben, ha iskolát szerveznek a magyar lakosok nem küldik iskolába gyermekeiket, s így az megszűnik. A magyar gyerekek a nyelvükön való olvasást a katolikus pappal tanulják, 16 katolikus templom van. A járásban 15 faluban, annak 30 községében 5894 család él, 20.986 lelket számlálva. Ezekből 3097 család magyar és 81 zsidó, a többi román.

A felsorakoztatott adatok igazolják, hogy a két vajdaságban, de főként Moldvában, annak 1352-ben történt megalakulásától napjainkig a román államvallásban, ortodoxiában élő nagy tömegű nép mellett mindig jelen volt és van egy római katolikus vallású csángó magyar csoport, jóllehet 1942 óta hivatalosan nem római, hanem román katolikusoknak nevezik őket, számuk az idők folyamán változott, nem utolsósorban az erőszakos beolvasztási politika következtében.

Mindezek ellenére a csángó magyar nép Moldvában ma is ott van, és él. Nem szabad őket elfelejtenünk! Ismernünk kell őket, sőt meg kell őket ismernünk, s akkor talán a felelősségérzet is fölébred bennünk irántuk.”

A moldvai magyarság tanügyi és hitéleti helyzetén csak az segíthet, ha sikerül magyar iskolát és magyar nyelvű misét biztosítani számukra. Még meg lehet menteni a moldvai magyarságot az asszimilációtól! Miután a szép szavakon túl a magyar Országgyűlésben gyakorlatilag még egyetlen lépést sem tettek a moldvai csángók magyarságának biztosítására, a jövő magyar kormányzatának kiemelt prioritásként kell kezelni a csángókérdést, ez történelmi küldetés!

De addig is míg ez az idő eljön, a civiltársadalom tehet és segíthet! Aki anyagilag tudja és akarja, segítse a csángó gyerekek magyarul taníttatását, Böjte Csaba atya közreműködésével Bákótól 20 km-re Rekecsinben megvásároltak egy 15 ha területet, ahol tavasszal talán már az építkezés is elkezdődhet. Az adomány küldésnél fel kell tüntetni, hogy csángók magyar oktatása:

Cím és Számlaszám: Dévai Szent Ferenc Alapítvány Budapest 1053 Vámház körút 8
MKB 10300002-20145639-00003285

Császárné Gyuricza Éva

Evangelikus Oldal

Amikor a százados, aki vele szemben állt, látta, hogy így lehelte ki lelkét, ezt mondta: Bizony, ez az ember Isten Fia volt.
Márk 15,39

Kedves Olvasó!

Egy újszövetségi teológus, Martin Kaehler ezt írta Márk evangéliumáról: szenvedéstörténet kis bevezetéssel. S valóban, ha Márk evangéliumát olvassuk, feltűnik, hogy milyen bőséges tudósítást tartalmaz a szenvedéstörténetről, sőt egyenesen úgy tűnik, mint ha Jézus sietne a kereszt felé. Minden esemény, melyről beszámol, a csodák, példázatok a keresztalált emelik ki. Alátámasztva ezzel Márk evangélista teológiai koncepcióját: Jézus az Isten Fia volt. Így akarja bemutatni őt, kiemelve az áldozata nagyságát, páratlanságát.

Végül a kereszt tövében, a halott Jézust látva hitvallását a római századossal mondatja ki. Személyválasztása meglepő. Egy római katona, akit a kivégzésre rendeltek oda, aki egykedvűen teszi a dolgát. Nem foglalkozik a gúnyolódókkal, elnézi, hogy beosztottai ki-sorsolják egymás között az elítéltek ruháit. Végül ő az, aki kimondja: Ez az ember valóban Isten Fia volt. Elképesztő fordulat ez!

A hitbuzgó zsidók és a megszeppent, síró asszonyok helyett egy pogány római tesz a Megváltóról bizonyosságot.

Márk evangélista művében a százados az egész pogány világot jelképezi. Hitvallása talán ezzel a céllal is hangzik: Íme, a kereszt függő Jézus mindenkit meggyőzhet. Ő éppen a keresztén válik megdicsőültté, Isten Fiává. Nem a csodatételek, vagy a dicsőséges bevonuláskor. Márk evangéliumában, éppúgy, mint evangélikus hitünkben a kereszt a középpont, a csúcspont, a többi történet, beszámoló ezt készíti elő.

Ami emberi számítás szerint a mélység, a mindenkitől eltaszító állapota, az az igazi megdicsőülés, az igazi győzelem, melyet Krisztus aratott.

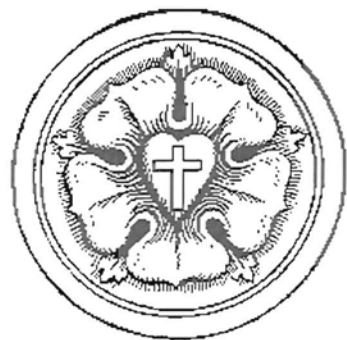
A szenvedéstörténet eseményeit felidézve kettős érzés lehet bennünk: szomorúság, gyász a keresztalált miatt, és egy mégis öröm: Krisztus győzelmet aratott értünk. Szörnyű kegyetlen módon, látszólag mindentől megfosztva lett győztes.

Nem tudni, hogy mi készítette a római századost arra, hogy hitvallást tegyen, de egy biztos: Ott és akkor ő a Szentlélek által szólt. Ő számomra azt jelképezi, hogy bárki, bárhol, eljuthat erre a felismerésre, ha Isten Lelke megszólítja. Ennél nagyobb dolog

embert nem érhet, mint Isten eszközeként megszólalni. Felismerni az elitét, feláldozott Krisztusban az Isten Fiát.

Nincs szó az Újszövetségben a római katona további sorsáról. Az a reménységünk, hogy aki eszközként felhasználta, bizonyosságtételre indította, valóban tartós hitet adott neki.

Bizony Isten Fia volt! – eddig jutott akkor a százados. A Szentlélek Úristen adja meg nekünk, hogy eljussunk oda, hogy hittel tegyük még hozzá: Értem hozta az áldozatot, és az én életemet váltotta meg halálával és fel-támadásával a bűntől és kárhózzattól, és ezzel nekem örök életet is adott.

Horváth Anikó

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként új időpontban: 14.00 órai kezdettel
(A téli időszakban havazás miatt szüneteltek a bibliaórák. A hó elolvadásával a bibliaórai alkalmak újraindulnak.)

Ünnepi alkalmaink:

Ünnepi istentiszteletek:

Március 20. reggel 9 órakor	Virágvasárnapi istentisztelet
Március 24. délután 16 órakor	Nagycsütörtöki istentisztelet úrvacsoraoasztással
Március 25. délután 16 órakor	Nagypéntek Passió-istentisztelet
Március 27. reggel 9 órakor	Húsvét ünnepi istentisztelet úrvacsoraoasztással
Március 28. reggel 9 órakor	Húsvét 2. napi istentisztelet

Hivatali elérhetőség:

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogatják a Magyarországi Evangélikus Egyházat, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: 0035.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

SZONDER

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

A törpe trombitás

Krúdy Gyula novellája szabadon mesélve

A Krimóczy-huszárszázadnak elesett a trombitása a szabadságharcban. Hiába szölongatta a csata után a nevével Pap János őrmester; a trombitás nem jelentkezett.

- Elment az trombitálni, őrmester uram a túlvilági hadseregbe, jegyezte meg egy vén huszár. Az öreg Pap János a marcona őrmester keservesen kiáltott: Fiúk! Jobban vigyázzatok magatokra, mert még megérem, hogy magam maradok az egész dicsőséges századból.

Mármost hol vegyenek alkalmas trombitást a Krimóczy huszárok? Eppen egy rengeteg tögyfaerdőn haladtak keresztül, amikor a fák közül fülökhangot vitt feléjük a szél.

Valami kondás makkoltatta ott a disznókondát. Pap őrmester hallgatta egy darabig a fülökhangot. Jól fújja - mondta - hatalmas tüdejű gyerek lehet. Hozzatok ide azt a kondást!

Egy huszár kiugrott a sorból, aztán nevetve vitte az erdőből a disznópásztort. Biz az furcsa figura volt. Fialtal volt-e vagy öreg? Ki tudja megmondani? Az arcát benőtte a szőr. Kék inge, gatyája egy gyereknek is kicsi lett volna, mert a kondás egy cseppet se volt nagyobb, mint egy kisebbfajta törpe. A vén őrmester elmosolyodott a bajsza alatt.

- Te fújtad a tülköt? - Én hát! Felelte hetykén a kondás, mikor én fújtam!

- Hát a huszár-trombitát tudnád-e fújni? - Tudnám hát! Mikor tudom.

Pap őrmester megcsóválta a fejét. Ne bolondozz velem hékás!

- Hol az a trombita? Adtak neki egy trombitát. A szájához vette és belefújta. Hej! Hogy felzendült egyszerre az erdő. A huszárparipák is kényesen emelgették a lábukat. Ugy zengett a harci dal. „Éljen a magyar szabadság, éljen a haza! S a kondás fújta - fújta.

Igy még nem hallottam fújni - dörmögte az őrmester.

- Hogy hívnak öcsém? - Vad Marci a nevem. - No hát Vad Marci, akarsz-e huszár lenni? - Már hogyne akarnék, - mikor akarok! - No! Velünk meglehetsz - mert jól tudod fújni a trombitát - szolt az őrmester.

Lenyírták a haját, bozontos szakállát, huszárgúnyát húztak rá. Igaz lötyögött rajta, mintha egy gyerek az öregapja ruháját vette volna fel. Sebaj! Marci büszkén nézegette

magát jobbról-balról. Sose hittem volna, hogy még huszár leszek valamikor - mondta.

Felültették a vezetőék lóra, nyakába akasztották a trombitát, aztán kezét szorított vele Pap őrmester. Ezentúl pedig jól megbecsüld magad, mert a legvitézesebb huszárszázadnál szolgálz Öcsém! Így lett huszár a disznópásztorból. Marci pedig azt hajtogatta: - „Majd megmutatom még, hogy ki vagyok én”.

Egyszer aztán, amikor a Felvidéken jártak a huszárok, az előőrsök, azzal tértek vissza alkonyatkor, hogy az ellenség megszállva tartja az útbaeső várost. Most aztán támadunk, vagy visszafordulunk?

- Mennyi az ellenség? - kérdezte Pap János. Legalább tízszer annyi, mint mi vagyunk. No akkor vissza kell fordulnunk!

Ejszakára lepihent a század az erdőben. A trombitás titkon elhagyta az erdőt. Csendben baktatott az esőben, szélben a város felé. Amikor a város legelső házához ért, sarkantyúba kapta lovát, és belefújta a trombitába és fújta, fújta teljes tüdőből azt az indulót, melyre a huszárok rohamra indulnak. - „Rajta, rajta jó katonák zászlóknak lengjen égre! Győzzük le az ellenséget, fusson messze végre!

Végig nyargalt a városon. Egy percig se hagyta abba a trombitálást. A vaksötét éjszakában riadton ébredt fel az ellenség. Kiabáltak: itt vannak a huszárok! Körülfogtak bennünket! Meneküljünk, amerre látunk!

A törpe trombitás azzal költötte fel az őrmestert: - Őrmester úr! Kitakarodott az ellenség. Magam kergettem el a trombitámmal. Menjünk be mi a városba, míg észre nem veszik a csefögést. A vén őrmester csak megölelte Marcit, és azt mondta: - Fiúk! Igazi Krimóczy huszár ez a gyerek! Becsüljétek meg!

Szeretettel küldi üdvözetét: Gabi óvó néni

Rövidesen megjelenik II. János Pál pápa új önéletrajzi írása, amelyben az egyházfő részletesen beszámol az ellene elkövetett merényletről, amely közel 25 éve történt. A könyv a XX. század borzalmának, valamint a pápa által az új évezredbe vetett reményének az önéletrajzi, filozófiai és történelmi ihletésű feldolgozása.

A japán oktatás fejlesztésében elért 37 éves munkásságáért Nemeshegyi Péter jezsuita pap - a tokiói Sophia Egyetem Teológiai Karának dékánja volt - a japán kormány által külföldinek adományozható legmagasabb kitüntetésben részesült. Jelenleg az Apor Vilmos Katolikus Főiskola teológiai tanszékének vezetője, emellett a Károli Gáspár Református Egyetem japán tanszékén is tanít.

Csokonai Vitéz Mihály halálának 200. évfordulóján, az emlékérv részeként, egyhetes rendezvénysorozattal tisztelgett a költő szülővárosa, Debrecen. Az ünnepi ülések sorát a Református Kollégium nyitotta meg, majd gyertyafénynél koszorúzták meg a költő sírját.

A VÖRÖSKERESZT hírei

A Magyar Vöröskereszt Gyomaendrődi Területi Szervezete 2004-ben a karácsonyi programja során 4,8 millió forint értékű adománnyal segítette a működési területén élő lakosságát (Ecsegfalva, Dévaványa, Hunya, Csárdaszállás és Gyomaendrőd).

Az elérték megoszlása: rászoruló családok, idősek, gyermekek, intézetben élők, fogyatékkal élők, önkéntesek, diákokthoz lakói.

Az elérték száma: 4117 fő ill. család.

Véradásszervezés:

Az elmúlt év során, 2004-ben a Gyomaendrődi Területi Szervezet működési területén élő 27020 fő lakosságtól a statisztikailag elérhető 5 %-os teljesítéssel szemben 6,2 %-os eredményt értünk el!

Ez azt jelenti, hogy 1351 donor helyett 1666 véradó jelentkezett véradásra, akikből 93 fő új véradó volt.

A településeken megszervezett 34 kiszállásos véradást 65 önkéntes segítette.

A véradó ünnepségeken 173 többszörös véradónk kapott kitüntetést.

Minden véradónknak, és az önkéntes szervezőinknek ezúton mondok köszönetet a kiváló eredményeink elérésért és munkájukért.

Kurilla Jánosné területi vezető

Márciusi gondolatok 2005-ben - folytatás az 1. oldalról

A márciusi napok eseményei ismertek. Óriási lelkesedés, bizakodás, tettekeszség hatotta át elsősorban az ifúságot. Ők voltak a gyújtózsínör, ők álltak a folyamatok élére. Képek jelennek meg előttünk: Pilvax, Landerer nyomda, a Nemzeti dal, és a 12 pont kinyomtatása, Táncsics kiszabadítása, a Helytartótanács meghátrálása.

Petőfi így ír a márciusi ifjakról:

„Szolgátságunk idejében/ Minden ember csak beszélt,/ Mi valánk a legelsők, kik/ Tenni mertünk a honért!/ Mi emeltük föl először/ A cselekvés zászlaját,/ Mi riasztók föl zajunkkal/ Nagy álmából a hazát!”

A márciusi ifúság lelkesedése, mozgalma felrázta az egész országot. Fölcillant a remény, hogy végre minden meg fog változni, szabadok leszünk!

A 12 pont követeléseinek nagyjából valóra váltak, úgy látszott megvalósulnak a nemzet régen óhajtott elképzelései. Petőfi költészete hűen mutatja az események alakulását. Legelső fontosságát a sajtószabadságunk tulajdonított.

„... Sajtószabadságot szereztetek, / Sajtószabadságot, csak ezt ide!/ Ez olyan nagy mindenható ige/ A nemzetben, mint az isten „legyen”-je, / Amellyel egy mindenséget teremtet.”

Az események gyorsan peregetek előre, el nem képzelhet módon, sikeresen.

A király is tudomást szerzett a magyar történelekről, s elkezdődött a felszámolás. A forradalmi megmozdulásokat nemcsak nálunk, a többi országban is leverték. Ekkor írta Petőfi: „Európa csendes, újra csendes/ Elzúgtak forradalmi.../ Szégyen reá! lecsendesült és/ Szabadságát nem vívta ki.”

A dicsőséges magyar hadjáratok alatt „elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt” – köztük a lángelkű költőnk Petőfi is. Haynau alatt jött a szomorú október 6-a. A Bach korszak 10 éve alatt minden elveszítettnek látszott. Legjobbjaink a kétségbeesés hangján szólaltak meg.

„Csak vissza, vissza! Nincs itt kikelet,/ Az élet fagyva van s megdermedett./ Csak vissza, vissza délszigetie vár/ Te boldogabb vagy, mint mi, jó madár/ Neked két hazát adott végzeted;/ Nekünk csak egy volt! Az is elveszett. / ... / A bujdosókkal ha találkozol: / Mondd meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk, / Mint oldott kéve, széthull nemzetünk...! (Tompá Mihály: A gólyához, 1850).

Ekkor már kiderült, hogy a nagy történelem játékszerei vagyunk, mint azóta még annyiszor. Sorsunk a nagyok sakktábláin dőlt el, pecsételődött meg. Vörösmarty kétségbeesett kétkedése jól mutatja a nemzetel szemben elkövetett jogtalan igazságtalanságot, de a reménykedést is:

„Az nem lehet, hogy annyi szív / Hiába onta vért, / S keservben annyi hű kebel/ szakadt meg a honért / Az nem lehet, hogy ész, erő / És oly szent akarat / Hiába sorvadozzanak / Egy átok súly alatt. / Még jöni kell, még jöni fog / Egy jobb kor, mely után/ Buzgó imádság epedez/ Százerek ajkán.” /

Ha végig gondoljuk a XIX. és XX. század eseményeit, történelmét, megbizonyítva látjuk Petőfi jóslatát, a rengeteg kint, keservet, megaláztatást, szenvedést, amit

el kellett szenvednünk, a sok galádságot, amit elkövettek velünk szemben. Átéltünk 2 világháborút, országunk megcsonkítását, Trianont, Recsket, a különféle lágereket, az 1956 utáni megtorlásokat, bebörtönzéseket, megbélyegzéseket, kilakoltatásokat. Volt aki nem tudta elviselni ezeket a szörnyűségeket, s a halálba menekült. Miért kellett ennek így történnie? Ezt akarták Petőfiék, a márciusi ifjak? – Ezért küzdött, harcolt a nemzet évtizedeken át? Miért ismétlődik a történelem szinte azonos módon, csak más szereplőkkel és más módszerekkel? Milyen feladatok várnak a mai fiatalokra? Szeretik-e úgy hazájukat, mint ahogy a márciusi ifjak szerették?! Ha nem, ki tehet róla? A család, az iskola, a társadalom, mi valamennyien? – Gondolkozzunk el ezen, mert „e fiúkért valaki felelős!” (Mécse László)

Mit remélhetünk a XXI. Század küszöbén? Most új történelmi helyzet áll előttünk. Új dimenziók nyíltak meg számunkra, új remények, változások, új lehetőségek között választhatunk, de vajon mindnyájan? – bárki számára egyformán adottak ezek? Nincsenek falak bizonyos embercsoportok, nemzetek között? – vagy ez már a Kánaán? – vagy csak délibáb?

„/ „Ha majd a bőség kosarából / Mindenki egyaránt vehet, / Ha majd a jognak asztalánál / Mind egyaránt foglal helyet / Ha majd a szellem napvilág / Ragyog minden ház ablakán / Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk / Mert itt van már a Kánaán!” /

Ha szembeállítjuk a XIX. sz. körülményeit, Petőfiék közegét a maival, óriási különbséget látunk. Más volt akkor a helyzet minden területen, más hozzáállást követelt. Mások voltak a történelmi keretek, a követelmények, a nemzeti célok. Mást jelentett a haza, mint fogalom, eszmei tartalom. Különbözőben sebben még senki nem fogalmazta meg. Szerinte a haza: „oltár atyáid által istennek építve: ház, hol az élet első örömeit ízeled; föld, melynek gyümölcse feltáplált; szülőid, hitvesed, gyermekeid, barátaid, rokonaidd s polgártársaid: egytől egyig csak egészítő részei annak.” (Parainesis)

Vajon a mai fiatalok is így értik, érzik-e szó jelentését? A XX. századi internacionalizmus agymosásai kiüresítették, elszűrítették ezt a szent érzést. A XX. század folyamán az éppen uralkodó rendszerektől függött a haza értelmezése. A márciusi ünnepeket is a fennálló ideológia szerint forgatták ki lényegéből. Nemzeti imánkat, a Himnuszt lemezről játszották, sok fiatal nem is tudja önállóan énekelni, de a Szózatot sem! Természetesen vannak kivételek is, hála Istennek, de az általános kép katasztrofális! Nem csoda, hogy az eszmény nélküliség, a nihilbe vezet sokakat, s jön a drog, szesz, és egyéb mámorok...

Mi a sürgős teendő? – mert „e fiúkért (ifjúságért) valaki felelős”. Ennyire sötét lenne a jelen és a jövő képe? – nem, de számolnunk kell vele! A sok hirtelen jött változás sok mindent összezavart. Értékvesztés jött létre. Új helyzetbe kell beilleszkednünk! Meg kell találni a helyes utat, az igazi értékeket, a kibontakozás körülményeit. Meg kell jól felelnünk a kor új kihívásainak. Ifjúságunkat helyes irányba kell állítanunk, de erős, tiszta erkölcsi alap nélkül nem fog sikerülni. Nem elég az ész, erő! Becsületesség, tisztesség, őszinte emberszeretet, öntudatos hazaszeretet, tartós, kemény, kitartó munka, idegen nyelvek ismerete, a szomszéd népek és minden embertársunk tisztelete, is nagyon fontos a megújuláshoz, a beilleszkedéshez.

Tehetséges nemzet vagyunk! Tehetséges fiataljaink vannak, akikre büszkék lehetünk, a világ is elismeri sok mindenben elsőségünket. Sajnos vannak lemaradók, leszakadók is. Őket kell felemelni, segíteni! Ne hagyjuk őket elkallódn! – mert „e fiúkért (ifjúságért) valaki felelős!”

Az első március 15-től hosszú idő telt el. „megrakodva búval és örömmel.” Változó problémákkal, lehetőségekkel, buktatókkal, de mindig talpon maradtunk!

157 éven át „megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán.”

Solymosi Jánosné
Laurinyecz Mária

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy rendelkezése teljesíthető legyen, kérjük, hogy a borítékon az Ön nevét, lakcímét és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

Trodalmi oldal

Kosztolányi Dezső (1885-1936)

Kosztolányi Dezsőre emlékezünk születésének 120. évfordulóján.

Kosztolányi Dezsőné sz. Harmos Ilona férjéről írt életrajzi regényéből a Napló c. részt emeltük ki, amellyel bepillantathunk (a századfordulón) a 15-16 éves, helyét kereső, ifjú Kosztolányi életébe.

Polányi Éva

NAPLÓ

Napló, az Úrnak 1900-ik évére.

„Jucundum est memoria praeteritorum rerum.”

Tehát Isten segítségével fel! Kezdem a naplót okt. 22-vel, talán azért, mert legtöbb időm van megírni a napló elején szokásos sablonszerű bevezetést. Valóban lelki szükség kényszerít arra, hogy gondolataimat letűkrözzem e lapokra, hogy maradandó vonásokkal fessek azon érzelmeket, melyek szívemet bírják.

S érdemes valóban naplót írni, ha elgondolom, mily jó és kellemes érzés lesz azt olvasni, majd akkor, midőn meglelt ember leszek, mily édes lesz majd meggyújtani az emlékezés fáklyáját, midőn a kandalló mellett kis csevegő gyermekek ülnek, s mellettem egy szép és jó (így) feleség, kivel megosztom a föld örömeit, terhét.

...Szép gondolatok, de ki tudja, hogy így fog-e teljesülni? Ki tudja, lesz-e boldog életem, ki tudja, nem leszek-e egy ideának áldozata! Ki tudja, hogy nekem fognak-e a világon teremni örömök!...

De hogy elragadtál képzeletem! Nekem naplót kellene írni, s íme, most elmélek a jövő felül. Ó, ne nézz a jövő napszemébe, mert megvakulsz! Ne nézz a jövőbe, csak úgy léssz boldog! Mily édes lesz a múltba tekinteni, bámulni a szerencsét, s örvideni a bajon, hogy elmúlt.

Március 1-jén

Az alatt az egy hó alatt, míg naplóm tanulmány gyanánt németül vezettem, oly idegen voltam gondolataimban, oly kedvetlenül ültem le leróni a nap történetét, úgy éreztem magam, mint a csecsemő, kit leszakítanak az anya édes emlőjéről, melyből a legédesebb tej szívárog. Most visszatérek tehozzád, ó, gyönyörű nyelv, s te újra kinyitod gazdag tárházadat. Engedsz bányászni fénylő kincseid között... Ó, gyönyörű magyar nyelv! Létezik-e nálad szebb nyelv? Létezik-e, melyen jobban ki lehet fejezni a szív fellobbanását, szerelmét, csüggedését, csapongó jókedvét, mámoros bűját, haragvó kedélyét, játszi szeszélyét, méla fájdalmát! Ó, gyönyörű magyar nyelv! Lelkem oly élvezettel hallgatja a mennyei szózatod, találó szavaid, kifejezéseid, zamatos, ízes mondásaid. Oly jól esik veled enyelegni, hisz egy hóig voltam távol, enyelegjünk, mint az anya és a fiú, kik régen nem látták egymást. Óh, magyar nyelv! A te

fenséges szózatodat hallottam, mikor először láttam meg a földet, édesanyám magyar szóval takargatott be pólyámba, avval kedveskedett, hízelgett nekem. Tavasz délutánokon a dajka magyar danája mellett szunnyadtam el, magyar nyelven gögicséltem először, ezen fogom mondani először, „szeretlek”... Ó, szép ő, fenséges nyelv, a te zengzeted halljam halálos ágyamnál is, s édes lesz elmúlásom!

Délután visszatért lázam, s le kell feküdnöm.

Március 14-én

Közelepsz, hazám legszentebb ünnepe, márc. 15.! A tavasz szellő lágy fuvalma kábító illatot csap orcánkba, megittasul az ember lelke tőle, lábba hozza a közönyös lelket. Este a kaszinóban ünnepély volt, melyen én is jelen voltam. Eltekintve a dalárda szép és megható énekszámaitól, igen szép volt Rorák ünnepi szónoklata - a tartalmát s felfogását tekintve - habár a szónoki csengő, méltányos hangot, a fenséges egyszerűséget, a hideg nyugodtságot s elragadó szenvedélyt teljesen nélkülözte, sőt több helyen akadozott, kapkodott is...

Március 15-e

Március szent idusa! Kora reggel a pirkadó hajnallal együtt vult ki keblemen a szabadság legszebb rózsája, a nemzeti trikolór, s lelkemet részegítve kábítá el a márciusi mámorító levegő fűszeres illata. Mintha a természet, mintha az ég is ünnepelt volna! Soha ilyen szép tavasz reggelre még nem ébredtem: a nagy mennyboltozat mintha kék selyembe öltözött volna, egy felhő sem úszott az égen, csak a tündöklő napsugarak játszadoztak az öregtemplom csillogó keresztjén. Mintha áldást szórt volna a mindenható a szent nap emlékére!

... Petőfi, ó, Petőfi, te lebegettél ma előttem, a te isteni rapszódiai sorai csengtek ma fülemben, az esküszó, a lelkesülő nép felkiáltásai. A lázas ifjúság mint menti meg a börtön bűzhödő levegőjében selymőző Táncsicsot, hogy sugárzik bágyadt szeméből az öröm, a meglepetés tüze...

Szép napok! Szép idők!

Ma egész nap igazgatói szünet volt, sajnos s örvidetes is. Sajnos, hogy a magyar kormány annyira rövidlátó vagy rossz akaró, hogy a nemzeti újjászületés napját nem tudja méltóképpen megünnepelni, örvidetes pedig, hogy édesatyám, a hitvány „kéz alatt” adott utasítást megvetve, egész nap adott szünetet. Hej! Tavaly ilyenkor Kálnaival de szapultunk, de tanácskoztunk!

Piros, fehér, zöld rózsával jár az ifjúság. Feltűnésből, szeszélyből, változatosságból vagy hazaszeretetből!

Vajon tudna-e az ifjúság oly lelkesedéssel, égő szenvedéllyel esküdni, mint a márciusi ifjak, vajon megesküdne-e még újra, ha kellene...(igen, kell)...

A magyarok istenére esküszünk,

Esküszünk!

Hogy rabok tovább

Nem leszünk! !!!

Március 18.

Órült részeg vagyok a szerelemtől. Ma írtam első szerelmes leveletem Tarján Irma kisasszonyhoz, nem tudom, talál-e visszhangra! Nem tudom, fog-e rajtam könyörölni! Reggel felkeltem korán tanulni a geometriát. Ha területről (T) volt szó, őt hozta eszembe, az irányt jelző nyilak Ámort juttatták eszembe. Ó, Káosz!...

Március 29.

Születésem napja...; s víg, szép születésnap! Édesatyám regge magához hívott s gratulált, Anyikám fejedelmi ebédet főzött, nagy anyám ezüstórával lepott meg, kell-e több!... még este színházbar voltam, ott még ő is megörvidendeztetett szép, kedves modorával.

Egy orosz primadonnát hallottam énekelni. Feje akkora volt mint a gombostű hegye, tagjait nehéz selyem takarta, fehér csipk volt mindenütt, mintha Oroszország fehér havasait perszonifikált volna. Szép volt, de nem olyan, mint ő, nem olyan, mint a szé magyar lány!

Ízes Ízek

Március

Zöldborsós csirke

Egy csirkét (vagy annak megfelelő mennyiségű azonos csirkealkatrészt) megmosunk, enyhén besózzuk és forró margarinon átpirítjuk. Ráöntünk egy konzerv zsenge zöldborsót levével együtt, beleteszünk apróra vágott petrezselyemzöldet, ha kell kis sóval és cukorral ízesítjük. Fedő alatt puhára pároljuk, majd 1 dl tejjel, 1 evőkanál liszttel besűritjük. Burgonyapürével tálaljuk.

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.

MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL!
További információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.

Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését

és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

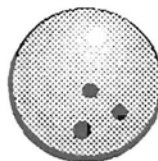
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

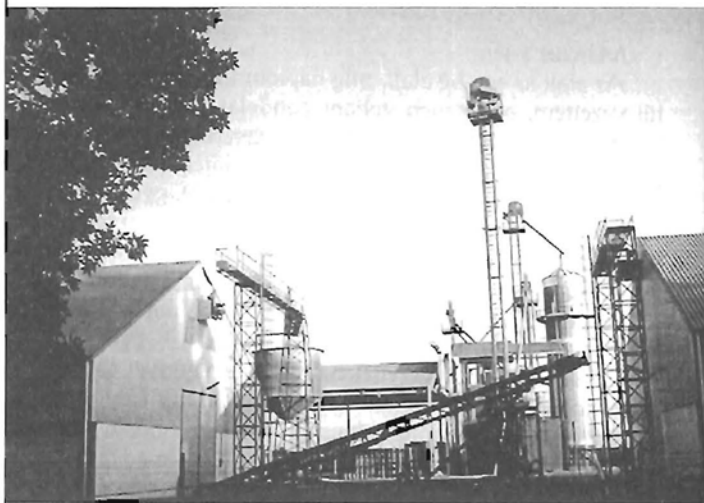
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

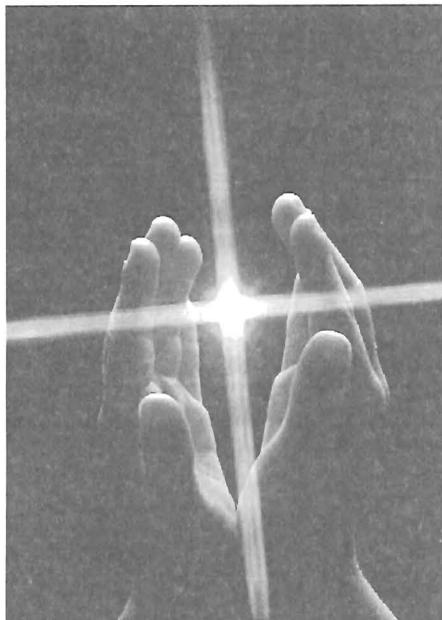
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

Id. BALOGH PÉTER, aki a gyomaendrődi Református Szeretetott-

honban élt, 2005. február 1-jén életének 88. évében váratlanul elhunyt.

Gyászolja: családja

CSERENYECZ LÁSZLÓ, aki Hunya, Dózsa u. 5. sz. alatt élt, február 17-én, 49 éves korában befejezte földi életútját. Gyászolja: szülei, testvérei és a rokonság.

GIRICZ LÁSZLÓ, aki Endrődön élt, életének 80. évében 2005. február 10-én hosszú súlyos betegség után elhunyt.

Gyászolják: felesége, gyermekei és unokái

NÉMETH PÉTER volt kamuti lakos, aki Kaliforniában élt nyugdíjazásáig, majd hazatelepült, február 19-én, 73 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: testvére és a rokonság.

SZABÓ LAJOS, Gyomaendrőd, nagylaposi lakos 2005. február 14-én, életének 31. évében súlyos betegségben elhunyt. Gyászolják: kisfia Zsoltika, szülei, testvére és családja

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A gyászoló család hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a szeretett férj, édesapa és nagypapa, Giricz László temetésén megjelentek vagy részvételüket nyilvánították.

„A győzelem elnyelte a halált,
Halál, hol a te győzelmed?
Halál, hol a te fullánkod?” (Szt. Pál)

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmi Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Gubucz György, 15 éves legény (Gubucz József igazgató úr édesapja, 1917-ből)

Endrődi iparosok az 1930-as évek elején

GAZDAKALENDÁRIUM

BÖJTMÁS HAVA

Információ gazdálkodóknak

A kalászosok gyomirtása

Közhely, de igaz: minden év más. Az őszi kalászosok gyomirtása nagy valószínűséggel eltérő lesz a meg-szokottól, hiszen a viszonylag korai vetések és a későn jött tél érdekes, de egyben igen nehéz helyzetet teremtett a gyomosodási viszonyok területén. Jellemző a T2 – es (a búzáéval azonos fejlődési ütemet mutató) gyomnövények nagymérvű jelenléte, ráadásul a gyomnövények fejlettsége több helyen szinte elképesztő. A megszokott rutinszerű megoldások valószínűleg csak részmegoldásokat jelentenek majd, sok termelőnek keserű tapasztalatokat nyújt majd a tradíció. Még van idő gondolkodni és cselekedni!

Mit vegyünk figyelembe?

1. A gyomirtás eredménye meghatározhatja az ágazat jövedelmezőségét.
2. A műtrágyázás hatékonyságát néhány gyomnövény jelenléte kategóriákkal csökkenti, mert pl. a ragadós galaj sokkal jobban hasznosítja a nitrogént, mint a kalászosok.
3. A gyomirtás ideje eldönti a hatékonyságot!
4. A gyomirtószer hatásának sebessége (a gyomnövények elpusztulásának sebessége) idén kiemelkedően fontos szerepet játszik.
5. A T2 – es és az évelő gyomnövények (pl. mezei aszat) együttes jelenlétére idén kicsi az esély.
6. Az olcsó gyomirtószer nem biztos, hogy jó gyomirtószer! A hektárköltség fontos, de nem egyedüli szempont.
7. Ne márkanevekben, hanem hatóanyagokban gondolkozunk!
8. A gyomflórához igazodó, házilag összeállított kombinációknak idén vélhetően nagyobb jelentőségük lesz, mint a megszokásból használt gyári kombinációknak.

Megoldások:

A kora tavaszi gyomirtásnál vegyük figyelembe, hogy a hormonhatású készítmények hatásukat csak tartósan 5 Co felett tudják maradéktalanul kifejteni. Válasszunk olyan készítményt, melynek eredményességét a hőmérséklet nem befolyásolja. Ilyen az AUORA® 50 WG. Ez a gyomirtószer 0 Co – tól használható, és a kamillafélék kivételével búza legnagyobb konkurenciáját jelentő T2 – es gyomnövények ellen hatásos, beleértve a ragadós galajt, is gyakorlatilag annak fenológiai fázisától függetlenül. Dózisa 30 g/ha. További előnye, hogy hatását 3 – 4 nap alatt tökéletesen kifejti, megszabadítva a kultúrnövényt a gyomkonkurenciától. Ezáltal a műtrágyázás hatékonysága növekszik, ami terméstopplethez vezet. Kombinációs partnernek a Granstar® 75 DF – et javasoljuk 12 g/ha dózisban. A két gyomirtószer kombinációja a teljes T2 – es és T4 – es kétszikű spektrum ellen hatásos.

A lényegesen később jelentkező évelők (mezei aszat, szulák) ellen olcsó és hatékony megoldást jelentenek a hormonhatású készítmények. Az U-46° M 750 SL 0,8 – 1,0 l/ha, vagy az U-46° D 450 SL 1,0 – 1,5 l/ha adagban az évelőkön kívül számos más gyomnövény ellen hatékony. Kombinációban való alkalmazásuk abban az esetben indo-kolt, ha a gyomösszetétel erre okot ad. Idén ez a későn ve-

tett őszi, vagy a tavaszi kalászosoknál lehetséges. Amennyiben a gyomirtásunkat későbbre halaszthatjuk, azaz „megvárjuk” az összes gyomnövényt akkor a Mextrol® B nevű készítményt javasoljuk 1,0-1,5 l/ha adagban. Ez a gyomirtószer gyorsan, látványosan leperzseli a kétszikű gyomokat. Rugalmas és biztonságos felhasználást tesz lehetővé a magról kelő, és az évelő kétszikűek ellen egyaránt hatékony Granstar® Combi .

2005 tavaszán jó esély van arra, hogy a gyomnövények közül mindig lesz néhány, amelyek a gyomirtás idejére már igen erős fenológiai stádiumot ér el. Ilyen esetekben a már említett osztott gyomirtás, vagy a valóban hatásos kombinációk összeállítása lehet a megoldás.

Javasolt kombinációk:

Aurora® 50 WG 30 g/ha + U-46° M Plus 750 SL 0,8 l/ha (ragadós galaj és mezei aszat dominancia)

Aurora® 50 WG 30 g/ha + U-46° D 450 SL 1,0 l/ha (ragadós galaj és mezei aszat dominancia)

Aurora® 50 WG 30 g/ha + Granstar® Combi (12 g Granstar® + 0,8 l U-46° M) (minden kétszikű gyomnövény ellen)

Aurora® 50 WG 30 g/ha + Granstar® 75 DF 15 g/ha (ragadós galaj és kamillafélék dominanciája)

Aurora® 50 WG 30 g/ha + Mextrol® B 1,0 l/ha (ragadós galaj és kamillafélék dominanciája)

Összefoglalva:

Kísérjük figyelemmel tábláink gyomosodását! Ha tehetjük, gyomirtsunk minél korábban, de készülünk fel arra, hogy nem lesz jelen minden gyomnövény. A kombinációk összeállításánál a költségek mellett vegyük figyelembe a gyomirtószer biológiai hatékonyságát, hőmérsékletfüggőségét, a gyomirtás sebességét is. A várható jó felvásárlási árak nem indokolják a minden áron való spórolást, így a gyomirtás hatékonyságának csökkenését.

Tamás István/Magyar Kwizda Kft.

Bethlen Hírek

2005. február 1-jén a Bethlen Gábor Szakképző Iskola Sajtüzemét meglátogatta Dr. Amer Atta professzor Líbiából. Majd találkozott Gubucz József iskolaigazgatóval, aki meghívó levelet küldött a Líbiai Egyetem vezetőinek a soron következő Sajt- és Túrőfesztyálra.

2005. február 9-én a Bethlen Gábor Szakképző Iskola adott otthont a Mezőgazdasági Könyvhónap regionális rendezvényének. A műsoros programban Gubucz József igazgató megnyitója után, Dr. Fehér István az FVM helyettes államtitkára mondott köszöntőt.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentcellert.hu> * E-mail: ivanvi@mail.szikszi.hu vagy ivanvi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 4. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. április

József Attila (1905-1937)

„Fogadj fiadnak, Istenem”

„Mozarti tehetség volt: a legbonyolultabb és a legegyszerűbb, a legmélyebb és a legtörekenyebb, a legsúlyosabb és a legáttetszőbb. Ady titáni erőfeszítése után ezért vették őt észre oly kevesen. A legkülönbeket az emberek mindig rossz irányból várják. Neki nem voltak fejedelmi pózai, mint Adynak: nem ismerte a romantikus díszeket; legmerészebb kísérleteit is a tökélyig megoldotta. Sorsa a legkülönbekével rokon: Hölderlinével, Kafkaéval, Jézuséval” – írja Pilinszky János.

Egy arckép 1935-ből. Felkavaró, nyugtalanító fotó az alig harmincéves költőről. Egészen közeli, fájdalmasan szomorú tekintet. Szinte pórúsait is látni, lélegzetét is hallani...

A megörökített pillanat nagytólencsésén keresztül már láthatók a jelek, a bomló elme, az arcot, egész személyiséget uraló idegbetegség jelei.

„Az ember végül homokos / szomorú, vizes síkra ér...”

Egyetlen kép, s rajta (benne) a költői sors, a jelen és a múlt minden tragikumja. A jelen sebzettsége, a múlt begyógyulni nem tudó sebei...

Először a gyermekkoré...

Az apa hiánya... József Ároné, aki 1908-ban hagyja el a családot, három életben maradt gyermekét s a Mamát. A korán széthullóit, biztonságot adó Család hiánya... A Mama kétségbeesett erőfeszítései a talpon maradásért, gyermekei eltartásáért... költőzködések albérléte... a szegénység, a nyomor megtapasztalása...

Megindító Jolán visszaemlékezése 1908 januárjáról, amikor egy nyomortanyán fogadták be őket az akkori Szvetenay utcában: „Ez-úttal egy borzalmas tömegszálláson kaptunk helyet. A szoba-konyhas lakásban talán tízen vagy tizenötön, de lehet, hogy húszan is laktak.

Mi is a földön aludtunk egy szalmazsákon... Január végén anyánk súlyos beteg lett. Azt az öt hetet, amit a kórházban töltött, leírhatatlan elhagyatottságban töltöttük. A sok ember közül senki sem törődött velünk. Most igazán éhezünk... De nem kértünk soha senkitől... Még Attila sem, aki pedig folyton sírt, kínjában az ujját szopta, vagy a párna csücskét rágta a szalmazsákon... Este lefeküdtünk, legyengülve, szédelegve a koplalástól. Az egyik ágy szélén egy ember ült, két térd között mázas cserépfazék, amiből töltött káposztát falatozott. Amikor befejezte az evést, fehér lepedővel bekötötte a fazekat, és betolta az ágy alá. Éjjel felébredtem. Minden izemben remegve, négykézláb az ágy alá kúsztam, halálos félelemben attól, hogy zajt ütök... Reszkető ujjakkal bontottam ki a kendőcske csomóját és marokkal, mohón tömtem magamba a hideg káposztát. Amint az evés jóérzése eltöltött, a gyermekekre gondoltam. Előbb Attila szájába dugtam a káposztából... Etus is felébredt keltés nélkül, és a legcsodálatosabb összhangban, mintha készültünk volna erre az éjszakai élményre, lélegzetünket visszafojtva faltuk a fazékból az ételt...”

Később a testi megpróbáltatások mellett a lélek sebei, hiszen Őcsödön a nevelőszülők Pistának hívják: „...a fülem hallatára megállapították, hogy Attila név nincsen... ez az élményem vezetett el

az irodalomhoz ez az élmény tett gondolkodóvá...”

Aztán ismét a Ferencváros komor világa, gyárak, füstös bérházak, tehervagonok, pályaudvar... munkások, munkáscsaládok élettere...

Az első nagy háború, mely még nehezebbé tette valamennyiünk sorsát...

Majd a törekeny lét legtörekenyebb pillanata... 1919 decembere... A nagybeteg Mama rákos daganattal a kórházban... a fiú vonattétőn hasal, Szabadszállásra tart... liszt, tojás, zsír... a Mamának... remény az életben maradásra... De elkésik, mire visszatér, a Mamát már el is temették. Pótolhatatlan a veszteség, egész életét, költészetét végigkíséri.

„Irgalom, édesanyám, mama, nézd, jaj, kész ez a vers is!” – jajdul kétségbeesetten élete végén. A Mamát hívja...

Tehetsége azonban utat tör a legnehezebb helyzetekben is, s megkezdődik „meredek felfutás, lázadással, vakmeréssel rokon ál-doizat, mely a maga szintjén rokona a jézusi, vagy legalábbis a prométheuszi sorsnak.” Tizenhét éves, amikor *folytatás a 77. oldalon*

Gazdák az utakon

Végig az úton traktor, munkagép
Nyugtalanító, baljós, furcsa kép,
S amerre csak mellettük elmegyek,
Toporgó, fázós emberek,
Borús arcok, komor tekintetek,
A föld népének idegen szerep:
Kik mindig adtak, sohasem kértek,
Nehéz életük alatt megérték
Sok hosszú évnyi keserves múltat,
Akik egyre csak túrni tanultak,
Most ők, a mindig tevékenykedők
Itt vesztegetik a drága időt
- Pedig a munka otthon sem kevés -
Milyen végtelen elkeseredés,
Reménytelenség micsoda pokla,
Ami őket az utakra hozta,
Hogy mint Dózsa népe, várak ellen
Pusztá kézzel, vagy kaszával menjen!
Szegény testvérem kitől reméled,
Hogy tenni fog majd valamit érted?
Attól, ki puha karosszékben ül,
S iratok közt turkál részvéltlenül,
Aki elbírál, dönt és osztogat
Aki kezében tartja sorsodat,
Kinek dolga, hogy védje a gazdát,
De nem nézi csak a saját hasznát?
S amitől az életed függ talán,
Csak egy papír az íróasztalán...
Ki életében sosem volt éhes,
S a hatalomért bármire képes?
Vagy attól vársz talán emberséget,
Ki sosem vett emberszámba téged?
Aki a munkát mindig lenézte,
Mások munkáját váltotta pénzre,
Kinek nem a napi kenyér a tét,
Csak a dagadtra hízott bankbetét.
A pénz a fontos egyedül neki,
És sohasem fogja megérteni,
Hogy amit csinálsz, azon mit szeretsz:
Nem gazda ő, csak hitvány lókupec.
Neki a jószág, mit vesz és elad
Nem Csillag, Ráró, Villám – csak darab.
S mit bánja, ha vágóhidra szánják,
Csak ő kapja meg érte az árát!
Neki a föld, mit megvett, nem terem:
Ahhoz munka kell és szakértelem,
És szív, mit pénzért kapni nem lehet,
Csak a véredben öröklöheted,
Amit rád hagytak rég-volt elődök,
Földhöz ragadt, konok magyar ősök,
Kik, ha már-már elveszett az ország,
A sírból is százszor visszahozták,
Kik örökké görnyedtek, hajoltak,
Akiket ezerszer megraboltak,
S mégis, ha a harcok végetértek:
Az ő kezük nyomán lett újra élet...
És most, hogyha odafentről néznek,
Nem értik, e szép ország mivé lett.
Hogy munkától kérges, dolgos kezek
Alamizsnáért könyörögjenek,
Hogy a gép, amelynek dolgozni kell,
Most az országút szélén vesztegel,
Hogy a munkáért senki sem fizet,
S az áldott termés nem kell senkinek,
Akik dolgoznak, azok szegények
És a naplopók a példaképek...
Hogy a tisztesség ma már csak átok,
Nem értik ezt a cudar világot.
Ahogy, testvér, te sem értheted,

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

- Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.
- Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.
- Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04
- Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, Gyomaendrői Ki, kicsoda? megjelentetése. Adószám:19056274-1-04
- Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám:18372276-2-04
- Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608 -1-04.
- Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám:18379383-1-04
- Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.
- Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04
- Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04
- Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24
- Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése. Adószám: 18380558-1-04
- Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

Hogy azok ellen kelljen küzdened,
Aki pedig azért fizetnek
Hogy a bajban segítsenek nektek.
De éppen ők állnak veled szemben
Akik közben kifosztanak csendben
Hisz régóta az vezérli őket,
Hogy a földet megszerezzék tőled,
Ami évszázadok óta éltet,
Ami az utolsó menedéked!
Tudják, ha elvesztjük földjeinket,
Többé semmi meg nem menthet minket:
Akkor, hiába van erős kezűnk,
Földönfutó rabszolgává leszünk!
Hát ezeknek álltok Ti útjában,
Kik az úton kitarotok bátran,
Kiket nem úz haza hideg, éhség,
Ti vagytok most az élő reménység,
Hogy nem végtelen a pénz hatalma:
Lassan bár, de örül Isten malma,
Hogy az áldozat sosincs hiába,
Hogy a tavasz eljön nemsokára!

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Felhívás! - Ezúton tájékoztatom Önöket, hogy a Fidesz - Magyar Polgári Szövetség 2005. március 31-től, minden héten csütörtökön, 9 órától 11 óráig Gyomaendrődön, az endrői Művelődési Házban (Blaha L. u. 21.) ügyfélfogadást tart.

Mindenkit szeretettel várunk!

Tisztelettel:
Domokos László

Márciusban fizetik a 13. havi nyugdíj első felét, május helyett. Jól is jön ez minden nyugdíjasnak, akiknek a villany-gázzámláik kifizetése nemcsak a hosszú hideg tél miatt, hanem az áremelkedések miatt is sok esetben nem kis problémát okoznak.

Pusztító hernyóinvázió várható 2005 tavaszán. A Lymantria, azaz a gyapjaslepke hernyójának inváziója: a tavalyi 120 ezer hektár helyett az idén csaknem 220 ezer hektárnyi erdőt fenyegetnek a kártevők. A védekezésre legalább 500 millió forint kellene, de ennek csak a töredéke van meg. A gyapjaslepke hernyói április második felében kelnek ki a petékből, június végéig tarolják le az útjukba kerülő tölgy és a cserfa erdőt, és a kertek gyümölcsfáit. A legveszélyeztetettebb terület: Veszprém, Nógrád, Heves, Borsod, Tolna, Somogy és Baranya megye. A vizsgálatok szerint a tartós hideg nem befolyásolta a peték életképességét.

Világszerte mindennap 13500 ember hal meg dohányzással összefüggésbe hozható betegségekben. Ha a mostani folyamat nem változik, akkor 15 év múlva a füstölésnek már évi tízmillió áldozata lesz, tette közzé az ENSZ Egészségügyi Világszervezete. Becslések szerint 1,2 milliárd ember dohányzik a világon, a 13-15 éves gyerekek 20%-a dohányzik rendszeresen. A dohányzásellenes világegyezményt eddig 168 ország írta alá, 57 államban – köztük hazánk is – már törvénybe iktatták a dokumentum alapelveit, 5 éven belül tilos lesz a dohánytermékek reklámja, és a passzív dohányosok védelmében tovább szigorítják a szabályokat.

A Megyei Közgyűlés az ünnepi megemlékezést március 14-én Szeghalmon tartotta. A városi sportcsarnokban a meghitt ünnepi emlékműsort emlékfá ültetés és a Kossuth-szobornál tartott koszorúzás követte. Az ünnepi szónok a megyegyűlés alelnöke, Dr. Bartóki László volt.

Március 19-én Budapesten a Polgárok Házában a nyugdíjasok fórumán Orbán Viktor és Harrach Péter mondta el azokat a legfontosabb tényeket, amelyek a nyugdíjasok életét, jelenét és jövőjét közvetlenül érinti, és ez nemcsak a nyugdíj nagysága, reálértéke! „Hallgassuk meg egymást!” hirdették a transzparensek, és ez így is történt sok-sok javaslat, ötlet hangzott el a nyugdíjasok részéről is, amelyek megvalósítása előnyére válhatna nemcsak a nyugdíjasoknak, hanem társadalom egészének. Riasztó statisztikai adatok hangzottak el a demográfiai helyzettel illetően, pld. 2004. január 1-jén az összlakosságon belül a 65 év feletti részaránya 15,5% volt, és a 14 éven aluliak részaránya is ugyanennyi. Ha nem változik a jelenlegi tendencia, akkor 2050-ben a 60 év feletti részaránya már 36% lesz. 2003. január 1-jén 3 millió 56 ezer nyugdíjas volt, (32,2%) a nyugellátásra fordított összeg 1849 milliárd forint volt, ami a teljes nemzeti össztermék 10%-a, egy ellátott havi átlag nyugdíja 50.400 forint volt.

A 40 ezer forint alatti nyugdíjasok száma 387 ezer fő, 40-50 ezer forint közötti nyugdíjasok száma 600 ezer fő volt. Az elmúlt évek során egyre jobban elszakadt a nyugdíj az átlagbértől, annak 57%-a. Ez azt mutatja, hogy a nyugdíjasok egykori tisztességes munkája leértékelődik, ez nem fogadható el! Vissza kell állítani a munka becsületét a jelenben, mert a piacgazdaság alapja is csak a munka lehet, és nem a spekuláció! Ez mindnyájunk jövője szempontjából az egyik kulcskérdés! Nagy szóródást mutatnak a nyugdíjak az országban területileg is, pld, a budapesti nyugdíjak másfélszeresei a szabolcs-szatmári nyugdíjaknak.

A kórházban kezelték egyharmada, a járó betegeknek 20%-a nyugdíjas.

A mindenkori kormány kötelessége megvédeni a nyugdíjasokat a létbizonytalanságtól, az átlag feletti áremelkedésektől, elsősorban a lakásrezi, (gáz, villany, lakbér) gyógyszerárak vonatkozásában, mondta a volt miniszterelnök.

A Katona József Művelődési Központ áprilisi programjai:

2005. április 4-én 9 órától X. KISTÉRSÉGI PÁLINKA, VALAMINT VÁROSÍ BOR ÉS SZÁRAZKOLBÁSZ VERSENY a gyomaendrői Kertbarát Kör és a Katona József Művelődési Központ rendezésében.

Április 20. (szerda) 10 és 14 óra A furfangos csudadoktor címmel gyermekműsor óvodásoknak és kisiskolásoknak a Maszk Bábszínpad előadásában. Belépő: 400 Ft

A Magyar Vöröskereszt szervezésében április 11-én és 18-án hétfőn 8-12 óráig VÉRADÁS

Május 14-én EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ NAP termékek, szolgáltatások, előadások, bemutatók széles körben. Vendég: Schobert Norbert. A rendezvény díjtalanul látogatható.

Aki figyelemmel kísérte a magyar gazdák március 13-án véget ért, közel 3 héten át tartó tüntetésének eseményeit, azoknak a tisztábban látás érdekében az FVM-ben tartott január végi tárgyalásról készült Emlékeztető kivonatát minden kommentár nélkül közre adjuk:

„Jelen voltak: az MSZP részéről: Veres János és Fekete Ferenc, Az FVM részéről: Németh Imre, Pásztory András, Benedek Fülöp és Solymosi József. „... a megbeszélés tárgya:.... Az MSZP agrár és Vidékpolitikai tagozatának állásfoglalása a 2005-2006. évi főbb agrár-és vidékpolitikai feladatokról.

I. Az agráriumban jelentkező fizetési nehézségek okai, hatásai, várható fejlemények.

1. Likviditási gondot okoz a területalapú támogatások lassú ütemének kifizetése, az intervencióra felajánlott gabona vontatott átvétele és kifizetése, a benyújtott nagyszámú támogatási pályázat elhúzódo elbírálása. Emellett az elmúlt évben folyósított, majd november hóban leállított nemzeti támogatások (tej, sertés, és baromfi) nem kerültek meg meghirdetésre az idei évben.

2. Az előző pontban foglaltak miatt tapasztalható egy erősödő elégedetlenség az FVM-mel szemben, erről a sajtó is több ízben hírt adott, személyesek lehetőségét is felvetve.... ez FVM-mel szembeni elégedetlenségnek helyt adó cikkek, információk szerint nemcsak az ellenzék gerjeszti ezt, de bizonyos baloldali körökből is így kívánnak üzenni a kormánynak.

III: Kommunikációs feladatok.

1. Az MSZP részéről Veres János tartson sajtótájékoztatót...

2. Németh Imre összehívhatná az érdekképviseleti és civil szervezeteket, ügyelve arra, hogy politikai szövetségeseink (Agrárkamara, MOSZ és mások) kiemelt hangsúlyos szerepet kapjanak. Látványos csetepaték után megszülethetne a Megállapodás.

3. FVM széles körben kihirdetné a megállapodás konkrét részleteit.

4. A fenti lépéseket olyan ütemben célszerű szervezni, hogy a likviditási gondok enyhülésével párhuzamosan február hónapban végig mi tematizáljuk az agrárpolitikai közbeszédet, bátran kezdeményezünk, nem egyezkedünk a demonstrálók képviselőivel, de a politikai szándékaikat leleplezzük.

Budapest, 2005. január 26.

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület március 5-én tartotta rendes évi közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen jóváhagyásra került a titkár által készített pénzügyi beszámoló és szöveges éves jelentés. Határozatot hoztak arról, hogy idén felállítják Csejt emlékére készítenő kopjafát, amit Borsos János farag, és amihez a város önkormányzata is hozzájárul. Vargáné Földvári Krisztina összeírja a Csejtről származók és a múltban ott élők névsorát, hogy a kopjafaavatáson minél többen jelen lehessenek, és együtt emlékezhessünk és ünnepeljünk. Döntötték abban is, hogy idén a Hősök Napi ünnepséget május 28-án szombaton tartják meg.

Március 11-én és 12-én dedikálta könyvét Dr. Ágoston Sándor városunk mindkét településrészén. A könyv címe: A hazaért és a szabadságért – előre! Gyomaiaiak és endrődiek a dicsőséges 1848-49-es szabadságharcban. Az előszót Dr. Kovács Béla a Kner Imre Gimnázium igazgatója írta.

„Ez a könyv nem a „nagyokról” szól, hanem az egyszerű gyomai és endrői emberek hősie, bátor helytállásáról. Ezek a bátor hazafiak név szerint is fel vannak sorolva, és ezért is fontos, hogy minél többen elolvassák ezt a könyvet, hiszen déd, ük, és szepapainkról van szó!” A könyv igényes, esztétikus, kivitelét a Gyomai Kner Nyomda biztosította. Köszönjük mindnyájunk nevében!

In memoriam

Szülföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Hetven éve

1935. március 20-án volt az endrődi sortűz, amelynek nyolc halottja és legalább harminc sebesültje volt.

Mindegyik áldozatnál a halál oka — a korabeli jegyzőkönyvek szerint — a rendkívül erős, átütő erejű lövedék volt, amely szinte átszelte a testüket. A csendőrök belelőttek a kb. 4000 fős tömegbe, amelynek a fele asszony volt, de voltak gyerekek is, sőt, gyerekkocsit toló fiatalasszonyok is. A gyilkos golyók véletlenszerűen taroltak; bármelyik endrődi családra rátelepedhetett volna a gyász ezen a szörnyű napon.

A jegyzőkönyvek tanúsága szerint azonnal meghalt hat ember — négy férfi és két asszony —, még azon a napon meghalt még egy férfi, illetve két hónappal később belehalt sebeibe egy asszony.

Rájuk emlékezünk kegyelettel és elszoruló torokkal, és azzal a mostanáig fennmaradt kérdéssel: miért kellett meghalniuk — így, ilyen halállal, amire szó nincs...

Gellai István 23 éves, endrődi születésű cipészsegéd: „... A lövedék az arc bal felén hatolt be... és a tarkó felső határán jutott a külvilágba... A lövés nem közvetlen közelről történt... a fegyver erős, átütő erejű lehetett... Endrőd, 1935. március 21. Dr. Feldmann Ignác kórházi főorvos, Dr. Weiss Aladár községi orvos.”

Mészáros Gyula 27 éves napszámos: „172 cm hosszú, lesoványodott férfi... kopott szürke kabát... a lövedék hátul hatolt be és a [testét] öt helyen fúrta keresztül... a mellső hasfalán keresztül távozott. A lövés nem közvetlen közelről történt... Endrőd, 1935. március 21. Dr. Feldmann Ignác kórházi főorvos, Dr. Weiss Aladár községi orvos.”

Farkasinszki Lajos 38 éves kosárfonó: „... 166 cm magas férfi... halálát elvérzés okozta. Az elvérzés lövés következménye, amely a mellkason lés a tüdőn keresztül hatolva érte. A lövés iránya: balról hátulról... A lövedék átütő erejű fegyverből származik... néhány méter távolságból történhetett... Endrőd, 1935. március 21. Dr. Karolini Lajos kórházi főorvos, Dr. Cseh József községi orvos.”

Privóczi István 63 éves napszámos: „A 155 cm magas férfi halálát az agyvelő súlyos roncsolása okozta, amely lőfegyverből származik... Endrőd, 1935. március 21. Dr. Karolini Lajos kórházi főorvos, Dr. Cseh József községi orvos”

Polányi Józsefné Fülöp Mária 44 éves, htb. „A 152 cm magas asszony haja világosbarna, befont... halálát elvérzés okozta, amely lősérülés következtében jött létre... a lövés hátulról érte a sértettet... megsértette azt aortát, a nyelőcsövet és a szívet... a halált okozó lövés távolsága néhány méterre tehető... Endrőd, 1935. március 22. Dr. Karolini Lajos kórházi főorvos, Dr. Cseh József községi orvos”

Gyuricza Bálintné Lapatinszki Veron 30 éves htb. „Az egészséges szervezetű nő halálát lövedék okozta, [amely a] bal fülkagyló mögött hatolt be... és jobbról hagyta el a testet... a lövés nem közvetlen közelről történt... Endrőd, 1935. március 22. Feldmann Ignác kórházi főorvos, Dr. Weiss Aladár községi orvos.”

B. Kovács Lajos 24 éves gyomai lakos „... a testileg egészséges [férfi] halálát elvérzés okozta, amely lősérülés következtében jött létre... a [lövés] az elhunytat előlről érte... [a mellkasánál]... Gyula, 1935. március 22. Dr. Karolini Lajos kórházi főorvos.” B. Kovács Lajost a lövés után a gyulai kórházba vitték, ahol 4-5 óra elteltével meghalt.

Roó Gáspárné Dinya Franciska 43 éves htb. „A 158 cm magas asszony halálát szívgyengeség okozta... a fertőzéses szívburok gyulladás a comb alsó részén lévő sérülésből és a jobb térd ízületéből származó kórokozók által jött létre... Gyula, 1935. június 13. Karolini Lajos kórházi főorvos.” Roó Gáspárnét a lövés után június 13-ig a gyulai kórházban ápolták, akkor halt bele sérüléseibe.

Az adatok forrása: korabeli boncolási jegyzőkönyvek. Lelőhely: Levéltár, Gyula, 1285/1935.sz. Fénymásolatban: Honismereti Egyesület gyűjteménye, Gyomaendrőd.

A sortűzet kiváltó okokról, előzményekről, körülményekről az érdeklődő tájékozódhat az alábbi két kiadványban: Endrődi csendőrsortűz 1935, Bp., 1975; Csendőrsortűz Endrődön / [Hornokné Németh Eszter = Városunk, Gyomaendrőd, 1995. március, 6-8.p.]

(folytatjuk!)

Virágvasárnap az esti misén a plébános – mint minden évben – megemlékezett az áldozatokról. Mise után a hívek kivonultak a Hősök terére az emlékműhöz, ahol imát mondtak, és elhelyezték gyertyáikat, virágaikat. Koszorúval emlékezett meg az Egyházközség, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, valamint az Endrődiek Baráti Köre.

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE

(részletek)

1899.

Április 3. Húsvét 2. vasárnapján délután áldatott meg Páduai Szent Antal szobra, melyet Kiszely Márton 93 forintnyi adományából Iviatkó Albin, pécsi szobrász készített. Mellette persely, Szent Antal kenyere, alamizsnája számára.

A Vida-szegényháziak húsvétra felső-ruhát kaptak. E nem történik minden évben.

Május 5. Pater Prieszter Ágoston, radnai zárdafőnök, megáldotta az új Morgari-féle templomi stációs képeket, melyek az innsbrucki Müller-cégtől a templompénztár 230 forintján szereztek be, főpásztori engedély mellett. A képek csak beállítás által tartóssá tett olajnyomatok.

Június 16-án helyezték el a Szent Kereszt oltáron a Gácsiné Magyar Borbála által Iviatkó Albin, pécsi szobrász műterméből kikerült fájdaalmas-anya és Szent János szobrokat. Ára a ket-tőnek, csomagolással és szállítással 85,40 forint.

Július. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Békés vármegye közigazgatási bizottsága útján 5 új iskola felállítását követeli. Válasz: Egyet már a múlt évben állított a hitközség, hármat a jövő tanévre fog. Ekkor lesz 16 katolikus iskola. Ez elég még most. Többet a hitközség a jelenlegi költségvetés keretében nem bír, nagyobb kivételre pedig nem hajlandó. Lásd levéltár VII. 1899.

A Vida-szegényház tetejét javította Árvai Imre 75 forintért.

Szeptember 3. Megáldva Asszisi Szent Ferenc szobra, melyet Kontra István (60 forint) és a Rózsafűzér-társulat költségén 93 forintért készített Iviatkó Albin, pécsi szobrász.

Szeptember. Matolay Károly szőlőskerti, Velasics György és neje Kubinyi Ilona szarvasvégi tanítók eltávoztak. Áthelyeztetett a szarvasvégi leányiskolához Kiszely Róza a gyomavégből. Megválasztott: a szarvasvégi fiúiskolához Dobossy Sándor okleveles (Uriból), a gyomavégi leányiskolához Bohus Hermina okleveles, - mindkettő meghívás útján - és a szőlőskerti vegyesiskolához Mészáros Zoltán (Apagyrol) képezdész, mint családos ember, a külső körülményeknek megfelelőleg.

Október. Andracsék Mária, központi III-IV. osztálybeli leánytanítónő Mezőkovácsházára megválasztatván, ide Schmidt Lujza, már az előbbi időből ismerős okleveles tanítónő hivattott meg, azonban az I-II. osztályt kapta, honnan Schmidt Irma, mint régibb tanítónő helyezettett át a III-IV. osztályba.

A kocsorhegyi kertek 350 forinton 330 négyszögöl telken egy házat vett a hitközség, melynek ideiglenesen átalakított termében Tóth János végzett képezdész alkalmaztatott tanítónak.

A szarvasi országút mentén pedig a décsi-páskumiak és polyákhalmi tanyaiak számára építendő iskola céljára 300 forinton 400 négyszögöl terület vétetett Sóczó Jánosnéól.

December 6. Iratott alá a békéscsabai közjegyző előtt az Osztrák-magyar Banktól 50 évre

fölvett 13 ezer forint törlesztéses kölcsön kötelezvénye. Magát az összeget, mely december végén érkezett meg, így számolta el a bank:

Kölcsönérték 13 ezer o.é. forint, 4 %-os 50 éves záloglevelek után készpénz befolyt (98,50 Ft árfolyam szerint) ... 12.805,- Ft

Ebből levonva bélyeg és postaköltség 4,57 Ft

Bekebelezési illeték

Tiszta összeg

Ebből adósság törlesztetett a községnél 3.200,- Ft

Az endrődi takarékpénztárnál van még

1.700,- Ft

4.900,- Ft

A Tiszta-féle iskolai hagyaték, ha a püspök az épített második kerti iskola (peresi) költségei fejében el nem engedi, még 1.000-Ft

A kölcsön a hitközségnek az endrődi 1171. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt 130 kh iskolai földjeire van kebelezve, átvitve ebből a belső telkek a 1047. sz. telekkönyvbe (Lelkeszi, kántori, földek). Törlesztendő 4 ¼ % utólagos félévi kamat és ½ % tőketörlesztés mellett, mindig december 6 és június 6-án 341,25 Ft félévi részletekben.

A kölcsön fentebb kimutatott adósságok convertálására és három új iskola s új kántorház építésére van főpásztori engedély mellett fölvéve.

Alapítványok. A Tiszta-féle 1.000 forint templomalapítvány (l. 117. lap) a főpénztárban elhelyeztetett - az 1.000 forint szegényalapból szinte 300 forint, 700 forint még a Gyuricza testvéreknél maradt betáblázva 6 % mellett, 1899. október 1-től számítva a kamatozást - az 1892-ben az apácáhozra (most központi Schiefner-féle leányiskola) építésére elköltött 1.000 forint szőlőskerti iskola hagyaték ügye még függőben maradt, hogy t.i. elengedi-e a püspök ezt a hitközségnek az 1892. óta épített második szőlőskerti (kisperesi) iskola fejében, vagy követeli annak befizetését?

Id. Wodianer Albert báró özvegye, Aczél Zsófia 50 forint alapot tett le a nagylaposi majori kökereszt fenntartására.

Mise-alapítványokat tettek: B. Wodianerné Aczél Zsófia 200 forintot, Tóth János 240 forintot, Hanyecz György 240 forintot, Magyar István 240 forintot, ifj. Kovács István 160 forintot, Timárné Timár Mária 160 forintot, Kalmárné Uhrin Mária 80 forintot, Hunya Borbála 80 forintot, Winterhatter Antal kanonok 90 forintot, Forgácsné Hegedűs Borbála 30 forintot az Alapítványok könyve 19-20. lap 151-160-ig folyó sorszám szerint.

A hitközségi pénztár év végén így állott:

BEVÉTEL:

1898. évi pénzmaradvány 1.432,46 Ft

1899. évben befolyt iskolaadó 10.012,29 Ft

Késedelmi kamati kamat 75,61 Ft

Párbér 371,46 Ft

Késedelmi kamat 42,95 Ft

Földek után tehenlegelő bérlet	1.190,- Ft
Szántóföld bérlet	574,73 Ft
Osztrák-magyar	
Banktól kölcsön	12.660,43 Ft
Endrődi takarékpénztárból	300,- Ft
Időközi kamatokból	44,88 Ft
Temetői kaszálókból	266,70 Ft
Házbér	60,- Ft
Adókönyvecskékért	70,23 Ft
Vegyés apróságokból	21,58 Ft
A bevétel összege	30.523,32 Ft

KIADÁS:

Lelkeszi, kántori, harangozó i	
illetmények	2.407,56 Ft
Tanítói illetmények	4.831,88 Ft
Nyugdíjak	634,61 Ft
Ideiglenes iskolákra	285,- Ft
Gondnok és szolga fizetés	330,- Ft
Fűtés, vízfordás és épületek	
takarítása	687,02 Ft
Adósságtörlesztés a községnél	3.200,- Ft
Kamat	160,- Ft
Adósságtörlesztés az	
endrődi tak.pénztárnál	900,- Ft
Kamat	155,11 Ft
Adók	339,40 Ft
Egyenérték	260,70 Ft
Iskolaportákért	
(Kocsorhegy, tanya, Páskum)	980,32 Ft
A kiadások összege:	18.402,- Ft
Bevétel	30.523,32 Ft
Kiadás	18.402,- Ft
Maradvány	12.121,32 Ft,
azaz 24.242 kor. 64 fil.	
Ebből a tkpénztárban,	
mint bankkölcsön letéve 20.920 Kor. 86 fil.	
Hátralék 1899. évi	2.646,15 Ft
Régebbi hátralék	4.104,39 ft

Templomi alap és ipartökek:	10.076,74 Ft
Mise-alapítványok:	21.190,60 Ft
Plébánia fenntartási alap	1.645,- Ft
Keresztalapok	582,50 Ft
Tanítói és iskolai alapok	2.900,- Ft
Szegényalapok	4.958,- Ft
Kálvária-alap	2.217,- Ft

ipartökek az egyh. főp. számolnak el
Vida-ház alapja a megyénél 57.351,73 Ft
-1898. végén a megyei kimut. Szerint

December 31. Ó-év estjén a püspökök közös pásztorlevelének felolvasása a jövő évi jubileum tárgyában.

Termés: búza részemre 86 holdról 164,62 mázsza, nagyon vadborsós, kukorica 63 holdról 1168 veka.

Egyházi tanácsi gyűlésen 1) Hunya Mihály leköszönt alelnök helyébe Uhrin i. Imre választott meg egyhangúlag. 2) A gondnok fizetése 400 Koronára felemeltetett. 3) Három iskola és kántorház felépítésére a vármegye által jóváhagyott tervrajz szerint a felvett kölcsönből a K.... házi tkpénztári adósság törlesztése után fennmaradt összegből határozottatott.

Katolikus oldal

ÁPRILISI ÜNNEPEK

3. vasárnap: Isteni Irgalmasság vasárnapja
 4. hétfő: Gyümölcscsoltó Boldogasszony
 5. kedd: Ferrer Szent Vince áldozópap
 7. csütörtök: De la Salle János áldozópap
 10. vasárnap: Húsvét 3. vasárnapja
 11. hétfő: Szent Szaniszló püspök, vértanú
 13. szerda: Szent I. Márton pápa vértanú
 16. szombat: Soubirous Szent Bernadett
 17. vasárnap: Húsvét 4. vasárnapja
 21. csütörtök: Szent Anzelm püspök, egyháztanító
 23. szombat: Szent Adalbert püspök, vértanú
 24. vasárnap: Húsvét 5. vasárnapja
 25. hétfő: Szent Márk evangélista
 28. csütörtök: Chanel Szent Péter áldozópap, vértanú
 29. péntek: Sienai Szent Katalin egyháztanító, Európa társvédő-szentje
 30. szombat: Szent V. Piusz pápa

ÁPRILISI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 18 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

április 10-én és 24-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 órakor.

Szombaton 18 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 3.

(Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL

Dr. Toma Ferenc írása

A keresztes háborúk

A keresztes hadjáratok sorozata is egy összetett és fájdalmas fejezete a kereszténység történelmének. Sokrétegu eseménysor ez, amelyben jelen van a kor hite, de minden gyengesége és alkalmanként embertelensége is.

A keresztes háborúkról sokan csak annyit tudnak – egy irányzatot történelemtanítás vagy média alapján –, hogy ezekben az egyház vagy a kereszténység jogtalan háborút viselt más, elsősorban muzulmán, országok ellen. Mi a valóság?

A történet egyik dimenziója: hogy a keresztes háborúk korában a kereszténység bizonyos értelemben egyetlen egységként élte meg önmagát (minden egyéb feszültsége, ellentéte vagy szakadása közepette is), így élte meg a mohamedán támadást, illetve a keresztények legszentebb helyeinek – a Szentföldnek – elfoglalását. – Máig minden ország természetesnek tartja, hogy védje saját területeit a külső támadásokkal szemben. A kereszténység a Szentföldet saját területének tekintette. A szentföldi zarándoklatok hozzátartoztak a korabeli Európa életéhez. Jellemző, hogy számos más országhoz hasonlóan Szent István királyunk is alapított zarándokházat a magyar zarándokok számára Jeruzsálemben! A keresztes háborúk első célja az volt, hogy – a pápa felhívását követve – visszafoglalják a Szentföldet, s megvédjék az oda zarándoklókat a mohamedán támadásoktól, így kérték fel a keresztes hadak vezetésére korábban a mi Szent Lászlóknak (mint Európa egyik ismert uralkodóját és hadvezérét), majd így ment keresztes háborúba II. András királyunk is.

Néhány század múltán, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a mohamedánizmus Európa meghódítására, a kereszténység elpusztítására tör, a pápa a keresztelvényében hívott fel Európát és a kereszténység védelmére, így toborzott keresztes sereget például Kapisztrán Szent János Nándorfehérvár felmentésére, Hunyadi megsegítésére; majd a keresztelvényében küldte Boldog XI. Ince

pápa hazánkba a Budát 1686-ban felszabadító seregeket.

A történet másik dimenziója: hogy a Szentföld visszaszerzésére irányuló, mintegy 200 éven át tartó újabb és újabb keresztes hadjáratokban kezdettől megjelent szinte minden nyomorúság és embertelenség, ami általában minden hosszabban elhúzódó háborút jellemez. A keresztes ügyért odaadón harcolók (például a lovagok) vagy a zarándokok mellé zsoldos kalandorok keveredtek, s így sok sereg fosztogató, gyilkos hordává vált. Könyves Kálmánnak is ki kellett vernie ilyen szétzúzott seregeket hazánkban. A vezetés gyakran alkalmatlan és ijesztően megosztott volt. A szentnek nevezhető célok folytonosan keveredtek a politikai célokkal, a pénzszerezés vágyával, a hatalmi törekvésekkel.

Mindemellett is – amint a fentiek jelzik – a marxista történetírás egyoldalú szemléletét tükrözi a kor tankönyveinek és lexikonának leegyszerűsítő meghatározása, mely szerint „a keresztes háborúk egymást követő rabló-hódító hadjáratok” voltak (Új Magyar Lexikon, Budapest 1962, IV. 102).

– A gyakran emlegetett „gyermekes keresztes hadjáratáról” a mai történelemkutatás annyit tud, hogy 1212 táján egy (illetve néhány) rajongó fiatal körül összeverődött egy valószínűleg fiatal béresekből álló sereg, akik Jeruzsálem felszabadítására indultak, de Európa határán túlra nem jutottak. (Az egyetlen hiteles forrás a „pueri” szót használja, amely gyermeket vagy bűrest/szolgát jelent; innen származhat a „gyermekes” megnevezés, és ennek alapján a téma többszörös kiszínezése.) Ez az adatok szerint egyértelműen az egyházi előjárók tiltakozása ellen történt. (Természetesen az idézett lexikon azt írja, hogy „a papság hatására gyűlt össze több ezer gyermek”) (Vö. S. Runciman, A keresztes hadjáratok története, Ozirisz 1999; Bozsóky P.G., Keresztes hadjáratok, Agapé 1995.)

Felfedezések, konkvisztádorok – katolikus hittérítés

Olykor hallhatunk vádakot a katolikus egyház hithirdető, missziós tevékenységével szemben.

Amerika felfedezése és a missziók

A kommunista rendszer tankönyvei, és a mai szabadelvű vagy az elmúlt rendszer szem-

léletét hordozó tankönyvek is újra és újra említik: az „új világ” felfedezésekor a brutális spanyol-portugál gyarmatosítókkal együtt érkeztek a katolikus misszionáriusok, s velük karöltve kényszerítették katolikus hitre az indiánokat.

E beállítás így hamis. Igaz, hogy a felfedezések és a gyarmatosítások korában is (és az egész történelemben, a fasizmus vagy a kommunizmus koráig) voltak olyan papok, főpapok, akik túlzottan azonosultak a korabeli uralkodó csoportokkal, magukévá tették azok szemléletét, s így nem voltak az Evangélium igazi tanúi, inkább ellen-tanúságot tettek. És voltak olyan papok, hithirdetők (és pápák), akik – az általános európai szemléletnek megfelelően – nem tudták felfedezni, hogy a nem európai kontinenseknek, népeknek saját kultúrájuk van, és úgy vélték, hogy a kereszténységet e más földrészekben is az európai kultúra köntösében kell továbbadni. (A helyi kultúrák értékét a világ gazdag államai – ha gazdasági érdekeik úgy kívánják – máig sem veszik figyelembe.) – De Amerika vagy más földrészek felfedezésének korában is többen voltak a profétai magatartású katolikus hithirdetők, akik az Evangélium erejében ki mertek állni az igazság mellett, adott esetben a bennszülöttek, majd elnyomottak mellett (illetve akik megpróbálták az egyes kultúrákat tiszteletben tartva, azok nyelvére lefordítani a kereszténységet).

Lássunk néhány tény Ameriká felfedezésével, illetve misszionálásával kapcsolatban:

– Spanyolország és Portugália ún. „katolikus országok” voltak. Amerika felfedezésekor királyaik valóban kaptak megbízást a pápától, hogy hajóik vigyenek magukkal katolikus papokat. Kolumbusszal, majd a későbbi erőszakos hódítókkal is mentek papok Amerikába, hogy hirdessék az Evangéliumot.

De ha voltak is a hódítókkal együttműködők, az indiánok első védői – akik szembefordultak a konkvisztádorok embertelenségével – katolikus hithirdetők voltak. Az indiánokat rabszolgasorba hajtó gyarmatosítókkal küzdve a misszionáriusok ismételt elutaszták a pápához, s elérték, hogy III. Pál pápa már 1537-ben rendeletet adott ki, amely megtiltja az indiánok rabszolgává tételét, s kijelenti, hogy őket éppúgy Isten gyermekeinek kell tekinteni, mint a fehérreket. – Hogy a dél-amerikai indiánok mennyire becsülték a misszionáriusokat, mi sem jelzi jobban, mint az, hogy milyen nagy arányban tértek a keresztény hitre, s éppen a hithirdető papokban látták védelmezőjüket elnyomó urakkal

szemben.

– A történelmi hamisításoknak egyik szembetűnő példája, amit a kommunista korban az általános iskolás történelemtanulmányok is irtak: ti. hogy Las Casas dél-amerikai püspök volt az „okozója”, hogy Amerikába néger rabszolgákat hoztak. Mi a valóság? Las Casas mexikói püspök (1566) az indiánok egyik legnagyobb védelmezője volt. Láta, hogy a Spanyolországból érkezett földesurak jobbagyokká vagy rabszolgákká tették az indiánokat, s így dolgoztatták őket meghódított földjeiken. Ebbe a helyzetbe az indiánok létét a megsemmisülés fenyegette. Las Casas tehát Spanyolországba utazott a királyhoz érdekében. Hétszer vállalta az utazást, hogy végre sikerüljön megszereznie a királyi döntést: az indiánokat nem lehet rabszolgává tenni. – Az indián rabszolgámmunka betöltése összefüggött azzal, hogy a földesurak afrikai rabszolgák után néztek. De hamis beállítás ez után Las Casasnak szemére vetni, hogy ő a felelős ezért, illetve, hogy nem eléggé tiltakozott a negerek behozatala ellen.

– A katolikus missziók indiánokért végzett tevékenységének kiemelkedő, történelmi méretű példái az ún. dél-amerikai „redukciók”. A jezsuita hittérítők találmánya volt ez: sikerült királyi engedélyt szerezniük arra (1609), hogy önálló keresztény szellemű telepeket hozhassanak létre az indiánok számára – saját fennhatósággal, kormányzattal –, hogy ily módon megvédjék őket a spanyol gyarmatosító urak leigázásától. Ilyen redukciókat, telepeket hoztak létre Braziliában, Paraguayban, a mai Argentínában, Uruguayban, Bolíviában. E telepeken mintegy 150 éven át indiánok százai élhettek békében. – A redukciók (az ősegház közösségei után) a történelem első igazán demokratikus, kommunisztikus közösségei voltak, keresztény alapon, Morus Tamás röviddel azelőtt írt Utópiájának szellemében. Szinte hihetetlenül eredményesen működtek, üttörő agrokulturális és szociális intézkedéseik következtében, amelyek felülmúltak minden eddigi szociális reformot és termelőszövetkezeti gondolatot. Nem véletlen, hogy sem a kommunista történetírásról nevelkedtek nem hallhattak róluk (hiszen a kommunista éppén azt nem tudták megvalósítani, amit ők), sem a liberális történetírás nem idézi őket. A dél-amerikai spanyol és portugál földesurak is egyre feltékenyebben látták, hogy a redukciók vonzzák az indiánokat. S az e korban egyébként is szekularizálódó és a jezsuiták ellen forduló államaik vezetői által sikerült elérniük a redukciók megsemmisítését.

Még néhány gondolat a katolikus missziókról

Miként lehetséges az, hogy a katolikus egyházra vagy a missziókra vonatkozó egyes korabeli híradások hamisak? Ha elolvassuk napjainkban ellentétes politikai pártok érdekeit képviselő magyar újságokat, látjuk, hogy olykor nyilvánvaló hazugságig menő egyoldalúsággal torzítják a tényeket, saját érdeküknek megfelelően.

A „felfedezések korában” súlyosan szemben álltak egymással – már régen nem egyszerűen vallási, sokkal inkább gazdasági-politikai okok miatt, vagy gyarmatosító érdekek miatt – az ún. katolikus országok (mint Spanyolország, Portugália majd Franciaország stb.) és az ún. protestáns népek-országok (hollandok, angolok, németek). – S az egymás elleni vádaskodásban összekeveredtek a politikai érdekek és a vallási szempontok.

E témáról legalább annyit mindenképp tudhat egy katolikus ember, hogy a média és irodalom szívesen előnyben részesíti a katolikusellenes beállítást (amint erre már utaltunk bevezetőnkben), és hogy ez gyakran csak a reformációs vitákban kiélezett egyik oldal véleményét tükrözi. Lássunk erre egy példát:

– A japán misszió történetével kapcsolatban néhány éve filmsorozatot is láthatott, regényt is (A sogun) olvashatott a magyar közönség, – mégpedig korabeli protestáns olvasatban: amely a katolikus hittérítőket negatívan, és a nyugati (spanyol, portugál stb.) hódítók eszközeiként állította be. Ugyanerről az eseményről a korabeli katolikus híradások így számolnak be: A katolikus misszionáriusok – kiemelkedően Xavéri Szent Ferenc (1552), s az utána érkező szerzetesek – hittel és eredményesen hirdették Japánban a kereszténységet. Többen az uralkodó réteg tagjai közül is vonzódnak kezdtek az Evangéliumhoz. A hívek száma közel egymillióra nőtt. Ekkoriban érkeztek Japánba a holland Kelet-indiai Társaság protestáns kereskedői. A holland kereskedők felingerelték a japán császárt, hogy a katolikus hittérítők csupán az európai katolikus hatalmak kémei, s amint a nép a katolikus hitre fog térni, e hatalmak valamint a pápa gyarmatukká fogják tenni Japánt. E vádaskodás következménye lett, hogy a császár elrendelte kiirtásukat Japánban. Hívők és papok ezrei haltak hősiessen vértanúhalál a nagy üldözések (1597; 1614) alkalmával. – A holland kereskedők viszont engedélyt kaptak, hogy továbbra is kereskedhessenek Japánnal, csupán a kereszténységet nem hirdethették. (A hit befogadásának elmélyült-ségére mutat, hogy amikor 200 év múlva a katolikus hittérítők újra beléphettek Japánba, találtak mindaddig fennmaradt katolikus közösségeket.)

(folytatjuk)

Március 15-iki ünnepünk

Városunk minden évben méltó megemlékezésekkel ünnepli népünk történelmének egyik legszebb napját, 1848. március 15-ikét. A két városrész ünnepe, az ünnep hangulata magán hordja lakóinak hagyományait, szokásait.

Az endrődi településrészen az áldozatok lelki üdvéért celebrált szentmisével kezdődik mindig az ünnepség, így volt ez idén is. A mise szentbeszédében Iványi atya felidézte a 48-as események 157 éves, mégis aktuális mához szóló üzenetét.

Mise után a Hősök terén folytatódott az ünnepség. Évek hosszú során át a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola diákjai adtak az ünnepséghez méltó, színvonalas műsort.

Idén először az ünnepi műsorral a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola diákjai léptek színpadra, és ez így lesz a jövőben is. A nemzeti ünnepeinken felváltva gyönyörködhetünk a két iskola diákjainak műsorában. Elismeréssel szólhatunk a Szent Gellért diákjainak első emlékező műsoráról.

A szónok Földesi Zoltán országgyűlési képviselő ünnepi beszédében többször is idézett az elhangzottakból. Koszorúzással ért véget az endrődi megemlékezés.

A gyomai települési részen a Kner Imre Gimnázium diákjainak műsora után koszorúzással fejezték be a közös ünnepelést.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Paolai Szent Ferenc

Rendalapító

Ünnep: április 2.

Reneszánsz pápák, főurak és fejedelmek világában születik 1426-ban egy kisfiú a nápolyi királysághoz tartozó Paolában. Szüleiire vonatkozóan csak kevés, de jellemző feljegyzés maradt ránk. Sokáig attól féltek, hogy nem lesz gyermekük. Bánatukban Szent Ferenc közbenjárásához folyamodtak, és kérésük teljesítése esetére azt ígérték, hogy a vágyott gyermeket az ő nevére keresztelik. Amikor az még pólyás korában megbetegedett, ismét hozzá fordultak, és az anya megígérte: ha meggyógyul a kis Ferenc egy éven át a ferencesek ruháját viseli.

Ferenc komolyan vette a nevét. Amikor tizenhárom éves lett, útra kelt a szomszédos városba, hogy fölvetesse magát az ottani ferences kolostorba. Az életrajzírója tudni véli, hogy már itt nemcsak példás engedelmességével, hanem számos csodájával megmutatkozott a jövő szent.

Kevésnek érzi a rendi fegyelmet, remeteéletre vágyik, s egy barlangba menekül. Itt él ezután állandó imádságban és szigorú önmegtagadásban. A hagyomány szerint azonban vadászok nemsokára fölfedezték, és híret vitték. Ennek az lett az eredménye, hogy rengeteg ember kereste fel, akik nemcsak lelki segítségért folyamodtak hozzá, hanem elsősorban meg akarták osztani pusztai életét. Ferenc ezért kápolnát emelt három kicsi cellával, és így megvetette a „legkisebbek” (minimi) ké-

sőbbi rendjének alapját. További tanítványok odaözönlése 1452-ben újabb lépésre kényszerítette. Visszatért a calabriai Paolába és közösséget alapított. Ferenc az építkezést a maga módján „hiteles csodáival” segítette: ha nem volt víz, forrást fakasztott, ha szikla volt az útban, csodával küldte odébb; ha elfogyott a munkások kenyere, megszaporitotta az éppen kéznél levő élelmiszert.

Ahol csak tehetette, csodatévő adományát inkább a szükségét szenvedő emberek javára fordította, betegeket gyógyított és halottakat támasztott életre.

Minden csodánál sokkal nagyobb hatással volt környezetére a szent személye és életmódja. Onmagától és övéitől kemény sanyargatásokat és vezeklő életet kívánt meg. Minden testvérhez figyelmes, sőt barátság fűzte és ezzel a közösséget, mint mindenki szolgája, lelkileg és emberileg ápolta. Csodák kísérték útját, de legnagyobb csodája mégis az, ahogy ez az egyszerű remetekorának nagy reneszánsz pápáit és uralkodóit befolyásolni tudta. XI Lajos francia király pápai „protekción” szerez, hogy láthassa Ferencet, mert betegségéből általa remélt gyógyulást. Am Ferenc nagyobb csodát tesz vele! Nem gyógyítja, hanem felkészíti a halálra. Így Lajos elfogadva a Szent jámbor „vezetését” megtalálhatta legfőbb Urának békéjét. Az út alkalmával rendjét francia földön is meghonosítja. Ezen kívül Spanyolországba, Ausztriába és Németországba is eljut a rend.

Rendkívülien gazdag élet után a szent remete és szenvedélyes emberbarát 71 éves korában halt meg. Már 1519-ben a szentek közé emelték. Szent Ferenc így lett a remeték, tengerészek patrónusa. Segít a pestisben és a terméketlen házasságban.

Általában sötét kapucinus viseletben, hosszú ujjú ruhában, rövid skapuláréval ábrázolják. Kezében bot, „caritas” felirattal ellátva.

„az Úr az én örökségem és osztályrészem:
Te adod ezt nekem, Uram.
Kiváló sorsban részesültem:
Örökségem drága nékem.”

(Zs 15, 5-6)

SPORT

Március 20.

Szarvas FC – Gyomaendrőd VSE: 5:1

Gyengén sikerült a nyitás. Ahol ősszel abba hagyták, ott folytatták a fiúk...

Edző: Ottlakán

A 13. percben Farkasinszki szabadrúgásból a vendégeknek szerez vezetést. A hazaiak öttel válaszoltak. Az egyenlítés vitatható 11-esből lett. A vendégek csak kapufával válaszoltak. Forduló után a vendégek döntő erőfölényben voltak.

Jó: Uhrin és Gellai

Tabella: Gyomaendrőd VSE 14. - 2 12 9-58 2

Gyoma FC – Békésszentandrás: 2:1

Az első félidőben mezőnyfölényben voltak a hazaiak. A II. félidőben Dinya sárgalapja miatt a hazaiak csak 10-en játszottak, összeszedték magukat és lelkes játékkal győztek.

Gól: Szegedi és Juhász.

Jó: Szegedi, Tímár, Dobó, Kovácsi.

Tabella: Gyomaendrőd FC: 6. - 3 7 30 26 21

Egyéni vállalkozók, társas vállalkozások, alapítványok, egyesületek és magánszemélyek, FIGYELEM!
Pályázatírást, pályázati tanácsadást, projektmenedzselést, kérelmek, önéletrajzok és egyéb beadványok készítését vállalom.

Ungvölgyi János
pályázati tanácsadó és pályázatíró

Címem:

5502 Gyomaendrőd (Endrőd), Martos Flóra u. 5. szám (az Ifjúsági lakótelep mellett)

Telefon/fax: 06-66/284-155; mobilszámom: 06-30/294-0650

E-mail: ungvjanos@bekesnet.hu

BECSÚSI SZOLGÁLTATÁS

Festmények egyede és sokszorosított grafikák szakértői véleményezését, értékbecslését, közvetítését magánszemélyeknek és közületeknek vállalja

Bula Teréz
okleveles festménybecsüs, nyugd. muzeológus
5500 Gyomaendrőd, Damjanich u. 4.
Tel.: 66/285-620, 20/957-5343

Élelmiszeradalékok

Az élelmiszerek csomagolásán szerényen meghúzódik az összetételnél egy „E” betű és utána egy háromjegyű szám. A tartósításra, színezésre, ízesítésre, állományjavításra stb. szolgáló vegyi anyagokat jelölik így. Másképp nyilván túl ijesztő lenne.

A témával bővebben foglalkozik Tóth Gábor - aki élelmiszeripari mérnök és „A néma járvány: csontritkulás, Allergia és Candida-kalauz könyvek szerzője is egyben - „Az E-számokról őszintén - Élelmiszereink árnyoldalai” című könyvében. Ebből idézek egy rövid fejezetet, mely általános eligazítást ad a témában, és felhívja a figyelmet azokra a fontos szempontokra, melyeket mindenképpen szem előtt kell tartanunk az élelmiszerek vásárlásánál!

Út a megoldás felé

1. rész

A megoldási kulcsot nem az élelmiszeripar hatalmas gépezetétől kell várunk. Az információk ismeretében egyéni szemléletmód kialakítása szükséges, amely végigkíséri vásárlásunkat - és egyúttal életünket is. Egészségünket és életminőségünket e szemléletmód és az abból természetszerűleg következő életvitel nagymértékben befolyásolja.

Léteznek olyan külső kockázati tényezők, amelyek általunk gyakorlatilag befolyásolhatatlanok. A táplálkozás nem ezek közé tartozik. Személyesen dönthetjük el, mit veszünk meg és mit teszünk a család asztalára. Ez olyan felelősség, amelyet nem szabad átengedni másnak. Aki semmit sem tud arról, amit éppen eszik, az végtelenül kiszolgáltatott. Tudunk kell, mi jut a szervezetünkbe, hiszen az egészségünkről, az életünkről van szó.

Az élelmiszer-adalékanyagok nem mérgek: az egészségvédő szemléletmódban tehát nem toxikus anyagként, hanem kevésbé ismert, nagyobb kockázatot jelentő vegyületekként jelennek meg. Alapvető szempont tehát az elővigyázatosság, hiszen utólag esetleg kifejlődő betegség sokszor maradandó és kevésbé visszafordítható..

Az adalékanyagok általában nem önmagukban, hanem más kockázati tényezőkhöz társulva, a genetikai hajlam függvényében okozhatnak nagyobb megbetegedési valószínűséget. Egy részük ártalmatlannak tekinthető, más anyagok ugyanakkor „szükséges rosszként” vannak jelen élelmiszereinkben. Mindezek fényében a következő szempontokat érdemes szem előtt tartani:

Minden megvásárlandó termék címkején olvassuk el az összetételi felsorolást. Az élelmiszer-adalékanyagok feltüntetése a termék címkején hatósági előírás. Alapelvei szinten törekedjünk arra, hogy minél kevesebb adalékanyagot (E-szám!) tartalmazó élelmiszert vásároljunk.

A csomagolás nélküli, utcai árusoknál, büfékben, gyorséttermekben kapható termékek összetétele fogyasztói szinten nem ellenőrizhető, ezért a megbízhatóságuk kisebb! Az utcai árusok által kínált fagyal-

tok, jégkrémek, vattacukrok, hot dogok, sült hurka-és kolbászfélék stb. esetében a gyors meggazdagodás az elsődleges cél, amely sokszor a minőség rovására megy. Legyünk óvatosak!

Nem biztos, hogy minden reklám be akar csapni, de ne engedjük, hogy pusztán a reklám vegyen rá a vásárlásra.

Megfontoltan, tervszerűen, tudatosan vásároljunk! Előfordulhat, hogy az üzletben kapunk kedvet egy-egy termék megvételéhez, azonban ne csak az ízelőrendszerünkötől vezérelve, koncepció nélkül válogassunk az élelmiszerek között. Ilyenkor ugyanis a „titkok tudói” (marketingmenedzserek) veszik át az irányítást felettünk.

Elve óvakodjunk azoktól az élelmiszerektől, amelyek csomagolásán a „mesterséges” kifejezést olvassuk. Az ilyen élelmiszerek kerüljenek vissza arra a polcra, ahonnan leemeltük.

Általános alapelve, hogy minél magasabb feldolgozottsági fokú egy élelmiszer, annál több kémiai anyaggal érintkezett, ill. annál több adalékanyagot is rejt magában. Válasszunk tehát minél egyszerűbb terméket, ill. amikor csak lehet, készítsük otthon az összetettebb fogásokat, saját alapanyagainkból. A magasabb feldolgozottsági fokú termékeke közé tartoznak, pl. az instant étel- és italporok, fagyasztott, félkész és készételek, ízesített sütő és tejipari termékek, snackek, töltött édességek, csokoládék, kekszfélek, mártások, stb. Alacsonyabb feldolgozási fokúak, pl. a natúr húsok, és tejipari termékek, ízesítésre szoruló alapélelmiszerek, egyszerű zöldségkonzervek (pl. zöldborsó, kukorica stb.).

Vegyük komolyan az otthoni ételkészítést. Ne csapjuk össze a vacsorát sietve és kapkodva. Az ételkészítés, főzés ugyanis nagyobb mértékben befolyásolja egészségünket, mint bármi más.

Az adalékanyagokkal szembeni óvatosság különösen fontos a kismamák, szoptató anyák és gyermekek esetén. Gondolkodjunk fe-

lelősen ilyenkor. Idősebb korúaknál szintén hasznos az elővigyázatosság.

Az egészség nem megfizethető. Az akciós, olcsóbb, de adalékanyagokkal dúsított hiányos élelmiszerek helyett - amennyire anyagi helyzetünk engedi - értelmebb az egészséges, adalékanyagmentes készítményeket vásárolni. Hosszabb távon egyébként az egészségvédő életmód olcsóbb, a nagyobb munkabírás és a későbbi gyógyszerköltségek jelentős csökkenése miatt.

A fűszerkeveré-

kek és előkevert ételizesítők rendszerint izfokozókat tartalmaznak. Elkerülésük érdekében készíthetünk különböző típusú házi fűszerkeverékeket - szárított és darált zöldségfélékből és gyógynövényekből.

Bizonyos élelmiszerfajták jellegükből adódóan gazdagok adalékanyagokban, így ezeket célszerű háttérbe szorítani. Ilyenek az édesipari és cukrászati áruk, pl. csokoládé, dobozos jégkrém, töltött ostyák, töltött gumicukorkák, rágógumik, szénsavas üdítőitalok, stb.

Közre adta: dr. Giricz Katalin

A fenti témához szorosan tartozik az az információ, mely szerint: terjed a „lassú étkezés” mozgalom világszerte. A „gyorsevés” divatja lassan lejár, mert egyre többen jöttek rá, hogy egészségtelennek bizonyult. A lassú étkezés-mozgalom Olaszországból indult, alapítója egy ökológus, aki megéreztte, hogy a világ ki van éhezve az egészséges étkezésre. Az olasz termelők és éttermek közül sokan a mozgalom mellé álltak „edd a hazait” jelszóval. A mozgalom védett élelmiszereket jelölt ki: Magyarországon például a mangalicasonkát. A lassú étkezés-mozgalom ma már a világ 80 országában százezereket követelő büszkékedhet.

Nagyon fontos, hogy a „lassított” fogások izletes és változatos összetevőkből készüljenek, amelyeket sohasem a szupermarketben szerezhetünk be, ott ugyanis gyorsan érő, gyorsan készülő, könnyen csomagolható termékekkel szoktattak rá bennünket az egyhangúságra. A mozgalom hirdetői javasolják: fedezzük fel a környezetünk ételkülönlegességeit, házilag gyártott sajtokat, borokat, süteményeket így maradhatunk egészségesek, így ehetünk finom saját készítésű ételeket. Nemcsak Európában, Amerikában is rossz irányba változtak a fogyasztói szokások, jelzi ezt a testsúly feltűnő gyarapodása, és az egyre szaporodó egészségügyi gondok. Figyeljünk saját magunk és a felnövő generáció étkezésére!

Közre adta: Császárné Gyuricza Éva

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

áprilisi ajánlataim:

- Virághagymák, virág és zöldségmagok
- Lemosó vegyszerek
- Drótkerítés, szeg, kézi szerszámok,
- Gumicsizmák, gázegők
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Elektromos és benzines fűnyírók,
- Fóliák, takaróponyvák,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.,
- Viaszosvászon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdarálók,
- Kukorica vetőmag, fűmag
- Műtrágyák
- Izzók, elemek, zselélapok,

FARKAS MÁTÉ

Endrőd néprajza

Rendezte: Szonda István

„Nyárszeg
(Nyarszegh 1556, 1564)

Gyoma és Endrőd közt a Hármaskörös bal partján esett egy kis nyárfaerdő, régiesen Nyárszeg.

Neve előkerült már 1473-ban, s ekkor Gyomához tartozó pusztának írják, de ez tévedés, mert máskor folyamatosan Téglásnak hívják a kérdéses pusztát.

Biztos, hogy 1510-ben a gyulai uradalom tartozéka volt, s az maradt 1553-ig. Mivel ezen uradalom tartozékai közé éppen akkor kerül, midőn a Gyomával határos Keresztúr onnan kimarad, önkénytelenül is arra kell gondolnunk, hogy e két helység tulajdonképp egy; csak hogy előbb egyházáról, utóbb elhelyezéséről nevezték el.

Érdekes tette a kis községet halastava. Ezt 1527-ben és 1528-ban emlegetik bizonyára nem ok nélkül. 1556-ban Pattantyús András volt a földesura. Ő azonban nemsokára meghalt. Özvegye Katalin másodsor megint egy gyulai vitézhez ment férjhez és kikönyörögte magának, hogy a király Nyárszeget neki adja, illetőleg birtokában hagyja. De nem sokat ért vele. A 7 házból álló kis falu lakosai, kik 1552-ben 2, 1553-ban 4, 1556-ban 8 kapu után fizettek adót, 1557-ben már elszöktek és nem is, kerültek többé vissza. Az adórovó ezen túl nem tud egyebet írni Nyárszegről, minthogy lakatlan. Jogfenntartás kedvéért azonban később is beírják az oklevelekbe. Így pl. 1601-ben Vámosy Bálintné született Cserépy Anna férjére, illetőleg fiára, Ferencre hagyja egy részét. 1661-ben pedig Hamvay Ferencz, ki Vámosy Bálint testvérétől örökölte Nyárszeget, végrendeletileg néjének Mocsári Juditnak ajándékozza. Nemsokára még zímankosabb idők álltak be s a jogot érvényesíteni nem lehetett.

Közben az idő bevégezte romboló munkáját. A régi falu hely felismerhetetlenné vált, a határdombok megsemmisültek. Ezért 1731-ben megfosztották Nyárszeget falusi rangjától, s a határt jórészt odaadták Endrődnek, melynek lakosai különben már a török idejében élték, egy kis részét pedig a gyomaiaknak adták.”

„Tölgy
(Teulgh 1418, Tölgy 1564)

Endrődtől nyugatra a Hármaskörös bal partján állott. Oly ritka volt a tájékon a tölgyfa, hogy az itt lévő elégséges volt a körülötte épült falunak megkülönböztetésére is. 1418-ban egy része már Maróthy Jánosé. A Maróthy család kihalása után a rész a királyra szállott, s 1479-ben Kosár Dénes nevű ide való királyi jobbagyót a békés megyei rendek tolvajsággal vádolnak. Másik részét Ábránffy Péter Bakócz Tamásnak, az esztergomi érseknek adja el. 1510-ben az egész falut a gyulai uradalomhoz számítják, de ez állítás ba-

josan felelt meg a valóságnak, mert 1527-ben kétségtelenül az egész falu Dóczy Jánosé volt. I. Ferdinánd király ez évben Dóczytól, mint Zápolyai-párttól elvette s Branderburgi György nagy kérésére neki, ajándékozta. Természetesen a Zápolyai-párt felülkerekedésével Dóczy János visszakapta, s 1552-ben az ő testvére, Dóczy Miklós, 1556-64, ennek özvegye bírta. 1553-ban Ocsarovics Demeter tartotta lefoglalva. Lakosai 1552-ben 3, 1553-ban 5, 1556-ban 8, 1560-ban 4, 1562-ben 8, s 1564-ben ismét 8 kapu után fizettek adót. Hogy miért esett le 1556-60-ig a kapuk száma 4-re, azt megfejtí az 1557-58-iki török defter, mely szerint a kis község 7 házból állott, de lakosai elfutottak.

1663-ban Szöllősy Mihály és neje Rácz Erzsébet bírja. Ez időben négy-öt gazda lakott itt. Utolsó lakosainak egyike Olasz Mihály 1731-ben túri lakos. Linder 1698-ban azt jegyzi meg róla, hogy egészen elégett, határa Endrődbe beolvadt.”

Forrás: Márton Gábor: Endrőd (1983.)

FELHÍVÁS

2005. április 23-án, 10 órakor kiállítás nyílik az Endrődi Tájház és Helytörténeti Gyűjteményben „Oskola történet” címmel. A kiállítás témájában megrendezésre kerül a II. Gyomaendrődi Tudományos Néprajzi Konferencia 15 órai kezdettel, a Közösségi Ház nagy termében.

A konferencián elhangzó előadások:

Márton Gábor: Az endrődi tanyasi iskolák története

Szablyár Péter: Kis Bálint rektortanító munkássága

Dr. Dénes Zoltán: Katolikus iskolák a XX. század első felében Magyarországon

Szonda István: Inas, segéd, mester (tanoncképzés a csizmadia kisiparban Endrődön az 1930-40-es évek időszakában)

A konferencia napján és színhelyén szeretnénk, egy olyan jellegű bemutató-kiállítást rendezni, ahol városunk lakói „egy napig közkinccsé” tennék a gyomai és endrődi iskolákhoz kötődő tárgyaikat (dokumentumok, fotók, emléktárgyak).

Az „egy napig közkinccs” kiállításról bővebb tájékoztatást kaphatnak az Endrődi Tájházban, illetve a következő telefonszámokon: 06/66/282-472; 06/30/4939311; 06/70/6353345

Rendezvényeinkre szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Szonda István (Tájház vezető)

MadiFol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Sipőipari Rt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Gyoma néprajza

Rendezte: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről II. rész

1808-ban osztotta ki az uradalom az Endrőd felőli oldalon elterülő Czifra kertet szőlő alá való földnek. Ezzel „teljes” lett a folyószabályozás előtti gyomai „szőlőskertek listája”. A folyószabályozás után néhány megszűnt kertnek lenni, mivel a területe hullámtérbe esett bele. Ilyen volt, pl. az un. Nagykert és ennek elején az Epreskert. 1842-ből van egy listánk a kertekről területük szerint. Ugyan ez a területet „kapás”-ban adja meg, 1 kapa szőlő területet 250 négyszögölnek számolhatjuk.

Czifra Kert	634 Kapa
Bánom Kert	329 ¼ Kapa
Csepűs Alsó	235 Kapa
Csepűs Felső	223 Kapa
Új Csepűs	112 Kapa
Kutyás vagy Mata Kert	194 2/4 Kapa
Nagy Kert	200 Kapa
Tövis Hát alsó	242 Kapa
Tövis Hát Felső	172 Kapa
Nadrágos Kert	110 Kapa
Új Nadrágos	60 Kapa
Hantos Kert	81 ¼ Kapa
Potzos	62 Kapa
Összesen:	2.655 2/4 Kapa

Egyes adatok szerint a „Tövishát Alsó-Felső” vagy „Tövissze-Hát” nevű kertek a „Czifra Kert” mellett lettek volna, a „Nadrágos Kertek” viszont egészen bizonyosan a Csepűs kert mellett terült el a lakott terület felé eső oldalon, a Fattyasi legelő szélén.

1858-1860 között viszont jóval nagyobb területet adnak meg a kimutatások szőlőskertekből, így az a gyanúnk, hogy az 1842 évi adatsornál megadott „kapás szőlő” =250 négyszögöl kevésnek bizonyul.

1858-60 közötti szőlőterülete Gyomának 413 kh 400 négyszögöl, 1860 végén már 458 kh., 1895-ben 286 kh., 1913-ban 163 kh. Az adatokból is látható, hogy milyen nagy pusztítást végzett a „filoxera” – másképpen gyökértetű – az 1870-es évektől a század

végéig.

A gyakori „vízáradások” ellen – melyek bizony nagy pusztítást végeztek az ültetvényekben – földtöltésekkel védekeztek, a töltéseket magasítva gazzal, kerti hulladékkal, ezt nevezték „gerágyának”. A legelő állatok kártétele ellen az árkok partjára „liciumot” ültettek. A Lycium vagy „ördögcérna” növényt Gyomán és környékén Lincomnak nevezték. Az emlékezet szerint a Csepűs kert körül olyan mély árkok voltak húzva, hogy 19 századi nagy vizek idején halat is lehetett fogni benne. A „kapuk” melletti tulajdonosokról neveztek el az átjárókat – kis „földhidakkal” ellátva – még az 1950-es években is tudták nagy idejű emberek, ti.: „Rigó kapu” / a Rigó Gálokról / és a „Dobó kapu” / a Dobó familiáról/. A 19-20-ik század fordulóján szüntették meg végleg az ősi középkori Gyomáról Egén át Szentjánosra (ma Csárdaszállás), Mezőberénybe vivő utat. Ekkor nagyobb részét felparcellázták kerteknek. Ez jól látszik –ti. a nyomvonala – az 1906-os kataszteri térképen. Egy dűlőt, ami a mai szőlőből a filoxera által kipusztult Csepűs kerten által vezet ki a mostani „országútra”, még itt-ott használatban van. Gyermekkoromban én még láttam ott a Csepűs kert –Fattyas szélébe lelapulva az árok partján pislogni tűzokat, ahogy a lovas kocsival elhaladtunk mellette. No meg a léptenyomon felreppenő fogolycsapatok, hová lettek? Beleevett a fene mindenbe a nagy „kemizálással”. A filoxera után szinte csak kizárólag „direkt-termő” amerikai szőlő terjedt el. Ezzel nem boldogult a gyökértetű. Azért itt-ott volt még a rejtélyes eredetű „hazainak” nevezett apró fekete szemű édesnek mondott szőlő, amiből bort is lehetett csalogatni. Így mondták az öreg nagyatyák. A direkt-termő fajtákból a következők voltak kedveltebbek:

„otelló, poloskaszagú delavári”. Arany János valahol ilyesmit írt ezekről, illetve a belőlük származó italról (s nem borról!) „...savanyú vinkó, mit tőkéje kinjába szült.” Némely gazdák már a 19. század végén is foglalkoztak amerikai alanyra oltással így többen ültettek Kadarka, Bánáti-és Olaszrizling fajtákat. Csemegeszőlőkből Csabagyöngye, Saszla, (Chasselas) vagy gyomaian: „csaszla” voltak kedveltebbek. A 20-ik század elején aztán bővült a választék; Mézesfehér, Izsáki, Sárfehér, Hárslevelű, Oportó, Szlankamenka, csemegeszőlőkből juhcsesű-félék, s Szőlőskertek királynője, Ezeréves Magyarország, stb. Tehetősebb gazdák nem foglalkoztak oltványneveléssel, hanem oltványt hoztattak Abasárról, a pécsi szőlészeti intézettől. Nem térünk most ki a művelési módokra s egyáltalán a szőlőbeli munkálatokra.

Néhány fogalom tisztázására a következőkben térek ki; Filoxéria –(gyökértetű, Dactylosphaera vitifolia), a szőlő legveszedelmesebb kártevője. 1870 táján Magyarország szőlővidékeinek nagy részét elpusztította. Homok talajokban nem pusztít, azt nem tűri. Sőt még az ide átültetett tőkék is megszabadulnak tőle. Az amerikai fajták vastagabb szöveti szerkezete ellenállóbb mint az európaiaké. Kapaalja, kapás-fossor / latin/, Hauer/német/. Honfoglalás előtti, később országossá lett szőlőmérték. 1 kapával 1 nap alatt megkapálható területet jelölt. Pest megyében, Debrecenben, a békési mezővárosokban (így Gyomán is) 200-250 négyszögöl nagyságú területet, de előfordult 270 és 400 nöl nagyságú terület is. „Licium”=„ördögcérna” /Lycium L./ (Gyomán és környékén lincomnak nevezték) ma is sok van belőle, régi kertek, temetők körül. Szúrós gallyú, nagy bokorra növe.

Cs. Szabó István

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendród, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók,
kerti sütők építését határidőre, kifogás-
talan minőségben vállalom! Megrendelés
alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendród, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP REGIONÁLIS RENDEZVÉNYE GYOMAENDRÖDÖN

A gyomaendrői Bethlen Szakképző Iskola és Kollégium ismét jeles szakmai rendezvénynek adott otthont februárban. Gyomaendrődön került sor a Mezőgazdasági Könyvhónap regionális rendezvényére és az ahhoz kapcsolódó szakmai találkozóra.

A FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézetétől, a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetétől és a FVM Békés Megyei Hivatalától érkezett szakemberekből, a város vezetőiből, valamint a helyi gazdálkodók képviselőiből és más érdeklődőkből álló közönséget Gubucz József, az iskola igazgatója köszöntötte. Bevezetőjében kitért a gyomai szakképzés, ezen belül a több mint nyolcvan éves mezőgazdasági szakképzés múltjára, a képzési forma megőrzésére, fejlesztésére, korszerűsítésére tett múltbeli és jelenlegi erőfeszítésekre. Beszélt az eredményekről, a szakiskolai, szakközépiskolai és az akkreditált felsőfokú képzésekről - ez utóbbi keretében a Tessedik Sámuel Főiskola szarvasi és mezőtúri mezőgazdasági tagozatával, valamint a gyöngyösi és hódmezővásárhelyi főiskolák mezőgazdasági karaival kialakított jó együttműködésről, amelynek keretében agrárkereskedelmi menedzserasszisztens, hulladékgyártási technológus és vadgazdálkodási technológus képzés folyik az intézményben. - Részt vesz az iskola a különféle felnőttképzési programokban is, például méhészt és falusi turizmus témákban. A gyakorlati képzést szolgálja a 140 hektáros tangazdaság, a tejfeldolgozó üzem, valamint a falusi turizmus területén a nemrég átadott szállodai színvonalú kollégiumi szárny, s a most épülő korszerű konyha és étterem, amelyek hét végén és nyáron az idegenforgalom számára szolgálnak, év közben pedig a képzést és a diákok ellátását szolgálják. Az iskola szakemberei részt vesznek a mezőgazdasági szaktanácsadó szolgálat munkájában, ezzel is a vidékfejlesztésen és a térség gazdasági, társadalmi felemelkedésén munkálkodva.

Igazgató úr bevezetője után Fehér István, a FVM helyettes államtitkára mondta el megnyitó gondolatait a VIII. Mezőgazdasági Könyvhónap alkalmából. A mezőgazdaság fejlettségi szintjét a nemrég csatlakozott országokban vizsgáló felmérések eredményeit ismertette kitért az emberi és műszaki innováció fontosságára, egyenrangúságára, a kutatás és a fejlesztés egységes szemléletére, az alaputatás és a gyakorlat együttműködésére. Kiemelte a humán tőke fontosságát, a TUDÁS-ban jelölve meg a legfontosabb kitérési lehetőséget. „A tudás gyökerei keserűek, de gyümölcssei édesek” - idézte egykori professzorát tanulásra, kutatásra, publikálásra, egyszerűen tudományos munkára biztatva az ifjú szakembereket. A tudományos könyvkiadásnak pótolhatatlan szerepe van a fejlesztésben, az újabb tudományos eredmények létrehozásában és gyakorlati alkalmazásában.

A megnyitó után előadásokkal folytatódott a rendezvény. Először dr. Gergely Sándor egyetemi tanár előadását hallgathatták meg az érdeklődők „A vidékfejlesztés perspektívái” címmel. - A professzor úr azonos című könyve a rendezvény arúknivalatát gazdagította. - Vetített táblákkal, adatokkal szemléletesen tett előadásában az egyes régiókra lebontva elemezte az elmaradottság mértékét és okait. Az okokat általában az alacsony foglalkoztatási rátában - amely jóval alacsonyabb a munkaképes korúak körében, mint az EU átlag, ezen belül a fogyatékosok foglalkoztatása és a romák munkalehetőségei még elszenvedhetőbb képet mutatnak -, az agrárfoglalkoztatás csökkenésében, az együttműködési készség hiányában az egyének, a települések, megyék, térségek, régiók szintjén egyaránt, és egyes térségek lakosságának nagyfokú alkoholizmusában látja. -Magyarországon legalább másfél millió ember érintett! - Ez is egyik oka a leszakadó térségek versenyhátrányának. Minden vonatkozásban Észak-Magyarország mutatói a legrosszabbak. - Békés megye adatai sem valami fényesek! (A szerző) - Vizsgálódása kiterjedt a vállalkozásokra, a képzésre, a tudományos kutatók számára, az innovációkra. A legjobb helyzetben ilyen szempontból a főváros van, de országosan az EU átlagához képest az egyes területeken akár 30-50%-os elmaradás is tapasztalható.

Szokás a jól képzett szakmunkások hiányáról és a diplomás túlképzésről beszélni, holott egyik sem létezhet a másik nélkül. A műszaki- és agrárértelmség a magas színvonalú szakmunkásképzés letéteményese és az innovációk motorja. A humán értelmség pedig kultúránk fenntartója, értékeink őrzője, amely értékek megőrzése, átadása révén többek közt a vidékfejlesztés szolgáltató ágai-

nak, a vidéki, falusi turizmus tartalmassá tételében is pótolhatatlan szerepet játszik. Egyet érthetünk tehát a professzor úr adatokkal alátámasztott megállapításával: Nem a diplomások száma sok - az EU átlagnak kb. fele -, hanem a fejletlen gazdaság nem tudja felszívni a képzett munkaerőt.

Azonban nem csak a képzés és a foglalkoztatási politika, valamint a műszaki-technikai innováció fontos, de szükség van egy alapvető szemléletváltásra is mind helyi, mind regionális, mind országos szinten. Szolgáltató társadalomra van szükség, ahol a gazdaság a kölcsönös előnyök alapján az egyének és csoportok egymás számára végzett szolgáltatásain alapul. Mert minden ember fogyasztó és szolgáltató - vagy termelő, de akkor a termékével szolgáltató - egy személyben. A szemléletváltást az alapoknál, települési szinten kell elkezdni. Szolgáltató és vállalkozásbarát önkormányzatokra van szükség, a hivatali bürokráciát csökkentő szervezeti-működési átalakításra. A település maga is „termék”, amelyet el kell adni megfelelő image kialakításával, komoly marketing munkával serkentve az innovációt, ösztönözve a fogyasztást.

Fontos a tervezés, a saját elképzelés. A jövőt nem lehet sege-lyekre, pályázatokra alapozni. Mindenki találja ki önmagát! Nagyvonalú, de megvalósítható tervek kellene, mert: „Aki csak a lába elé néz, nem látja a horizontot; aki csak a horizontot nézi, nem látja az akadályokat” - zárta gondolatait Gergely professzor.

A másik előadást Takácsné Hájos Mária, a Tessedik Főiskola szarvasi mezőgazdasági karának tanára tartotta az alternatív gazdálkodás lehetőségeiről, ezen belül a gyógynövénytermesztésről. Erről szól a rendezvényen bemutatott és általa dedikált könyve is. Magyarország Európa gyógynövénykertje. 330 a természetben vadon élő faj létezik nálunk, de a termesztett fajokban is világsők vagyunk. Erőfölényben vagyunk, de ezt a versenyelőnyt csak a megfelelő minőség biztosításával őrizhetjük meg. Az EU szabályozása kedvezőbb, mint más termékek esetében. A konkurencia az EU-n belül nem túl nagy, Franciaország és Spanyolország gyógynövénytermesztése jelentős - de meg sem közelíti a miénket -, az igazi veszélyt Magyarország pozícióira inkább az EU-n kívüli országok, Románia, Bulgária és Kína jelentik az unió nagy felhasználói piacán. A kedvező éghajlat, a vadon termő és természet győngyövények széles fajtaválasztéka és az ezt még tovább javító nemesítés a minőség záloga, ha emellett figyelünk a termesztési körülmények vegyszermentességére, s a kissé drága bevizsgálásra sem sajnáljuk a pénzt, hogy ellenőrzött bio terméket állíthassunk elő.

A szántóföldi növények túltermelése miatt a termelésből kivont területeken át lehetne állni a gyógynövény termesztésre. Ez 10-12 ezer új munkahelyet jelenthet országszerte. A vidékfejlesztésben ez nagyon sokat jelenthet! A támogatás rendszere még nincs egészen kidolgozva, de erre a termékre is érvényes a földalapú és a családi gazdaságokra adható támogatás, valamint a speciális fajonkénti támogatás, amely a már említett drága bevizsgálás költségeinek 50%-át téríti. Meg kell szervezni a képzést, termelés, felvásárlás, feldolgozás, értékesítés és minőségbiztosítás rendszerét. - Ehhez adhat jó alapot Hájos Mária előadása és itt bemutatott könyve.

Az előadások után a résztvevők a Bowling-pálya éttermében ebédeltek, majd az iskola diákjainak műsorával folytatódott a rendezvény, akik már az előadások szünetében is verssel, népdalokkal és néptáncokkal szórakoztatták a közönséget. A szünetekben és az előadások után alkalom nyílt a szakmai találkozó résztvevői számára a kötetlen beszélgetésre, az előadók könyveinek dedikáltatására, és az ismerkedésre a Szaktudás Kiadó, a Mezőgazda, az Agroinfo és más kiadók könyveivel. Mindazokkal, amelyeket a Könyvistálló és partnerei forgalmaznak. A témaválaszték nagyon széles volt az állattenyésztéstől az állatorvoslástól, a növénytermesztésen, kertészetben, vadgazdálkodáson, környezetvédelmen, közgazdasági és európai uniós, valamint vidékfejlesztési, élelmiszeripari kiadványokon, szaktudományos, ismeretterjesztő és hobbi könyveken át a néprajzi, honismereti kiadványokig.

Az érdeklődők lelkesen válogatták és vásárolták az ezúttal kedvezményesen kínált könyveket, mert jól tudják, nagyon is igaz a rendezvény szlogenje, amely szerint: „A Szaktudás meghozza gyümölcsét!”

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A kolozsvári Sapientia erdélyi Magyar Tudomány Egyetem előtt „NEM” transzparencsokkal és „hazaáruló” kiáltásokkal fogadták Eörsi Mátyást az SZDSZ politikusát, aki előadást akart tartani, „Kolozsvár és a tágabb régió perspektívái az EU-ban” címmel. A tiltakozók a december 5-i népszavazásra emlékeztették a politikust amikor pártja az MSZP-vel együtt a „nem” mellett kampányolt.

Az EU külügyminiszterei március 16-án úgy döntöttek, hogy Horvátország nem kezdheti meg csatlakozási tárgyalásait. Ennek fő oka az, hogy nem adták ki Hágának Ante Gotovina tábornokot, akit az ENSZ háborús bűnösnek, de déli szomszédaink népe az 1991-1995 között folyt háború hőségének tart. Egyébként nincs arra konkrét bizonyíték, hogy a tábornok Horvátország területén bujkál. Horvátország csatlakozása az egész régió számára kiemelt érdek, és Magyarország szerint a tárgyalások elhalasztása kockázatos döntés volt a térség integrációja szempontjából.

A szlovák parlament befejezte azt a törvényalkotói munkát, amely a történelmi egyházak egykoron államosított vagy elkobzott vagyonának visszaigénylését szabályozza. A zömmel magyar hívőket tömörítő református egyházat a kollektív bűnösség elve, a benesi dekrétumok alapján fosztották meg annak idején minden vagyonától.

Böjte Csaba az erdélyi árvaházak és gyermekvédelmi központok alapítója nagybőjti lelkigyakorlatot tartott a budapest-zuglói Pádai Szent Antal templomban. A háromnapos lelkigyakorlaton zsúfolásig megtelt a zuglói templom. Böjte Csaba a szeretet, és az egymás felé fordulás fontosságát, a nemet mondás halálával szemben az igenek megtartó erejét hangsúlyozta. „-Sokszor elmondtam: a magyar fiataloknak igent kell mondaniuk a szerelemre, a házasságra, a gyermekvállalásra, a vállalkozásra, a barátságra – és igent kellene mondaniuk a határon túli magyarokra is. A „nemek” a halál szövetségesei, míg az „igenek” az élet társai –összegezte a december ötödikében megnyilvánuló lelki tanulságokat Böjte atya.

„... december ötödike után elgondolkodtam, vajon én a mi erdélyi határainkon túl élő magyarokkal – például a moldvai csángókkal – szemben hogyan viselkedem? Rájöttem arra, hogy én is nagyon sokszor mondtam nemet a kéréseikre, hiszen többször is jelezték, kérték, hogy segítünk rajtuk. A népszavazás másnapján, december 6-án és hetedikén kértem a gyerekektől, hogy csináljon mindenki egy-egy csomagot – össze is gyűlt 800 – én pedig elmentem Moldvába, és a csángó gyerekek közt szétosztottam. Megfogalmazódott a vágyuk, hogy szeretnének egy iskolát. Bennem december ötödike megérlelte: a „nemre” egy igennel kell válaszolni, és ez az igen a moldvai csángók kérése lesz. Így vettünk egy telket, közel 15 hektárosat, ahová egy iskolaközpontot szeretnénk építeni. Május 15-én tesszük le az alapkövet Rekecsinben, az eseményre meghívtuk Mádl Dalma asszonyt és az európai parlamenti képviselőket. Részemről ez az iskola lesz a válasz december ötödikére” – mondta Böjte Csaba ferences atya a lelkigyakorlaton, az „igenek” örömeinek üzeneteként.

Kulák-balladák

Sághy Gyula filmrendező-fotóművész dokumentumfilmje a hortobágyi kitelepítésekről

Sághy Gyula neve nem ismeretlen városunkban, minthogy Kulák Golgota című megrázó fotóalbuma gyomaendrődiek közreműködésével és támogatásával készült, a közelmúltban pedig a Bölcsőtől a Koporsóig c. kiadványa kapcsán keresett fel bennünket a város kiválóságainak egykori szülőhelyét, lakóhelyét és munkáit fényképezve. Hivatás-szerűen végzi múltunk és kultúránk fehér foltjainak föltérképezését. Március 20-án Budapesten a MOM Művelődési Központjában díszbemutatót vetített új filmje: Hortobágyra hurcoltatott címmel az 50-es évek kitelepítettjeinek kálváriáját mutatja be. Sokan úgy vélik, hogy az egykori „uralkodó osztály” tagjait és családait telepítették a kietlen magyar pusztára földet művelni, rizst termesztetni. A valóságban a Dunántúl déli határsávjából, Somogyból és Baranyából ártatlan gazdacsaládokat – karonülő gyerekeket és aggastyánokat is – telepítettek oda a Tito Jugoszláviajával kezdődő háborús hisztéri-

ában. Itt csak egy mondatot hadd idézzünk az egyik, akkor éppen várandós asszony visszaemlékezéseiből: „Csattant a gumibot az arcomon, és négy fogam kiesett ott a helyszínen” [mert nem tudta teljesíteni a kiszabott normát]. A filmre még — sok tanulsága miatt — a közeljövőben visszatérünk. A bemutatót Orbán Viktor volt miniszterelnök és Zimányi Tibor, a Recski Szövetség elnöke nyitotta meg a színiig megtelt díszteremben.

Szilágyi Ferenc

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Evangélikus Oldal

... bár a zsidóktól való félelem miatt az ajtók zárva voltak, eljött Jézus, megállt középen, és így szólt hozzájuk: „Békesség néktek!”
János 20,19

Kedves Olvasó!

A feltámadás utáni evangéliumi elbeszéléseket olvasva szinte mindig ugyanaz a kép tárul elénk. Az, ami szinte végig vonul az összes evangéliumon, már Jézus működésének kezdetétől.

Szinte sajnálkozunk a történeteket hallva mennyi értetlenség vette Őt körül. Még a legszűkebb tanítványi kör is megbotránkozva áll mestere előtt, hiába is próbálja Jézus felkészíteni őket az eljövendőre. Talán sejtjük bánatát, amikor az egymással veszekedő tanítványokat hallja, és érezzük is ezt Jézus szavaiban, amikor a fogadkozó Pétert inti keményen szólva. Bár követték Őt, útját mégis magányosan kellett végigjárnia, nem volt támasza, még az utolsó éjszakán sem, aki együtt virrasztott volna vele halála előtt. Hiába magyarázott, hiába szólt előre haláláról és feltámadásáról.

Az első Nagypénteket követően is az ebből fakadó rettenetes üli meg a tanítványokat. Elmarad a nagy felismerés: 'De hiszen erről beszélt nekünk!' Nincs tovább. Széledő, vagy a félelemtől bénultan magukba zárkózó tanítványokkal találkozhatunk. Még a feltámadást követően is nehezen omlanak le a kétségbeesésük és elveszetségük építette falak.

Olvashatjuk, hogy a tanítványok félve gyűlnek össze, eldugott hátsó szobában bezárkózva. Nem is Jézust várják, hanem a pillanatot, amikor vesztüket akarva újra rájuk tör a templomórság, hogy őket is elhurcolja. Hol is van az az elsőprő erő, amivel útjára indul a feltámadás evangéliuma? Remegő hangú, szánalmas, ijedt és megvert kis sereglet ez, akikben még mindig erősebb a nagypéntek tragédiája utáni sokk, mint a Jézus szavába, ígéretébe kapaszkodó hit: az új élet, a feltámadás és örök élet Jézusi jóvondolése. Eddig úgy gondolták, hogy elrontották az életüket, amikor a Názáreti tanítványai lettek, s most az üres sírról és Magdalai Mária Jézussal való találkozásáról tudomást szerezve is csak a tanácstalanságuk érezhető. Még fogalmuk sincs arról, hogy ők egy új élet birtokosai, és nem kell szégyellniük Krisztus evangéliumát, hanem inkább hirdetniük kell.

És a zárt ajtók ellenére megérkezik közéjük Jézus, és megáll középen. Nem ment el, nem távolodik, hanem újra közéjük lép. Ez az a hely – írja Luther – amikor Vele együtt Isten országa újra

közöttük van.

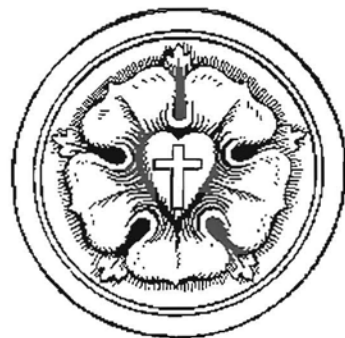
Megmutatja, hogy az maradt, aki volt: a tanítványait szerető, az elveszettet sem feledő Jézus Krisztus. Ő a kezdeményező, szeretetét soha fel nem adó Úr. Aki, ha a tanítványai hűtlenkednek is, hű marad. Ő az, aki az események és a tanítványi kör közepén áll. Nem néma jelenés, hanem beszélő Úr ő. Megszólal, és a régi köszöntést mondja: Békesség néktek! Félelem és bizonytalanság helyett békesség és biztonság.

Ma is sokan vannak, akik zárt ajtók mögött élnek, saját félelmikből épített falak között. Életerünk pedig tökéletes táptalaja ezeknek a félelmeknek. Honnan is meríthetnénk bátorságot, amikor embertől és Istentől való függetlenség ideájával hajszoljuk magunkat, de minduntalan korlátainkba ütközünk? A tudatosan kiüresített és függetlenített szív után nem marad más, csak a végtelen kiszolgáltatottság.

Isten békessége azonban képes kiűzni szívünkéből a félelmet. Az Ő szeretete ehhez a kulcs, amire nyugodtan bízhatjuk életünket. A feltámadás evangéliumában megnyilvánuló szeretete, és ahogyan újra meg újra utána indul a szerető közelsége nélkül magába roskadó embernek, hogy felemelve a szabadulást nyújtsa.

Ehhez azonban Jézus kell, hogy az Ő megillető helyre, életünk középpontjába kerüljön. Vele a középpontban szava valódi békességet teremt.

Horváth Z. Olivér
evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel

Húsvét ünnepét megelőzően postáztuk gyülekezeti körlevelünket Testvéreinknek. Amennyiben evangélikusként nem jutott el Önhöz sem ez, sem a decemberi levelünk, akkor feltehetően nincsen bejegyezve a gyülekezetünk névsorába. Kérjük ebben az esetben keresse a kapcsolatot, hogy a névsorba felvehessük, és a következő körlevelet Önnek is eljuttathassuk.

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogatassák a **Magyarországi Evangélikus Egyházat**, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: **0035**.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

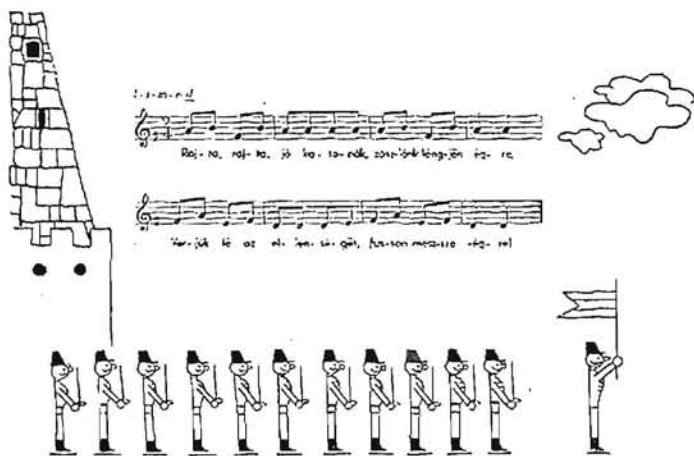
T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

Amikor március 15-ét április 4-én ünnepeltük...

Az elmúlt történelmi időszakban április 4-e nagyobb nemzeti ünnepnek számított, mint a ma-

gyar szabadság nemzeti ünnepe. Pedig az úgynevezett felszabadulás nem a Magyar Nemzet ünnepe, hanem a Szovjetunió diadala volt. Március 15-ét az óvodákban, iskolákban és a magyar

élet minden területén megemlékezés formájában tartottuk meg.

Mit is ünnepeltünk április 4-én? Azt, hogy a magyarországi fegyveres harcok Nemesmedves oszt-rák-magyar határ menti faluban fejeződtek be a szovjet katonák segítségével 1945. április 4-én. (A magyar szabadságharcot is orosz cári sereg segítségével verték le 1849-ben).

1945. április 4-én szokatlan eseménynek számított a harangszó, a nemzeti zászlók kitűzése és a hangszórók hangos jelentései (hiszen éppen nagypéntek volt akkor). Vége a háborúnak! Örvendeztünk.

Kik voltak a magyarok ellenségei a történelmünk során? A gyermeki tudat szerint is a törökök; a labancok, akik a Habsburg császár katonái voltak, akik a szabadságharc leverői voltak orosz cári hadsereg segítségével; később a fasiszták.

A hazafiság tartalmát az ellenség kiűzése jelentette, bár ezt a feladatot jelen esetben nem a magyarok, hanem a szovjet hadsereg teljesítette, akik azután sem vonultak hazájukba, hanem itt töltötték a mőzesi 40 évet hazánkban, baráti alapon, nehogy ellenséges hangulat legyen köztünk. Őrizték a békét...

Mivel a gyermeki tudatban az ellenség fogalma magyarellenesség – nemzetellenességben jelenik meg, így harci játékokban ellenség szerepet senki se akarta vállalni. Egy ovis gyermek rajza az egri vár védelmét ábrázolta. Pontosan a török basa lefejezését. A várvédők sőt még az ellenséges basa is vidámnak látszott. Felfelé görbülő kifli szája volt mindenkinek, még a kép alakulását figyelő gyerekeké is. Vidultak a magyar győzelem miatt. Hála az Egri csillagok filmsorozatnak.

Egy április 4. ünnepünkre meghívtunk egy katonatisztet a Kiegészítő Parancsnokságról. Csoportom – a nagy csoport – a megelőző március 15-i megemlékezés harci dalait (Kossuth nóták, katonadalok, toborzók, huszár nóták) énekelte. Közben a katona bácsira is figyeltem. Önkéntelenül is a dalok ritmusát lépés ritmusban lábfej dobbanással kísérté. Győzelemnek éreztem... A gyerekek kérdései is arra irányultak, hogy hány ellenséget kergetett el a katona bácsi? A hazafiság csíráját éreztem kérdéseikben, és ezt jó jelnek tartottam.

Kedves gyerekek! Daloljátok vidáman a kis csatadalt és őrizzétek meg magyar nemzeti gondolatokat, érzéseiteket! A mai időkben magyarnak maradni a legnagyobb győzelem!

Szeretettel: Gabi óvó néni

Csődörös huszárak

A képen középen Oberleutnant (főhadnagy) Kokovai András, balján Korporál (tizedes) Hornok Máté, jobbján Korporál Hunya Imre.

Hornok Máté 1911-ben vonult be a Temesvári 7-es Divízióhoz. A kép a háborút megelőző években készült.

Fiatalokról fiataloknak

Vallomás a Nagykunságról

Mit is írhatnék? Mit is írhatnék egy hatalmas, sivár pusztáról, ahol csak az egymást követő kisebb-nagyobb települések elsuhanó házai török meg a monoton egyhangúságot?! Ahol a vályogépületek düledező falai éppúgy tükrözik a nyomorúságot, mint a megfáradt öregek lassú, vontatott sétája. Ahol a táj és az apróbb falvak ugyanolyan kietlenek... mégis mit lehet erről írni?!

Hát pont ezt!... hogy sivár, hogy kietlen, hogy üres...és mégsem érezzük ilyennek. Mert igazából nem is ilyen. Ez csak álca, amivel megtéveszti a figyelmetlen nézelődőket. De ez az álca lehullik, csak akarnunk kell. Akarni kell látni a jót, a szépet, az értékeset. Mert van belőlük bőven... még itt is.

Magam is alföldi gyerek vagyok. Tudom milyen a síkság. Legalábbis azt hittem. De azt sosem gondoltam volna, hogy ilyen is tud lenni. Utunk messzire vezet. A hegyekbe. De előtte át kell vágnunk ezen a hatalmas területen, a Nagykunságon.

A pusztá pusztá marad álca nélkül is. De már nem is olyan kopár. A meszszeségben fák, sőt erdők bontakoznak ki. Előttünk óriási részen megművelt parcellák, valamelyik frissen felszántva, valamelyik elhanyagolva. Egy traktor mellett haladunk el, ami épp' most szántja fel az út közelében álmosan elnyúló földet. Már félig készen is van, és milyen vicces!...felszántotta a dombot is. Csak most veszem észre, hogy van domb is. Errefelé igen furcsa, hiszen nem sok „nőtt ki” a földből. A szürke háttérbe igencsak beleolvad az a három szürke kis nyúl, amelyik a szántóföld közepén ülve lakmározik. Gondolom, nem sok élelmet találnak ilyenkor télen. Már kezd nyomasztóvá válni ez a háborítatlan nyugalom, amikor végre elérkezünk az első településhez. Na, majd itt aztán ámulhatok-bámulhatok!... gondoltam én naivan. Persze félig-meddig igazam lett, mert tényleg elámultam. A falu olyan volt, mint valami kísértetjárta hely. Apró házak, apró udvarok, sok közülük kerítés, fedél, és fal nélkül. Egy-két öreg csoszogott az utcán, vagy álldogált háza előtt. Tekintetük sokat elárult, öröm abban nem volt.

Az egyetlen izgalmas dolog az erődítményszerű – a házakhoz képest gígaszi méretet öltő – templom volt. És az, hogy a temetőt nem kerítették be. Ott árválkodott, mint valami gazdátlan, elhagyatott hely. Megállapítottam: ez itt református vidék.

Nem akarok tovább menni! Ennyi ebből elég volt! De aztán csak hajtott a kíváncsiság: vajon mindegyik ennyire lepusztult? A választ szerencsére hamar megtaláltam: nem. Sőt ahogy egyre több és több településen áthaladtam, élvezni kezdtem ezt, hogy mindig találom valami olyat, amit már az előzőekben is láttam. Az óriási templomot, a

bekerítetlen temetőt, a rozoga kalyibát, a lelassult, öreg embereket. Ezek mind-mind visszatérő elemek, ezek már jellegzetességek. Persze mindig láttam újat is. Egy-egy modernebb épületet, városközpontot, újabb utakat, a városon kívül lovardákat gyönyörű lovakkal. Ahogy haladtunk egyre összetettebb és szebb lett a táj és vele a város, a lakók is. En is kezdtem jobban érezni magam.

Aztán az egyik településen a központba kellett bemennünk, hogy onnan folytassuk utunkat. Ott megláttam! Olyan kecses, olyan csodálatos volt. Hatalmas tömege egyáltalán nem tűnt nehézkese, inkább csak kihangsúlyozta vele felsőbbrendűségét; s valóban kitűnt a többiek közül. Körülötte park és szobrok. Mi ez? Valami század eleji palota vagy színház? Nem. Ez csak a: KÖZSÉGHAZA. Mégis annyira szép és tiszta, ki gondolná, hogy csak egy egyszerű közintézmény. Ráadásul az volt az érzésem, hogy én már jártam is itt. Vagy ez is csak egy jellegzetesség? Mint később kiderült: igen. De tekintélye szememben semmit sem csökkent. Kezdték érdekelni, milyen meglepetéseket tartogat még számomra ez az út.

Nem sokkal azután, hogy elindultunk, édesanyám így szólt: „Figyelj! Inentől kezdődik a Nagykunság!”

Na, persze. Mert az csak úgy el tud kezdődni, aztán meg hirtelen vége szakad. Vége lesz és kezdődnek a monumentális hegyek, átrajzolódik a városok képe, megjelennek az útszéli Krisztuskeresztek és a kereszt a templomok tetején, mintegy jelezve, hogy ez már katolikus vidék. Na persze.

Akkor ámultam el legjobban, amikor ez bebizonyosodott. Amilyen gyorsan elkezdődött, olyan gyorsan vége is lett. Mikor anya szólt: „Na eddig tartott...” oldalra néztem és megláttam egy teljesen más vidéket. Más emberek, más városok, és később még a hegyek is előbukkantak. Nem volt

ismerős. Idegennek éreztem mindent és mindenkit. Mit keresek itt, csak egy betolakodó vagyok. Bezzeg az előbb még minden az enyém volt, mindent ismertem. Furcsa. Sosem gondoltam volna, hogy ilyen könnyen kicsúszik alólunk az egész. Pedig megtörtént, kicsúszott. De én nem felejttem el. Mert annyira jellegzetes, annyira más vidék;

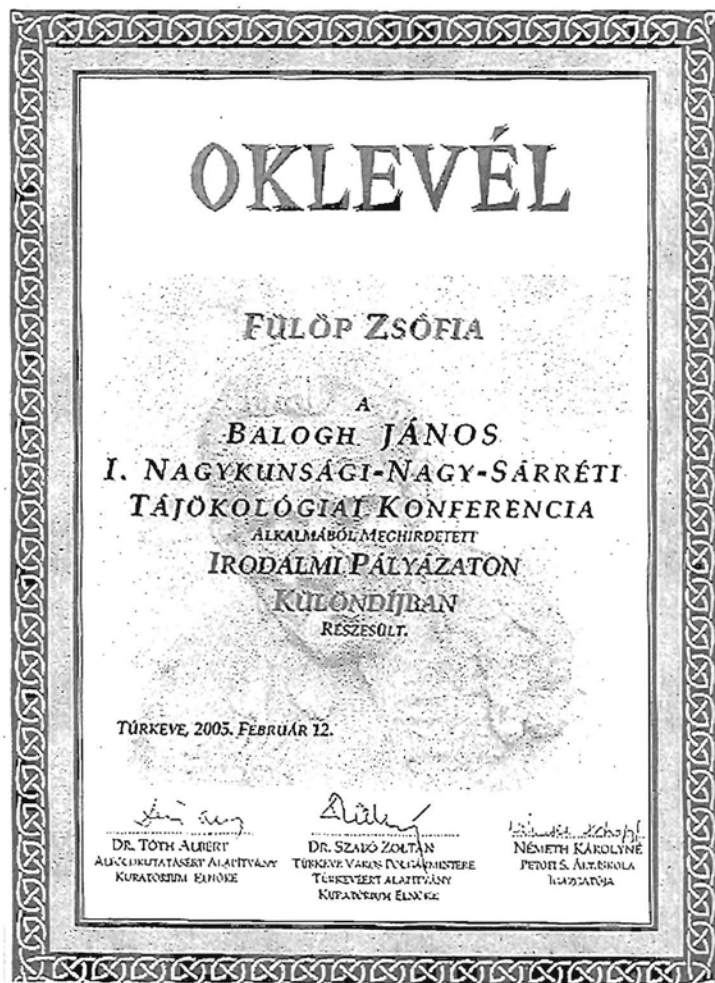
Tele izgalmas, szép résszel és sivár nyomorúsággal.

Tetszett... nem tetszett. Ugyan már, csak el tudom dönteni?! Nem! Nem tudom eldönteni. Nem egyértelmű. De ez nem azt jelenti, hogy közömbös vagyok iránta. Csak nem tudok dönteni. De ez nem is igazán fontos most. Az viszont igen, hogy történt valami. Valami, ami megfoghatatlanul beleivódott a képzeletembe. Valami, ami nem hagy nyugodni, hiába telnek a napok. Furcsa ez, de elkezdett érdekelni... a NAGYKUNSÁG.

FÜLÖP ZSÓFIA

Kner Imre Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola tanulója,
11. OSZTÁLY

Az írás az alábbi oklevél tanúsága szerint irodalmi pályázaton különdíjat kapott.

Prodalni oldal

folytatás a címlapról megjelenik a Szépség koldusa, a mester, Juhasz Gyula ajánlásával.

József Attila Isten kegyelméből való költő... nagy fiatalága olyan ígéretekkel teljes, amelyeknek a beváltása... őt a jövődö magyar poézis legjobbjai és legigazabbjai közé fogja emelni..."

Előtte még sokat kell tanulnia, tapasztalnia... szenvednie. Hiszen ott a Lázadó Krisztus miatti meghurcoltatás, a Tiszta szívvel, amely következményeivel fordulópontja életének.

Pest, Bécs, Párizs... növekedés és nélkülözés... Háta mögött a Nem és kiáltok, a Nincsen apám, se anyám c. kötetekkel, s a magánélet válságos periódusaival. Fellobbanó és kihunyó szerelmek, szanatórium, neuraszténia grávisz.

A gazdasági válság idején az illegális Kommunista Párt tagja, mellyel néhány év múlva megszakítja a kapcsolatot. Mellőzések, magáramaradottság, feszült idegállapot. Orvosai 1932-től csöndes skizofrénnak tartják. Pszichoanalitikus kezelések, a freudizmus nézetei, s közben nagy gondolati költemények: A város peremén, Elégia, Óda, Téli éjszaka... Költészetének kulcsszavai: csönd, nedves, nehéz, merev, kés, vas, fagy, tél, sötét, homály, éjszaka... később már: gyermek-felnőtt férfi; kín, szenvedés – boldogság, játék, csalódás, csalás – hűség, rács, ketrec, börtön, - végtelen idő és tér; bűn, bűntu-

IMÁDSÁG MEGFÁRADTAKNAK

Alkotni vagyunk, nem dicsérni.
Gyerekeink sem azért vannak,
hogy tiszteljünk bennünket
s mi, Atyánk, a te gyerekeid vagyunk.
Hiszünk az erő jó szándokában.
Tudjuk, hogy kedveltek vagyunk előtted,
akár az égben lóksz, akár a tejben,
a nevetésben, sóban, vagy mibennünk.
Te is tudod, hogyha mi sírunk,
ha arcunk fényét pár könnyecsepp kócolja,
akkor szívünkben zuhatagok vannak,
de erősebbek vagyunk gyöngye életünknel,
mert a fűszálak sose csorbulnak ki,
csak a kardok, tornyok és élő igék.
Most mégis, megfáradván
dicsérettel keresünk új erőt
s enmagunk előtt is térdet hajtunk, mondván:
Szabadíts meg a gonosztól.

Akarom

ISTEN

1
Hogyha golyóznak a gyerekek,
az isten köztük ott téntereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinostítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen
minden dolgában tetten értem.
S tudom is, miért szeret engem –
tetten értem az én szívemben.

ISTEN

Láttam, Uram, a hegyeidet
s olyan kicsike vagyok én.
Szeretnék nagy lenni, hozzád hasonló,
hogy küszöbödre ülhessek, Uram.
Odatenném a szívemet,
de apró szívem, hogy tetszene neked?
Roppant hegyeid dobogásában
elvész az ő gyöngye dadogása,
mert nem tudom hát sokkal szebben,
mint a hegyek és mint a fűvek,
s ágyam alatt hál meg a bánat:
szívünkben szép zöld tüzek égnek,
hogy az elfáradt bogarak mind hazatalolnak, ha esteledik,
s te nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
ott állsz az útjuk végén –
meg nem zavarlak, én uram,
elnézel kis virágaink fölött.

2
Én már fiatal ember lettem,
a boltba gyerek megy helyettem.
De ha néki valami kéne,
a boltba én futnék el érte.

Fütyörészve a szép időben,
esernyő nélkül az esőben,
a kocsitól lenn szaladnék,
magamra kabátot se kapnék.

De az autót frissen, fűgőn,
ha nem is töfföl, kikerülném.
Hisz ha valahogy elgázolna,
hiába mentem én a boltba.

Megválogatnám a portékát,
ahhoz mennék, ki olcsóbbért ad.
S mielőtt akármit elhoznék,
hosszan, sokáig alkudoznék.

Aztán, hogy Néki odaadnám,
jó kedvű meglátnám az arcán.
Szeme csillogna, megköszönné,
mást nem is küldene boltba többé.

dat, bűnbánat – bocsánat egymást kiege-
szítő egysége.

A semmi, űr, hiány – s szemben az ér-
telem, rend, szabadság, béke, boldogság,
játék, idill.

A bomló elme s a tökéletesen megal-
kotott versek különös egysége. Ahogyan
az orvosi szakvélemény is megállapítja: „
a művön inkább csak a fenyegető elmebe-
tegség érintése látszik.”

Közösséghez tartozás, elfogadottság,
„a szép jóság s a szelid értelem”, az emberi
lét teljessége utáni vágy – családdal, társ-
sal –, „menedék – keresés”...

„Jó volna megint együtt lenni veletek
– írja barátjának halála előtt nem sokkal
Balatonszárszóról. Sokat változtam, talán
egészen megöregedtem. Hozzá kell most
szoknom újból a világhoz. Talán sikerülni
fog...”

Hite, istenélménye nem nyújtott megnyugvást, amit életkörülményeivel és „örökölt vallásával” magyaráznak: a görögkeleti vallásban nyugodalmat nem lett, csak papot, írja magáról. Sík Sándor szerint: „Istenélménye végigkíséri a pályán. Csak az Istenhez való viszonya változik, nem maga az istenkép.”

József Attila harminckét évet élt. Költészete örök, hatása rendkívüli.

Pilinszky János ezt írja a már említett József Attila emlékkönyvébe c. írásában:

„Mikor meghalt, nem volt semmije. És ma költők tudják csak igazán – egész világ a birtoka: fűszálak és csillagok, sőt a szótár egyes szavai, amiket büntetlenül senki el nem vehet tőle.”

Polányi Éva

CSÖNDES ESTÉLI ZSOLTÁR

Ó Uram, nem bírom rimbe kovácsolni dicsőségedet.
Egyszerű ajakkal mondom zsoltóramot.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.
Tudom, hogy zöldél a fű, de nem értem,
minek zöldél, meg kinek zöldél.
Érzem, hogy szeretek, de nem tudom, kinek a száját
fogja megegetni a szám.
Hallom, hogy fú a szél, de nem tudom, minek fú, mikor
én szomorú vagyok.
De ne figyelmezz szavamra, ha nem tetszik Neked.

Csak egyszerűen, primitíven szeretném most Neked
elmondani, hogy én is vagyok
és itt vagyok és csodállak, de nem értelek.
Mert Neked nincs szükséged a mi csudálásunkra,
meg zsoltóralásunkra.
Mert sértik füledet talán a zajos és örökös könyörgések.
Mert mást se tudunk, könyörögni, meg alázkodni,
meg kérni.

Egyszerű rabszolgád vagyok, akit odaajándékozhat
a Pokolnak is.
Határtalan a birodalmad és hatalmas vagy meg erős,
meg örök.
Ó, Uram, ajándékozz meg csekélyke magammal engem.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

A KUTYA

Oly lompos volt és lucskos,
a szőre sárga láng,
éhségtől karcsú,
válytól girhes
szomorú derekáról
messze lobogott
a hűvös éji szél.
Futott, könyörgött.
Tömött, sáhajító templomok
laktak a szemében
s kenyérhéját, megymást
keresgélt.
Ugy megsajnáltam, mintha
belőlem szaladt volna
elő szegény kutya.
S a világból nyüvönten
ekkor mindent láttam ott.

Lefekszünk, mert így kell,
mert lefektet az este
s elalszunk, mert elaltat
végül a nyomorúság.
De elalvás előtt még,
feküdvén, mint a város,
fáradtság, tisztaság,
hűs boltja alatt némán,
egyszer csak előbúvik
nappali rejtekéből,
belőlünk
az az oly-igen éhes,
lompos, lucskos kutya
és istenhulladékot,
istendarabkákat
keresgél.

Ízes Ízek

Április

Rakott paraj

2 kg zsenge parajt vízben többször átmosunk. Forrásban lévő szódadikarbónás, enyhén sós vízben 3 percig főzzük, majd lecsepegtetjük. Egy mély tűzálló tálat margarinnal kikenünk, az aljára parajleveleket teszünk, majd rá egy réteg zsemleszeletet. Meghintjük tört fokhagymával, borssal és meglocsoljuk csipetnyi sóval ízesített tejjel, reszelt sajttal, majd beborítjuk parajlevelekkel. A rétegezést többször ismétljük, a végén parajlevelekkel borítjuk és margarin darabokat teszünk rá. Lefedve közepes tűzön 25 percig sütjük, Tányérra szedve meghintjük reszelt sajttal.

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.
MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL!

További információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

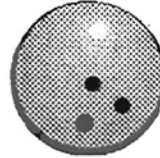
növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és
66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

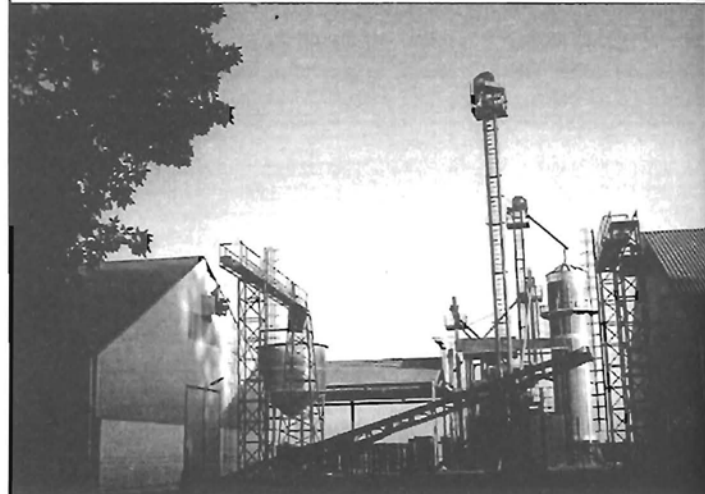
5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

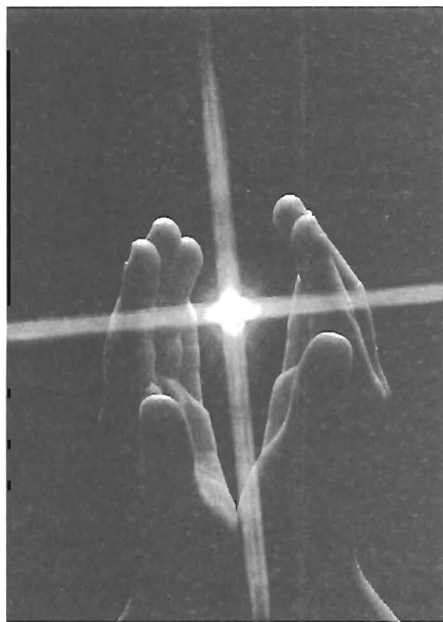
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*"Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség."*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezzünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

Id. FARKAS MÁTÉ, aki Endrődön az Ifjúsági Lakótelepen élt, életének 91. évében, március 14-én befejezte földi pályáját és az örökké-

valóság honába költözött. Gyászolják: családja, ismerősei.

HANYECZ TERÉZIA, aki a Korányi utcában lakott, február 26-án 91 éves korában viszszaadta lelkét teremtő Urának, elköltözött az élők sorából. Gyászolják: rokonai, szomszédai, ismerősei.

KRAJCZÁR VILMOS, aki korábban az Apponyi utcában, majd a Petőfi utcában lakott, életének 50-ik évében hosszú, súlyos betegség után befejezte földi pályáját, elköltözött az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei, rokonai, ismerősei.

őzv. POHARELECZ LÁSZLÓNÉ OLÁH ILONA, aki Endrődön élt, 66 éves korában váratlanul visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: családja.

SZABÓ LAJOS, aki Hunyán a Táncsics u. 22. sz. alatt élt, 59 éves korában elhunyt. Gyászolják: gyermekei, unokái, testvérei és a rokonság.

SZUROVECZ ZOLTÁN volt endrödi lakos március 6-án 56 évesen, türelemmel viselt súlyos betegség után megtért teremtő Istenéhez. Gyászolják: felesége, két leánya és két testvére és a rokonai.

TÍMÁR EDE GYÖRGY Selyem úti lakos, február 25-én életének 84. évében rövid betegség után elhunyt. Gyászolják: felesége, fia és családja.

VÁRJÚ LAJOS, aki Hunyán a Sallai u. 14. sz. alatt lakott, 74 éves korában elhunyt. Gyászolják: gyermekei, unokái és a rokonság.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A gyászoló család köszönetet mond mindazoknak, akik id. FARKAS MÁTÉT utolsó útjára elkísérték.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Templomi énekkar a 60-as évek végéről - Sánta Antal káplán atya mellett a nemrég elhunyt Szurovecz Zoltán hajdani ministráns

Endrödi Polgári Iskola
1933

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT GYÖRGY HAVA

Információ gazdálkodóknak

Traktorosok felvonulása városunkban

A gyomaendrödi gazdatüntetést fotózta: Weigert József

Március 13-án megszületett a megállapodás a Kormány és a Gazdák között.

Hunya Lajos, a Gazdakör elnöke köszönti a tagságot és bejelenti a megállapodást.

Nőnap köszöntés

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 5. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. május

Két pápa

Mély megdöbbenéssel vette a világ tudomásul a nagybeteg II. János Pál pápa halálhírért április 2-án.

Április 8-án temették el a római Szent Péter bazilika kriptájában. A temetési szertartást Joseph Ratzinger bíboros vezette. Nem sokkal később, április 19-én épp őt választották pápává, aki a XVI. Benedek nevet vette fel.

Ratzinger bíboros, azaz ma már XVI. Benedek pápa temetési beszédével emlékezünk meg a két pápáról.

„Kövess engem!” – mondja a feltámadott Úr Péternek. Ez az utolsó szava a tanítványhoz, akit arra választott ki, hogy legeltesse juhait. „Kövess engem!” – ez a krisztusi tömör szó kulcsot jelent annak az üzenetnek a megértéséhez, amely siratott és szeretett Pápánk, II. János Pál életéből fakad. Testét ma a földbe helyezük mint a halhatatlanság magvát – szívünk telve van szomorúsággal, de egyszersmind örömteli reménnyel és mélyszéges hálával.

Ezek az érzések élnek szívünkben, Krisztusban szeretett Fivéreim és Nővéreim, akik jelen vagytok itt a Szent Péter téren, a környező utcákban és Róma város különböző helyein. A várost ezekben a napokban csöndes és imádkozó tömeg tölti meg. Mindannyiútokat szívből köszöntelek! A bíborosi kollégium nevében is köszöntöm az államfőket, a kormányfőket és a különböző országok küldöttségeit. Köszöntöm az érsekeket, püspököket, papokat, szerzeteseket és szerzetesnőket valamint az összes földrészről érkezett minden hívőt; különösképpen a fiatalokat, akiket II. János Pál pápa szeretett az Egyház jövőjének és reményének nevezni. Köszöntésem szava jusson el azokhoz is, akik a világ minden részén a rádió és televízió révén egyesülnek ezzel a közös imádsággal a szeretett Pápa temetésének szertartása alkalmából.

„Kövess engem!” – Karol Wojtyła fiatal diák kora óta lelkesedett az irodalomért, a

színházért és a költészetért. Egy vegyszer-gyárban dolgozva, körülvéve és fenyegetve a náci terrortól, meghallotta az Úr hangját: „Kövess engem!” Ebben az egyedi környezetben kezdett filozófiai és teológiai könyveket olvasni, majd belépett a Sapieha bíboros által létrehozott földalatti szemináriumba, végül a háború után befejezhette tanulmányait a krakkói Jagelló Egyetem teológiai karán. Sokszor szolt papokhoz írt leveleiben és életrajzi könyveiben papságáról, amelyre 1946. november 1-jén szentelték fel. Ezen szövegekben az Úr három mondásából kiindulva értelmezi papságát. Mindenekelőtt ebből: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvelek, hogy menjetek, teremjete gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt” (Jn 15,16). A második a következő: „A jó pásztor életet adja juhaiért” (Jn 10,11). És végül: „Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben” (Jn 15,9). Ebben a három mondatban látjuk Szentatyánk egész lelkét. Valóban elment mindenrovára fáradhatatlanul, hogy gyümölcsöt hozzon, gyümölcsöt, amely megmarad. „Keljete föl, menjünk!” – ez a címe utolsó-előtti könyvének. „Keljete föl, menjünk!” – ezekkel a szavakkal ébresztett föl bennünket megfáradt hitünkben, a tegnapi és mai tanítványok álmoságából. „Keljete föl, menjünk!” – mondja ma is. A Szentaty a legteljesebb értelemben pap volt, mert életét felajánlotta Istenért és juhaiért valamint az egész emberi családért, az Egyház mindennapos szolgálatának önjáldékozása által és mindenekelőtt az elmúlt hónapok nehéz megpróbáltatásai által. Így valóban eggyé vált Krisztussal, a jó pásztorral, aki szereti juhait. És végül „maradjatok meg szeretetemben”: A Pápa, aki találkozni szeretett volna

mindenkivel, aki képes volt megbocsátani és megnyitni szívét mindenki felé, ma is az Úrnak e szavaival mondja nekünk: Megmaradva Krisztus szeretetében megtanuljuk Krisztus iskolájában az igaz szeretet művészetét.

„Kövess engem!” 1958 júliusában Karol Wojtyła számára az Úr követésének új szakasza kezdődik. Karol szokása szerint kenus fiatalok egy csoportjával a Mazúri tavakra utazott nyaralni és együtt lenni. Azonban egy levelet vitt magával, amely meghívta, hogy jelenjen meg a lengyel primás, Wyszyński bíboros előtt, és kitalálhatta ennek a találkozásnak az okát: krakkói segédpüspökké történő kinevezését. Elhagyni az egyetemi tanárságot, elhagyni ezt a fiatalokkal való ösztönző közösséget, elhagyni a szellemi élet nagy porondját, amelynek célja az emberi teremtmény misztériumának megismerése és értelmezése, létünk keresztény értelmezésének mai világban történő felmutatása volt – mindez úgy tűnhetett számára, mint önmaga elvesztése, elveszteni mindazt, ami ennek a fiatal papnak emberi identitásával lett. „Kövess engem!” – Karol Wojtyła elfogadta, az Egyház hívásában Krisztus hangját hallva meg. Így aztán megbizonyosodott róla, mennyire igaz az Úr szava: „Aki folyvást azon fáradozik, hogy életét megmentse, elveszíti, aki ellenben elveszíti, az megmenti” (Lk 17,33). Pápánk – tudjuk mindany- *folytatás a 87. oldalon*

Önnel joga van tudni...

Hogy miről döntött a Képviselő-testület március végi ülésén

A 2005. évi piaci és vásári díjtételek eltérő mértékben változtak, a változás mértéke 0-19,04% közötti emelés.

Dr. Dobos Erzsébet fogszakorvos a 4. sz. fogorvosi körzetben átadta a fogorvosi feladatokat Dr. Békés Annamária fogszakorvosnak május 1-től.

A Polgármesteri Hivatal 2004. évi munkájáról szóló beszámolót a testület köszönettel tudomásul vette. Néhány figyelemre méltó adat: A hivatal létszáma 2002 évben 62 fő volt, 2004-ben: 60 fő. A létszám megoszlása végzettség szerint: alapfokú képzettségű: 2 fő, középfokú képzettségű: 30 fő, felsőfokú végzettségű: 28 fő. Új lakóépületre kiadott építési engedélyek száma: 2003-ban: 24, 2004-ben 19, építéssel kapcsolatos ügyiratok száma: 880. Házassági anyakönyvi bejegyzés Gyomán 62, Endrődön 8, halotti bejegyzés Gyomán 61, Endrődön 55, hagyatéki ügyek: Gyomán 162, Endrődön: 121. 2004-ben 9 talált tárgyat vittek be, melyeket 3 hónapig őriznek, utána átadják az adóhatóságnak értékesítés vagy selejtezés céljából. 2004-ben szabálysértés elkövetése miatt 149 személy ellen tettek feljelentést, a feljelentések száma 150 volt, ebből különféle okok miatt 36 esetben kellett az eljárást megszüntetni. 599 esetben indult végrehajtási eljárás. 390 esetben behajtásra került összesen 841.000.-Ft, 209 esetben a helyszíni bírság behajtása jelenleg is folyamatban van. Az ügyirat forgalom 2004-ben 24.163 db volt, ami az előző évhez képest 8,6%-kal nőtt. A közterület felügyelő szóbeli és írásbeli figyelmeztetést 480 esetben alkalmazott, helyszíni bírságot 130 esetben, szabálysértési feljelentést 78 esetben tett, 80 esetben értesítette a gypmestert kóbor kutyák befogására.

A Képviselő-testület elfogadta a településen folytatott drogreprevenációs tevékenységgel kapcsolatos tájékoztatást, amelynek lényege: az oktatási intézmények egymással és a Rendőrséggel, valamint a Védőnői szolgálattal szorosan együttműködve szervezett formában és folyamatosan a tanulók mindennapi életébe az iskolai élet mindennapjába beépülve látják el a drogreprevenációs feladatokat. Az önkormányzat pénzt biztosított az éves költségvetésében az un. DADA (dohány, alkohol, drog, AIDS) program megvalósítására. A képviselők tájékoztatást kértek a tényleges ellenőrzések tapasztalatairól, amelyre a következő ülésén kerül majd sor.

Elfogadásra került a Közalapítvány Gyomaendrőd Város Kögyűjteményeiért 2004. évi közhasznúsági jelentése, 1.180 e Ft mérleg főösszeggel és -79 e Ft tárgyévi eredménnyel.

Pályázatok benyújtása:

Kner Imre Gimnázium kollégiumának felújítására, melynek sajáterő igénye 3,8 millió forint, a felújítás végösszege 18,8 millió forint.

Selyem és Fazekas út felújítására, melynek végösszege: 86,1 millió forint, a sajáterő szükséglet: 36,2 millió forint.

Liget Fürdő komplex fejlesztésére, melynek sajáterő szükséglete 28 millió forint.

2006. évi címzett támogatásra igény bejelentés: Kis Bálint Általános Iskola (Fő úti épületének bővítése, 15 tanteremesre, tornateremmel és akadálymentesítéssel), beruházás összege: 665 millió forint, sajáterő szükséglet 10%.

Teljes körű biztonságvédelem kialakítása, sajáterő szükséglet 100 ezer forint.

Hősök tere környezetrendezése és parkfelújítása, melynek során a meglévő burkolat cseréjére kerül, a koszorúzási helyszínek és pihenőterek és sétautak kerülnek kialakításra, füvesítés, parkosítás, padok, hulladékgyűjtők, cserjefelületek, köztéri tárgyak, játszótéren fajtékok elhelyezése, stb. A tervezett költség: 20,9 millió forint, a támogatás 6,5 millió forint.

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrői civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kéri, az ez évi támogatást is.

Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek, Gyomaendrői Kikicsoda? megjelentetése. Adószám:19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám:18372276-2-04

Cukorbeteg Gyomaendrői Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tüzlő Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608 -1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám:18379383-1-04

Gyomaendrői Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrői Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrői siketek és nagyothallók segítése. Adószám: 18380558-1-04

Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

Városunk zöldterületének fásítására kiírt közbeszerzési pályázatot a Gyomaszolg Iparipark Kft nyerte, melynek értelmében 11 helyszínen összesen 575 db facemete kerül kiültetésre.

(Fazekas úti játszótér: 48, Népliget utca: 25, Sportpálya: 60, Kilián utcai játszótér: 55, Okt. 6 Ltp: 70, Blaha L. utca: 74, Fő út: 32, Vásártéri Ltp:78, Katona J. u. 37, Ságvári E. u: 71, Szabadság téri sétány: 25 db). Védjük és óvjuk a majd növekvő facemetéket!

A Református temető beépítési tervét a Nagy Sándor utcai részen a testület tudomásul vette azzal, hogy az elő-közművesítés költségeit a földrészlet tulajdonosai viselik.

A Holtágak bérlőinek kérésére a Testület meghosszabbította a bérleti időt 2019. december 31-ig.

A csorda kihajtását úgy engedélyezte a Testület, hogy a jószágok kísérését a Hunyadi és Kazinczy úti találkozásig az állattulajdonosnak kell biztosítani.

Békés Megyei Vízművek RT. közgyűlése 2005. évre a vízdíjak 6%-os, a csatornadíjak 11%-os emeléséről döntött.

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Domokos László országgyűlési képviselőnk postájából:

2005 a nemzeti konzultáció éve

A 2004-es év a nagyotmondás és a ráfizetés éve volt. Hiszen hosszú idő óta ebben az esztendőben csökkent először a bérek reálértéke, ismét az inflációt meghaladó mértékben nőttek az árak, közel 30 ezer fővel többen lettek munka nélkül, a gazdáknak nem fizették ki a jogos járandóságait, a vállalkozóknak a jogosan viszszejáró ÁFA-t, a nyugdíjmelést pedig talán kétszeresen is elvitte a lakásrezi és gyógyszerár-emelés.

A falun élők úgy érzik, magukra hagyták őket, hiszen iskoláikat, és postáikat sorra megszüntetik, a MÁV- vonalakat megkritikálták, egyre bizonytalanabb az élet, és felmerül bennük a kérdés: van-e jövője a falujuknak. A Fidesz szerint a falunak lehet és kell is, hogy jövője legyen. Az MSZP-SZDSZ kormányzatnak nincs átgondolt terve, elképzelése arról, milyen jövőt szán a falunak, amely alapján meghozhatná döntéseit, ezért Faluparlamentekre van szükség, kezükbe kell venniük sorsuk alakulását a falun élőknek, és meg kell, hogy vitassák, milyennek szeretnék az életet felülni.

Az egészségügyi helyzetét elemezve elmondhatjuk: az egészségügyet nem üzlet, hanem nemzetpolitikaként kell kezelni, és nem lehet figyelmen kívül hagyni a majd két millió embernek a szavazatát, aki az egészségügyi intézmények privatizációjának leállítására állt.

A nők problémái közül a munkavállalás nehézségeit kell kiemelni, ezért a részmunkaidős foglalkoztatás támogatása és a családi, a nevelt gyermekek számát is figyelembe vevő adózás mellett állunk ki és arra biztatjuk a nőket: vegyenek részt bátrabban a közéletben.

Célunk, a 2005-ös évben: lehetővé kell tenni azt, hogy minden ember eljuthasson hozzánk, és elmondhassa a véleményét, és minden magyar ember lehetőséget kapjon arra, beleszólhasson sorsa alakulásába. Ennek érdekében lett a 2005. év a nemzeti konzultáció éve, ez lesz az a kapcsolat, ami visszaadja az önbizalmat, megerősíti a lelkiünket, és képessé tesz bennünket arra, hogy elérjük 2006-os céljainkat és arra kérünk mindenkit, hogy soha ne adják fel, és mondjuk ki: nem tudják úgy tönkre tenni hazánkat, hogy 2006-ban közös erővel ne tudnánk rendbe tenni a dolgokat.

Ez nem áprilisi tréfa! Ismét gyógyszerár-emelés.

Április 1-jén újabb gyógyszerár-emelés sújtotta az embereket. Több száz, a mindennapi életben használt gyógyszer, fájdalomcsillapító, altató, hashajtó, szemcsepp és fogamzásgátló ára emelkedett jelentős mértékben. Az elmúlt három évben majd egy tucat alkalommal emelkedett a patikaszerár ára, nem egyszer az infláció két-háromszorosával. Nem egy gyógyszer van, amelynek ára a szocialista kormány ideje óta száz, kétszáz, háromszáz százalékkal emelkedett. A Fidesz felszólítja a kormányt, hogy ne csupán a gyógyszergyáraktól várjon el nagyobb felelősséget és önmérsékletet, hanem ő maga is tegyen valamit a gyógyszerár emelések megfékezése érdekében. Elvárjuk Gyurcsány Ferenctől és kormányától, hogy szakít eddigi rossz gyakorlatával, és vállalja: hátralévő hivatali idejében már nem emeli tovább a gyógyszerárakat, és nem tesz újabb terheket a betegek vállára.

Gyomaendrőd város márciusi Képviselő-testületi ülésén részt vett országgyűlési képviselőnk Domokos László úr is. Felszólalásában igen értékes, aktuális információval látta el a képviselőket. Megtudhattuk, hogy az önkormányzatok egyik legjelentősebb összegű saját bevétele, az ún. Iparüzési adó nem „uniós komfort”, azaz belátható időn belül meg kell szüntetni. Mivel az iparüzési adó összege nem eshet ki egyetlen önkormányzat bevételeiből sem, ezért már jó lesz időben gondolkodni, hogy milyen „uniós komfort” helyi adóval lehet majd pótolni. Az egyértelmű, hogy ezt a kieső bevételt nem lehet egy az egyben a lakosság nyakába varrni, tehát a vállalkozóknak lesz egy másfajta terhük, a megszűnésre ítélt iparüzési adó helyett.

Elmondta még, hogy rendkívüli megyegyűlés lesz április 22-én, ahol az egyetlen napirendi pont, a II. Nemzeti Fejlesztési terv elképzelés, ami 2007-2013-ig terjedő időszakra vonatkozik. Békés megye településeinek is össze kell szedni a reális, megvalósítható feladatokat, mint például Gyomaendrőd esetében: a Körös hídjának teljes átépítése, a holtágak rehabilitációja, a régi szeméttelép rekultivációja, a gyógy-turizmus szolgáltatásainak bővítése stb. Javasolta, hogy a képviselők egyenként is írják meg javaslataikat, és azokat a polgármester úr összegezve juttassa el hozzá a megyegyűlés időpontja előtt.

Kereszténydemokrácia nélkül nincs jobboldal

Nincs modern, 21. századi magyar jobboldal, ha abban nem találjuk meg a kereszténydemokrata eszméket, személyeket. Európát a kereszténység hozta létre, a keresztény tanítás volt az, amely kovácsként évszázadokon keresztül összefogva, és éppen a kereszténydemokrácia politikai képviselői voltak azok, akik a II. világháború után a mai, egységesülő Európának is lerakták alapjait. Soha olyan nagy szüksége nem volt Magyarországnak a keresztény értékekre, mint most. Sajnos, a mai versenyelvű világban, minden arra ösztönzi az embereket, hogy minden áron a másíknál jobb legyen, ezért fontosak azok a tanítások, amelyek az alázatot hirdetik, és azt, hogy az ember saját magánál legyen, mindig kicsit jobb.

A kereszténydemokrácia egyik küldetése, hogy a magyar falut, az abban rejlő értéket, a sajátos együttélési formát, mindent ami abban jó és nemes azt átmentse a jövőnek.

A Fidesz véleménye szerint új kapcsolatokat kell létrehozni a közélet, a politika és az emberek között, ezért jött létre a Nemzeti Konzultációs Tanács és a Vidék Parlamentje olyan emberekből, akik a politika fölött állnak.

Nem tudjuk mit hoz a jövő, de kereszténydemokrácia nélkül nem lesz polgári kormányzás Magyarországon..

ÁPRILIS 30-MÁJUS 1-jén volt a VII. Gyomaendrödi Nemzetközi Sajt- és Túrőfeszítvály, és a Fúvószenekarok és Mazsorettcsoportok találkozója Liget-fürdő-Camping területén.

A nagyszerű rendezvény fővédnöke Benedek Fülöp közigazgatási államtitkár volt.

Dr. Markovits Pál, aki Sárbogárdról elszármazott állatorvos-virologus, régi hazájában, szülőföldjének volt vendége a Bogárd és Vidéke közös rendezvényen, ahol egy úri kalandor - ahogy önmagát nevezi önéletrajzi könyvében - számolt be huszadik századi botladozásairól az irodalmi esten.

Harminc éve halt meg Németh László, a XX. Századi magyar prózairodalom kiemelkedő képviselője.

Író, drámaíró volt, munkásságával az elveszett nemzettudat újraélesztésén fáradozott. Nemzedékének kritikusa, ideológusa. Nevéhez fűződik „Harmadik út” gondolata, a marxizmus nélküli szocializmus. Fő művei: Gyász; Iszony; Égető Eszter; Irgalom. Drámái: Villámfénynél; VII. Gergely; Széchenyi; Galilei; II. József.

Franciaországban megállíthatatlanul növekszik azoknak a szavazóknak a száma, akik a május 29-i népszavazáson - éppúgy mint a britek - nemet kívánnak mondani az európai alkotmányra.

Oskolatörténet címmel kiállítás nyílt az endrödi Tájházban, április 23-án. Ugyanezen a napon délután a Közösségi Házban a II. Gyomaendrödi Tudományos Néprajzi Konferencia előadás-sorozatában „Iskolatörténet a néprajzi vizsgálatok tükrében” elhangzott előadások: Szablyár Péter: Kis Bálint szülőföldje és családi háttere; Márton Gábor: 25 év szolgálat a tanyai iskolák katedráján; Dr. Dénes Zoltán: A katolikus iskolák a nagyváradi egyházmegye területén; Szonda István: Inas, segéd, mester (iparostanonc képzés az endrödi csizmadia iparban, 1930-1947. közötti időszakban). A konferencia fővédnöke: Dr. Ujváry Zoltán professzor emeritus, konferencia elnöke: Dr. Bartha Elek tanszékvezető egyetemi tanár.

A Vidovszky Béla Városi Képtárban április 12-től a Szolnoki Művész Telep alkotóinak kiállítása látható május 3-ig.

Gyomán az Apolló moziban bemutatásra került a SORSTALANSÁG című film, melyet Koltai Lajos rendezett, főszereplője: Nagy Marcell.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Hetven éve

1935. március 20-án volt az endrődi sortűz, amelynek nyolc halottja és legalább harminc sebesültje volt.

GELLAI ISTVÁN cipészsegéd

a csendőrsortűz áldozata
Visszaemlékezés

„A csendőrsortűz idején még 4 hónapos sem voltam. Így arról csak jóval később hallottam. Édesanyám egy év múlva férjhez ment az édesapám féltestvéréhez, akit akkor szereltek le a csendőrségtől betegsége miatt, no meg azért is kérte, mert a testvérét csendőrök lökték agyon.

Született három öcsém, és én csak mikor iskolába kezdtem járni akkor tudtam meg, az utcánkban lakó öreg nénitől, hogy a nevelőapám nem az édesapám. Ő mondta el, hogy közvetlenül Apám mellett állt, akit a fején eltalált a golyó, és azonnal meghalt. Édesanyám ezután mindent elmondott, addig korainak tartotta, hogy erről beszéljen. Már felnőtt koromban sokat hallottam Édesapámról és az eseményről. Az esemény köztudott, sok helyen írtak róla...

Nagyapámék tanyán, a Fazekasban laktak, Édesapám onnan járt be a faluba mindennap gyalog (6 km) a Gyuriczák cipész műhelyébe (suszterájba) dolgozni. Először inas, már 15 éves korában, majd cipész segéd lett. Úgyesen dolgozott, szép cipőket csinált, ezt több embertől is hallottam. Nagyon mozgékony volt, futballozott, táncversenyt nyert, nagyon szeretett halászni, jól tudott úszni, víz alatt átúszta a folyót. Mikor meghalt, aznap reggel is hajnalban bevetette a hálót a folyón. A munkából suszterkötényben ment a piacra...

Édesanyámhoz 11 óra körül mentek mondani a hírt, rögtön ment a Községházára. Oda vitték be a halottakat, de Édesanyámnak nem engedték megnézni a férjét. Neki ez szörnyű tragédia volt, 22 évesen ott maradt Nagymamámmal és velem. Nagyapám az első világháborúban meghalt. Anyámnak nagyon nehéz élete volt, mert a nevelőapám nem tudott dolgozni, a nyugdíjából éltünk. 1945-ben elvették a nyugdíját, egyik napról a másikra ott maradtunk heten teljesen pénz nélkül. Még a kenyérünk csak

meg volt, mert volt egy kis földünk, de amikor azt is elvették, mindenünket el kellett adni, eladtuk a varrógépet és mindent, amit lehetett, az utolsó tálcát is. Az öcséimet nem vették fel sehová származásuk miatt.

Édesanyám a sortűzzel kapcsolatban soha semmilyen megemlékezésre nem ment el, bár többször hívták. Én sem voltam soha. Nem is szívesen nyilatkozott. Mindig mondta: „Ne bolygassuk a múltat.” Az emlékszobor-avatásra én is kaptam meghívót, de nem mentem el.

Néhány képem van csak édesapámról, meg a temetésről.

Hogy hogyan változtatta meg életünket ez a tragédia? Teljesen tönkre tette. Édesanyám nem ilyen életet álmodott. Mikor Édesapám meghalt, engem el akartak vinni, hogy felnevelnek, de anyám nem adott oda, így 300 pengőt kapott, amiért az ugaron vett 4 hold földet, amit a nevemre íratott. A föld csak 18 éves korom után lehetett volna az enyém, mert addig kiskorú voltam, akkora meg már elvették, betagosították...

Az öcséim az általános iskola befejezése után rögtön elmentek dolgozni Csepelre, az Építőipari Vállalathoz. Édesanyám a Háziipari Szövetkezetben norvég mintás kesztyűket kötött, 15-20 évig ebből éltek...

Nagy Béláné Gellai Ágnes Dr.

Utószó: Dr. Gellai Ágnes geológus, tudományos főmunkatárs, egyetemi doktori cím tulajdonosa, két fiúgyermek édesanyja, férje fizikus, Budapesten élnek.

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Rt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

TÖRSÖK IRÉN KIÁLLÍTÁSA

gyűjtsek, mindig kerestem a környezetemben a szépet.

A szépet, ami mindenhol megtalálható, a természetben, a virágokban. Kialakítottam egy virágokkal teli kertet, ahol megihletett a természet megannyi virágcsodában megnyilvánuló bőkezűsége.

Pár évvel ezelőtt a szomszédombba költözött egy fiatal festőművésznő, és Ő azt állította, hogy aki így szereti a virágot, annak művészi érzéke van. Addig beszélt, míg végül 3 évvel ezelőtt beiratkoztam egy képzőművészeti iskolába, és attól kezdve szabadidőmet a festészet tölti ki."

Eddigi kiállításai: Göteborgban egy alkalommal, és három alkalommal Alingsas, és most Magyarországon először Szarvason.

Akik látták a szarvasi kiállítást, módjuk volt sok-sok virág csendélet és a szülőházát idéző pipacsos, szarkalábás rétegekben, de az északi, új hazát felidéző mocsaras tavak, fjordok vidékét ábrázoló Bula Irén képeiben gyönyörködni.

TÖRSÖK IRÉN endrődi származású festőművész kiállítása volt Szarvason a Mezőgazdasági Főiskolán.

A festőművész vallomásában elmondta:

„Endrődön születtem, és ott éltem 18 éves koromig Lánykori nevem Bula Irén. Gimnáziumi érettségit Budapesten, gyermekápolónői képzettséget Szegeden szereztem. 1969-ben Svédországba mentem férjemmel, és azóta ott élek, Törsök Sándorné néven. Munkám mint gyermekápolónő lelkileg mindig megviselt, magammal hordtam kis betegeim szenvedését, és hogy ehhez erőt

Levél ORBÁN VIKTORtól

(részletek)

az ország jövőjének. Tennünk kell azért, hogy mindenki érezhesse, a jövő róla is szól! Ehhez arra van szükség, hogy szakítsunk időt egymásra, forduljunk egymás felé, és figyeljünk egymás véleményére.

Kérem, hogy kapcsolódjanak be minél többen az induló nemzeti párbeszédbe, vegyenek részt a rendezvényeken és a munkában!

Hajrá Magyarország! Hajrá magyarok!

Budapest, 2005 húsvétján

Orbán Viktor

Kedves Barátaim!

Amikor 2002 tavaszán közös értékeink védelmében polgári köröket alakítottunk, hittük és tudtuk, hogy szeretetünk elég erős és összefogásunk elég szilárd lesz ahhoz, hogy minden jóakarátú honfitársunkkal összefűzzön bennünket.

Ma, három év múltán sürgető ideje van annak, hogy megszólítsuk, megkérdessük, meghallgassuk és megértsük a haza minden polgárát! Ezért nevezzük a 2005-ös esztendőt a NEMZETI KONZULTÁCIÓ évének. Ma az emberek többsége elveszíteni látszik azt a hitét, hogy tevékeny alakítója saját sorsának, és ezáltal részese

.....
Április 1-jén Kondoroson, a megújult Csárdában - az országban az elsők között - került megrendezésre a VIDÉK PARLAMENT-je, amelyre a kerület országgyűlési képviselője Domokos László és Kondoros polgármestere Dankó Béla hívta az érdeklődő polgárokat. Nagy sikerű találkozó volt, több mint 150 ember jött el a környékről, és mondta el szinte kötetlen beszélgetés formájában azokat az égető gondokat, amelyekre azonnali íráskellene, de elhangzottak a belátható jövőt érintő igen értékes javaslatok is. A meghívás biztos, hogy elérte a célját, Domokos úr realitás, értékes javaslatokat vihet Békés megyéből a Vidék Parlamentének vezetéséhez.

Katolikus oldal

MÁJUSI ÜNNEPEK

- 1. vasárnap:** Húsvét **6. vasárnapja**
 2. hétfő: Szent Atanáz püspök
 4. szerda: Szent Flórián vértanú
 7. szombat: Boldog Gizella
8. vasárnap: Urunk mennybemenetele
 12. csütörtök: Szent Néreusz, Achilleusz és Pongrác vértanúk
 13. péntek: A Fatimai Boldogságos Szűz Mária
15. vasárnap: Pünkösdvasárnap
16. hétfő: Pünkösdhétfő
 18. szerda: Szent I. János pápa vértanú
 20. péntek: Sienai Szent Bernardin áldozópap
 21. szombat: Magallán Szent Kristóf áldozópap és társai mexikói vértanúk
22. vasárnap: Szentháromság vasárnapja
 23. hétfő: Boldog Apor Vilmos püspök, vértanú
 24. kedd: Szűz Mária, keresztények segítsége
 25. szerda: Tiszteletreméltó Szent Béda áldozópap
 26. csütörtök: Néri Szent Fülöp áldozópap
 27. péntek: Canterbury Szent Ágoston püspök
29. vasárnap: Úrnap
 30. hétfő: Szent István király ereklyéinek átvitele

MÁJUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 19 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Pünkösd mindkét napján, és Úrnapkor 10, 19 óra.
Májusban este 7-kor litánia.

Szent Gellért Iskola Kápolnájában

május 8-án vasárnap 17 órakor anyák napi mise,
22-én, vasárnap pedig fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapra.
Pünkösd mindkét napján és úrnapkor reggel 8-kor.
Májusi litánia este fél 6-kor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.
Szombaton 19 órakor vasárnapra előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 4. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL

Dr. Toma Ferenc írása

Az észak-amerikai katolikus misszió vértanúiról

A misszionáriusokról gyakran terjesztett beállítás alapján (olykor az indiánregényekből szerzett elképzelések alapján is) az lehetne a benyomásunk, hogy a hódítókkal együtt minden „fehérbőrűvel” együtt ők is megsemmisítői voltak a magas szintű indián erkölcsnek, kultúrának. – Ha pl. a kanadai vértanúkról hallunk, akiket indiánok ölték meg (1646-49), az elterjedt berögződéseket követve azt is gondolhatnánk: hogy a leigázásuk ellen küzdő indiánok a hódítókkal együttműködő papokat is megölték.

Valójában Kanada (és sok más ország) misszionáriusainak szerepe hasonló volt a mintegy 1000 éve hazánkba jött szerzetesekéhez. – A kanadai jezsuita hittérítők kint tartó szeretettel jutottak közel a húrton törzsekhez, majd nagy részüket megtérítették. A keresztény értékek mellett sok szociális és gazdasági újítást is vittek közéjük (amint népünkhöz is annak idején a Magyarországra érkező térítők). Halálukat a huronok ősi ellenségeinek, a pogány és a vérbosszú törvényét követő irokéz törzseknek támadásai okozták, akik elsőként a huronok „új varázslóit”, a hittérítőket kínozták és ölték meg.

E vértanúk egyikét (Isaac Jogues †1644) egyszer megcsonkították az irokézek. Ekkor előjárói Európába küldték, hogy meggyógyuljon. Mikor megerősödött, kérte,

helyezzék őt vissza huronjai közé. Az irokézek egy ismételt támadás alkalmával ölték meg.

Az egyház a tudomány és a fejlődés gátja

A felvilágosodásnak, majd a kommunizmusnak és általában a primitív vallásellenes propagandának egyik visszatérő jel-szava: „Az egyház a tudomány és a fejlődés gátja volt!” – A tudományellenesség példaként általában Galilei elítélésének esetét vagy Giordano Bruno megégetését idézik (mindig újra csak ezeket!). De nem szólnak arról, hogy az egyház volt évszázadokon át a művelődés és kultúra fellegvára és forrása, hogy az emberiség legnagyobb tudásai és az emberi fejlődés úttörői évszázadokon át nagy arányban papi emberek voltak, és hogy a mai napig is nagyon sok tudós és haladó gondolkodó vallja magát mélyen hívőnek. (Erről az alábbiakban még szólnunk.) És nem szólnak arról sem – ami pedig az igazságos ítéletalkotáshoz hozzátartozik –, hogy a történelem folyamán a legutóbbi időkig szinte minden állam, társadalom vagy vallás súlyos elutasítással vagy tiltással fogadta az olyan új tudományos hipotéziseket vagy rendszereket, amelyek szembeállni látszottak saját – mindaddig működésképesnek látszó – világnézetükkel. (Így ítélt halálra másként gondolkozó tudósokat Kálvin éppúgy, mint a legutóbbi korig a monolitikus államok vagy vallások. – Így küldte el tanszékéről a lutheránus Keplert a tübingeni főiskola evangélikus vezetősége a kopernikuszi világmép hirdetése miatt, amelynek okán Galilei is feszültségbe került a katolikus egyház egyes vezetőivel. Említésre méltó viszont, hogy Kepler ezután a grazi katolikus főiskolán lett a matematika tanára.)

Galilei, Giordano Bruno stb.

Galilei vagy Giordano Bruno esetéről és az egyéb inkvizíciós eljárásokról tehát csak a kor látásmódját figyelembe véve lehet ítéletet alkotni (amint az inkvizícióval kapcsolatban erről szoltunk). Korunk szemléletének megfelelően és a korabeli egyoldalúságokat megvallva viszont érthető, hogy a katolikus egyház feje fontosnak tartotta, hogy a világ színe előtt bocsánatot kérjen Istentől mindazon esetekért, amelyekben az egyház a világi hatalom büntető ítéletének adott át valakit világnézetű vagy tudományos meggyőződése miatt.

– Galilei elítélése kétségtelenül egyes korabeli egyháziak szűklátókörűségét jelzi. De e történet beállítása egyúttal jelzi a vallásellenes propaganda hamisságát is: – A köztudatban úgy él az esemény: hogy Galileit haladó tanai miatt a korabeli egyházi tudománytalanság börtönbe zárta. Az esemény ennél összetettebb. – Valójában Galilei korában a Nap-központú világmép nemcsak új volt, hanem tudományosan nem is volt bizonyítva. A kor számos legnagyobb tudósa is tagadta, mint pl. Tycho Brahe. A Galileit kihallgató bizottságok azt kérték tőle, addig ne hirdesse tényként e rendszert, amíg az tudományosan be nem bizonyosodik (mert mindaddig úgy tűnik, hogy helyesebb a Biblia által is sugallt, s a kor legtöbb tudósa által is vallott Föld-központú világmépet vallani). Amikor ő megszegte ezt az ígéretét, s újra tényként írt a Kopernikusz által kidolgozott rendszerről, egyházi bíróság elé állították. Bár több egyházi tudós a pártjára állt (!), azok kerültek többségbe, akik ellene szavaztak. Névlegesen börtönre ítélték, valójában otthonában kellett élnie „házi őrizetben”, ahol munkáit továbbra is folytathatta. (A kommunista

idők hazai lexikona „megkínzatasáról” is beszélt, ami nem igaz. Vö. Új Magyar Lexikon, Budapest 1962, III, 408). Galilei mindvégig hívő ember maradt, élete végén apáca-leánya volt fő vigasza. Ami pedig a korabeli egyház egészségének „tudománytalanságát” illeti, a Galilei által vallott rendszer egészségét egy hívő egyházi ember dolgozta ki: Kopernikusz kanonok; s – amint említettük – Galilei baráti körében számos pap tudós volt, akik próbáltak is pártjára állni, de a bizottság ítéletet kérő része erősebbnek bizonyult. (Vö. az új Magyar Katolikus Lexikon, Galilei)

– Giordano Bruno megégetése is elfogadhatatlan mai gondolkodásunk számára. De a vallásellenes propaganda – a felvilágosodás kora óta – vele kapcsolatban is hamisít. Mert nem tudományos nézetei miatt szenvedett máglyahalált, hanem vallási eretneksége (panteista nézetei, a Szentháromságnak és Krisztus megtestesülésének tagadása stb.) miatt.

Egyház, papság, haladás

Az egyháznak a tudományhoz és kultúrához való viszonyára fényt vet, hogy az ún. felvilágosodás koráig a történelem tudósainak, művészeinek, pedagógusainak stb. nagy többsége kereszténynek vallotta magát, és keresztény feladatának tartotta az emberiségért végzett munkát. – Megvilágítja a kérdést az is, hogy milyen sok tudós, feltaláló, orvos, pedagógus, művész stb. volt magának a papságnak sorában; olyan sok, hogy egy könyvben nem férne el ismertetésük. Ezért a következőkben csak néhány jelentősebbet sorolunk fel közülük.

(folytatjuk)

Amit Isten egybekötött...

Bordé Lajos és Poharelec Katalin április 2-án, Isten és ember előtt is egybekötötték életüket az endrődi templomban. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

nyian – soha nem akarta megmenteni életét, hogy azt megtartsa önmagának; oda akarta adni magát, fenntartás nélkül, egészen az utolsó pillanatig, Krisztusért és így értünk is. Éppen ezáltal tapasztalhatta meg, hogy mindaz, amit az Úr kezébe helyezett, új módon tért vissza: a szó, a költészet, a levelek szeretete lelkipásztori küldetésének lényegi részévé vált, és új frissességet, aktualitást, vonzóerőt adott az Evangélium hirdetésének, éppen akkor, amikor ez az ellentmondás jele.

„Kövess engem!” – 1978 októberében Wojtyła bíboros újra hallotta az Úr hangját. Megújul a mai szentmise evangéliumában feljegyzett párbeszéd Péterrel: „Simon, János fia, szeretsz engem? Legeltesd juhaimat!” Az Úr kérdésére: Karol, szeretsz engem?, Krakko érseke szíve mélyéből válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek”. Az Úr szeretete volt szeretett Szentatyánk fő ereje; aki látta őt imádkozni, aki hallotta őt prédikálni, tudja. És így, hála ennek a Krisztusba való beleygőkerezésnek olyan terhet hordozott, amely túlnő a pusztán emberi erőkön: Krisztus nyájának, az egyetemes Egyháznak pásztora lenni. Nem ez az alkalmas pillanat, hogy ennek az olyannyira gazdag pápaságnak egyes elemeiről beszéljünk. Most csak a mai liturgia két szövegét szeretném felolvasni, amelyekben igazhirdetésének központi elemei tűnnek fel. Az első olvasmányban Szent Péter – és Szent Péterrel a Pápa – azt mondja nekünk: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem személyválogató, mindenki kedves előtte, aki féli és az igazságosságot cselekszi, bármely nép fia is. A tanítást ugyan Izrael fiainak adta, amikor békét hirdetett Jézus Krisztus által. Ó mindenki Ura” (ApCsel 10,34-36). A második olvasmányban Szent Pál – és Szent Pállal elhunyt Pápánk – hangos szóval int bennünket: „Ezért szeretett testvéreim, akik után vágyódom, örömmöm és koronám: így álljatok helyt az Úrban, szerettem!” (Fil 4,1).

„Kövess engem!” Amikor Jézus Péterre bízta juhait, egyszersmind megjövendölte vértanúhalálát. A szeretetről és az egyetemes pásztori küldetésről szóló párbeszéd eme záró és összefoglaló szavával az Úr egy másik párbeszédre utal, amelyre az Utolsó Vacsora keretében került sor. Itt Jézus azt mondta: „A hová én megyek, oda ti nem jöhettek”. Erre Péter megkérdezte: „Uram, hová mész?”. Jézus ezt válaszolta neki: „A hová most én megyek, oda most nem jöhetsz velem; később azonban követni fogsz engem” (Jn 13,33.36). Jézus a vacsoráról a kereszthez, majd a feltámadáshoz megy – belép Húsvét misztériumába; Péter még nem követheti. Most – a feltámadás után – elérkezett ez a pillanat, ez a „később”. Legeltette Krisztus nyáját, Péter belép a húsvéti misztériumba, a keresztsz és a feltámadás felé indul. Az Úr ezekkel a szavakkal mondja, „... Amikor fiatal voltál, ... oda mentél, ahova akartál. De ha majd megöregszel, kiterjeszted karod, s más fog felövezni, aztán oda visz, ahova nem akarod” (Jn 21,18). A Szentatya pápaságának első időszakában, még fiatalon és telve erővel, Krisztus vezetése alatt elment a föld végső határaiig. Azonban később egyre inkább a Krisztus szenvedéseivel való közösségbe lépett be, egyre inkább megértette ezen szavak igazságát: „Más övez fel téged...”. Ezért éppen a szenvedő Úrral való eme közösségben fáradhatatlanul és megújult intenzitással hirdette az Evangéliumot, a szeretet misztériumát, amely elmegy a legvégsőig (vö. Jn 13,1).

Megtanította nekünk, hogy Húsvét misztériumát az isteni irgalmasság misztériumaként értelmezzük. Legutolsó könyvében írja: A rossznak szabott határ „végső soron nem más, mint az isteni irgalmasság”. A merényletről elgondolkodva ezt mondja: „Krisztus amikor mindannyiunkért szenvedett, új értelmet adott a szenvedésnek; egy új dimenzióba, új rendbe vezetve be azt: a szeretetbe... A szenvedés az, ami elégeti és elemésztí a rosszat a szeretet lángjával, és még a bűnből is a jó egy sokalakú virágzását teszi lehetővé”. Ettől a szemlélettől lelkesítve szenvedett és szeretett a Pápa, közösségben Krisztussal, ezért volt szenvedésének és csöndjének üzenete annyira beszédes és termékeny.

Az isteni irgalmasság: a Szentatya az Istenanyában találta meg Isten irgalmasságának legtisztább visszfényét. Ő, aki kicsiny korában elvesztette édesanyját, annál inkább szerette az isteni Anyát. Hallotta a keresztre feszített Úr szavát, mintha személyesen hozzá szólt volna: „Íme, a te anyád!”. És úgy tett, ahogy a szeretett tanítvány: befogadta Máriát lényének legbensőjébe (éisz ta idia: Jn 19,27) – Totus tuus. Teljesen a tied. Az anyától pedig megtanulta, hogy Krisztus szerint alakuljon.

Mindannyiunk számára felejthetetlen marad, ahogyan a Szentatya életének utolsó Húsvétvasárnapján, a szenvedés által megjelölve, még egyszer megjelent az Apostoli Palota ablakában, s utolsó alkalommal adta az Urbi et Orbi áldást. Biztosak lehetünk benne, hogy szeretett Pápánk most az Atya házában ablakában áll, lát és megáld bennünket. Igen, áldj meg bennünket, Szentatya. Kedves lelked az Istenanyára bizzuk, édesanyádra, aki minden nap vezetett téged, és most is vezetni fog téged Fiának, Urunknak Jézus Krisztusnak örök dicsőségébe. Ámen.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Casciai Szent Rita

Ünnepe: május 22.
Roccaporena 1381 körül
† Cascia 1447. május 23.

Ritát idős szülei hosszú vára-
kozás és sok imádság után kapták
Istentől ajándékba. Rita gyermek és
ifjú korát a szülei iránti teljes enge-
delmességgel, akaratának állandó
föladózása és a fáradságos napi
munka jellemezte. Közben szívében
felgyulladt az istenszeretet, és apá-
ca akart lenni.

Szülei - valószínűleg kényszer-
helyzetben - odaigérték kezét egy
helybeli ifjúnak, akit a kortársak
vad és erőszakos embernek írnak le.
Ritának nagyon fiatalon férjhez kel-
lett tehát mennie. Férje rossz ter-
mészetét hősies türelemmel viselte, soha nem panaszkod-
zott. Mindenben engedelmeskedett hitvesének, azzal az
egy feltétellel, hogy a templomba eljárhat. Szelidségével
és jóságával végül is férje rossz természetét sikerült le-
győznie, és lelkét Istenhez vezetnie. Megtérésének örült
az egész falu, amely korábban a férj összeférhetlensége
miatt pártoskodásoktól és viszálykodásoktól szenvedett.

Idős szülei halála után újabb gyász érte Ritát: meghalt
a férje (aki most már szerette és tisztelte őt), egy régi
ellensége ölte meg bosszúból. Egy évre rá meghalt Rita
két kicsi fia, akikért imádkozott, hogy az Úr vegye őket
magához, mielőtt még az atyjuk halála miatti bosszú be-
szennyezné lelküket.

Miután sok fájdalom árán eloldódtak a földi kötelé-
kek, Rita hozzáfogott régi vágyának beteljesítéséhez:
kolostorba léphetett. Egymás után háromszor elutasították
özvegysége miatt. Végül 1407-ben csodálatos módon
beléphetett. Keresztelő Szent János, Szent Agoston és

Tolefinói Szent Miklós vitték be éjnek idején a kolostor-
ba. A nővérek közül türelmével, engedelmisségével és
jámborságával tűnt ki, mindenkinek épülésére volt. Kül-
lönös tisztelettel elmélkedett Krisztus szenvedéséről, s
arra vágyott, hogy osztozhasson a megfeszített Krisztus
kínjaiban. Egy napon, amikor a feszület előtt térdelt, és
vágya beteljesülését kérte, érezte, hogy a töviskorona egy
tövisre a homlokába fűrődik. Mély sebet kapott, amely kés-
őbb elmérgesedett, s a belőle kiáradó szag miatt Ritát
elkülönítették a nővérektől. Csak egy római zarándoklat
alkalmával mehetett emberek közé, amikor az Úr Rita
könyörgésére eltüntette a sebet (zarándoklat idejére), de
úgy, hogy fájdalmai megmaradtak.

Fájdalmai, a böjtölések és a munka fölemésztették
erejét, utolsó éveit ágyhoz kötötten töltötte.

1447. május 22-én hívta át Isten az örök boldogság-
ba, átköltözését egy emberi kézzel nem érintett harang
szava hirdette meg. Különleges kiváltsággként Rita testét
soha nem temették el, mert csodálatos módon nem látott
romlást. Sértetlenül került ki a tűzvészéből is, melyben
néhány évvel halála után a cédrusfából készült koporsója
porrá égett. Új koporsóját a szent nagy tisztelője, Cesco
Barbari casciai asztalos készítette el, aki súlyos betegség-
ből gyógyult meg közbenjárására.

Ritát már halála előtt szentnek tartották, s halála után
10 évvel, még mielőtt az Egyház hivatalosan nyilatkozott
volna, a nép szentté avatta.

Boldoggá avatását 1626-ban, szentté avatását 1900-
ban fejezték be. XIII. Leó pápa „Umbria gyöngyének” ne-
vezte őt. Testét Casciában, az 1937-47 között épült Szent
Rita templomban őrzik. Ünnepe Rita-rózsát szentelnek.
A Rita-olajat különösen az Ágostonrendi szerzetesek és
apácák népi gyógyódként használják.

Szent Rita minden kilátástalan szükségben segít.

„AKI MENNYEI ATYÁM AKARATÁT CSELEKSZI: AZ
AZ ÉN TESTVÉREM, NŐVÉREM ÉS ANYAM-MONDJA
AZ ÚR.”

(Mt 12, 50)

SPORT

III.27. Rákóczi falva
Gyomaendrőd VSE: 6:0

Tóth korai sérülése megzavarta a ven-
dég együttest. A csereként beállt Rafael
hibáiból jelentős előnyre tett szert a hazai
csapat. A II.-ik félidőben további sérülé-
sek miatt már csak védekezésre futotta a
vendégek erejéből. Az utolsó 10 percben
már 9-re apadt az endrődiek száma. Az
NB III-hoz méltatlan körülmények voltak
a pályán és az öltözőben.

Jó: Démusz, Mazán, Gellai.

Az agresszív hazai csapat megérdemel-
ten nyert.

11. Gyomaendrőd VSE -, 2, 13, 9:64
2

Sarkadkeresztúr- Gyomaendrőd FC:
1:0

Küzdelmes mérkőzés. Jó: Szabó, Dobó,
Kovácsi.

Az I. félidőben a gyomaiak fociztak
jobban. Fordulás után több lehetőségük
volt a hazaiaknak. Zsombok edző: Remek
mérkőzés volt, a vitatható 11-sel vesztet-

tünk.

10. Gyoma FC 6, 3, 8, 30:27 21

IV. 4. Gyomaendrőd VSE- Algyő: 0:3

A vereség jogos. Azonban a csapat já-
téka sokat javult. Félidő előtt ordító hely-
zetben hibáztunk kétszer is. Nem látszott
meg a két csapat közti különbség. A 45.
percben szabálytalan gól tetézte a veresé-
günket.

Jó: Timár, Mester, Démusz, Mazán.

14. Gyomaendrőd VSE -, 2, 14, 9-67,
2

Békés - Gyomaendrőd FC: 2:1

Félidőig egyenlő erők küzdölme volt.
Fordulás után szép góllal szerzett vezetést
Békés, amit hamarosan kettőre növelt.
Csak szépítésre telt a vendégek erejéből.

Gól: Szegedi, (11-esből), Jó: Szabó,
Dobó.

10. Gyoma FC 6, 3, 9, 31-----29 21

IV. 16. Gyomaendrőd VS -

Jamina: 0:2

200 néző, játékező: Széles.

Az óriást hibázó hazai védők között ki-
lépett Kis-Szabó és a kifutó kapus mellett
hálóba gurított: 0:1. Az 50.p. Kis-Szabó a
kaputól 8 méterre kézzel vett le egy labdát
és Gyuricza fölött emelte a hálóba, 0:2. A
gyorsan bekapott gól után a hazai csapat
magára talált és sok gólhelyzetet alakított,
de rendre kihagyta.

Jó: Démusz, Timár, Mester.

14. Gyomaendrőd VSE -, 2, 16, 10-
73 2

Megyei I. o. Szabadkígyós -
Gyomaendrőd FC: 0:0

220 néző. A szervezeten védekező
vendégek megérdemelten vittek haza 1
pontot. A hazaiak a legjobb helyzeteket
is elhibázták. Jó: Takács, Timár, Osán,
Dobó.

10. Gyomaendrőd FC 6, 4, 10, 31:30
22

Élelmiszeradalékok

Út a megoldás felé 2. rész

A töltelékes húsárúk (virsli, párizsi, egyéb felvágottak) összetétele nem jósolható meg előre minden esetben. Nitrit- és egyéb adalékanyag-tartalmuk kockázatoskat hordoz. A szója párizsi és a szója virsli adalékanyag-mentesnek minősül, és íze is hasonló a húskészítményekhez: ezeknek az úgynevezett húspótló élelmiszereknek a fogyasztása kisebb kockázatokkal jár.

A rendszeresen, naponta fogyasztott élelmiszerek lehetőleg minél kevesebb adalékanyagot tartalmazzanak. A napi szinten szervezetbe jutó adalékanyagok (pl. édes péksütemények, zsemle, kiflik, kenyerek, húsárúk, ízesített tejtermékek, kekszek, csokoládé stb.) az évek során előre ki nem számítható eredménnyel járhatnak. A tejtermékek közül a natúr, ízesítés nélküli készítmények tanácsosak, ugyanígy a mindennapi cikk közül a legtermészetesebb, „legnyersebb” forma javasolt (a müzli esetén is).

Az édességeket lehetőleg otthon készítsük el házi, általunk elkészített vagy vásárolt alapanyagokból (gyümölcs, lekvár, dió, szezám, mák, stb.) így számos adalékanyagot elkerülünk.

Elődleges szempont az „ipari kenyerek” helyettesítése házi készítésű, adalékanyag mentes barna kenyérral. Ez némi beruházást igényel, mivel mind a teljes kiőrlésű búzaliszt, mind az adalékanyag mentes barna kenyér ritkaság az üzletekben. Recept alapján, sütőben is el tudjuk készíteni kenyereinket, mint hajdan nagyszüleink. De ha nem ezt választjuk, akkor a kenyérsütés otthon megvalósítása általában két lépcsőben történhet:

1.) Kenyérsütőgép beszerzése, emellett teljes őrlésű búzalisztvásárlás. Az alapanyagok néhány perc alatt összekeverhetők, a gép automatikusan elvégzi a dagasztást, kelesztést és sütést.

2.) A teljes kiőrlésű lisztek ára magas, így hosszabb távon érdemes ezt is otthon, frissen készíteni. A háztartások számára készülő elektromos házi malom ezt a feladatot látja el, így a búzától a kenyérig ellenőrizhető a folyamat. A vásárolt búzának minden esetben koptatottnak

kell lennie a felületi szennyeződések (por, penész) elkerülése érdekében. Magyarországon egyébként csak koptatott búzát lehet kimérve árusítani a kereskedelmi forgalomban.

Az előbbi két beruházás összességében jelenleg 60-65 ezer forintot tesz ki. Ez soknak tűnik, de érdemes hozzátenni, hogy egy négytagú család esetén kb. egymásfél év alatt visszatérül, hiszen harmadnegyed áron lehet ilyen módon házi barna kenyeret készíteni.

Használjunk hidegen sajtolt olajokat, amelyek nem mentek át komoly vegyi és hőkezeléseken, valamint szűrési, finomítási folyamatokon. Sütéshez azonban ne ezeket alkalmazzuk, mivel a hidegen sajtolt olajokban – jellegük miatt – ilyenkor sokkal több rákkeltő porkanyag képződik (sütéshez finomított étolajat szabad csak használni).

Az üdítő és gyümölcsitalok helyett házi készítésű gyümölcslevet, ennek hiányában „100%-os” léből ásványvízzel hígított üdítőitalt készíthetünk. (A „100%-os” gyümölcslevek adalékanyag mentesek.)

Használhatunk „házi” adalékanyagot is:

- a barna kenyérhez adagolt áttört főtt burgonya késlelteti a kenyér öregeződését, és javítja az eltarthatóságát,
- a kukorica-és burgonyakeményítő jól használható sűrítőanyagként,
- zselatin helyett agar-agar és pektin javasolható pudingok készítéséhez,
- az áztatott lenmagpehelyből kioldódó pektin fasirtokban tojás kiváltására használható kötőanyag. A zabpehely illetve zabpehelyliszt is hasonló tulajdonságú.
- az ételekhez hozzáadott kevés fokhagyma nem eredményez jellegzetes fokhagymaíz, ugyanakkor felerősíti az étel természetes ízeit.

Készítsünk változatos, színes köreteket a feltétekhez, így a természetes és sokoldalú ízek és színek tapasztalásakor látni fogjuk, mennyire fölöslegesek a hozzáadott „művi” színek és ízek. Pl. gombás,

zöldseges, petrezselymes, kukoricás, vagy zöldbabbal dúsított barna rizs, zöldseges tészta, mexikói köret, olívaolajos főtt burgonyával stb. Az összetett köretet házi fűszerkeverékkel ízesíthetjük a feltét jellegének megfelelően.

Gondolkozhatunk egyszerű csemegékben is, pl. kenyérpuding a megmaradt kenyérből lekvár, dió, kókusztej, banán felhasználásával (somlói galuskához hasonló ízű), vagy vaniliás kölespuding banánöntettel, növényi tejszínnel, gyümölcsös kukoricapuding karob-öntettel (szentjánoskenyérpor) stb.

Érdemes feleleveníteni a házi aszalás technikáit is. Száríthatunk otthon zöldségfélét, gyümölcskockákat, amelyek a téli időszakban ásványi-citromsav forrásul szolgálnak. Antioxidánsként citromsavas oldatot használhatunk a fehér húsú gyümölcsök barnulásának elkerülésére.

Mindezek tudatában se legyen lelkiismeret-furdalásunk, ha egyszer-egyszer „elcsábulunk”, és adalékanyagokban gazdagabb élelmeket fogyasztunk. Az ilyenkor érzett büntudat legtöbbször nagyobb kárt tesz a szervezetben, mint maga az adalékanyag. Ugyanakkor a rendszeresen, életmódszerűen gyakorolt szokások szintjén hasznos, ha az előbbieken javasolt irányelvek döntő része megvalósul életünkben.

Mindez persze nem kötelező, és nem is leszünk jobb emberek, ha így élünk. Egy-szerűen csak nagyobb esélyünk van arra, hogy egészségesebben és nyugodtabban hajtsuk fejünket nyugovóra esténként. És ha ennyit elértünk, akkor sokat tettünk magunkért és családunkért. Ezután már csak az élet más, kevésbé szövevényes jelenségeit lenne jó kibogozni. Mert nem az élelmiszer-adalékanyagok hatásainak kutatása életünk legfontosabb célja, hanem ennél távolabbra mutató dolgok megértése. Minden bizonnyal az élet nagy kérdéseire is van megnyugtató válasz- feltéve, ha igazán keressük.

Közre adta: Dr. Gircz Katalin

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim! májusi ajánlataim:

- Virághagymák, virág és zöldségmagok
- Porszívóba papír porzsákok
- Drótkerítés, szeg, kézi szárszámok,
- Gumicsizmák, gázegők
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Elektromos és benzines fűnyírók,
- Főliák, takaróponyvak,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvaszon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Ustók, üstházak, húsdarálók,
- Kukorica vetőmag, fűmag
- Műtrágyák
- Izzók, elemek, zseblámpák,

FARKAS MÁTÉ

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Szonda István: Csizmadiák és cipészek Endrődön (1873-2000) című szakdolgozat

Munka a műhelyben (inasok, segédek, mesterek) fejezetéből (részlet)

A legtöbb műhely földes volt, fűtésük kályhával vagy kemencével történt. Itt aludtak az inasok és a segédek.

„Bentlakásosak voltak az inasok, mert voltak a Fazekasból, innen-onnan; nem mentek haza csak vasárnap reggel. A műhelyben volt ágy, ott aludtak, ezek rendes ágyak voltak csak az ócskábbakból.” Szalmazsákot, lepedőt, takarót a mester adott, sőt a műhely tüzelésére használt tűzrevalót is a házigazdának kellett előteremnie.

Inasnak általában 12 évesen mentek, mikor kijárta a hat osztályt, mert tizenkét év alatt nem lehetett szegődteni. Az első időben lehetett még négy osztállyal is szerződteni, de később csak hat osztály után. Adatközlő² szerint az 1920-as években még elég volt a négy osztály csak az volt a lényeg, hogy írni-olvasni tudjon.

„Arra is emlékszem, hogy gyöngék voltak a tanyáiból haza került gyerekek. Volt egy Gyetvai Bandi nevezetű nálunk, mikor bejöttek vele, azt mondta neki az édesapám. Mert volt egy ilyen fekete tábla a műhelyben, arra volt felírva, ha előleget kértek a segédek. No és mondta neki az apám: Na írd le a nevedet!- de nem tudta leírni. Gyetv As- így írta le a nevet.”³

Az inas szegődtetés első lépése volt, hogy az ipari tanulóknak készülő gyerek szülei megkeresték az illetékes cipész vagy csizmadia mestert és megbeszéltek, hogy milyen feltételekkel vállalja a mester a tanulót.

Mivel az inasok „bentkosztosak” voltak a szülőnek minden évben meghatározott mennyiségű búzát kellett adni a mesternek, illetve egyéb kiegészítőket, egy malacot, néhány pár tyúkot, stb. ezt már nem szabályozta külön „szokásrendelet”. Egy inas egy évi szerződése két-három mázsa búza volt.

Sok szegény tanyai gyerek ment inasnak, mert úgy voltak vele, ha kevés föld volt azt elkapták a nagyobbak és a fiatalabbat, mesterséget tanulni küldték. Azt mondták „a kezében lesz a megélhetése”.

„Sok parasztfiúból lett iparos, olyan is volt, hogy sokan voltak a kis földre, mert ha volt 3-4 kishold földje a három gyerekre, akkor nem jutott csak egy kis hold. De akkor úgy csinálták a földet elkapta, aki paraszt volt, általában a szülőökkel. Sok ilyen volt akkoriban, aztán akit tanítottak az nem kapott semmit”⁴

Az inas fogadáskor szerződést kellett írni és azt az ipartestületnél megkötni. A szerződést a mester és az inas szülei kötötték. A szerződést az ipartestület jegyzője írta meg. Az inas idő három év volt, de ettől el lehetett térni, ha az inas túlkoros volt, akkor két vagy két és félelve, fel lehetett szabadítani. Az inas idő elteltével le kellett vizsgázni az inasnak és megkapta a segédlevelét. Ezután új szerződést kellett kötni, ha az inas vállalta a segédidő letöltését a mesternél. A segéd idő három év volt, pontosabban 36 hónap. A segéd idő időtartamát az SZTK-ba való bejelentéssel ellenőrizték az illetékes hatóságok (Ipartestület, adóhivatal).

A segédet be kellett jelenteni az ipartestületnél és az SZTK-nál is.

Az SZTK. Központ Gyulán volt (1900-as évek első harmada). A bejelentést levélben meg lehetett tenni az SZTK felé, erre a bejelentésre az ipartestületben bejelentőlapot (formanyomtatvány) lehetett kapni. Az SZTK. gyakran ellenőrizte a segédet tartó mestereket, hogy a nála dolgozó be van-e jelentve, mert ha nem megbüntették a munkaadót.

„Hát nekünk is volt egy alkalmazottunk, egy nagyon aranyos bácsi volt, Cserenyecz Jani bácsi. Az egyik helyen dolgozott majdnem hét évet, és amikor a nyugdíját intéztem, akkor derült ki, hogy annál az illetőnél, akinél előtte dolgozott egy és két hónapot volt bejelentve. Bejelentették egy hónapra, aztán kijelentették; persze ez rekkir volt.”⁵

A 30-as években Endrődre, az iparosok ellenőrzésére egy Molnár nevezetű biztos volt kijelölve. „azt soha nem tudtuk a Molnár bácsi mikor toppan be”⁶

A segédidő letöltése után válthatta ki a segéd az iparendélyt. Az inas idő alatt nem vált élesen külön a cipész és a csizmadia szakma, azt lehet mondani, hogy az inasok általános szakmai képzést kaptak. Amikor az inas felszabadult akkor döntötte el, hogy csizmadia vagy cipész akar lenni. A rokon szakmákat, mint a cipész és a csizmadia a XX. század elején közösen lábbelikészítő iparnak nevezték, képviselőiket, pedig lábbeli készítőnek. Tehát még inas volt valaki jobban elvegyült, a cipészek és csizmadiák között: „suszterinas úgy mondták, abban benne volt a cipőipar meg a csizmadiaság is.”⁷

A segédek és az inasok külön asztalnál ettek a műhelyben. Az étel a mester felesége a „gazdasszony” készítette el. Az inasok és a segédek ugyanazt ették, mint a mesterék nem volt különbség az ételek minőségében. Amikor egy mesterhez került egy fiú az első pár nap nehezen szokta meg a helyet, adatközlőim szerint a tanyasi gyerekek féltékenyebbek és elmaradottabbak voltak. Szurovecz László idős adatközlőm elmondott erről egy elmosolyogató kis történetet, mely az apja műhelyében esett meg.

„Itt volt nálunk Sztancsik Laci. Az első éjszaka volt, azt mondta neki az egyik segéd:

Ha befejezted a munkád, ne felejtse el elfújni a villanyt!- már ennyi óra, hazajöttek valahonnan a segédek és látják még mindig ég a villany. Hát a srác állt és fújta a villanyt, hát ilyen volt. Nem is látott a tanyába soha villanyt.”

Legkorábban az inasnak kellett kelnie. Az ő feladata volt a begyújtás, a takarítás, segítség a házimunkákban, vízfordás stb. Amikor a mesterhez került inasnak egy fiatal fiú először a takarítást bízták rá. Minden este össze kellett söpörnie. A hulladékot átválogatta, ami szemét volt azt kivitte a trágyadombra, ami meg még használható volt valamire azt belerakta a hulladékos zsákba, mert abból még sarkat ragasztottak. Minden reggel felloccsolta a műhely földjét, hogy ne legyen por, mert általában a műhelyek a faluban földesek voltak. Minden inas rá volt bízva egy segédre, azt mondhatjuk a segédnek volt egy vagy két inasa. A segéd felelt a mester előtt a rábizott inasért. A segédől tanulta meg az inas az első fogásokat. Az inas, - úgy mondták - a segéd keze alá dolgozott. Első munkájuk a csizmafej bevarrása, a hátulját összevarrni, szegőt fonni, beszabni a tetejét. Amikor már két évet eltöltött az inas, akkor már ő is megkapta a kiszabott anyagot és csinálta a segédekkel. Ha nem tudott valamit azok segítettek. Persze az inasok a segédekét mindig küldözgették, főleg az első időben, boltba, ezt hozzon, vagy mást.

Volt olyan inas is, aki nem vált be, mert megunta vagy a szakmához nem volt semmi tehetsége. Akkor a mester üzent a tanuló szüleinek, hogy baj van a gyerekkel. A szülők általában piaci napokon megnézték a gyermekeiket, azt lehet mondani, folyamatosan figyelték a gyermekük szakmai fejlődését. Ha pedig a gyerek egyáltalán nem tudta megszokni az inas életet, a szülők és a mester a testületben felbontották a szerződést.

Jegyzetek:

¹ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

² Szurovecz László csizmadia

³ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁴ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁵ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁶ Szurovecz László visszaemlékezései (interjú) 2002.

⁷ A tanulóképzésben az alapok megtanulásánál a két rokonszakmákat nem határolták el egymástól. Az első években általános képzést kaptak, mind a cipész, illetve a csizmadia-inasok. (Szurovecz László közlése)

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről III. rész

A következőkben a gyomai református egyház birtokában volt szőlőskertekről szóló adatokat kísérem meg úgy sorba szedni, ahogy a szőlőművelés egyes szakaszai korabeli művelési rend szerint történhettek. Adataim az egyházi irattárban található a hajdani kurátorok (gondnokok) számadásaiban.

Előjáróban annyit talán, hogy ezen a vidéken feltehetőleg az ún. „gyalogművelés” vagy „tökés-karósművelés” volt szokásban. Lugas művelés egyik formájáról sincsen adatom. A gyalogművelés azt jelentette, hogy a töké mellé nem vertek be karót, hanem a hajtásokat ugyanúgy kaccsolták, kötötték mint a karós művelésnél, csak „térgyen fejül” araszonként átkötötték, majd július hónapban (ugyanúgy mint a karós művelésnél) „kötisen fejül” (derékon felül) –i magasságban „lehegyelték” (azaz levágták).

1./Szőlő telepítés:

1830-ban a „Kápláni háznál talátatott 1 darab szőlő rakó fűrő vasból.” Az Ekklesia Szőlőjéhez való Vas fűrők szőlő ültetésre 2 darab, 1821-ben „Szőlőt raktak ezek; ezértől fizettem 2 frt.-ot; Vas András és Szabó Imre 3000 Szálat 6 frt.-ért, Bátori József és Sáfiri Ferentz 3000 Szálat 6 frt.-ért, Batári István és Kondás György 3500 Szálat 7 frt.-ért, D.Szabó István, Király József, és Öreg Szabó János 3500 Szálat 7 frt.-ért.”, 1821/22-ben; „Az Ekklesia Kertjébe vettem 900 Szál vesszőt, szára á. 12 Krajczár, 1821. Mártz. 17-én az Ekklesia Kertjében Szőlőrakásért fizettem 27 Frt.48 Krajcz.-t, 1820. szept. 25-én „5000 Szálvesszőért 100 ára 15 Krajcz. Fizettem 12 Frt. 30 Kr., 1821. Mártz.26. Szőlőrakó Hajdú Istvánnak 2562 Szálvesszőért ezre. á. 2 Frt . 5 Frt.18 Kr., árok behúzásért 30 Krajcz. 1821. Ápr. 1. Szebeni Jánosnak 2875 Szálvesszőért ezre á.2 Frt.5 Frt.42 Kr., árok behúzásért 30 Kr., 1821. Ápr. 11. Vintze Istvánnak 2875 vesszőért 5 Frt. 42 Kr., árok behúzásért 30 Kr., 1821. Ápr. 4. Szőlőrakó Putnoki Istvánnak 2 Frt., 1821. Máj. 30. Szőlőrakó Putnoki Istvánnak 2652 vesszőért 3 Frt. 59 Kr. Árok behúzásért 30 Kr., 1821. Márc. 30. Szőlőrakó Hajdú Istvánnak 1 Véka Árpa 1 Vfrt., Árok hányatásért 1 Véka Árpa 1 Vfrt., 1821. Ápr. 1. Szőlőrakó Kiss Istvánnak 1 Véka Árpa 1 Vfrt.”

2. Szőlő ápolás:

1830. május 18. „Győri Mihály szőlőt nyitott
Ügyszinte Király József a Szatmári Sándor, fejenkint fizettem nekik 1 Frt. 30 Krajczárt.”
„1823. Ápr. 17. Tandi Ferentznek,

Horváth Sámuelnek, Ekklesia Szőlője árkolásáir fizettem Ölenkint 6 Krajczárt, Summa; 4 Frt. 55 Kr.-t.”

1828. Jún.4. „En Zöld István Kováts Majszter tsináltam az Ekklesiának egy Ülly Metsző Kést 1 Frt. 30 Krajcz.”

1830. Jún. 26. „Szőlőkötő fonalért fizettem 1 Frt.45 Kr., 1828. Jún. 4. Szőlő kötőért 1 Frt., 1829. Június 27-én Szőlő kötő Sásért attam 1 Frt. 10 Kr., Július 1-én Szőlő kötő Sásért attam 2 Frt. 20 Kr., 1826. Július 27. szőlő kötő fonalért fizettem 2 Frt. 1840 eszt.-ben Szőlő kötő fonalra attam 2 Váltó frt.-ot.”

Utólagos el számoltatásba; 1827. Ápr. 2. Szőlő nyitásir fizettem vót az Ekklesia szőlőjébe Faragó Isványnak és Putnoki Bálintnak fejenkint 1 Frt. 30. Krajcz.”

„1830. Szeptember 30. Szüreti Költség egyre-másra 15 Frt. 54 Kr., 1830. Szept. 30. Szüreti Költség; borra, Pályinkára, húsrá költ. 15 frt. 54 Kr., nem felesleges, mivel 85 akó bor teremvén mintegy tovább tartván, több költség is kivántatott reá.”

1827. Szept. 28. Ekklesia Szüretjére 1 Juh, 4 Frt., 3 Kenyér 45 Krajcz., 10 ltze Bor 1 frt. 20 Kr.”

1827. Június 18. Papp Isvánnának Szüretre adott Káposztáért 1 Véka Búza 1 Kőből Árpa”., 1829. Október 2. Szüretre Költöttem 4 Frt. 28. Kr., Egy Juhot a Szüretre vettem 6 Frt. Ugyantsak oda 2 Font Marha Húst 16 Krajczárt.”.

3./ Termés, feldolgozás:

1830 dik esztendőbeli leltárban Ekklesia szőlőjéhez való Hordók, „1821, Júl.2. Komáromi Miklós Lakatos Majszter Parochiális Házhoz való Pintze ajtó vasalta, felszerelte.” „1828. Augusztus 29. vettem egy öt akós hordót 4 frt. 15 krajczárért, egy Talyitskát a Pintzéhez 1 frt. 30 Kr.-t.”

„Anno 1781 esztendőbe Fő Bíró Csapó András Uram Bor Bíró Oláh Ist-

ván Urammal hozatott a kezem alá Szőlő árába 5 frt. 18 Krajczárokat, Bátori István a Szőlő árába Bor Bíró Oláh István Uram keze által adott 4 Frt. 15 kr., Fő Bíró Szalóki Nagy András Uram Ketskémétre Borért menvén adtam neki 21 Frt.-ot.”
1830. Detz. 5. Bor dézsma váltságért fizettem 9 frt., Szőlő termés volt Szinbor 84 akó, el

adtam az Árendásnak per 3 frt.-jával 39 akó ¾ fertáj össz. 119 frt.15 kr., El adtam Ványára per 4 frt.-jával 7 akó 28 frt., El mérettem Szakáts Rébék által per 3 frt.30 kr.-jával 8 akót jött 26 frt.30 kr., Cántor temetésire el ment 2 akó ¾ fertáj, Ványára 2200 Kéve Nád-írt 100 Kévéirt 1 Akót, mind összvesen 22 akó ¾ fertáj, Communióra (Úrvacsora) 1 Akó, Töltelikre ¾ fertáj.” „1828/29 esztendei szőlő termésköltség el attam 34 ½ akó bort á; 3 frt. Jött belőle 103 frt. 30 krajcz., el attam 25 ltze törköly pályinkát á.24 krajcz. Jött érte 10 frt., majd ismét el attam 3 akó bort 9 frt. 1839/40 eszt.ben Ekklesia szőlője termése közönséges árverisen el adódott 235 Váltó frt. 30 kr., 1844/45 Ekklesia Szőlője el adódott.”

4./ Kapások, csöszök:

„1830. Szept. 10. Az Ekklesia szőlője kapásának 16 frt., 5 köből Búza, 2 Kőből Árpa, 1831. Mártzius 19. Bútor János Kert Csösznek 2 Véka Búza., 1827. Május 1. a Kapásnak egy pár Botskor 1 Frt., egy Kapa 1 frt.1836. Okt. 28. Ekklesia Kapásának vettem egy pár tszimat 3 frt., Szabó István Ekklesia Kapásának attam 20 Frt.-ot, 1842. Máj. 25. Ekklesia Kapásának Kegyes Jánosnak 6 Kőből Búza, 3 Kőből Árpa, Cziriák Mihály Szőlős Kert Csöszének 2 Kőből Búza, 1821. Febr. 28. Kapás Putnoki Istvánnak 2 Véka Búza, 1830/31-ben Ekklesia Kapásának Koporsó 1 Váltó frt. 30 Krajcz. 1831. Jan. 16. Sallay István Kapásnak mint Szegénynek könyörületességből mellyel mint nyomorult eránt kötelesek valánk viseltetni, tsináltatódott koporsóra Deszkát adtunk, de arról ki tehet hogy a mester ember nem volt olyan könyörüölő hogy ingyen meg tsinálta volna; egyéberánt a Mester ezt, ingyen tsinálni senkinek se tartozik erőltetésből.”

Cs. Szabó István

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

EMLÉKEZÉS tanyai tanítóinkra

Az endrőd-öregszőlősi Szent Imre iskolát az 1920-as évek végén és a 30-as évek elején építhették. Alapítása Csernus Mihály apát-plébános úr nevéhez fűződik.

A falu központjától mintegy 3 km-re található ez a külterületi iskola.

En 1940-ben kezdtem el ott az első osztályt, Bányai Ernő tanító úr kezei alatt. Évnyitói ünnepségek ekkor még nem voltak, de az évzáró már ekkor is fontos része volt az iskolai életnek, csak egy kicsit másképpen zajlott, mint manapság szokás. A fontos eseményre feldíszítettük a tantermet virágokkal és kézimunkával, aztán ünneplőbe öltözve vártuk a gyerekeket, akik el is jöttek, hogy megnézzék szülőmeikeket.

Az évzárón még feleltettek is bennünket, azért, hogy a szülők lássák, hogy mit tanultunk az év folyamán. A tanító úr vezetésével tanultunk meg írni, számolni és olvasni. Tornáóra ekkor még nem volt. Hitoktatásban is részesültünk, számolni 20-ig tanultunk. A betűket kézművelés tanultunk. Minden betűnek megvolt a maga kézjele. Palatáblára írtunk. A tanító úr nemcsak a könyvekből, hanem az élet tapasztalataiból is tanított olyan dolgokat, amit mi kicsik is megérthettünk és felfoghattunk. Az alsó négy osztály egy tanteremben együtt tanult. Minden osztálynak meg volt a maga feladata. Atyai szigorral, de emberségesen tanított a tanítóink. Nemcsak a tananyagot sajátítottuk el tőle, hanem rendre, tisztaságra, az utcán való viselkedésre és udvariasságra is megtanított minket. A diáknak kötelessége volt az idősebbeknek előre köszönni, előre engedni, valamint segíteni. Hazafelé az úton párba kellett mennünk. Abban az időben bizony még volt pálca és térdeplés is! Kapott is a diák, ha nem tudta a leckét, vagy nem volt kész a házi feladata.

1944-es tanév kezdetétől a Kalmár házaspár kapta meg a tanítási lehetőséget. Engem Kalmárné Irénke tanított 3 éven át. Ha lázongtunk – melyik diák nem lázong? – ő anyai szép szóval, figyelemmel, megértéssel hatott ránk. A tananyagon kívül ő is sok mindenre megtanított bennünket, többek között az otthoni viselkedésre, a szülők iránti tiszteletre és a hazaszeretetre. Elméletben főztünk és takarítottunk.

Az egyik magyarázatára még ma is jól emlékszem...: A Föld, a Nap, a Hold keringési pályának törvénye. Negyedikes korunkban értünk el a számolás során az egymillióig. A szorzótáblát fejből kellett tudni, sokat gyakoroltunk.

Kalmár Ákos tanító úr a felsőbb osztályokat tanította, aki az akkori falu bíró urának volt az elsőszülött fia. A tananyag oktatása mellett törődött a diákok kulturális fejlődésével is. Karácsonyra, március 15-re, anyák napjára, madarak és fák napjára mindig előadással készültünk, énekeket, táncokat, verseket, kisebb szerepeket tanultunk. Az alsóbb osztályokat is bevonta a műsorokba. Ezek az előadások fontosak voltak az öregszerű embereknek, szebbé tették az életüket.

Emlékszem a második világháború éveire is. Ha légiriadó volt, hamarabb mehettünk haza az iskolából. A szovjet csapatok bejöttével az első télen nem volt elég tüzelője az iskolának. A jó vaskályha csak akkor ontotta a meleget, ha vittek a diákok tűzrevalót. Ez a tél is zord és hideg volt, januárban és februárban nem volt tanítás.

Nagy körzete volt az iskolának, főleg a felsőbb évesek miatt. Sokan 2-3 km-t is gyalogoltak, esőben, hóban, a járatan utakon is. De a zsebben mindig ott lapult a forró sült krumpli, ez melegítette a kezünket.

1945-ben az elemi iskola megszűnt, általános iskola lett belőle, így egy osztályt én is visszaléptem. Változott a tananyag, és a tanítóknál is volt személyi változás. Idegen nyelveket is elkezdtünk tanulni, először latint és németet, majd az utolsó évben oroszot.

Ekkor a tanítóink voltak: Kovács Imre, Kalmár Ákos, Kalmár László, Szabó Elek, Lasnyi Zoltán, Márton Gábor, Földvári Kálmáné, Kalmár Ákosné, Kalmár Lászlóné, Uhrin Erzsébet, Vaszkó Irénke.

Minden tanítóink becsülettel, odaadással tanított és nevelt bennünket, sokat törődtek velünk. Vaszkó Irénke kevés ideig, de jó szívvel tanított minket tornára. Kalmárné Uhrin Erzsike sokat bajlott velünk. Nemcsak a tananyag volt fontos számára, hogy arra megtanítson bennünket, hanem hogy elbeszélgesse velünk az élet dolgairól. Mesélt a pályakezdekről, a községi iskoláról, megszerette velünk a magyart és a nagy írók verseit, mint például Petőfi, Ady, Arany János. Megtanított bennünket kézimunkára is, egy általam varrt díszpárna később a budapesti VIT-re került. Uhrin Erzsike a Csáki iskolában az alsó négy osztályban körülbelül nyolcvan diákot tanított. Visszagondolva, hogy hány pedagógus, óvónő, orvos és hivatalnok került ki a kezei alól, az ő diákjaiból. Az alapot mindig az alsó osztályokban kell kapni. Hittanra Dászkál, Marosvári és Bagi tisztelendő urak tanítottak.

Visszatérve az ünnepségekre, a Kalmár házaspár nagyon sokat segített abban, hogy egy-egy előadásra jól felkészültünk. Akkor még nem volt rádió, TV, újságot is csak kevesen olvashattak. Ezért is számított nagy eseménynek az iskolai előadás. Az előadásokon ott szorongtak a szülők, rokonok, sőt még a szomszédok is eljöttek. Felejtethetetlenek voltak az anyák napi ünnepségek, amelyeket az iskola udvarán tartottunk meg. Nemcsak a Szent Imre iskolások adtak műsort, jöttek a Csáki, Kápolnási, Páskomi iskolások is. Sok szülőnek nem maradt szárazon a szeme az előadások láttán, Vaszkó Irénke igen értékes

és szép előadásokat tanított be nekünk, abban az időben ez még újak számított. Később május elsejét a Csorda gyepen felállított színpadon ünnepelte az egész Öregszőlő népe. En sokszor szavaltam ezeket az ünnepségeken.

Amikor befejeztük a 8. osztályt, akkor volt az első ballagási ünnepség. Uhrin Erzsike tanította meg a búcsú szövegét, amellyel az iskolától, a tanítóktól, a volt osztálytársaktól búcsúztunk.

Urbán Margit hetedikes diáklány búcsúztatta a ballagókat. Színes papírból készült szív alakú kosárcákát kaptunk, amiben egy kis cécula, egy fémpénz és pogácsa volt. Mennyit, de mennyit bajlottak velünk! Hogy tisztességes ember váljék belőlünk.

Abban az időben még nem volt Pedagógus nap, kitüntetés, sem pedig elismerés. Legfeljebb egy-egy szülő mondott köszönetet a tanító fáradozásaiért.

Mostanában Pedagógus nap, vagy tanévnyitáskor eszembe jut, hogy vajon hányan gondolunk vissza kedves tanítóinkra, s vajon kit merre sodort az élet. A mi tanítóink még nagyon sokrétűek voltak, sokat tettek és bajlottak a diákjaikkal, hogy az életben, bárhová is kerülnek, megállják a helyüket és mindig emberek maradjanak. Fáradozásukért csak köszönet és hála illeti mindnyájukat, és áldja meg a jó Isten őket azért amit értünk tettek, tanyai diákokért.

Az iskola épülete még mindig áll, de a volt tantermekben már nem folyik oktatás, nevelés, már nem iskolaként használják. Az ablakai még mindig a köves útra néznek, a falak vajon őrzik-e még az egykori diákok emlékét? Tavasszal a jó tavaszi levegőért, ősszel az őszi napsugárért nyitottuk ezeket az ablakokat.

Diákok helyett most az öregszerű idős emberek otthona lett a volt iskola épülete. Vannak idős emberek, akik csak ebédelni, beszélgetni járnak be az otthonba. Sokat tesz az öregszerű idős emberekért és gyerekekért egy nyugdíjas tanár, aki szintén egykor e falak között volt öregszerű kisdiák, mindenki ismeri, Pésóné Fekécs Irma a neve.

Emlékezéseimet írtam Kisújszálláson, az Úrnak 2005-ik évében.

H. M.

Egy volt öregszerű öreg diák..

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érte munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Szerencsi országgyűlés 400 éve választotta Magyarország fejedelmévé Bocskai Istvánt. A Tiszáninnyi Református Egyházkerület és a Szerencsi Református Egyház szervezete rangos ünnepség keretében emlékezett, melynek fővédnöke Mádl Ferenc köztársági elnök úr volt. Tökés László református püspök beszédében Bocskai végrendeletének aktualitását hangsúlyozva kijelentette, hogy de-

SIKERÜLT! MÁR MŰKÖDIK!

a Gyomaendrődi Rendelőintézetben az Ultrahang készülék

Olvasóinkat örömmel és jó szívvel tájékoztatjuk arról az örömhírről, hogy a tavalyi széleskörű lakossági és önkormányzati összefogás eredményeként megvalósult Dr. Farkasinszki Erzsébet urológus főorvos asszony álma. Április 20-án leszállították, azonnal üzembe helyezték, és több beteg is próbálták azt az Ultrahang készüléket, amelynek fele lakossági adakozásból, a másik fele önkormányzati támogatásból valósult meg. A közel 12 millió forintot érő készülék a betegek rendelkezésére áll! A betegeknek nem kell utazgatni Békésre, Csabára, vagy netán Gyulára. Nagyon nagy dolog, és mindenkinek köszönet, akiket illet! Nagyon sokat segítettek a vállalkozók, a polgárok, ki-ki tehetsége szerint. Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet idén ismét segítette az egyesületet, hiszen a készülék ÁFA tartalmát, (több mint 2 millió forint) meghitelezte igen kedvező kondíciókkal. Felidézzük, amit tavaly már megírtunk részletesen:

A nagyszerű jótékonyági koncert tiszta bevétele közel 4,5 millió forintot hozott, az önkormányzat 4 millió forintot biztosított az ideai költségvetésben, és most idén pünkösdkör ismét lesz egy koncert a Bowling Étterem udvarán, aminek tiszta bevétele egy újabb „mérőfej” beszerzését biztosíthatja.

Végül, de nem utolsó sorban olvasóink nevében is köszönetet mondunk Dr. Farkasinszki Erzsébet főorvosasszonynak, aki megálmodta és megvalósította a kezdeményezését. Időt, fáradságot nem kímélve, segítőt is sokszor türelmetlenül meghajtva következetesen valósította meg elhatározását. Ő volt a motorja ennek a kezdeményezésnek, amely remek példája a civil és önkormányzati összefogásnak. Ekkora értékű eredmény ilyen jellegű összefogásból először sikerült településünkön, de reméljük, hogy példaértékű és lesz folytatása. Köszönjük mindnyájunk nevében! Főorvos asszonynak is jó egészséget, és további jó ötleteket kívánunk, amelynek megvalósításában számíthat eddigi segítőire is. Isten áldja további munkásságát, sokáig gyógyítsa a betegeket!

Császárné Gyuricza Éva

cember 5-e megmutatta: Trianont nem lehet csak történelemként emlegetni. Pap Géza erdélyi református püspök megemlékező beszédében megrázóan tolmácsolta Erdély üzenetét, arra a kérdésre keresve a választ, hogy ők hova tartoznak?... A megemlékezések sorát országgyűlési képviselők – Hörcsik Richárd, Mécs Imre, Kövér László és mások – zárták, végül a résztvevők megtekintették a Bocskai-filmet.

A magyar nyelv nem az „ördög nyelve” többé Moldvában! Sajnos volt idő, hogy ilyen méltatlan jelzővel utasították vissza a csángók természetes igényét, ragaszkodását anyanyelvükhöz. Igazi húsvéti ajándékot kaptak idén a moldvai magyarok, de nemcsak ők, hanem mindenki, aki magyarul beszél, gondolkodik, álmodik. Az történt, hogy a jászvásári (Ias) püspökség, illetve a bukaresti érsekség elismerte a moldvai csángók jogát az anyanyelvű egyházi szolgálatokhoz. Az érseki engedély a növekvő számú csángó híveinek szól, akik kéréseikben, imádságaikban, beadványaikban igényelték anyanyelvük használatának engedélyezését a templomokban.

Betörték a délvideki óbecsei katolikus templomba. A támadás etnikai jellegére vall, hogy a katolikus húsvétkor követték el a vandál rongálást, amely idén nem esett egybe a pravoszláv húsvétal.

Markó Béla miniszterelnök-helyettes első olvasatra a bukaresti kormány elé terjesztette az RMDSZ szakértői által kidolgozott és a többi romániai nemzeti kisebbség szervezeteivel is egyeztetett kisebbségi törvénytervezetet. Az erdélyi protestáns egyházak püspökei nem tartják a tervezetet alkalmasnak az elfogadásra, mert nem tartalmazza az autonóm közösség fogalmát.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata és az Endrődiek Baráti Köre hívja és várja az itthon élő és elszármazott polgárokat május 28-án szombaton, a **Hősök Napi Ünnepségre**. Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődik az endrődi Szent Imre templomban tartandó engesztelő szentmisével, ezt követően a Hősök terén emlékműsor és koszorúzás, majd közös ebéd lesz.

A Budapesten élők jelezzék részvételi szándékukat Tímár Imre titkárnál, (06-1- 326-7567), akik a közös ebédet részt kívánnak venni, május 20-ig telefonon vagy személyesen jelezzék 386-323 telefonon, vagy személyesen Császárné Gyuricza Éva, vagy Fülöp Imréné 284-435 telefonján.

Május 15-én, Pünkösöd vasárnapján jótékonyági koncert a BOWLING ÉTTEREM udvarán, neves előadó művészek és zenekarok közreműködésével. A bevételt az **Ultrahang Egyesület**: a már működő készülék bővítésére fordítja.

Gyomaendrődön az OMART Könyvesboltban (Fő út 216) a Költészet napján, április 11-én a Zabhegyezők Együttes „Rejtelmek ha zengenek” című műsora előtt a megjelentek elmondhatták, vagy felolvashatták kedvenc versüket. Így ünnepelte a város irodalomkedvelő közönsége a Költészet napját, ami egyben idén József Attila születésének centenáriuma is volt.

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT
A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Evangélikus Oldal

„Ha valaki szeret engem, az megtartja az én ígémet; azt pedig az én Atyám is szeretni fogja, és elmegyünk hozzá, és szállást készítünk magunknak nála.”

János 14,23

Kedves Olvasó!

Ünnepeink tartalmának egyfajta üdvtörténeti összefoglalásaként megfogalmazhatjuk azt, miszerint karácsony hitünk alapja, húsvét a tartalma, de pünkösd a célja. Az alap egyedül az Isten szeretete. Hogy mit jelent ez a szeretet azt hirdeti a gólgotai kereszt nagypénteken és húsvét hajnalán az üres sír. Isten szeretete azt jelenti, hogy megbocsátja minden bűnünket, ezért érvényteleníti felettünk a halál hatalmát.

De Isten világtervének és személyünkre szóló tervének egyaránt célja a pünkösd. Célja, hogy ő legyen mibennünk és mi őbenne. Nagyszerűen, érthetően fogalmazza meg ezt Jézus: pünkösdkor eljövünk együtt hozzátok, és a szívetekben szállást készítünk. Fantasztikus örömhír, hogy az Atya hajlandó volt a Fiát emberként a földre küldeni. Örömhír, hogy a Fiú vállalta, amikor a bűnösök közé sorolták a kereszten, vállalta Barabás helyét. De éppen ilyen örömhír és csoda, hogy a Lélek hajlandó a szívünkben szállást készíteni a mi számára. A szívünkben személyiségünk legbensőbb rejtekén, ott, ahol valóban azok vagyunk, akik vagyunk. Ott, ahol az érzéseink vannak, ahol esetleg fájó emlékeket hordozunk. Ott, ahol zűrzavar van, sok indulat és akár gonosz erők is. Nem hiába mondta Jézus egy alkalommal a hallgatóinak: nem az tesz benneteket tisztátalanokká, amit megfogtok vagy megesztek, hanem az, ami bennetek van; onnan jön ki minden gonoszság. Ezért célja a Szentháromság Istennek, hogy szállást készítsen önmaga számára mibennünk. Fontos az, hogy nem tőlünk kéri. Mert ugyan ki volna képes arra, hogy a maga erejéből megtisztítsa a szívét! Hogy volnánk képesek önmagunkat megmenteni a nyomorúságtól. Nincs olyan önmegtartóztatás, olyan fogadalom, amellyel képesek lennénk mi helyet készíteni neki.

Pünkösd ajándéka, hogy a Szentlélek Ūristen maga jön hozzánk. Oda költözik be, ahol legtöbb a változtatni való. Jön a Szentlélek Isten és kezdődik a nagytakarítás, kényszerít a változásra. Nem a mi szánkról hallatszik először a gyónó vallomás, hanem amikor ő jön előhoz mindent a rejtekhelyéről. Mindent, régi elfojtott dolgokat, amire nem is akarunk emlékezni, pedig érezzük, hogy bennünk van. És amíg bennünk van nem lesz békességünk. Ő érkezik és előhoz mindent, megtisztít, hogy azután ő lakjon ott. Megtisztít, hogy azután ő késztesen munkára, bizottságtételre. Ő jön, hogy egységre vezessen minket egymással. Mert amíg nem ugyanaz a Lélek tölt be minket, addig nem értünk szót egymással. Amikor a Lélek szállást készít bennünk, akkor gyógyulunk meg teljesen, a tőle kapott képességgel vehetjük csak észre, hogy a másik emberben ugyanaz a Lélek munkálkodik. Átéltünk egy igazi csodát, az egység valóságát.

Egyedül a pünkösd csoda segíthet a bezárkózó, félelemtől reszkető tanítványokon. Egyedül a pünkösd csoda segíthet a bezárkózó, félelemtől reszkető világunkon, és az erőtlenedő, csüggedt egyházunkon. Pünkösd nélkül mindenki mondja a maga-

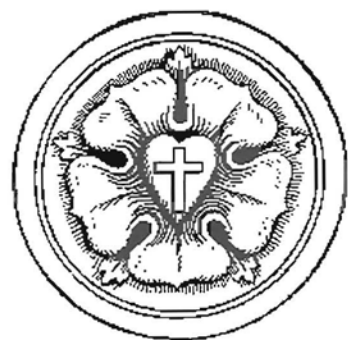
ét, sorolja a saját sérelmeit, rombolja a kapcsolatait és a környezetét. Egészen addig, míg hatalmas összevisszaság nem lesz, mint a világ teremése előtt. Ott, akkor csendült az isteni szó: „Legyen!”, és kiformálódott a világ az ember és az élet. Amiről Isten látta, hogy jó és harmonikus. Mi pedig ezt a harmóniát juttattuk el idáig, amit most magunk körül tapasztalunk. Erősebben fogalmazva: ezt a világot tettünk mi alaposan tönkre.

De éppen ezért a világért áldozta oda az Atya a Fiút, Jézus Krisztust, és ezért jön a Szentlélek, hogy a zűrzavarból, a félelemből rendet és bátorságot teremtsen. Hogy általa elinduljon a gyógyulás, a tisztulás és a rend. Kezdjünk tanulni új életet, hogy kezdjünk járni az általa mutatott úton. Hogy jusson eszünkbe kellő pillanatban Jézus szava, hogy egyre inkább eltöltsön a szeretet az Atya iránt. Érkezik a Lélek és indít arra, hogy egyre inkább elkezdjük követni Jézust abban, hogy mi és készek legyünk másokért áldozatot hozni.

A hitnek, erőnek, bizonyágtételnek a lelke a Szentlélek. Ő éppen olyan személy, mint az Atya és éppen olyan személy, mint Jézus. Szavainkkal nagyon nehéz őt bemutatni, s ezért sokan tévesen is értelmezik pünkösd ünnepét és a Lélek személyét. Mert ha Atyát mondunk, akkor rögtön előttünk van egy valóságos, vagy elképzelt édesapa arca. Ha Jézus nevét mondjuk ki, magunk előtt látjuk a különféle művészeti ábrázolásokon keresztül az ő szenvedő alakját a kereszten, vagy éppen a gyermekeket magához hívó, áldó kezét. De amikor a Szentlélekről beszélünk, nem látunk magunk előtt semmit. Ugyan ki látta őt? Beszélünk galambról vagy lángnyelvekről, mégse ismerjük fel őt igazán. Inkább áttérünk a tárgyasításra, mikor ezt mondjuk: a Szentlélek ajándéka, a Lélek vezetése. Lukács az Apostolok cselekedeteinek írója nagy szélviharról, tüzes villanó lángról beszél. Nem csoda, hiszen az ő népének nyelve képes nyelv, mindenről képekben beszél, hát még egy ilyen megfoghatatlan csodáról!

Mi egyetlen dolgot mondhatunk. Maga az Isten jön pünkösdkor, akit Szentháromság egy igaz Istennek nevezünk. Ő érkezik, ő teremt rendet a zűrzavarban. Addig batorít, addig elkezdett Jézus szeretetére, olyan türelmesen tanítgat, amíg nem takargatjuk már bűneinket, amíg végre megtisztíthat és beköltözhethet a szívünkbe. Betölthet az ő szeretetével.

Horváth Anikó
evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel

Húsvét ünnepét megelőzően postáztuk gyülekezeti körlevelünket Testvéreinknek. Amennyiben evangélikusként nem jutott el Önhöz sem ez, sem a decemberi levelünk, akkor feltehetően nincsen bejegyezve a gyülekezetünk névsorába. Kérjük ebben az esetben keresse a kapcsolatot, hogy a névsorba felvehessük, és a következő körlevelet Önnek is eljuttathassuk.

Hivatali elérhetőség:

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogassák a Magyarországi Evangélikus Egyházat, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: 0035.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Anyák napi köszöntés

Várnai Zseni:

Ha nem étetnélék
éhen vesznél-
Ha nem karolnálak
váltig feketnél-
Ha nem fürkészném
mi bánt – mi fájhat
Mikor kicsi ajkad
sírásba lázad,
Ha szívem irt
nem lelne rája;
Úgy ami fáj: csak
Fájna – fájna...

SZILÁGYI DOMOKOS: ANYÁM

Kiment a kertbe. Lába alatt
Füvek kacarásztak; a vén diófa
meg-meghajolva
gordonkahúrként bongott.
S mint az árnyék alkonyatkor,
úgy kóvályogtak feje fölött
a gondok.
A paprikák illedelmesen
utat nyitottak néki,
s apró paradicsomtövek
megannyi mosolygó bokra
úgy totyogott utána,
miként hajdani emlékei,
s miként majdani unokái:
némán, szoknyájába fogódzva.
Surrogtak a lehulló napsugarak,
a sötétedő ég aszott-kezdvűen hallgatott.
Arcán mosoly suhant át; és mosolya nyomán
halkan fényesedni kezdtek a csillagok.
Csönd volt, hatalmas csönd. – Virágok szirmain
a hűvös harmat ajultán hevert.
A növekvő estben
napos holnapokat dédelgetett anyám –
s mintha ringatta volna, lassan elaludt a kert.

TATIOSZ:

A szeretet hatalma mérhetetlen,
Beragyogja a Hold fölötti égboltot,
és csillagmagosságokig tör.
Aki szeret, mintha égi utakon járna.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

“ SZONDER ”

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Fiatalokról fiataloknak

Franciaországi farmgyakorlat 2005

2005 márciusában hét Békés megyei fiatalnak lehetősége nyílt Franciaországba utazni szakmai gyakorlatra. A gyakorlat célja elsősorban az eddigi tanulmányok alkalmazása, illetve ismeretek gyarapítása volt. A másik fő cél, a francia nyelv gyakorlása, valamint a gazdaság, a mezőgazdaság és az ott élő farmerek életének tanulmányozása volt. Mindezt a **Leonardo da Vinci Európai Unió**s program és **Davidovics László**, a „Dél - Alföld - Európai Unió” **Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület Elnöke** tette lehetővé.

A gyakorlat megvalósítása előtt szakmai és nyelvi előkészítő tanfolyamon vettem részt.

Március 4-én délután indultunk el autóval Gyomaendrődről. Este a magyar-osztrák határ mellett, Vépén, egy diákszállón aludtunk. Másnap hajnalban indultunk tovább Ausztria felé, és délelőtt már Németországban voltunk. Az út nagyon hosszú volt, többször megálltunk pihenni. Öt lány és két fiú utazott: Vári Viktória, Gera Nikolett, Mándi Vivien, Gera Adrienn, Szabó Erika, Várfi Péter, Pálinkás István. Laci bácsi vezette az autót.

Március 5-én este 9 óra körül értünk Párizsba. Itt egy szállodában aludtunk, majd reggel elindultunk felfedezni Párizst. Megnéztük a nevezetességeket: Louvre, Pompidou-Központ, Notre-Dame, Eiffel-torony. Ezt az utat sétálva tettük meg. Lehetőségünk volt vásárolni. Sok fényképet készítettünk a francia fővárosról.

6-án reggel indultunk el Deux-Sèvres megye felé, amely Franciaország nyugati oldalán az Atlanti-óceán partvidékén fekszik. Útközben megálltunk a Chambord-i kastélynál. Délután 5-órákor Parthenay-ben voltunk. Itt találkoztunk a befogadó családokkal és a megye képviselőivel. Nagyon vártuk a találkozást, de legalább akkora volt az izgalom is. Itt még elbúcsúztak egymástól a magyar csapat tagjai, majd a családok elvittek magukhoz autóval. A családtagok már otthon vártak minket, hogy megismerjenek. Este természetesen várt minket a bemutatkozás. Áadtuk ajándékainkat, amelyeknek nagyon örültek. Nagyon ízlett nekik a magyar kolbász és a tipikusan magyar pálinka is. Mindkettőt kicsit erősnek találták.

Másnap reggel már segítettünk a farmon. Közben a gazda bemutatta a gazdaságot. Én a szakmai gyakor-

latomat Gille Arnaut családjánál töltöttem. Ők Louché-Thoursais-ban laknak és szarvasmarha-tenyésztéssel foglalkoznak. A tehenészetben 60 fejőstehen van, 30 borjú. Birkák és nyulak is vannak a gazdaságban. A családi vállalkozáshoz tartozik 100 ha termőföld is, ahol búzát, kukoricát, lucernát termelnek vetésforgóban. Ebből a földből 25 ha legelőként használnak. Én a tehenészetben segédkeztem, részt vettem az állatok takarmányozásában, fejésében. Megfigyeltem, hogy a család minden tagja - idős és fiatal- milyen szeretettel és jókedvvel dolgozik együtt, segítik egymást. A vállalkozásuk gazdaságosan működik, jól használják fel az Európai Unió támogatásokat. A gazda egyben egy géppark szövetkezésnek is a tagja; az idősebbik fiú- Pierre - a szövetkezés vezetője. Ezt kellene nekünk is meghonosítani: együttműködni és segíteni egymást!

A gyakorlatom során meglátogattam Laci bácsi, jó ismerősként köszöntötték őt a franciák, hiszen az Egyesület és tevékenysége széles ismert Franciaországban.

Szinte mindannyiunknak megadott a lehetőség, hogy elmenjünk Niort-ba vagy Bressuire-be a Foire-expora. Ez egy nagy növénytermesztési kiállítás. A befogadó családok sok helyre elvittek minket, így a munka mellett sok szórakozási lehetőség is

adódott. Az első héten elég rossz volt az idő. Néha még csepergett az eső is, de aztán kisütött a nap, és 25-30 fok lett. Nagyon jól éreztük magunkat, de természetesen honvágyunk volt. Az utolsó hét már gyorsan telt. Ekkor is dolgoztunk, de közben sok információt gyűjtöttünk a beszámolóinkhoz.

Március 22-én Niort-ba utaztunk, hogy találkozzunk a megyei agrárkamara tagjaival. Itt mindenki beszámolhatott a tapasztalatról, és elmondhatta a véleményét. A családoknak nagyon jó véleményük volt rólunk. A beszélgetés után megebédeltünk, majd megnéztünk egy nagyon érdekes agrármúzeumot.

A következő találkozás már a hazautazáskor volt Poitier-ban. Innen TGV-vel mentünk Párizsig, majd busszal ki a repülőtérre. Este 11-órákor indult a gép Budapestre. Hajnal 3-óra körül értünk haza.

Itthon természetesen sok kérdéssel vártak minket a szülők, rokonok és barátok. Nagyon jó érzés újra itthon lenni, de mindenki vágyik egy kicsit vissza. Nagyon sok új tapasztalatot szereztünk, jobb lett a nyelvtudásunk, és sok kedves embert ismertünk meg ezalatt a három hét alatt.

További jó tanulást, sikeres vizsgázást és mielőbbi visszatérést kívánok Franciaországba!

Pálinkás István

Irodalmi oldal

A SZERETET JELENLÉTE

2005. április 3. vasárnap...
déli tizenkét óra...

Az egyik televíziós csatornán megáll az idő... Néhány perces kisfilmet vetítenek a Szentatyáról...

Fénylő, emelkedett, megrendítő pillanatok ezek az emlékezés, az emlékezőműsorok sodrásában...

Képek villannak fel lassú méltósággal, állnak képsorokká, jutnak el milliók szívéig – lelkéig megállítva s mintegy feloldva a

folyton zakatoló időt, vele a zakatoló 21. századot...

Képek, amelyek a Szentatyáról szólnak... Pillanatképek az Életről, a sok szenvedés és örömet megélt Ember életéből...

Mitől más ez az összeállítás, mint a többi? Mi az, ami olyan mélyen megrendítővé teszi ezt a néhány percet? – kérdezem magamtól. Hiszen a képsorokon látszólag nem történik semmi... Semmi más, Csak egy mosoly... egy mozdulat... integetés... kézfogás... simogatás... ölelés... a lassított mozgás lassúságával...

Semmi más: csak a jelenlét..., jelenlét az emberek gyűrűjében és magányosan; jelenlét étellel telin s már a beteg test fogságában; jelenlét a derű és meghatódottság időtlenségében... Jelenlét... a Szentanya jelenléte...

Most nincsenek körülötte politikusok, a világ első számú vezetői... nem születik történelmet formáló, befolyásoló döntés, határozat... Nincs más... csak a Jelenlét... az Ember jelenléte...

És csak a lényeg... mert a képsorokon a lényeg formálódik... az Élet, emberi létünk legfontosabb mozzanatai... Egy gyermekfejen nyugvó kéz...; a simogatás, az ölelés mindent betöltő áramlása...; az egymásba kapaszkodó és önmagukat kereső szemek csillogása; a térdet-fejet hajtó mélységes alázat, mosolyok – könnyek egymást kiteljesítő hullámszája; a sokszínűség végtelensége; a kint szétválasztó s a bent egységének szépsége; a világ különböző formái, hegyek, sivatagok, őserdők, a természet és az ember közös lélegzése...

Ott a képsorokon minden együtt van. Megjelenik a valóságon, a személyes valóságunkon túli, ahol és amikor lényegtelennek válnak a (külső) történések, a (kinti) világ eseményei... ahol és amikor minden mozdulat, cselekedet a Bent felé, a bennünk lévő világba vezet... ahol már minden túlmutat önmagán... hogy egy másik szinten, a lélek szintjén kapja meg valódi jelentését, hogy ezen keresztül jusson el egy minket meghaladó, még magasabb síkra...

Feledhetetlen képek... Lassan áradó zene, s a Szentanya szavai felvételről hallhatók – Húsvét után egy héttel – Hitről, Halálról, Feltámadásról...

S ebben a néhány percben megtörténik a Csoda... Jelenléte erejével újra rádöbbsent, hogy a Létezés egyszeri és megismételhetetlen, hogy minden egy másik Valóság felé mutat, hogy az Úton legfontosabb a Szeretet, mely valóban „mozgat Napot és minden csillagot.”

Polányi Éva

TERÉZ ANYA

Imádsága

Urunk, tégy méltóvá bennünket arra, hogy az egész világon szolgálhassunk embertársainknak, akik éhségben és szegénységben élnek és halnak.

Kezünk által add meg nekik ma mindennapi kenyерüket, s megértésünkön keresztül adj nekik szeretetet, békességet és örömet.

Add, hogy minden nővér Jézus Krisztust lássa a szegényben. Mennél visszataszítóbb a munka vagy az ember, annál erősebb legyen az ő hitük, szeretetük és örömteljes áldozatuk, amikor ebben a nyomorúságos álruhában Urunknak szolgálnak.

Az ima nagyon nehéz, ha nem tudja az ember, hogy hogyan imádkozzék: de segítenünk kell egymásnak, hogy megtanuljunk imádkozni. A legfontosabb a csend.

Akik az imádságot szeretik, szeretik a csendet.

Nem tudunk Isten jelenlétébe helyezkedni,

ha nem szorítjuk rá magunkat

a belső és külső csendre.

Ezért hozzá kell szoknunk

a lélek, a szem és a nyelv csendjéhez.

Isten a csend barátja.

Meg kell találnunk Istent,

de nem találhatjuk meg őt

sem a zajban, sem a nyüzsgésben.

Nézzetek, milyen mély csendben növekszik a természet:

a fák, a virágok, a fű,

mint amilyen csendben kelnek föl és nyugszanak le a

csillagok és a Nap.

Ízes Ízek

Május

Tarkababpörkölt

A tarkababot (kb. 40 dkg) előző este beáztatjuk, majd fokhagymás, kicsit sós lében (esetleg füstöltzalonna-bürkével) puhára főzzük annyi vízben, hogy egy újnyival ellepje. Szalonnakockákat pirítunk, majd hozzáteszünk apróra vágott hagymát és üvegesre pirítjuk. Kevés pirospaprikát adunk hozzá, majd hozzáadjuk a puhára főtt babot és néhány kanál konzerv lecsót és összeroityantjuk. Sült virslivel tálaljuk.

Seidl Ambrus

ELADÓ

800 m² bekerített vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban. Rajta kőépület, aláépített pincével.

**Érdeklődni lehet:
66/284-196**

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.

Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

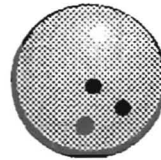
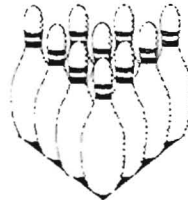
Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

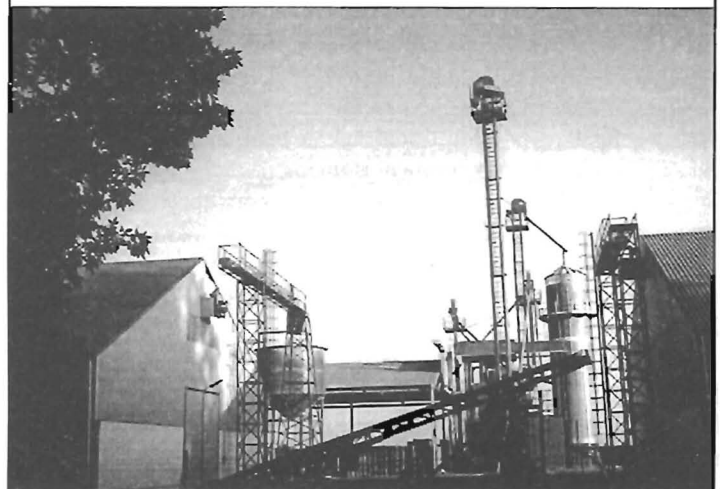
E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, lélek szívéinkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

FARKAS KÁROLY, aki Hunyán a Kossuth u 31. sz. alatt élt, március 31-én

81 éves korában vissza adta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái.

FARKASINSZKI VILMOSNÉ GERICZ MÁRIA, aki Endrődön a Sugár utcában élt, április 6-án hosszan tartó súlyos betegség után befejezte földi életét, 76 éves volt. Gyászolja: férje és fia.

KOVÁCS LAJOS tiszaujvári lakos, aki endrödi származású, és hosszú ideig Ausztráliában élt, 70 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 25-én volt Tiszaujvárosban. Gyászolják: felesége és családja, testvére és a rokonok, és az Endrődiek Baráti Köre.

PELYVA MIKLÓSNÉ VASZKÓ MARGIT endrödi lakos 2005. április 3-án 81 éves korában váratlanul befejezte földi pályáját. Gyászolják: családja.

RONCSEK GERGELYNÉ CSÍK ETELKA, aki Hunyán a Széchenyi utcában lakott, 86 éves korában befejezte földi pályáját, elment az élők sorából. Gyászolják: lányai, vejei, unokái, dédunokái.

TÍMÁR JÁNOS, aki Hunyán a Sallai utcában élt, április 17-én 78 éves korában megtért Teremtő Urához. Gyászolják: felesége, fia, menyé, unokája férjével, és dédunokái.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

1935-36. tanév az Öregszőlőben, Horgos Piroska tanítónővel

Elsőáldozók az Öregszőlőben, az 1940-es évek végén

GAZDAKALENDÁRIUM

PÜNKÖSD HAVA

Információ gazdálkodóknak

AGRÁRTÁMOGATÁSOK 2005.

Mire ezek a sorok megjelennek már a gazdálkodók többsége beadta az idej területalapú támogatási igénylőlapokat. Az idén az elmúlt évhez képest könnyebbséget jelent, hogy azok a gazdák, akik tavaly részesültek ilyen támogatásban azok előnyomatott formában, megkapták a nyomtatványokat a térképekkel együtt és csak a változást kellett bejelölniük. Az új támogatási igénylők, akik tavaly valamilyen ok miatt nem igényeltek támogatást, vagy most kezdik tevékenységüket azok a szükséges nyomtatványokat, beszerezhetik az MVH megyei kirendeltségén, vagy a falugazdásznál és szintén a megadott határidőig benyújthatják igényüket. A területalapú támogatás az idén is két részből tevődik össze. A 18/2005.(III. 18.) FVM rendelet az egységes, idegen kifejezéssel SAPS, köznapian, pedig uniós támogatásról szól, míg a 28/2005.(IV. 1.) rendelet az egységhez kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatás, más néven TOP UP feltételeit szabályozza. Az uniós támogatást minden növényfajra és a pihentetett területekre is igénybe lehet venni, ugyanakkor a kiegészítő támogatás a GOFR növényekre jár. Mindkét esetben be kell tartani a gazdálkodónak a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásait. A támogatás elnyerésének feltétele még az 1, ha vagy azt meghaladó szántóterület, más esetben, pedig 0,3 ha gyümölcs, szőlő is elegendő. A legalább 0,3 ha gyümölcs vagy szőlő területtel rendelkező gazda, ha még van 0,3 ha szántóterülete már jogosult a támogatásra. A parcella méretnek el kell érni a 0,3 ha terület nagyságot. A támogatási igénylőlapot a mellékelt térképekkel együtt május 11-ig kell a gazdálkodónak az MVH-hoz tértivevényes feladással elküldeni. Késedelmess beküldésre június 6-ig van lehetőség, de ebben az esetben a támogatás napi 1%-al csökken. Az MVH egy esetben szólítja fel a termelőt hiánypótlásra, melynek 15 napon belül kell eleget tenni. Felhívom a gazdák figyelmét a nyomtatványok pontos kitöltésére. Az idej esztendő újdonsága, hogy a főlapon egy tanácsadó rovat is szerepel, melyben az alaki megfelelőséget ellenőrző falugazdász vagy kamarai tanácsadó adatai kerülnek. A kitöltést mindenki végezheti önállóan, de kérheti a tanácsadó segítségét is. Az MVH 2005. június 11-ig vizsgálja az igénylőlapok befogadását. A támogatás összege euróban van meghatározva, a könnyebb megjegyezhetőség kedvéért célszerű 20 ezer forintba számí-

tani az uniós pénz esetében és ugyanennyire a nemzeti kiegészítő támogatásnál is. A területalapú támogatások végső kifizetési határideje 2006. június 30-a, de akinél az ellenőrzés nem talált hibát, az a gazdálkodó az uniós pénzt 2005. december 31-ig, a nemzeti kiegészítést, pedig 2006. február 28-ig megkaphatja.

A 28/2005.(IV. 1.) FVM rendelet további kiegészítő nemzeti támogatásokat is tartalmaz. Támogatott a hízottbika-tartás, mely a leadott hímvivarú szarvasmarhák után jár és összege 34862 Ft egyedenként. A tejtermelés támogatása a tejkvóta alapján történik, a támogatás összege 4663 Ft/tonna. Az anyatehén-tartás támogatása 31248 Ft egyedenként, a támogatás igénylőlapot a szükséges nyomtatványokkal 2005. július 1. és 2005. július 31. között kell benyújtani. Fontos tudni, hogy a támogatás elnyeréséhez legalább 3 db tehén szükséges. Az anyajuh-tartás egyedenkénti támogatási összege 1452 Ft, a szükséges létszám legalább 10 egyed. További támogatást lehet igényelni az extenzifikációs szarvasmarhatartásra és kiegészítő támogatás igényelhető a kedvezőtlen adottságú területeken történő anyajuh-tartásra.

Tudomásul kell venni, hogy a támogatások szükségessé az eredményes gazdálkodáshoz. Fontos a gazdálkodók jól informáltsága, melyben segíti őket településük falugazdásza

Várfi András

BECSÜSI SZOLGÁLTATÁS

Festmények egyede és sokszorosított grafikák szakértői véleményezését, értékbecslését, közvetítését magánszemélyeknek és közületeknek vállalja

Bula Teréz

okleveles festménybecsüs, nyugd. muzeológus
5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 4.
Tel.: 66/285-620, 20/957-5343

Magyar Politikai Foglyok Szövetségnek felhívása:

BAJTÁRSAKAT KERESÜNK!

Felkérjük mindazokat a bajtársainkat, sorstársainkat, kiket a kommunista diktatúra idején katonai behívóval kényszermunkára (munkaszolgálatra) vittek politikai okból, az alábbi címen jelentkezzenek érdekvédelmi szervünknel: személyesen szerdánként 14 órakor (ekkor tartjuk bajtársi találkozókat is, lift van) vagy levélben ugyanoda címezve :POFOSZ MUSZ 51-56 Tagozata, 1051 Budapest Nádor u 36. IV. emelet.

Kérjük olvasóinkat, akik ilyen személyről tudnak, értesítsék őt.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 6. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2005. június

Iványi László 2005. június 14-én lesz ezüstmisés pap, ami azt jelenti, hogy pappá szentelése óta eltelt immár 25 év. Gyomaendrődön az Endrődi Szt. Imre Egyházközség és a Hunyai Szt. László Egyházközség plébánosa, 16 éve szolgálja szülőföldjét.

Ez az évforduló mindannyiunkat emlékezésre kötelez.

Laci atya ismertsége, népszerűsége, segítőkészsége és munkássága legendáshírű.

Sokan, szinte mindnyájan ismerjük, mégis elmondom eddigi életútját röviden:

1957-ben Endrődön született; Gyomán, a Kiss Lajos Gimnáziumban érettségizett. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte;

1980. június 14-én szentelték pappá Szegeden;

1980-82 Ásotthalmon, mint káplán kezdi meg tevékenységét;

1982-1984 Debrecenben szolgál;

1984-1989 Hosszúpályiban teljesíti papi hivatását;

1989-től teljesít szolgálatot Endrődön;

1996-tól Hunya község lelkipásztori feladatait is ellátja.

1997-1999 között Dévaványa, Ecsegfalva és Körösladány lelkipásztori szolgálata is hozzátartozott;

Lelkipásztori feladatai mellett Debrecenben mindig szeretett feladatával, az ifjúsággal kezd foglalkozni.

Ezüstmise

Nagyon kedves éveit Hosszúpályiban tölti, ahol nagy munkába kezd és nem is sejtí, hogy ez egy nagy munkának a kezdete, a templombelsőt teljesen felújítja. Létavértesen pedig csodát tesz: egy régi iskolaépületből kápolnát alakít ki.

A rendszerváltás évében kerül Endrődre, és feladatai megsokszorozódnak. A papi hivatása mellett iskolaalapító és templomépítő. 1994-95 között létrehozta a Gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskolát, amely ősszel ünnepli fennállásának 10. évfordulóját. Felújítja templomunk külsőjét.

Az Úr nem hagyja, és további váratlan feladatokat kap. Villámcsapás következtében leégett hunyai Szent László templomot 1999-2000-ben újraépítette.

2001-2003 között besegít Kiss Pál igazgató úrnak a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola modern tornaterme megépítésében.

2002-ben felújíttatja az Endrődi templomtorony tetőszerkezetét és az esővíz elvezető csatornát, a következő évben az Endrődi plébánia épületének egyik felét, majd az idei esztendőben a másik részét.

2003-ban elkezdte, két év alatt be is fejezi Hunyán, az új plébánia építését.

A „Városunk” című helyi újság munkatársa, az egyházi rovat szerkesztője és technikailag is segíti a lap megjelenését. Az internetes változat is az ő precizitását és munkáját dicséri.

A helyi önkormányzat munkájában, - elsősorban a humánpolitikai szakterületen - évek óta részt vesz külsős bizottsági tagként. A Békés Megyei Szociális Közalapítvány kurátora, és több helyi civilszervezet alapítója, illetve kurátora.

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria kelkivezetője, tiszteletbeli lovag.

Iványi László plébános a város Gondozási Központjában élők lelki gondozását is különös nagy gondallal és szeretettel végzi.

Nélkülözhetetlen volt a technikai segítsége, amellyel a Gyomaendrődi „Ki kicsoda?” című könyv elkészítéséhez hozzájárult.

Iványi László plébános a megye több településén élő emberek lelki gondozásán túl, átlagon felül sokat tesz Békés megye kulturális örökségének megőrzéséért, gyarapításáért, a műemlék védelméért, a nemzeti vagyon gyarapításáért.

Munkájának társadalompolitikai értéke is igen jelentős. Elismerésként 2004-ben Gyomaendrőd Város Önkormányzati Képviselő

Testülete „Gyomaendrődért” emléklappal ismerte el munkáját.

A templom 200 éves évfordulójára elkészíti a történeti kiadványt.

Kettős ünnepet köszöntünk: a 25 éves szolgálatot, és szüleinek 50. házassági évfordulóját. Istennek csodálatos ajándéka, hogy együtt ünnepelhet majd a Fiu és a Szülők: hálat adva a Teremtőnek az eltelt évekért, és velük együtt szülőfaluja Endrőd. A közös hálaadásra és az ünnepi ezüstmisére Endrődön, 2005. június 18-án, szombaton de. 10-órakor kerül sor. Jöjünk el minél többen, és köszöntsük együtt ezt a szép eseményt jelenlétünkkel!

Ezüstmiséje alkalmából köszönjük meg a hívők és nem hívők nevében ezt a nem mindennapi szolgálatot és munkát, amit híveiért, az egész egyházközségért (egyházközségeikért) tett. Kívánunk jó egészséget hivatásában - szolgálatában egyaránt, hogy a Krisztusi úton haladva tovább vezesse a rábízottakat. Isten áldja meg eddigi és további munkásságáért!

Az egyházközségek hívei nevében köszöntöm az ezüstmisés Dom. Iványi László plébánost, tiszteletbeli lovagot.

Fr. Ungvölgyi János
Endrődi Szt. Imre Egyházközség
világi elnöke

Önnel joga van tudni...

Május 9-én a Városfenntartó és Környezetvédelmi bizottság rendkívüli ülést tartott, amelyen

A 2005. év II. félévében megkezdésre kerülő, útalappal ellátandó belterületi utcákat választottak ki.

Első ütembe került utcák:

Hantostkerti, Ságvári, Körgát, Mikszáth II. Hunyadi IV, Budai Nagy A, Gárdonyi, Lehel, Rózsa F, Szabó E, Bartók, Mohácsi, Polányi II. ütem, Zsák-Tulipán, Könyves Kálmán, Martos Flóra, Kinizsi, Liliom, Kársz, Köztársaság, Népliget, Dózsa Gy, Szent Antal, Polányi

A kiválasztott utcák közül csak az kerül megépítésre, amelynél az útépitésre vonatkozó társulási szerződést az érintett ingatlan tulajdonosok 67%-a igennel aláírja. Emiatt a kiválasztott utak névjegyzéke változhat. Az utak tervezése, engedélyeztetése, közbeszerzési eljárása elindul, amely előkészítő folyamatok 2005. év szeptember végéig befejeződnek, és a tényleges útépitési munkák két ütemben valósulnak meg. Az első ütemben az utak 2005. őszén kohósalakos útalapot kapnak, és 2006-ban a záró aszfaltrepetet. Az útépités tervezet költsége 167,8 millió forint, amelynek 80%-át az önkormányzat, és 20%-át a lakosság állja.

Május 26-án a Képviselő-testület az alábbi témákban hozott döntést:

Békés Megyei Környezet- és Természetvédelmi Kft által készített Gyomaendrőd Város Környezetvédelmi Programot a Képviselő-testület elfogadta, azt további véleményeztetésre alkalmasnak találta.

A Nemzeti ünnepek rendezésének jövőbeni szervezési módjáról, a szónokok kiválasztásának elveiről és jövőbeni gyakorlatáról szóló egyeztetési feladattal a Testület megbízta Dr. Kovács Béla képviselőt, hogy egyeztessen a pártokkal, civilszervezetekkel.

Dr. Ágoston Sándor írásbeli javaslatára a Testület felhatalmazta a polgármestert, hogy a szerbiai Torontálvásárhely vezetésével vegye fel a kapcsolatot, egy esetleges testvérvárosi kapcsolat jövőbeni kialakítása céljából.

Jóváhagyta a Testület a Szarvasi Rendőrkapitányság Gyomaendrődi Rendőrőrsének 2004. évi munkájáról szóló beszámolót, amelynek lényeges megállapításai:

A rendőrség személyi-technikai feltételei a 2003. évhez képest 2004-ben alapvetően nem változtak. Az egyenruhás állomány létszáma a kívánt szintet nem éri el, ezért a feladatok végrehajtása sokszor nehézségekbe ütközik. A bűnügyi csoport 6 fő volt tavaly augusztusig, azóta egy fővel bővült. Az örs illetékességi területén 2004-ben 499 bűncselekmény vált ismertté, ez a szám az előző évi 543-hoz képest csökkenést mutat, de ha a 2002. évi adatahoz hasonlítjuk, még jobb a javulás, hiszen akkor 625 volt ezen bűncselekmények száma. Sajnos a betöréses lopások száma az előző évihez 28%-os növekedést mutat, de jó hír, hogy három – jelenleg is folyamatban lévő – sorozat-jellegű ügyben folyik eljárás, amelyben 12 gyanúsítottal szemben 110 rendbeli kocsma, vikendház, valamint lakás és üzletbetörés miatt folyik eljárás. A rablások száma is emelkedett, főleg az iskolások sérelmére elkövetett több rendbeli rablás miatt, amelyet felderítettek, és már az ügyészség előtt van a vádemelési javaslat egy másik szinten felderített rablással együtt. A rablások felderítését sok esetben nehezíti, a sértettek alkoholos állapota... ettől függetlenül a felderítési mutató kedvező, 80% fölött van. Jellemző bűncselekmény még városunkban a közrend elleni, ami közokirat hamisítást, magánokirat hamisítást, és okirattal való visszaélést jelent. Említést érdemel még a kábítószerrel kapcsolatos bűnügy, amelyben 30 fővel szemben élt a rendőrség vádemelési javaslattal az ügyészség felé, ezenkívül jelenleg is folyamatban van egy eljárás, amelyben szintén érintettek gyomaendrődi fiatalok. Testi sértéses, személy elleni bűncselekmény 24 esetben volt. Az örs illetékességi területén 2004-ben emberölés nem volt.

Az egyenruhás állomány nemcsak a városon belül, hanem a tanyák lakóinak biztonsága és a közúti közlekedés biztonsága érdekében is munkálkodik, valamint az iskolákban a DADA program oktatását is ellátják. 2004-ben 87 közlekedési baleset történt, amelyből 27 személyi sérüléses volt, 4 esetben halálos kimenetelű, 9 esetben súlyos sérüléses, és 14 esetben könnyebb sérüléses. Csökkent a kerékpárosok által okozott balesetek száma is, ami igazolja, hogy az ittas és szabálysértő kerékpárosok is helyszíni bírságolás alá kell, hogy essenek. Míg 2003-ban 30 alkalommal, 2004-ben összesen 8 alkalommal folytattak ittas járművezetővel szemben eljárást. A rendőrségnek jó az együttműködése a helyi polgárőrséggel.

A testület tavalyi felajánlásával élt a kapitányság vezetője, és kérte, hogy a városunkban szolgáló rendőrök munkáját két robogó vásárlással segítsük. A testület egyhangúlag megszavazta a kérést, abban a reményben, hogy ezzel is nő a lakosság biztonsága.

Császárné Gyuricza Éva képviselő

Olvasói levél

Tisztelt Szerkesztőbizottság!

„Kérem, hogy a júniusi számban, ha lehet, jelenjen meg szerény megemlékezésem.

PEDAGÓGUSNAPRA

Két éve, hogy megemlékeztem és köszöntöttem Timár Irénke óvó nénit, tanítóimat, tanáraitam nagyon nagy tisztelettel.

Most sem tudok mást írni, csak hálát és köszönetet: Timár Irénke (Véha Antalné) óvó néninek, Vaszkó Irénke tanár néninek, Márton Gábor tanár úrnak és azoknak, akik már nincsenek közöttünk. Mindnyájuknak hálával és köszönettel tartozom a szeretetteljes tanítáért. Isten éltesse még őket sokáig, erőben, egészségben, akik már nem élnek, nyugodjanak békében!

Azt hiszem, a fiatalokról is kell szólni (hiszen nekem is vannak gyermekeim, akik közül az egyik pedagógus, sőt 3 diplomája van), mégpedig Polányi Éváról, akit ismeretlenül is szeretettel köszöntök! (Édesanyjával együtt jártunk iskolába.) Polányi Éva tanárnő hónapról hónapra meglep csodás írásaival ebben az újságban. Legutóbb meglehetősen szeretettel írt az elhunyt Pápánkról. Nagyon örülök, hogy vannak ilyen elhivatott fiatalok, akik továbbviszik a szeretetteljes tanítást, nevelést. Volt kitől tanulnia, a drága emlékü Paróczai Gergely bácsitól, nagyapjától, aki magyartanárom volt. Kívánok Polányi Évának és minden elhivatott pedagógusnak további erőt, szeretetet a tanításhoz, neveléshez egész családom nevében.”

Békéscsaba, 2005. május 11.

Szeretettel:

Gergelyné Kertes Katalin,
aki Endrődön a Selyem utcában lakott.

Küldök két fényképet. Az egyik 1944-ből óvodáskori emlék, Timár Irénke óvó nénivel, a Nagy-óvodából. A másik a Nagylányiskola udvarán készült, Gábrriel Irma tanító nénivel, 1946-ban.

Kertes Katalin óvodás emléke 1944-ből

1946-ban voltam elsődöző II. osztályos tanító nénink Gábrriel Irma

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Május második szombatján a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria székhelyén Endrődön a Szent Imre templomban ünnepélyes keretek között, közösen hangos ima keretében megújításra került a Lovagrend felajánlási aktsusa.

Részlet a felajánló imából:

„Áldott és szeplőtelen Szűz, a Templomos Lovagrend Királynéja és Ūrnője, lovagjaid menedéke és vigasztalása, trónusod előtt leborulva téged választunk szószólónk Istennél.

...méltóztassál gondot viselni rá, úgy rendelkezve mindenről és mindenkiről, ahogy neked tetszik, a te védelmedbe ajánljuk családjainkat, szüleinket, jötevőinket, gyermekeinket és mindenkit, akik rád bizzák magukat.

Ūrnők, templomosok Királynéja, imádkozzál érettünk. Ámen.

A Lovagrend tagjai és meghívott vendégei a misét követően a Gondozási Központ Fogytékos Klubjába látogattak, ahol meghatóan szép ünnepséggel kedveskedtek a gondozottak. Az ünnepség műsora Anyák napi köszöntés volt, ezért a klubtagokon kívül a gondozottak családtagjai, valamint a város polgármestere is jelen volt.

A Lovagrend egy számítógépet ajándékozott a segítségre szoruló klub tagjainak.

Kedves vendéglátással ért véget a szép délelőtt, amelynek műsora még sokáig hatással volt és emlékezetes marad azok számára, akik hallhatták és láthatták.

Köszönet érte azoknak, akiket illet, szereplőknek és tanítóknak.

Magyarországon jelenleg mintegy 120 ezer alutáplál, gyakorlatilag ehező gyermek él, mondta az Egészségügyi Világszervezetének hazai koordinátora.

Április 23-án tartotta éves rendes küldött közgyűlését a Gyomaendrődi Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Egyesülete. A küldött közgyűlés elfogadta a 2004. évi gazdasági beszámolót és közhasznúsági jelentést, és a 2005. évi terveket.

Május 27-én délután került sor városunkban a KNER emléktér felavatására. Az avató ünnepségen megjelentek a város polgármestere köszöntötte, az ünnepi beszédet a nemzeti és kulturális örökség minisztere Bozók András mondta el. Az emléktér a Széchenyi-Terv, és a Sapard-Program támogatásával készülhetett el. A város képét szépíti az igényesen kialakított tér, és az áthelyezett Kner emlékszóbor.

FELHÍVÁS - Az árvízkarosultakért összefogásra van szükség!

A FIDESZ, és a SZÖVETSÉG A NEMZÉTÉRT Alapítvány felhívásához csatlakozott a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezete. Tagjait és szimpatizánsait valamint a lakosokat arra kérve, hogy gyűjtéshez csatlakozzanak és támogassák a rászoruló árvíz sújtotta honfitársainkat.

Gyermekek, női, és férfi ruhákat, lábbelikeket és pénzádományt gyűjtünk, az alábbi gyűjtőhelyeken: Császárné Gyuricza Éva Damjanich u 15, Vaszkó András Dózsa út 31, Marsiné Giricz Erzsébet Kísfok u 1 (Ridegváros), Neubort László Fő út 52, Blaha úti és Selyem úti óvoda.

Az adományokat június 15-ig várjuk és kérjük.

Május 13-án Békésszentandrás Hende Csaba országgyűlési képviselő fórumot tartott, ahol részletes és reális tájékoztatást adott az ország jelenlegi gazdasági és morális helyzetéről.

A tüdődaganatot okozó azbeszt cementből készült tetőfedő anyagok és csövek továbbra is importálásra kerülnek, miközben a felhasználását minden EU-tagállamban megtiltották. A környezetvédelmi tárca szerint a tilalom betartására egyelőre nincs hatékony megoldás. (?)

A Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) Országos Választmányi ülést tartott május 21-én Budapesten. A megjelenteket üdvözölte a választmány elnöke Latorcai János, megnyitó beszédet mondott Dr. Semjén Zsolt, felszólalt Dr. Konrad Adenauer (CDU; a Konrad Adenauer Alapítvány elnöke, Dr. Kövér László Fidesz-MPSZ választmányi elnök, Szászfalvi László (volt MDF-s országgyűlési képviselő). A választmány elfogadta a párt Alapszabályának módosítását, valamint a pártprogramot. Latorcai János és a küldöttek nagy tüsszal köszöntötték Firtl Mátyást, aki mint köztudott május 8-án a polgári oldal jelöltjeként példátlan fölénnyel nyerte meg az időközi választást Sopronban. A Fidesz és KDNP közös jelöltjeként a szavazatok 71,89%-át kapta, 54%-kal többet, mint szocialista ellenfele.

Varsóban felállítják II. János Pál szobrát azon a helyen, ahol pápaként tett, első látogatása során, szent misét celebrált, egymillió hívő előtt. Az emlékmű felirata II. János Pál 1979-ben elhangzott felhívása lesz: „A Szentlélek szálljon le, és változtassa meg ennek az országnak arculatát!”

Budapesten a metróvonalakon új ellenőrzési módszert vezettek be, a jegy nélkül utazók kiszűrésére. Ez azt jelenti, hogy mostantól nem a kijáratnál, hanem a bejáratnál, az utazás megkezdése előtt ellenőrzik.

A „Lendületben az ország” című kormány-programban 13 sorban foglalkoznak a hárommillió nyugdíjast érintő kérdésekkel. A programban foglaltaknál nagyobbak a kormány kötelezettségei, és természetesen a nyugdíjasok jogos elvárásai is!

TRIANONI GYÁSZOS ÉVFORDULÓ

1920. június 4-én Magyarországot keresztrefeszítették a versailles-i tárgyalásokon, nem bűnei, hanem hite, Istenhez való hűsége miatt, és lett így áldozata az elvakult gyűlöletnek és kapzsiságnak - írja Leon Degrelle belgiumi történész, aki többekkel egyetértően úgy vélekedik, hogy a magyarok gyűlölete Trianonban minden képeletet felülmúlt.

1920-ban először, 1947-ben másodsor, majd 1989-ben harmadszor erőszakolnak meg bennünket Trianonnal...

Erre a gyászos évfordulóra minden évben emlékeznünk kell, hiszen országunkat szétdarabolták, nemzetünket ártatlanul büntették meg. A Kárpát-medence területének nemcsak földrajzi összetartozása, egymásra utaltsága, egymást kiegészítő természeti adottsága, hanem a Kárpát-medencében élő magyar nemzet kulturálisan, nyelvben, történelmében, hagyományiban egységes nemzetet alkot. Igazuk, igaz van azoknak a történészeknek, akik szerint „a világtörténelem legördögibb, ugyanakkor legostobább és egyben legszűgyenteljesebb mesterkedésének eredménye Trianon”, ÉS ALDOZATA TÖBB MILLIÓ MAGYAR EMBER, akiknek múlt év december 5-én a kettős állampolgársághoz való jogot sem adták meg közülünk sajnos sokan...

A Nemzeti Konzultációs Testület nyilatkozata

Mi, a Nemzeti Konzultációs Testület tagjai, úgy látjuk, hogy Magyarország újkori történetének sorsfordító idejét éljük.

15 évvel a rendszerváltoztatás után már kellő távlatból tekinthetünk végig a magunk mögött hagyott esztendőkhöz, hogy levonjunk a legfontosabb következtetéseket, mérleget készítsünk, mit tettünk jól, mit nem, illetve mit mulasztottunk el: új kapcsolatot alakítsunk ki, a jelen és a jövő, a politika és az emberek, s nem utolsósorban határon belüli magyar és határon túli magyar között.

Nemrég az emberek még hittek abban, hogy a jövő róluk szól majd. A rendszerváltoztatáskor óriási energia, hatalmas tenni akarás szabadtól föl. Ez összegződött az akkori eseményekben. Ez az energia adta azt a reményt, hogy a jövő több lesz, mint amit a jelen nyújtott, az adta a reményt, hogy a politika nem a fejünk fölött, hanem velünk együtt hozza a döntéseit. Ez a hit adta azt a bizakodást, hogy mindannyiunk ügyei közügyekké válnak.

A közéletben azonban egyre inkább a propaganda uralkodik a meghallgatás, megértés szándéka helyett. Az alkotást, a szabad Magyarország felépítését, közös gondjaink megoldását egyre inkább meddő viták, harcok váltották föl. Energiáink szétforgácsolódtak.

Az emberek csalódtak, és elfordultak a közélettől, jogosan érzik úgy, hogy az már nem róluk szól, nem értük van, ezért nincs igazi esélyük beleszólni a holnapjukba.

Mi ezen - immáron Európa polgáraitként is - változtatni szeretnénk: visszaadni az embereknek a reményt, ami Magyarország virágzásához nélkülözhetetlen.

Szándékunk szerint ez úgy képzelhető el, ha mindenkit megkérdezünk, meghallgatunk, ha mindenkinek lehetőséget biztosítunk, hogy megszólaljon, hogyan legyen tovább.

Azért vállalkozunk milderre, mert hiszünk abban: jelen és jövő, ember és ember között a kapcsolat újjászervezhető.

A nemzeti konzultáció révén - pártállástól függetlenül - mindenkinek felkínáljuk lehetőséget, hogy elmondja, milyen jövőt képzel magának és Magyarországnak. Kérünk mindenkit, éljen a lehetőséggel: valamennyiünkön múlik, sikerül-e, hogy a nemzeti konzultáció eredményeképpen a közélet újra az emberekről szóljon.

Újra az emberekről, újra az emberekről!

Nemzeti Konzultációs Testület

In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Hetven éve

1935. március 20-án volt az endrődi sortűz, amelynek nyolc halottja és legalább harminc sebesültje volt.

POLÁNYI JÓZSEFNÉ FÜLÖP MÁRIA (1895-1935)

A Fülöp család kint élt Öregszőlőben, ott nevelték hat gyermeküket. Az édesapa „öregbéresként” dolgozott. Ebből a családból származott a csendőrsortűz egyik áldozata, Fülöp Mária.

Fülöp Máriát 1919-ben vette feleségül Polányi József. Beköltöztek a faluba, a mai Zrínyi Ilona utcába. Ott nevelték 4 gyermeküket. A férj fuvarosként, kocsisként kereste a családnak a kenyeret, a feleség eljárt dolgozni néhány módosabb családhoz, mosott, vasalt, ha kellett tapasztott is, amihez a nagyobb gyerekek már néha segítettek, például adogatták a

sarat.

A sortűz napján is, mint mindennap Fülöp Mária elvégezte az otthoni és a vállalat munkáját, délután felvette az ünneplő ruháját és a szomszédasszonnyal elmentek a piacra meg-hallgatni Andaházi képviselőjelöltet. A nagyobb gyerekek ki-mentek a ligetbe játszani.

Szép napos szerda délután volt. Fülöp Mária férje Polányi József a piactértől 2-300 méterre ült a bakon, az ügyvéd hirtaján várakozott.

A lövések után a megbolydult menekülő tömegből valaki odakiáltott a kocsinak, hogy „megsebesült a feleséged”! A lovakkal nem tudott a tömegzavarban visszafordulni, kikötötte azokat egy fához, és gyalog rohant megkeresni a feleségét.

A községháza udvarán a fenyők alatt feküdt a meglőtt aszszony, már nem élt, amikor a karjaiba vette....

Este otthon azt mondta a négy síró árvának, hogy az édesanyjukat elvitték a kórházba, pedig a gyerekek már akkor tudták, hiszen hallották, hogy meghalt, emlékezik még most 70 év után is könnyes szemmel, Lapatinszkiné, Polányi Mariska néni. Ő volt a gyerekek között 13 évesen a legidősebb, a következő testvér Juszt 10 éves, a következő 7 éves, és a legkisebb gyerekek akkor 5 évesek voltak.

A temetésre 3-4 nap múlva került sor. Akkor még a háznál volt a szertartás, és amikor haza szállították a koporsót, Kiszely Simon koporsós felnyitotta azt, és a gyerekek a hokedlira állva megnézheték a sápadt „alvo” édesanyjukat, és örök búcsút vettek. Halott édesanyjuk szép, szinte mosolygó arcú képét őrizték így ezután emlékezetükben.

A temetés után nem sokkal a Gyulai Árvaház felajánlotta, hogy gondozásba veszi a négy árvát, de sem a gyerekek, sem az édesanyjuk nem váltak el egymástól. Nehéz évek következtek, szegénység, sok-sok munka már gyermekkorban, és megpróbáltatások sora. A csendőrsortűz tragédiája egész életükre rányomta bélyegét.

Sem gyermek, sem felnőtt fejvel nem tudják elfogadni, hogy miért kellett édesanyjuknak fiatalon, ártatlanul, értelmetlenül meghalni, és nekik árván maradni...

Lapatinszkiné, Polányi Mariska visszaemlékezését feljegyezte:

Császárné Gyuricza Éva

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,

Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

A II. GYOMAENDRŐDI NÉPRAJZI KONFERENCIA

Az endrődi Tájház immár másodszor, s úgy tűnik, hagyományteremtő szándékkal rendezte meg ápr. 23-án néprajzi konferenciáját, amelynek témája most az „Oskolatörténet” volt.

Ezzel a címmel nyílt meg délelőtt tíz órakor a Tájházban az az egynapos kiállítás, amelyet dr. E. Szabó Zoltán nyitott meg, s melynek anyagát a helyi iskolák és magánszemélyek adták össze közrebocsátva féltve őrzött relikviáikat. A rendezvény délután háromkor az endrődi Községi Házban előadásokkal folytatódott helyi és vendég előadók közreműködésével.

Elsőnek a miskolci Hermann Ottó Múzeum munkatársának, Szablyár Péternek az előadása hangzott el a gyomai Kiss Bálint rektortanító jósvafői gyermekkoráról, családi körülményeiről. Az ismertetett értékes forrás magának Kiss Bálint édesapjának, Kiss Dánielnek az 1820-as évektől haláláig, 1837-ig vezetett naplója volt, amely nemcsak életrajzi szempontból, de irodalomtörténeti és kultúrtörténeti nézőpontból is igazi csemegének számít. Képet ad nem csak Kiss Dániel jósvafői rektor életéről, korai megözvegyüléséről, második házasságáról, a kor házassági szokásairól, gyermekei születéséről, betegségeiről, járványokról, de a tanult ember nem is a nyilvánosságnak szánt, a kor szentimentális, romantikus stílusát követő emelkedett írásmódjáról is, amely emelkedettség a legmegrázóbb eseményektől a leghétköznapiabb történések feljegyzéséig terjedően mindvégig megmarad. Képet ad az érző szívű, romantikus férfiideálról, akinek „könnyvei záporként hullanak”, aki nem szégyell sírni, s előttünk áll a gondos, gyermekeit meleg szeretettel körülvevő apa, akinek példáján láthatjuk a gyermek és a szülő kapcsolatának változásait, amely változás, a gyermek felértékelődése a családon belül ebben a korban vette kezdetét. A jó példa, a jó nevelés, jó iskoláztatás és nem utolsósorban az atyai szeretet voltak azok az alapok, amelyekre építkezve Kiss Bálint maga is kiváló pedagógus, Békés vármegye és Gyoma község jelentős, a köznek elkötelezett férfinja lett.

A második előadásban Márton Gábor tanár úr az endrődi tanügyi iskolákról, s ezen belül saját néptanítói munkájáról, a nagylaposi iskolában eltöltött munkás évtizedekről, az iskola fejlődéséről, eredményeiről beszélt. Szólt a körzetesítésről, az iskola elsorvasztásáról, majd bezárásáról is. Azoknak, akik már emlékeznek azokra az időkre, a mai kényszerek, a közös fenntartású, társfinanszírozásban működtetett iskolák helyzete fájdalmasan ismerősnek tűnnek. A régi, szebb időket kivetítőn megjelentetett fotók segítettek felidéz-

ni. A szép számban jelen lévő hajdani nagylaposi diákok a meghatottságtól alig tudták könnyeiket elfojtani. Mindnyájan szeretettel és hálával gondolnak tanítójukra és a régi iskolára.

Nagyobb időtávot, az államilapítástól a trianoni területvesztésig terjedő időszakot fogott át dr. Dénes Zoltán előadása. A meghirdetett téma ugyan a „Katolikus iskolák a XX. sz. első felében” volt, de erre csak az előadás végén tért ki dr. Dénes Zoltán, azonban így sem okozott csalódást. A hallgatóság olyan kultúrtörténeti, vallás- és oktatástörténeti adalékokkal gazdagodott, olyan színes történelmi tablót vázolt fel előtte az előadó, amelyet ekkora időtávot átfogóan, ilyen rendszerezetten és átláthatóan csak ritka felkészültségű és a téma iránt elkötelezett embertől kaphatott meg. A nagyváradi püspökség és káptalan története Szent Istvánon, Szent Lászlón át az utolsó nagyváradi káptalanig könyvtárakat, levéltárakat tölt meg. Ebből ez a kis ízelítő arra mindenképpen kiváló volt, hogy felkeltse az érdeklődést, s az esetleg meglévő szétszórt ismerettöredékekből egy rendezett képet segítsen kialakítani az egyházak korabeli oktatási, kultúra közvetítő, humanitárius és embernevelő tevékenységéről.

Az utolsó előadó Szonda István, a konferencia szervezője, a Tájház vezetője volt. Anekdotákkal, helyi érdekességekkel fűszerezett előadásának témája az iparostanonc képzés volt, ezen belül is a csizmadia inasok tanulóévei. Beszélt előláróban az iparos céhek-ről, azok szerepéről, szervezetéről és szokásairól a kései középkorban és az újkor hajnalán. Beszélt a céhek átalakulásáról a XVIII. Sz. végén és a XIX. Században. Mária Terézia és a későbbi uralkodók ipartörvényeiről, az iparostanonc képzés megreformálási törekvéseiről, a céhek ragaszkodásáról megszerzett előjogaikhoz, majd az 1867-es Kiegyezés utáni „szabad iparüzésről”, amikor a céhek megszűntek, s szerepüket az ipartestületek elődei, majd az ipartestület vette át. Az endrődi csizmadia- és cipészképzés történetét húsz-harminc évtől elemezte az előadó, sok anekdotával, személyes történettel, amelyeket az adatközlők szívesen osztottak meg Szonda Istvánnal. A szegődötés szokásaitól az iparostanoncok társadalmi, szociológiai hátterén keresztül az inas kötelességein és a tanoncskolákon át a segéd- és a mestervizsgáig sok mindenről szó esett.

A színes történetek, anekdoták jó hangulatával zárult konferencia „hivatalos” része után fehér asztal melletti beszélgetéssel folytatódott a visszaemlékezések, véleménycserék sora.

BULA TERÉZ

Az ápr. 23-án a Tájházban és a Községi Házban megrendezett néprajzi konferencia témája a hozzá kapcsolódó egynapos kiállításnak is címet adó „Oskolatörténet” volt. Az 1997-ben készült szakdolgozat témája is ehhez kapcsolódik, melynek egy példányát a rendezvény alkalmából a Tájháznak ajándékoztam. Ebből ajánlok most figyelmükbe néhány részletet.

BULA TERÉZ

ELŐSZÓ

Dolgozatom tiszteletadás kíván lenni az elődök előtt, akik létrehozták az elmúlt évszázad húszas-harminc éveiben a tanyai iskolahálózatot, s akik a pusztákon kultúrát teremtettek, legyenek bár okos, szépre, jóra fogékony parasztemberek, tanítók, vagy éppen miniszterek. Különös tisztelettel hajlok meg azok előtt az Endrőd külterületén dolgozó egykori tanítók előtt, akiknek legutolsó nemzedéke még engem is tanított az Endrődhöz tartozó Nagylapson.

Munkámban elemzem a húszas-harminc évek kultúrpolitikáját, a klebelsbergi neonacionalizmus, a tevékeny hazaszeretet követelményének érvényesülését az értelmiségben, s ezen belül a mindig is az értelmiségi, középosztályi lét peremén élő tanítóság

OKTATÁSÜGY ÉS NÉPTANÍTÓK A TANYÁKON ÉS KÜLTERÜLETEKEN A HÚSZAS ÉVEKTŐL A KÖRZETESÍTÉSEKIG (Részletek)

körében. A decentralizációt, az Alföld Programot és az iskolaépítési kampányt egy globális területfejlesztési koncepció részeként látatom, de igyekszem ezen belül az oktatásügyet különösen érintő szempontokat részletezni. Kitérek a korszak szellemi mozgalmaira is, különös tekintettel a népi mozgalomra, annak törekvéseire, fejlődési irányaira.

A háború utáni korszak változásait az oktatáspolitikai szempontjából követem elsősorban, a történelmi eseményeket csak háttérként vázoló. A változásokat az osztatlan oktatásról időről időre fellángoló viták folyamataiban követem nyomon egészen az V. Nevelésügyi Kongresszusig és az azt követő teljes körzetesítésig. Foglalkozom az 1969-es településfejlesztési koncepció és az iskola-körzetesítés együttes szociológiai, társadalmi hatásaival, s a nyolcvanas évek végén kibontakozó „visszakörzetesítési” törekvésekkel is.

Munkám második része ugyanezt az időszakot fogja át, annak endrődi történéseit. – Talán kevésbé rendszerezetten, de itt a személyes érintettség okán nem is ez volt a célom. – Az emberi sorsokon, emlékezőseken keresztül próbáltam közelhozni a kor embe-
rét. Megmutatni az egyszerű tanyai nép, az

endrődi ember lelkiületét, s az őket nevelő, vezető tanítók áldozatos munkáját. Megmutatni egy elsüllyedt világot, amely már csak az emlékekben él.

Dolgozatom végén visszaterve a jelenbe, a jelen helyzetből kiindulva egy szomorú, negatív utópiát rajzolok a kistelepülések esélytelen, másodosztályú állampolgárként kezelt lakóinak jövőjéről. Adná az ég, hogy ne legyen igazam!

Végezetül köszönetet mondok mindazoknak, akik munkámat segítették. Egykori tanítóimnak, Márton Gábor tanár úrnak – akinek „Az endrődi iskolák története” c. kéziratban levő helytörténeti tanulmányát egyik forrásomként használtam – és feleségének, Jolika nének, akitől a betűvetést tanultam, valamint Dr. Szilágyiné Németh Eszternek, az Endrődi Honismereti Egyesület vezetőjének, aki az Endrődi Füzetek sorozatban megjelent emlékezősekre felhívta figyelmemet, s végül, de nem utolsósorban témavezető tanáromnak, T. Molnár Gizellának, aki felkeltette érdeklődésemet a korszak iránt, s aki tanácsaival mindvégig segített.

BULA TERÉZ

Gyomaendrőd, 1997. május

(Folytatása a következő számban!)

Katolikus oldal

JÚNIUSI ÜNNEPEK

1. szerda: Szent Jusztinusz vértanú
2. csütörtök: Szent Marcellinus és Szent Péter vértanúk
3. péntek: Jézus Szentéges Szive
4. szombat: Szűz Mária Széplőtelen Szive
5. **vasárnap: Évközi 10. vasárnap**
6. hétfő: Szent Norbertpüspök
8. szerda: Prágai Szent Ágnes szűz
9. csütörtök: Szent Efrém diakónus, egyháztanító
11. szombat: Szent Barnabás püspök
12. **vasárnap: Évközi 11. vasárnap**
13. hétfő: Páduai Szent Antal áldozópap, egyháztanító
15. szerda: Árpád-házi Boldog Jolán szerzetesnő
19. **vasárnap: Évközi 12. vasárnap**
21. kedd: Gonzága Szent Alajos szerzetes
22. szerda: Nolai Szent Palulinusz püspök, Fisher Szent János püspök és Morus Szent Tamás vértanú
24. péntek: Keresztelő Szent János születése
26. **vasárnap: Évközi 13. vasárnap**
27. hétfő: Szent László király
28. kedd: Szent Iréneusz püspök, vértanú
29. szerda: Szent Péter és Pál apostolok
30. csütörtök: A római Egyház első szent vértanú

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 19 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Ezüstmise: június 18. szombat 10 óra

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptemberig nincs mise a nyári vakáció miatt.

Hunyá

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Búcsú és ezüstmise: június 25. szombat 10 óra

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.
Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.
Búcsú: június 4. szombat 10 óra

Istenem vagy, hálát adok neked, Istenem, hálaénekekkel dicsőítlek!
Zsolt 118.28

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 5. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL
Dr. Toma Ferenc írása

Természettudós papok

(Kedves Olvasó! Vedd a fáradságot, s nézz utána lexikonokban az itt felsorolt, s csak nagyon röviden bemutatott pap-tudósoknak. Sokukról jóval többet fogsz megtudni, mint amennyit itt leírhatunk. Igaz, néhányukról egyes lexikonok sem írnak le, hogy ők papok voltak. Ezt már lexikona válogatja.)

Az első ingaórárt a későbbi II. Szilveszter pápa („1003) készítette a reimsi székesegyházban. – Az arab számok, amelyeket ma használunk, ugyancsak ő vezette be. Az addig használatos római számokkal magasabb matematikát nem lehetett művelni.

Európa első növény-, állat- és ásványtanát Nagy Szent Albert (+1280) német szerzetes (kora legátfogóbb műveltségű embere) szerkesztette meg. Ő beszélt már arról is, hogy a Föld gömb alakú és hogy túlsó felén is laknak emberek.

A lemezjátszó őst, a távcső és a mikroszkóp elvét Rogerius Bacon (+1294) angol ferences fedezte fel. Írt már arról, hogy a gőz erejével hajókat lehet hajtani. Megsejtette a fény hullám-elméletét és írt „láthatatlan fénysugarakról”. Azt tanította, hogy a Föld gömb alakú.

Kolumbusz Kristóf papok indítására és segítségével indult Amerika felfedezésére. – Elsősorban Nagy Szent Albertnek és Rogerius Baconnak a művei adták neki a gondolatot, hogy a Föld gömbölyű. – Két pap biztatására kapott a spanyol királytól hajót.

A puskaport Schwarz Bertold (+1350) szerzetes fedezte fel.

Kopernikuszt, a lengyel csillagászt nem kell bemutatni (+1543). Ő is egyházi ember volt: kanonok.

Az első nyomdát hazánkban Karai László budai prépost alapította. Ő hozta hazánkba Hess András nyomdász, akiről Buda egyik terét elnevezték.

A fénytán egy nagy tudósa, F. Grimaldi jezsuita (+1633). Ő fedezte fel a színszóródást és a fényelhajlást. – A csillagászati kutatás történetének egyik legnagyobb alakja egy másik világhírű szerzetes, A. Secchi (+1870). Ugyanő a modern meteorológia megalapítója: szerkesztette az első időjárásjelző gépet, alakította ki Olaszországban az első meteorológiai hálózatot.

A gázok kutatásában is papok nevével találkozunk: E. Mariotte francia bencés neve közismert (+1670); – Gusman Bertold barát pedig 60 évvel a Montgolfiere testvérek előtt felszállt 1720-ban a portugál udvar előtt. – A gázlángot először jezsuiták alkalmazták Angliában, 1774-ben. Az első gázgyártárságot egy szerzetes, Duan alapította Prestonban 1815-ben.

A vetítőgép felfedezője Kircher Atanáz szerzetes (+1680). Kora egyik nagy polihisztorja volt. Felfedezte még a napfoltokat, a visszhang törvényeit, és többek között egy alapvető könyvet írt az egyiptomi hieroglifákról.

Az örökléstan egyik alapítója G. Mendel brünni szerzetes (+1884). Ma is „Mendel-féle szabályokról” beszél a tudomány.

A rajzokat továbbító távirót G. Caselli olasz apát fedezte fel (+1891).

Az amatőr fényképészet egyik hazai úttörője Horváth Zsigmond egri ciszterci tanár volt (+1886). Nevéhez fűződik az egri meteorológiai állomás felszerelése is.

Marconi előtt felfedezi a drótnélküli távirót Károly Iréneusz premontrei szerzetes tanár; ugyanő szereli fel hazánkban az első orvosi vizsgálatokra alkalmas röntgenlaboratóriumot Nagyváradon 1896-ban.

Az első dinamót Jedlik Ányos magyar bencés szerzetes készítette (+1844). Ő szerkesztette az első elektromágneses motort. Felfedezte pl. a szódavíz készítésére szolgáló készüléket. Az 1840-es évektől a pesti egyetem fizika tanszékén, elsőként tér át a latin nyelvű tanításról a magyar nyelvűre. – A kommunista kor hazai középiskolás tankönyvei leírták, hogy az egyik legjelentősebb magyar tudós Jedlik Ányos volt, de e könyvekben nem szerepelt, hogy ő pap és szerzetes volt (a maiakban már igen).

A csillagászat egyik nagy alakja a jezsuita szerzetes Hell Miksa. Az első magyar csillagvizsgálót ő vezette Nagyszombaton (+1754). Ő tervezte hazánk második csillagvizsgálóját is

Kolozsvárott, ugyanő az egri Liceum csillagdját és minden bizonnyal a Budai Csillagdt is. A Gellérthegyi Csillagvizsgáló első vezetője is pap volt. – Jellemző a kommunizmus idején elterjedt hamisításokra, hogy egy 1982-ben nálunk kiadott, Csillagászati Abc 102 neves csillagásztól emlékezik meg név szerint. De nem említi, hogy közülük 30 katolikus pap volt. Két magyar csillagász pap nevét megőröki a Hold-térkép is, Hell Miksáét és Fényi Gyuláét, valamint találkozhatunk ugyanitt az olasz A. Secchi szerzetes nevével is.

Mivel a tudományok összes területein működő papok ismertetésére itt nincs elegendő helyünk, az alábbiakban csupán a tudomány egyes területein működők közül sorolunk fel néhányat.

Az egészségügy és a papság

Az egyház már a Kr. u. III. századtól elrendeli, hogy a püspökök gondoskodjanak a betegek ápolásáról, így a Római Birodalom különböző vidékein létrejönnek kórházak. A művelt világ első igazi kórházat Szent Vazul püspök (+379) alapítja. Az első elkülönített leprás kórházat Otmár Szentgalleni apát építteti 720-ban. – A középkorban sok püspöki székhelyen a püspök tartott fenn kórházat, míg vidéken a kolostorok, illetve a szerzetesek. Magyarországon is kolostorok mellett létesültek az első kórházak, Pannonhalmán 999-ben, Pécsváradon és Esztergomban, 1000-ban. A 12-14. században tovább szerveződött a szegények, betegek gondozása az egyházban: önálló szerzetesrendek, lovagrendek alakultak beteg ápolására, kórházak létesítésére. A betegápolás szabályait a johannita lovagok állították először össze. A legújabb korig a betegek egyetlen menedékei a szerzetesek voltak. – Hosszú volna a betegápoló szerzetesek tevékenységét bemutatni. De egy példát említnék: csupán a Szent Lázár-lovagok több mint 3000 belpoklosokat befogadó kórházat láttak el.

A kolostorokban sokszor európai híru szerzetes-orvosok működtek.

A világ első orvosi egyetemét a bencések alapították Salernóban. Ennek az egyetemnek volt tanára Constantius Afer (+1087), aki az első anatómiai művet írta. Az első bonctani intézetet

Schönborn Frigyes würtzburgi püspök állította fel; az első elmegyógyintézetet Juan Joffre Gilbert szerzetes Valenciában (†1409-ben); az első modern értelemben felszerelt kórházat Borromei Szent Károly püspök (†1584). – Az első hazai orvsképzést irgalmas szerzetesek hozták létre Egerben.

A nyálkacsatornát, a könnyimirigyeket Niels Stensen (†1688) dán anatómus (majd pap és püspök) fedezte fel. Ő állapította meg, hogy a szív izomzat.

A villamossággal történő gyógyítást (elektroterápia) Diwich Proiop (†1765) premontrei alkalmazta először.

A mesterséges altatás (narkózis) Opitz Celesztin prágai szerzetes főorvos nevéhez fűződik (†1874).

A higanyszálas hőmérőt egy pap, Bouilau találta fel a XVII. században.

A kinint – mint lázcsillapítót és a malária ellenszerét – először szerzetesek alkalmazták Európában.

Az érzéstelenítést műtéteknél először az Irgalmas Rend használta Prágában (1847-ben).

V. Priessnitz osztrák pap (†1851) neve közismert. Róla nevezték el az általa először alkalmazott vizes borogatást. (Vörösmarty is megőrökiti emléket: „Priessnitz visszaadta a víznek régi hatalmát – S ősi erőben kél újra az emberi faj.”)

Hasonlóan ismert a Kneipp-kúra (vízkúra), amely S. Kneipp plébánosról kapta elnevezését (†1897).

2000-ben a katolikus egyház világszerte több mint 60.000 intézményt (kórházat, otthon, lepragondozót) tart fenn hátrányos helyzetűek, betegek, öregek gondozására.

(folytatjuk)

MEGHÍVÓ

25 éves papi szolgálatomért adok hálát
2005. június 18-án, szombaton délelőtt 10 órakor
az endrődi templomban.

Szeretettel hívom és várom híveimet,
barátaimat, ismerőseimet az ezüstmisére.

Iványi László plébános

Pünkösdkor a hunyai templomban aranymenyegzős áldásban részesült Papp Dániel és felesége, Hegedüs Zita Mária. Isten éltesse őket, és adjon még további hosszú, boldog életet!

Elsőáldozás Endrődön, 2005. május 15-én, Pünkösdkor.

Amit Isten egybekötött...

Szép Mihály és Létai Katalin Kanadából jöttek haza Magyarországra, hogy az endrődi templomban április 30-án, Isten és ember előtt is egybekössék életüket. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

Berek Zoltán székszárdi völégény és Hünya Katalin hunyai menyasszony 2005. május 28-án, a hunyai templomban tettek egy életre szóló hűségköt. Isten adjon nekik áldásos, örömteli szép életet!

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Morus Szent Tamás

az államfők és politikusok védőszentje

Ünnepe: június 22.

Londonban született 1478. február 7-én. Apja bíró volt, gondosan törődött fia tanulmányaival, aki Oxfordban, majd Londonban járt egyetemre. Huszonhárom évesen Tamás végzett ügyvéd, három évvel később már a parlament tagja volt. Jane Colttal 1505-ben kötött házassága boldognak bizonyult, három lány és egy fiú született belőle. Hat év múlva felesége meghalt. Egy özvegyasszonyt vett el, aki az árva gondos anyjává lett. Gyakran bízták meg a jogászai és politikusi feladatok mellett diplomáciai ügyekkel, végül 1529-ben VIII. Henrik lordkancellárrá tette.

A király időközben beleszeretett egy fiatal udvarhölgybe, Boleyn Annába. Hogy ezt a nőt vehesse el, el akarta taszítani magától feleségét, akivel 17 évig élt együtt. Kívánságára az angol bíróság érvénytelennek nyilvánította az első házasságát. A pápa ezzel szemben érvényesnek jelentette ki azt. Morus Tamás nem akart belekeveredni a király és a pápa vitájába, ezért lemondott magas állásáról és birtokára vonult vissza.

VIII. Henrik azonban nem nyugodott. Azt kívánta, hogy alattvalói esküvel ismerjék el őt az angol egyház fejének és tekintésük érvényesnek új házasságát.

Morust is eskütételre idézték be, tudta, hogy most kezdődik a szenvedés. Nem tette le az esküt, emiatt a Tower nevű várbörtönbe zárták. Morus Tamás derűs kedélyét a börtönben sem veszítette el. Bekísérésére alkalmával tréfálkozva szól a várparancsnokhoz: "Ígérem, hogy étkezés, lakás és bánásmód miatt nem fogok panaszkodni. Ha ígéretemet mégis

megszegném, habozás nélkül dobjon ki a Towerből."

Közismert volt, hogy boldog családi életet élt. A király arra számított, hogy felesége ráveszi az eskütételre. Meg is próbálta. Morus Tamás ekkor megkérdezte a feleségétől:

- Mit gondolsz, hány évet élhetnék még?
- Húszat biztosan - mondta reménykedve az asszony.
- Ha legalább egy-kétezer évet mondtál volna! Húsz évért adjam oda az örökkévalóságot?

Derűs kedélye nem fakadt meggondolatlanságból. Így írt lányának:

„Arra a gondolatra, hogy hóhér öl meg, fellázad természetem. Gyenge testem ellenszegül, a halál gondolata borzongással tölt el. Mégis megerősít a hit, hogy az ilyen halál nem veszteség, hanem nyereség. Ismerem gyengeségemet, ezért Istentől csak azt kérem, hogy erősítsen meg!”

A bíróságon minden szavára vigyázott. Más ok ne legyen elítélésére, csak Egyházhoz való hűsége. Kezében kereszttel, a börtönben nőtt hosszú ősz szakállal lépdelt a vesztőhelyre. A vérpadhoz érkezve, így szólt öréhez:

„Barátom, segítsen egy küssé, hogy följussak. Lefelé majd magam is letalálók!”

Imádkozott, majd megölelte a bakót és így szólt hozzá:

„Te most a legnagyobb jótéteményben részesítesz. Csak bátran!” Letérdelt, de mielőtt fejét a tőkére hajtotta, hosszú szakállát félresimítva mondta félig tréfásan:

„Kár volna levágni, ha már ilyen szépen megnőtt. Ez igazán nem követett el felségsértést.”

A bakó bárdja lecsapott, a vértanú feje lehullott. Fejét a király parancsára a Londoni-hídra tűzték.

Ez 1535. július 6-án történt.

1886-ban boldoggá, 1935-ben szentté avatták. Az angol katolikus egyház patrónusa, ügyvédek, államfők, politikusok védőszentje. Képeken, festményeken öltözete a lordkancellári talár, nyakában a hivatali jelző lánc. Jelképe a könyv vagy bárd.

„AZ ÁRTATLAN KEZŰ, A TISZTA SZÍVŰ LÉP AZ ÚR HEGYÉRE,
AZ ÁLL MEG AZ Ő SZENT HELYÉN”.

Április 23: Monor - Gyomaendrőd VSE: 7:1

Az élbolyhoz tartozó Monor csúfos vereséget mért a léleknélkül unottan focizó endrődiekre. A sárgalapok miatt tartalékos vendég csapat szégyent vallott. Csak Matus és a gólszerző Kiss meg Tímár dicsérhető.

14. Gyomaendrőd VSE - 2 17 11-80 2

Gyoma FC - Magyarbányászok: 1:0

A végig nagy lelkesedéssel játszó hazaiak megérdemelten szereztek meg a 3 pontot.

Kiállítva: Dobó (sárgalap), gólszerző: Bela.

Jó: Tímár K., Tímár A., Karászi és Bela.

9. Gyoma FC 7 4 10 32-30 25

Május 2. Gyomaendrőd VSE - Battonya: 1:3

Az ellenfél 3:0-s vezetésénél Mester szépitett. Később a 2. sárgalapért a játékvezető kiállította a gólszerzőt. 65.1 percben tizenegyeshez jut Endrőd, de Gellai büntetőjét kivédte a kapus.

Jó: Démusz, Bende, Gellai.

14. Gyomaendrőd VSE - 2 18 2

Mezőberény - Gyoma FC: 1:1

Igazságos döntetlen. Góllövő: Osán. Zsombok edző: Most tudunk örülni a döntetlen 1 pontjának is.

9. Gyoma FC 7 5 10 33-31 26

Május 7: NB. III. Örkény - Gyomaendrőd FC: 1:1

A sereghajtó bravúrja, írta a sportújság.

SPORT

Gyomaendrőd megbízott edzője: Pelyva Miklós. A 10. percben vezetést szereztek a hazaiak. 65.1 percben Kóvágó tört kapura. A jogos 11-est Varga belőtte. A 65. percben

a hazaiak jutottak büntetőhöz, de Hanyecz kifogta. Jó: Hanyecz, Tóth, Démusz.

14. Gyomaendrőd VSE - 3 18-84 3

Gyoma FC: Tótkomlós: 6:1

Szép játék, remek gólok. Jók: Tímár, Osán, Bela Tanács, Hunya

9. Gyoma FC 8 5 10 13-84 3

Május 16: Gyomaendrőd VSE - Kondoros: 3:1

Az endrői csapat ELSŐ GYŐZELME, írja a sport újság. Hanyecz, Mzán, Démusz, Tímár, Mester, (Rafael) Uhrin, Bende, Matus Gellai, Farkasinszki, (Kóvágó), Tóth, (Beinschrot), megbízott edző: Pelyva Miklós. 2. perc, Matus szabadrúgása a háló sarkába kötött ki, 1:0.

5. perc Palyusik kapott ajándék labdát, és egyenlített, 1:1.

70. perc Gellai elől Kerekess kézzel ütötte el a labdát. 11-es. Bende a balsarokba lötte, 2:1.

75. perc Csicsely és Matus kakaskodásért kiállítva.

84. perc nagyszerű hazai kontra támadást Gellai góllal fejez be, 3:1.

Jó: Tímár, Bende, Gellai.

14. Gyomaendrőd VSE 1 3 18 16-85 6.

Mezőhegyes - Gyoma FC: 1:2

Közepes iramú mérkőzés. Góllövő: Szegedi, 3. és 25. percben.

Jó: Szegedi, Osán, Szabó, Dobó.

9. Gyoma FC 10 5 10 44-35 35

PEDAGÓGUS NAPI KÖSZÖNTŐ

Üzenet az egykori iskolának és a mindig újaknak.

Egyszer volt, hol nem volt, „lett egyszer” egy óvónőképző iskola Gyomán, 1951-ben. Néhány éves történetére ma már sok-sok aranydiplomás óvónő emlékezik.

A teljesen új iskola második és harmadik osztálya Szarvasról jött osztályfőnökeikkel és óvónőivel. A pedagógiai gimnázium óvónő tagozata és az új első osztályai lettek az új önálló iskola alapító növendékei. Igazgató: Starcz Rezső, osztályfőnök: Solymosi Jánosné, Dr. Kada Judit, Tímár Iza és Ragyánszki Judit óvónők.

Az új óvónőképzőt sajátunknak tekintettük, hosszabb életűnek reméltük és a szarvasi pedagógusképző lelki és intellektuális hagyományait hittük iskolateremtő példának.

Az új típusú iskolarendszer világnézete, párt és mozgalmi céljai nehezítették a hagyományteremtő elképzeléseinket. Az elméleti tárgyak és a gyakorlati képzés szinkronja a kezdetkor még nem volt tökéletes. A korábbra hozott képesítővizsga felkészítő ideje zsúfoltabb lett, és a gyakorlati képzés tökéletes lett. Erre nagy szükség volt akkor, az 1945 utáni „demokratikus óvodák” a reformkori óvodák 100 éves tapasztalataiból összegyűjtött eredményekből kezdtek új életet. Szervezetileg is még a régire hagyatkozott. A valóság helyzetet figyelembe véve, tanáraink és óvónőink küzdelemre, mindennapi újrakezdesre neveltek bennünket, így készültünk a „nagybetűs ÉLET-re”. Szüleink is segítettek céljaink elérésében. Az ő női ideál-képük is a gyermekközpontú család megteremtése, a gyermeknevelés és a családsegítés volt.

Falun született és nevelkedett lányok számára a tanítói, óvónői pálya kiemelkedési lehetőség volt. Ezek a lányok egy húrton pendültek, pendültünk szüleinkkel és vágyaikkal, érzéseikkel az élet minden fontos kérdésében. Az akkori 16-17 éves lányok – 50 évvel ezelőtt – nagyon akartuk az önállóságot.

1952-ben és később a kezdő óvónők lelkesedéssel dolgoztunk az óvodáért, a gyermekekért, a családokért. Sokszor a megértésért, s általában a nincstelenségben is. Az eszmék viharában Isten tudja honnan merítettünk erőt. Fiatalon kezdve, felnőtte válna sok-sok kisgyermeket engedünk karjainkból az iskolába. Egykori tanítványaink, ha pedagógus pályájára kerültek, figyelemmel kísértük és segítettük őket.

A gyomai óvónőképző első három évfolyamának növendékei 2002, 2003, 2004 és 2005-ben kaptak aranydiplomát.

1955 augusztusában a gyomai óvónőképzőt áthelyezték Gyulára... ettől kezdve már csak emlékezhetünk, ahogy az 1952-es emlékszalagra írták: „Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek... majd 2002-ben: Fújd el jó szél, fújd el hosszú útnak porát...”

Bizony, utunk hosszú volt, porosak is lettünk. Az úti-por lassan leperog rólunk. Viszatekintve büszkén, emelt fővel mondhatjuk: szép volt, kissé nehéz volt. A pedagógia tévelygése miatt nem nekünk kell lehajtani fejünket, mert nem tölünk eredtek.

Magunkra maradvá szívünkben őrizzük az óvodát, de vajon mit őriz meg egyéniségünkben az óvoda, az új pedagógus nemzedék?

A pedagógusnap közelében osztálytársaim nevében is köszöntöm Starcz Rezső igazgató úr tantestületének még élő tanárait, óvónőit, Solymosi Jánosné, Dr. Kada Judit osztályfőnököket, Tímár Iza és Fekete Lászlóné óvónőket, akik még Szarvasról velünk jöttek.

Hálás szívvel emlékezünk elhunyt tanárainkra is, emléküket szívünkben őrizzük. Tímár Mária Magdolna hunyai óvónő volt, az endrődi temetőben nyugszik, Peloh Etelka, Valuska Margit, Engler Katalin, Palotainé, László Katalin és igazgatónk Starcz Rezső. Nyugodjanak békében!

Üzenet az egykori iskolának és az újaknak: adjon a jó Isten hitet, erőt, türelmet a gyermekekhez, egymáshoz és a munkájukhoz. Küzdelmeiket együtt és egymásért folytassák, legyen erejük és képességük a szeretet naponkénti megújítására.

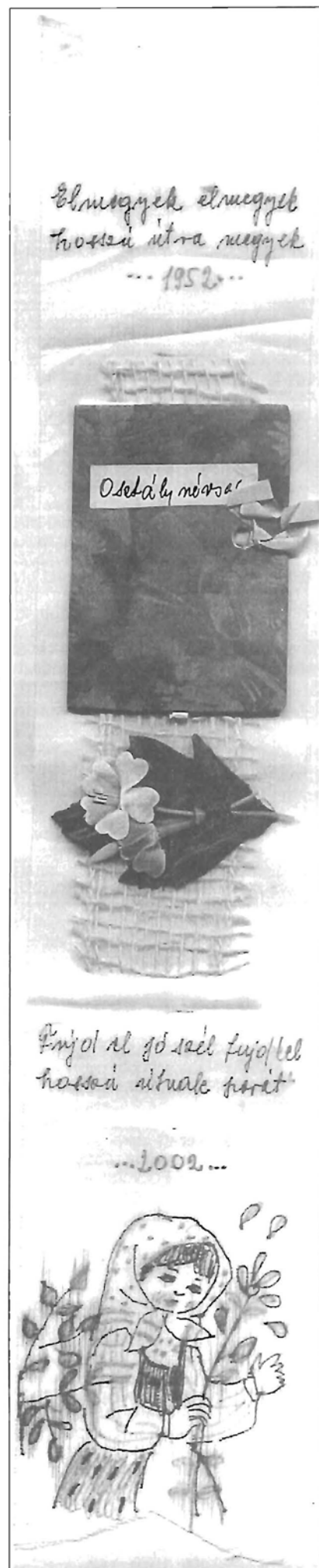
Pedagógusnapi megemlékezésül:
Roják Gabriella nyugdíjas óvónő

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Szonda István:

Endrőd néprajza

Rendezte: Szonda István

Csizmadiák és cipészek Endrődön (1873-2000)
című szakdolgozat (részlet)

VÁSÁROK ÉS VÁSÁRLÓI KÖRÖK

Egy idő után a szakma túl volt terhelve, a helyi kereslet már nem tudta eltartani a csizmadiákat, ezért egy részüknek új felvevő piac után kellett néznie. A helyi csizmadiák és cipészek két részre különültek. Az egyik csoport a vásáros, a másik a megrendelésre dolgozó. A megrendelésre dolgozó lábbeli készítőket rangosabb helyet kaptak a szakmai hierarchiában. A vagyonos családok, illetve a falusi elit nem vásárokból szerezte be a lábbelijét, hanem elment egy jó nevű mesterhez és méretre csináltatott magának cipőt vagy csizmát.

„Apám elismert volt a szakmában, olyan értelemben, hogy az endrődi elitnek dolgozott. Rendeltek nála csizmákat a rendőrségnek, Kalmároknak, Kovácséknak, szóval a falú módos családjainak dolgozott. Apám nem járt vásárba, de mindig volt megrendelése.”¹

Ha nem a módosok készítették csizmát, cipőt, akkor a szegényebbek foltoztatták a lábbelijüket. A gyomavégi részen nagyszámú munkás lakott, akik nap, mint nap felkerestek egy-egy mestert, hogy foltozza meg a csizmájukat, bakancsukat. Hétvégén hazajöttek a béresek és a cselédek a tanyából, vagy más szolgáltató helyről, s azoknak azonnal kellett a javítást elvégezni. Tehát volt az endrődi csizmadiáknak és részben cipészeknek egy olyan rétege, aki csak otthoni megrendelésekre dolgozott. Itt hozzá kell tennem, hogy ezek közül jelentősebb számban voltak a csizmadiák. A csizmák vevőkörére elég zárt volt, a legnagyobb felvevő piacot a parasztság jelentette, ezért a vásárosok között több cipészt találhatunk.

A csizmadiák és cipészek messzi vásárokbá kezdtek járni:

- Komádi	- Dévaványa
- Füzesgyarmat	- Körösladány
- Biharnagybajom	- Szeghalom
- Sárrétudvari	- Biharkeresztes
- Berettyóújfalú	- Mezőtúr
- Fegyvernek	- Szarvas
- Püspökladány	- Békéscsaba

A sok csizmadia a faluban óriási konkurenciát jelentett minden egyes csizmakészítőnek, hiszen, aki egyszer egy rossz minőségű munka miatt elvesztette a vevőkörét nagyon nehezen vagy egyáltalában nem tudta újra visszaszerezni. A megnövekedett minőségi igények miatt, az endrődi csizmák országosan ismert, kiváló termékeivé váltak az iparágban.

A vásárosok az 1930-as évek végére érte el a csúcspontját, a szakmában alapvető változás történt. Egy-egy nagyobb műhely több segédet dolgoztatott, megnövekedett a bedolgozók száma.

A Mester munka rendje is megváltozott, egyre több időt töltött a munkaszervezéssel, hogy a megnövekedett termelés folyamatosságát biztosítani tudja. A bőr rendelések a vásárok előkészítése a piac felmérés valamint az anyagi erők biztosítása lekötötték a Mester idejének nagy részét.

„Sok dógot, sok jövés-menést követelt a megélhetőség a vásárosoktól. Meg kellett venni az anyagot, akkor itthon kiszabni, megcsinálni, rakni össze, hogy mikor elgyün a hét utója, a vásárba legyen mit eladni. Fel vótak akasztva a csizmák a rúdra, oszt mikor vásár vót Endrődön, egy rúd csizma a vállra, mentünk.”²A vásárosok csizmadiák közül néhányan összefogtak, béreltek egy szekeret, felrakták rá a trapéz alakú vásáros ládáikat, amelybe szépen belepakolták a csizmákat, még vasalás nélkül. Mert a vasalás megsértette volna a bőrt így kevésbé tudták volna eladni.³

Vásáros csizmadiák és cipészek (1938-44):

- Vaszkó Mihály cipész
- Valach Ákos cipész
- Gyuricza Lajos cipész
- Lipták Lajos cipész
- Dinya József cipész
- Kiszely Ferenc cipész
- Koós László cipész
- Gyebnár János cipész
- Murzsi Sándor cipész
- Spilberger József cipész

1 Bela József közlése 2005.

2 Hornok Lajosné 1996. 73.

3 Bakonyi 1986. 142.

- Hegedűs Lajos cipész
- Sztanyik Károly cipész
- Keszthelyi János cipész
- Gellai József cipész
- Duda Lajos csizmadia
- Gubucz Vendel csizmadia
- id. Szurovecz István csizmadia
- Szurovecz Máté és Szurovecz László csizmadia
- Búza István csizmadia
- „Kis” Juhász Lajos csizmadia
- Uhrin István és Uhrin Sándor csizmadia
- Bukovi Imre csizmadia
- Iványi Imre csizmadia

Azt hiszem ebben az időszakban, beszélhetünk a hagyományos (céhes) forma megváltozásáról, ugyanis már a csizmadiák a nagyszámú bedolgozó segítségével nem egyedül, hanem egy-egy munkafázist csinálva készítették a csizmákat. A cipészetben még jobban kimutatható a cipőkészítés munkafázisainak szétválása. Voltak bedolgozók, akik csak a felsőrészt varrták, mások csak talpaltak. A folyamat végeredménye, hogy a negyvenes évek végén két cipész szövetkezet alakult a községben. A csizmadia szakma elsősorban a paraszti vevőkör igényeit elégítette ki, s a paraszti társadalom utolsó virágzásakor az 1938-40-es években, a szakma is óriási lendületet kapott. Viszont a második világháború insége, valamint az új megváltozott szemlélet nem kedvezett sem a parasztságnak, sem a csizmadia iparnak.

A hagyományos paraszti rend felbomlott. Helyükbe az egyre nagyobb, erőteljesebb agrárproletárság került, akik kis vagy földbirtok nélküli földművesek voltak. Megélhetésük fejében munkaerejüket adták bérbé, sokszor csoportokban vándoroltak egyik munkalehetőségtől a másikig. Hamar levetették viseletüket, helyébe az olcsó gyári termékek kerültek. A csizmákat bakancsra cserélték; s a jobban keresők egy-egy szép cipővel lepték meg feleségeiket. A kor divatja a polgárosult szemlélet is a csizmák levetését sugallta a falusi embereknek. Az ötvenes évek zord korszakai pedig a szép parasztszizmákban a kulákok, a nép ellenségét vélték felfedezni. Szipolyt, a zsiros parasztot, aki a néptől elszívja az életet adó nedvet. Es itt be is fejeződött a csizmakorszak. A falusi ember cipőt húzott vagy a mezőgazdasági munkákban felvette a gyáripar csodáját, az egészségtelen gumicsizmát. A cipész mesterség tovább virágzott, hiszen a szemléletváltás a cipőhasználat teljes körű elterjedését eredményezte. A munka nélkül maradt csizmadiák nagy számmal álltak be a cipézműhelyekbe és suszterokká váltak. Levetették kék csizmadia kötényüket, s felvették a cipészek fehér kötényét. (Az igazsághoz tartozik, hogy igen jó cipészek lettek.) A cipészet hamar szakosodott, s ez a negyvenes évek végén szövetkezeti formát öltött fel.

csizmadia műhely a kiállításon

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről IV. rész

A Békés megyei Levéltár gyulai központjában egyeb más témájú kutatásaim alkalmával meglehetősen sok apró-cseprő adatot szálaltam ki a gyomai kertekkel, kertekben történt ilyen-olyan eseményekből.

Bízom benne, hogy sok olvasónkat sikerül megnyerni abbéli nézetemnek, hogy bizony eleink igen csak rendben tartották mindennapi életüket, gazdálkodásukat s aki (jóval kevesebben mint manapság) ennek magát nem vetette alá az a személy igen kemény megtorlásra számíthatott. Lássunk hát néhány ilyen „történetet” valamelyest időrendbe szedve;

„A' Csepüs Kertbeli egyik betsülletes gazdaság panaszolja hogy a' nyáron a' Kert Gazdának parantsolatyába a' gypüket mintegy 10-en vizsgálván s némellyeket hibásnak találván a' rendszerént meg büntetődtek, kik között volt Barna István is, mely büntetésért azon gypű Kerülőket nem tska meg motskolta hanem különösképpen, őszve is huntzfutolta mely tselekedetét Barnha Istvánnak nem szenvedhetvén kéri állapotyok el intézését-Barna István az előljárók előtt tovább nyakaskodván az dolgát a' Méltóságos Uraság tiszttye elé terjesztik,...Itéltetett: Azon Kertből rekesztessen ki.” Anno D.Gyoma 1780.

„Vatai Jánosnak a Kertyéből egy szép Alma fa óltás el veszvén azt a' Sütő Mihály Tanyájann tanálta meg. Anno D.Gyoma 1802. Itéltetett Sütő János 12 Páltza ütésre a' mellyett 5 Váltó frt.-okon megválthat”.

„1818-ban panaszolják Dobozi Kováts Mihály, Dobozi Kováts János, Krutsó Mihály és Kurutsó Ferentz hogy Czifra Kerti szőlő és gyümölcsösseik víz alá kerültek mind alúlrúll, mind fejürről befedte az iszap s czombig érő víz áll rajta.” (ti. alsó-felső Czifra kert).

1848/49-ben kertenkint a „Kertgaz-

dák” a következők voltak; Nagy Kert: Kató István, Hantos Kert: Kéri András, Szilágyi Ferencz, Poczos kert: Gál István és Cs. Szabó Imre, Mata Kert: Molnár Mihály, K.Kováts Mihály, Bánom Kert: Valentin Mihály, E.Kis Gábor, Alsó-Csepüs Kert: Nyíri Bálint, Felső Csepüs Kert: Cs. Szabó József, Szaniszlai András, Nadrágos Kert: a régi és új Osztás edgyütt: Dobó Mihály, Csepüs Kerti új Osztás: Nyíri Bálint, Felső Tövisses-Háti Kert: Izsó János, Kún István, Alsó-Tövisses-Háti Kert: Oláh János, Benczúr József, Felső-Czifra Kert: B.Marjai József, Alsó-Czifra Kert-Közép Czifra Kert: Öreg Gecsei János, Körözs felőli Czifra Kert: Kis András, R.Tóth István.

Árvizi „károsodás utáni károknak meg betsüllése... a' Szőlő ki nyítását 55 ember számjára téve fel 50 krajczárjával a' magok kenyerénn 45 váltó forint 50 krajczár. Metszésért 30 napszámra téve 25 váltó forint, Egyszeri kapallást 50 napszámra téve 41 váltó forint 40 krajczár, A' kötésre 45 napra számitva 30 krajczárjával 22 váltó forint 30 krajczár, Másokdszori kapallást 50 krajczárjával napszámra számitva 41 váltó forint 40 krajczár, melly munkáltatást összesen tettük 176 vfrt. 40 kr. Molnár Mihály eskütt, Fűsűs Jósef eskütt.”

1846. szept.9. „Egy sor palánt szőlő tönkretételének kárbelesése... 1 sorban lévén 41 ép tőke a mellette lévő mely el tapodtatott szintén az elsőhöz hasonló s találtatott benne 9 ép tőke vagyis kárba van 32 tőke...” A „Cáki testvéek közös Szőlős Kertyekbenn tetek kárt ti. bátyjuk 48 tőköt, 70 számos dinnyék fel hasogatva és el rombolva találtatvann (ebből az derül ki, hogy Uramék köztesként dinnyét, tőköt természetek valószínű mások is, megj.: Cs. Csabó I.)”.

1853. jan. 24-én jelentette az Előljáróság a Felsőbbségnek, hogy „...a

szőlőt tavaly nem érte jég, termett 1600 akó bor”. A Czifra Kerti Kertgazdaság kertgazdái Kató Mózes és Bíró István 1845-ben felszólítják a gazdákat a kertárok újbóli kiadására. 1851. szept. 24-én saz előljáróság rendeli, hogy a kertgazdaságok jelentsék a szüretelés időpontját, ez majd a Városházán jóváhagyatik és a pénzügyörség ellenőrzi, máskor nem lehet szüretelni.

1853. máj. 8-án kelt rendelet szerint az előljáróság hirdeti, hogy „...a kertekben való lakás ezen tul senkinek meg engedtetni nem fog, ki vévén az eddigi kertben lakókat a'kikre ezen rendelet nem vonatkozik. 1855-ben jelentik, hogy „...Békés, Berény, Tarcsa, Gyoma sok részint setét, részint világos veres bort készítenek s ez nagyobb kedvezésben részesül, főképp nyáronn, kisé fanyar savanyus voltáért.”

1876. október 15. „Minden kertgazda a mai napon hozza fel kertgazdasági könyvét a város házához ahol az felülvizsgáltatik és hitelesítettik” (kido-bolás után hirdetve”).

1867-ben gabona szinte semmi, de bor bőven termett, oj épp szőlő, hogy még 1868-ban Húsvétkor is épp volt...” (már aki a kamrában lécekre felkötözte párosával fürtönkint).”

1878-ban anyni bor termett, hogy 1834 óta nem termett ennyi...” (e két utóbbi feljegyzést Szilágyi Gáborné Sütő Terézia tette).

1. gypű = mesterséges, illetve természetes országhatár, tartományhatár,

2. kerítés lehetett eleven sövény, tuskével megrakott árokpart.

Huntzfutolta = német eredetű szó, -der hundsfoft = gyáva, gazember, bítang, magyarosabban kutyának való, s ez a „mocskolódáson fejlű” mán súlyos sértésnek számitott.

Cs. Szabó István

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása Fürdő Büfé bérlésére

Pályázat meghatározása: : bérlet, melynek tevékenysége lehet: büfé, gyorsétkező.....

Pályázati határidő: 2005. Június 22. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye:

Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2,

Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma:

tevékenység jellege, időtartama, bérleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása üzlethelyiség bérlésére

Pályázat meghatározása: bérlet, melynek tevékenysége lehet: pedikűr, fodrászat...

Pályázati határidő: 2005. Június 22. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye:

Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2,

Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma:

tevékenység jellege, időtartama, bérleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

„Csúszott a jó gyomai bor...”

Gyoma bora egy Arany János - költeményben

Kedves és tudós földim, barátom, Cs. Szabó István tollából jelent meg a Városunk március 15-iki számában egy újabb, alapos tájékoztatás szülőföldem, közelebről: szülőhelyem, Gyoma, szőlő- és bortermeleséről. Kiderül az érdekes írásból, hogy míg a szomszédos Nagykunságban nem folyt szőlőtermesztés, borkészítés a Mohácsi vész előtt (csak a *boza* nevű italt fogyasztották; ezt a szót eddig nem ismertem, de azt gyanítottam, hogy valamilyen erjesztett szeszessital lehet.) Az Új Magyar Tájszótárban meg is találtam bóza alakban: Szegedről, Torontálból, Zentáról, ezzel a jelentéssel: „ régen szerb vagy török vásárosoktól árult, áztatott kukorica, illetve kukoricaliszt levéből erjesztett hűsítő ital”. Ugyanott megvan a rövid magánhangzós *boza* alak is, a felvidéki Rimaszombat környéki Darnyáról, ebben a jelentésben: „vadalmából készült ecet”. S Heves megyéből a *bozás*-t is ismeri a szótár „részezes” jelentésben.

Fontosabb azonban most számunkra, hogy Békésben már a török hódoltság előtt és annak első évtizedében is voltak szőlők Gyula körül és a Gyomához közeli – a török hódoltság első századában elpusztult – Csudabállán is, az adatok szerint. Cs. Szabó István idézi Gyoma tudós református lelkészét, Dávidházi Bekes Sámuelét (akinek sírja ma is megvan kő síremléssel a Kató József utcai régi református temetőben.) A tudós lelkész azt írja a 19. század elejéről, hogy Gyomának „szőlői számosak valának, s több mint fél tucat szőlőskertet emleget a helységeiből: a Hantos-, az Eperes-, a Sásas-, a Czifrakertet, a Mata-, a Bánomkert, Nadrágoskert, a Csepüskert és a Pocoskert mellett. A Pocosban az én gyermekkoromban is voltak szőlős- és gyümölcsöskertek, és ebben a minőségében mindmáig megmaradt ez a határrész. A gyomai borokról a tudós református prédikátor, Dávidházi Bekes Sámuel azt is tudta, hogy másodosztályú („II. klasszisú”), de jó pincékben egy évig is eláll, és „a lakosok eladják, de többnyire nádért a ványaikkal elcseréledik”.

Ehhez az utóbbi adathoz szeretnék egy apró adalékkal hozzájárulni, nem kisebb írónak, mint a *Toldi* költőjének Arany Jánosnak, a szalontai költőóriásnak tollából. (igaz, hogy amikor a „jó gyomai bor”-t emlegette szatirikus versében még nem írta meg pályadíj nyertes költeményét.)

A közelmúltban, március 18-án a gyulai Arany János Művelődési Társaság felkérésére a Megyei Könyvtár nagytermében Arany János és Csokonai kapcsolatáról tartottam előadást, minthogy Csokonaival csaknem fél évszázada foglalkozom, Arany Jánosról pedig életrajzi regényem jelent meg, voltaképpen első szépirodalmi művem, 1965-ben, az Ünnepi Könyvhétre. Amikor az életrajzi regényre a Móra Kiadóval szerződést kötöttem, legkedvesebb költőm életébe és műveibe is természetesen jobban elmélyedtem, még kéziratát is átforgattam. Így fedeztem föl több mint egy tucat elfelejtett vagy ismeretlen kisebb versét. A legnagyobb fogás azonban egy több mint félezer soros szatirikus elbeszélő verse volt, amelyet a *dévaványai juhbehajtás* címmel ismer az irodalomtörténet. Ennek hitelességét korábban vitatták, magamnak azonban sikerült egyértelműen bebizonyítanom, hogy a fiatal Arany alkotása, és később befutott nagy költőként csupán szerénységből, illetve mintegy „ifjúkori botlás”-nak tartva, igyekezett azt tagadni, illetve titkolni.

Ismeretes, hogy a debreceni Református Kollégiumban tanult Arany Jánosnak írói eszményképe legkorábban a szintén a Református Kollégiumban tanult Csokonai Vitéz Mihály volt, akiről ön-életrajzi költeménye a *Bolond Istók*-ban azt is megírja, hogy bicskával alabástromból kifaragta a költő arcmását. A szóban forgó szatirikus verset debreceni diák korában írta, de nem Debrecenben, hanem Kisújszálláson, ahová mint a főiskolai —akadémiai— tagozat hallgatója, a kisdiakokat tanító rektornak ment el, hogy így keresse meg a továbbtanulásához szükséges pénzt. Itt, Kisújszálláson hallhatta a közeli Dévaványáról szóló falucsúfoló anekdotát, amelyet aztán Csokonainak egy szintén fiatalkori szatirikus kis eposzparódiája, a *Békaégéharca* nyomán írt meg, ugyanabban a versformában és hasonló stílusban, néha szavakat, sőt sorokat is átvéve Csokonaitól.

A falucsúfoló anekdota azon az ősi jogi szokáson – „szokásjogon” – alapul, hogy ha egy helység nyájai, kondái, gulyái stb. vé-

letlenül betévedtek a szomszéd helység határába, és ott legeltek, akkor a károsult helységnek joga volt „behajtani”, vagyis lefoglalni az állatokat.

Arany János versében a csárdában mulató ványai kupaktanácshoz betoppanó Miska csósz azt adja tudtul, hogy a határban egy birkanyáj legel idegenből idetévedt, elbitangolt birkanyáj. A kupaktanács tagjainak – a 19. században járunk – fölcsillan a szeme, hiszen ezeket a birkákat joguk van behajtani és értékesíteni, tehát elkezdene előre inni, nem is a medve, hanem a birka bőrére!

Ebben a verses anekdotában a poharazó tanácstagokról szólva esik szó a „jó gyomai bor-ról”, igazolva Cs. Szabó Istvánt és Dávidházi Bekes Sámuel följegyzését is, hogy a ványaiak nádért bort cseréltek a gyomaiaktól.

A vers idevágó részlete pontosan így szól:

„Sokáig csúszott volt a tor
este a faluháznál,
Csúszott a jó gyomai bor,
tele volt tyúkkal sok tál...”

Másutt is szó esik még a versben a gyomai borról. Tehát:

Már a fülesek [ma: fejesek] torkait
marta a gyomai bor,
melyet bőven állt a csárda,
míglen a falusi gárda
a juhokat bezárta.

Arany János realizmusára jellemző, hogy még azt is tudta, hogy a bort nádszálon keresztül szívták a nádtermesztő ványaiak, mikor a behajtás hírére a hordókat is csapra ütötték a zöld lombsátor alatt az udvaron, ahogy Arany írja: „[a hordókat] Nádcsővekkel körülállják, szüntelenül szidogálják, mint a vért a pióca...”.

Minthogy Arany János nem Dévaványán, hanem föltehetően Kisújszálláson írta szatirikus költeményét, úgy tetszik, hogy a jó gyomai bor híre még a Kisújszállási határba is eljutott, akárcsak a dévaványaiak nádtermesztésének híre. A gyomai Pocoskertben még az én gyermekkoromban is termett jó szőlő és bor, nekünk magunknak is volt ott egy kis kertünk, szőlő is volt benne, és szüretkor a fekete otellót otthon a háznál préseltük ki a Szilágyi nagyapáméktól elhozott faragott régi faprésen. Amikor is gyönyörűséggel néztem a kifolyó vörös mustot, az alá tett kármentőben, illetve kisdézsában, sajtában. Meg is kóstoltattam a jó édes mustot, amelyet aztán vastag falú szódásüvegbe, amit a közeli Karsai-féle szikvíz üzemből vásároltunk, szódásüvegbe töltöttük és ebben lefojtottuk, vagyis rácsavartuk a szódásüveg nyakára a fejet, és így megmaradt: a gáz nem tudta szétvetni, viszont december 3-ikán, Ferenc napkor, lenyomva a szódásüveg kallantyúját, szépen kinyomta a piros édes mustot, úgyhogy én is koccinthattam a másik két Szilágyi Ferencsel, édesapámmal és nagyapámmal. Ők a piros otellóval, én meg a piros otelló mustjával.

Mára mindez már csak emlék, a mi pocosi kertünket régen eladtuk, de mint gyümölcsös, most is létezik. Nem tudom, hogy szőlőt mennyit termelnek, de a legutóbbi májusi gyomai Sajt- és Túróvásáron csak más vidéki: tolnai, villányi, egri borokat láttam, gyomait sajnos csak egy helyen. Pedig érdemes volna, hogy az Arany Jánostól is megénekelte „Jó gyomai bor” visszanyerje régi hírét-nevét ma is.

Arany János szatirikus versének csattanója az, hogy mikor a nemes dévaványai kupaktanács kivonul, hogy behajtsa, vagyis lefoglalja a határban bitangolt idegen nyáját, a birkák hirtelen szárnyra kelnek és elrepülnek, mivelhogy Miska csósz a réten darvadozó gödényeket nézte a távolból juhoknak. Csak így ne járjanak majd a gyomai bortermelek is, mint a mai juhászok gazdái, hogy mire arra kerül a sor, a várt jövedelmük hirtelen a levegőbe szálljon; de könnyen járhatnak így a bortermelő gazdák is, igaz hogy a nagy állami adóprésben pillanatnyilag nem a bor, hanem csak a *borralvó* van soron, azokat sújtja a legújabb adónem.

Szilágyi Ferenc

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Óriási diplomáciai sikert könyvelhet el a Székely Nemzeti Tanács. Brüsszelben az európai Parlament (EP) Külügyi Bizottsága a Kárpát-medencei magyarság számára sorsdöntő fordulatot fogadott el. Az unió a román csatlakozás feltételül szabta az erdélyi magyar önkormányzat megerteremtését.

A bizottság kimondta, hogy Romániában a nemzeti kisebbségek védelmére vonatkozó általános rendelkezések mellett, a magyar kisebbség védelmének érdekében, az erdélyi magyarság számára biztosítani kell a személyi elvű önrendezést, ezen belül Székelyföld számára pedig az önkormányzatiságot.

A dél-tiroli és a katalán uniói képviselők nyújtották be azokat a kiegészítő javaslatokat, amiben az önkormányzatiság megerteremtését szorgalmazták. A bizottság fideszes tagja - Gál Kinga - euróregiók kialakítását célzó javaslatával csatlakozott a javaslatához. A javaslat elfogadását nem támogatta a bizottság két magyar tagja: Tabajdi Csaba szocialista és Dr. Szent-Iványi István szabaddemokrata képviselő...

Böjte Csaba: találjunk egymásra a szeretetben

[2005-05-06]

Kedves Testvérek!

Most jövök Moldvából! Az egyik moldvai csángó testvérem, körülnézve a szép virágos tavaszi tájon, hozzám fordult és azt kérdezte, ha itt a földön van a mennyország, az akkor ugye, hogy itt Moldvában, a Szeret partján az ő kis falujában van. Egymásra mosolyogtunk, és engem eltöltött az öröm, mert valóban csodaszép a tavasz Moldvában, de még szebb az az ember, aki szülőföldjét tartja a földre szállt mennyországnak.

Hát igen, szeretettel várunk Moldva földjére, erre a földre, mely a kisebbségi lét ezernyi nehézsége, gondja ellenére is megtartotta gyermekeit, áldó, termékeny lankáin. Arra szeretnélek biztatni, hogy ne csillogást, kényelmet, drága dolgokat keresve gyertek Rekecsenyi község határában lévő telkünkre, melyre iskolát álmodunk, hanem alázattal, akkora szeretettel, mellyel az itt lakó sok-sok megaláztatott, nehézsen keresztülment emberek várnak benneteket. Hiszem, hogy bármekkora áldozatot is hoztok a hosszú út alatt, ha eljősztok a Béke Királynőjének tiszteletére szentelt iskolaközpont alapkövének megáldására, gazdagabban fogtok hazamenni. A magyar népi kultúránk, talán számotokra ismeretlen szépségeire csodálkozhattok rá, és nemcsak a világon, hanem a sziveink is gazdagabbak, nagyobbak lesznek az újonnan megismert testvérek által. A moldvai csángók és az erdélyi székelyek közti élő kapcsolatot, a csíksomlyói Szűzanya jelentette,

jeleníti meg, hisz a pünkösdi búcsú az egyetlen alkalom, ahol tömegesen évről évre visszatérő szabályszerűséggel találkozhatunk. Arra gondoltunk, hogy ez év Pünkösöd napján, haza kísérnénk Moldvába, a csángó testvéreinket. Ahogyan évszázadokon keresztül a moldvai csángók, mi is utunkat megszoktatánánk a gyimesi szorosban, és délelőtt 10 órától egy szentmisét mutatnánk be Gyimesfelsőlokon, a Berszán Lajos atya által építtetett iskola udvarán. A Szentlélek által beragyogott, napba öltözött Anyánkat, Máriát kérnénk, hogy segítsen, hogy Rekecseny község határában ne csak egy iskola épüljön fel, hanem találjunk egymásra a szeretetben, mi határoktól szétszabdalt magyarak.

Délután három órakor kezdődne az alapkövzentelés ünnepsége. Itt a Moldvai Csángó szövetség vezetői, a helybeli polgármester, prefektus köszöntené a vendégeket, majd Madl Dalma asszony tolmácsolná az összmagyarság szeretetét és nagyrabecsülését, a hitükben, anyanyelvükben oly sok próbat kiállt csángó testvérek felé. Az Európai Unió üzenetét Tytti Isohookana Asumnaka asszony, volt Európai Tanács képviselő fogja tolmácsolni. Az ünnepségen Markó Béla RMDSZ elnök úr is beszédet mond. Végezetül a Miatyánkot fogjuk elimádkozni a sok-sok helyről érkezett alapkövek felett, mindazokon a nyelveken, amelyekben a jelenlévők dicsérni szokták az Istent.

A kedves vendégeinket arra biztatjuk, hogy hozzanak egy-egy szép lapos követ, melyekkel, a Petrás Mária, moldvai csángó képzőművész által megáldott, napba öltözött Béke Királynőjének, Máriának a szobra körüli tért fogjuk burkolni.

Az ünnepség után csángó testvéreink dalaiban, táncaiban gyönyörködhetünk. Fontosnak látom vendégeink figyelmét felhívni arra a tényre, hogy a szervezők nem tud a vendégek igen nagy száma miatt szállásról gondoskodni. Így a rendezvény még a sötétség beállta előtt véget ér, hogy így mindenki békeségesen hazatérhessen. Kisebb testvéri szeretettel,

Böjte Csaba, a Béke Királynője Iskolaközpont szervezőségének a nevében
www.devaigyerekek.hu www.csango.ro

A külügyi szóvivő tévedései

Szakértők szerint a délvidéki magyarok magyar állampolgárok. A külhoni magyarok 'alvo' és lappangó magyar állampolgárságról tartott ma rendkívüli sajtótájékoztatót Patrubby Miklós, Dr. Gaudi Nagy Tamás és Körömi Attila országgyűlési képviselő. Dr. Gaudi Nagy Tamás Európa-jogi szakjogász szánalmasnak nevezte a külügyminisztérium szóvivőjének, Polgár Viktornek védekezését, aki megpróbálta cáfolni a délvidéki magyarok fennálló magyar állampolgárságának tényét. Körömi Attila szerint a külügyi szóvivő szakmai álláspontja szégyenletes.

Patrubby Miklós tegnapi délután a délvidéki Adán jelentette be: az MVSZ jogi vizsgálódásainak eredményeként állítható, hogy a délvidéki magyarok többségének teljes körű magyar állampolgársága lappangó módon fennáll. Az újdívidéki Magyar Szó tegnapi számában tudósított az MVSZ elnökének adatai bejelentéséről. A budapesti külügyminisztérium szóvivője azonnal reagált a hírre. „Mielőtt valaki hamis reményeket ébreszt, jó, ha tisztába jön a valóságos helyzettel - hangsúlyozta Polgár Viktor. A szóvivő elmondta, hogy a második világháborút lezáró párizsi békeszerződés semmisnek nyilvánította az 1938 utáni határmódosításokat, az állampolgárságról pedig az 1948-ban a magyar parlament által elfogadott LX. törvény 5. fejezete foglalkozik, amely kimondja, hogy a magyar állampolgárok azok, akik 1948. január 1-jén Magyarország területén élnek.“ - olvasható szó és betű szerint a külügyminisztérium honlapjának mai nyitó híreben.

Dr. Gaudi Nagy Tamás, Európa-jogi szakjogász alaptalannak nevezte Polgár Viktor külügyi szóvivő nyilatkozatát, és a maga jogi álláspontját ekként foglalta össze: „A párizsi békeszerződés nem rendelkezett a visszatért, majd ismét elcsatolt területeken élő magyarság magyar állampolgárságról.

A szóvivő által hivatkozott 1948. évi LX törvény nem fosztotta meg magyar állampolgárságuktól azokat a volt Jugoszlávia területén élő magyarokat, akikről az MVSZ elnöke Adán nyilatkozott.

A külügyi szóvivő által megjelölt jogszabály-hely senkit nem foszt meg magyar állampolgárságotól, hanem megerősíti azon személyek magyar állampolgárságát, akik a volt Jugoszlávia érintett területeiről 1948. január 1. előtt áttelepedtek Magyarországra.

A külügyminisztérium szánalmas védekezését a teszi végképp alaptalanná, hogy Magyarország évtizedekkel később - 1960 és 1979 között - az elvesztett területeket birtokló utódállamokkal kötött kétoldalú egyezményekkel fosztotta meg az ott élő magyarokat magyar állampolgárságtól. Ilyen kétoldalú egyezmény viszont a volt Jugoszláviával nem jött létre. Tehát a volt Jugoszlávia bácskai, baranyai és muravidéki területein 1941-ben élő magyarok és az ő leszármazottaik a mai napig is magyar állampolgárok! Magyar állampolgárságtól senki nem fosztotta meg őket.

Körömi Attila, országgyűlési képviselő: „A külügyi szóvivő, szégyenletes szakmai álláspontján túl, nyilatkozatával azt is világossá tette, hogy nem él békében magyarságával. Hiszen Zoran Zsivkovic - szerb ex-miniszterelnök - több jogot adna az ott élő magyaroknak, mint a budapesti külügyminisztérium!?

Polgár Viktor külügyi szóvivő jobban tette volna, ha a temerini magyarokat mélyesen diszkriminatív módon sújtó bírói ítélet és börtöni bánásmód ellen szólalt volna fel.

Egyébként köszönjük szóvivő úrnak, hogy kétségbeesésében előhozott jogszabályi hivatkozásával kinyitotta azt a kaput, amelyen több millió külföldi magyar egy egyszerű egyoldalú nyilatkozattal szerzi majd vissza magyar állampolgárságát.

Patrubby Miklós, az MVSZ elnöke szakmailag tévesnek és politikailag illetéktelennek nevezte a külügyi szóvivő nyilatkozatát, hiszen köztudomású, hogy az állampolgársági ügyek minden államban a belügyminisztérium hatáskörébe tartoznak.

A sajtótájékoztatón Dr. Gaudi Nagy Tamás ismertette azt az elmúlt fél évben készített jogi tanulmányát, amely minden kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a volt Jugoszlávia említett területén élő magyarok a mai napig teljes jogú magyar állampolgárok. Sajtószolgálatunk mellékelten közzé teszi a tanulmány teljes szövegét.

Körömi Attila országgyűlési képviselő ismertette azokat a módosító indítványokat, amelyekkel az állampolgársági törvény jelenleg zajló országgyűlési vitája során megpróbálja a történelmi jövétél és a diszkriminációmentesség jegyében érvényesíteni az elcsatolt területeken élő magyaroknak a magyar állampolgársághoz fűződő jogait.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

júniusi ajánlataim:

- ☛Fűnyírók, elektromos, benzines,
- ☛Szegélynyírók, sövénynyírók,
- ☛Szivattyúk, tömlők, öntöző fejek,
- ☛Vegyszerek, virágtápok, permetezők,
- ☛Virágföldek, műtrágyák,
- ☛Bográcsok, bográcsartók,
- ☛Szűnyogirtók, riasztók, hűtőtáskák,
- ☛Fóliák, takaróponyvák, gumicsizmák,
- ☛Drótkerítések, szegek, csavarok,
- ☛Kéziszerszámok, kaszák, sarlok,
- ☛Létrák, műanyag-kukák, hordók,
- ☛Porszívó zsákok, viaszos vásznak,
- ☛Elektromos borotvák, hajszárítók,
- ☛Düfa-festékek,
- ☛Zárak, lakatok, kőműves szerszámok,
- ☛Kuty-macska eledelek

Várom kedves Vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

Evangélikus Oldal

Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik? Ha valaki az Isten templomát megrontja, azt megrontja Isten, mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok.

1Kor 3,16-17

Kedves Olvasó!

Isten az embert saját képmására, saját hasonlatosságára teremtette. Erről szól többek között a bibliai teremtetéstörténet. S a történelem évszázadai alatt rengeteg elgondolás született már annak megállapítására, magyarázatára, hogy mit jelent ez tulajdonképpen. Remek teológusok, egyházfők, tudósok igyekeztek a legvilágosabb, legelfogadottabb érveket felsorakoztatni véleményeik mellett – s mi, a jelenkor hívő lelkei szinte már el is veszünk ezek között. Mit jelent az: Isten a képmására teremtett bennünket, embereket?

Sokan amellett érvelnek (s nyilván a hétköznapi emberek számára ez a legkézenfekvőbb magyarázat), hogy külső tulajdonságainkban, testi adottságainkban és képességeinkben válik valóra leginkább Isten terve, miszerint legyünk olyanok, mint Ő maga. Művészi alkotások százain ábrázolták már a Mindenható. Gondoljunk csak a sokak által ismert Michelangelo által festett Az ember teremtése c. freskóra, melyen a Teremtő Isten kedves, alkotóerőtől szinte szétduzzadó, fehérszakállú öregúrként jelenik meg, ahogy angyalkái köréből kihajolva életet nyújt az alant elheveredő Ádámnak. Sok helyen jelenik meg az „öreguras”, nagyszakállú isten-alak, de ha végigmegyünk az utcán, és ilyen kinézetű emberrel találkozunk, aligha illetjük azzal a dicsérettel, hogy „istenien néz ki!” Ki milyennek képzelet, olyanok fogadja el, olyanok szereti meg az Urat. Nem lehet tehát egységes az álláspontunk a külsőségekre hagyatkozva, ha arra keressük a választ: miben áll a mi Istenhez való hasonlatosságunk?

Istenhez való hasonlatosságunk azt jelenti, hogy kapcsolatunk van Vele. Ő meg tud szólítani minket, mi meg tudjuk szólítani Őt. A teremtés után az emberek még természetes dolog volt, hogy a Mindenható ott jár-kelel a közelében, természetes volt, hogy ember és Isten, teremtmény és teremtője egy kötelékbe tartoznak. Ám ez a kötelék az ember engedetlenségével, hűtlenségével a bűneset folytán elveszett. Vagy legalábbis súlyos csorbát szenvedett. Az emberi létnek már nem evidens jellemzője, hogy Istenhez tartozik – mi több: hogy Ő tőle ered. Nem evidens, hogy Isten jelen van mindenkor és mindenhol, nem evidens, hogy kapcsolatunk kell legyen Vele.

Pedig a lecke fel van adva. Jézus arra int tanításai sorában: „Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48) Hogyan is lehetne ez lehetséges, ha elvesztettük isten-képmásunkat? Ha megromlott viszonyunk Urunkkal? Ha még a hívő emberek is szem elől tévesztik az Ő akaratát, parancsolatait? És lám, más szavak azt mondják: Isten nem terhel bennünket erőnkön felül (1Kor 10). Nem kér, nem vár el olyan tettet, amire nem vagyunk készek, alkalmasak. S ez nem azt jelenti, hogy amennyiben azt érzem, gyenge és fáradt vagyok, Isten majd kényelmemnek megfelelően megkímél engem. Pál apostol hitvallása azt jelenti: a kihívások, nehézségek, szenvedések, a különleges feladatok mind azért adatnak, hogy megmutassák: többet vagyunk képesek elhordozni, több feladatnak vagyunk képesek eleget tenni, mint az magunkról gondolnánk. Több évvel ezelőtt került kezembe egy keresztyény folyóirat, ennek hasábjain talákoztam egy hívő család történetével. Az egymáshoz hűen ragaszkodó házaspárnak több gyermeke is született, soha eszükbe nem jutott, hogy az asszony terhessége alatt különleges, speciális vizsgálatokat kérjenek a magzat egészségének megállapítására. Azt vallották: bármilyen gyermekük is születik, egészséges vagy beteg, ők szeretni fogják, s nevelni Isten akaratára szerint. Aztán megszületett a negyedik gyermek, akiről hamarjában kiderült, hogy egy súlyos kromoszómabetegségben

szenvet, ami majd egész életét meghatározza. És ekkor, minden korábbi odaadásuk ellenére a család tagjai megriadtak. Hosszú kesergések, imádságban átvirrasztott éjszakák után ébredtek rá, milyen különleges jelet kaptak Istentől. Hogy az édesapa elmondta – pont a fent említett páli ige kapcsán -: a beteg kislány születése világított rá, hogy Isten milyen különleges feladatra látja alkalmasnak

őket. E nélkül a gyermek nélkül sosem tapasztalták volna meg, milyenek látja őket Uruk, mennyi értékes találatot lakozik bennük, melyek által gondját viselhetik egy ilyen különleges gyermeknek. Isten jobban ismer, mint mi magunkat, de kész bármilyen módon újat nyújtani, újat mutatni – Magáról, a világról és önmagunkról. A csorba tehát kiköszörülhető – nyilván a legtöbb munkát Isten végzi el. De Ő a jót és a rosszat is egyaránt képes és kész arra felhasználni, hogy önmagunkról, önmagáról tájékozatosan, közelebb vonjon önmagához, természetessé tegye, hogy mi Ővele igenis egy kötelékbe tartozunk.

A fent olvasható igeszakaszban azt hirdeti Pál: „Isten temploma vagytok”. Nem csinálmányok, hanem teremtmények. Mindnyájan jól tudjuk, mennyi idő és mennyi fáradságos munka felépíteni egy lakóházat, hát még egy erős, magas, ünnepélyes templomot! De a kemény munka mindig megtermi gyümölcsét. Bannunk, rajtunk is ekképp munkálkodik az Isten. Valljuk be, nincs mindig (sőt többnyire) könnyű dolga. Úgyhogy néha kemény kezű. Köveket zúz – álnokságunk, tagadásunk kemény köveit. Fát vág – megnyirbálja büszkeségünket, gőgünket. Szinte erőszakosan köszörüli a csorbákat – de mindezt miérettünk. Hogy szép, értékes lelki házzá legyünk. Ahová beköltözhet, ahol szállást vehet, amivel egygá válhat.

Ő vállal minden terhet, hogy újra egyek legyünk, hogy újra – mégis! – az Ő képmásai legyünk. Mi tarthatna vissza, hogy a végett munkálkodjunk mi is?

Még mindig előttem van az az idilli kép, ami tél idején az utakon nap mint nap szemem elé tárult. Ahogy a zúzmarákkal borított fák fehér ágakkal felfelé meredtek, szinte egybeolvadtak a kéklő, tiszta égbolttal. Bár lennének ilyenek mi is. Miként a fa szenved a tél csapadékát, bizony mi is hordozunk rideg, macacs terheket. De ettől leszünk olyanok, olyanabbak, mint fent az égiek. Hűségesekek, állhatatosak, erősek a hitben, szeretetben – miként Teremtő Atyánk a mennyben.

Füzesi Judit
evangélikus lelkész – Gerendás, Csorvás

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel
2004-2005-ös munkaévünk utolsó bibliaórai alkalma június 2. A nyári időszokban szünetel ez az alkalom.

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznapi 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

GYERMEK-NAPI KÖSZÖNTŐ

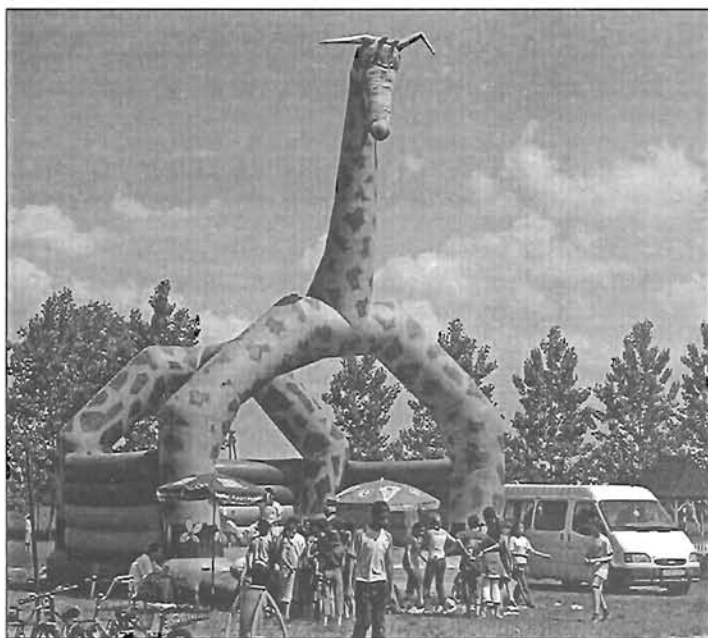
ARRA SZÜLETTEM...

Arra születtem, hogy kisgyermek legyek,
anyám mellett játsszam hosszú éveket,
arra születtem, hogy felnőtt is legyek,
s megértsem a szóból azt, amit lehet,
s végül arra jöttem én e világra,
Hogy hinni tudjam: nem vagyok hiába.

Arra születtem, hogy megszeressenek,
s megszeressem én is azt, akit lehet,
arra születtem, hogy boldog is legyek,
s tovább adjam egyszer az életemet...

Adamis Anna

Szeretettel köszöntjük a kicsiket és nagyokat
gyermeknap alkalmából!

Édesapák figyelmébe!

Még ma tiéd

Még ma tiéd, ha nevet, s a tiéd, ha a könnye kicsordul.
Még ma csak egy szavadért bárhova menne veled.
Édes öröm neki még, ha te jössz és hallja a hangod,
Boldogság, ragyogás minden perce veled.

Még ma a térdeden ül, csókodra csókja a válasz.
Két kicsi karjával forrón, lágyan ölel.
Még ma mesélhetnél neki, hidd el, szomjasan inná
Ajkadról a mesék sok furcsa fordulatát.

Még ma mesélne neked pajtásokról, s a csatákról,
Mint verekedtek imént, s hogy ki futott, ki a hős,
Amde feleslegesek pajtások, s mind, ami játék,
Hogyha te menni akarsz, inkább menne veled.

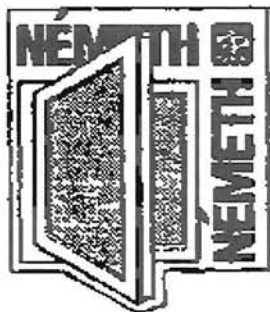
Még ma mindene vagy. Tudsz mindent és a hatalmad
Korlátlan hatalom, férfierőd az erő.

Még ma tiéd. De talán holnap, mire újra felébred,
Szórakozottabb lesz, szép szeme másra figyel.
Más színeket, mélyebb értelmet kapnak a dolgok.
Nőnek a pajtások, hívogatóbb a szavuk.

Nőnek a fák, a mezők tágas térsége kibomlik,
Nyílik a tarka virág, tágul, nő a világ.
Vígmosolyú lányok jönnek, suttogva beszélnek,
Szoknyájuk szélét meglíbbenti a szél.

Hívna'd kisfiadat, menjünk sétálni mi ketten,
S ő vonakodva felel: Dolgom van ma, apám.
Még ma a mindene vagy. S bármennyire sürget a dolgod,
Válts vele néhány szót! Légy a barátja! Vezesd!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Fiatalokról fiataloknak

„Ifjúság 2006”

A Fidelitas gyomaendrődi csoportja nevében kijelentem, hogy immáron három éve annak, hogy a kormány egy teljes nemzedéknek üzent hadat. Az ifjúságpolitika nemhogy a prioritások között nem szerepel, de egy költségvetési megszorításnak, leginkább a fiatalok isszák meg a levét.

A fiatalok jogosan érezhetik becsapva magukat, hiszen mára csak a дума maradt mindabból, amit a kormány ígért a fiataloknak. A megígért ingyenes jogosítvány, ingyenes utazás, tízezer új kollégiumi férőhely, kiszélesített otthonteremtés, a diákhitel kamatainak csökkentése mind – mind ködbe veszték, mára ezeket az ígéreteket elfelejtették a szocialista párt országos, illetve helyi vezetői.

Hogy a kormány mennyire kezelte komolyan a fiatalokkal való törődést, jól mutatja, hogy az ifjúsági kormányzat már háromszor cserélt „edzőt” ebben a ciklusban, azonban az eredmények nem nagyon látszanak.

Amikor évről évre újabb megszorító csomagokkal állnak elő, akkor valahogy mindig úgy alakult, hogy a fiatalok húzták a legrövidebbet minden területen. Joggal alakult ki a fiatalokban az érzés, hogy a Gyurcsány-kormány egy teljes nemzedéknek üzent hadat.

A minisztérium megszüntetésével, átalakításával párhuzamosan mintegy 60 százalékkal csökkent három költségvetési esztendő alatt az ifjúságra fordított támogatások összege. Mára

minden frissdiplomásnak szembe kell néznie a munkanélküliség rémével, hiszen a diplomások 16 százaléka kezdi munkanélküliségként a karrierjét. Különösen súlyos ez az adat, amennyiben figyelembe vesszük, hogy a sikeres életkezdés más kritériumai sincsenek biztosítva.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az otthonteremtési program kiszélesítése helyett inkább szétverték azt és mára bizonyossá vált: a kakukkfészek - rakás egyáltalán nem tudja helyettesíteni a korábbi támogatási rendszert, hiszen alig – alig veszik igénybe. Az ígérekkel ellentétben – márpedig a volt pártelnök ezt személyesen ígérte meg – nem csökkent a diákhitel kamata, ami jelenleg 12 százalékos. Az ingyenes utazásról szóló ígélet is a múlté, hiszen több mint 20 százalékkal emelkedtek a kormányváltás óta az utazási költségek a diákok számára, a 26 év alattiak, pedig 60 százalékkal utaznak drágábban.

A játszótérek biztonságossá tétele helyett az ideai évi költségvetésből kivettek minden olyan forrást, ami erre a célra vonatkozott, így a szülők tovább aggódhatnak gyermekeik testi épségéért.

Továbbá sajnálatosnak tartja a Fidelitas gyomaendrődi csoportja, hogy a drogprevencióra szánt összeget 40 százalékkal csökkentette a kormány a költségvetésben egyik évről a másikra.

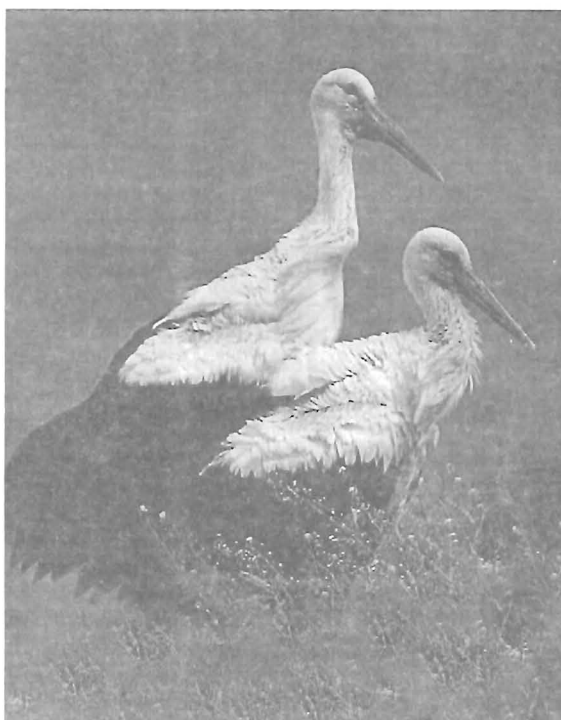
Minden esztendő elején ígélet hangzott el arról, hogy a kormányzat

benyújtja az ifjúsági törvényt, kiemelném, hogy három esztendő eltelt a választások óta. Talán most remény lehet arra, hogy a kormány teljesíti az évről évre ígért vállalását?! Arcpirítónak tartjuk, hogy a cserecsatárként pályára lépő dumakormány fő programjában egyetlen egyszer sem lehetett megtalálni az ifjúság szót. A jópofáskodás, a nagyotmondás, az ígérek mára nem elegendők a fiataloknak. Az országnak egy olyan kormányra van szüksége, amely fontosnak tartja, hogy a fiataloknak segítsen megtalálni a válaszokat az előttük álló kihívásokra.

Szijjártó Péter a Fidelitas elnöke vezetésével elindítottunk egy ifjúságpolitikai programot „**Új nemzedék 2006**” címmel, amelyben a gyomaendrődi csoport is kiveszi a részét. Ezen felül Ifjúsági szervezetek és öntevékeny csoportok képviselőit és politológusokat kérünk fel, hogy az otthonteremtés, a kultúra, a média, az infrastruktúra és az informatikai fejlesztés területén kidolgozza a következő kormány döntéseinek alapját. A program a tervek szerint június közepére készül el, akkor átadjuk a polgári kormányzásra készülő intézet vezetőinek. Reméljük, hogy ez a program alapját képezheti egy olyan kormány döntéseinek, amely valóban figyel a fiatalokra nemcsak országosan, hanem városunkban is.

Gyomaendrődi
Fidelitas Csoport

MADARAK ÉS FÁK NAPJA

1906-ban, gróf Apponyi Albert valóság- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet adott ki, hogy évente egy napot valamennyi iskolában szenteljenek a Madarak és Fák Napjának. Ettől kezdve ez a jeles napunk egyben iskolai ünnepeink közé is tartozik. Az ünnep kezdeményezője, szorgalmazója a jeles tudós Hermann Ottó, a Magyar Ornithológiai Központ alapítója és egykori igazgatója volt. A körrendeletben nem szabályozták az ünnep pontos időpontját, de gyakorlati vált, hogy a megemlékezéseket május elején tartották. 1994 óta egy miniszteri rendelet az ünnep pontos napját május 10-ében határozta meg.

Újságunk az európai madárvilágra vonatkozó tanulmányból ismertetéseket. A tanulmány kimutatja, hogy 226 madárfaj – az európai fajok 43%-a – néz bizonytalan jövő elé. Ezek közül sok faj állománya csökken, míg más fajok a 70-es 80-as években tapasztalt nagy csökkenést még mindig nem heverték ki, néhány faj olyannyira veszélyeztetett, hogy a közeljövőben el is tűnhet Európa területéről. De vannak a tanulmányok jó

hírei is! 14 faj helyzete jelentősen javult. A tanulmány az Európai Unió madárvédelmi tevékenységét is elemzi. „Az a tény, hogy Európa madarainak nagyobb része veszélyeztetettebb ma, mint egy évtizeddel ezelőtt, nagyon nyugtalanító. A madarak nagyon jó indikátorai környezetünknek, és az, hogy sok faj állománya folyamatosan csökken, egyértelmű jelzést ad az európai természet és környezet rossz állapotáról.”

Irodalmi oldal

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

Üzenete

Örök egy könyvet, még középis-
kolás koromból... két okból is fontos
könyvet...

Az egyik: magyartanárom – talán
negyedikes lehettem – saját könyvtá-
rából választotta s nyomta kezembe,
mint akkoriban annyi más „alpmű-
vet”, mondván, „olvassa el!”, szerzője
nem régen (1981-ben) kapta meg érte
az irodalmi Nobel –díjat... A kemény
fedeles könyv 1971-ben jelent meg a
Magvető Kiadónál, szerzője 1967-ben

írta.

Nálam maradt a regény, s vele a régmúlt irodalomórák szel-
lemi pezsgése, ahogyan kedves tanárom öblös hangú felolvasásai
is...

A másik fontos ok: a mű üzenete.

Gabriel García Márquez Száz év magány c. regényéről van
szó, amelyet most újra fellapoztam, kutatva magamban a hajdani
érzéseket, „lenyomatokat.”

Tettem ezt azért is, mert a napokban egy újság hasábjairól
megszóltított Márquez szépséges üzenete. Úgy hiszem, a világhí-
rű latin-amerikai regényíró barátainak szánt gondolatai mindenki
számára meg szívlelendők lehetnek.

S mennyire összecseng a Száz év magány c. regény üzenetével!
(Már ha egy műnek lehet üzenete...).

Az író 1927-ben született Aracatában, egy kis kolumbiai fa-
luban. Ott élt nagyszüleivel kilencéves koráig. Ez az időszak élete
legfontosabb korszaka, hiszen vallomása szerint kilencéves kora
után nem is történt vele többé semmi említésre méltó. Persze csak
abból a szempontból igaz ez az állítás, hogy műveiben mindig vis-
zatért a gyermekkorhoz, s mint sokan mások, ő is a gyermekkor
emlékeit, benyomásait próbálta feldolgozni, „átemelni” a művei-
be. Személyes felnőtt életében viszont ott a nagyvilág számos ta-
pasztalattal, élménnyel: Róma, Párizs, Caracas, Bogota, Mexikó,
Barcelona...

Tizenhét éves kora óta ír. Bűvész szeretett volna lenni, de ál-
lítása szerint, ehhez nem volt elég tehetsége, így az írást, a tör-
ténetmesélést választotta. Azt gondolta, hogy a jó történetekkel
vívhatja ki leginkább barátai szeretetét.

1965-ben Mexikóból Acapulcoba vezető országúton hirtelen
megjelenik előtte „regényfolyója”, amelyet kora ifjúságától meg
akart írni. „Annyira kész volt, hogy szóról szóra lediktálhattam
volna, egy gépirónőnek” – mondja. Hazament, bezárkózott, és
tizennyolc hónap alatt megírta a Száz év magányt.

Mi jellemzi a művet és íróját?

A képzelet szabad szárnyalása, a mese parttalan áradása, sok-
rétűség, gazdag szimbólumrendszer...

Hiszi, hogy „végül is a valóság előbb – utóbb igazat ad a kép-
zeletnek”, mert „a kanál éppúgy, mint a szívátültetés” az emberi
elmében, képzeletben sokkal előbb született meg, mint a valóság-
ban.

A misztikusnak tűnő események Marquez szerint az élet kime-

ríthetetlen variációs gazdagságát bizonyítják. Az emberi akarat,
szellem és a jóság együttesen van jelen a mese, a mítosz keretei
között. Optimista hozzáállásával, az író „varázslói” hatalmával új-
rakezdésre, továbbküzdésre ösztönöz. Az egyén és a társadalom
válságba kerülésekor is biztat, a végzet, a sors erejével szemben
a cselekvő akarat erejét állítja. Regénye több mint családrégeny.
A sajátosan helyi viszonyokat egyetemes szintre emeli, s a száz
éven át húzódó történettel az emberiség történetét példázza. Leg-
fontosabb, hogy az ember merje vállalni a küzdelmet. Még ha
vereség is a vége... Így minden vereség, még a legveszélyesebb,
legdöntőbb is csak egy vereség, amit bármikor győzelem követhet.
Nem a vereség a valódi veszély... Az egyetlen igazi veszély a
magányosság.

A címben szereplő – a XX-XXI. századi emberre oly jellem-
ző magány, az egymástól való elidegenedés folyamata „gyilkos”
következményekkel jár. Megfogalmazza, hogy minden eszköz jó
(még a legrosszabb is), ami összetartja a közösségeket, együtt tart-
ja az embereket: igazán csak „az elrekesztelt ajtók és a zárt szívek
veszélyesek”.

Vallja: az egymáshoz való közeledés az egyedüli helyes út em-
berek, népek, kultúrák között...

A ma súlyosan beteg író üzenete a világhálón is olvasható.

Polányi Éva

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ üzenete

Ha Isten megajándékozna még egy darab étellel, egyszerű
ruhába öltöznék, hanyatt feküdnék a napon, fedetlenül hagyva
nemcsak a testemet, hanem a lelkemet is. A férfiaknak bebizonyí-
tanám, mennyire tévednek, amikor azt hiszik, az öregedés okozza
a szerelem hiányát, pedig valójában a szerelem hiánya okozza az
öregedést! Szárnyakat adnék egy kisgyermeknek, de hagynám,
hogy magától tanuljon meg repülni. Az öregeket megtanítanám
hogy a halál nem az öregséggel, hanem a feledéssel jön. Annyi
mindent tanultam tőletek emberek! Megtanultam, hogy minden-
ki a hegytetőn akar élni, anélkül, hogy tudná, hogy a boldogság a
meredély megmászásban rejlik. Megtanultam, hogy amikor egy
újszülött elszörja szorítja meg parányi öklével az apja ujját, örök-
re megragadja azt. Megtanultam, hogy egy embernek csak akkor
van joga lenézni egy másikra, amikor segítenie kell neki felállni.
Annyi mindent tanultam tőletek, de valójában már nem megyek
vele sokra, hiszen amikor betesznek abba a ládába, már halott le-
szek. Mindig mondd azt, amit érzel, és tedd azt, amit gondolsz.
Ha tudnám, hogy ma látlak utoljára aludni, erősen átölelnék,
és imádkoznék az Úrhoz, hogy lelked öre lehessek. Ha tudnám,
hogy ezek az utolsó percek, hogy láthatlak, azt mondanám neked,
„szeretlek”, és nem tenném hozzá ostobán, hogy „hiszen tudod”.
Mindig van másnap, és az élet lehetőséget ad nekünk arra, hogy
jövátegyűk a dolgokat, de ha tévedek, és csak a mai nap van ne-
künk, szeretném elmondani neked, mennyire szeretlek, és hogy
sosem felejtelek el. Senkinek sem biztos a holnapja, sem öregnek,
sem fiatalnak. Lehet, hogy most látod utoljára azokat, akiket sze-
retsz. Ezért ne várj tovább, tedd meg ma, mert ha sosem jön el a
holnap, sajnálni fogod azt a napot, amikor nem jutott időd egy
mosolyra, egy ölelésre, egy csókra, és amikor túlságosan elfoglalt
voltál ahhoz, hogy teljesítsd egy utolsó kérést. Tartsd közeledben
azokat, akiket szeretsz, mondd a fülükbe, mennyire szükséged van
rájuk, szeresd őket és bánj velük jól, jusson időd arra, hogy azt
mondd nekik: „sajnálom”, „bocsáss meg”, „kérlek”, „köszönöm”,
és mindazokat a szerelmes szavakat, amelyeket ismersz. Senki sem
fog emlékezni rád a titkos gondolataidért. Kérj az Úrtól erőt és
bölcsességet, hogy kifejezhesd őket. Mutasd ki barátaidnak és sze-
retteidnek, mennyire fontosak neked.

Izges Izgek

Június

Rántott krumpli

A burgonyákat meghámozzuk és egyforma szeletekre szeljük. Sütőben vagy grillsütőn félpuhára sütjük. Ezután szokásos módon bepanírozzuk és oljban kisütjük. Sok mindenhez jó garnírunknak.

Seidl Ambrus

ELADÓ

**800 m² bekerített
vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban.
Rajta kőépület, aláépített pincével.**

**Érdeklődni lehet:
66/284-196**

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

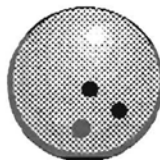
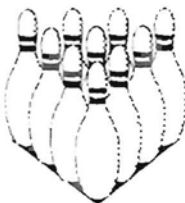
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsáru, keretes állvány, útpanel...)

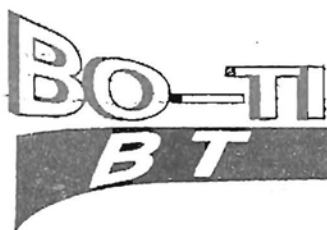
BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.
Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

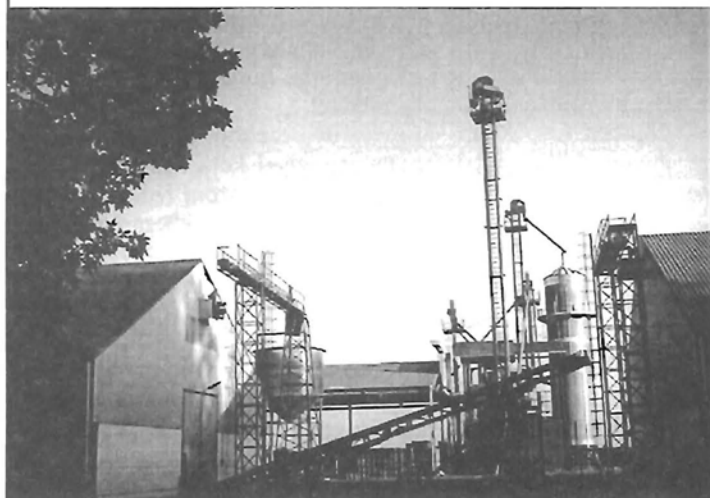
**Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)**

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

GELLAI VINCE, aki Endrődön lakott, május 2-án 4 hónapi betegség után 48 éves korában befejezte földi útját, elköltözött az élők sorából. Gyászolja: családja

IVÁNYI ANTAL 2005. május 14-én 81 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: sógornője Iványi Bálintné és a rokonok.

JÁNOSÍK ELEK endrődi lakos május 17-én 87 éves korában hosszú súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és unokái.

KNAPCSEK BÁLINTNÉ SZOSZNYÁK ETELKA május 27-én, 88 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei, unokái és azok családja „Bátyus” és az ismerősök.

VÉKONY JÓZSEFNÉ Surányi Piroska endrődi lakos április 29-én hosszú betegség után elment az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálünnepi évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

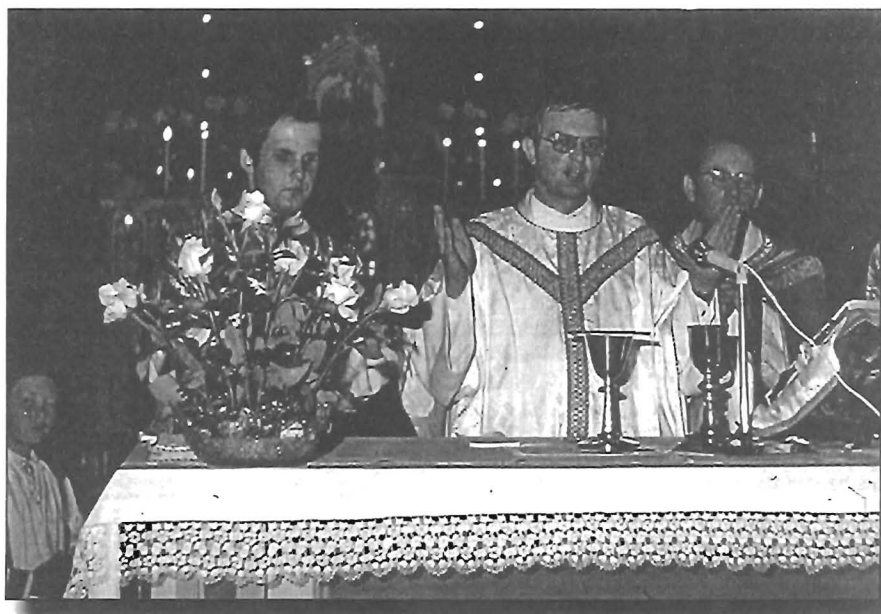
„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

Fényképalbum

25 éve...

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT IVÁN HAVA

Információ gazdálkodóknak

Egy magyar gazda az Európai Unióban

A Leonardo da Vinci Európai Uniós program keretében lehetőségem nyílt mezőgazdasági gyakorlatra menni Franciaországba, Deux-Sevres megyébe. Nagyon izgalmas volt; Gyomaendrődről héten vágtunk neki az útnak. A csapatot Davidovics László programkoordinátor, a „Dél-Alföld - Európai uniós” Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület elnöke irányította egészen addig, még meg nem érkezünk a fogadó megyébe. Itt már egyedül kellett boldogulnunk. Mindannyian családoknál voltunk elhelyezve, akik megmutatták nekünk, hogy milyen az ő gazdaságuk.

Én egy kecskefarmon dolgoztam, de lehetőségem nyílt megnézni és tanulmányozni a mezőgazdaság más ágazatait is. Az egyik legérdekesebbnek egy sertésfarmot találtam, ami öt kilométerre volt La Chapelle St. Étienne-től, ahol laktam. El se tudtam képzelni, hogy Magyarországon is lehet ilyen gazdaság. Minden a legújabb technika szerint volt. Röviden csak annyit mondanék, hogy modern. De hogy? – kérdeztem én. Ezért gyorsan utána jártam, hogy honnan volt a gazdának annyi pénze, hogy felépítse a telepét. Elkezdtem kérdegetni és fény derült a dolgokra. Minden évben kap az államtól 17 ezer euró támogatást a telepre, de a leglényegesebb az, hogy pályázaton elnyert pénzből valósította meg a vállalkozást. Elmondta, hogy hál' istennek le van náluk szabályozva az import, és így a sertés ára állandóan stabil, de a leglényegesebb, hogy az emberek csak saját, francia termékeket vesznek.

Megkérdeztem, hogyha valami balul ütne ki, akkor el tudná vezényelni gazdaságát, munkahelyét. Erre is az volt a válasz, hogy nem, mert a Crédit Agricole Bank, mely a mezőgazdaságban tevékenykedők részére alakult, segítene kiegyenlíteni az összeget. Ekkor kezdtem el gondolkodni azon, hogy vajon Hazánkban hogyan mennek ezek a dolgok.

Mikor hazaértem elkezdtem mesélni kint tapasztalt élményeimet. A sertésenyésztésnél vitába kerültem édesapámmal, aki azt gondolta, hogy valamit félreérthettem a francia gazda szavaiból. Ez kizárt dolog, hiszen már tanulok egy jó ideje franciául. Javasolta, hogyha ennyire érdekel az állattenyésztés, keressem fel Püski Sándort - aki egy gyomaendrődi nagygazda - és töltsék vele egy napot. Amit tudni kell róla az az, hogy 298 ha területen gazdálkodik, és mindamellett van egy sertéstelepe, ahol összesen 900 sertést tart.

Reggel hétkor indultunk Sanyi bácsival ki a Tüköry-majorba, ahol a gazdasága található. Nem szégyellem bevallani, hogy meglepődtem mikor kiértünk. Pont mint Franciaországban, csak itt azzal a különbséggel, hogy a sertések nem rohantak el, ha bementem közéjük, hanem odajöttek és meglehetősen őket simogatni. Úgy gondolom, hogy ez a teljesen stresszmentes élet. Kint ha már bementem, a disznók futkostak mindenfelé és visitottak. Én úgy vettem észre, hogy ott csak a megélhetést jelentette a telep, de itt a gazda életét is. Körutunk végeztével felesége, Esztike néni finom ebéddel várt minket, mely után megkezdődhetett a kérdezősködés az anyagiakról. Lényegében én csodálom ezt az egészet, hogy itt Magyarországon,

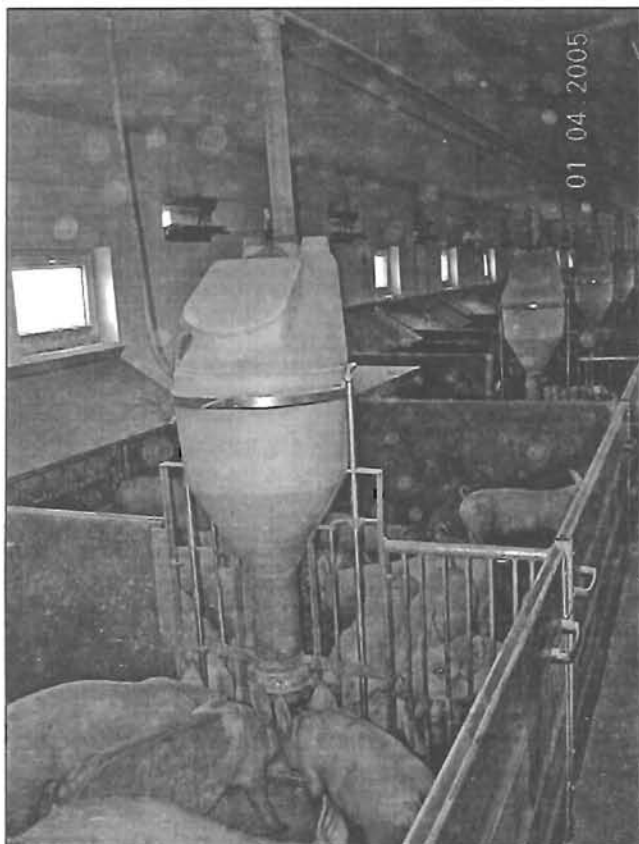
ennyi viszontagság mellett hogyan lehet élni, fejleszteni és bízni.

Sanyi bácsi elmondta, hogy lényegében ő is az Európai Uniós pályázatokból nyeri a pénzt a fejlesztésre, de azt nem mindig lehet elnyerni, hiába fordítja az Unió a pénzeinek felét a mezőgazdaság támogatására. Az állami támogatás, meg nem jön – mondta kissé panaszosan. De hát ha így nem megy, megy az másképpen is, igaz sokkal könnyebb lenne a gazdáknak, ha az állam minden évben adna 17 ezer euró vissza nem térítendő támogatást.

Felesége elmondta, hogy Sanyi bácsi csak 10 évvel lenne fiatalabb, akkor sokkal többet merne megálmodni.

Kívánok neki erőt és egészséget élete többi részére, és bízom abban, hogy terveit megvalósítja. Sok sikert!

Várfi Péter

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. június

júniusi melléklet

HŐSÖK NAPJA

vettek tőle örök búcsút. Pongrátz Gergelyt 73 éves korában érte a váratlan halál.

Nemcsak azok kedvéért, akik nem tudtak együtt ünnepelni velünk, hanem azért is, hogy bármikor felidézhesük ünnepségünk perceit az ott elhangzott műsort teljes szövegében ismertetjük.

Halottat ringató bús vizek
idekűldik a rabokat
s kopottan szürkén, könnyesen
jönnek az ablakok alatt.

...

Vizek partjáról hazajárnak
-s mint akit hite elhagyott -
kocognak búsan, keserűn
tarisznyás néma, magyarok.

Gele Viktóra a Rózsahegyi Kálmán Általános iskola tanulója három endrődi gyűjtésű dalt énekelt, gyönyörű hanggal.

Vaszko Ildikó - aki a narrátor szerepét is ellátta -, elmondott egy részletet

Vass Albert: Százéves dal az ismeretlen bujdosóról című verséből:

Dörögnek az ágyúk. Puskák ropognak.
Halál szele fűtten. Itt-ott ledől valaki: „Jaj
megalok testvér”
Előre!

„...mondd meg anyámnak...”

Előre!

... „...szeretömnek...”

Előre!

„... vidd el a gyűrűt...”

Előre!

„...a harangot testvér, húzassátok meg és
gondoljatok rám majd egy este...”

Előre! Előre!

„... itt kell hagyjalak, pajtás.. az a parancs,

Somogyvári Gyula:
Hazajáró magyarok
(részlet)

Elmondta:

Trendl András, a Bethlen Gábor Szakképző Iskola növendéke

Vizek partjáról hazajárnak
éjjel a halott magyarok
ha elszunnyad a lámpafény
s az utcák csöndesek, vakok.

A Bug, a Styr, futó Isonzó,
Drina, Dnyeszter és Ikvapart
esténként hazaengedik
a sok magyart, halott magyart...

„A hazáért elesett hősök emléke minden év május utolsó vasárnapján megünnepeleendő” - írja egy múlt századbéli törvény, az 1920-as évek elején.

1946-tól elmaradtak a hivatalos megemlékezések, sőt a későbbi években már büntetéstől is lehetett tartani azoknak, akik egy szál virágot akartak elhelyezni szüleik, férjeik, gyermekeik emlékművénel.

Ugyancsak törvény rendelkezett arról, (1917-ben) hogy „minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökítse meg mindazoknak nevét, akik lakói közül... a hazáért életüket áldozták.

Az első világháborúban odaveszett 397, a második világháborúban 368 endrődi ember. Kopjafa emlékeztet az 1956-os forradalom áldozataira.

Hosszú évek kényszerű szünete után, 1990. május 27-én tartották az első állami szintű megemlékezést Hősök napján.

Emberekre, áldozatokra, az árván maradt családtagokra emlékezünk ezen a napon.

Városunkban már hagyomány, hogy az áldozatokért engesztelő szent misét mond plébánosunk, ezután a Hősök terén folytatjuk a megemlékezést. Hagyomány az is, hogy az ünnepi szónok Turi Kovács Béla országgyűlési képviselő. Idei beszédében a két világháború áldozatain túl név szerint is megemlékezett az 1956-os Corvin- közben folyó hősi harcok legendás vezérééről, Pongrátz Gergelyről. A név szerinti megemlékezésnek az adott szomorú aktualitást, hogy Budapesten, a Corvin-közben éppen a mai napon

hogy előre.. béke veled...
 Küzdelem, küzdelem, küzdelem. Éhségtől el-
 csigázva, fáradtan, aléval.
 Piszokban és vérben.
 Küzdelem, küzdelem, küzdelem.
 Előre! Előre! Előre!
 S valahol messze aratnak már a mezőkön...
 Koszorút fonnak a lányok...
 Kolompol a nyáj: gling-glang... gling-glang..
 Koszorút fonnak a lányok.

Végezetül Polányi Éva tanárnő olvasott fel részletet a „NAGY LEVÉL”-ből...

A levél ismertetése előtt, szó szerint idéz-
 zük az 1. sz. Endrődi füzetben a nagy levél
 bevezető sorait.

„Ezt a levelet Pintér Antal írta, akit Hu-
 nyáról vittek be katonának az első világhábo-
 rúba. Tífuszt kapott és meghalt. Fiatal özve-
 gyet és négy árvát hagyott maga után. Pintér
 Antal tudta, hogy meg fog halni; halála előtt
 végrendeletet, vagyis egy nagyon hosszú leve-
 let írt családjának – tehát a számára egyetlen
 lehetséges módon közli fiaival atyai jótaná-
 csait, erkölcsi intelmeit. Ezt a levelet a család
 ma is a „nagy levél” –nek nevezi, mert tartal-
 ma az élő ember erejével hat mindmáig.

Úgy gondoljuk, hogy a levél önálló re-
 mekmű, sem elvenni nem lehet belőle, sem
 átdolgozni. Kérjük, kedves Olvasó ne lepőd-
 jön meg azon, hogy egy három elemet végzett
 ember milyen értelmes. Mi, akik a régi falu
 és a tanyavilág lakóit próbáljuk megismerni,
 tudjuk, hogy a legtöbb parasztember ilyen
 volt. Türelemmel, csendesen olvassák.”

„Kedves jó feleségem és kedves jó gyer-
 mekeim!

Kívánom a jó Istentől, hogy soraim friss
 jó egészségben találjon benneteket. Az egész
 életetekben ne legyen bú és nyomorúság. És,
 kedves Édesapám, magának is kívánok minden
 jókat. Bocsássá meg, amit még mint fia-
 tal, könnyű ésszel, ellene többször vétettem.

Tudatom, nem vagyok többet az élők
 közt, de ne sirass, kedves jó feleségem mert az
 ügysem használ. Erősítsd meg lelkedet és tör-
 rödj bele a változtathatatlanba. Oda mentem,
 ahova te is és mindenki el fog menni. Köte-
 lességem teljesítettem akkor, amikor a halál-
 lal kellett találkoznom, tehát ne sirass. Élj,
 míg élned rendeltetett, élj a gyermekeidért és
 neveld őket az Isten félelmében. Először az
 Isten és úgy a többi. Szemed fénye legyen az
 ő fiatalságuk, hogy meg tudd őket őrizni az
 elbukástól, a szegénytől, és a büntőtől. Minden
 igyekezeted az legyen, hogy öreg napjaidat
 meg ne keserítsék a rossz nevelés miatt, ha
 a jóisten meg hagyja élned azt az időt, hogy
 nősülendők és férjhezmenendők lesznek. Ne
 becsüld előbbre a vagyont a tisztességnél. Az
 a fő, hogy tisztességes munkások, egészséges-
 sek, és becsültesek legyenek, a többi megjön
 magától. De ha mégis a négy közül lesz olyan
 is, aki megveti a lábát, hogy neki úgy tetszik,
 akkor ne rontsd el, mert ez ügysem érne
 semmit, hanem mondd neki, hogy a követ-
 kezményeket magának tulajdonítsa. De azért
 anyai szeretettedből egyet se vess ki soha, an-
 nyi az egyik, mint a másik. Ha még ennél is
 rosszabb lesz, büntesd meg úgy, mint anya,
 vonjál meg minden segédelmet és mondd
 neki, hogy te mint anya nem segítheted, hogy
 a rossz úton még jobban elmerüljön. De az
 anyai szeretetet ne vond meg soha, mert az
 képes lesz őtet a legrosszabb útról is visszaté-
 riteni. Attól se félj, hogy megszakad a gyerek

a rendes, neki való dologban. Sosem szakad
 meg. Ami meg nem neki való, azt ne engedd,
 míg bírsz velük. Mikor meg nem bírsz, akkor
 szólj szép szóval, hogy kimélje meg az erejét,
 mert lesz még rá szüksége. A henyelést, azt
 ne törd soha, mert a henyelés az ördög pár-
 nája. Mihent olyan lesz akármelyik, hogy le-
 het valami hasznát venni, rögtön keress neki
 valami foglalkozást. Szorítsd a dologra, mert
 ha kicsi korában a dolgot meg nem szokja,
 akkor nagyobb korban is mindég azon töri
 a fejét, hogy lehetne dolog nélkül megélni és
 képes a legnagyobb gonoszásra, csak hogy
 dolgozni ne kelljen. Ennélfogva nem kell azt
 nézni, hogy milyen hasznos az a dolog amit
 csinálnak, az a fő, hogy dolgoznak, és szok-
 nak a dologhoz. Nem lesz avval sem szebb,
 sem erősebb, ha hever. Az idő ellen ruházd
 őket úgy, ahogy tőlem láttad. Sohase csinál-
 tass nekik kicsit semmiféle ruhából, de kü-
 lönösen a lábbeli mindig jó nagy és nyugo-
 dalmas legyen. A szépért ne adj pénzt, csak
 a jóért. A szepet a jószágból kedveltesd meg
 velük. Úgy oszd be, ha a helyzet megengedi,
 hogy szalonnát ne kelljen nekik kéztől adni,
 mert úgy lesz belőlük valami. Ne kapasd őket
 úri kosztra, de az a rendes zsírozó mindég
 legyen. Ne tanulj meg a koplalást, ettől az
 Isten mentsen benneteket.

Ha István bátyámat a jó Isten haza segíti,
 az ő tanácsával élhetsz és őrá hallgass. Meg-
 ígértük egymásnak, mikor eljöttünk, hogy
 amelyikünk hazamegyen, az árvák és özve-
 gyek gondjára lesz és hidd meg, hogy kevés
 ember van már olyan becsületes, mint ő. Úgy
 ösmerem, mint magamat. Nem csal meg
 soha készakarva. Gondolom, Eteltől majd
 kapsz gorma szavakat. Viseld megadással,
 mert István bátyád mindamelllett is jóakaród
 lesz mindég és majd a gyerekekből ő csinál
 embert az ő mintájára.

De azért, kedves feleségem, amit itten le-
 írtam, az csak abban az esetben érvényes, ha
 férjhez nem mégy. Amire nagyon kérlek. Ha
 legalább még ezeket a gyerekeket valamire fel
 nem neveled, ne menj férjhez, de csak kérlek,
 mert már jogom egybözbe nincs. És neked
 meg jogod van éppúgy, mint bármely más
 halandónak az életet úgy kihasználni, ahogy
 jónak látja. Még fiatal is vagy, tehát ahogy jó-
 nak látod. De ha férjhez mégy, akkor, amikor
 már Borcsa is lesz 7 vagy 8 éves. Akkor a két
 gyereket meg Borcsát hagyd István bátyád-
 nál. Semmi esetre se vidd idegen embernek
 nyakára. Mondd meg István bátyádnak, hogy
 ez az utolsó kívánságom, és hogyha én ma-
 radtam volna meg, én is úgy tettem volna az
 ő gyerekeivel. Igaz, hogy majd ányótoktól
 szenvednek, de azért majd pótolja István bá-
 tyád sokkal jobban, mint egy idegen ember.
 A vagyomból pedig vedd ki, ami a tied, többet

ne, mert aki az árvát megcsalja, azt az Isten
 megbünteti. Az összes vagyon menjen az Ist-
 ván bátyád kezére, ő majd kezeli a gyerme-
 keim javára. A két fertály föld mindenestre
 a két fiamé és az összes ingóság – ha addig
 birtok valamit szerezni –, az is a fiuké, de ha el
 kell adni belőle, akkor is csak a lányokét adjá-
 tok el, amit nem gondolnám, hogy muszáj le-
 gyen, mert annyiból megélhettek. Ha férjhez
 mégy és a lányok is megérik azt az időt, hogy
 ők is férjhez mennek, akkor a gyomai földet
 mindjárt oda kell nekik adni.

De ha férjhez nem mégy, akkor legyen
 belátásod szerint.

Ha pedig István bátyádat az Isten haza se-
 gíti, add neki oda ezt a levelet és mondd meg
 neki, hogy én is így tettem volna az ő család-
 jával, ha én haza mentem volna, ő meg nem.
 A földet szántsa felébe. Egyik lovat a Hollót
 hagyd meg, kell az nektek, legalább jó úton
 tudtok menni egy lóval és azt ő tartozik fe-
 detetni. De ha neki kell bármilyen dologra,
 úgy használhatja, mint a magáét, de akkor ő
 kosztolja. A búza fejes lesz, a kukorica pedig,
 akit ti el birtok végezni, mind a tietek, a töb-
 bi feles. Ami trágya abból a takarmányból
 gyúlik, amit innen elvisz, azt vissza kell vinni
 a mi földünkre. A földnek a mezejét ti úgy
 használhassátok, mint a magatokat. Eszerint
 tarts disznót, -2 vagy három kocát –, ha lesz
 hozzá szerencséd. Tik pedig aratáskor végig
 ott legyetek, nem csak amikor a tieteket arat-
 ja, úgy szintén cséplésbe is. Andrásat add neki
 oda, úgy használja, mint a magáét, mindég,
 még szántani meg nem tanul. Mikor egyszer
 megtanul szántani, akkor neki való jószágot
 beállítani, majd ahogy a pénzetek engedi, és
 róla apailag gondoskodni, de tőled az utolsó
 kívánságom, kedves jó testvérem.

De azért kedves jó felesége és bátyám, az
 egészéből, amit nem láttok jónak, azt csinálja-
 tok úgy, ahogy jobb lesz. Mert mostan a világ
 fordul egyet, s azt majd az tudja jobban, aki
 benne lesz. Hogy mi lesz a jobb. A Hollót,
 azt azért jó lesz meghagyni, hogy a gyerekek
 szokjanak hozzá és ha megéri azt az időt, jó
 lesz egy öreg ló a háznál. Amit megesszik,
 azért ellik majd minden esztendőben.

Ha pedig kedves feleségem, István bátyád
 se mehet haza, akkor terád bízom az egészet.
 Felesbe vagy árendába add a földet, de ha
 lehet jó embert kapni béresnek, még ha felit
 oda kell is adni, csak bérest fogadj, mert ak-
 kor a gyerekek tanulnak és nem kell nekik
 más kezére menni. Hát csak meg birtok élni
 addig, még ők meg hanem nőnek, úgyis jó
 lesz. Majd ha megnőnek, majd akkor ők sze-
 reznek maguknak, ha bennük lesz a jóakarát,
 bár még mikor ezt írtam, azon kértem a jó I-
 stent, hogy mindezeket én tehetném meg. De
 ha ő szent felsége így végezte, legyen áldott az
 ő szent neve.

Mégegyszer megkérlek, ne sirass, az ügy
 sem ér semmit. Bocsáss meg mindazokért,
 amit ellened vétettem, ezt a levelet pedig tedd
 el, és amikor a gyerekek megnőnek, vagy
 ha rosszak lesznek, olvasd el nekik. Vagy ha
 majd ők maguk is tudnak olvasni, add nekik
 oda, hogy olvassák. Isten nélkül rettenetes
 az élet és borzasztó a halál. Csak az Istenbe
 helyezett bizalom adhat az embereknek erőt
 arra, hogy a földnek és virágnak göröngyeibe
 el ne essen. Tehát kedves fiaim! Nagyon kér-
 lek benneteket, hogy a jó Isten legyen mindég
 az első, és azután jön a többi. Mert ha a jó
 Isten velünk van, akkor ki ellenünk? Gond-
 oljatok arra naponta többször, hogy meg
 kell halni és van egy igaz bíró, aki mindenért
 megszámloltat mindnyájunkat, azt el nem ke-

Hősök napja

Hőseinkre emlékezünk: a két világháború, és az 56-os forradalom és szabadságharc hőseire. Nemcsak emlékezünk, hanem példaképpül állítjuk őket, imádkozunk értük.

Mely a hazáért élt, a hű kebel,
Földjét termékenyítve hamvad el;
És szelleme a sír körül marad,
Tettekre intvén az utódokat.
Eötvös József: Mohács

A tettek, amelyekre az utódok képesek, olykor valamiféle pót-cselekvésnek tűnnek. Talán valóban az volt, hogy az országgyűlés – ha már nem tudta visszaadni az elhunytakat családjaiknak, - 1917-ben létrehozta ezt az ünnepet. Bizonyára sok olyan május végi vasárnap volt ezután, amikor az elhunyt katonákról szavaltak a kegyes emlékezők. Ám amikor a II. világháború után az ünnepet megszüntették, kiderült, hogy valami lényegeset elvettek a nehézhöz hordozó családoktól. Majd minden család gyászolt, s nem volt mód arra, hogy ebben a gyászban osztozzon velük az egész közösség. Ahogy a szabadság ismét ránk virradt, az ünnep - búvápatakként - ismét élni kezdett. Új emlékművek emelkedtek országszerte, nálunk is. Rájuk írták az áldozatok fél évszázad alatt sem elfelejtett névsorát. Amikor az országgyűlés ismét ünnepé nyilvánította május utolsó vasárnapját, egy már meglévő gyakorlatot szentesített. Az indokok között szerepelt, hogy a hősi példát ismerje meg, és tekintse példának a mai fiatalság is.

A két világháború, de különösen a második, akkora trauma volt, és az ma is, hogy 60 év után sem lehet feledni. Ha idősebb emberek találkoznak, biztos, hogy rövid időn belül beszédtema lesz a világháború. Az 56-os forradalmat viszont még ma is bényt csend övezi... még most is félünk?

A 20. század Isten nélküli világot akart. Isten törvényeit, üzeneteit hatályon kívül akarta helyezni. A történelem számtalan-szor megmutatta már, hogy nem lehet büntetlenül!!

A 20. század az emberiség történelmének a legsötétebb korszaka, a legszegyenteljesebb százada. Két kegyetlen ideológia söpört végig pusztítva: a fasizmus, majd a kommunizmus, mindkettő nyomán óriási pusztítás és pusztulás, romok és halál. Európa romokban hever. Emberek milliói: a nácizmusnak huszonmillió, a kommunizmusnak 100 millió áldozata volt, van. E két félelmetes, Isten nélküli ideológia még ma is él, főleg a második.

Nincs ebben valami ellentmondás? Most állítunk katonákat példaképpül, amikor hazánkat aligha támadhatja meg idegen sereg? Amikor a NATO tagságunkból fakadó kötelezettségeinket nem sorkatonasággal, hanem fizetett önkéntesekkel látjuk el?

Mikor lesz módjuk követni a példát?

Látszólag soha. De csak akkor mondjuk ezt, ha nem nézünk a dolgok mélyére. Nem csak akkor lesz hőssé az ember, ha elpusztul a háborúban. Mindannyiunknak és minden háborúskodás nélkül is van módunk hőssé lennünk. Sőt, ez nemcsak lehetőség, ez kötelezettség.

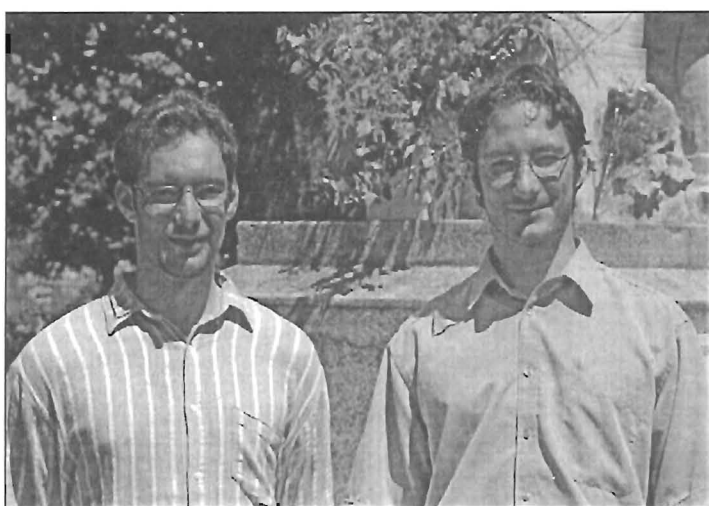
Amikor ma megemlékezünk a régmúlt áldozatokról, és hőskről, meg kell emlékeznünk azokról is, akik ma védenek bennünket, hogy soha többé elő ne forduljon háború hazánkban, hogy az emberek békében és nyugodtan élhessenek. Legyenek áldottak katonáink, rendőreink!

Jézus mondta: Jn 15.13: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért.”

Hőseink, akikre ma büszkén emlékezünk, életüket áldozták. Meggyásoltuk őket, évtizedekkel ezelőtt. Ma pedig diadalmasan megünnepeljük őket.

Arról a hősiességről van szó, amely a szentek sajátja. A szenteknek, akik hősie fokban gyakorolják az erényeket. Ebben az értelemben a szentté levés nem kevesek kiváltsága, hanem mindenkinek kötelezettsége. Hadd legyünk mi is tiszták, hősök, szentek...

Iványi László
plébános

Ünnepségünkön a Pintér család ma élő tagjai is ott voltak: A levélíró Pintér Antal két unokája: Antal és Gizella, Antal felesége és a két fia. Képünkön a két fiú: Ferenc, aki a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolán szerzett informatikusi végzettséget, és Gábor, aki a Gödöllői Agrártudományi Egyetem főiskolai szakán agrármenedzserként szerzett diplomát. Milyen büszke lenne rájuk a dédapa...

rüli senki. Bár tik még sokat fogtok látni és meghallani, aki azt nem hiszi és mást fog nektek mondani, jobb ha olyat meg se hallgattok. Maradjatok ti csak az Isten parancsainál, és azt tartsátok meg. Ne csavarja el a rossz világ az eszeteket, hogy egy-két rongyos forintért eladjátok a lelketeket. Igazán élni nehéz, de hasznos és jó. Egy hamis krajczár meg elvisz száz igazat. Inkább harapjátok el a nyelveteket, minthogy egy káromkodást kimondjátok. Mert könnyebb lesz ezen a világon némanak lenni, mint pedig a más világon örökké soha el nem múló tűzben égni. Vagy hazudni, vagy valakit megcsalni, valakitől lopni, Isten örizzen benneteket. Tehát kedves gyermekeim, már mostan egyebet nem tehetek értetek, minthogy kérem az égben a jó Istent, hogy áldjon meg benneteket jó ésszel, jámborsággal. Még éltem, megtettem érteket mindent, amit tehettem. Érted is kedves feleségem. De már mostan egyebet nem tehetek, minthogy kérem az árvák Istenét, hogy ne hagyjon el benneteket. Ne sírj. Gondolj arra, hogy nektek csak lesz mit enni, de hány ezer árva vesztette el apjával együtt a betevő falatját is, akiknek ha az Isten olyan helyzetbe hoz, hogy tudsz segíteni, segits.

Imádkozzatok érettem, szeretett kedveseim.
Isten veletek.

A kegyelet és emlékezés virágait helyezték el az egyház, az önkormányzat, az intézmények a hozzátartozók és civilszervezetek képviselői, mind a három emlékműnél.

Az ünnepség a Himnusz közös éneklésével kezdődött, és a Szózat-tal ért véget.

Szervezők voltak: Császárné Gyuricza Éva, Dr. Szilágyiné Németh Eszter. Közreműködtek: Bula Katalin, Fülöp Imréné

RÓZSAHEGYI NAPOK

Uhrinné Darvas Erzsébet átveszi a Rózsahegyi díjat

Iskolánk idén kilencedik alkalommal rendezte meg a Rózsahegyi napokat.

A névadó színész-pedagógusra, Rózsahegyi Kálmánra emlékezve tanulóink rövid műsora után Domokos László országgyűlési képviselő nyitotta meg a rendezvényt. Az eseményen jelen volt Dr. Dávid Imre polgármester, valamint a meghívott vendégek.

Névadónk szobrának megkoszorúzása után az alsó tagozatos tanulók játékos ügyességi vetélkedőn vettek részt, a felső tagozatosok pedig Rózsahegyi Kálmán életéről szóló vetélkedőn mérték össze tudásukat.

A program rendhagyó órákkal folytatódott.

Hunya Zoltán numizmatikus a lovagrendekről,

Giricz László utazó II. János Pál pápával kapcsolatos emlékeiről,

Szabóné Koleszár Edina siklóernyő oktató Gyomaendrőd látképe a levegőből, Blaskó János és Szujó Zoltán a modellezésről,

Szonda István a Tájház és Múzeum igazgatója a nemzetkészítésről,

Dr. Giricz Katalin az Országos Madártani Intézet örökös tagja a madarakról,

Horváth Csaba, a Slágerrádió és a TV2 munkatársa a médiáról tartott előadást.

a délelőtti versenyek győztesei kaptak:

Az alsó tagozatosok közül a Villámlo-vagok csapat bizonyult a legügyesebbnek, az 5-6. osztályosok közül a 6. a osztály,

a 7-8. osztályosok közül a 8. a osztály ismerte legjobban névadónk életútját.

Ezután a rajzpályázat eredményhirdetése következett, amelyre ebben az évben a kedvenc filmhősök ábrázolásával lehetett pályázni. Az eredményhirdetést az iskolaújságban közzétett versenyek jutalmazása zárta.

A délutánt a Zabhegyezők együttes előadása tette emlékeztetővé, ahol József Attila megzenésített verseit hallgatta a lelkes közönség.

A pénteki program fájtetéssel kezdődött a ridegvárosi játszótéren. A város fá-

A délelőtti program zárásaként Farkas Zoltánné igazgatónk megköszönte az előadóknak, hogy elfogadták a meghívást, majd a díjak kiosztása és a versenyek, pályázatok eredményhirdetése következett.

Az iskola öt évvel ezelőtt alapította a Rózsahegyi-díjat, amelyet minden évben két dolgozónak ítél oda az alkalmazotti közösség, illetve a mindenkorai igazgató.

A sportverseny résztvevői örülnek a katonai éremnek

A győztes 6. osztály örül a tornának

Az idei Rózsahegyi - díjasok: Uhrinné Darvas Erzsébet igazgatóhelyettes, matematika-fizika szakos tanár és Kónyáné Jakab Ida tanító, drámapedagógus.

Az öregdiákok által alapított Szent Imre - díjat ötödik alkalommal ítélte oda a nevelőtestület. Ebben az évben Mészáros Dávid 7. b osztályos tanuló kapta a szép érmet és a pénzjutalmat.

A Rózsahegyi - díjas Tóth Pálné szakácsnéni három nagy tortát sütött, amit

sítási programjában ez a terület is szerepel, ahová összesen 42 fa kerül kiültetésre. Ehhez csatlakozva iskolánk Rózsahegyi-díjasai három fa elültetésével hozzákezdték egy hársfásor kialakításához. Ezután nagy táborüzet raktunk, amely körül jól játszottak a gyerekek.

A szombat délelőtti események a ligetben és a focipályán zajlottak. Kosárlabdázás és játékos sportvetélkedő közül választottak a sportolni vágyó szülők, gyerekek és pedagógusok.

Délután az iskolagálán szereplő tanuló műsora szórakoztatta a meghívott vendégeket, szülőket, érdeklődőket.

A rendezvényt Földesi Zoltán országgyűlési képviselő zárta a vendégekhez és az iskola dolgozóihoz intézett szavaival.

Ezúton is köszönjük a szülők támogatását és a szervezésben nyújtott segítségét.

Az iskola nevelőtestülete

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva

Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2005. július

Ezüstmisére

25 éve szolgálja Iványi László plébános az Urat és népét. Áldozatos munkájáért mondtak köszönetet a hívek, a civilszervezetek, a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria. Köszöntötték a környező településen szolgáló paptestvérei is. Mindkét helyen megtelt a templom a hálaadó és ezüstmiséés áldást osztó pap tiszteletére.

Az ezüstmise emlékére ajándékozott szentképek jelmondata:

„Hálát adok Uramnak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatónak tartott és meghívott szolgálatára.”

(1 Tim 1,12)

Az endrődi ünnepnek volt még egy meghatározó pillanata. A jubiláló pap szülei, Iványi Sándor és Kovács Erzsébet ezen a napon ünnepelte házasságuk 50 éves évfordulóját. Jubiláló szüleire az áldást az ezüstmiséés papfű adhatta:

„Istenem, áldd meg mindazokat, akik munkámban, életemben segítettek:

áldd meg Szüleimet, akik 50 éves házasságukért adnak velem együtt hálát, áldd meg munkatársaimat, barátaimat, híveimet.

Egyház Anyja – könyörögj érettünk!

folytatás a 131. oldalon

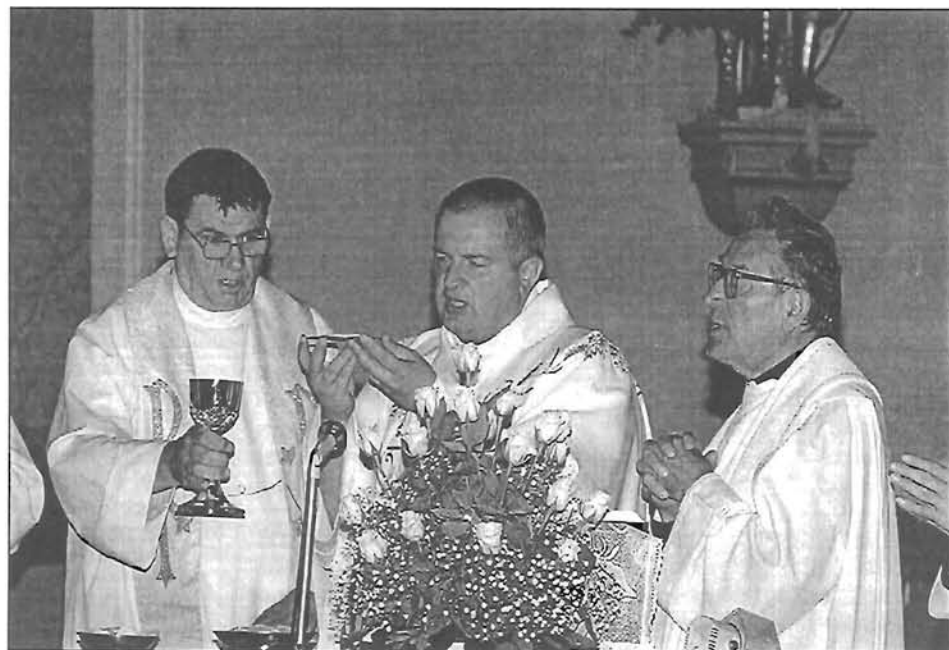
Szent áhitattal zeng az orgona
Porba hullt a fehér angyalsereg,
Az imádók szemébe könny remeg:
Ezüstmiséében cseng a glória...

Negyedszázad az oltár zsámolyán
Napsugárban, hulló könnyben, vészben –
Áldozat a lelkekért egészen!
Légy üdvözölve, áldva, jó Atyánk!

Az Úrnak ezüstlelkű tanítványa
Ha szentelt kezed emeled áldásra:
Küldj szent áldást a sok szenvedőnek.

Ezüstsugáros, nászünneped fénye
Ragyogjon rá a mi lelkünk egére
S örömmel zengem: üdv az ünneplőnek...
(Horváth M. Emerencia)

Emelkedett lelkületű ünnepre gyűlt június 18-án Gyomaendrőd, majd egy héttel később Hunya lakossága. A két település plébánosának ezüstmiséjét ünnepelték méltó tisztelettel és nagy-nagy szeretettel.

Önök joga van tudni...

hogy Gyomaendrőd város június 30-i Képviselő-testületi ülésére milyen témákat terjesztenek elő

Rendhagyó módon kezdődött a Városfenntartó és Környezetvédelmi Bizottság június 21-i ülése. Az ülés kezdetére a meghívó a 46-os főút és Kocsorhegyi bekötő út keresztesítésére szólt. A Kocsorhegyen élők egy csoportja tarthatatlannak ítélték az útviszonyokat, amelyek esős időben szinte járhatatlanok. További probléma, hogy a Vízügyi Felügyelőség száraz időben gáthasználati díjért engedi csak a közlekedést a védőgáton, esős időben pedig tilos a gát használatát.

Az utakat a képviselők és a meghívottak végigjárták, sajnos igaz, hogy még száraz időben is biztonsággal csak terepjárával szabad ott közlekedni. Sok panasz elhangzott az ott élők képviselőjében, az egyik legsúlyosabb talán az volt: „nem ismerjük a képviselőnket, még egyszer sem kerestett meg bennünket”. Persze az útviszonyok nem ettől romlottak meg, már 20-30 éve, hogy el kezdődött a romlás folyamata és alakult ki a mai tarthatatlan állapot. A bizottság úgy döntött, hogy a Vízügyi Felügyelőséggel kell egyeztetni a műszaki feltételekről, hogy egyáltalán hol engedélyezi a Vízügy az utak kialakítását, majd pedig az anyagi viszonyok alapján lehet dönteni, hogy mit és mikor tud tenni a város ebben a tarthatatlan helyzetnek a javításában. A látottak alapján, (nagyon sok rossz állapotú, elhanyagolt ház, gaz, csapadékvíz elvezetésének hiánya stb.) önkéntelenül is felvetődik az emberben az a gondolat, hogy ha csak gazdaságossági szempontokat alapján döntenénk, nem lenne-e gazdaságosabb, ha a jelenleg használatban lévő 30 tanyán élőket betelepítenénk a városba (?) Természetesen emberek sorsáról a döntést nemcsak a pénz motiválhatja!

Engedjen meg az olvasó egy személyes benyomást, ami szomorú lesz és erősen szubjektív, hiszen gyermekkoromban nyáron nap, mint nap nagyon sokat jártam ki Kocsorhegyre, hiszen ott volt a földünk, a kis tanyai épületünk, amit sajnos a kárpótlás során más „örökölt”, nem mi kaptuk vissza. Abban az időben sokkal többen éltek ott, működött az iskola, gyerekek játszottak az árokparton, járhatóak voltak az utak lovas kocsival és biciklivel egyaránt lehetett közlekedni. Gondozott, meszelt fehér falú, virágos tanyák, dolgos emberek éltek itt, aminek ma már sajnos híre hamva sincs... elmúlt.

A vitatott földperrel kapcsolatban a testület tavaly szeptemberi döntése értelmében a polgármester a Békés Megyei Bíróság döntése ellen fellebbezett, és benyújtotta egyúttal az FVM-nek a per tárgyát képező földingatlan egy részére az infrastrukturális vagy közösségi célra történő hasznosítási kérelmet. A döntés értelmében a kérelemben zömében művelési ágú földterületek lettek megjelölve: 604 ha, 15.862 aranykorona értékben, és a városhoz közel eső egyéb területek vonatkozásában 16 ha 222,4 aranykorona értékben, és körülbélül a fele a vitatott föld aranykorona értékének. A hasznosítási programban szociális földprogramot vázoltunk fel, amelyben szerepet kap az energiatudatos természetvédelem is. Ha a programunk elfogadásra kerül, akkor a Képviselő-testület közhasznú alapítvány létrehozásával és egyéb szervektől kapott támogatással kiegészítve valósítja meg a Szociális Földprogramot. Az alapítvány tagja lehet gyomaendrődi társaság, családi gazdálkodó, östermelő, magán személy.

Nem kis vita kísérte a Fő út 19 sz. előtti buszmegálló áthelyezését a Fő út 7-13 sz. alá. A buszmegálló áthelyezése már régóta téma, mert nagymértékben zavarja a mindössze 1 méterre lévő lakóházban élők éjjeli és nappali nyugalma. Idén a költségvetésben az áthelyezés céljára pénzt különítettünk el, ezért a tervek elkészülhetnek, és reményeim szerint rövidesen az áthelyezés is!

Előterjesztést tárgyalt a bizottság a Népliget utcában kialakítandó buszmegálló, -forduló és személygépkocsi parkoló kialakításának tervképzéseiről. A hosszú vita vége az lett, hogy meg kell oldani az iskolába járó gyermekek biztonságos busz közle-

kedését, de semmiképpen sem úgy, hogy a busz bejár a ligetbe naponta minimum 8 alkalommal, ezzel tönkre téve a tisztta, jó levegőt és csendet. Az a 2-300 méternyi séta amit meg kell tenni a buszmegállótól az iskola kapujáig kifejezetten jót tehet a gyerekek fizikai állapotának.

Parkolót csak annyit épít ki az iskola, amennyire a PHARE program kötelezi.

Vásártéri ltp. 28. sz. épület lakói írásban kérték a 27. sz. és 28. sz. tömb közötti közterületen parkolóút kiépítését, a személygépkocsik parkolthatósága érdekében.

Az önkormányzat a tervet és a közterületet biztosítja, a tömböt a lakóknak kell vállalni. A tervezés csak akkor indulhat, ha a megvalósításra a lakók írásos költségvállalása meg lesz.

Szent Gellért Katolikus Iskola oldalában nem gyalogos járda, hanem kerékpárút kerül megtervezésre, mert erre van szükség. A buszmegálló és forduló problémáját még az idén meg kell oldani a bizottság döntésének megfelelően.

Gazdaholding KFT az endrői vásártér területén megvásárolna 5 ha 412 négyzetméternyi területet, ahol felszíni gázolaj töltő állomást illetve gyümölcs depó lerakó helyet kíván kialakítani. A bizottság az adásvételi szerződés előkészítését az előterjesztésnek megfelelően egyhangúlag támogatta

Kamionorientált gyorsaszviztvit kíván létesíteni egy vállalkozás, amelyhez az önkormányzat tulajdonában lévő gyepterületen nyilvántartott földterületre vásárlási szándékát benyújtotta. A bizottság a kérelmet támogatta.

Garbel Trade Kft, az Ifjúsági Tábort bérleje (többek között) a bérleti idő 10 évvel történő hosszabbítására nyújtotta be a kérelmet, ami azt jelenti, hogy összesen 20 évig lehetne bérlő. A kérelem indoka hogy a szálláshely minőségi fejlesztésére pályázatot kíván benyújtani, aminek az önköltsége, 30 millió forint, az önerő szükséglet 15 millió forint. A Kft csak akkor tudja vállalni a 15 millió önerőt, ha legalább 20 éven át biztosított a bérleti jogviszonya. A bizottság a döntést a testületre bízza.

A bizottság elfogadta a Kner emléktér megvalósításáról szóló részletes beszámolót, aminek főbb adatai: a beruházás elszámolt összköltsége 39, 3 millió forint volt, amelyhez az önkormányzat 16,6 millió forint saját erőt biztosított, a fennmaradó 22,7 millió forintot támogatásként kapta városunk a SAPARD forrásból, és a SZÉCHENYI Tervből.

Gyomaendrőd város területén a közúti közlekedés biztonságának vizsgálatát helyszíni szemle keretében végezték, amelyről jegyzőkönyv készült. A jegyzőkönyvből az derült ki, hogy a helyszíni szemlét Gyomán kezdték és befejezték a Hatház és Micsurin utca kereszteződésében.

Kérdésre kiderült, hogy időzavarba került a helyszínező bizottság, ezért valamikor folytatás kell hogy következzen, hiszen az endrői településrészen is vannak olyan frekvenciált közlekedési csomópontok, amelyek problémájáról minden évben beszélünk, és még sem születik semmilyen változás, ami enyhítene az oly kritikus helyzeten. (Posta, Domboszög, Gyógyszertár). A jegyzőkönyv 20 pontban tárt fel kritikus problémát a városban, amiből 2 pont foglalkozik az endrői településsel, és 18 pont gyomai résszel.

A Gold Menü Kft kérésére a bizottság egy évi próbaidőre engedélyezte az idegenforgalmi idény alatt 4 db négy személyes asztal és napernyő elhelyezését a szabadság tér 6 sz. előtti közterületen, közterület használati díj ellenében.

A polgármester tájékoztatójában elmondta, hogy az önkormányzat a közmunka program keretében 5 hónapra 30 fő, további két hónapra 15 fő, és a parlagrafű írtásra 2 hónapon át 25 fő foglalkoztatási lehetőségét kapta meg.

Császárné Gyuricza Éva
képviseelő

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Városi Zene- és Művészeti Iskola Képző és Iparművész Tagozatos növendékei vizsgakiállítását nyit meg június 2-án, a Katona József Művelődési Központban.

Bemutakoztak munkájukkal: Hevesi-Nagy Anikó, Kondorné Tímár Erzsébet, Molnárné Pésó Irma, Oláh Gizella és Szonda István növendékei.

Hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek tanulmányainak elvégzéséhez nyújt segítséget Csányi Sándor az OTP Bank vezérigazgatója, aki magánvagyonából 1 milliárd forintot alapítványt hozott létre. A Jászágban és Somogy megyében élő negyven tehetséges gyerek életútját akarja segíteni az általános iskolától a diploma megszerzéséig.

Százfelé indult a száz lépés program. Júniusban megkezdte a szocialista kormány a száz lépés programjának országos megismertetését, amelyen a kormány minden tagja részt vesz. Országosan 150 helyszínen tervezik a beszélgetéseket a tervezett intézkedésekről. Békés megye több településén (Gyula, Sarkad, Kondoros, Békéscsaba, Battonya) június 16-án várták a kormány tagjai a kérdéseket. Ez a brit kormány mintájára elkezdett kampányturné ügyvezető KV akció (kérdések és válaszok) sok száz millió forintjába kerül a magyar adófizetőknek. Eppen ezen a napon (jún. 16.) került egyébként bejelentésre, hogy a kormány 125 milliárd forint tartalékpénzt fagyaszt be, hogy a tervezett költségvetési hiány tartható legyen. Ezzel valószínű befagyasztották az önkormányzatok kötelező tartalék alapját is, ami tovább nehezíti az amúgy is pénzügyi helyzetét.

Nemzeti Konzultációs Családi Nap rendezvénye volt Szarvason az Ifjúsági Táborban. A Családi Napon finom babgulyással kedveskedtek a szarvasi házigazdák. Kellemes beszélgetések, barátságok szövődtek. Mint ismeretes, a Nemzeti Konzultáció célja, hogy küzdjünk a ma elhatalmasodott széthullás, bizalmatlanság és értékek ellen életünk jövőbeni minőségének érdekében, mondjuk el véleményünket, a bennünket érintő dolgokban.

Budapest és a vidéki nagy városokban legalább 30 ezer embernek kell félnie attól, hogy bármelyik nap kiteshetik őket az utcára, ezért az érintettek törvényt akarnak a kilakoltatás ellen.

A Selyem úti Óvoda és két vésztői óvoda, mint a Békés Megyei Egészségvédő Mozgásfejlesztő Szakmai Munkaközösség tagjai, június 3-án Gyomaendrődön rendezték meg a VI. OVI OLIMPIÁT.

Módosul a GYÓGYSZERTÖRVÉNY. A Parlament megkezdte a módosítás vitáját. A kormány szerint a változtatás kedvező lesz a betegeknek, mert lehetőséget ad arra, hogy a vásárlók megnyerésére a gyógyszertárak kedvezményt adjanak. A patikusok viszont úgy látják, hogy a tervezet módosítás drágulást eredményez.

Az Országgyűlés egészségügyi bizottsága elfogadta a törvénymódosító javaslatot, amely szerint megszűnik a recept nélkül kapható gyógyszerek egységes patikai ára.

A lakásmaffia áldozatait tömörítő Sors-Társak Egyesület feljelentette a magyar államot Strasbourgban. A civil szervezet szerint a kormányok futni hagyták a családokat.

Mély válságban van az Európai Unió, állapította meg a luxemburgi kormányfő, az EU soros elnöke, a kudarccal végződő csúcstalálkozó végén, amikor is nem született megegyezés az EU 2007-2013 közötti keretköltségvetéséről, miután a britek elutasították minden javaslatot.

Emberhez méltó életet kell teremteni a kormányváltás után, ami azt jelenti, hogy a gyermek nem teher, a nyugdíj nem segély, a munka nem alamizna, a tanulás nem kiváltság, az egészség nem üzlet, hangsúlyozta Orbán Viktor a Nemzeti Konzultációs testület országjárásának első állomásán, Zsámbékon.

A FIDESZ MPSZ Gyomaendrődi Szervezete június 25-én tartotta tisztújító közgyűlését. Megválasztották az elnököt és az alelnököket. A következő két évre ismét Domokos László képviselő lett a helyi szervezet elnöke.

Tovább nőtt a bankok profitja. A magyar bankszektor nyerege ez év első negyedében 61%-kal, csaknem 40 milliárd forinttal nőtt a tavalyi hasonló időszakhoz képest.

Öregdiák-találkozók

Az ország legtöbb tanulmányi intézményeiben működnek különféle formában diák összejövetelek, osztálytalálkozók. Vannak intézmények, ahol évenkénti osztálytalálkozó van, ahol rendszeresen találkoznak minden évfolyam végzősei.

Szeghalmon a Péter András Gimnáziumban és a Szigeti Endre Mezőgazdasági Szakiskolában minden év június első hétvégéjén találkoznak az öregdiákok. Vaszkó Tamás iskolaigazgató szíven viseli ezeket a programokat, ahogy mondja, ez számára is nagy élményt és feltöltődést ad. Magam is részt veszek minden évben ifjúságom egyik meghatározó tethelyén, ahol újra megfiatalodunk, még akkor is, ha már bottal támogatjuk fizikai egyensúlyunkat.

Ez évben június 4-re szolt a meghívás, amely ágyban talált, beteg voltam, és nem sok reményem volt, hogy eljussak az Alma Mátérba. De az akarat is fűtött, és az égiek is segítettek, így mégis eljutottam oda, ahonnan az életbe kiléptem.

Vaszkó Tamás – mint minden évben - idén is sűrű, gazdag programot állított össze, a jelenlegi diákok közreműködésével. Ének, zene, szavalt, szombat délután majd két órán keresztül gyönyörködhattunk a szeghalmi majorettek műsorában, azok díjkiosztó ünnepségén is részt vettünk, akik szinte minden versenyt megnyertek. Meghallgattuk az igazgató beszámolóját, gondolatban búcsút vettünk azoktól a régi társaktól, akik az örökkévalóságba távoztak. Szívesen hallgatjuk meg az iskolával kapcsolatos alapítványok tevékenységéről szóló beszámolókat. Majd minden évben létre jön egy újabb alapítvány, melyet többnyire az itt végzett diákok hoznak létre. Az intézményben jelenleg 700-an tanulnak.

Évente kíváncsian megyek, hogy vajon osztályunkból hányan lesznek jelen. Tavaly volt a 60 éves találkozó, idén már csak hatan örülhettünk egymásnak...

A jó öreg tölgyfa alatt beszélgetünk, amit mindnyájan ismerünk már régről.

A programot minden évben az iskolaalapító és első igazgató, Nagy Miklós sirjánál zárjuk.

Ezután következik a búcsúzás, amely könnyeket csal szemünkbe, mert kimondatlanul is arra gondolunk, hogy látjuk-e még egymást, tudunk-e még találkozni életünkben?...

Gondolhatják sokan, hogy ez a találkozó már nosztalgia, de szerintünk több annál, hisz a múlttal való találkozás, a múlt felidézése lelki megfiatalodást is jelent...

Ezúttal is köszönetet mondok Vaszkó Tamás igazgató úrnak, mert nélküle és főleg gondoskodása nélkül ezek az évenkénti találkozók nem jöhetnének létre.

Azzal szoktunk elbúcsúzni, hogy jövőre újra, ugyanitt találkozunk. Adja Isten!

Vaszkó András
öregdiák

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Lengyel László ny. hunyai plébános 1909-2005

„Légy csendességben: Isten hogyha hív,
Halkan szólít, mint pásztorhangú síp.”

Szabolcs megye Levelek nevű falujában született 1909. szeptember 5-én, kilencgyermekes család negyedik tagjaként. Vasárnapra esett szeptember 5-e, Úrfelmutatásra harangoztak, amikor felsírt az újszülött fiú. Szülei mélyen vallásosak voltak. Esténként az egész család együtt imádkozta a rózsafüzért térdén állva. Nagy volt a Szűz Mária tisztelet és szeretet náluk.

Elemi iskoláját a falujában végezte el, középiskolát csak egy év késéssel kezdhetette el, mert egyszer-

re csak egy gyermeket tudtak szülei taníttatni. Korrepetálással segítette szülei kiadásain, mivel igen jó tanuló volt. Szemináriumba nehezen jutott be – görög katolikus volt és rítust változtatott – Szegeden elvégezte a teológiát, P. Hunya Dániel és társai voltak lelki, szellemi nevelői. Hálás szeretettel emlegette őket – „életem legboldogabb 5 évét éltem Szegeden”. P. Hunya Dániellel élete végéig tartotta a kapcsolatot.

1936. március 22-én szentelte pappá Glattfelder Gyula püspök úr.

Kollégiumi tanulmányi felügyelő volt Debrecenben 1936-40-ig, majd segédlelkész Debrecen Szent Anna Plébánián 1940-43-ig. Utána plébánosi kinevezést kapott Érmindszentre, ahol dűledező templom és plébánia várta. Hívei segítségével mindenszentekre a templombúcsúra, a templomtetőt rendbe tették, utána a többi javítást végezték el. Lóháton járta a tanyákat és a filiákat.

1945-ben önként jelentkezett „málenkij robot”-ra híveivel. Előtte az egész éjszakát az Oltárszentiség imádkásával töltötte. Jó pásztorként vigyázott nyájára, vasárnaponként ott is misézett – olykor elnyűtt híveire tekintve el-elcsuklott a hangja, szíve a torkában dobogott. Öreik kérésére szentbeszédeit, felolvasásait halkan, késő este tudta csak mondani. 30 hónapig volt a Donyec-medencének lakója.

35 kg-ra lefogyva, felpuffadva érkezett haza. Három hónap múlva már Gádoroson plébános 1947-53-ig, közben 1952-54-ig Orosházán is teljesít szolgálatot. 1954-58-ig Békéssámszonra kerül. Falusi származása miatt, inkább csendesebb helyre

szeretett volna kerülni. Békéssámszomból kérte magát olyan településre, ahol a templom a plébánia mellett van, mert ott 20 perc járásra volt a kápolna a plébániától és a lábai nem bírták.

Hunyára Békéssámszomból helyezte a Püspök Úr 1958 novemberében, ahová hűgával, Amálka néniével és annak két lányával érkezett a plébániára. Amálka néni látta el a házvezetői teendőket és a plébániához tartozó nagy kertet, amelybe a plébános úr is besegített.

Nagyon sok feladatot tűzött ki híveinek és saját magának is. Tavasszal már a templom környékét hozatta rendbe, kerítést csináltatott, amely még a mai napig is jó állapotban van. A villanyt bevezettette, a templom belsejét többször festette, a szobrokat aranyoztatta, renováltatta. Ebben segítette Till Aran képzőművész. Ő készítette a temetőben a nagykeresztet is 1959-ben. A harangokat villamosította, külföldről P. Szőke Jánostól kért anyagi segítséget. Később a padok aljára fűtést szereltetett, a beton aljzatra farostlemezt rakatott, hogy melegebb legyen a templom. Aranymiséjére körül lambériáztatta a templom belsejét, a tetőt javíttatta, a csatornázást megcsináltatta. Mindig szépíttette a templomot, a környékét fákkal ültette be. A plébániát szintén mindig javíttatni kellett, hisz a közel száz éves épület állandóan javításra szorult. Nagy terve volt a Hősök emlékművének megvalósítása, amelyet sok utánajárással 1989-ben felszenteltek.

A híveit annyira szerette, hogy nemigen volt olyan család Hunyán, akit ne látogatott volna meg. Ha beteg volt valaki és tudomására jutott, mindegy volt, hogy járt-e templomba vagy sem, többször meglátogatta, beszélgetett, később már a szentséget is vitte. A 32 évben szinte nem volt olyan beteg, aki szentség nélkül halt volna meg. A gyerekeket szívesen tanította, pedig még akkor sok gyerek volt, de beosztotta úgy, hogy minden osztálynak legyen hittanóra. Még a két tanyai iskola működött, oda is járt minden héten, hóban-sárban, hogy azok se maradjanak hitoktatás nélkül. Számon kérte, ha valamelyik gyerek nem volt templomban, hogy, miért nem volt, úgy azután igyekezett mindenki ott lenni a szentmisén. Jó kapcsolata volt a tanárokkal, a falu vezetőivel, egyszóval mindenkivel.

Nagyon kedves emlék marad mindnyájunkban a sok búcsújáró hely, ahová szervezte az utakat, az úton elmondott sok szép ének és ima, a vasárnapi szentórák, amikor egy-egy részt velünk olvastatott és kérte híveit, hogy ezt ne hagyjuk abba, mindig végezzük az elsővasárnapi szentórák. Sokszor gyerekeket is vitt a búcsúra, papszentelésre, olyankor velük énekeltetett és imádkoztatott, bízunk benne, hogy ezekre mind jó szívvel emlékeznek az ott résztvevők. Nagyon boldog volt, mikor Szurovecz Vincét, Hunya szülöttét szenteltek pappá, hisz az ő szolgálata alatt, az ő érdeme is volt.

A Mária Társulatot is újra szervezte, bevonva a fiatalabbakat is, hogy legyen utánpótlás, jelenleg 45 tagja van.

Minden első csütörtök este nyitott tabernákulum előtt (amíg tudott térdelni) szentségimádatást végzett, később a gyóntatószékben végezte, mikor már nem tudott térdelni.

1984-ben meghalt Amálka néni, segítője, támasza, utána unokahúga, Gizike vette át a sok munkát. Gizike is elvégezte a teológiát, így a hittanoktatásban, templomi felolvasásban sokat segítette plébánosunknak, akinek nagy szüksége volt erre, mert egyre romlott egészsége.

Miután fizikai hanyatlása miatt nyugdíjazásra került sor 1990-ben, Orosházára költözött unokahúgával, aki haláláig ápolta. Amíg el tudott járni a templomba, kíségette a plébánost, főleg gyóntatott. Szerdánként Gizikével a kórházban a betegeket látogatták. A 30-40 éve vallását nem gyakorló betegeket igyekezett Jézushoz visszavezetni. Később, mikor nem bírt már járni, otthon misézett.

Nem csak igazi jó lelkipásztorunk volt, hanem jó lelki barátunk is. Síremlékét több évvel ezelőtt elkészíttette, többször hallottuk is tőle, hogy hívei közt szeretne pihenni, hiszen élete egyharmadát itt töltötte. Ez a vágya megvalósult, június 14-én kísértük utolsó útjára, sírja a nagykereszt mellett van.

Emlékét megőrizzük, nyugodjék békében.

„Ne nézz se jobb felé, se bal felé:
Csak az egyenes út az Istené.”

Hanyecz Vencelné

„A trianoni béke következtében lefegyverezett Magyarországon a kultúrta- rca is. Honvédelmi tárcá olyan értelemben, hogy most elsősorban a szellem, a művelődés feyverével kell védünk hazánkat, s ezekkel az eszközökkel kell mindig újból meg újból bebizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar visztantságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős, és hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.” – Ezen gondolatok jegyében kért Klebelsberg Kunó az Országgyűlés 1925. évi költségvetési vitájában a VKM számára kiemelt támogatást.

A szellemi honvédelem szükségességét a legkülönbözőbb irányzatok is belátták. A hangsúlyok persze, kinél-kinél máshova kerültek, de a kultúrta- rca szükségességében mind egyetértettek. A kor két ideológusa, Szezfű Gyula és Prohászka Ottokár is támogatta a miniszter törekvéseit. Prohászka ráirányította figyelmét a mérsékelt reformpedagógiai törekvésekre is az addigi Finánczy-féle késő herbartianus pedagógiával szemben – amelytől gimnáziumi és kadétskólai éveit alatt maga is sokat szenvedett. Olyan szaktekintélyekkel működött együtt, mint Imre Sándor, Sik Sándor, Karácsony Sándor és mások. A körük épülő kiváló szakembereket segített megújítani a polgáriiskolai és a gimnáziumi tanárképzést, létrehozni a tanítóképző intézeti tanárok korszerű képzését segítő Apponyi-kollégiumot.

A NÉPISKOLAÉPÍTÉSI PROGRAM

1925. május 14-én megjelent az elemi népiskolák új tanterve. Mely szerint: „A népiskola célja: a hazának erkölcsös, értelmes és öntudatosan hazafias polgárok nevelni, akik az általános műveltség alapelemeit bírják, és képesek arra, hogy ismereteiket a gyakorlati életben értékesítsék.” A már említett 1925. évi parlamenti költségvetési vitában hangoztatott „szellemi honvédelem” érvei hatásosnak bizonyultak. Így szeptember elején egy szentesi népgyűlésen a miniszter bejelentette, hogy a VKM 7,5 millió koronát kíván tanyai népiskolák építésére fordítani. Ennek törvényi feltételeit az 1926. évi VII. törvény biztosította, amely létrehozta a Népiskolai Építési Alapot. A törvény iskolaépítési kötelezettséget írt elő minden meghatározott sugarú területen (1,5-4 km), ahol legalább 20 család vagy 30 tanköteles lakik. Az iskolaépítés helyét a VKM segítségével jelölték ki, az építési ún. normálterveket is a minisztérium bocsátotta rendelkezésre. A Klebelsberg-féle normaiskolák többnyire kéttantermes, többnyire kápolnával felszerelt iskolák voltak, két szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel ellátott tanítói lakással, a kor egészségügyi előírásainak megfelelő illemhelyekkel, sportudvarral, gazdasági épületekkel, megfelelő gyakorlóterekkel. – Az utóbbiak részben a korszerű gazdasági ismeretek átadását, részben

a tanító fizetés kiegészítését szolgálták.

A népiskola-építési akció 1931-re kb. 5000 tanterem és tanítói lakás felépítését eredményezte. Eötvös óta nem fordult ekkora figyelem a népoktatásra, mint ekkor, s Klebelsberg óta ilyen arányú építkezésre nem volt sem pénz, sem akarat, sem összefogás, de ilyen széles látókörű koncepció sem. – A rombolásra annál inkább, de az már egy későbbi történet. – A Bethlen-kormány 1931. júliusában történt lemondásával a „sváb gróf” is leköszönt az öt poscsékolással, álmodozással, idealizmussal vádoló ellenfelei nagy örömeire. Az általa szükségesnek ítélt 9000 tanteremből 5000 épült fel miniszteresége alatt. Valójában ennél jóval több, hiszen az elavult, újjáépített tantermeket, kb. 1290-et nem tartalmazza a statisztika. Az iskolák kétharmada az Alföldön épült:

Pest-Pilis-Solt megyében	332
Jász-Nagykun-Szolnok	98
Szabolcs-Szatmár	91
Csongrád megye és Szeged	18
Békés megye	68
Heves megye	61
Csanád megye	46
Hajdú megye	39

ÉRTELMISSÉG- ÉS MŰVELŐDÉSPOLITIKA A HUSZAS ÉVEKBEN

A vesztes háború, a Monarchia széthullása, az öszirózsás forradalom és az azt követő rövid életű Tanácsköztársaság, majd a trianoni békediktátum hatalmas sokkhatást okozott a magyar társadalomban. Mindenképpen el kellett, hogy gondolkodtassa a korabeli uralkodó osztályt. A nemzetközi felháborodást okozó fehérterror visszazsúrása, a belpolitikai és a gazdasági helyzet konszolidálása, az új, immár kétharmadára zsugorodott Magyarország legitimálása a külföld előtt Bethlen István kormányára várt.

A tapasztalatokból okulva a létező szociális feszültségeket is be kellett látni, s valamilyen módon törekedni kellett azok orvoslására. Állami szociális és népegészségügyi intézkedésekre, mérsékelt földreformra – Nagyatádi-féle földreform – volt szükség. Ehhez szigorú feltételek mellett népszövetségi kölcsönt is szerzett a kormány. A Bethlen-Peyer paktum igyekezett kifogni a szelet a szélsőséges irányzatok, elsősorban a kommunisták vitorlájából, teret engedve a korlátozott, de mégis parlamentáris viszonyok között működő szociáldemokráciának, a nemegyszer nagyon is harcos szakszervezetek tömegbázisán nyugvó munkás érdekképviseletnek. A paktum része volt az is, hogy a szocdemek tevékenységüket a városokra, a munkásságra korlátozzák.

A népesség kétharmada még ekkor is falun, mezőgazdaságban élt. Hogy a századfordulón és a századelőn oly veszedelmesen terjedő agrárszocialista mozgalmak ne nyerhessenek ismét teret, ennek a rétegnek is adni kellett valamit. A hadiözvegyeknek, hadiárvának, rokkantaknak szerény járadékot, kis veteményföldet, kedvezményes házhelyet, vitészégi kitüntetés ese-

tén pedig negyven-ötven hold földet. A Nagyatádi-féle földreform nem érte el célját. Sok volt az igénylő, kevés a kiosztható föld, és persze a tetemes kártalanítás ellenére is a legrosszabb minőségű földjeiket ajánlották fel erre a célra a nagybirtokosok. Az újdonsült kisbirtokosok pedig felszerelés és töke híján belerokkantak a kölcsönökbe és az adóba.

Mégis, legalább a figyelem ráirányult a falura, s ez nem csak szociális szempontból értendő, de a szellemi, a művészeti élet is kezdte felfedezni a falut. A parasztság, mint „öserő” mitizálása már a háború előtt elkezdődött. A dzsentri származású középosztály megrettenve a munkások szervezethez, erjétől a „nép” tisztaságát, romlatlanságát kezdte tömjenezni erkölcsi, s nem utolsósorban faji szempontból szemben a városi munkásságnak „a kommunisták és a zsidók által megrottant”, fajilag is vegyes, s ezért könnyebben is megrontható tömegeivel.

Ez a nép felé fordulás találkozott a Bethlen-kormány vallás és közoktatási miniszterének, gr. Klebelsberg Kunónak a törekvéseivel, noha őt nem elsősorban szűk látókörű faji szempontok vezették. Szerinte az újabb társadalmi robbanás megelőzésének egyetlen módja a nép felemelése, nevelése, amelynek keresztény-nemzeti szellemben kell megvalósulnia. „Sajátságos az, hogy mennyit vettünk mi a magyar néptől, amivel nincs arányban az, amit a szervezett államhatalom a népnek nyújthatott. (Nem szólok most adóról, katonáról.) ... A nép odaadta nyelvét és meséjét, zenéjét és izlését, hogy azt megnevesítve, kiváló szellemek nemzetivé fokozzák fel” – mondotta.

A megcsönkített haza felemelésének eszköze a neonacionaliz-

mus, amely nem más népek ellenében, hanem a magyarság saját, belső erőt mozgósítva, a tevékeny hazaszeretet már Széchenyi által is képviselt eszméit megvalósítva lehetséges. „Háromféle magyar hazafiság van: szónokló, kesergő és alkotó hazaszeretet. ... A neonacionalizmus a korábbi idők szónokló, ünneplő és civódó hazaszeretettel szemben a munkás hazaszeretetet hangsúlyozza. Elsősorban a tudás erejével meghatványozott munka kultuszát iparkodik szolgálni.” Az állam vezetésére elhivatott, azt évszázadokon át betöltő „nemesi nemzet” mai utóda Klebelsberg szerint a jórészt nemesi származású középosztály, amelynek nemcsak történelmi hivatása, de kötelessége is ez az újfajta hazaszeretet. – Mint ahogyan a nemzetet vezető értelmiség szerepét a reformkorban, a 48-as forradalomban és szabadságharcban, de részben még a kiegyezést követő polgári fejlődésben is az egyre erősödő polgári középosztály mellett a nemzeti-liberális közepnemesség vállalta. – Tehát ezt a középosztályt kell alkalmassá tenni új feladatai ellátására. A latinos, jogászai műveltség helyett új, korszerű ismeretekkel kell felvértezni gyermekeit.

Ezt a célt szolgálta az 1924. évi II. törvény, amely három, egyenrangú középiskola-típusról rendelkezett: 1. gimnázium: amely minden irányú, humanisztikus, elsősorban nyelvi és irodalmi tanulmányok révén, 2. reálgimnázium: amely „főként latin és modern nyelvek intenzív tanulmányozása által”, 3. reálskola: amely „főként az élő idegen nyelvek, valamint a matematika és a természettudományok tüzesebb tanításával” valósítja meg a középiskolai képzést, amelynek feladata: „a tanulót vallásos alapon erkölcsös polgárrá nevelje, hazafias

szellemben általános műveltséghez juttassa, és a felsőbb tanulmányokhoz szükséges szellemi munkára képessé tegye.” A reálskolák, reálgimnáziumok támogatásával, a köztisztviselők, közalkalmazottak gyermekei számára biztosított különleges ösztöndíjjal az új, korszerű műveltség megszerzését kívánta segíteni a miniszter. Ezáltal a nemesi származású középosztálynak a hivatalnoki pályán mutatkozó túlsúlyát akarta megváltoztatni, s a gazdasági pályák felé orientálni az utódokat. – Ezért fejlesztette a külföldi gazdasági, ipari és kereskedelmi közép- és felsőfokú iskolákat is. Sajnos, nem sok sikerrel, hiszen még 1934-ben is a diplomások 40%-a jogász volt.

A középosztálynak pedig alapvető szerepet szánt népnevelő programjában a falvakban és a tanyákon is. Ezekben a településeken, pl. egy átlagos parasztfaluban az értelmiség a papból, a jegyzőből, a tanítóból, nagyobb falvak esetében még a körorvosból és a „lódoktorból” és – ha volt a közelben – az uradalom gazdasztijeiből állott. Őket kellett rádöbbeneni történelmi hivatásukra, amelynek sok esetben a tanítók és az alsópapság tudatában is voltak. Ők alkották a középosztálynak azt a rétegét, amely a néppel a legszorosabb érintkezésben volt a mindennapok során, s amelybe a bejutás, ha kismértékben is, de az alsóbb osztályokból is lehetséges volt. Érdekes módon éppen ez, a „nemesi nemzetnek” a peremén létező, származásában nem is mindig odatartozó, de szellemiségében, hivatástudatában az attól elvárt magatartást magáévá tevő réteg lett a falvakban a klebelsbergi kultúrpolitika legfőbb támasza és későbbi továbbvivője.

(Folytatjuk!)
BULA TERÉZ

Katolikus oldal

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 19 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptemberig nincs mise a nyári vakáció miatt.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.

A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 órakor.

Szombaton 19 órakor vasárnapi előesti mise.

JÚLIUSI ÜNNEPEK

2. szombat:	Sarlós Boldogasszony
3. vasárnap:	Évközi 14. vasárnap
4. hétfő:	Portugáliai Szent Erzsébet
5. kedd:	Zaccaria Szent Antal áldozópap
6. szerda:	Goretti Szent Mária szűz
9. szombat:	Szent Zhao Rong Ágoston áldozópap és társai
10. vasárnap:	Évközi 15. vasárnap
11. hétfő:	Szent Benedek, Európa fővédőszentje
13. szerda:	Szent Henrik
14. csütörtök:	Lellisi Szent Kamill áldozópap
15. péntek:	Szent Bonaventura püspök, egyháztanító
16. szombat:	Kármel-hegyi Boldogasszony
17. vasárnap:	Évközi 16. vasárnap
18. hétfő:	Szent Hedvig királynő
20. szerda:	Szent Apollinaris püspök, vértanú
21. csütörtök:	Brindisi Szent Ióric áldozópap, egyháztanító
22. péntek:	Szent Mária Magdolna
23. szombat:	Szent Brigitta szerzetesnő
24. vasárnap:	Évközi 17. vasárnap
25. hétfő:	Szent Jakab apostol
26. kedd:	Szent Joakim és Szent Anna
27. szerda:	Szent Chärbell Maklouf áldozópap
29. péntek:	Szent Márta
30. szombat:	Aranyszavú Szent Péter püspök, egyháztanító
31. vasárnap:	Évközi 18. vasárnap

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 6. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL

Dr. Toma Ferenc írása

Az oktatás és a papság

Ha a papság és a társadalmi haladás, illetve a kultúra kérdéséről szólnak, beszélünk kell az oktatás ügyéről.

Tágabb értelemben ide tartozik, hogy Európa népeit a szerzetesek, elsősorban a bencések majd a ciszterciek tanították meg a korszerű földművelésre; a nehézeke, a háromnyomásos talajgazdálkodás alkalmazására; a mocsarak lecsapolására, a kert- és szőlőgazdálkodásra stb. Európa és a magyarság gazdasági-kulturális fellendülésének egyik alapja volt ez.

A szorosan vett oktatásügygel kapcsolatban említettük már, hogy a mai iskolák őseit Európában mindenfelé az egyház alapította. A népoktatás csirái a plébániai iskolák voltak. A plébánosok a szegény nép tehetségeiből gyermekeit ingyen tanították itt az írás, olvasás, számolás elemeire. Mellettük ott voltak az ún. káptalani és kolostori iskolák. (Csak a bencéseknek kb. 1500 kolostori iskolájuk volt Európában a középkorban.)

Az első magyar iskolát a bencések hozták létre Pannonhalmán 996-ban. Az első magyar népi kollégiumot is egy pap alapította Esztergomban, 1390-ben; kizárólag szegény diákok készültek fel itt egyetemi tanulmányaikra. Hazánkban 1868-ig kizárólag az egyházak szerveztek népiskolákat, ők képezték tanítókat, írtak tankönyveket. Későbbi egész iskolarendszerünk az egyház iskolarendszerére épült.

Az első magasabb szintű iskolákat ugyancsak az egyház hozta létre. A XIV. századi Európa 36 egyeteméből 31 egyházi alapítású.

Az első ipari iskolát, a szakmunkásképző ösét, a vasárnapi iskolát, az első tanítóképzőt (1685) egy pap, de la Salle Szent János (†1719) alapította az iparosodás korában. De la Salle „iskola-testvérei” mellett sok más ok-

A katolikus oldalakat
szerkeszti:

Iványi László
plébános

tatórend keletkezett ez időben a szegények és pl. a leányok oktatására, ami abban a korban egyedülálló volt. (Figyelemre méltó, hogy mindez akkoriban történt, amikor pl. a felvilágosult Voltaire elhibáztattak és feleslegesnek tartotta a szegények oktatását, s emiatt élesen támadta az „iskola-testvéreket”)

Az iskolaügy számos részterületeiről is hozhatnánk példákat. Pl. a siketnémák oktatásával először a spanyol Pedro de Poncé barát foglalkozott (†1580), majd de l'Épée Károly abbé (†1765). Magyarországon is szerzetes volt a siketnémák váci intézetének első igazgatója, Simon Antal (†1808). Hazánkban ő dolgozta ki elsőként az elemi iskolák számára az írást és olvasást együttesen tanító eljárást.

Az egyházi iskolákban ma is gyermekek és fiatalok millióit tanulnak. Az egyházi iskolák különösen jelentősek a fejletlen országokban: a nélkülözhető gyermekek sok esetben ma is egyedül itt találnak tanulási lehetőséget.

Magyar irodalom, szakirodalom és a papság

Számos pap nevét idézhetnénk a művészetek, az irodalom, festészet, zene stb. területéről. De most csupán néhány hazai nevet említünk példaként, a magyar irodalom, illetve a tudományos irodalom területéről.

A magyar irodalmi nyelv egyik megteremtője Pázmány Péter bíboros, esztergomi érsek (†1637). Ő alapította a nagyszombati egyetemet (1635), a mai budapesti tudományegyetem őseit.

Faludi Ferenc (†1779), Ányos Pál (†1784) és Verseghy Ferenc („1822) szerzetespapok koruk legnevesebb költői közé tartoznak. Verseghy az első „idegen szavak szótára” szerkesztője.

Dugonics András (†1818) az első magyar regény, az „Etelka” írója. Magyar nyelvű matematika könyvével megalapozza a magyar matematikai szaknyelvet.

Baróti Szabó Dávid székely papköltőnek (†1819) jelentős szerepe van a magyar költői stílus fejlődésében.

Rajnis József (†1812) klasszicista költő.

Révai Miklós (†1807) költő a magyar nyelvtudomány egyik legnagyobb alakja, az első magyar stilisztika szerzője. – Révait, Baróti Szabót és Rajnist az irodalomtörténet, mint „Klasszikus triádst” emlegeti.

Virágh Benedek (†1830) a magyar ódaköltészet Berzsenyit megelőző korszakának legnagyobb mestere.

Czuczor Gergely (†1866) költő, nyelvész, a magyar romantikus irodalom kiemelkedő alakja. Megírja az első magyar romantikus eposzt. Néhány ódáját máig is úgy ítélik meg, hogy szépségükben közvetlenül Vörösmarty ódái után következnek. A magyar nyelvű szótár úttörő munkása.

A tudományos irodalomban szereplő papi nevek közül néhány: Izsó János (†1793) építészeti szakiró. – Molnár János (†1804) az első magyar nyelvű fizikakönyv szerzője. – Makó Pál jezsuita közvetítő tankönyveiben, hazánkban elsőként, a differenciál- és integrálszámítást (1763). – Pray György (†1801) és Katona István (†1811) a kritikai történetírás, illetve a magyar történettudomány megalapozói közé tartoznak. (A közismert Pray-kódexet az előbbiről nevezték el.) – Sajnovits János csillagász bizonyítja be 1770-ben a finnugor rokonságot. Székér Joakim (†1810) írja az első magyar nyelvű történelmet, Szilasy János (†1859) az első általános neveléstant magyarul, Laky Demeter az első magyar nyelvű iskolai „poétikát” (a költészet történetét és rendszert 1847-ben). –

Kresznerics Ferenc (†1832) kiváló szótár-

rírónk. Rónay Jácint bencés (†1889) – Kosuth gyermekeinek nevelője – a darwinizmus első magyarországi terjesztője és Európa-szerte neves művelője. Lélektani művei is úttörők hazánkban. – Tóth Mike (†1932) jelentős ásványtant írt és az első magyar könyvet a fényképezetről.

Vallás, istenhit, tudomány

A vallás, az istenhit és a tudomány kérdésének kapcsolatáról végül általában megemlíthetjük, hogy a kommunizmus korában mindennapos állítása volt a propagandának, hogy a vallás (az egyház) és az istenhit szemben áll a tudománnyal. Ennek a súlykolásnak hatásai máig is tapasztalhatóak, pl. az elmúlt korban képzett pedagógusok vagy újságírók

közében. – A tény viszont az, hogy például mindazok a nagy tudósok, akikről ebben a korban is (aminthogy ma is) minden általános és középiskolás gyermek tanult, szinte kivétel nélkül legalábbis istenhívők voltak, és sokan közülük vallásosak: amint az volt pl. Kopernikusz, Kepler, Galilei, Ohm, Galvani, Volta, Ampere, Newton stb. De ugyanígy nagy arányban istenhívők korunk legnagyobb tudósai is, mint M. Planck, A. Einstein, W. Heisenberg, E. Schrödinger, N. Bohr stb.

– A. Einstein századunk egyik legnagyobb fizikusa és gondolkodója írja: „Mind a természettudósnál kézenfekvőnek kell lennie egy bizonyos fajtájú vallási érzésnek, mert nem képzelheti azt, hogy azokat a rend-

kívül finom összefüggéseket (törvényeket), amelyeket felfedez, elsőnek ő gondolta el. A felfoghatatlan világmindenségben egy határtalan magasabbrendű értelem nyilatkoztatja ki magát.” (Barnett: Einstein und das Universum). M. Planck hasonlóan: „A fizikai kutatások eredménye ahhoz a felismeréshez vezet, hogy a világmindenség építőkövei nem összefüggéstelenül helyezkednek el, hanem egységes terv szerint függnek össze... A legcsodálatosabb azonban az, hogy a törvények szakszerű megfontolása minden elfogulatlan emberben azt a benyomást keltik, hogy a természetet értelem, céltudatos akarat irányítja... Vallás és természettudomány tehát nem zárják ki, inkább kiegészítik egymást.” (M. Planck: Reden und Vorträge.)

(folytatjuk)

ÉLETKÉPEINK

Az idén 10 éves a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola. Az iskola történetének harmadik ballagásáról látunk itt két képet, egy felvételt pedig az iskolai gyereknapról. A gyerekek kipróbálhatták a lovaglás örömeit. (Jobb felső kép: Uhrin Éva, 8. osztály)

A jobb alsó képen pedig a hunyai ballagó nyolcadikosokat láthatjuk. Balról jobbra: Hanyecz Adrienn, Szilágyi Andrásné tanítónő, Sóczó Géza hitoktató, Cserven László, Tímár Béláné igazgatónő és Cserenyecz Nikolett. Június 5-én volt a ballagók miséje.

Megyesi Hajnalka 8. osztály, az alatta lévő képen pedig a ballagó osztályfőnök, Polányi Éva és tanítványai

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Goretti Szent Mária

Corinaldo (Ancona) 1890. okt. 16. – Nettuno, 1902. július 6.
Ünnepe: július 6.

Londonban született 1478. februárban. Bizony, ma is vannak örök értékek, amelyek védelmében életét adja az ember. Ezekben az értékekben Isten akaratát öltöztet, aki az embert szeretné igaznak, szépnek, jónak látni. Erte hal a vértanú, amikor nem enged, hogy elvegyék tőle az értékeit.

1902. Parasztsalád hat gyermekkel Nettunóban, az anconai tartományban küszködött az életért. Az apa meghalt maláriában, az anya dolgozott helyette is, hogy eltartsa gyermekeit. A legnagyobb, Mária otthon maradt kisebb testvéreire vigyázni, főzni, takarítani. De az ördög itt is megtalálta a csendes, visszahúzódó kislányt. A szomszéd fiú akart erőszakoskodni vele. Játék ez? Ő tudta, hogy nem játék, hanem komoly dolog, amit rábízott az Isten az emberre: a tisztaság erényét.

Az egész július 5-én szombat délelőtt történt, amikor a család kint dolgozott a földeken. A szomszéd fiú rárontott Máriára. Ez csak így kiáltozott: „Nem, nem az bűn, Alessandro, elkárhozol érte!” Alessandro nem bírta vele, erre fogott egy éles kést és rátámadt. Tizennégy mély sebet ejtett rajta, és ezen kívül még négy kevésbé mélyet. Végül felfigyeltek a szomszédok és odasiettek.

Ez csak a kiteljesedése, a koronája volt Mária fiatal életének. Hogy azt tudta gyilkosa keze közt mondani: Inkább meghal, semmint súlyos bűnt kövessen el, nem volt előzmény nélkül. Nem sokkal előbb így beszélt: „Mama, inkább öljenek meg, mint úgy beszéljek.” (Értsd: úgy ahogy előzőleg a kútnál az egyik szomszéd lányt hallotta beszélni.) Epp öt héttel előbb volt Mária elsőáldozó. S aznap reggel, amikor Alessandro megtámadta, még örömmel újságolta barátjának, Teréznek: „Holnap megyünk Campomortoba -alig várom a szentáldozást!” Az édesanyja, pedig azt mondhatta róla: „Mária mindig engedelmeskedett nekem!”

Alessandro Serenelli később maga is tanúsította, hogy esős napokon vagy amikor kevesebb volt a munka, akadt egy-egy szabad órája, mindig a rózsafüzért látta a kezében. Barátnője Teréz, pedig úgy nyilatkozott, hogy lehetett látni, olyan lány volt, aki különösképpen vonzódott a Megváltóhoz.

A labdarúgás utolsó szakasza is befejeződött. Pelyva Miklós edző sem tudott csodát művelni. Egy hónap kevés idő ahhoz, hogy a sikertelen évet megváltsa. Arra elég volt, hogy bebizonyítsa érdemes tovább próbálkozni. Sokkal nagyobb lélekszámú települések csapatai rúgják a labdát megyei első vagy második osztályban. (Szeghalom, Mezőberény, Tötömlős, Békés, stb.) Nincs Kovács Lajosunk, aki csodát varázsoljon..

Kiestünk az NB III-ból, újra kell kezdenünk! Mi szurkolók szeretjük a focit.

A megye első osztályban is gömbölyű a foci. Ne adjuk fel a lehetőséget! A Rózsahegy Kálmán Általános iskolánk csodát művelt az atlétikában. Bizonyára a fociban is tudnak segíteni.

Május 22. Cegléd - Gyomaendrőd VSE: 6:0

A nyolc ifjúsági játékkal fellálló csapatunk az első negyed órában csődöt mondott. A még nagyobb hazai győzelmet Hanyecz kapusunk kitűnő védeke akadályozta meg. A csapatból csak Timár dicsérhető.

14. Gyomaendrőd VSE 23, 1, 3, 19 16-91 6.

Gyoma FC – Méhkerék: 2:1

Alaposan megizzadt a hazai csapat a győzelemi 3 pontért.

Gól: Hunya 2, jó: Osán, Hunya, Bela, Timár, Dinya.

9. Gyoma FC 26,4, 5, 10, 46-36 38

Május 30. Gyomaendrőd VSE – Nagykáta: 1:2

Óriási melegben, álmosan kezdtek az endrődiek. Az 5. percben kapott

Hogy miként gondolkodott és szíve mélyén mi rejlett, azt megmutatta életének utolsó 24 órája. Két óráig tartott a műtét. Mária végig öntudatlan volt, s egyre csak Máriát és Jézust szólította. Amikor megkérdezték megbocsát-e gyilkosának, ezt válaszolta: „Természetesen megbocsátok, és az égből imádkozni fogok a megtéréséért. Jézus kedvéért, aki megbocsátott a bűnbánó latomnak, azt akarom, hogy ő is ott legyen a közelemben, a paradicsomban.” Seblázában újra és újra átélte küzdelmét. Azt kiabálta: „Ne tedd Alessandro, mert bűn és elkárhozol miatta!”

Másnap, 1902. július 6-án, vasárnap Mária meghalt. Alessandro Serenellit 30 évi kényszermunkára ítélték. Az első éveket megkeményedett szívvel töltötte el, a bánatnak semmi jelét nem adva. Akkor egy éjszaka álmában megjelent neki Mária. Virágot szedett és odanyújtotta neki. Ettől megváltozott: fogolytársai példát vehettek róla. 1928. karácsonyán hazaengedték. Első útja Mária sírházhoz vezetett-bocsánatot akart kérni. Ennek jegyében karácsonyeste bekopogott Corinaldóban a plébániára, ahol Mária édesanyja elvállalta a házvezetői teendőket ellátását. Ezt a választ kapta: „Ha Isten megbocsát neked én, hogyne bocsátanék meg?” És a karácsonyi misén együtt járultak az Úr asztalához, aki mindenkinél mindent megbocsát.

1950. június 24-én Máriát szentté avatták. Először fordult elő a szentté avatások történetében, hogy az ünnepélyre fél milliónál is több ember jelent meg a Szent Péter téren. S az is először fordult elő, hogy az édesanya megélte szülőtte szentté avatását és jelen lehetett, amikor gyermekét a szentek sorába iktatták.

Fiatal lányok egyesületeinek védőszentje. Nettuno fiataljai között terjedt el először tisztelete, az ötvenes években kultusza világméretűvé vált. Festményeken fiatal lányként, kezében pálmával ábrázolják.

„Csak jónak láttam, aki mindig engedelmeskedett a szüleinek, Istenfélő volt, komoly, nem olyan könnyelmű és szeszélyes, mint a többi lányok; az utcán mindig szerényen viselkedett, és csak arra a feladatra volt gondja, amivel megbízták. Bármilyen ruhadarabokkal beérte, amit az édesanyja csinált, vagy valakitől ajándékba kapott. Szülei példája szerint istenfélő volt, megtartotta az Isten parancsait, nem mondhatom, hogy valaha is rajtakaptam volna, hogy bármit is vétett. Soha nem hallottam hazudni. Kerülte a rossz társaságot, úgy ahogy az édesanyja meghagyta neki” - nyilatkozta később Alessandro.

„Lesnek rám a gonoszok, és életemre törnek. Úram, én meggyőződtem szavaid igazáról. Látom, elenyészik minden földi nagyság: Isteni törvényed örökké megmarad.”

(Zsolt 118, 95-96)

SPORT

gól után átvették a játék irányítását. A 25. percben Mester remekül indította Kóvágot, csak felvagták a védők a 16-oson belül. A megítélt büntetőt Bende a hálóba vágta: 1:1. 50. p., a

hazaiak szögletet röviden mentették, és Győrfi a léccel bombázott, 1:2.

Jó: Hanyecz, Démusz, Timár.

14. Gyomaendrőd VSE 24 1, 3, 20, 17-93 6

Szeghalom – Gyoma FC: 5:0

A hazaiak megérdemelten nyertek.

9. Gyoma FC 27, 11, 5, 11, 46-41 38

Június 19. Gyoma FC – Orosházi Rákóczi Vasas: 1:0

300 néző, a mérkőzésen a hazaiak voltak a főszereplők. Megérdemelten nyertek, bár nehezen született gól. Góllövő: Csikós a 13. percben. A három kiállítás mutatja, hogy nagyon akart mindkét együttes.

Jó: Timár, Csikós, Dobó, Bela.

9. Gyomaendrőd FC 30, 14, 5, 11, 59-44 47

A csoport bajnoka Sarkadkeresztúr, jogot szerzett, hogy a Gyomaendrőd VSE helyén az

NB III -ban focizzon ösztöl.

A gyomai gólkirály: Osán és Szegedi 13-13 góllal. Gratulálunk!

Találkozunk augusztusban, mikor is városunk mindkét csapata a megyei I. osztályban játszik.

Márton Gábor

OLVASÓI LEVELEK

„Köszönöm a szép cikket: Megemlékezés a tanyai tanítóinkra!, hogy közölték a Városunk c. újságban.

Köszönöm annak az öregszőlői aranyos, hálás szívű volt diáknaknak, aki olyan tisztelettel emlékezett meg rólunk, egykori nevelőikről, tanítójukról.

Köszönöm Neked H. M. nevű kedves diákomnak, a rólam írt említésre méltó történeteket. Nagyon jól esett! Köszönöm szépen. Büszkén állítottad ki a VIT-re a színes fonalakkal hímzett párnát, amit a Szent Imre Általános Iskolában készítettél.

Még egyszer köszönöm az irántam való háládat.

Egykori tanítványom, miért nem írtad ki a nevedet? Hadd tudtuk volna meg, ki az a hálás „diák”, aki a régi általános iskolában folyó munkát így értékelte.”

Kalmár Vincéné Uhrin Erzsébet

Kedves Uhrin Erzsike! Szívesen közltem kedves leveled, és elárlom (más is kérte), hogy a H. M. monogram alatt Hegedűs Magdolna, volt diákod írta köszöntését. (Szerk.)

Kedves H. M. Kisújszálláson, volt öregszőlői öreg diák!

Hálás köszönet, hogy tollat fogott és megemlékezett a tanyai tanítókról, köztük Édesapámról, Bányai Ernőről.

Hálás köszönet Mindenkinnek, aki Édesapámról, Árpád bátyámról, családunkról kedvesen megemlékezett, és külön köszönet a „Városunk” Szerkesztőségének, akik ezeket közzé tették.

Az első megemlékezést édesapámról Timár Máté – volt Ugar tanyai diák – tollából olvastam egy országos pedagógiai folyóiratban, „Az én nevelőszüleim” címmel. Máténak ez a cikke olyan magas piadesztált állít a pedagógusoknak, hogy az felér egy babérkoszorúval. A második megemlékezés Márton Gábor tanár úr tollából született 1996-ban.

Harmadik megemlékezés a Magáé kedves H.M. Megható ez a kedves méltatás: „Atyai szigorral, de emberségesen tanított a mi tanítónk”. Így a maga által leírt módon és elvek alapján nevelt és taníttatott minket, kilenc gyermekét, 1932 óta egyedül, amikor is Édesanyánk szívrohamban vesztette életét. Ma visszagondolva, magát nem kímélve minden eshetőséget megragadott, hogy osszertartsa és taníttassa is a nagy családját. Mindezt a nem kis költségekkel járó dolgot kántortanítói fizetéséből, sok jó kollegája (Kovács Matyi bácsi, Klinghammer Laci bácsi) segítségével. Matyi bácsi azt mondta édesapámnak: Ernő bátyám, ha kölcsönre van szükséged, bármikor csak szólj, ha nem lennék otthon, feleségem is ad. Klinghammer Laci bácsi Árpád testvéremet örökre akarta fogadni. A kereskedőink is a legmesszebbmenő emberséggel adtak hitelt, könyvecskére vásároltunk a Hangya Szövetkezetben, Hoffmann Ferenc péknél és Weisz Frigyes rőfősnél, aki tanévkezdés és karácsony előtt azt mondta: „tudom, hogy most sok a kiadása, ráér törleszteni az adósságból később is.” Édesapámnak sok magántanítványa is volt, akiket érettségire is felkészített. Küzdelemmel teli élete eredménye, hogy gyermekei 1944 nyarára már -rajtam kívül- kenyérkeresővé váltak. Bátyáimmal sokat sakkoztak, és boldog volt, amikor valamelyik fia nyerte a játszmat. Sokat zenéltünk, kártyáztunk, fényképeztünk. Büszke volt gyermekeire, mi meg Órá. De jött a második világháború, ami szétszórta, és tragédiákkal tüzdelte a szép remé-

nyeinket.

Családunk pedagógus dinasztia volt. Nagyapámtól lefelé, ha összeszámolom, ez 15 pedagógust jelent. Tapasztalataim szerint pedagógusnak lenni nem elég a képesítő, a diploma megszerzése. Pozsgai Imre szerint a jó pedagógus érzelemgazdag, elkötelezett és rátermett. Szentgyörgyi Albert szerint: „A gyermek nem bögre, amit tele kell tölteni, hanem fáklya, amit lángra kell lobbantani”. Véleményem szerint a lángra lobbantás gyújtózsínórja az a pedagógus, aki a szeretet, a megértés, a türelem és a tudás együttese.

Váci Mihály tanító, író verssorai minden pedagógus Ars poetica-ja kellene, legyen:

„És érezzék egy kézfogásról rólad,
Hogy jót akarsz, és te is tisztá, jó vagy.
S egy tekintetük elhitesse veled,
Hogy szép dolgokért élsz – és érdemes élned.”

Gondolataimban én is visszatérek Endrődre, az Öregszőlőbe. Pedagógusaimra emlékezem én is, 1933/34 évben kezdtem az első elemít. Vörös Klára, Hornok Piroska, Paróczai Gergely és Édesapám voltak tanítóim. Polgáriban osztályfőnököm volt Magyar Anna, Dr. Hunya Sándor és Bagoly Margit. Bérmaanyám volt Dr. Maác Jánosné, a polgári iskola igazgatójának özvegye és tanára. Szarvason végeztem a tanítóképzőt, tanárain voltak: Lipter Melánia, Dr. Kada Judit, Fasang Árpád, Hanzó Lajos, Palóv József. Valamennyi tanítómra és tanáromra szeretettel emlékezem, és csak köszönettel adózhatom, mert a legmesszebbmenő szeretettel, megértéssel tanítottak, éreztek velünk együtt, különösen a nehéz háborús helyzetekben. Érdemes felidézni a tanár-diák kapcsolatokat is, amelyek az iskola befejezése után is sok esetben baráti kapcsolattá alakultak.

Szarvasra kerültem Endrődről, kis diákjaimtól sok-sok levelezőlapot kaptam, néhányat felidézek: „A tanító néni szívét fájdalom sose sebezze, Tündérialom legyen az élete örökre”: Szosznyák Klára II.160; Timár Lajos II.579; Lizicai Iluska III.3; Gyuricza László III.2; Szujó Irén II.50; Megyeri Magdolna II.21; Mraucsik Ilona II.10

Hogy milyen is a jó pedagógus? Sokféle válasz adható erre a kérdésre, de talán az adja a pedagógusnak a legnagyobb elismerést, amit a diákjaitól kap, akit nem felejtnek el, és ő sem felejt el a diákjait, aki elvhu, akit nem lehet eltéríteni a jótól, elkötelezettje pályának, és belső indíttatás hatására cselekszik.

Befejezem egy fiataloknak adott üzenettel: Hallgassák meg sok – sok korombeli pedagógus élettörténetét, talán még élünk egy páran.

Ismételten megköszönöm minden ránk emlékezőnek felénk megnyilvánuló szeretetét.

Nem utolsó sorban köszönet „Városunk” Szerkesztőségének. Fogadják őszinte, szívből jövő gratuláciomat annak a kitartó egységnek és őszinte elvhu, értéket közvetítő összeállításnak, amelyet lapuk képvisel. További kitartó bátorságot, Mindannyiuknak jó egészséget és sok sikert kívánok.

Tapolca, 2005. június 14.

Györgyné Bányai Judit

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogás-talan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

A harangok elvitelére

Endrődön, 1917. május 17-én
Dallama: „Bevégeztem földi pályám...”

„A harangok vándorolnak,
Még ma itt... s már messze holnap,
Fáj, hogy segítség nincs semmi,
Hogy búcsút kell tőlük venni.

Úgy érzi a lelkünk, éltek,
Hogy figyeltek, hogy beszéltek:
Hol vidám szó, hol bús ének...
Mintha velünk érzeneink.

Szép szavok hol könnyet keltett,
Hol fölemelt minden lelket,
A határon széjjeláradt...
S új erőt nyert ki elfáradt.

Ünnep keltén, sok szép este
Imánk az eget kereste,
Meggzólalt a harang értünk,
Ezt követtük s mennybe értünk.

Oh, beszélt a harang nyelve
Búsan, vígan engesztelve,
Jóra intve vigasztalva...
S rászámoltunk élve... halva.

Árvizekkel vésszes hajdan
Testvérünk volt minden bajban,
Felsikoltott, ha vést látott
S összevont, mint, egy családot.

Vésszes felhő ha közelgett,
Imára hitt minden lelket,
Ha tűz támadt, sok, bús éjen,
Velünk sírt a veszteségen.

Ha bánat ért egy családot,
A részvétért ez kiáltott, -
S kinek nem volt anyja, atyja,
Az árvát is elsiratta.

De most látva, hogy széthulltunk,
Hogy mivé lett boldog múltunk,
- Talán a harang is érez -
Elhagy minket s a honé lesz.

Fiainkat hűn követve,
Megy a halálfergetegbe,
Hogy - ki tudja, melyik tájon -
Erős ótalmokra álljon.

S ezután már nem lesz ez sem,
Hogy szebb jövőt ígérjessen,
S nem zokog, ha a sirt ássák,
Értünk a kis lélekváltság.

Nagy haranghoz az öregnép
Búcsúzni járt, átölelték
S egy kívánság mindnek könnye:
„Csak temetni visszajönnel!”

S az az egy, a többit várva,
A toronyban olyan árva!
Szava elhal válasz nélkül...
Lesz-e idő, hogy megbékül?

Menjete, sok, néma vándor!
Megáld a hű lelkipásztor
S szívünk telve ígérettel,
Hogy, amíg él, nem felejt el.

Menjete s a küzdő népet
Győzelemhez segítsétek, -
S ha a harcok véget értek,
Megint Istent dicsérjétek.
AMEN.”

Írta: Ujházy Miklós endrődi kántor

a harangok búcsúztatása

“ SZONDER ”

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

Ezüstmise Endrődön és Hunyán

2005. június 18. és 25.

Szurovecz Vince pp. káplán, esperes plébános köszöntője:

Főtisztelendő
Ezüstmisés Plébános
Úr! Kedves László!

A Főpásztor köszöntő szavai után, a szarvasi esperesi kerület papjai és a hívek nevében köszöntelek ezüstmiséd alkalmából.

„Az eleje nem túl könnyű időket hozott”, írta a Főpásztor. S ma? Úgy gondolom, hogy őszinte lehet, ma sem könnyű időket kell élned, sőt sokkal nehezebb a papi munkád. Ha visszánézek az elmúlt 15 évre, melyet Endrődön, őseim szülőföldjén töltöttél el, nyugodt szívvel mondhatom, hogy papi szolgálatodnak szép eredményei vannak. Ezekről a világi elnök Úr köszöntőjében szolt. E munkákban mennyi tervezés, mennyi öröm és gond kísérte életed. S mindezek mellett a papi szolgálat. A hívek szolgálata is reád várt. E sok-sok teendőid között, nem kevés lelki és testi keresztet is hordoznod kellett és hordozol ma is. Ezeket a lelki és testi kereszteteket nem tudod letenni, csak erőt tudsz kérni a jó Istentől, hogy bírd azokat elviselni és hordozni.

Egy ajándékot szeretnék neked átadni. Ez az ajándék egy bördíszmü, mely a szenvedő Jézus arcát ábrázolja. Úgy gondolom. Hogy nagyon sok erőforrásra van szükséged, s a szenvedő Jézus-arc az értünk vállalt szeretetéről szól nekünk. Szükséged van az Ő nagy szeretetére.

A jókívánságaimat egy sokat szenvedett paptestvér verséből vettem:

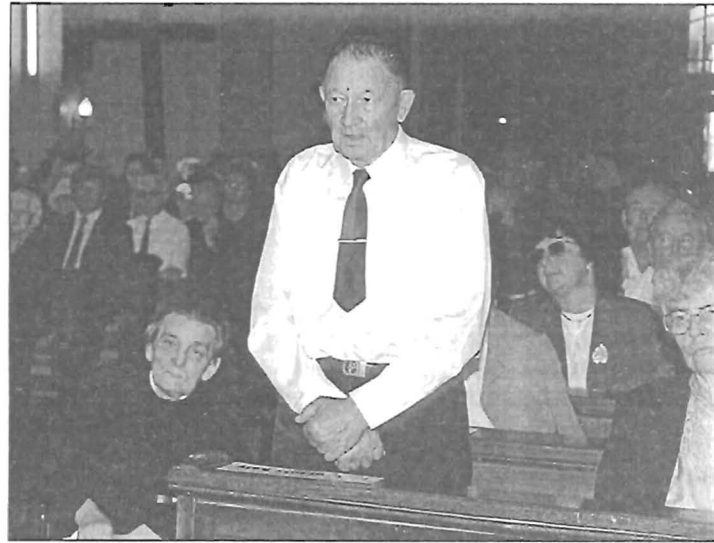
„A pap sorsa virrasztás, éjéről-éjre az álmok felett: mindig virrasztás. Pásztor vagyok, kinek virrasztani Isteni parancs: szilárdan állni.”

(Szerednyei János)

Adja Isten, hogy aranymiséig szilárdan állni tudj hivatásodban, a hívek szolgálatában.

Köszöntő szavaim után szeretnék kedves szüleid felé fordulni és őket is köszönteni, aranymenyegzőjük alkalmából. Ugyanakkor szeretném az Egyház nevében megköszönni azt a sok áldozatot, amit pap-fiukért meghoztak. A magam nevében köszönetet kell mondanom Erzsike néninek, aki engem mindig olyan nagy szeretettel vett körül, amikor a plébános Atyát helyettesítettem. Áldja meg érte a jó Isten és adjon erőt, lelki vigasztalást. Fogadják tőlem szeretettel a borostyánból készült rózsafüzért. A Szent Szűz égi oltalma őrködjön keresztet hordozó életük felett és anyai szeretetével ölelje át az 50 éve tartó házasságukat.

A jubiláló házaspár: Iványi Sándor és Kovács Erzsébet

Az 50. házassági évfordulójukat ünneplő szülők Rómából pápai áldást kaptak.

Ugyanilyen pápai áldást kapott az ezüstmisés is, az alábbi szöveggel:

Öszentsége XVI. Benedek pápa szívből adja Apostoli Áldását ezüstmiséje alkalmából Iványi László plébános életére és munkájára, mint mennyei kegyelmek zálogát.

Közel volt már húsvét ünnepe. Jézus tudta, hogy eljött az óra, amikor a világból vissza kell térnie az Atyához. Ekkor adta övének, akiket szeretett és a világban hagyott, szeretetének legnagyobb jelét.

A vacsora alkalmával történt. Az ördög már szívébe sugallta kárióti Júdásnak, Simon fiának, hogy elárulja őt.

Jézus tudta, hogy mindent kezébe adott az Atya, és hogy Istentől jött és Istenhez megy, mégis fölkelt a vacsorától, levetette felsőruháját, fogott egy kendőt és maga elé kötötte. Aztán vizet öntött egy mosdótábla, és mosni kezdte tanítványainak lábát, majd a derekára kötött kendővel megtörölte. Mikor Simon Péterhez ért, Péter tiltakozott: „Uram, te akarod megmosni az én lábamat?” Jézus így felelt: „Most még nem érted, amit teszek, de később majd megérted.” De Péter még jobban tiltakozott: „Az én lábamat meg nem mosod soha!” „Ha meg nem moslak, felelte Jézus, nem vagy közösségben velem.” „Uram, kiáltott Péter, akkor ne csak lábamat, hanem kezeimet és fejemet is.” Jézus így szólt: „Aki megfürdött, annak csak lábát kell megmosni, akkor egészen tiszta lesz. Ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” Tudta ugyanis, ki árulja el, azért mondta: „Nem vagytok tiszták mindnyájan.”

Miután megmosta lábukat, fölvette felsőruháját, és újra leült. Azután így szólt: „Megértettétek, mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hív tok engem. Jól teszitek: az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester, megmostam lábokat, nektek is mosnotok kell egymás lábát. Példát adtam nektek: Amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek.

Jn 13, 1-15

Kedves jubiláló László testvérem, kedves Ünneplők, Testvérek! Szívemben nagy örömmel és meghatódottsággal jöttem ünnepelni - kezdte köszöntő prédikációját Dr. Kiss Imre pápai káplán, püspöki helynök, akinek beszédéből, idézzük a legfontosabb gondolatokat. Beszédéből megtudtuk, hogy Laci atya új miséjén is ő hirdette az ígét 25 évvel ezelőtt.

Kiss Imre püspöki helynök a püspök és az egyházmegye pápágának képviselőjében jött el hálát adni, akik közül sokan lélekben itt vannak és velünk együtt adnak hálát és imádkoznak.

Felidézte Laci atyának 25 évvel ezelőtti mondását, mely szerint „Nem prófétának jöttem haza, hanem szolgálni”.

A próféta is szolgál. Jeremiás próféta szerint az Úr kiválasztja azt, aki az Úr szavát közvetíti. A pap prófétaként Isten akaratát adja tudtul, az igazságát képviseli.

Laci atya 25 éve hűségesen ellátja a prófétaságot, mint szolgálatot.

Jézus a Próféta, és Jézus papjai a próféták.

Laci atya újmiséis és ezüst misés jelmondata ugyanaz, mert aktuális:

„Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatónak tartott és meghívott szolgálatára.” (1 Tim 1,12)

Ez a jelmondat valóban összefoglalja hivatását, küldetését.

Laci atya közös hálaadásra hívta paptestvéreit, híveit.

Jézus is sokszor adott hálát földi élete során.

Mária a Magnificatban magasztalja az Istent és ad hálát. A kereszténylelkület hálás lelkület.

„Legyetek mindig hálásak, hálátok ne ismerjen határt” – mondta Pál apostol.

A szent misében a pap vezeti a közösség hálaadását. Hálát

adunk Urunk, Jézus Krisztusnak, és ez a hálaadás nem elvont, hanem Jézusnak szól.

II. János Pál pápa egész munkássága során Krisztus központú volt. Visszatérő gondolata fiatalokhoz, idősekhez, államfőkhöz, családokhoz és mindenkihez: „Tárjátok ki a kapukat Krisztusnak, ne féljetez kitérni a kapukat Krisztusnak”.

A püspöki helynök továbbiakban a papi szolgálatról elmélkedett:

Az ezüst mise nem egy személy ünneplése, hanem a papi hivatásé!

Ki a pap? - tette fel a kérdést.

A pap hidverő, közvetítő ember és Isten, ember és ember között.

Egyetlen főpapunk van, Jézus Krisztus, aki azt akarta, hogy halála után folytassák az ő küldetését, „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket”. A papok, püspökök Jézus jelenlétének hordozói, szószólói. Jézus, aki jelen van az Egyházban, Oltárszentségben, jelen van, amikor a hívek egységben imádkoznak, és a pap személyében is jelen van.

A pap Krisztus hordozója, Krisztust hívja le az oltárra.

Mit csinál a pap? - kérdezte és válaszolta is meg.

A pap keresztel, prédikál, esket, temet, tanít, de nem ettől pap a pap, legfontosabb műve, hogy átadja magát Istennek, átadja magát a Szentléleknek, hogy Jézus éljen és szóljon belőle. Hány-szor tapasztalhatta meg ezt is Laci atya? És a többi pap testvér is, hogy Jézus szól belőle.

A legfontosabb műve, hogy átadja életét a szeretetnek.

Jézus az Úr, és a mester szolgált. Megmosta a tanítványok lábát. „Mossátok egymás lábát!”

Szolgálatra szentelik fel a papokat. II. János Pál szerint is Isten szolgáinak szolgálja, a pápa.

A pap is mindenkinek a papja, mindenkinek a szolgálja.

A papot nem ékes szólása, munkabírása, modernsége, ügyessége minősíti, hanem a szolgálat.

Ha a pap szeretetből szolgál, vezeti a közösséget, vezeti az embereket Istenhez, akkor Jézus sugárik belőle, Jézus hat belőle.

Laci atya 25 évi munkásságából kiemelte a Hosszúpályi templom felújítást, a Létavérsi kápolna kialakítását, az Endródi Katolikus iskola létesítését, a Hunyai templom és plébánia építését, de hozzátette, hogy nemcsak ezen munkák nagysága a fontos, hanem a lelkülete, a szeretet konkrétsága számít. Ne szeressünk sem szóval, sem nyelvvel, hanem tettel és igazsággal.

Laci atya tette a dolgát, akár elismerték, akár nem, akár megértették, akár nem.

Nem vágyott elismerésre, dicsőségre, mert tudja, hogy Isten dicsőségére dolgozik, és jutalma nem marad el.

Az itt élők tudják, hogy mit tett Isten dicsőségére, az ő hálájuk biztos, hogy erőt ad számára a továbbiakban.

Az ember fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon, és életét adja barátaiért.

„Mossátok egymás lábát!” ez összecseng az új paranccsal: „Szeressétek egymást!”

Jézus azt akarta, hogy a tanítványok közösségben éljenek, a közösségi életre tanítja Jézus a tanítványokat, akik az első papok voltak.

A pap tanúságtevő. A legnagyobb tanúságtétel, ha a papok kölcsönös szeretetben élnek.

„Arról ismerjenek meg hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt” A papok szolgálata nem lehet elszigetelt, csak egyéni, sok szállal kell hogy kötődjenek egymáshoz, egy családot alkossanak. A pap pásztor, aki közösségbe gyűjti a híveket, aki az egyházat építi, ami közösség, Isten családja, Krisztus teste.

II. János Pál iránymutatása a harmadik évezred kezdetén: az egyház tagjai mindenhol (iskola, plébánia, szeminárium, társulat iskolákban stb.) közösségi lelkiiséget szolgálnak, ami ott kezdődik, hogy észre veszem a Szentháromságot bennem és testvéreim arcán, a mellettem lévő testvérem arcán a mellettem lévőben.

A szent misében az Istennel való közösséget szolgálja a pap, és az egymással való közösséget is.

Milyen szép a papi hivatás!

Milyen szép Jézust adni az embereknek!

Milyen szép testvéri közösségben lenni, ahol Jézus jelen van, és érezni, hogy Isten szeret, örömet és fényt ad szívünkbe.

Jézus a kereszthalálával ledöntötte azokat a válaszfalakat, amit az ember épített, és alapvetően már eggyé tette népét.

Ünnepelni jöttünk, és hálát adni.

Köszönjük Istennek a 25 évvel ezelőtt kimondott Igenedet. És köszönjük az azóta mindig megújuló Igenjeidet.

Életed legyen egy nagy Igen Isten hívására.

Tudd magad szétosztani, hogy mindenki a szeretettel találkozzon, a szeretetben szülessen meg az egység, amiért Jézus főpapi imájában imádkozott, amiért az életét adta. Legyenek mindnyájan egy, hogy a világ higgyen!

Tisztelt Plébános Úr!
Kedves Laci Atya!

Gyomaendrőd Város Önkormányzata nevében ezúton szeretném Neked megköszönni az elmúlt 25 év áldozatos munkáját, és bízom abban, hogy még legalább ennyi ideig Isten szolgálatában maradsz.

Áldozatos munkád nemcsak híveidnek, hanem az egész városnak fontos.

Köszönjük, hogy mindig számíthattunk Rád, és bízunk abban, hogy a jövőben is tovább munkálkods mindnyájunk lelki és szellemi gyarapodása érdekében.

Munkádhoz jó egészséget kívánunk, és Isten áldását kérjük!

Gyomaendrőd, 2005. június 16.

Tisztelettel:

Dr. Dávid Imre
polgármester

Kedves László atya!

Nemrég hallottam, hogy június 18-án, szombaton ünneplend áldozópappá szentelésed 25. évfordulóját, amely ünnepen részt vesznek plébániád hívei is, de elsősorban kedves Szüleid, akik emellett házasságkötésük 50. évfordulójának is örvendeznek.

Ezen különleges alkalomból szeretném Neked és kedves Szüleidnek is legszívélyesebb, szeretetteljes üdvözetemet és jókívánságaimat küldeni, hogy folytathasd termékeny papi munkádat a magyar Egyház és Rendünk javára, Szüleidnek pedig kívánom, hogy pap-fiuk mellett békés életet élhessenek.

Lélekben egyesülve a gyomaendrődi plébánia híveivel, imádkozom érted és Szüleidért.

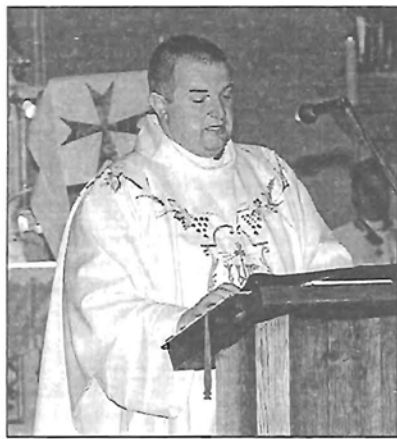
Kelt Castello della Magione-ban, 2005. június 13-án, Páduai Szent Antal ünnepén.

dom. Marcello A. Cristofani della Magione
Nagyemester

Balról jobbra: Lakatos Sándor a Templomos Lovagrend magyarországi preceptora, Dr. Latorcai János, Császárné Gyuricza Éva és Vaszkó András

Iványi László plébános üdvözlő szavai

A 14925. szentmisémet a papi szolgálatban eíltel 25 évért ajánlom fel hálából, valamint jötevőimért, segítőimért, elsősorban az 50. házassági évfordulójukat ünneplő szüleimért.

Vannak az ember életében időszakok, állomások, amikor megáll, és visszanéz a megtett útra. Ilyen a papi szolgálatban az ezüstmise, a 25 éves papi szolgálat megünneplése.

Én is visszanéztem, és látom életutam állomásait. Látom az első két évet,

1980-82 között, az ásothalmi szolgálatot. Fizikailag nagyon strapás volt a nagy tanyavilággal rendelkező egyházközség szolgálata, de a nyitott lelkű és szívű emberek között nagyon szép volt, otthon éreztem magam, nem éreztem súlyát. Majd jöttek a szép debreceni évek, 1982-84 között. Először megijesztett a nagyvárosi szolgálat, de a sok szép és igényes lelkű hívek, a fiatalok, az ifjúsági énekkar tette felejthetetlené számomra. Azután az első önálló plébánia, Hosszúpályi, kilenc falu szolgálata. Ez is strapás volt, de rendkívül szép és boldog öt év volt. Ezután jött 1989. Ritkaságszámba megy, hogy valaki saját szülőhelyén legyen pap. Annak idején mindenki a szentírást idézte, hogy senki sem lehet próféta saját hazájában. Akkor – ha még emlékszünk - azzal köszöntem be, hogy nem prófétának jöttem haza, hanem szolgálni. Hogyan sikerült ez a szolgálat a 16 év alatt? Döntsék el a hívek. Endrődi szolgálatom ideje alatt megkaptam még Dévaványa, Körösladány és Ecsegfalva szolgálatát is. Ez alól a munka alól felmentést kaptam, mivel önálló lelkipásztora van ismét. Kilenc éve látom el Hunya szolgálatát is.

Most ezen az ünnepen „Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatóan tartott és meghívott a szolgálatára.” (1 Tim 1,12)

És megköszönöm mindazok segítségét, imáját, akik az elmúlt 25 év alatt támogattak. Természetesen felsorolni nem tudom. Csak egyet szeretnék kiemelni: szüleimet, akik nemcsak engem segítettek, hanem az egyházközség önzetlen munkatársai is voltak az elmúlt 16 év alatt.

Megköszönöm mindazoknak, akik eljöttek, amelyek velem együtt hálát adnak: köszönöm a paptestvéreknek, közülük is kettőt szeretnék kiemelni: Dr. Kiss Imre helynök urat, aki a püspök urat is képviseli. Ő fogja a szentbeszédet tartani, hisz 25 évvel ezelőtt a primíciámon ő volt a szónok. Kiemelem még Timár Mihály atyát, aki 25 évvel ezelőtt volt itt a plébános, akkor a balomon állt, most is.

Megköszönöm továbbá a polgármester úrnak, hogy megtisztelt – őt a jegyző képviseli -, Domokos László országgyűlési képviselőnek, az egyháztanács tagjainak, munkatársaimnak, beleértve iskolánk dolgozóit is. Köszönöm továbbá híveimnek, volt híveimnek, barátaimnak, rokonaimnak is, hogy eljöttek. Köszönöm a testvéregyházak képviselőinek is, hogy megtiszteltek. Köszönöm a Templomos Lovagrend képviselőinek is a hozzám való figyelmességüket.

Utoljára, de nem utolsósorban megköszönöm kedves híveimnek gyönyörű ajándékukat, ezt a miseruhát és kelyhet, mit ajándékol kaptam.

Sokszor mondtam már, most is megismétlem... azok az eredmények, amikért most dicsérnek, ill. köszönetet mondanak, nem születtek volna meg, ha nem lennének mögöttem és mellettem a jó híveink. Napról napra tapasztalom a szeretetet, mely nélkül szegényebbek lennének. Isten áldását kívánom, és adom ezüstmises áldásomat a mise végén mindannyiótok életére.

Ünnepelőbe öltözött Hunya lakossága

Ünnepelőbe öltözött Hunya lakossága, Szent László templomuk búcsújának napján, június 25-én. Ezen a napon kettős ünnepe volt a falunak. A templomi búcsú napján - ami önmagában is minden évben emlékezetesen szép ünnep - ünnepelték Iványi László plébános pappá szentelésének 25. évfordulóját.

Zsúfolásig megtelt a templom. A békésszentandrási hívek igen nagy létszámmal, szép énekkel együtt vonultak be a templomba, de eljöttek a környező településről is szép számmal és természetesen ott voltak a paptestvérei is.

A hálaadó szentmisét a jubiláló plébános celebrálta számos paptestvér jelenlétében. A szentbeszédet Szurovecz Vince esperes úr mondta.

Köszöntő verssel kezdődött az ünnepség.

Papi jubileumra
(részlet)

Isten szolgája hogy lettél,
Keresztet is válladra fölvetél.
Kemény út az, mit követél
Jézusért s a lelkekért.

Tevékeny munkálkodásban
Huszonöt évet töltöttél;
Nem lankadva, hűségesen,
Szép eredménnyel működtél.

Isten szolgája voltál.
Őrizted a nyáját,
Téves úton hogy ne járjon,
Kegyes szívvel résen álltál.

Jóságos pap, kegyes pásztor!
A nagy isten adott nekünk:
Égi kincseket osztani,
Fásult lelkeket felrázni.

Légy üdvöz hát, lelkek atyja
Te, betegek orvosa.
Sokáig élj, Isten áldjon:
Menny jutalma koronázzon

(Horváth M. Emerencia)

Köszöntő szavai után az ajándékot Kiszely László az egyházközségi testület elnöke adta át.

A hívek háláját méltón hirdeti az a kőtábla is, amelyet a templom bejáratánál helyeztek el:

„Szeretett plébánosunk, Iványi László atya pappá szentelésének 25. évfordulójának emlékére állították ezen táblát a hunyai hívek. Áldásos tevékenysége eredményeként született újjá hamvaiból templomunk 2000-ben, és plébániánk 2004-ben. Isten segítse őt további útján! 2005. június 14.”

A hálaadó szentmisét követően a templom körüli körmenetben énekeltek és imádkoztak a hívek, majd áldását osztotta a jelenlévőkre az ünnepelt, Iványi László ezüstmisés plébános.

A szertartás után finomabbnál finomabb süteménnyel, kaláccsal és üdítővel kedveskedtek a búcsúsoknak.

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A gyomai szőlőskertekről V. rész

A szüret előtti hetekben, napokban az illetékes kertcsősz már óránként volt köteles „kerülni”. A rábizott területet „felölősséggel” kellett őrizni, hiszen tisztességesen meg volt fizetve, lakás, jószág-tartás a csőszházban biztosítva volt. Az alku szerinti pénz összeg mellett minden gazdától járt néki (az őrzött terület nagyságától függően) kenyírgabona és takarmánygabona is. A gazdák és a csősz között a közösség által választott kertgazda tartotta a kapcsolatot. A kertgazda mint a kerttulajdonos gazdák közösségének választott tisztségviselője, egy meghatározott területen szakirányú feladatokat látta el az érdekképviseletet. Három évi időtartamra választották meg (...”ha nem jó dógozott, bizony menetközben leváltották...”). Többek között feladata volt vitás ügyekben a közösség képviselője az előjáróságban, hiszen a kertgazdák az előjáróság választott tisztségviselői közé tartoztak. Az ő feladata volt a közös létesítmények (pl. csőszház, árkolások, kerítések – „gerágyak” -), fenntartásához szükséges költségek előállítására, közös

munkálatok dszerbvezése, összefogása. Az 1980-as évek elején a csőszbér volt 260 négyszögöl kerterület után 30 kg. Búza, vagy ennek mindenkori ára, 5 kéve gally (hullámtérben vágott fűzfagally) s az „ingyen lakhatás”.

A szüret időpontja általában szeptember végétől október közepe tájáig tartott. Attól függött milyen volt az időjárás, kinek milyen fajtájú, érési idejű szőlője volt. A szüret előtti napokban a háznál lévő pincék, kamrák (mélyített kamrák) előtt az üstházban vizet forraltak, s a hordókat, dézsákat, kádakat alaposan kiforrázták. Ezt a műveletet több soral is elvégezték, majd amikor a csurgóra állított hordók megszikkadtak, kikénezték (ájnszógták) vagyis kénrudat égettek el benne lezárt „aknával”. Ez a szigorú forrázás, tisztítás minden edényre, eszközre kiterjedt, pl. a zúzókra, présekre is. A pincéket, kamrákat, mélyített kamrákat is alaposan kitakarították. Gyomán a kertekben bortároló helyiség nem volt (ún. présház). A szüretre való meghívásokat valamelyik családtag vállalta magára, aki még a

odament –ezek általában nagyobbacska gyerekek voltak – kiűritették a kaskát egy külön dézsába, vagy takaros kis gyümölcsös ládába. A külön szedett borszőlőt, billinges (apró fűtőcske) csemegeszőlőt külön dézsákba öntötték bele maguk a szedők. Ebből lett a „vegyesbor”, mert úgy tartották, hogy a legjobb bor vegyes szőlőből van. Nagyobb területű szőlők esetében külön készítettek fehér-és „veresbort”, így már a szőlőt is eleve külön válogatták. A szüretelők mindegyike hozott magával egy kis kést („vaskót”, „igás kést”, ti. jól kézre esett, éles volt éppen megfelelően), felfogott egy sort két kaskával (egyikbe a szípszőlőt, másikba a borszőlőt szedte), elébb átvágta az alsó raffia kötözést, hogy minél kevesebb szőlőszem potyogjon le a fűtők levágása alkalmával. A fűtöket nem volt szabad dobni, s a lehullott szemeket fel kellett szedni. Aki nem így tett, az „kikapott a gazdától, gazdasszonyomtól”. A szípszőlőből egy bizonyos mennyiséget felkötöztek párosával két fűtőt, s a kamrában kolbászrudakon lógatva tárolták s karácsonykor majdhogynem friss szőlőt ehettek. A leszüretelt szőlőt lovaskocsival vitték be a házhoz. Ott aztán szőlőzúzóval ledarálták, s innen a présbe tették, ahonnan csurgott a mézédés must. A préstől aztán lekerült a must a pincékbe a hordókra feltett léhóból (fából készült nagy tölcészerű eszköz) a hordókba. A szüretelők kint ebédeltek, délfele már megfőtt a jóféle birkapaprikás. Reggelivel, vacsorával is megvendégelték a szüretelőket, de az étrend szinte házanként változott (különösen már az 1950-es évektől kezdődően.). Természetesen a birkapaprikásra el nem maradhatott az a néhány liter öbor, amit gazd'uram gondosan „félretett” erre az alkalomra. Emlékezet szerint régebben kint a szőlőben is préseltek csavaros-tekerecs préssel mustot s előtte kádakban taposták (mintegy zúzták) a szőlőt. A zúzott taposott szőlőről lecsurgó must volt az „első lé”, ebből lett a legfinomabb bor. A préselt must a „második lé”, ezen már érzett a csokány íze s ez már másodrendű borknak számított. Csígerit is készítettek némelyek. A törkölyre ártézi vizet, kristálycukrot tettek (ennek bevett receptje volt) s pár napi állás után kipréselték. Ez már „alábbvaló” bor vót, ahogy mondták „a bort kiszítjük, a csígerit meg csináljuk”. Ez a csígeri aratáskor kiváló jó szomjúságotlító volt. Húsvét után nem igen maradt bor sehelse (ha csak nem a szüretre félretett).

Ezzel a gyomai szőlőskertekről írott V részes sorozatomat bérekesztem, de talán írnom sem kell, hogy bizony csak töredékét írhattam meg, ebbéli ismeretemnek.

Cs. Szabó István

Mulató gyomai gazdák az 1900-as évek elején a Felső-részi kaszinóban. Idősebb Dógi Gyula és Farkasinszki Imre „muzsikások”.
Alsó kép: Vidám szüretelők az „Öreg Pocos”-ban.
Gyoma, 1943. G. Nagy László kertjében. Fotó: Papp Zsigmond

Petőfi Gyomán

Az 1849. július 31-ikén Segesvárnál elesett költő emlékére

Nyár volt, tüzes, heves
a kasza már szegen
de görbült íve, úgy lehet:
holnapra megint egyenes

Mert jó a hír, és ez a hír gonosz:
Erdély felől reánk tört az orosz,
behívta ellenünk nagy kegyesül
a király; a kasza egyenesül,

mint a derék — — Az izzó ég alatt
a tengeri közt egy szekér haladt,
ekhós; két lova szinte már kidölvé
le-lecsuklik már a szikes, poros földre;

Váltó kéne! Egy torony amoda
a Körös szélén fölfehérlik — Gyoma!
a főtéren a nagy szekér megáll
s róla a szép ifjú fűgén leszáll;

Az ing a nyakán kinyitva, a toll
leng a kalapján, mentéjén zsinór
és indul is már a házba, amelyet
faluházul itt nem oly rég emeltek.

Keresné benn a bírót, a nótárt,
a falu tollát, hogy két kidölt lovat
leváltassa, hogyha lehet, de menten,
mert neki ott kell lenni
— nem foghatja itt semmi! —
Bemnél, a végső küzdelemben!

Belép, július, szellő se legyint,
a lócán szunnyad a helyi elit;
köszön s elmondja, mint járt a fogat —
kelletlenül a jegyző: — Van irat,

valami papír? — Hát ő előkapja
tisztí könyvét s az asztalra lecsapja —
Ugrik a jegyző: — Bí -bí-bíró uram,
tudja-e kend, előttünk hogy ki van?!

Pattanjon talpra már a szunnyadásból
„Talpra, magyar!” Itt áll Petőfi Sándor!

Szökken a bíró, s az egész elit,
a költőt legott vállra emelik,
szekeréből a jószágot kifogják
s a kocsit maguk az udvarra bevonják

— „Petőfi Sándor?! Nem kettőt, hatot!
s ha kell, akár mindjárt hintót adok!”
kiált a bíró, a szemét törölve
(az álomtól-e, vagy mert kibújta a könnye).

S küldi a kisbírókat máris ki a házból:
pergesse a hírt, amely szinte lángol:
itt a községben a János Vitéz,
s a Nemzeti dal atyja: Petőfi Sándor!

A dobszó pereg s öreg, ifjú, gyerek
a községházán percen alatt,
— még harangot is kongattat a pap —,
s fán ül, kinek helye lenn nem akadt.

Kilép a költő, ingben, az atilláját
ledobta, de a kardja oldalán:
— Hazafiak! Végveszélyben hazánk;
a gyáva király, látván, győz a jog
reánk hozta a cárt, az orosz!

Haza vagy halál — legyünk földönfutók?
Válasszatok hát újra, magyarok!
Veszélyben minden, mit Igazság s a Jog
másfél év alatt itt megalkotott!

Én is megyek, mert hogy Erdély fölött
láttam úszni nagy véres üstököszt;
ott kell lennem, a végső közdelemben
ne törhessen Alföldünkre az ellen,

mert akkor oda a kenyér, a kivívott
népjog! Oda a számból a falat!
Fegyverre hát, fel, jó gyomaiak,
fegyverre újra, miránk vár e harc!

Megéljenék, a bíró odabent
megterítettett, a lovat míg befogták
éhük és szomjuk csöndesen elolták:
ott volt a kedves fiatal anya
a kislíval a szép Júlia.

Két fekete ló prűszkolt kint a rúdnál
(egy nagyot ittak már előbb a kútnál).
Fölkapaszkodtak gyorsan a szekérré
(tüzes szekér, mely Illést vitte égbe?!)

Kizörg az útra, a nép ünnepelé,
s az izzó napban porfelhő aranyban
eltűnt lassan arra, Berény felé — —
fülébe még az „Éljen soká!” harsant

s az „Egy Gondolat” vitte a Vég felé.

Szilágyi Ferenc

A Világsszabadság költője 1849 júliusának elején időzött városunkban, Mezőberénybe tartva, rokonához, az idős Orlai Petrich Sámuel csizmadia mesterhez (a Petőfit is megfestő művész, Orlay Petrich Soma édesapjához), hogy onnan az erdélyi harctérre induljon, hazája védelmére, mikor az osztrák császár behívta az orosz cár seregét a magyar forradalom és szabadságharc leverésére. A Gyomán történeteket — a költő elmondása alapján — Petrich Sámuel jegyezte le kalendáriumába. Ennek nyomán örököltette azt meg városunk vezetősége, mikor 1991. március 15-ikén emléktáblát helyezett el az eseményről a Városháza Szabadság térre néző falán (amely korábban a látogatás emlékére a Petőfi tér nevet viselte). A bronz domborítást — a gyomai képzőművész, Honti Antal alkotását — dr. Szilágyi Ferenc irodalomtörténész, író, városunk szülőtte avatta fel.

MadiZol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Legyen Ön is keresztapa, keresztanya!

Moldvai falvakban nagyon gyakori, hogy a falutársakat, ismerősöket keresztapának szólítanak, - még akkor is, ha valójában semmiféle rokonsági, komasági szál nem fűzi össze az embereket. A kapuban álló vendég is így „rikójtja”, azaz szólítja a házigazdát: „Keresztapa, keresztanya!”

Legyen Ön is ismerőse, keresztapja vagy keresztanyja a moldvai magyaroknak!

Az 1955-ben megszüntetett magyar oktatást 2001-ben sikerült részben feléleszteni a moldvai falvakban. Első tanévben két faluban egy-egy csoport gyerek tanult magyarul, majd 2002-től már hét faluban kilenc csoport tanulhatta a magyar nyelvet a hivatalos állami iskolában is. 2004 őszétől összesen 21 ilyen csoport működik tíz faluban.

A romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége közös oktatási programjában közel 800 gyerek érintett ily módon.

Még 15-20 falu van Moldvában, ahol még nem sikerült az 1950-es években megszüntetett magyar oktatás után semmiféle tevékenységet beindítani.

Ha az elkövetkező években ezt nem tesszük meg, akkor egy-két évtized elteltével már nem fogunk magyar szót hallani e falvakban. Ezért kérjük, lehetőségei szerint Ön is járuljon hozzá az oktatási program sikeréhez, további fennmaradásához, bővítéséhez. Legyen Ön is keresztapa, keresztanya!

Ha vállalni tudja, Moldvában tanuló keresztgyerekeire eső költséget, tanévenként 30 ezer forint.

Ha Ön is úgy akarja - keresztapa, keresztanya -, akkor ez a támogatás túl mutathat pénzüsségeken és személyes kapcsolattá is

válhat. Megismerheti az egyszerűen szép, de gazdag csángó kultúrát, amit mind a mai napig egy kicsit a misztifikáció köde ül meg. Személyes kapcsolata keresztgyerekeivel és „nyámjaival” (azaz rokonaival), elősegíti nemzeti tudatunk erősödését, nyelvi fejlődésünket és nem utolsósorban Ön is gazdagabb lesz általa.

Az Ön támogatása közvetetten jut el a gyerekekhez, semmiképpen sem jelent számukra pénzübeni juttatást. Támogatását bármilyen ütemezésben a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségre számlájára fogadjuk, ahol ezen országos szervezet ellenőrzése mellett kerül felhasználásra.

Amennyiben magyarországi számlára szívesebben utalná támogatását (mert így adójából leírhatja), akkor kérjük küldje ezt a Magyarországon e célra létrehozott bankszámlára, melyet a Dévai Szent Ferenc Alapítvány kezel: 10300002 - 20145639 - 70073285

Romániai számlára történő átutaláshoz szükséges adatok:
Számlatulajdonos: UNIUNEA CADRELOR DIDACTICE
MAGHIARE DIN ROMANIA

Számlavezető pénzüintézet: BRD-GSG SUCURSALA M-CIUC
Számlaszámok: IBAN RO19BRDE210SV00915802100 (EUR)
IBAN RO48BRDE210SV03835892100 (HUF)

Swift kód:BRDEROBU

Tisztelettel: Róka Szilvia a Moldvai Csángómagyarok Szövetségének elnöke és Hegyeli Attila az oktatási program vezetője

Tel: 0040 - 722 - 627 - 656

keresztapa@csango.ro www.csango.ro

Szlovákiában Rozsnyón a trianoni békediktátum 85. évfordulóján a felvonuló szlovák fiatalok közül többen leköpdösték Kossuth Lajos szobrát. Az egykori fasiszta Hlinka-gárda fekete egyenruháit utánzó öltözetben szlovák és román zászlók, valamint „Alljuk útját a magyar sovínizmusnak!” feliratú transzparens alatt szónoklatokat hallgattak meg. Egy-egy román és szerb újfasiszta szervezet támogató leveleit is felolvasták, majd a francia himnusz hangjai mellett Franciaországot éltetve dicsőítették a trianoni békediktátumot...

A temerini magyarverés szerb tetteit szabadon engedték, annak ellenére, hogy a rendőrség hivatalosan is elismerte, hogy azért verték őket, mert anyanyelvükön, magyarul beszéltek.

Szent Adalbert-díjat adományozott Mádl Ferenc köztársasági elnök Frantisek Miklosko szlovák kereszténydemokrata politikusnak, aki a díj átvételekor a saját nevében bocsánatot kért a szlovákiai magyarokat ért sérelmekért, akiket a hivatalos szlovák álláspont szerint a visszavonhatatlan Benes-dekrétumok nyomán 1945-1948 között a kollektív bűnösség elve alapján meghurcoltak. Ján Slota a magyarellenességéről elhíresült zsolnai polgármester a Szlovák Nemzeti Párt elnöke e hírre reagálva kijelentette, hogy „Miklosko halálos sebet ejtett a szlovák nemzet lelkén”.

Eduard Benes az 1918-19-es években jó barátja volt annak a francia történésznek, aki az első világháború utáni közel-középeurópai határok átrendezésének egyik tervezője volt” hangzott el a Kisebbségi jogok és stabilitás Kelet-Közép-Európában című konferencián. Történések szerint feltételezhető, hogy a Magyarországot megcsonkító trianoni békeszerződésben fogalmazottak részben Csehszlovákia későbbi államfőjének is köszönhetőek, akinek a második világháború utáni dekrétumai miatt több százezer magyart a kollektív bűnösség elve alapján kitelepítettek.

Embertelen bánásmódra való felbujtással és törvénytelen letartóztatással gyanúsította meg a bukaresti katonai törvényszék Ion Iliescu volt román államfőt, akinek hívására 1990 nyarán közel 40 ezer bányász verte szét az akkori ellenzék fővárosi tüntetését, amely számos halottat és sebesültet követelt.

Jelenleg a párizsi börtönben raboskodó Carlost - bérgyilkos néven: Sakál - Románia egykor diktátora Ceausescu is dolgoztatta, az akkori ellenzék likvidálására. Ceausescu rendelte meg a Szabad Európa ellenzék székháza elleni merényletet is, amit egymillió dollárért hajtott végre Carlos 1981-ben.

KÉZ ÉS LÁBÁPOLÓ, MŰKÖRÖMÉPÍTŐ

Koós Attiláné.

Üzlet a Deák Ferenc utcában, az endrődi tornaterem mellett.

Kérésre háznál is. Telefon: 06-70/ 230-3121

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

júliusi ajánlataim:

- ☛ Fűnyírók, elektromos, benzines,
- ☛ Szegélynyírók, sövénynyírók,
- ☛ Szivattyúk, tömlők, öntöző fejek,
- ☛ Vegyszerek, virágtápok, permetezők,
- ☛ Virágföldek, műtrágyák,
- ☛ Bográcsok, bográcsstartók,
- ☛ Szünyögirtók, riasztók, hűtőtáskák,
- ☛ Főliák, takaróponyvák, gumicsizmák,
- ☛ Drótkerítések, szegek, csavarok,
- ☛ Kéziszerszámok, kaszák, sarlók,
- ☛ Létrák, műanyag-kukák, hordók,
- ☛ Porszívó zsákok, viaszos vásznak,
- ☛ Elektromos borotvák, hajszárítók,
- ☛ Dúfa-festékek,
- ☛ Zárak, lakatok, kőműves szerszámok,
- ☛ Kutya-macska eledelek

Várom kedves Vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

Evangélikus Oldal

Tanítványai közül sokan, amikor ezt hallották, így szóltak: „Kemény beszéd ez: ki hallgathatja őt?” Mivel pedig Jézus magától is tudta, hogy ezért zúgolódnak tanítványai, így szólt hozzájuk: „Ez megbotránkoztat titeket? Hát ha majd meglátjátok az Emberfiát felmenni oda, ahol előzőleg volt? A lélek az, aki életre kelt, a test nem használ semmit: azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet. De vannak közöttetek néhányan, akik nem hisznek.” Mert Jézus kezdettől fogva tudta, hogy kik azok, akik nem hisznek, és ki az, aki el fogja árulni őt. És így folytatta: „Ezért mondtam nektek, hogy senki sem jöhet hozzám, ha nem adta meg ezt neki az Atya.” Ettől fogva tanítványai közül sokan visszavonultak, és nem jártak vele többé.

Jn 6, 60-66

Jézus nem elégíti ki a tömeg igényét. Nem nyújt olcsó vigaszt a népnek. Engedmények nélkül simul az Atya akaratába. Nem csoda, hogy az ötezres tömeg szétszéled, és marad a hetven, a tizenkettő, és sajnos eljön az idő, amikor csak egy áll a kereszt tövében, mert a többi elszéled. Az indoklás ez: Jézus beszéde kemény beszéd, és így ki hallgathatja őt. Csűrni-csavarni lenne jó szavait. Alakítani jól megszokott, bevált életünkhöz. Minden maradna a régiben, csak fedné, takarná az átértelmezett, megrostált jézusi beszéd.

És bizony gyakran találkozunk ilyen jézusi beszéd nevet viselő, ember készítette mesével. És mert igen kényelmes, nem látjuk be, hogy veszélyes. Mert itt nem egyszerűen stílusról van szó, hanem életről-halálról.

Mert Jézus beszéde ez, élet-halál. Ha azonosulsz vele, élet, ha számodra is kemény beszéd, túl sok, hogy benne élj és mozogj, akkor halál.

Ha hiszed és éled, akkor élet, ha nem, akkor halál. Mégpedig azért, mert Jézus az élő Isten Fia, Isten, aki testet öltött, nem egy a kor nagyjai által kitalált életprogramnak, megvalósítandó célnak. Ő az Isten. Aki kínálja az embernek az életet. De vigyázat! Kompromisszumok nélkül.

Jézussal menni döntő fordulatot jelent egy ember életében. Nem mutató, nem is reprezentatív, nem is profitáló, csak gyönyörű, mert értelmet ad ez az együtt járás, élés minden egyes tettünknek, próbálkozásunknak. Mert emberi erőlködés helyett Isten ereje jelenti a vezérfonalat. Végtelemül egyszerűen magyaráz Jézus a tömegnek. Azt mondja, ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a vérének, életet nem kaptok.

Gondoljuk csak végig. Ez a mércé nem jelenthet gyorsan múló fellángolást, felszínes ráhangolódást. Mert ez a kijelentés szikla szilárdan azt jelenti, hogy az ő testének és vérének, vérré kell válnia bennünk. Azt jelenti, hogy az ő életének lüktetését, dolgokra való rálátását, élethez való hozzáállását kell a magunkévá tenni. Ezt kell a magunkénak éreznünk. Tehát, Jézus szemével nézni, lelkiületével érezni, így élni ott, abban a környezetben ahová tartozom. Észrevehetjük, hogy nem a környezet változott, nem a világ arculata lett más ezzel, hanem az lát másként, akiben vérré vált az élet kenyere és itala.

Döntő fordulat. Mert a jézusi mércét, nem lehet szabadni emberi mértékekkel mérve, mondjuk elfogadható, elviselhető méretre. Mert ha valaki ezt teszi, már emberi találmányhoz igazítja életét, mégpedig feleslegesen, hiszen hűnek lenni egy frázishoz balgaság, mivel ma van, holnapra elfújja a szél. Hűségnek itt csak akkor van értelme, ha Élőhöz vagy hű. Jézust követni, erről van szó. Jézust az élet, az élő Istent. Nem csak részleteiben, hanem teljes odaadással. Úgy, hogy Ő átjárjon, meghatározzon, éljen bennünk.

Ez egyetlen, de hatalmas lépés. Kilépni abból, ami van, és Jézussal egészen újat kezdeni.

Kemény beszéd ez. Mindent odaadni, mindent megkapni, csupa ellentmondás. Ezt jelenti a tanítványi élet.

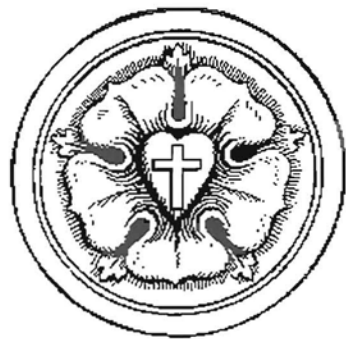
A gond, hogy elfogadni ezt a beszéd szintjén, még csak-csak lehet, de megélni kizárólag teljes ráhagyatkozással sikerül. Úgy, ha hagyom, hogy feldúlja, átformálja, szervezze gondolataimat, kimozdítsa életemet az addigi medréből. Vajon mi hagyjuk-e, hogy ezt tegye, vagy tartogatunk valami keveset arra az esetre, ha Jézus beszéde számunkra is kemény beszéd? És, hogy milyen rizikós a Jézussal való találkozásnak ez az állomása, mutatja, hogy tanítványai közül sokan visszavonultak, és nem jártak vele többé. Sok, amit kér, logikátlan, teljesíthetetlen. És ebben a helyzetben szédületes fordulatot vesz a történet menete. Jézus kinyitja az ajtót, mindenki előtt kitarja, vagyis megadja a lehetőséget, hogy elmenjen az, aki menni akar. Mert az ő követés nem rettentéssel, hanem szeretetből fakadó kényszer. Éppen ezért a szeretetet van nyitva az ajtó, és választhatod azt, hogy kimész, ha tömény, ha sok, amit Isten szeretete kíván tőled. Ő nem akar koloncként az emberre telepedni, de azt akarja, hogy érezd, egy út van, ami az élet, szabadság, üdvösség, teljesség, a minden. És ez az út Ő.

Ti is el akartok menni? – fordul a legszűkebb tanítványi körhöz. Már csak pár embert érint a kérdés. A lehetőség itt is valóban adott. Jézus előttük is kinyitja az ajtót. És ott a küszöbön elhangzik egy halász szájából a lényeg. Nem meggondolatlan rajongás, hanem élő hit: „Uram kihez mehetnék, örök élet beszéde van nálad.” Azaz, nálad van az örök élet.

Péter megérti a lényegét, mert nem tudásra, emberi logikára épít, hanem teljes lényével odafordul Jézushoz és ebből a Jézusra figyelméből számára világosan kitűnik, amit itt kaphat, az egyetlen, örök. Minden, amire egy embernek szüksége van.

Már csak néhány embert érint a kérdés, azt a néhányat, akinek Jézus az idő korlátja nélkül, valahol, valamikor felteszi. A döntő, itt nincs kompromisszum! Igen és nem a két lehetőség. Itt a küszöb, mit válaszolsz? Ragaszkodsz ahhoz, amid van, hogy végezetül semmid ne legyen, vagy mindent odaadsz, hogy mindent megkapj? A döntés a tiéd!

Horváth Anikó
evangélikus lelkész

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

GYEREKEKNEK

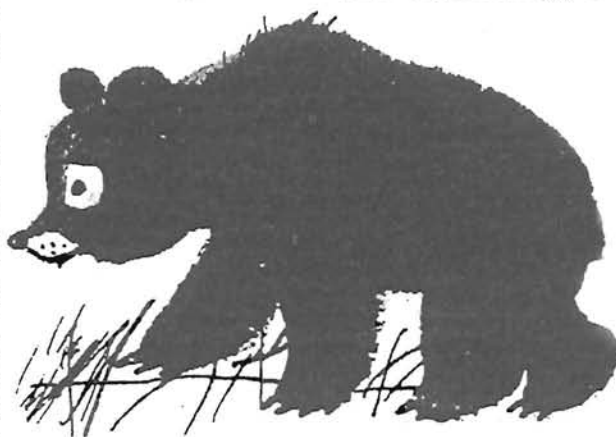
Mesék, versek...

Medve kaland a Magas-Tátrában

Történt egyszer, hogy a Magas-Tátrában nyaraltam. Nagyon szép nyárvégi őszeleji idő volt, éppen nyaralásra való. A kirándulások közben többször gondoltam, hogy milyen érdekes lenne egy találkozás egy medve családdal, lenne mit mesélnem az otthoni óvodásoknak.

Figyeltem az utakon a lábnyomokat, de egyszer sem jöttek velünk szembe medvék, nappal elkerülik az embereket, inkább az éjszaka csendjében cammognak elő a medvék.

Egyszer csak mégis megtörtént a nagy eset! Késő este volt, a medve anyó két kis bocsaival a szállodánk közelébe merészkedett. Mi a szálloda ablakból figyeitük a mackókat, nem akartuk megzavarni őket. A szálloda konyhai konténeréhez mentek, azt szokták megdézsmálni. Most is így történt. De a két haszonlatlan, játékos bocsnak nem volt elég, amit anyjuk kiszedett a konténerből, finom falatokat, ők felmásztak a konténer tetejére,

és zsupsz! Bele is estek és a tető pedig rájuk csapódott. Lett is nagy riadalom! A kölykök bent visítottak, kint az anyamedve bömbölt öblös hangján, és tehetetlenül járta körbe a konténert, mint óriás csapdát. A szálló vendégei közül senki sem merre megközelíteni az egyre bőszebben ordító anyamedvét, hiszen minden kölykét féltő vadállat ilyenkor megböszül, és félre értheti a segítő emberi szándékot. Mindnyájan izgultunk, és aggódtunk. Végre az erdőkerülő vadőrök és a vadászok megközelítették a konténert, kiszabadították a két kis síró bocsof. Medveanyó körül szagolta mindkét kölykét, lenyalogatta szőrükről az ételmaradékot, utána uram fia! Mancsával hatalmas barackot nyomott fiai fejére. Azok meg se nyikkantak, összegömbölyödve maglapultak. Am anyuk nem érte be ennyivel a fenytést. Orrával lökött egyet a szőfogadatan bocsof fenekére, azok egyet bukfenceztek és eltűntek anyukkal az erdő sűrűjébe. Hová? Nem tudhattuk meg, mert sötét éjszaka lett, valószínű, hogy a barlangjukban pihenték ki az izgalmaikat.

Igy végződött a nagy medvekaland, aki nem hiszi, járjon utána, utazzon el a Magas-Tátrába, de ne télen, mert akkor a medve és még több erdei vadállat téli álmukat alusszák a jó meleg barlangjukban vagy odájukban.

Mit gondoltok gyerekek: megérdemelték a kis bocsof a barackot a fejükre és a fenekést az anyamedvétől?

Jó nyaralást, kirándulást kíván szeretettel:
Gabi óvónéni.

Tímár atya ismertető és kérései

Kedves Testvérek!

Áldott emlékü Mag Lajos plébános atya 2004. július 20-án váratlanul elhunyt bal eset következtében.

Gyulay Endre Szeged-Csanád-i Megyéspüspök atya - kérésre - engem nevezett ki lelkipásztornak a Gyomai Plébániára 2004. augusztus 16-i hatállyal.

Városunk című folyóiratunk novemberi számában írtam „beköszönő” sorokat. Ebben a cikkben ismertettem lelkipásztori terveimet és írtam arról, hogy megteszek mindent gyönyörű templomunk további megmentésére. A csapadékvíz elvezetésének speciális és költséges munkáit november végére sikerült befejeznünk. A gondviselő Isten után hála legyen érte sok áldozatos testvérünknek. Megjegyzem,

hogy műremek templomunk állagmegóvása érdekében van még tennivalónk bőszegen. Az ezzel kapcsolatos reményem és bizalmam továbbra is töretlen.

Örömmel értesítelek Benneteket, hogy volt gazdasági épületünk ifjúsági találkozóhelyé való átalakítása megkezdődött. Segítsetek eladni az endrői Harcsás-zugban fekvő faházamat a nagy telekkel együtt. Ennek árát teljes egészében az egyházközségi ház kialakítására munkálatainak és anyagszükségletének a fedezésére akarom fordítani.

Van még egy sürgős feladatunk a „beköszönő” soraim értelmében. A vasútállomás mellett elterülő lezárt temetőnk felig már sikerült „visszahoznunk” elvadult állapotából. De csak felig! Hála legyen érte a Polgármester úrnak és Knapcsek Lajos jó

Testvérünknek, szomszédunknak. Az áthatolhatatlan dzsungel jelentős részét már kiirtottuk. Mutatják és igazolják ezt az örvendetes tényt ezek a fényképfelvételek is. De költséges utómunkálatokra van még szükségünk ahhoz, hogy másfél hektárnyi temetőnket kaszálatni tudjam, illetve tudjuk. Ha ezt nem tesszük, abban az esetben egy éven belül ismét vadonná válik ez a kegyeleti helyünk. Tudom, hogy ezt nem akarjuk.

Szeretettel kérem megértő, áldozatos támogatástokat ilyen célú pénzzadományok formájában. Behozhatók vagy beküldhetők a Plébánia Hivatalba (Mátyás király u 1).

Jóságokat előre is megköszönöm!
Isten áldását kérem Rátok, családtagjaitokra és munkátokra.

Hálás szeretettel: Mihály atya

Fiatalokról fiataloknak

Kis Bálint Napok - 2005. június 4-8.

Immáron negyedik alkalommal rendeztük meg iskolánk névadójának, Kis Bálint rektor-tanítónak tiszteletére szervezett ünneppsorozatunkat. Ugy gondoljuk, bátran kimondhatjuk, hogy a Kis Bálint Napokkal hagyományt és értéket teremtettünk, melyek nevelő-oktató munkánkhoz is pozitívan hozzájárulnak. Jól érzékelhető az a közösségteremtő összetartó erő, mely az ünneppsorozatra való készülődés időszakában van jelen az osztályközösségekben és a tantestületben egyaránt. Szellemileg és lelkiileg is értéket teremt a névadónk személye, és hat a mába pedagógiai hitvallás. S miközben hat a szellemisége, át is örökül.

„... Annak az oskolának meg maradására nevelkedésére és épületére egész örömmel tehetséggel jó lélekkel vigyázok...” – vallotta Kis Bálint, iskolánk névadója.

- Hiszem azt, hogy névadónk szellemisége és pedagógiai hitvallásának mindennapi munkánk végzése során szerezhetünk leginkább érvényt. Tegyük ezt mindannyian emberséggel, a munkánk iránti felelősségtudattal, és egymás iránti megértéssel – mondta Fülöp Istvánné, a Kis Bálint Általános Iskola igazgatója június 4-én az emlékünnepekközpont beszédében. Az ünnepeken iskolánk diákjai, szülői és dolgozói mellett megjelentek Gyomaendrőd város vezetői, a Képviselő-testület tagjai, a társintézmények vezetői, képviselői valamint meghívott vendégként látogattak el hozzánk az iskola egykori tanárai és diákjai is.

Emlékünnepeünk értékét növelte, hogy helyt adott több, 50 éve végzett osztály vendi-ál-találkozójának. Ők voltak akik fél évszázada fejezték be tanulmányaikat az első alma-materükben, az akkor még különálló Hősök úti leányiskolában, a Fő úti fiúiskolában, a Halmagyi, Telekpusztai, Kisnyilasi, Örökösnyilasi, Póhalmi, Ugari, valamint a Kossuth Tsz. külterületi iskolákban. Külön öröm volt mindannyiunk számára, hogy az egykori diákok mellett köszönthettük volt tanáraikat, kedves nyugalmazott kollégáinkat is.

A Kis Bálint Napok megrendezése során minden évben újabb értékekkel, hagyományokkal gazdagítjuk iskolánkat. Így volt ez, amikor címet, zászlót, emléktáblát avattunk az előző években. S így volt ez most is, amikor a június 4-i emlékünnepeken a több évtizedes, áldozatkész pedagógiai munka elismerésének és megbecsülésének szándékával emléktáblát avattunk, melyre az iskolánkban legalább 25 éve tanító pedagógusok neve került fel. Kordokumentumként az

1950 és 2005 közötti időszak adatait dolgoztuk fel. Ennek ismeretében sajnos már többen nem lehetnek közöttünk. Emlékük előtt fejet hajtva, szeretettel és megbecsüléssel gondolunk rájuk.

- „Szépen, csendben szokta ez a fajta ember taposni az éveket. Csendben, de tartalmasan, egyenletesen, nagy felelősséggel nevelve fel gyerekek újabb és újabb nemzedékeit” – hangzott el iskolánk igazgatójának beszédében az idézet, és így folytatta: Tudom, hogy ebben a szellemben tanítottak, tanítanak iskolánkban. A jövőben is számíthatunk felelősségteljes munkájukra, jelenlétükre. Köszönjük a munkát, amit a gyermekekért és értünk végeztek!

Az emlékünnepeken került sor a diákönkormányzat által 2004-ben alapított új, hagyományteremtő pályázatok és versenyek díjainak átadására. Többek között a Darvas Tibor, iskolánk egykori magyar-történelem szakos tanárának emlékére alapított versillusztráció- és versmondó verseny értékelésére. Itt szeretnénk köszönetet mondani a Darvas családnak, akik a versillusztráció versenyre különdíjat adományoztak, melyet Ádám Flóra 5. osztályos tanuló vehetett át Darvas Tibor lányától, Uhrinné Darvas Erzsébet tanárnőtől. A diákönkormányzat által alapított Legjobb Közösség díjat, egy vándorszerleget, a 4. d. osztály nyerte, míg az Év szülője díj, egy gravírozott toll büszke tulajdonosa Földiné Papp Erika, a 7. b. osztály által javasolt szülő lehetett. Külön köszönet a Gyermekért Alapítvány kuratóriumának, akik a díjak anyagi háttérét biztosították.

A 4. Kis Bálint Napok rendezvénysorozatát Katona Lajos, városunk alpolgármestere nyitotta meg. A délután gálaműsorral folytatódott a gyomaendrői Katona József Művelődési Központban, ahol iskolánk diákjai versekkel, mesékkel, hangszeres szólókkal, énekkari művekkel, csoportos táncokkal, tornabemutatóval ajándékozták meg a nézőközönséget. Köszönetet mondunk Timár Krisztiánnak, a Kner Táncsportklub vezetőjének, aki lehetővé tette, hogy a társastánc évadzáró későbbi kezdésével iskolánk is ezen a napon tarthatta meg a gálaműsort.

A nap a Gyermekért Alapítvány kuratóriumának szervezésében megrendezésre kerülő alapítványi bállal zárult a Bowling Treff Söröző és étteremben, ahol a Kner és a Rumba Társastáncklub táncosai nagy sikerű bemutatkozó műsorral szórakoztatták a vendégeket.

A Kis Bálint rendezvénysorozat június 6-án hétfőn, mind az alsó és felső tagozaton rendki-

vüli tanítási órákkal folytatódott. Alsó tagozaton a pedagógusok többek között rendhagyó zenés testnevelés órát, ének órát, irodalmi jellegű szerepjátékot, Érdekességek az állatvilágban – környezetismeret órát, Törd a fejed! - matematika órát, bábozást tanítottak a gyerekeknek. A felső tagozaton a diákok a következő rendhagyó órák közül válogathattak: Spiele und Lieder – német óra, A televízió és az ember – médiaismeret óra, Érdekes természeti jelenségek, érdekes kísérletek – fizika óra, Törd a fejed! – matematika óra, Játékos nyelvi feladatok – magyar óra, Skóciai útibeszámoló – földrajz, angol óra, Kísérletezzünk együtt! – kémia óra, Mozogjunk együtt! – testnevelés óra, Ásványok és kőzetek – földrajz óra, Öröklődésünk titkai – biológia óra, valamint dal és játéktanulás.

Június 7-én kedden a Ki a szabadba! jelszóval csalogattuk az osztályokat természetjárásra a Hármas-Körös páratlan szépségű túraútvonalain. Délben a diákokat finom paprikás-krumpli várta az iskola napközi-konyháján. A nap fénypontja a Gyermekért Alapítvány által meghívott Hevesi Imre és zenekarának fergeteges koncertje volt a Katona József Művelődési Központban. Itt szeretnénk köszönetet mondani Megyeriné Csapó Ildikónak, a művelődési központ igazgatójának, hogy a gálaműsoron és a koncerten is birtokba vehettük a művelődési házat.

A rendezvénysorozat utolsó napja, június 8-án szerdán, kézműves nappal zárult, ahol az üvegfestés, graffiti, börtárgykészítés, hajtogatás, papírméretés, ikebana, nemezelés, gyöngyfüzés, fűbaba- és sárkánykészítés mellett salátabár várta a gyerekeket.

A Kis Bálint Általános Iskola nevelőtestülete köszönetet mond a Gyermekért Alapítvány kuratóriuma elnökének, R. Nagy Tibornak, valamint Dr. Timár Gyöngyi és Arnóczky Györgynek kuratóriumi tagoknak a rendezvénysorozatot lelkesen támogató, szervező munkájukért, valamint minden segítő szülőnek és vendégnek.

S befejezésékként álljon itt igazgatónőnk gondolata:

- Ahogy most szétnézek, s látom az arcokat, önkéntelenül is arra gondolok, hogy összetartozunk. Összekötnek bennünket a mindennapok küzdelmei, az, hogy együtt tanítunk, és tanulunk, együtt dolgozunk. Összekötnek bennünket gondjaink, bánataink, sikereink és örömeink, közös élményeink...

Kis Bálint Általános Iskola nevelőtestülete

A Sallai úti iskolások üde színvonalja a gálaműsoron

Börözés a kézművesnapon

Irodalmi oldal

Gergely Ágnes

Carmen Lugubre

Versek

1963-2003

Cyászének a címe Gergely Ágnes legújabb kötetének, amely az Ünnepi Könyvhéten, József Attila születésének 100. évfordulóján jelent meg a Múlt és Jövő Kiadó gondozásában.

A könyv hátsó borítóján olvasható sorokkal ajánljuk mi is olvasóink figyelmébe az itt egybegyűjtött, ismert és kevésbé

ismert verseket, amelyek a Gergely Ágnes-i költészet kiemelkedő darabjai.

„Szigorúan igényes válogatás – mindössze ötvenkilenc vers – az

eddig életműből: negyven év költeményeiből. Carmen lugubre. Cyászdal. Cyászének. A legrégebbi irodalmi forma, megvan alighanem az ősköltészet óta. Talán mindig is létezett. És szinte beláthatatlan sok változatban.

Gergely Ágnes változataiban fényes, sziklapontosan megvésett sorokban karolja egymást a végesség: élet és halál. Végtelen spirálban hömpölyögnek itt a gyilkos századok, kiváltképp ez az épp csak hogy elmúlt huszadik. És hömpölyögnek halhatatlan zenék, feltörő tornyok, örök versek, képek, paloták – ember műve ez is valamennyi. De visszaperelhetnek-e valamit is, megőrizhetnek-e bárkit és bármit is a haláltól? Igen is, nem is? Vagy nem így szól a kérdés!

Hát a többiek! Szeretteink! Az érintések emlékei! A tanúságok, amelyeket mások életéről tehetünk!

Hát a magunk élete, a magunk tanúságtétele!

Nem ne várjon az olvasó álszent vigasztalást, se felemelő erkölcsi tanulságot. Tartást, fegyelmet, a művészi forma, az ember teremtetten érték tisztelgetését, mély, többnyire meglepő képekben kifejeződő gondolatiságot, olykor jeremiádós-keserű gúnyt annál inkább, és egy gazdag motívumokból építkező, intellektuálisan kifinomult, mély érzésekből táplálkozó, gyökereivel messze nyúló költészetet egy tudatosan, nagy műgonddal megkomponált kötetben. Ez maga a tanúságtétel. Pontos válasz az ügyetlenül feltett kérdésre. És még ennyit post scriptum: „Csak szeretetből ér vagyom. / Ott van minden a polcokon. / Csontja sincs, árnyék az-a kéz. / Az égre nézz, az útra nézz.”

Polányi Éva

FOHÁSZ LÁMPAOLTÁS ELŐTT

Uram, óvj meg a tökéletességtől.
Mint vasalópokróc szélén az ékalakú
égésnyom: hagyd meg rajtam
hibáimat, kezeld nyomát. E városban,
hol a két part egymást vicsorogva nézi,
rajzolj rám holland tulipánmezőt. S ha
tárgyaidra írod: „vigyázat, nagyfeszültség”,
helyezz el cinkosként áramkörödben. Olyan
ritkán látható az esthajnali csillag, régi
juhnyájak öre. Kumuluszok közt, a
szétragadt világban nem látjuk egymást.
Perzsel, pusztuló, zárlatos csontjaimban
öslények emlékezetével
add világítanom, míg besötétlik.

(1976)

A 137. ZSOLTÁR

Ültünk Babylon folyópartjain.
Sirtünk. Babylon tenger nélkül él.
Hárfánk a fűzfán. Másképp szól a kín.
Tőlünk verejték kell, nem szenvedély.
S nem érv, erünkől mért dőlt itt a vér.
Hát kihűlt jobbam legyen rá az ámen,
ha elfeledlek egyszor, Jeruzsálem.

Jelünk itt falba karmolja a nép.
Kik biztatják, sem tudják, mért teszik.
Királyi jel, sok más jelet tulélt.
Ne ródd fel, Uram, vétekül nekik!
Ne vágasd falhoz szép kisdedeik...!
És fájó orcám rángjon majd a számhoz,
ha elfeledlek egyszor, Arany János.

(1992)

AJTÓFÉLFÁMON JEL VAGY Apám emlékére

Nincsenek emlékeim,
és ha vannak sem őrzöm őket.
Sohasem koslatom a temetőket,
nem rendít meg a szerves kémia.

De néha, így november táján,
ha köd van és nyirkos ablakok
mögött levegő után kapkodok
-testednek hollétééről mit se tudván-
a vegetatív emlékezés útján
fel-felzúvárog egy mozdulatod.

Érzem, hogy hosszú, ideges ujjaid között
termosz forog és rossz konzervnyitó,
zsebkes és tátott szájú hátizsák,
meleg alsónemű és imakönyv,
s a súlytalan teher alatt a hátad
ropogva eszmél rá, hogy birja meg.
Érzem, hogy indulsz. Kilépsz, jólőtözött csavargó,
sohase mész, csak indulsz,
nevetve hátranézel, harmincnyolc évesen,
visszajövök, hamar, bölintod, mutatod
- másnap lett volna a születésnapod –
és vinnyogva, befelé sírsz, mint egy Mednyánszky-kép,
és integetsz – hogy integetsz!

Ajtófélfámon jel vagy: megtapadtál,
A Ferdinánd-híd, a tenyérszi rács,
a lucskos út, a végelgyengülés, a fűzabálás
vak képzelés csak mind, elmeszülemény,
hiszen hazudtam, látni szoktalak,
a novemberi fojtó ég alatt
velem indulsz, lélegzel, könnyeid
az én torkomat szorítják, és én hagyom,
s ott fenn, ahol nincs keresnivalója,
az a szádból kiütött, vékonyka Memphis cigaretta
átegeti a bőrt egy csillagon.

(1963)

A VÉDTELENSÉG

Csak szeressenek, akármerre vagy.
Négyzet formájú kertek rejtélyes
ágbogán, harkálykopogásos erdők
napvillogása közt, Bach-zenében
ha egy másodpercre kihagy a cembalo
pedál-lélegzete. Míg Isten ilyen
messze van, szünetjelnek képzeltek el,
kicsinynek, tollpíhésnek, védtelennék.
Olyan áttekinthetetlen körülöttünk

a rengeteg, oly sok benne a dísz,
a hang, a felesleges gőzölgés,
a figyelem szétszóratása hasztalanra.
Amíg érzek, bennem csend van.
De hagyjanak romokban engem: nem több,
mint látvány. Csak fölüléd ne távozzék
s ne múljék el az az árnyékos
nagy Tenyér. Napégetés, holdörület
megszürve érjen hozzád. Sorsod ellen,
napjaim ellenében áthatolható, valódi fény
vigyázza mozdulataid, s ne fényképezhető
és leletté képezhető, művi sugárzás. Minden
ösvény ismerjen rád, és nyomodban
nyugodjék meg a por, az átforrósult
kősziklák, a sivatagi kaktuszok közt
ágáló, hatalomvágy verte részek.
Zuhantában torpanjon meg a sérült
meteor. És váljék újra műhely a világból.
Csak szeress benne lenni, ez itt a rendelésed.
Csak szeressenek, akármerre vagy.

(1989. augusztus)

ZRÍNYI MIKLÓSHOZ

Mit csináljak Sziget várával én,
mit mond nekem Drégely vagy Eger!
A méltó zászlófelvonásra engem
nem hívnak el.

Mit csináljak ős Budavárral én,
jatangánt őrizzek vagy lakatot!
Mikor a kulcsot átvette a szultán,
nem voltam ott.

Mit csináljak Moháccsal én,
ahol üresen folyik a patak!
Álltam az osztrák haláltáborokban
néma zuhanyrózsák alatt.

Mit csináljak azzal a mondattal én,
hogy „Ne bántsd a magyart”!
Akibe beleszerettem,
még mindig belehalt.

(1997)

Ízes Ízek

Július

Nyári húsfazék

Apróra vágott hagymát pirítunk, majd 25 dkg apró kockára vágott sertéscombot adunk hozzá és pár percig pirítjuk. Római cseréptálat beáztatunk, majd vegyesen a húst, kockára vágott burgonyát, karikára vágott sárgarépát, zellert beletesszük a tálba, meghintjük petrezselyemzölddel, kevés zsiradékot teszünk rá és 2 dl vizet, melyben egy evőkanál Vegetát elkeverünk. Lefedve 50-60 percig sütjük. Egytálételként tálaljuk.

Seidl Ambrus

ELADÓ

800 m² bekerített
vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban.
Rajta köépület, aláépített pincével.

Érdeklődni lehet:
66/284-196

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését

és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

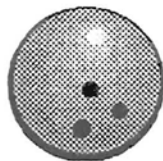
Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

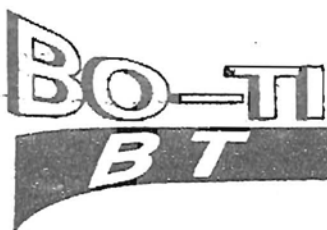
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodal-
mak, díszbédél összekötött értekez-
letek, konferenciák, találkozók ren-
dezése mérsékelt árakon lehetséges 160
fő befogadásáig. Az étterem speciális
kivánság szerinti menü elkészítését is
vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bé-
relhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

**Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,**
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

Biztosítja a termeléshez szük-
séges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, ér-
tékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és
66/532-611. sz. telefonokon.

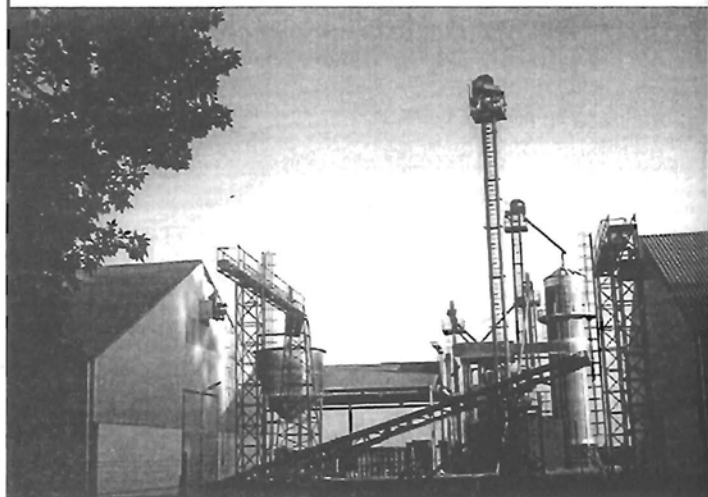
E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

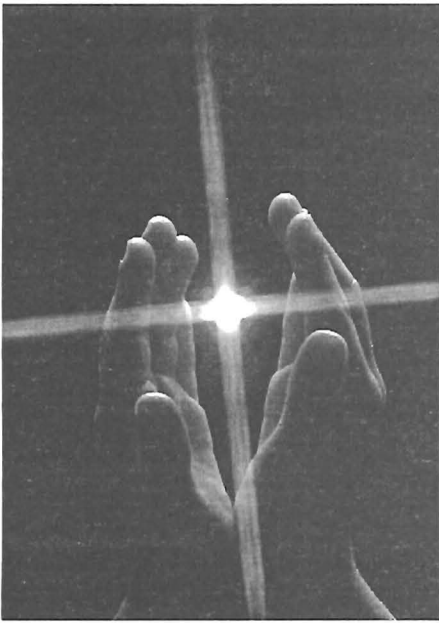
5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Felesége, leánya, unokája.

HANYECZ MIKLÓS endrödi lakos május 29-én hosszú, súlyos betegség után 64 évesen elköltözött az élők sorából. Gyászolja a családja.

HORNOK BÁLINT, jún. 13-án halt meg, Hunya, Ady u. 10. alatt lakott, 84 éves volt, gyászolják, leánya, veje, unokái, dédunokái.

HUNYA LAJOSNÉ TÍMÁR ROZÁLIA jún. 19-én halt meg, Hunyán, a Bartók u. 1. alatt élt, 91 évesen megtért Égi Urához. Gyászolják, leánya, veje, unokái, dédunokái.

LENGYEL LÁSZLÓ nyugalmazott plébános jún. 4-én megtért Isteni Mesteréhez, Akit egész életében hűségesen szolgált. Végakarata szerint Hunyán vetünk tőle búcsút június 14-én. Itt nyugszik a feltámadásig, volt hívei körében.

SZABÓ ZOLTÁN, aki az Endrödi utcában élt, súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének, és az Örökkévalóság Honába költözött. 66 éves volt. Gyászolják: Felesége, lányai, veje, anyósa, rokonai, ismerősei, az egyháztestület tagjai, és a gyomaendrödi kereszténydemokraták.

ÖZV. TÓTH LAJOSNÉ Gyuricza Margit, aki korábban a Sugár utcában lakott, 83 éves korában hosszú betegség után elhunyt Tatabányán. Gyászolják: a családja és az ismerősök.

Özv. VARJÚ IMRÉNÉ Vaszkó Gizella, volt endrödi Zöldfa utcai lakos, június 18-án rövid, súlyos betegség után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: fia, lánya és családjaik, unokatestvérei és az ismerősök.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálzüzi évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek;
Híába szállnak árnnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Gyúász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezzünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BURAI ZOLTÁN, aki Endrödön a Fő úton élt, június 15-én 68 korában befejezte földi pályáját rövid, súlyos betegség után. Gyászolják:

Fényképalbum

Tóth Imre kovácmester és családja, 1923.
hátsó sor közepén: Tóth Imre teológus, a későbbi hunyai plébános

Fenti kép: 1955 tavasza - lenn: 1953. május

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT JAKAB HAVA

Információ gazdálkodóknak

Bogarasok: A kukoricabogár

Az 1974-ben kiadott Bognár-Huzián Növényvédelmi állattan szakkönyvben hiába keressük a kukoricabogár leírását. Az akkor végzett hallgatók kedvenc témája volt az új kontinensről származó növény, melynek kevés a kártevője és a gombabetegségek közül is csak a rettegett Helmintospórium maydis T4 rasszáról kellett számot adni.

A nagy növénytermesztési rendszerek a monokultúrát zengték: "Kukoricát kukorica után". A kórtanosok figyelmeztetése a fuzáriumról gyengén hallatszott, mert abban az időben a 15 millió tonna gabona előállításra volt a fő cél.

A burgonyabogarat már természetes és ismert kártevőként fogadtuk el és nem gondoltuk, hogy újabb importalany érkezik a csodált kontinensről. Megjött: a kukoricabogár (*Diabrotica virgifera virgifera*). A tudományos nevet természetesen nem kell minden gazdálkodónak megjegyezni, de erről a kártevőről illik mindig többet és többet tudni. Az ismeretszerzést segíti egy FAO projekt, melynek mottója:

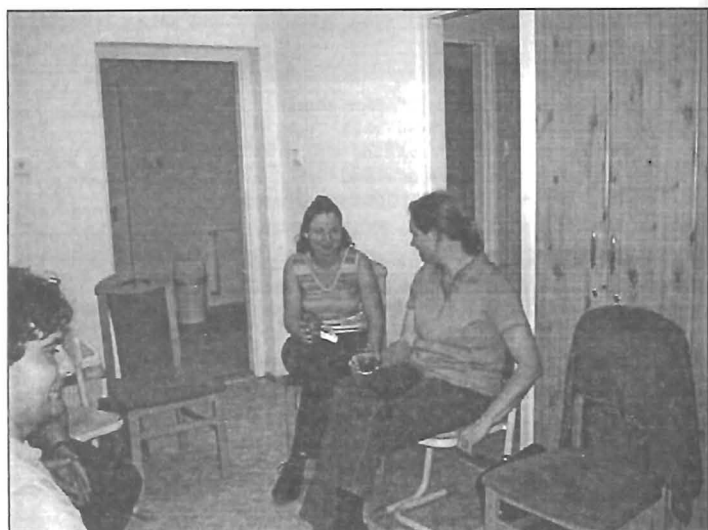
„Ha hallom, elfelejtem, ha látom megjegyzem, ha felfedezem magamévá teszem”

„Az amerikai kukoricabogár elleni integrált védelem fejlesztése Közép- és Kelet-Európában” a projekt pontos megnevezése, melynek gazdája a gödöllői egyetem a SZIE, és annak növényvédelmi tanszékvezető professzora Kiss József. Az Enródi Gazdakör tagjai közül már az indulás évében, 2003-ban csatlakoztak a programhoz. A lelkes csoportvezető Komáromi Judit jó kapcsolatot alakított ki a helyi gazdákkal. A program egyre bővült és az országban már több helyen folyik a fenti mottó szerint a gazdaképzés és formálódnak a közösségek. Komáromi Judit a program koordinátora lett és a helyi csoport vezetését Várfi András vette át. A csoportvezetők rendszeres képzésen vesznek részt. A legutolsó csoportvezető-képzésnek adott otthont a Bethlen Gábor Szakképző Iskola, ahol kellemes két napot töltöttek el a program felelősei.

Várfi András
csoportvezető

Gyakorlati munka a szántóföldön
Szódi Szilvia doktorandusz jegyzetel

Eszmecsere (jobbról FrederikePraasterink FAO)

Komáromi Judit a program kordinátora

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. augusztus

SZENT ISTVÁN KIRÁLYRÓL

István király ezer éve e szent földön született.
Emlékezzünk nagyságára s mondjunk hálaéneket.

Minden magyar énekelje országa, népe óhaját:
Üdvözlégy nagy király!
Áldásoddal újra él szíveinkben a remény,
szíveinkben a remény.

Messzi földről jött a népünk, itt keresett új hazát,
István király építé fel magyaroknak államát!

Lázadókkal csatát vívott, legyőzte a vad pogányt,
békét szerzett országának, megvédte a nép jogát.

Szigorú volt a rosszakhoz, ám a jóknak kedvezett,
bölcsességgel kormányozott, szerették az emberek.

István király napnyugtával koldusok közt elvegyült,
kitől kaptak pénzt az este? Ő tudta csak egyedül.

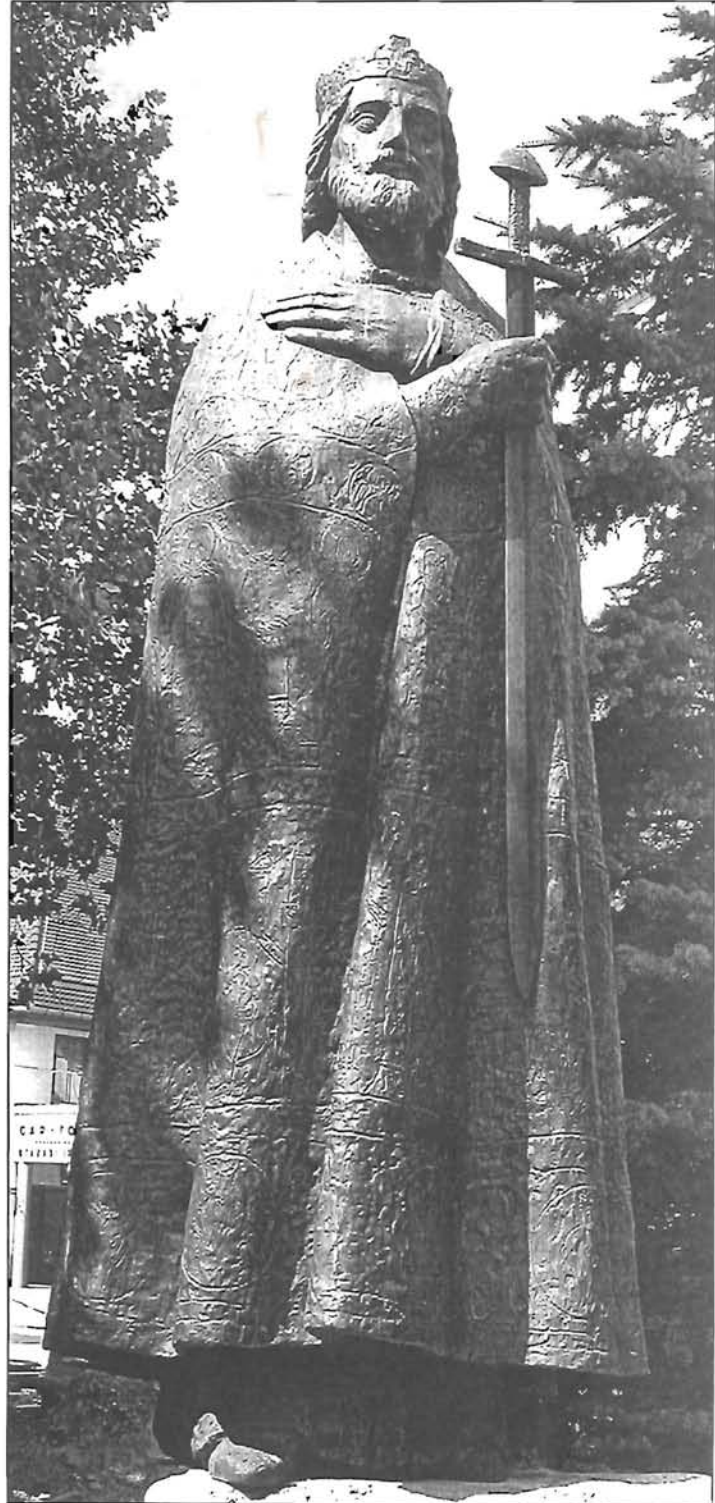
István király messzi földről hívott tudós papokat,
tanítsák az igaz hitre kicsiket és nagyokat.

Egy orgyilkos megtámadta, kezében tör villogott,
ám királyunk életére Isten keze vigyázott.

Élte végén koronáját Szűz Anyának adta át,
kire bízta volna másra ezt a drága szent hazát?

Síriját egyszer felbontotta, majd a késő nemzedék,
Ott találták romlatlanul áldást osztó jobb kezét.

Réthy István

Kép: Rieger Tibor Szent István szobra (2001) Kecskemét.
Fotó: Tóth András

Önök joga van tudni...

Rendkívüli testületi ülést tartott a Képviselő-testület július 14-én. Az ülés napirendjén a hunyai és csárdaszállási általános iskolák és óvodáknak a gyomaendrődi Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola-hoz való csatlakozása szerepelt.

Hunyán jelenleg 21 óvodás és 50 fő iskolás korú, Csárdaszálláson 13 óvodás, és 49 iskolás korú gyermek tanul.

A kényszer szülte ezt a megállapodást. A válság az egyre csökkenő gyermeklétszám, és az idejétmúlt létszámarányos finanszírozás miatt már évek óta tettenérhető. Sajnos, képtelen volt a kormány ezt a problémát is megoldani. A létszámarányos támogatás helyett a feladatfinanszírozási rendszert kellene már végre bevezetni.

A megállapodás alapján a jövőben a két kis település és a gyomaendrődi iskola „társulásban” működik, határozatlan időre szóló a szerződés szerint. A társulás jogi személyiséggel nem rendelkezik, a felek külön pénzalapot nem hoznak létre. Hunya és Csárdaszállás önkormányzatának költségvetésének kell biztosítania azt a hiányzó összeget, amely az oktatási telephely működéséhez a normatív kiegészítéseként szükséges. Ennek meglétét Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a településeken az éves költségvetési rendelet megalkotásakor ellenőrzi. A megállapodás szerint mindkét kistépülésen ott marad egyelőre helyben az iskolai és óvodai oktatás; az oktatási ingatlanok és berendezési tárgyak használatában kerülnek a Gyomaendrőd Város Önkormányzatához, ami köteles a jó gazda gondosságával használni az ingatlant és a tárgyakat. A később beszerzésre kerülő új vagyontárgyak külön elszámolás tárgyát képezik. Az érdemi ügyeket a két telephelyen az ún. „telephelyvezető” látja el.

A további részletkérdések egyelőre kidolgozás alatt vannak, más problémákra is számítani lehet, olyanokra, amelyek még munkaközi anyagként sem kerültek a testületek elé...

Névváltozás: a Városi Gondozási Központban a „Fogyatékosok Klubja” elnevezés helyett a „Rózsakert Ésély Klub elnevezést kell a jövőben használni, és a Mirhóhádi otthon neve: „Őszi Napsugár Idősek Otthona” lett. A testület elfogadta a névváltoztatási kérelmet.

Indulhat a Selyem és Fazekasi út felújítása, mert nyert a város pályázata 49,9 milliót!

Az útfelújítás összesen 86,2 millió forintba kerül. Tekintve, hogy a felújítás során minőségi változás a zárórteggel vonatkozásában nem lesz, ezért a lakosság mentesül a hozzájárulási költség alól.

Elindult az útfelújítások közbeszerzési pályázata, a műszakilag rossz utak amelyek idén felújításra kerülnek, új aszfaltréteget kapnak 20%-os lakossági költség hozzájárulással:

Zrinyi Miklós (5,8 mill.); Ságvári (1,1 mill.); Batthyányi (1,1 mill.); Besenyszegi (6 mill.); Ady E. (4,3 mill.); Korányi (5,8 mill.); Temető (2,2 mill.); Juhász Gy. (2,8); Madách (3 mill.); Bethlen 3 mill.); Botond (1,2mill.); Jókai (2,1 mill.); Fürst S. (1,4 mill.); Somogyi 1,3 mill.); Körösi Cs. (2,3 mill.); Erkel (4,5 mill.); Kisfaludi (2,2 mill.), összesen: 49,8 millió forint.

A Városfenntartó és Környezetvédelmi Bizottsági ülésen tárgyalásra került az Önkéntes Tűzoltó Egyesület múlt évi beszámolója. Csányi bizottsági elnök úr kérdéseiből kitént hogy számára és a lakosság számára is érthetetlen az a tény, miszerint a múlt évben egyszer sem riasztották az endrődi önkénteseket tüzesethez. Jó, ha tudja a lakosság is, hogy a riasztást a Szarvasi Városi Tűzoltó-parancsnokság tehetné meg, de erre nem került sor a múlt évben. Hogy miért? Erre vonatkozóan vannak elgondolások, de mindenképpen tisztázni kell az érdekeltekkel. A helyi önkéntesek ha riasztották őket, minden esetben előbb oda tudtak érni, hiszen 20 km-es előnyük van. 2003-ban 35 esetben voltak tűz- és más káreseményekhez riasztva. Sajnos igaz az a helyzet, hogy nincs állandó ügyelet, mert nincs rá pénzforrás...

A testületi ülésre kiegészítő anyagot kért a bizottság, ami főleg a kialakult problémák elhárítására vonatkozik.

Dél-Alföld 225 települése, köztünk városunk is csatlakozott az ivóvízminőség javítási beruházási programhoz, amelyre a települések Önkormányzati társulást hoznak létre, és a beruházási

költségek 10%-át kell vállalniuk, a költség többi része az Európai Unió Kohéziós Alapokból és hazai társfinanszírozásból az ígérvények alapján nagy valószínűség szerint rendelkezésre fog állni. A beruházás során eljutnak a fogyasztási pontok és a csőhálózat felújításához is. Reményeink szerint javulni fog az ivóvíz minősége, és a felszíni, illetve a felszín alatti vizekben oldott kémiai anyagok, amelyek nagy mértékű egészségügyi kockázatot jelentenek, mint az arzén, ammónium, vas, mangán, fluorid, jodid, bór, peszticidek az elfogadható értékre kerülnek.

Az Öregszozó Idősek Otthona épületének bővítését jóváhagyta a bizottság, amelynek értelmében, 4 szoba, összesen 10 új férőhely, valamint egy 10x10,5 m méretű társalgó kerül kialakításra, részben saját rezsizs beruházásban, részben önkormányzati támogatással. A beruházás tervezett költsége 15,5 millió forint.

A volt Kisegítő Iskola, a Fő ú. 5. sz. (Kalmár ház, vagy később pártbizottság székház) bérleménybe kerül, Szunyog Antal háztartási gépek javítását tervezi a bérleményben.

A Csejti pusztán az emlékmű állításhoz hozzájárul az önkormányzat azzal, hogy átadja a tulajdonában lévő 4-5 négyzetméteres területet (ahol az országzászló alapja volt) és még 2-3 köbméterbetont is biztosít.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

AUGUSZTUS 20-IKI SOKADALOM, HALFŐZŐ VERSENY PROGRAMJA AZ ENDRŐDI LIGETBEN

AUGUSZTUS 19

- 15-15³⁰ Műsorismertetés (Nyíri Dóra)
- 15³⁰-16 Műsor: A Roma Közösségi Ház szervezésében
- 16-16³⁰ Műsor: A Roma Közösségi Ház szervezésében
- 16³⁰-17 Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Gyomika és Néptánc Együttes
- 17-17³⁰ Kner Táncsoport
- 17³⁰-18 Kner Táncsoport
- 18-18³⁰ Sándor Teréz musical előadás
- 18³⁰-19 Rumba táncklub
- 19-20 Mazsorették
- 20-21 Horváth Béla MEGASZTÁR
- 21-22 BON-BON EGYÜTTES
- 22- NOSZTALGIA DISCO

15-19 ARCFESTÉS

AUGUSZTUS 20

- 7-8 Regisztráció
 - 8-13 Halfőzőverseny
 - 11-13 A verseny zsűrizése
-
- 10-10³⁰ Műsorismertetés: MAKSA ZOLTÁN
 - 10³⁰-11 Sándor Teréz népdalcsoport
 - 11-11³⁰ Rumba táncklub
 - 11³⁰-12 Körösmenti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
modern tánc
 - 12-12³⁰ KENYÉRSZENTELÉS
Beszédet mond: Dr. Dávid Imre polgármester
 - 12³⁰-14 Jó ebédhez szól a nóta (cigányzene)
 - 14-15 Mese óriásbábokkal (Sinka Bea)
 - 15-16 Bohóckerék (Taskó)
 - 16-17 Eredményhirdetés, díjkiosztás
 - 17-17³⁰ Judó bemutató a Gyomaendrődi Judó Club előadásában
 - 17³⁰-18¹⁵ Uhrin Benedek
 - 18¹⁵-19 Maksa Zoltán
 - 19-20 Erika C - Robby D. táncosokkal
 - 20-21 Musical előadás (Marosiné)
 - 21-22 Hair (Ezüst Hold Fényszínház)
 - 22¹⁵-22⁴⁵ Szikora Robi és a Gidák
 - 23-23³⁰ TŰZIJÁTÉK
 - 23³⁰- Nosztalgia Disco
 - 12-19 Arcfestés

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Orbán Viktor július 1-jén Békés megyében járt a nemzeti konzultációs körútján. A nemzeti konzultáció célja, hogy a demokráciát közelebb vigye az emberekhez, és bevonja őket a döntésekbe, fogalmazott a Fidesz elnöke. Elmondta még, hogy az előző és a mostani kormányprogram összefésülhető lett volna, ha a jelenlegi kabinet betartja az ígértét, hogy nem változtatja meg az előző kormányzat jó intézkedéseit. Hangsúlyozta továbbá, hogy a magyar érdekeket kell előtérbe helyezni, a magyar föld nem eladó! Orbán Viktor szerint téves az a szemlélet, mely szerint a magyar mezőgazdaság egyenlő az elmaradottsággal. A mezőgazdasági termelésből nehéz megélni, kell hozzá a feldolgozóipar és a kereskedelem is, amelyben a gazdáknak tulajdonrésztük lehetne. A Fidesz agrárprogramját a MAGOSZ dolgozza ki, melynek központjában a magyar föld védelme, és a magyar agrárpiac visszaszerzése áll. A Professzorok Batthyányi körének vezetője elmondta, hogy elkészült a Szent István terv, amely a múltat, a hagyományokra épít, a nemzet megmaradásához szükséges a gyerek, a föld, az egészség, és a jól működő közösségek. Hoffmann Rózsa a magyar oktatással kapcsolatos kérdésekre elmondta, hogy a liberális oktatáspolitikát helyett legyen rend, fegyelem az iskolákban, valósuljon meg a pedagógus-életpálya.

Gyulán járt s Semmelweis-nap alkalmával az Orbán kormány volt egészségügy minisztere Dr. Mikola István, aki többek között elmondta, hogy 1842 gyógyszer ára ismét drágul, és ez összesen 4,2 milliárd forint újabb terhet jelent a lakosságnak.

Orbán Viktor Magyarország stabilitását hangsúlyozta Washingtonban, a Demokrata Unió kétnapos rendezvényén elmondta, hogy Magyarország egy erős ország és a magyar gazdaság még mindig el tudja érni, hogy visszakapaszkodjon arra a helyre, ahol néhány évvel ezelőtt volt, a régió húzóállama legyen ismét. A konferencián résztvevő pártvezetők egy szűkebb körét, köztük Orbán Viktort fogadta George Bush amerikai elnök is.

Balatonalmádi város fődíját nyerte el a gyomaendrői Szinfolt mazzorett csoport!

Az V. országos fúvószenekari és mazzorett találkozót Balatonalmádban rendezték meg. 21 mazzorett csoport és öt fúvószenekar mutatkozott be mintegy ezer nézőnek.

Almádi város fődíját a budapesti Lajtha László Művészeti Oktatási Intézet fúvószenekara és a gyomaendrői Szinfolt mazzorett csoport vehette át.

A gálaműsor végén meglepetésként az izsáki Mamarett csoport lépett fel. A nyugdíjasokból álló mazzorettcsapat legidősebb tagja 72 éves volt.

Új pártot alapítottak a gazdák: Magyar Gazda-és Polgárpárt néven. Elnöke: Szeremley Huba, egyik alelnöke Hanó Miklós.

A III. Lovas Világtalálkozó volt Szarvason július 21-24-én. A fővédnök: Dr. Mádl Ferenc a Magyar Köztársaság elnöke volt. Magyar lovasbandériumok bemutatói mellett a világ számos tájáról érkező lovasok produkciói gyönyörködtettek. Pásztortalálkozó és dudásfesztivál is volt.

Tarhonyafesztivál volt Gyulán július 14-17 között. Az alföldi száraztészta fajtái és Békés megye minden mezőgazdasági terméke megvásárolható volt.

Július 22-én a Rózsakert Idősek Otthonában „Családi délután” volt. Már negyedik alkalommal múltatták együtt az időt, kellemes baráti beszélgetés, zenehallgatás közben. A bent élők és családtagjaik, valamint az otthon dolgozói erősítették így az egymás közötti harmonikus emberi kapcsolatot.

„Nincs szebb, mint másoknak kellemes perceket szerezni” szöveget a meghívó invitáló szövege.

Július 22-én este 6 órakor az Endrői Tájházbán tárlatvezetéssel, diavetítéssel egybekötött előadást tartott Árkus Péter régész „Endrőd a régészet tükrében” címmel.

A „Művelt Cigányfűsűgért” Alapítvány gasztronómiai nappal egybekötött nagyszerű VI. Nemzetközi Cigányzenész és Táncfalalkozót tartott június 30-án az Endrői Ligetben.

Domokos László képviselők postájából:

Békés megye katasztrófa és kormányújtotta terület. Békés megye lakosságát az országos átlagot meghaladó mértékben sújtja a munkanélküliség. A hagyományosan mezőgazdasági területként számon tartott megye erősen megszenvedte az ágazat válságát és az élelmiszeripar utóbbi években kiteljesedő pusztulását. A közelmúlt történései közül a békéscsabai malom megszűnése, a baromfifeldolgozó magánosítása és a gyulai húskombinát dolgozóinak elbocsátása tanúsodik a helyzet súlyosságáról. Sem a kormány, sem a megye szocialista-szabaddemokrata vezetése nem látszik méltányolni a helyzet súlyosságát. A fiatal értelmiség menekül a megyéből, az élelmiszeripar haldoklik, a gazdálkodók reményt veszve vegetálnak, az útfejlesztések nem jutnak el ideig. Így néz ki Békés megye a szocialista – szabaddemokrata kormány és megyevezetés ideje alatt.

ELÉGTELEN A MINISZTERI BIZONYÍTVÁNY - A 2005. év a viaskodás és a zürzavar éve volt az oktatásügyben. Magyar Bálint és az általa vezetett minisztérium szinte harcot folytatott az oktatási intézmények és pedagógusok ellen. A küzdelem során sokszor a jogszabályokat sem vette figyelembe a szaktárca, amit az Alkotmánybíróság, a Gazdasági Versenyhivatal vagy a Közbeszerzési Döntőbizottság közbelépése is jelez.

Hasonló módon vélekedik több pedagógus érdekvédelmi szervezet is az Oktatási Minisztérium tevékenységéről. A szakszervezetek főleg a 13. havi illetmény átalakításnak álcázott elvételt, illetve a majd 500 óra többletanítást is lehetővé tevő szabályozás elrendelését nehezményezték. Ez utóbbi, véleményük szerint a létszámleépítés előkészítésére is alkalmas.

Megjelent UHRIN BENEDEK új CD felvétele, címe: SZÁLLHATOK A FÖLD KÖRÜL. Az előadóművész saját szerzeményét énekl, a Karaván együttes zenekara kíséri. A szöveg témája önvallomás.

AZ ÉRETTSÉGI BOTRÁNY - Az Oktatási Minisztérium nem tudta biztosítani az érettségik zavartalan lebonyolítását. A tételeket rosszul titkosították, ráadásul elvonták a biztonságos csomagolásra szánt forrásokat.

Ennek következtében szinte valamennyi tantárgy feladatai kiszivárogtak. A hanyagság 250 millió forintjába került a magyar adófizető polgároknak. Az érettségi botrány második fejezete ezután következik. Az érettségi eredmények felvételi pontokra való átszámítása súlyosan sérti az esélyegyenlőséget.

Magyar Bálint oktatási miniszter ámokfutásnak is beillő szakmai tevékenysége nem hozta meg az Alkotmánybíróság tetszését sem. A tálláros testület több esetben is törvényellenesnek ítélte meg a szaktárca által javasolt jogszabályokat. Hatályon kívül helyezték a drog törvény azon rendelkezéseit, amelyek az oktatási intézményekben és közvetlen környezetükben történő drogfogyasztásra és kinalásra vonatkoztak. Ugyancsak megsemmisítették a felsőoktatás képzési szerkezetének megváltoztatását szolgáló rendeletet.

A Fidesz az alkotmánybírósághoz fordult a pedagógusok új titoktartási szabályozása miatt is, mire az oktatási tárca úgy módosította még döntés előtt a jogszabályt, hogy gyermeket érintő minden információ átadására kötelezte a pedagógusokat.

KÖRZETESÍTÉS – ISKOLABEZÁRÁS

A 2005. évi költségvetés előkészítése során éles vita bontakozott ki a kistéleplületeken működő, az átlaglétszámnál alacsonyabb csoport-, illetve osztálylétszámmal működő óvodák, iskolák támogatásáról.

A szakmai szervezetek, az önkormányzatok tiltakozása ellenére egy olyan finanszírozási modellt (a „Gyurcsány - Magyar - szabály”) fogadott el a kormánypárti többség, amely bünteti azokat az iskolákat, óvodákat, amelyek alacsony tanulói létszámmal működnek. Az idejára gyerekek után szeptembertől 10 ezer forinttal kevesebb támogatást kapnak a fenntartók, mint más iskolások, óvodások után. Ezt a döntés mintegy 1100 intézményt, illetve az odajáró több ezer gyermeket és családjukat érinti.

A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség álláspontja szerint a minőség oktatás feltételeinek biztosítása állami feladat. A magyar közoktatási rendszer igazodik a magyar településszerkezethez és megfelel annak a társadalmi elvárásnak, hogy minden gyermek a lakóhelyéhez lehetőleg szerint minél közelebb vehessen igénybe magas színvonalú óvodai, iskolai ellátást. Elfogadhatatlan, hogy a kormány az oktatási rendszer működését nem minősége, hanem a gyerekek létszáma alapján akarja szabályozni.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyő sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

SZABÓ ZOLTÁN (1938-2005)

Endrődön született, 1938-ban. Édesapja Szabó István, községi segédjegyző, édesanyja Farkasinszki Piroška, akinek édesanyja korán meghalt, ezért nagyszülei nevelték fel: Németh Imre és Hunya Veronika.

A Szabó család a nagyszülőktől örökölt házban élt, a volt Kossuth, ma Endrődi utcában. Zoltán második gyermekként született, bátyja, István, akivel nagyon jól megértették és szerették egymást. István Záhonyban élt családjával, 56 éves korában szívinfak-

tusban meghalt.

Zoltán az általános iskoláját Endrődön végezte, jó tanuló volt, és szeretett sportolni. Felnőttként is szeretettel és tisztelettel emlegette volt tanítóit, tanárait. Gépészmérnök szeretett volna lenni. Több osztálytársával együtt a Szeghalmi Fiú Gimnáziumba készült. Kiderült, hogy a család osztályidegennek minősítették, és így nem kezdhette meg középiskolai tanulmá-

nyait. Édesapját elbocsátották az állásából, hiába mondott le a családi földtulajdonról...

Mint oly sokan Endrődről, Zoltán is édesapjával együtt Pécsre ment dolgozni a Betonútépítő Vállalathoz. Édesapja bérelszámolóként, Zoltán segéd munkásként dolgozott. Távol kerültek a meghitt, kedves otthontól, mostoha körülmények között keresték a családnak a kenyeret. Fájó, és méltatlan élet volt az osztályrészüik.

Zoltánt optimizmusa, és hite átsegítette a nehézségeken. Vezetői és munkatársai is hamar megszerették, munkáját megbecsülték, és kitanulhatta a motorszerelői szakmát. Ezt követően a vállalat több dunántúli és északi munkahelyén dolgozott.

Katonaéveit Budapesten és Debrecenben töltötte, szakaszvezetőként szerelt le. A katonaságnál tovább tanult, megszerelte a gépkocsivezetői jogosítványt személy- és tehergépkocsira.

1964-ben kötött házasságot Timár Margittal, aki a postán dolgozott, ekkora sikerült vidékről hazajönnie, és a gyomai Győzelem TSZ-ben dolgozott, annak felszámolásáig. Ebben az időben is tanult, letette a hegesztői szakvizsgát.

1993-tól több munkatársával együtt vállalkozásba kezdett, hegesztéssel foglalkoztak.

Házasságukból két lányuk született, akik Budapesten élnek és dolgoznak. Mariann optometrista, Anita tanítónő.

Családszeretetét minden ismerős látta, és tapasztalta, rajongásig szerette lányait, és őszintén örült, és gyermekeként fogadta a családjába hamar beilleszkedő kedves vejét.

Egész életében fáradtságot nem ismerve dolgozott, munkaidő után háztáji művelt, jószágot nevelt, hogy családjának mindent előteremtse a boldogulásukhoz.

Bátor és erős ember volt. Szerette a természetet, szeretett kirándulni, szerette a tengert, de nagyon szerette a Körös-parti kis faházukat is. A család, ha lehetett, mindig együtt volt, gépkocsival bejárták szinte az egész országot, együtt nyaraltak a bulgár, az olasz és a spanyol tengerparton.

Aktívan részt vett a közéletben is. A helyi KDNP alapító tagja volt, és az Endrődi Egyházközség Képviselő Testületében is hosszú éveken át feleségével együtt önzetlenül sokat dolgozott.

Sok terve volt még... Váratlanul tört rá a gyógyíthatatlan betegség, melyet mindvégig méltósággal viselt.

Betegsége alatti három hónapban is próbált erős maradni, pedig, sajnos, tudta, hogy gyógyulására nincs esély. Hite és családja sokat segített válságos napjaiban.

Szerető családjától halála előtti órában elbúcsúzott, és otthonában csendben eltávozott az élők sorából, június 20-án.

Nyugodjon békében. Az Úr adta, az Úr elvette, legyen meg az Ő akarata.

Császárné Gyuricza Éva

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

A szeptemberi számunk a nyári szabadságolások miatt valószínűleg a megszokott időponthoz képest később jelentik meg.
Szíves megértésüket kérjük.

Mátraverebély-Szentúkra zárandokutat szervezünk az endrődi, gyomai, hunyai híveknek, autóbusszal. A búcsú ideje: szeptember 4. Részvételi díj 2300 Ft.
Érdeklődni és jelentkezni Ambrózi Lászlónénál lehet.
Tel.: 66/285-198

KÉZ- ÉS LÁBÁPOLÓ, MŰKÖRÖMÉPÍTŐ

Koós Attiláné.
Üzlet a Deák Ferenc utcában, az endrődi tornaterem mellett.
Kérésre háznál is. Telefon: 06-70/ 230-3121

A DECENTRALIZÁCIÓ, AZ ALFÖLD PROGRAM ÉS A NÉPISKOLÁK

A népiskolák fejlesztése illeszkedett Klebelsberg decentralizációs politikájához és az Alföld regionális fejlesztési tervéhez, az ún. Alföld Programhoz, amelyen az Alföld Bizottság élén még a miniszterségről való leköszönése után, élete utolsó évében is szorgosan munkálkodott, pedig már 1925-ben támadások érték, amiért pénzcsockló módon nem mond le legalább az egyik alföldi egyetemről és a hozzá kapcsolódó kutatóintézetekről.

Részlet 1926. okt. 5-én Szegeden, az egyetem általi díszdoktorrá avatása alkalmából elhangzott beszédéből: „A szegedi Természettudományi Karnak, mely most doktorai közé fogadott, egyik legnagyobb feladata lesz, hogy a magyar föld, a magyar víz, a magyar levegő csodálatos erőit hazánk újjáépítése szolgálatába kényszerítse. Ez nagy és szent hivatás, s ezért tiltakozom minden demagógia ellen, mely a népműveltség álmát szembe akarja állítani a magyar műveltség pártolásával. Nem *népiskola* vagy *egyetem*, hanem *népiskola és egyetem*. Ez a sarkköve kultúrpolitikánknak.”

Az Alföld Program komplexitása megmagyarázza, miért éppen a tanyai iskolák fejlesztését szorgalmazta, pedig a tanyák föl-

számolására már az ő korában is történetek kísérletek. Éppen azért támadták Klebelsbergert, mert *tűrhetővé* tette a tanyán lakást. *Az iskolák hiánya sokak szerint arra kényszeríthette volna a szülőket, hogy a falvakba költözzenek, vagy a tanyasiak új, mesterséges falvakba tömörüljenek.* Ezzel szemben a miniszter a tanyás falvakat, mezővárosokat arra akarta szorítani, hogy a külterületre is dolgozzanak ki rendezési tervet, lássák el a szükséges tanyai központtal és úthálózat-tal. Milyenek az ideális tanyai központok? Olyanok, amilyenek akkoriban Szeged környékén részben már megvalósultak. „Kötelezni kéne minden alföldi várost, nagyobb községet, hogy ne csak belterületére, hanem egész tanyavilágára készítsen szabályozási tervet, amely szerint a városból sugarasan kövesutak vezessenek a kiépített, vagy kiépítendő tanyai központokhoz, amelyekeken ... könnyű postásnak, állatorvosnak és más a központból kirajzó szervnek a közlekedése ... Ha ezen felül a tanyai központokat ellátjuk mondjuk, telefonnal és népházat is kapnak rádióval, gramofonnal, mozival és népkönyvtárral, akkor részesévé tesszük a tanyavilág lakóit is a civilizáció ama vívmányainak, amelyeknél sokkal többet a kisebb falu sem nyújthat.”

S valóban, a népházak, annak híján pedig az iskolák a tanyavilág igazi kulturális központjai lettek. Különösen, ha rátermett volt a tanító, s meg tudta mozgatni a falusi értelmiség más tagjait is, és épített a tanyai népesség, legfőképp a fiatalok öntevékenységeire is. A népházban vagy az iskolában nyertek elhelyezést a népkönyvtárak, helyet adtak a közösségi élet számos eseményének, az egészségügyi, gazdasági, kulturális felvilágosító, ismeretterjesztő munkának is.

Az iskolaépítések lendületét a gazdasági válság és a Bethlen-kormány bukása megakasztotta. Hóman Bálint minisztersége idején csak a már megkezdett építkezések folytatódhattak, ugyanis Gömbös Gyula miniszterelnök a tanyavilág lassú felszámolását szorgalmazta. Klebelsberg széleskörű népnevelő, vidéket felemelő koncepciója, amely az elhivatott középosztály munkájára számított, ha a hivatalos politikában nem is, de sok ezer falusi értelmiségi – tanító, pap, orvos, stb. – tevékenységében tovább élt, fejlődött és hatott, kedvező légkört teremtve a falukutatók és népi írók mozgalmának.

Bula Teréz

Jót tenni jó!

Az esőzések és áradások miatt vész helyzetbe került erdélyi és délvidéki emberek megsegítésére a Gyomaendrődi Fidesz tagjai, a kereszténydemokraták, valamint az Endrődiek Baráti Körének tagjai adományok gyűjtésébe kezdtek.

Az igen jelentős térfogatú és értékű adományoknak a célba juttatása kezdetben bevehetetlen akadállyal látszott. Ezek leküzdésére azonnal segítséget adott Domokos László országgyűlési képviselő, és titkára, Kocsis Gabriella, Verker Kft. és Balogh András vállalkozók, akik segítségével eljutott a mintegy 15 köbméter adomány a Békési Református Egyház gyűjtőjébe, ahonnan az első szállítmány már úton van. Köszönet illeti az endrődi embereket, akik adakoztak, azt az endrődi vállalkozót, aki 4 karton doboz új cipővel segített, valamint azokat, akik a gyűjtést lebonyolították, és segítettek célba juttatni. Jót tenni jó, de a bajbajutottak segítése szent kötelességünk is!

Császárné Gyuricza Éva
Megyei képviselő

Fidesz MPP Nyugdíjas Tagozatának
Békés megyei elnöke

Amit Isten egybekötött...

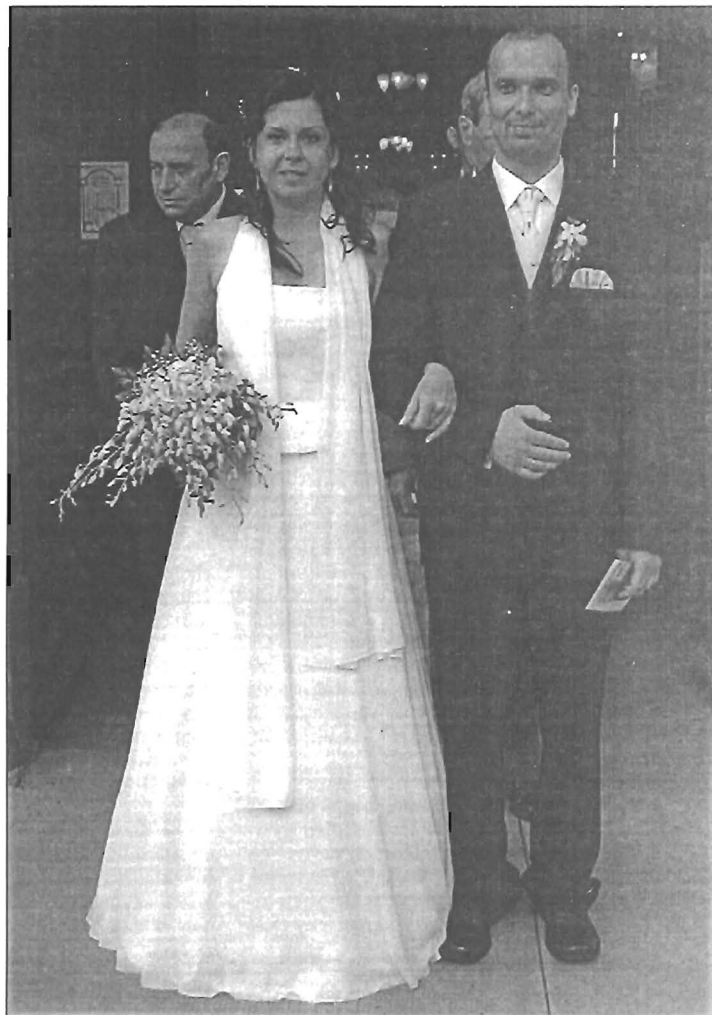
Kakati Sándor és Sárhegyi Katalin annyira szeretik egymást, hogy az endrődi templomban július 9-én, Isten és ember előtt is egybekötötték életüket. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

„Eddig csak álmodtunk, terveztünk még.

Most valóra válhat minden, ami szép.

Az élet tárt karokkal vár,

s hogy szép lesz-e, csak rajtunk áll!” (Széchenyi)

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Csak augusztusban, a plébános szabadsága alatt: vasárnap: 8-kor, és este 7 óraker szentmise. Hétköznap reggel fél 8-kor rózsafüzér.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptemberig nincs mise a nyári vakáció miatt.

Hunyá

Csak augusztusban, a plébános szabadsága alatt: vasárnap: reggel 8-kor. Kedden, csütörtökön és szombaton este 6-kor rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 19 óraker. Szombaton 19 óraker vasárnapi előesti mise.

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 7.

(Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL
Dr. Toma Ferenc írása

A katolikus oldalakat
szerkeszti:

Iványi László
plébános

Felelősség az egyházzakadásokért

A pápa bocsánatot kért Istentől az Egyház egységét megbontó bűnökért, a keresztény egyházak közötti feszültségekért, s mindazért, amit a katolikus egyház tagjai vagy vezetői vétettek az egyetlen Egyház egysége ellen.

Meg kell vallanunk, hogy az úgynevezett nagy egyházzakadások okai között megtaláljuk a korabeli római egyháznak és főpapjainak hibáit, az egyházi vezetés alkalmankénti merevségét, az egyházi vagyont stb. is. Az „egyházi jellegű közösségek”, a szekták létrejöttének okai között ugyan csak szerepel, hogy a „nagy egyházak” (köztük a katolikusok) közösségeiben-hiveiben gyakran lanya a hit, a kölcsönös szeretet, az imaélet. A valóban keresztény ihletésű szekták, a maguk kis közösségeikben, gyakran ezeket a jogos evangéliumi igényeket próbálják kielégíteni (mindazok mellett az esetleges tanbeli tévedések mellett, amelyeket hirdetnek).

Az ökumenikus cselekvés

Korunk katolikus egyháza látja, hogy az egység csak az egyes egyházak Krisztusban való megújulása és a kölcsönös megértés által jöhet létre, nem pedig egymás bírálatása által. A kölcsönös párbeszéd ápolására, az egység előmozdítása érdekében számos lépés történt. A nem katolikus egyházak e célból indították útra az „ökumenikus mozgalmat”. A katolikus egyházat ugyanez a vágy mozgatta a II. Vatikáni Zsinaton, s a harmadik évezred küszöbén ez mozgatta a pápát:

Már a II. Vatikáni Zsinat megújította a katolikusokban a többi keresztény vallásokról való szemléletet, és új indításokat és szempontokat adott az ökumenikus cselekvésre. Lássuk ennek legfőbb elveit:

– Az ökumené első feladata, hogy maga a katolikus egyház jobban tudatára ébredjen gyermekei mulasztásainak, s mindannak, amivel ők a történelem folyamán eltávolodtak Krisztustól, illetve minden keresztény egyenként ébredjen tudatára, hogy az ő olykor langyos keresztény élete

is akadály a egyház benső megerősödésének és az egyházak közötti kapcsolat megújulásának (IM 33-34).

– A katolikus az evangélium legteljesebb örököjét látja egyházában. De tudja (már a zsinat óta), hogy a katolikusok is tanulhatnak a többi keresztényektől: hiszen a mi épülésünkre szolgál mindaz, amit a Szentlélek kegyelme különvált testvéreinkben megvalósít (Ökumenizmus 4).

– Indítást jelenthet számunkra az ortodox egyházak liturgikus élete, a protestáns egyházak bibliaszerelete (ugyanott 15, 21) vagy az egyházi jellegű közösségek mély közösségi, apostoli és imaélete.

– Már a zsinat – majd a pápák újra és újra – kéri a híveket, hogy a krisztusi szeretet és megértés lelkületével közeledjenek a más vallása testvérekhez. – „Ne azt nézzük, ami szétválaszt, hanem ami összeköt!” Az ezredfordulón a pápa egy új hangsúllyal buzdítja a katolikusokat, hogy ismerjék fel az idők jeleit, és mindannyian szorgalmasan vegyék ki részüket a kapcsolatok építéséből – amelynek legtermékenyebb formái a közös találkozások, ökumenikus imádságok (IM 34).

– Az egyházak egyesülését nem szabad úgy elképzelnünk, hogy az „elszakadt keresztények visszatérnek” a katolikus egyházba. Hiszen a katolikus egyháznak is meg kell újulnia. Az egyesülés útja inkább az, hogy a keresztény egyházak mind közelebb kerülnek Krisztushoz, és Benne találkoznak egymással (vö. ugyanott 4,6). (S az egyesülés természetesen nem jelent majd teljes egyformaságot sem. Az egyes egyházak megtartják a maguk értékeit, és így jutnak el a hit és a szeretet egységére.)

– Végül az egyházi útmutatások aláhúzzák az ökumenikus cselekvés alapvető szabályát: a különböző keresztény egyházak akkor kerülhetnek közel egymáshoz, ha mindenképp önmagukban uralkodik a jézusi egység. Tehát a katoliku-

AUGUSZTUSI ÜNNEPEK

1. hétfő:	Liguori Szent Alfonz püspök, egyháztanító
2. kedd:	Vercelli Özséb püspök
4. csütörtök:	Vianney Szent János áldozópap
5. péntek:	Havas Boldogasszony
6. szombat:	Urunk színeváltozása
7. vasárnap:	Évközi 19. vasárnap
8. hétfő:	Szent Dávid áldozópap
9. kedd:	A Keresztről nevezett Szent Teréz Benedikta (Edith Stein) Európa társvédőszentje
10. szerda:	Szent Lőrinc diakónus vértanú
11. csütörtök:	Szent Klára
12. péntek:	Chantal Szent Johanna Franciska
13. szombat:	Boldog XI. Ince pápa
14. vasárnap:	Évközi 20. vasárnap
15. hétfő:	Nagyboldogasszony
16. kedd:	Szent Ponciánusz pápa, Szt. Hippolitusz vértanúk
19. péntek:	Szent Bernát apát
20. szombat:	Szent István király
21. vasárnap:	Évközi 21. vasárnap
22. hétfő:	Boldogságos Szűz Mária királynő
23. kedd:	Limai Szent Róza
24. szerda:	Szent Bertalan apostol
25. csütörtök:	Szent Lajos és Kalazanci Szent József
27. szombat:	Szent Mónika
28. vasárnap:	Évközi 22. vasárnap
29. hétfő:	Keresztelő Szent János vértanúsága

sok első feladata is az, hogy ne saját elgondolásai szerint járjanak el a téren, hanem egyetértésben egyházi előjáróikkal.

A protestáns tanítás, a katolikus tanítás és a párbeszéd

Ha meg szeretnénk érteni a keresztény egyházak között létrejött szakadások okait, illetve szeretnénk megérteni a protestáns egyházakat (elsősorban a reformátusokat, evangélikusokat és baptistákat, akikkel a hazai ökumené leginkább kapcsolatba hoz bennünket) segít, ha megismerjük az ő hit-tanításukat, illetve a protestantizmus ellenvetéseit a katolikus egyházzal és hitrendszerrel kapcsolatban, és megismerjük a megfelelő katolikus véleményt. Megkísérünk e témáról egy rövid összefoglalást adni, – tudatosan nem a vitás kérdéseket kiemelve, hanem egymás megértésére törekedve:

– A protestáns egyházak nem jellemezhetők egységesen, hiszen nemcsak a katolikusoktól, hanem egymástól is különböznek; illetve az egyes egyházkerületek alkalmasint gyülekezetek között is lehetnek egyházfegyelmi vagy tanításbeli különbségek.

Hisznek Jézusban, a Szentháromságban, a keresztiség szentségében. A Szentírást Isten szavaként olvassák, és gyakran példamutató odaadással próbálnak elmélyülni annak ismeretében.

Általában nem fogadják el: a pápát, a felszentelt papságot, a gyónást, a házasság felbonthatatlanságát (úgy, ahogy azt a katolikusok értelmezik). Az úrvacsorában a) a reformátusok szerint „lelkileg” egyesülünk Jézussal, b) az evangélikusok szerint ha hittel vesszük, „testileg” is egyesülünk Vele; de Jézus csak a vétel pillanatában van jelen.

– A protestáns egyházak így szokták megfogalmazni az őket a katolikus egyháztól megkülönböztető hit-tanításokat:

– Mit jelentenek pontosan a fenti összehasonlítások? és mit tanulhat abból egy katolikus? Először is próbáljuk megérteni, miért jött

	A római katolikus egyház szerint	A protestánsok szerint
1. Hitünk alapja	A Szentírás és a hagyomány	Csak a Szentírás (sola scriptura)
2. Üdvösségünk alapja	A kegyelem, és az ebből fakadó érdemszerző tetteink	Csak a kegyelem (sola gratia)
3. Az üdvözülés módja	A hit és a belőle fakadó jócselekedetek által	Csak a hit által (sola fide)
4. Közbenjárónk	Jézus, és az Ő kegyelméből Mária, a szentek és minden hívő közbenjáró tettei és imája	Csak Jézus Krisztus (solus Christus)
5. Az egyház feje	Jézus Krisztus, akinek földi helytartója a pápa	Csak Jézus Krisztus
6. Az „Ürvacsora”	Az Eukarisztia Jézus Krisztus lelki és testi (valóságos) jelenléte a kenyérben és borban	Csak lelki jelenlét (reformátusok); testi jelenlét, de csak a hívő számára és csak a vétel pillanatában (evangélikusok)

létre a reformáció, és mi a pozitív mondanivalója számunkra:

Egy olyan korban jött létre, amelyben az egyház vezetése, és életbe-gyakorlatába, sok világi-formális elem keveredett (a világi hatalom logikája; bizonyos vallási szokások eluralkodása, amelyek mögött kevés volt a hit stb.). A pápai udvar és a hierarchia egy részének feudális-világi mentalitása ellen legalább 100 év óta tiltakozott már sok hívő és teológus, és követelték az egyház megreformálását, az evangélium alapján.

A reformáció is az egyház megreformálását követelte: A kor egyházában is eluralkodó világi mentalitással szemben alapvetően Isten és Jézus Krisztus egyedülálló fenségére irányította a figyelmet; valamint a hitre és Isten Igéjére alapozott életre.

Vegyük sorban a fenti pontokat! Mit akartak akarnak mondani?

1. pont. A kérdés kiéleződésének háttere: A reformáció korában az egyházban háttérbe szorult a Szentírás: a nép gyakorlati életét sokkal inkább az egyházi formák, hagyományok irányították. A nemzeti nyelvű Biblia hiány volt, nem jutott el a néphez. A szentmisében is általában latinul olvasták. A prédikációk egy része nem a Szentírásra alapozott, hanem a korabeli egyházi felfogást, erkölcsi magatartást közvetítette. – A reformáció a Szentírás központi helyre tételéért küzdött. Életünket Isten Igéjének kell irányítania.

Ma minden keresztény egyház vallja, hogy hitünk legfőbb alapja a Szentírás. – De igaz, hogy mi katolikusok az újabb korban kezdtük el igazán minden nap forgatni, életünké váltani napjainkban. És ma sem mindenütt. E téren sokat tanulhatunk protestáns testvéreinktől.

S ha a reformáció elutasította, hogy az egyházi hagyományt a Szentírás mellé állítsuk, ez sem érthetetlen a kor viszonyait szemlélve: Hiszen olykor úgy tűnt, hogy egyes egyházi emberek, szónokok, lelkipásztorok nagyobb szerepet tulajdonítanak bizonyos egyházi hagyományoknak, mint magának a Szentírásnak.

A helyes katolikus tanítás szerint is hitünk alapja a Szentírás. De hozzáfűzzük, hogy a Szentírást, illetve Jézus tanítását is jobban megértjük, ha megvizsgáljuk, hogy az egyház „hagyományában”, azaz történelmi folyamán (főleg az apostoli korban, amely még nagyon közel állt Jézushoz és apostolaihoz, de később is) hogyan értelmezte a Szentírás egy-egy gondolatát (pl. az Eukarisztia, a szentségek, az egyházi előjárókra, a pápára, papságra stb. vonatkozókat), illetve hogyan valósította meg életében a szentírási irányelveket. (A reformátorok is tisztelték tekintenek az első másfél évezred egyháztanítóira! Saját – kálvini vagy lutheri – hagyományait is tisztelik, s többnyire ezek alapján értelmezik magát a Szentírást is.)

2–3. pont. Hogyan jöhetett létre a kegyelem és a tettek, illetve a hit és a tettek kiélezéséről szóló vita? – A reformáció korában (és ma is!) sok keresztényben élt, él az a téves meggyőződés,

amely valaha a farizeusok tévedése is volt: ha én betartok bizonyos vallási vagy akár szentírási előírásokat, ezekkel a tettekkel eleve kiérdemlem Isten kegyelmét. Ha eljárak templomba, misére, ha gyórok, áldozok, ha némi pénzt adok a szegényeknek stb., akkor már jó vagyok, és Isten előtt tetsző.

– A reformáció élesen támadt a formális szentség-felfogás ellen. A szentségek – mondták – csak a hívő számára növelnek kegyelmet! Ezt a katolikus egyház mindig vallotta, de bizony voltak korok – s ma is gyakran előfordul –, hogy sokan valami kegyelmi varázslatnak képzélik a szentségeket (amely az egyház erejéből, a ritus erejéből létrejön); és jönnek keresztelkedni, áldozni, bérmálkozni, anélkül hogy igazán hittel akarnák átadni Krisztusnak életüket! – Ebből a nézőpontból is egy új előrelépés nálunk a katekumenátus –, amely érett hitet és komoly felkészülést kíván a szentségek vétele előtt. (Megjegyezhetjük, hogy a szentségeknek csupán szokásból – hit nélkül – való felvétele ma a katolikusokhoz hasonlóan komoly problémát jelent a protestáns egyházakban is.)

– Nekünk, mai katolikusoknak mindenképp jó elgondolkoznunk azon, hányszor jelentkezik az a veszély életünkben: hogy csak megszokásból, és igazi hit nélkül „hajtunk végre” ún. vallásos tetteket!

– A reformáció évtizedeiben jelent meg – témánkkal kapcsolatban – még a „búcsúk” kérdése. Az egyház tanítása szerint „búcsúban” csak az részesül, aki hittel Isten felé fordult, majd ebből a hitből fakadóan valamilyen jót tesz (pl. jó cselekedet). De éppen egyes Németországban búcsút hirdető szónokok egyoldalúan a tettek (a Szent Péter-bazilikára adandó pénzre) helyezték a hangsúlyt. Úgy tűnt azt mondják: ha befizetsz egy bizonyos pénzt (ez egy tett!), akkor kegyelemben, megigazulásban részesülsz – akár hit nélkül is. – Jézus szenvedélyesen elutasította a farizeusi magatartást – amely saját tettei által remélt megigazulni (Szent Pál a Rómaiakhoz írt levélben elutasította az ottani zsidó-keresztények „tettekben” bízakodó elképzelését), erre hivatkozva Luther is szenvedélyesen támadt az ellen az elképzelés ellen, hogy a hit nélküli tettek kegyelmet közvetíthetnének.

– Valójában: a katolikus egyház (a gyakorlatban sajnálatosan jelentkező torzulások közepette is) mindig vallotta, hogy az ember csak Krisztus megváltó kegyelméből üdvöül. S a keresztény ember „megigazulásának” útja, hogy hittel fordul Krisztus felé: és átadja neki életét. – A katolikus egyház – a Szentírás szemlélésében – emellett azt is vallja, hogy jó cselekedeteinknek szükségképpen következnünk kell hitünkkel (a tettekkel, „termünk gyümölcsöt Istennek” Róm 7,4), és a tettek megerősítik hitünket („aki szeretetben él, az Istenben él” 1Jn 4,16; Jn 14,21). Jézus mondja, hogy a hitből fakadó tettek pótolhatatlanok: „Aki hallgatja tanításomat, és tettekre nem váltja, hasonlít az ostoba emberhez, aki házat homokra építette” (Mt 7,26). „Isten megfizet kinek-kinek tettei szerint... Békesség mindannak, aki jót tesz” – mond-

ja Pál (Róm 2,6.10). – „Legyetek megvalósítói az igének, ne csak hallgatói... A hit, ha nincsenek cselekedetei, önmagában holt” (Jak 1,22; 2,17). S az utolsó ítéletben Isten kifejezetten szeretet-tetteink alapján fog megítélni minket: „Amit egynek tetteitek legkisebb testvéreim közül...” (Mt 25,40).

Az ökumené nagy lépése, hogy – ahogyan a legújabb augsburgi nyilatkozatban (1999. október) katolikusok és lutheránusok közösen megfogalmazták – a tettek és a megigazulás kérdésében ma nincs lényegbevágó különbség közöttünk: A katolikusok is vallják, hogy Isten kegyelme elsődleges az üdvösséghez (a megigazuláshoz), de hozzátesszük, hogy a megigazulásra való felkészülésben, illetve annak elfogadásában az egyén is közreműködhet tetteivel; ugyan nem saját érdemből, hanem Krisztus megváltó kegyelméből. – A lutheránusok inkább azt hangsúlyozzák, hogy az ember teljességgel befogadóként (passzívan) áll a megigazulással szemben, illetve a kegyelem – amit a megigazulásban kapunk – teljes, és nem növelhető; de hozzátesszük: a megigazulásnak gyümölcsöket kell teremnie a szeretet tetteiben, illetve a jó tettek által növekedhet a kegyelem működése életünkben.

4. pont. – A reformáció ellenérzését váltotta ki az, ami bizonyos egyoldalú vallásosságban valóban jelentkezett, hogy egyes papok, hívők olyan jelentőséget tulajdonítottak Szűz Máriának vagy a szenteknek, hogy ezzel Krisztus egyedülálló megváltó művét elhomályosították: hogy a szenteket, s főleg a Szent Szület, szinte Krisztussal vagy Istennel egy szintre helyezték. – Krisztus az egyetlen Megváltó! – mondja a reformáció. S a tiszta katolikus hit ugyanazt vallja.

De itt utalnunk kell egy nem lényegtelen szemléletbeli különbségre: hogy a katolikus teológia nagyobb optimizmussal tekint a megváltott, megigazult emberre, mint a protestantizmus. A reformáció Istennel és a megváltásnak egyedülálló szerepét azzal kívánta hangsúlyozni, hogy erősen aláhúzza a bűnbe esett ember teljes tehetetlenségét. A katolikus egyház viszont kezdetől hiszi, hogy Krisztus bekapcsolja a hívőt saját életébe, s részt ad neki – egyedül az ő érdemei alapján – a megváltás művének folytatásában. Ezért tudjuk hinni, hogy Mária, a szentek és mi magunk is „kiegészíthetjük testünkben, ami hiányzik Krisztus szenvedéséből” – ahogyan ezt a Szentírás (Kol 1,24; vö. 1Kor 12,26k) mondja.

A szentekre és Máriára tehát úgy tekintünk, mint akik testvéreink Krisztusban, s hasonlóan módon közbenjáróink és imádkozhatnak értünk, ahogyan egymásért is imádkozhatunk, egymásért is ajánlhatunk fel szenvedéseket, s ezzel egymást is közelebb vihetjük az üdvösséghez. – De ez nem a saját tetteink erejéből történik, hanem Krisztus kegyelméből.

5. pont. – A reformáció korában, az egyházban több olyan torulás volt, amely a protestantizmus egyházaképp meghatározta.

A kor egyházának különös sebé volt, hogy a pápa, a főpapok gyakran inkább világi hatalmaságok, földesurak voltak, mint Krisztus emberei (erről szóltunk az előzőekben). Ez érthetőbbé teszi a reformátorok szembefordulását az egyház korabeli hierarchikus rendjével.

– Persze láttunk olyan példákat, mint Szent Ferencet vagy más szenteket, akik az egyházi előjárók mindezen emberi nyomorúságai ellenére is benne maradtak az egyházban, belülről kezdtek annak megújításához, s működtek közre maguknak az előjáróknak megújulásán is. A katolikusok ma is ezt a magatartást tartják igazán krisztusinak és előrevivőnek! A reformációnak, illetve az egyházi reform követelésének egyik előfutára, Luther barátja, Rotterdami Erasmus is óvta Luthert, hogy – bár sok kritikája jogos – ne okozzon szakadást az egyházban, s ne ejtsen sebet a kereszténység testén.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

Szent Lőrinc diakónus vértanú

†Róma, 258.
Ünnepe: augusztus 10.

Az első századok keresztényei nem csak vérrel tanúskodtak Krisztus mellett, hanem életükkel is. Egy régi keresztény író ezt írta védelműkre: „Mindenkit szeretnek, és mindenki üldözi őket. Szegények, és sokakat gazdagítanak. Jót tesznek, és gonosztevékként büntetik őket.” – Gondoskodtak a szegényekről és nem hagyták magukra üldözött testvéreiket.

II. Sixtus pápa idején ismét kegyetlenebb üldözések kezdődtek. Misézni csak titokban lehetett. A hívek a katakombákban gyülekeztek össze ünnepi misére. A katakombák föld alatti temetők, a szegények „kriptái” voltak. A pápa néhány diakónusa kíséretében indult oda. A katakomba bejáratánál ő áll. Ha idegen tévedt erre, az ő szelíden elutasította: idegeneket nem kíván a „család”. Hogy ez a katakomba a keresztények „családja”, azt kezdetben mások nem tudták. Az ismeretlennek jelszót kellett tudnia. A hosszú, keskeny folyosókon fállyák égtek. Jobbról-balról fülkéket vájtak halottaik számára. Nagyobb helyiségeket is készítettek istentisztelet céljára. Ezek elé útvesztők kerültek.

Sajnos, árulók furakodtak közéjük. A pápát misézés közben meglepték a katonák, és négy diakónusával együtt lefejezték. (258. augusztus 6.)

(folytatás az előző oldalról) máció szembe-
szegülés volt a középkori, feudális vonásokat hordozó egyházzal is. A protestáns egyházképeben súlyt kap minden keresztény személyes küldetése és kapcsolata Istennel. Ezt azóta a katolikus teológia is korról korra új módon tanítja: különösen lényeges fordulatot tett a II. Vatikáni Zsinat azzal, hogy központi helyre tette az Isten Népe gondolatát és a hívek általános papságát.

– A középkor teológiájában viszont kevésbé volt jelen a Szentháromság titka, mint amely minden emberi közösségnek, s elsősorban az egyházi közösségnek a modellje. S ez tükröződik a reformáció egyházainak individualisabb látásmódjában. A mai katolikus egyházszemléletet – az egyház közösségéről és egységéről vallott szemléletet – viszont (amint Szent János vagy Szent Pál apostolét!) nagymértékben ez a titok (a közösség, a kommunió, a Szentháromság titka) határozza meg.

A reformáció szembeállt a „klerikalizmus” (papközpontúság) minden formájával: A reformáció korában valóban gyakran úgy tűnt, hogy a hívő csak a pap által juthat a kegyelemhez: a szentségekben; illetve, hogy a pap általi szentség-

kiszolgáltatás a kegyelem egyetlen útja (pl. a gyónásban). – Ma a katolikus egyház tanítja, hogy bár a szentségek (amelyeket többnyire a felszentelt papok szolgáltathatnak ki) fontos kegyelmet közvetítő jelek, de a hívők személyes hite az, ami elsősorban a megigazulásra – a kegyelmi életre – vezeti őket, s a szentségek „csupán” a hit isteni megerősítései. (Ezért ma valljuk, hogy pl. az elváltak, akik nem járulhatnak ugyan gyónáshoz, áldozáshoz, bűnbánatuk által kiengesztelődhetnek Istennel, s ha a szeretet útját járják, élhetnek Isten kegyelmében!)

A reformáció tehát, a korabeli papság és papság hibáit, és az egyház intézményesüléséből fakadó egyoldalúságokat látva, utasította el a lényegét is: hogy Jézus Péterre és apostolaira (s annak utódaira) bízta az egyház vezetését, összefogását.

6. pont. – A reformáció élesen támadta a katolikus szentmisét.

– Ezt is jelentős mértékben magyarázzák a korabeli egyházban megjelent visszaszokások: A szentmise latinul folyt, a hívek kevésbé kapcsolódtak bele abba (gyakran más jámborsági gyakorlatokat végeztek, szentolvasót imádkoztak alatta); a két szín alatti áldozás teljesen háttérbe

Lőrinc diakónust életben hagyták. Mikor a pápát elfogták, s Lőrinc kétségbeesett, hogy Sixtus nélküle indul a vértanúságba, a pápa megjövendölte neki is közelgő szenvedését: „Rád nagyobb küzdelmek várnak. Mint idős ember, én könnyebben harcba indulok. Megjössz hamarosan te is, ne sírj tovább! Még három nap és követni fogsz. A gyenge tanítványok ám járjanak előtte a mesternek, az erősek inkább követik.”

Így is történt. Lőrinc diakónust tehát életben hagyták. Tudták, hogy ő kezeli a szegények pénztárát, „kincstárát.” Fölszólították, hogy szolgáltassa be az egyház kincseit. Ő ezt meg is ígérte, csak néhány nap haladékot kért. Szent Lőrinc az egyház minden vagyonát kiosztotta a szegények között, majd a bíró elé vezette, és így mutatta be őket:

– Ezek az egyház kincsei.

A bíró ezt gúnynak vette, ezért megostoroztatta, majd kúnpadra feszítette. Végül nagy rostélyra fektették, mely alázó parazsat készítettek. Lőrinc egy idő múlva kedélyesen odaszólt a bírónak:

– Most már megfordíthatnál, ez az oldalam eléggé megsült.

– Megtették. Később ismét szólt:

– Most már egészen megsültem, akár ehetsz is belőlem.

Nem jajgatott, de a kintől könnyei végigcsordultak arcán. Ott halt meg a tüzes rostélyban. Többen megtértek azok közül, akik ezt végignézték.

Tisztelete már a IV. században elkezdődött. Sirja helyén Nagy Konstantin bazilikát emeltetett, amely még ma is Róma hét főtemplomának egyike. Hosszú időn keresztül az egyik legjobban tisztelt szent volt a latin egyházban.

Spanyolország nemzeti szentje, a tisztító tűzben szenvedő lelkek, tanulók, diákok, szegények... védőszentje. Megvéd az égéstől, derélfájástól, láztól. A néphit szerint az augusztusi csillaghullást „Lőrinc könnyeinek” is nevezik, mert maga az ég súrt vértanúsága miatt.

„ARCÁN A HITVALLÁS SZÉPSÉGE
SZENTSÉGBEN ÉS MÉLTÓSÁGBAN TÜNDÖKÖLT.”

(Zsolt. 95; 6.)

szorult; a „mise-mondatás” szélsőséges formákat öltött: voltak papok, akiknek nem volt más feladatuk, mint pénzért mondatott misék „elvégezése” (így a mise lényeges elemei sikkadtak el) stb.

A reformáció – születésének történelmi adottságaiból következően is – óvakodik minden formalizmustól, intézményesüléstől: mindentől, ami Isten és Krisztus fenségét meghamisítaná. A vallástörténelem folyamán – már a zsidókkal kezdődően – újra és újra felmerült a (nem joggal) félelem pl. a képektől, szobroktól: nehogy valaki bálványá tegye azokat, isteni erőt tulajdonítson nekik. Hasonlóan nem joggal a reformáció félelme a „szent formáktól, jelektől” (a katolikus talajon nem ismeretlen, és tévesen egyoldalú „dologi” szentségfelfogástól), amelyekről valaki azt hihetne, hogy e formák (illetve maguk a szentségek) olyan „dolgoz”, amelyeket az egyház birtokol, s melyek hit nélkül is hatnak.

– Az egyház mindig tanította, hogy a szentségek a hit szentségei. De a lelkipásztori gyakorlat sokszor eltért ettől az elvtől. Ma a katolikus lelkipáztorkodás is küzd azért, hogy szentségeket igaz hittel vegyék és ne formalizmusból! S küzd azért, hogy pl. a szentmise formái a hitet és a lényegét fejezzék ki és szolgálják.

(folytatjuk)

Szent István király ünnepére...

Amint eddig sem elégedtem meg az I. István elnevezéssel, hanem következetesen „Szent” Istvánt mondom és írok, és ha már mondom és írom, keressem is ennek a szónak jelentőségét.

Egy szent mindig zavarba hoz bennünket kihívásaival. Talán éppen ezért nagyon megoszlanak a „válaszok” a szentek kihívásaira.

Van aki el sem jut odáig, hogy zavarba jöjjön, néhány szövegemlék vagy képi ábrázolás fel-felöltlik benne e szó hallatán, de nem kérdez tovább. Kár. A kérdés mindig az értelem jele.

Van akit már a „szent” fogalma is irritál. Küzd is ellene magában a maga eszközeivel, sejt ugyan valamit ebből a „más”-ból, de „őse saslakára szédeleg, ha néha felpillant” (Kölcsey). Marad inkább idelelni és tiltakozni. Ha drámát ír róla, saját előítéleteinek sablonjaival igyekszik „mai”-vá kozmetikázni a „művészi szabadság” igen különösen értelmezett örve alapján. Walter Nigg schweitzzi evangélikus teológus írja a Szentek visszatérnek című könyvében: - „A szentek nem szok-

ványos emberek, tudományos pedantiával, pszichológiával nem lehet közelükbe férközni. A pszichoanalitikus szemlélet is könnyen leleplezésé fajul, ami viszont a közönséges gondolkodásnak kedvez. Az igazság kötelez bennünket, ez igaz, az igazság cinikus felfogása azonban nem sokat ér. Joggal mondja Bonhoeffer: - Aki az igazságot cinikusan mondja, az hazudik. - Azért hagy őr maga mögött a modern színház, mert nagyra van azzal, hogy hősiesség nélkül hőseket mutat be. Ezeknek aztán nincs kisugárzásuk.” - „Ha a történetíró nagyon pontos akar lenni, keveset mond nekünk a szentekről. A régi legendák sokkal többet mondanak azzal, hogy a mélységes valóságokat hasonlatszerűen ábrázolják.” (Bernanos).

Van, aki áhitatos módon sejt valami többletet, - s ahogy megtapasztalja saját esendőségét, bűnös mivoltát, s lelke mélyén nem akarja azonosítani magát ezekkel a gyöngékekkel” (Madách szava) s a szentekben eszményt, menedéket keres és talál is.

Van kereső ember, aki alaposan utánajár a szent életének, - kutatja a korszakot, a kor szellemét, szokásait, - s ebben keresi: - Ki is volt? Jelen esetben ki volt Szent István, mint szent?

Igen sokat írtak Szent királyunkról a legendáitól kezdve a XX. század nagy összefoglaló műveig. Jelentek meg róla színdarabok, tanulmányok, versek, zeneművek. Az 1000 éves magyar történelem folyamán el nem halványuló fényvel ragyogott emléke és ragyog ma is.

Lehet nagy, látványos ünnepeket rendezni, - kell is, de mértéktartással. Hiszen a látványosság külső jelenség révén csak utal a láthatatlan belsőre, és kár volna, ha a külső feledtetné a lényegét. Hiszen a lényeg mindig láthatatlan.

Szent István életében ezt a zavarbaejtő láthatatlan lényegét szeretném keresni. Úgy gondolom, hogy a lélek akkor mutatja meg igazi arcát, ha ezt a láthatatlan lényegét keressük. Ennek egyik alappillére az a belső meggyőződés is, hogy nem Ő választ pályát, hanem felismeri hivatását, és hű marad hozzá egészen a haláláig. E mögött a felismerés mögött a hit állt őr, - s csak a személyes Istenbe vetett hit bennünk gyökeret eresztő mélységeiből érthető.

Egy uralkodó ha nem hivatásszeretetből fakadóan cselekszik, diktátor lesz. Szent Istvánról jegyezte fel a történetíró, hogy évente letette az uralkodást az Isten előtt - mondotta:

„A Te ajándékok ez, Uram, hogy népeimet szolgáljam - ha akarod, felveszem, ha akarod, nem.” Ezért választotta valószínűleg az egyház az ő ünnepének imádságai közé: - „Újuljatok meg gondolkodásotok szellemében. Keressétek az Isten országát és az Ő gazdagságát, a többi megkapjátok...”

A szent szolgálni akar, - „aki első akar lenni köztetek, legyen mindnyájatok szolgálója” - Az intelmekből: III. „Ne feledkezzél meg arról, - írja Imre fiának - hogy minden ember egyenlő, s csak az alázatosság emelhet téged alattvalóid fölé.” - Jézus szavai: - Ha mindent megtettetek, ami kötelességetek, mondjátok: - „haszontalan szolgák vagyunk, csak a kötelességünket teljesítettük”.

Ezért egy szent előtt tisztelegve mindig az Istent ünnepeljük. Aki felé elindultak és meg sem akarnak állni, míg Hozzá el nem jutottak. Ezt az életet élük.

Zavarba ejtenek a szentek? - Hát igen! Mert annyira más az, amikor valaki örömmel teszi a kötelességét, mert hitéből hivatásának éli meg, és mert tudja, hogy Jézus az ő jutalma. Ez Szent István jutalma is.

Az előbb említett Walter Nigg írja: - „A történész nem tud hiteles képet festeni a szentről, mert csak az őt érdeklő pontokat veszi figyelembe, s ezzel meghamisítja. Egy szentben ott feszül az örökkévaló és a múlandó ellentéte, ezen ellentétet egy küzdő lélek a hit és a remény jegyében képes harmóniába ötvözni, talán ez az egyik titkuk, ami teljesen a láthatatlan világba tartozik.

„Hinni annyi, mint a feszültségeket elviselni, azaz a meg nem oldott kérdéseket - írja J.H. Newmann - A szentek átérték, olykor formálisán végigszenvedték az odafentek és ideleltek feszültségét, és nem kerültek ki, amint egyes gyenge életrajzírók megteszik.”

Szent István ünnepének küszöbén megkérdezem: - Miben keresem az ünnep lényegét? - Az emlékezésben? A külső látványosságokban? Miben? Mire futja ötleteimből? Miben keresem? Talán abban, hogy elhatározom: meg akarom ismerni Istvánt, a Szentet, belső történéseivel, Istenre irányuló hűségével? Hivatásának rajongó szeretetével? A népet szolgálni akaró örömeivel? Igen, keresnem kell a hittel és reménnyel élő lélek Isten felé törekvő ragaszkodásával. Nem a történészek és irodalomárook előítéleteinek torzító szemüvegén át, hanem ahogy az Isten ismerő lélek congenialitásban egyáltalán lehetséges.

Az ünnep üzenete a csendben érinti meg lelkünket, - a lényeg mindig láthatatlan.

Megtépzott nemzeti öntudatunk és talajvesztett erkölcsi ellehetetlenülésünk olyan ünnepeket indokol, melyek nemzeti öntudatunkat életre keltik és erkölcsi ellehetetlenülésünk fölemelnek, melyek földi zarándokéletünk útján a szerető Istenhez vezetnek.

„Ehhez nem reformátorokra, hanem szentekre van szükség” írja Walter Nigg.

Amíg az emberek a tűzijáték elpukkanó petárdáit csodálva nyugtázzák az ünnep elmúlását és fáradtan hazaballagnak, addig a hivatástudatban építeni akaró lélek a láthatatlan „csillogatok” között példaképet keresve építeni indul családod, népet, egyházat, és hazát.

Réthy István

Dankó Viktória:

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonder István

ENDRŐD TÖRTÉNETE

– a kezdetektől napjainkig. (szemináriumi dolgozat), 1999.

(részlet)

Endrőd az 1848-as forradalom idején:

A pesti forradalom első hírére a vásárból hazatérők és a márciusi ifjak vitték szét az országban. Békés vármegyében Szarvas szerzett leghamarabb tudomást a forradalomról március 16-án.

A megye székhelyére március 20-án érkezett a hír. Március 22-én a megyei alispán népgyűlést hirdetett. Ezen a gyűlésen a községek küldöttei között természetesen az endrődiek is ott voltak. A gyűlést a megyeház udvarán tartották, amely először nyílt meg teljesen a nép előtt. Az országgyűlési követek beszámolója után az alispán ismertette a pesti forradalom eddigi eseményeit. A küldöttek határtalan lelkesedéssel és hatalmas éljenzéssel vették tudomásul, majd az alispán felolvasta a miniszterelnöknek a csend és rend fenntartására vonatkozó rendeletét. Végül javaslatot tett a „Közbátorsági Bizottmány” alakítására, azzal a céllal, hogy biztosítsa a rendet a nemzetőrség felállításáig.

A községek küldöttei gyorsan szétvitték a forradalom hírére szűkebb pátriájukba. Határtalan lelkesedés töltötte el a falvak lakóinak szívét. Mindenütt zúgtak a harangok, és hálaadó imára gyűlt össze a nép. Azonban ez az eufórikus állapot hamar aggodalomba csapott át, ugyanis a polgári átalakulást biztosító törvények késtek, a bizonytalan helyzet felkorbácsolta a kedélyeket. Egyre több helyen robbantak ki tiltakozó megmozdulások, sőt önkéntes földfoglalások is. Ilyen mozgalom volt már 1848. április elején Endrődön is. Méretében azonban nem érte el a környék nagyobb településeinek megmozdulásait.

Az 1848-as törvények új korszakot nyitottak az endrői parasztság történetében is. Jogi helyzetük gyökeresen megváltozott. Megszűnt az úriszék, vagyis a földesúr bírászkodása a jobbágy felett. Nem volt többé különbség a törvény előtt úr és paraszt között. Mindkettő ügyében ugyanazon jog szerint, ugyanazok a bírák ítélkeztek. Kimondták a törvények a közös teherviselés elvét, ami azt jelentette, hogy adót ezután nem csak a paraszt, hanem a nemes is fizet. Vagyis a parasztra kevesebb esik az állami és a megyei terhekből. Eltörölték a papi tizedet, azaz a jobbágy termeléséből az állatai után járó hányadot. A legfontosabb változást azonban az jelentette, hogy felmentették a parasztokat a földesúri terhek alól. Az 1848-as törvények így véget vetettek a jobbágyi kornak. A jobbágyságot felszabadították. Azonban a felszabadító törvények csak egy része vonatko-

zott az egész parasztságra. Jogilag felszabadította ugyan őket, de a gazdasági felszabadítás sajnos felemás módon történt. Lényegében csak a telkes jobbágyokra vonatkozott, akik már eddig is haszonélvezői voltak a kezükön lévő földeknek. Most tulajdonosokká váltak és megszabadultak minden földesúri teherrel. Ezek Endrődön 1847-ben a jobbágyság 29,1%-át tették ki, de ezeknek is csak kis hányada rendelkezett egész telekkel. Legtöbbnek csak fél negyed vagy nyolcad telke volt. A jobbágyfelszabadító törvények természetesen jelentős lépést jelentettek parasztságunk életkörülményeinek javításában, de nagy hiba volt, hogy a zsellérek nem jutottak földhöz. Legfeljebb a házas-zsellérek kaptak néhány négyszögöles belső telket, de a házatlan zsellérek még házhelyet sem, pedig a zsellérek Endrődön 1847-ben a jobbágycsaládok 70,9%-át tették ki. Nekik is évszázados álmuk volt, hogy földhöz jussanak.

Endrőd népe a szabadságharc idején:

A forradalmi vívmányok és a nemzeti függetlenség megvédése önvédelmi harcra készítette az országot. Ebből a harcból az endrői nép hősiességével, áldozatvállalásával nem egyszer példát mutatva, derekasan kivette részét.

A közigazgatás újjászervezésével egyidőben megindult a nemzetőrség szervezése. Ebben a munkában a község előljárósága jelentős tevékenységet fejtett ki. Ekkor még senki sem gondolt arra, hogy a nemzetőrségre vár a rend fenntartásán kívül a haza védelme is. Annak ellenére, hogy a felemás jobbágyfelszabadítás itt is feszült helyzetet teremtett, már április 2-án Farkas György vezetésével 100 nemzetőr tett esküt a közbiztonság, a rend fenntartására és kivívott szabadság megvédésére.

A nemzetőrség újjászervezése után június végére Endrődön már 400 főre emelkedett a létszám. Tiszteknek Müller János lelkész, Nagy Ambrust, Drechsel Györgyöt és Salacz Imrét választották. Június 12-én indultak Makóra. Zászlójukra ezt írták: „Békés megye nemzetőrsége a hazáért.”

A hadiesemények hatására Makóról hamarosan Nagybecskerekre mentek. A községek utasítást kaptak a toborzások megindítására. Még több katonára volt szükség. Endrőről már az első napokban többen jelentkeztek. Közben a megye rájött, hogy az önkénteseket nem tudja felszereléssel ellátni, ezért a nagy lelkesedéssel megindított toborzást korlátozni kellett. Egyelőre azt tekintették fő feladatnak, hogy a toborzottakból 387 önkéntest táborba küldjenek. Ezek között 15 endrői volt, akik valamennyien hadiszolgálatban jártas, fegyverforgatásban gyakorlott, kiszolgált katonák voltak. Az önkéntesekből kettő szakaszt állítottak ki.

A világoi fegyverletétel elhallgattatta a csaták zaját. Ezután jött a megtorlás. A fegyvereket, a népfelkelésnél használt lándzsákat, puskákat stb. azonnali hatállyal be kellett szolgáltatni. Összeszedték a nemzeti színű zászlókat. Megtiltották a gyűléseket. A szabadságharcban teljesen kimerült községnek részt kellett vállalni az ellenséges haderő élelmezésében. Ez óriási megterhelést jelentett. A község előjárói éjjel-nappal a kivetett mennyiség összegyűjtésén fáradoztak, nehogy még nagyobb kellemetlenségek legyenek.

Jegyzetek:

1. Hunya Sándor: Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc endrői történetéhez. 9-20. old.

W SZONDER W
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Gyoma néprajza

Rendezte: Cs. Szabó István

Részletek a gyomai református egyház 18-19. sz.-i néprajzi, helytörténeti értékű adataiból - I.

1.) Szántóföldi gazdálkodás, állattartás

Az egyházközség bizonyos korlátok között mezőgazdasági üzemként is működött. A lelkészeknek, tanítóknak, kántoroknak az uradalom által biztosított szántóföldi (hozzátartozó rét, kaszáló, legelőter.) területen kívül az egyháznak voltak a hívek által évtizedek során felajánlott földterületei. Valamint a temetők még be nem temetett, illetve a régi temetők felhagyott (gondozatlan) területét is különböző módon hasznosították. Ezenkívül az egyháznak adományozott állatok tartásáról is gondoskodni kellett. A gazdálkodást a mindenkori egyházigazgató (kurátor) és segítői az egyháziak irányították. Az évek során vezetett számadáskönyvekből – sajnos csak az 1780-as esztendőktől vannak adataink – sok érdekes adatot gyűjtöttünk a korabeli gazdálkodás mikéntjével, módjával kapcsolatban. Ezek az adatok szinte „magukért beszélnek”. A gazdálkodásból származó jövedelem – mikor, mennyi, mert beleszól az időjárás, árvíz stb – templomunk, iskoláink, épületeink, egyéb szükségletek fenntartására szolgált.

„Számadások Csatt Nagy István Uram Curátorságában és Máriaalaky Dániel Tiszteletes Tudós Prédikátor Uram idejében Anno Domini die 18. Ápril. 1780.

1780. May. 24. Fő Bíró Csapó András Uram Gyapjú árát adott 6 Ft. 18 Kr. (a mindenkori főbíró volt megbízva azal, hogy tisztességes alku mellett az egész község lakosságának – így az egyháznak is – az évi gyapjú mennyiségét egy tömegben eladja a felvásárlónak.)

1780. Junii. I. Három Kosnak az

árából – mellyeknek párja májás 15-jött bé 6 Ft. 22 " Kr.

1780. Junii. 25. Dutkon István és Tuba István egyháziak Búza árába hoztak 44 Ft. 14. Kr.

1780. July 23. Tiz Bárányt a Mészár Székbe kimérvén jött belőle 8 Ft. 34 Kr.

Egy Marha bőrnek s egy Bőr Juhnak az ára ment 3 Ft. 45 Kr.

Fő Bíró Csapó András uramtól jött egy Bika árába mellyet a Mészár Székbe kiméretett 10 Ft.

1781. Junii. 6. Burkus Tóth István két tavaszi esett (döglött) bőr s egy bárány bőrkért adott bé 31 Kr.

Egy tavaji Bornyúnak bőre 1 Ft. Egy ötöd fű (ötödik éves) Tinónak az árrát bé adták 18 Ft.

Hat kosnak az árát adott Bíró Uram 12 Ft.

Négy Kosnak az árra 13 Májásoskon az párja téssen 7 Ft. 22 Kr.

10 bárány az Mészár Székbe elméretvénn jött belőle 7 Ft 46 Kr.

Curátor uram Búzáat edgy néhány ízbe különböző árrakon adott el 328 Vékát 178 Ft. 31 Kr.

Árpát két ízben 215 Vékát á. 17 Kr. 60 Ft. 55 Kr.

Fekete Gergély Edgyház Fi hozott a kezembe Búzáat 13 ", Árpát 74 Vékát Ismét hozott 8 Véka Búzáat melly Preceptor (segédtanító) Uram Conventiójába (béribe) ment.

Ismét hozott 8 Véka Búzáat, melly Tiszteletes Szekszárdi István (segédlelkész, illetve akkori néven Káplán) Uram Conventiójába ment,

Ismét hozott 10 Véka Búzáat, 13 Véka Árpát melly Rector (tanító, mester) Uram Conventiójába ment.

1781. Augusti 28. Az szegénységnek kiosztottunk 212 Véka Árpát.

Még 1780. Április 19. Jött a kezemhez Tóth Máttyás Uram által Tavaszi Búza termése 76 Véka

1780. Sept. 8. Az Fejős Juhásznak Botskor Pénzbe attam 12 Kr. (A bocskorpénz a pásztor járandósága, ami régebben marhabőr volt, bocskorra való marhabőrt adtak a pásztoroknak, mivel a pásztorok bocskorban jártak. Később ez szembeli járandóságra váltódott által.)

1780. Sept. 8. Nyáj juhásznak Gúnya bérbe 24 Kr. (ruhátrá).

Négyesi Györgynek a Gujásnak 12 darab Marháért á. 4 garassával 2 Ft. 24 Kr.

Tamás Jánosnak a Kos Pásztornak 29 Kr.

Ekklézsia (egyház) Marháját bé hajtó bika herülőknek áldomást fizettem 30 Kr.

1781. Nov. 21. Mostani Nyáj juhásznak gúnya bérbe fizettem egyszer 14, másszor 15 Krajczárt. Nyáj juhászoknak váltott (ruhára) fizettem 1 Ft 13 Kr. Tavaji Kos Pásztornak 28 Kr. Múlt Nyári Kos Pásztornak Tubának meg fizettem 24 Kr.

(1 Rajnai vagy Rhénusi Forint /Rfrt./ = 60 krajcár /kr./,

1 máriás vagy májás = 34 krajcár vagy 68 pénz,

1 Vonás forint /Vfrt./ = egy magyar frt. és 2 pénz

1 Rfrt = 1 magyar forint /Mfrt./ és 20 pénz,

1 kr. = 2 pénz)

Cs Szabó István

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETE IS.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

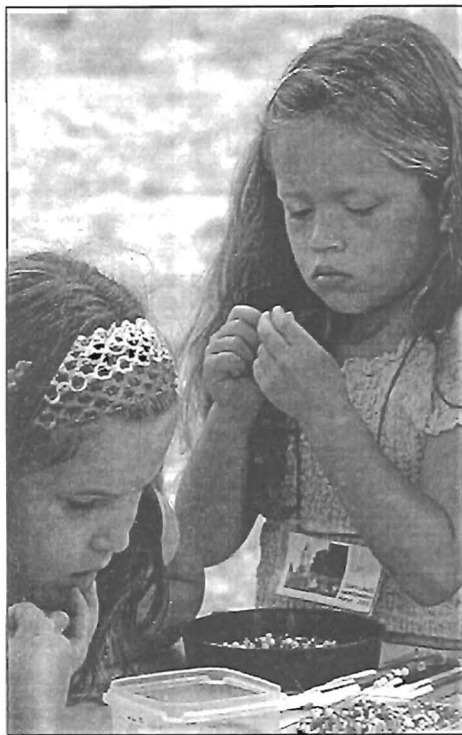
EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

Szent László Karitásztábor Hunyán

Második éve rendezük meg az új plébánián a hagyományos Szent László Karitásztábor.

Július 18-tól 30-ig két héten át tartott a tábor, a gyerekek és a szüleik örömeire, mivel az óvoda is szünetelt így az óvodás korú gyermekek is részt vehettek a táborban, amely reggel 8-tól délig működött.

A szülők, tanárok hitoktatóink és a nagyszülők szép összefogásával jött létre, mert a tábor költségéhez mindenki hozzájárult.

Naponta más anyukák, önkéntes segítők készítettek a tízórait, teát főztek,

hogymindenki jól érezze magát.

A hitoktatónk vezetésével, tanárok közreműködésével vállalták a gyerekek felügyeletét, valamint a kézműves foglalkozások szervezését, amiért köszönettel tartozunk nekik. Volt üvegfestés, gyöngyfűzés, szövés, festés, rajzolás.

A mamák foltvarrára tanították az érdeklődő gyerekeket. Nemcsak lányok, fiúk is részt vettek a foltvarrás elsajátításában.

Reggel templomlátogatással, imádkozással, szentek életének felolvasásával kezdődött a tábor, utána torna, és jöhetett a játék és a foglalkozások.

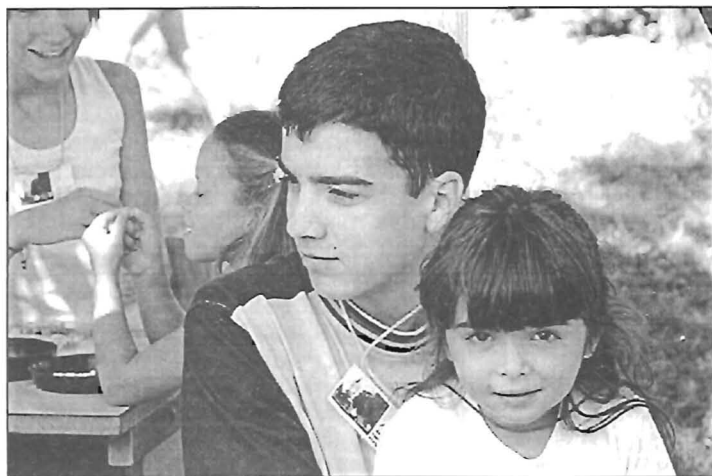
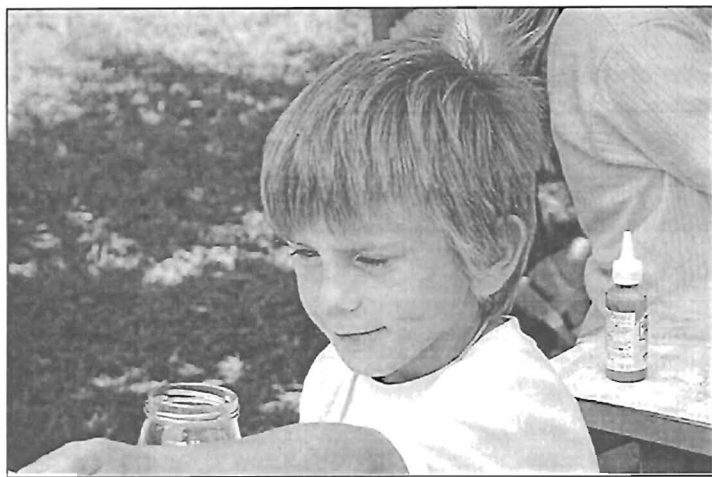
Négy sátor volt felállítva, itt különböző kézműves foglalkozások voltak, a fiúk fociztak, teniszestek, labdázta, a lányok kézműveskedtek.

Az idő végig jó volt, mindenki nagy örömeire. Óvodás korúaktól, középiskolás korig naponta 50-60 gyerek vett részt a tábori foglalkozásokon.

A tízórai előtt mindenki szépen imádkozott és utána jó étvágyat kívánva elfogyasztották az aznapi finomságokat. Volt palacsinta, nutelláskenyér, fánk, csöröge, vajaskenyér, májkrémes kenyér.

Köszönet a szülőknek, hitoktatóknak, tanárainknak, segítőknek, akik munkájukkal, adományaikkal támogatták a tábor – bár mindenütt ilyen egyetértés volna – és a szép összefogást.

Reméljük, jövőre is ilyen színvonalasan tudjuk megrendezni ennyi segítséggel.

MadiZol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Bálványos: Székelyföld nem tudja saját magát fenntartani?

Székelyföld jövőjéről, autonómiájáról volt szó ma a Bálványosi Nyári Szabadegyetemen. Megállapították, hogy az anyaország támogatása alapfeltétele annak, hogy egy más országban élő kisebbség autonómiája megvalósulhasson. Tudatos félrevezetés azt állítani, hogy Székelyföld nem tudja gazdaságilag sajátmagát fenntartani, hogy nagyobb arányban hasznélvezője az országos költségvetésnek, mint amennyit befizet az államkasszába - jelentette ki Szász Jenő Székelyudvarhely polgármestere. Székelyföld jövőképét vázolván kifejtette: például az utakra befizetett közúti különadó sokszorosan nagyobb annál, mint amennyit a székelyföldi önkormányzatoknak visszautalnak útjavításra, de példaként említhető az a tény is, hogy Székelyudvarhely egész évi költségvetése 300 milliárd lej akkor, amikor egyetlen nagyvállalat 280 milliárdot fizet az államkasszába nyereségadó címen. A székelyföldi autonómia ügyének legnagyobb akadálya, hogy az erdélyi magyarság parlamenti képvisellete nem vállalja fel a területi autonómia ügyét, mindössze két képviselő akadt, aki a Székely Nemzeti Tanács törvénytervezetét benyújtotta a román parlamentben. Az autonómia ügyét ugyanakkor hiába támogatja az Európai Parlament, ha nem létezik tartalmi kiállítás az anyaország részéről - véli Szász Jenő. Dél-Tirol európai parlamenti képviselője kérdésre válaszolva megerősítette: Magyarországnak uniós tagként jogában áll szavazatával befolyásolni Románia felvételét. Az anyaországi támogatottság alapfeltétel egy más országban élő kisebbség autonómiájának megvalósulásában - véli a dél-tiroli képviselő.

Oláh Gál Elvira, Kárpátmedencei Krónika

Autonómia lehet, ha akarjuk, ha merjük

Forrás: sepsiszentgyörgy.ro

Néhány órás látogatást tett Kovászna megyében az Európai Unió Parlamentjének olaszországi küldöttsége, melyet Komlóssy József, a strassbourgi magyar delegáció tanácsosa, illetve dr. Gedei József Európa Parlamenti képviselő, a Magyar Parlament külügyi bizottságának tagja kísért el. A magas rangú vendégek első állomása a sepsisilylefalvi Keresztyén Ifjúsági és Diakóniai Központ volt, ahol Komlóssy Józseffel készült az alábbi interjú. - Kovászna megyei látogatásuk programját saját igényük szerint állították össze. Milyen céllal jöttek Háromszékre, Erdélybe? - Egy dél-tiroli- finn delegációt kísérek, a célunk az, hogy ennek a két országnak a képviselői saját tapasztalatokat gyűjtsenek Háromszéken, Székelyföldön annak érdekében, hogy ennek a térségnek regionális önkormányzati törekvéseit saját országukban, kormányuk felé, az Európai Unió, az Európai Parlamenten és Európai Tanácson belül támogatni tudják. Ennek a delegációnak mások mellett tagjai Titty Isohookana Asunmaa, akinek neve ismert Erdélyben, hiszen az ő határozati javaslatának eredményeként sikerült elérni azt, hogy a csángók fakultatívan ugyan, de anyanyelvükön tanulhatnak. Továbbá Christoph Pan professzor, őt lehet nevezni az autonómiák gurujának, Európában ő a legtekintélyesebb szakembere és a legnagyobb értője ennek a témának. Itt van Michel Ebner úr, aki a dél-tiroli tartomány képviselője az EU-parlamentben, és kiváló ismerője az autonómia-problémának, annak, hogy mit hozott a térségnek az, amikor területi autonómiát kapott, miként lehet ezt megjeleníteni a nemzetközi fórumokon. Az egy dolog, hogy itt emberek beszélnek autonómiáról, a valóságban a mögöttük lévő bázis nem tudja, mit kell ez alatt értenie. Nem tudják azt az emberek, hogy területi autonómia vagy regionális önkormányzat az egy és ugyanaz. Akik idelátogattunk, mindnyájan meggyőződéses hívei vagyunk annak, hogy minden egyes térségnek, ahol regionális önkormányzat megvalósítható azt az Európai Unió keretein belül, a lehetőséghez képest meg kell valósítani. - Regionális önkormányzatiságról, autonómiáról beszélt, ön szerint van-e reális esély arra, hogy itt a Székelyföldön, Hargita, Kovászna és Maros megyéket egybevéve székelyföldi autonómia legyen úgy, mint Dél-Tirolban? - Egy eszme csak akkor vészett el, hogyha félve a szenvedésektől annak a megvalósítását önmagunkban feladtuk, Deák Ferenc után szabadon idéztem. Ha ez a lakosság, aki ezen a földön él, a magyarok, a székelyek mellett a románok is úgy látják, hogy az ő jövőjüket egy régiónak az önkormányzatisága jobban tudja biztosítani, több kulturális, anyagi előnyt jelent számukra, a környezet megóvásának védelmére több lehetőségük van, akkor igenis meg lehet oldani. De ezt nem lehet megvalósítani sem a helyi románok, sem pedig a többségi nép ellenében, az autonómiát csak velük együtt lehet létrehozni. Európában két tendencia van, az egyik részről a tendencia az, hogy az országok közelebb kerülnek egymáshoz, légiesítik a határokat, az országok, kormányok, parlamentek hatáskörének egy nagy részét le kell adniuk az Európai Unión belül Brüsszelnek, a másik részét le kell adni a régióknak és az önkormányzatoknak. Az egyik legfontosabb regionalista, Blanche azt mondta, hogy minden népnek joga van a saját régiójához, mint ahogy joga van az európai identitásához is. A jövőben az embereknek egyre több helyen három kötődésük lesz. Lesz egy európai, egy nemzeti és egy regionális kötődésük. Ha a regionális kötődést a románok is magukévá tudják tenni, tehát például lesz egy bánági vagy egy móc identitás, akkor lényegesen könnyebb egy székelyföldi régiót megalkotni. Hangsúlyozom, ezt igenis meg lehet alkotni, ha akarjuk, ha merjük, de csak higgadt európai politizálással, aminek egy részét az képezi, hogy együtt az itt élő románokkal.

Nagy Zsuzsanna

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

augusztusi ajánlataim:

- Fűnyírók, elektromos, benzines,
- Szegélynyírók, sövénynyírók,
- Szivattyúk, tömlők, öntöző fejek,
- Vegyszerek, virágtápok, permetezők,
- Virágföldek, műtrágyák,
- Bográcsok, bográcsstartók,
- Szűnyögirtók, riasztók, hűtőtáskák,
- Főliák, takaróponyvák, gumicsizmák,
- Drótkerítések, szegek, csavarok,
- Kéziszerszámok, kaszák, sarlok,
- Létrák, műanyag-kukák, hordók,
- Porszívó zsákok, viaszos vásznak,
- Elektromos borotvák, hajszárítók,
- Dúfa-festékek,
- Zárak, lakatok, kőműves szerszámok,
- Kutya-macska eledelek

Várom kedves Vásárlóimat!
FARKAS MÁTÉ

Evangélikus Oldal

2005. nyara, Keszőhidegkút

Kedves Olvasó!

Eredetileg magam készültem egy beszámolóval egy ifúsági táborról, ahol az idei nyáron a Csurgói, Budapest-Angyalföldi és a Gyomai Evangélikus Gyülekezetek fiataljai közösen töltötték el csaknem egy hetet. Mégis jobb, ha nem egy szervező, hanem egy résztvevő fiatal osztja meg élményeit az ott töltött napokról, hiszen nekik készült a tábor, és az a legfontosabb, hogy ők hogyan érezték ott magukat. Az írás eredetileg a közeljövőben megjelenő és a résztvevőknek szánt tábori újságba írt nyílt levél, amelyet Baráth Katalin hozzájárulásával teszek közkinccsé. Ez érezhető a megszólításon és a hangvételén egyaránt, mégis azt hiszem, hogy ez a legtökéletesebb élménybeszámoló és a legtisztább kép, amin keresztül Önök is betekintést nyerhetnek az ott töltött hét hangulatába. Reménységem, hogy a jövő évben sokkal több fiatal kap kedvet, és merít bátorságot, hogy elinduljon velünk, és hasonló élményekkel térhessen vissza.

Horváth Z. Olivér
evangélikus lelkész

Az első táborom

Sokat gondolkodtam, mielőtt e levél írásába fogtam volna. Az nem volt kétséges, hogy meg szeretném osztani a közösen eltöltött héttel kapcsolatos bennem felmerült érzéseket, megélt tapasztalatokat Veletek, az azonban már okozott egy kis fejtörést nekem, hogy ezt milyen formában is tehetném. Az elkészítésre kerülő táborújság hangulatához ugyanis egy virgocnabb, vidámabb hangulatú beszámoló talán sokkal jobban illene, azonban sajnos, a humorizálás területén akad még behoznivalóm. Tehát ezért döntöttem emellett, hogy egy komolyabb hangvételű írományban próbálom megfogalmazni mindazt, amit ez a tábor jelentett és mindig is jelenteni fog nekem.

Tizenkilenc éves kalandvágyó emberpalánta lévén, sikerült már átélnem néhány igazán felemelő, jellemformáló s örömet adó szituációt az életben.

Azonban természetesen nem minden színesítette élményeim képzeletbeli palettáját, s így eshetett meg, hogy ez ideig a táborozás is kimaradt tapasztalataim sorából.

Így utólag, már nem is értem miért történt, történhetett ez így.

Talán, mert hiányzott a megfelelő lelkesítő erő, egy nyomós ok, mely gyermekkoromban arra ösztökélt volna, hogy kipróbáljam a táborlakók beszabályozott, programokhoz kötött, ugyanakkor mégis végtelen lehetőségekkel teli mindennapjait.

Tévesen ítéltem meg éveken át a táborozás valódi jelentőségét, s ez lehet a magyarázata annak, hogy oly sok ideig vontam meg magamtól az élet eme különleges pillanatait nyújtó színteret.

Idén nyáron, azonban gondoltam egy merészet, azt mondtam magamban:

„miért is ne?“, legalább gazdagabb lehetek egy ilyen terű tapasztalattal is, s engedtem a hívó szó „csábításának“.

Utólag megállapíthatom, nagyon jó döntést hoztam...

Most azt hiszem, meg kellene indokolnom az iménti állítást. Először is örültem, hogy kiszakadhatok a megszokott tisztántúli környezetből, s jobban megismerhetem országunk általam sajnálatos módon ritkán látogatott dunántúli vidékeit. Bár a csöppnyi település, Keszőhidegkút nem kínált lehetőséget változatos túrák szervezésére, a sík vidék látványához szokott szemem számára már pusztán a dimbes-dombos környezeti képe is magával ragadó volt.

A táj szépsége mellett, a nyugalom, a meghittség és a szelíd báj varázslatos egyvelege is hozzájárult az alapkedvemhez.

Ha csupán ezt kaptam volna e táborból, már az is igazi ajándékot jelentett volna, a végig idegeskedett júniusi hónap könnyed levezetéseként.

Azonban az élet úgy hozta, hogy érezhettem azt a fajta teljességet, melyet nem is vártam, melyre őszintén szólva egyáltalán nem is számítottam.

Ehhez nagyban hozzájárult az az alapos előkészítés és tervezés melyről a táborvezetők gondoskodtak. Mint később megtudtam ahhoz, hogy a tábor jövőre lakói olyan jól érezhessék magukat azon az öt napon, melyet együtt töltenek, egész évben gondolkodni kell, ötletes programokon törni a fejüket, beszerezni a megfelelő kellékeket, pályázatot írni, hogy ez az egy hét még szebbé válhasson, s anyagi szempontból se lehessen okunk panaszra. Ezen kívül össze kell szedni a táborozni vágyó fiatalokat, mindenkit tájékoztatni kell, adminisztrálni, megszervezni az étkeztetést, hogy minden egyes kis csavar a he-

lyére kerüljön, a végére minden olajozottan működjön abban a bizonyos gépezetben..

Más szóval belegendolni is szívem fájditó mennyi munkátok lelhető fel ebben Anita, Laci, Olivér, Mariann és Jócó.

Azt csak Ti tudhatjátok, mennyire áll arányban egymással a végeredmény és az ennek elérésébe fektetett energia, azonban az az egy biztos: szerény véleményem szerint fantasztikus kis élménydömpinget sikerült összehoznotok, melyet ezúton is köszönök nektek, le a kalappal előttetek!!

Ugyanez a mély hódolat és köszönet jár, a szó szerint értendő Konyhatündéreinknek is természetesen (a csurgói gyülekezet két asszonytestvére kísért el minket, vállalva a konyhai szolgálót), hiszen a minden étkezésre biztosított ízletes fogások nélkül, fele olyan vehemenciával és kedvvel vethettük volna bele magunkat a DEPOkba (délelőtti program) és DUPOkba (délutáni program), mint ahogy azt végül is tettük.

Az igazság részét képezi az is, hogy Vezetőink felkészültsége, kreativitása és lelkesedése mellett, Nekünk, táborlakóknak is nagy szerepünk volt eme egész csodálatos hét arculatának kialakításában.

Igen, ugyanis partnerekként viselkedtünk, s ha akadt is olyan, aki az elején igyekezett elzárkózni a közösségtől, nos, a végére, azt hiszem, Ő is maradéktalanul feloldódott.

Másrészt pedig ismertségeket, mi több barátságokat kötöttünk, és lehetőség nyílt már meglévő emberi kapcsolatok elmélyítésére is. Ezzel tudunkon kívül is sokat segítettünk a Vezetőinknek abban, hogy egységbe rendezzék a csapatot, hogy megfelelő táptalajra találjanak a csoportbeszélgetések, vagy éppen az egyéb együttműködést kívánó feladatok is.

Úgy gondolom, ha akár egy emberrel is kevesebb gyarapította volna a résztvevők névsorát, akkor az már elvett volna valamit abból, amit így együtt érthetünk el: az ötletesen megoldott feladatokat, a poénos videó kommentárokat, az együtt éneklés felemelő érzését, a tábor lényegi valóját: a megalkuvás nélküli, sallangtól mentes, őszinte boldogságot, az összetartozást...

Számomra legalábbis ezt jelentette ez az egész, s ezért a különleges, szívemben elraktározódó emlékért ezúton is köszönettel tartozom Nektek.

Az eddigiek fényében szerintem kitűnt, kitűnhetett, mennyire sokat adott nekem ez a tábor, az első napjától, az utolsóig. Azt hiszem, más lettem. Több. S nem csupán egy emlékekkel, mert ha Isten is úgy akarja, jövőre újra találkozhatunk.

Addig pedig ott az internet, a hagyományos postai levelezési út, a telefon, hogy külön utakra tért életünk fonalát a jövő nyárig könnyebb lehessen közös mederbe terelnünk. Én minden esetre így fogok tenni. Remélem Ti is!

Puszil Mindenkit,
az immár következő táborélményre fogát fenő kispajtás:

Baráth Kata

Gyomaendrőd, 2005. július 11.

Gyülekezeti alkalmaink:

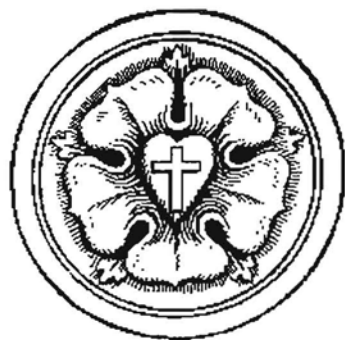
Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

Petőfi napján Petőfi szellemének

„Tündérorszámban csak híre sincs a télnek,
Ott örökös tavasz pompájában ének.
Nincsen ott nap kelte, nap lenyugovása,
Örökös hajnalnak játszik pirossága.

Tündérországnak egy tó állott közepén,
János vitéz búsan annak partjára mên.
Bedobta a rózsát a tónak habjába
Nem sok híja volt, hogy ő is ment utána.

Hát az élet vize volt a tó itten,
Mindent feltámasztó, ahová csak cseppent.
Iluska porából nőtt ki a rózsza
Így halottaiból őt is feltámasztotta.

Be szép volt Iluska. A tündérlányok
Gyönyörködő szemmel mind reá bámulának.
Őt királynőükké meg is választották
A tündérfiak meg Jánost királyukká.

Kedves Gyerekek!

1823. január 1. és 1849. július 31. Ezt a két nevezetes dátum Petőfi Sándor életének kezdete és vége. Rövid életének alfája és omegája. Melyik nap igazán a költő napja? A születése – az ígérlet napja, vagy a beteljesedett földi élet a szellem továbbélésének napja?

1849. július 31-én a Segesvári csatában, a magyar szabadságharc végső nagy csatájában tűnt el Petőfi Sándor örökre. Sem élve, se halva többé rá nem talált senki.

Egy lejárt másfél század után keressük szellemét az irodalomban, lírájában, mely vadrózsabokorban, nefelejcsben énekelte a szerelmet, pacsirta hangjával zengte a szabadságot, eltűnt! További sorsáról a madár sem hozott hírt.

És jött a nagy temetési nap, amikor a költőt nem bocsátták virágkötéssel, selyem párnán a föld mélyibe, a hősöket nem ünnepélyes gyászzenével adták a közös sírba.

Móra Ferenc írja 1923-ban a Szegedi Naplóban:

„Szép volt Petőfi Sándor temetése, mert azt maga az Úr végezte, mint Mózesét, hogy földi szem ne lássa sírját, földi láb ne tapodja szent porait. Angyalaival ültetetteit följe pázsitot és vadvirágokat, talán tölgyet eredeztetett szívéből, talán vadrózsabokrot és csalogányokat rendelt síratójának és a felhőknek parancsolta meg, hogy harmatozzanak könnyeket följe minden júliusvég éjszakáján...

Köszövények érkeztek az esetleges szibériai életről, az „egy gondolat” fájó beteljesedéséről is. Ki tudja? A nagy „Orosz medve” az utolsó másfél században annyi magyar ember lelkét megalázta, festét meggyötörte, összeförte és el is nyelte. Ha a titok titok marad is, nem változtathat Petőfi Sándor emberi és költői emléken. Életét mindenképpen a Sors fejezte be.

Ami bizonyos, hogy Petőfi Sándor emberként és költőként 1849. július 31-én Segesváron eltűnt örökre.

Életének nagyszerű 26 esztendőjével kell rá emlékeznünk!

Gabi óvónéni

MEGHÍVÓ

AKI HALLJA (OLVASSA) ADJA ÁT!

Találkozót szervezünk, a korábbi években Csejten élők emlékére.

Több mint száz címre küldtük el az alábbi levelet, de ha valaki mégis kimaradt, - ami előfordulhat - vagy nem sikerült a címét megszerezni, kérjük értesítsék!

ENDRÓDIEK BARÁTI KÖRE

GYOMAENDRÓD

Damjanich u 15

MEGHÍVÓ

Tisztelettel és szeretettel köszöntjük a Csejti Tanyavilág egykori lakóit.

Mintegy 100 éve annak, hogy újra benépesült ez a vidék. Apáink és nagyapáink törték fel és tették termővé a csejti, varjasi, udvarnoki, rigalyosi, sziket.

Itt születünk, itt élünk, itt volt az otthonunk. A Sors szétszórta bennünket, de itt vannak a gyökereink, ide kötnek bennünket az emlékeink.

Szeretni ezt a földet, emléket hálás szívvel megőrizni, tisztelni őseink emléke előtt, ez a mi feladatunk és kötelességünk!

Ez a gondolat vezérelte az Endródiek Baráti Körét, amikor meghallgatta és felkarolta az e vidékről elszármazottak javallatait, kezdeményezte és a helyi önkormányzattal egyetértésben megteremtette a csejti tanyavilág emléket megőrkítő szerény emlékmű állításának feltételeit.

Az emlékmű a Csejtről elszármazottak lelkes kis csapata közreműködésével elkészült!

A volt Csejti iskola udvarán, az egykori országzászló helyén kerül felállításra.

Felavatását ez év augusztus 27-én (szombaton) tervezzük.

A Csejtről elszármazottak és a Baráti Kör tagjainak részvételével szervezendő baráti találkozó keretében.

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját a baráti találkozóra, az avató ünnepségre, és az ezt követő közös ebédre, emlékeinket felelevenítő baráti eszmecsereére.

Szeretnénk a csejti tanyavilág életéről egy képes albumot is összeállítani, és a következő találkozón átadni Önöknek.

Az album elkészítéséhez kérjük, hogy a megőrzött fotókat, bemutatóra érdemes vonatkozó dokumentumokat hozzák magukkal, vagy küldjék meg a szervező bizottságnak. Természetesen az átadott anyagot mindenkinek visszajuttatjuk.

Őszintén reméljük, hogy meghívásunknak eleget tudnak tenni és részt

vesznek az emlékünnepegyünkön, amit szíveskedjék vagy írásban, vagy telefonon augusztus 20-ig közölni.

A találkozó tervezett programját és a részvétellel kapcsolatos információt a túlóldalon ismertetjük.

Szeretettel várjuk Önöket, számítunk a találkozásunkra, a közös ünnepésre.

Baráti üdvözléssel a szervező bizottság nevében:
Ambrózi László, Buczkó Imre, Császárné Gyuricza Éva

PROGRAM ISMERTETŐ 2005. AUGUSZTUS 27. SZOMBAT

9-10³⁰-ig gyülekező a NAGYLAPOSI BIRKACSDÁNÁNÁL

10³⁰-kor csoportos indulás a volt csejti iskolához

(útvonal: Birkacsárdá;- régi mezőtúri út;- simai halom;- ványai út;- sűrűcsejti út;- Iványi tanya (helye);- Iskola út) A vonaton érkezőknek odavissza szállítási lehetőséget biztosítunk.

11.³⁰-12 Emlékmű avatás;

Himnusz

Megjelentek üdvözlése,

Ünnepi beszéd, Márton Gábor tanár úr,

Vers

Koszorúzás, emlékezés virágainak elhelyezése,

Szózat

12-vissza indulás az ebéd és baráti beszélgetés színhelyére a NAGYLAPOSI KÖZÖSSÉGI HÁZHÓZ

13- közös ebéd (térítés mentes)

Baráti beszélgetés

Emléklap átadása

Szervező bizottság tagjai:

Császárné Gyuricza Éva T/fax: 66-386-323; 06 30 29 73 571, Ambrózi László Ambrózi Mihály Buczkó Imre T: 06 30 924 25 09, Borsos János Vargáné Földvári Krisztina T: 66-285-427, Kertes Imréné T: 66-386-724 Márton Gábor Papp Imre A részvételi szándékot a fenti telefonszámok bármelyikén lehet jelezni. A fotókat, dokumentumokat BUCZKÓ IMRE, 2476 PÁZMÁND Fő út 119 címre kérjük küldeni. Szervező bizottság

Fiatalokról fiataloknak

„Erősen bízom benne, hogy a Sors még összehoz minket”

Ezekkel a szavakkal búcsúztak a 12. Magyarországi Mozgótábor résztvevői.

Idén a tizenkettedik alkalommal rendezte meg a Kandai Rákóczi Foundation a Magyarországi II. Rákóczi Ferenc Alapítvánnyal együtt a Kárpát Medencei fiatalok számára a nyári Mozgótábort.

A Történet már az 50-es évek elején kezdődött, amikor is a Kanadában élő magyarok elhatározták, hogy hasznára lesznek az „új hazának” és teljesítik az „Ohaza” iránti elkötelezettségüket is. Szövetségbe tömörültek.

1989 előtti években évről-évre 10 egyetemistát küldtek Magyarországra a magyar nyelv és kultúra tökéletesebb megismerésére.

Időközben a Szövetség Alapítványi formát vett fel és a célok is változtak. Megszületett a mozgótábor ötlete, ami első sorban Agkler Bélától és feleségétől, Papp Zsuzsától származott.

Történt ugyanis, hogy a házaspár a Kárpátjai útjuk során megtapasztalták, hogy az ott élő magyar gyerekek közül nagyon kevesen juthatnak el Magyarországra...

1994-ben a Kárpát medencéből 80 fiatalot hívtak meg Magyarországra. Több éven át keresték a kapcsolatot azokkal a magyar szervezetekkel, amelyek segíthetnek az ő elgondolásukat, a magyarországi programok megvalósítását. Először a Templomos Lovagrend, majd a Kecskeméti és Budapesti Piarista Gimnázium, majd a Miskolci Jezsuita Gimnázium kapcsolódott a tábor programjának szervezésébe és lebonyolításába. Bekapcsolódtak továbbá a tábor korábbi résztvevői, ők a leglelkesebb segítők közé tartoztak.

A tábor résztvevői is évről-évre szaporodtak, évente már 150 főre növekedett. Jöttek Erdélyből, a Felvidékről, Délvidékről, és Kárpátaljáról a fiatalok. A 150 gyerek három turnusban járta az országot forgószínpadszerűen, Rákóczi, Bethlen, Zrinyi tábornéven.

Már tavaly is eljutottak Gyomaendrődre, idén két tábor: a Rákóczi és a Bethlen tábor résztvevői töltötték egy éjszakát városunkban, a Bethlen Gábor Szakképző Is-

kola Kollégiumában kaptak szállást. Később este érkeztek, a Gyomai Jézus Szíve Templomba is betértek, ahol Timár atya vezetésével egy közös imában adtak hálát, és imádkoztak egy társukért is, akit az úton baleset ért. Ezt követően átmentek a kollégium étkezőjébe, ahol a vacsorát közös imával kezdték, és fejezték be. Itt a házigazda Ungvölgyi János ismertette az esti programot, és bemutatta a segítőt, Barta Mónikát, Szilágyi Krisztinát, Uhrin Zoltánt, Varjú Lászlót és Rafael Tibort.

A vacsora utáni közös beszélgetés során megkérdeztünk néhány fiatalat a táborról, az eddigi élményekről:

Pistyák István 20 éves:

Honnan jött, és hogy került kapcsolatba a táborral? Válaszként elmondta:

Felvidékről jött, és a Rákóczi Alapítvány pályázata útján került már 4 éve kapcsolatba a táborral. A pályázat 4 témában ad lehetőséget. Ebből egyet választ a pályázó, és csatolja az életrajzát is. Az a baj, hogy csak egyszer lehet pályázni. Ő szerencsére azok közé tartozik, akiket visszahívtak segíteni, így már csapatvezetőként 4 éve vehet részt.

Mit jelent számára a tábor? – Megismerhetem jobban a hazámat, eljuthatok olyan helyekre, ahová valószínű a tábor nélkül nem tudnék eljutni. Szomorú, hogy nem élhetek itt. A tábor évről-évre egyre több és jobb és gazdagabb élményeket ad.

Pap Lajos Attila Erdélyből:

Mi a véleményed a táborról? – Jobban megismerem a történelmem, és a látottak alapján büszkébb vagyok arra, hogy MAGYAR vagyok, és persze hazámra is, ahol nem élhetek, mert idegen földön kell élnünk. Azt nagyon sajnálom, hogy csak egyszer lehet pályázni, és jönni, szívesen jönnék többször is mert így még többet megtudhatnék a hazámról.

A december 5.-i Népszavazás eredményéről, ahol a kettős állampolgárságról is szó volt, mit gondolsz? – Őszintén megmondom, hogy megsértett. De szerintem nem én vagyok egyedül ezen az állásponton. Elszomorító volt a végeredmény. Ákik igennel szavaztak, lehettek volna többen is.

Papp Bernadett és Zeke Zsuzsanna Erdély:

Mi a véleményed a tábor szervezési munkájáról? – Igen szervezett a munka, a csapat összeállítás. Nagyon jó hogy a programok színesek, sok a látnivaló. Egyetlen dolog, ami kicsit fárasztó, a sok utazás, napi 5 óra, de a sok látnivalóért azért megéri. A hangulat hihetetlenül jó. *Szerinted miért jó ez a tábor? –* Egy életre szóló élményt ad ez a tábor. Amit odakint hallunk szóból, azt itt láthatjuk. Sokkal jobban és könnyebben meg lehet tanulni a magyar történelmet, és ami még nagyon fontos, életre szóló barátságok köttetnek itt. De azért néha elkap

minket is a honvágy a szülői ház után, hiszen sok a 17 nap távollét.

Később este a tábor fiataljai fáradtan tértek nyugovóra, hiszen kora reggel indultak tovább.

Utazásuk végén Budapesten a Dunán, a Rákóczi hajón tartották a mozgótábor résztvevőinek, segítőinek, pártfogóinak a búcsú ünnepséget, két óras hajóúton. Voltak ott Kanadából, Torontóból, és Magyarországról. Egy citerazzenekar, játéka, majd az Alapítvány vezetőjének köszöntője, a csoportok indulóinak éneke, néptánc bemutató, a segítőknél oklevelek átadása színesítette a hajóútát. Elmondták a szervezők, hogy a három csoport 4 napot töltött együtt Budapesten, Csillebércen. Az utolsó nap van a hajókirándulás, utána még Csillebércen a gyerekek színvonalas műsorral kedveskednek. A műsorból kicseng a határon túli élet, a hit a szeretet. Még a teremben is lehetett érezni Isten szeretetét, kegyelmét, egymás érzéseit, a Szentlélek erejét, és azt, hogy minden szív egyszerre dobbant a Himnuszok közös éneke alatt.

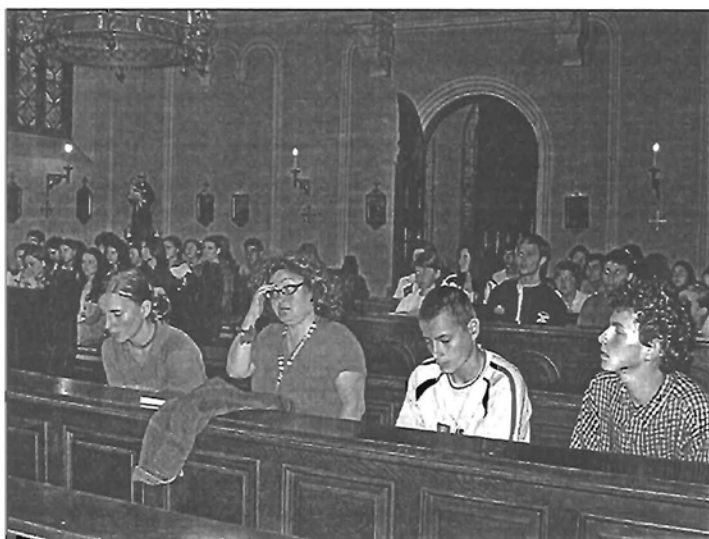
Befejezésül Aghlerné Papp Zsuzsa megköszönte a segítők munkáját, majd a tábor gyerekeihez szólt: „Látom szemetekben a könnyecskéket. Ezek a könnyek az öröm és a fájdalom könnyecskéi, mert két hét alatt testvéreként igaz barátokká váltatok. Lehet, hogy a határ elválaszt benneteket, de a baráti szívet átölelő szeretet minden határon átnyúlik.”

Az est hátralévő része énekléssel, beszélgetéssel telt el. Reggel a búcsúzás ideje volt, amitől mindenki előre félt. Folyt a könny, szinte mindenki sírt, így búcsúztak: „Erősen bízom benne, hogy a Sors összehoz még minket, nagyon szeretlek, hiányozni fogsz.”

Így ért véget a 12. Magyarországi Mozgótábor, amely biztos, hogy elérte a célját idén is.

Mi is ez cél? A magyar gyerekek, akik a határon túl élnek, ismerjék meg hazájukat, kultúrájukat, történelmüket. Magyarságuk, szülőföldjük tudatos vállalása, egymás megismerése, barátságok kötése, így mindenki valóban része lehet egy nagy közösségnek, egy nagy családnak, a magyarságnak.

Szilágyi Krisztina és Rafael Tibor

Prodalmi oldal

„Sohasem porladok el /
versek oltárába szöktem.

Pinczési Judit emlékezete

„Hányféle találkozás, Istenem,
/ együttlét, különválás, búcsúzás
/.../ a múlandó és múlhatatlan /
hányféle helycseréje! / -írja Pilinszky
János a Találkozások c. versében.

Találkozásokat sodor elém az idő.
Rácsodálkozó, szikrázó, felemelő,
megindító, maradandó találkozókat.
És párbeszédet. Valódi párbeszédet.

Az elsőt a nyolcvanas évek derekáról, amikor megismerkedtem a fiatalon elhunyt költőnő, Pinczési Judit műveivel. Láng volt az élet címmel akkor jelent meg válogatott és hátrahagyott verseinek gyűjteménye. Bár életében nem találkozhattam vele, de művein keresztül igazi, valódi párbeszéd indulhatott el, amolyan személyes-személytelen fokon lezajló dialógus költő és olvasója között.

Majd néhány évvel később... Ajka... Egy versmondó találkozó tereket szétfeszítő, időtlenbe emelő pillanatai... A versfolyamban Áprily, Nagy László, József Attila, Pinczési Judit... s a Csakazért sem című verse... A halál biztos tudatában ez a Csakazért sem egyfajta magatartást, morális magatartást jelöl. A test legyőzötése, a „másik part” közelsége, s a „vérző örtüzek” jelenléte, mind mutatják, csak idő kérdése, hogy „beleszője magát a végső nyugalomba.” Ez a vers az, amely elvezetett a költőnő Édesanyjához, aki gondozója hagyatékának, s maig a „láng örzője”. A tőle kapott hang és írott anyagból kaphattam még teljesebb képet pályafutásáról, költői létéről, s lett annak idején főiskolai szakdolgozatom témája.

Pinczési Judit élet 1947. október 1-jén Debrecenben indult. Budapesten érettségizett, majd az ELTE Bölcsészettudományi Karának olasz szakán végzett 1975-ben. A Rádió külső munkatársaként is dolgozott. Kortársai között találhatjuk: Baka Istvánt, Bari Károlyt, Nagy Gáspárt, Pintér Lajost, akik a hetvenes évek közepén jelentkeztek először műveikkel.

Pályakezdeséről a költőnő így vall: „Ha őszinte akarok lenni, akkor azt is elárulom, hogy először semmilyen szerencsével nem indultam, és ez engem nagyon megtört... és én akkor elhatároztam, hogy nem fogok többet írni. Ezt a szándékomat elmondtam Szabó Magdának, és erre ő azt mondta nekem, mivel nem ismeri verseimet, nem tud biztatni semmivel. És amikor elolvasta a verseket, akkor egyszerűen és fennköltén annyit mondott, hogy ezt már megejtette a fene, írni fogsz!”

Az első kötete a Szelidített tenger, melynek megjelenését a neves költő-példakép, Kormos István segítette. S hogy milyen is a Szelidített ten-

ger! Önfeléd szárnypórbálgatás, vidám csapongó költői játék, hiszen a mindenség megéneklése, versbeszédése, a tenger „megszelidítése” a cél. A természetben feloldódik, élőlényei teljesen azonosul. Gyermekként csodálkozik a világra, s próbálja helyzetét meghatározni. A valóság bemutatása helyett jobban izgatja az, ami a jelenségek mögött van. Szavai játékosak, távoli dolgokat helyez egymás mellé, s egy sajátosan szürreális világot épít fel. Alaphangja: az irónia és a groteszk. Ezek segítségével rajzolja, jeleníti meg a hazugságaival, képmutatásaival átszótt emberi világot. Költészetének „másik szintere” a természet, viszont a védelem és a védettség lehetőségét kínálja, amelyben nemcsak feloldódni, hanem megtisztulni is lehet.

1980-ban két kötete jelent meg: a Benedek király (gyermekversek) és a Kehely című.

A gyermekekről így vall: „Én nagyon nagy esélynek érzem a gyerekekkel való kapcsolatot. A költészet az embernek a gyerekkorában húz el a feje fölött. Én úgy érzem, minden lényeges az embernek a gyerekkorában történik meg, és utána minden tulajdonsága csak módosul. Nagyon nagy esély gyerekeknek írni. És Pinczési Judit valódi gyermekverseket írt, melyek szerves részét alkotják a felnőtt verseknek. Csodálatos képessége volt: a szó nemes értelmében gyermekként látta és láttatta a világot. Mestereinek: Weöresnek, Kormosnak, Devecserinek a hatása fellelhető ugyan de nem nyomja el a fiatal költő hangját.

A Kehely c. második felnőtt kötetének kulcsszavai ill. legfőbb motívumai: kehely, fény, szeretet, de már a csend, az idő, és a halál is. Még az első kötetben a „tenger megszelidítéséről”, azaz a külső és belső világ megszelidítésének szándékáról ír, addig ebben már felfedezhetjük a hazatalálás örömét is. Az irónia és a groteszk továbbra is jellemzője lírájának, de már áthelyeződik, s a betegség, a szenvedés elviselésében is segít.

A fény motívuma egész költészetében jelen van. Számára fényforrás lehet a szerelem, szeretet, barátság. A fény azonos a reménnyel, de fény lehet a költészetbe vetett hit is. Legerősebb indítást mégis a szeretet adja. Úgy érzi. Apollinaire elírta előle e gyönyörű sort: „Sírfelel: szeretni tudtam.” Vallomása a hűségről megrendítően szép: „Számomra minden él, nemcsak az emberek, hanem a tárgyak is, ha eltörök egy bögre, ez számomra haláleset.

Ha egy hosszú utazás után hazajövök és újra látom a fasort vagy a fákat az utcánkban, az számomra találkozás.”

1982-ben jelent meg a Lombja van a csöndnek c. kötete, s a költőnő nem sokkal később már halott.

E kötetben teljes mélységében bontakozik ki költészetének a csend, az idő, a halál vonzásában. Úgy érezhetjük, hogy az élet-halál párviadalában személyisége „legyőzött”, s a betegségtől meggyötört ember értelmével is felfogta, hogy „forog az éjféli szinpadán”, és nincs már ideje festett szavakra.”

A költészet csodája, a költészetbe vetett hite az utolsó lehetőség, melynek segítségével kimondhatja „a reszketés gödreire között / a Napot azért még felérem” és jelezheti minden sorával a „robbanásveszélyt”.

Mindent átszőnek az eddig csak érzékekben sejtett, távolból hangzó, de most már egyre közelebbnek és ismerősebbnek tűnő hangok. „Egy másik virradat” hangjai ezek, egy olyan világé, mely nem fogható fel emberi érzékkel.

Költői pályája hat évig tartott. Versei ma is itt élnek, velünk, bennünk, az olvasókban.

1982 nyarán, aug. 26-án váratlanul, rövid ideig tartó súlyos betegség következtében meghalt.

A pályatárs, Nagy Gáspár így búcsúzott tőle a Farkasréti Temetőben: „Búcsúzom Tőled a Magyar Írók Szövetsége nevében. Nemzedéktársaid, barátaid, a magyar költők nevében, akikkel mondjuk és hisszük soraidat: / „sohasem porladok el / versek oltárába szöktem.”

Isten veled!”

Polányi Éva

MÁSODSZOR

Mikor másodszor születtem,
csillagok sirtak helyettem.
Szel-szigony támadt, nevettem.
Gyöngyfolyó hívott. Követtem.

TEHERLETÉTEL

mikor meghal akit szeretsz
nem áll meg semmilyen szerkezet
átszivattyúz ezernyi ér
véred hőmpolyög leválik kezed

de kell is e szálló némaság
csontjába gyűjti azt ami ver
zörgéssel nyújtja át magát és
zokogásod nem fődí el.

SZERELMEM GYERE

Szerelmem figyelj most elmondom én
láng volt az élet és lomb a remény
mikor is volt! ez régen volt
hol várt a nap! Kezemben volt.

Hogy született fényem! szemedben élt
Kié volt arcom! tükörben is tiéd
s némaságom! hangoddal beszélt
mért szeretett álmod! melletted élt

Mint hajóúton az ár-apály
ringott és forgott a kéz a száj
s mikor megnyílt a tömör halál
hullámokon sodort tovább

Szerelmem gyere ez a nap az enyém
emlékezem: nem úgy gondoltam én
O doktor úr! Ki lehetne más!
és milyen lakás: ez villa-lakás!

Hol a bejárat! A medencére néz
a felfűzött álmod! szelencében ék
a hitvesi ágyad! Külön teremben rég
a csókod, a vágyad! csak emlékedben ég

Mint hajóúton az ár-apály
ringott és forgott a kéz a száj
s mikor megnyílt a tömör halál
hullámokon sodort tovább

Szerelmem figyelj mert elmondom én
láng volt az élet és lomb a remény
mennyi maradt! ennyi maradt
a föld fölött
s az ég alatt

HÁLAADÓ ÉNEK Drága jó anyámnak

Az én anyám, az én anyám
nemcsak jó, de csoda-szép is

az én anyám, az én anyám
megfényesít örök éjt is

az én anyám, az én anyám
félénk szívű, gyöngye asszony.

az én anyám, az én anyám
erős lelkű, bátor asszony

mikor a baj ága felver
s torkon mar a félelem, félelem

fizkörömmel, halk mosollyal
védi-övja, gyámoltítja,
kócos-bogás életem, életem.

Tűzbe-vízbe menne,
hogyha mondanám, mondanám,

sírni kell, oly nagyszerű, hogy
az én anyám, az én anyám.

Ízes Ízek

Augusztus

Fejessaláta székelyesen

2 fej salátát leveleire szedünk, jól megmossuk és konyharuhával jól leszárazoljuk. 2 dl tejjelbe 1 evőkanál olajat, tárkonyt, borsot és sót teszünk. A salátára öntve azonnal tálaljuk.

Seidl Ambrus

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása Fürdő Büfé bérlésére

Pályázat meghatározása: : bérllet, melynek tevékenysége lehet: büfé, gyorsétkező.....

Pályázati határidő: 2005. Augusztus 19. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye: Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft 5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2, Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma: tevékenység jellege, időtartama, bérlleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

A Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft pályázati felhívása üzlethelyiség bérlésére

Pályázat meghatározása: : bérllet, melynek tevékenysége lehet: pedikűr, fodrászat...

Pályázati határidő: 2005. Augusztus 19. 16⁰⁰

Pályázat benyújtásának helye: Gyomaendrődi Liget Fürdő Szolg. Kft 5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2, Ügyvezető ig. iroda

Pályázat tartalma: tevékenység jellege, időtartama, bérlleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

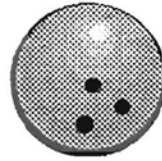
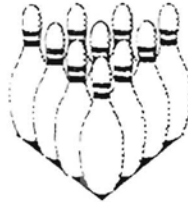
Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szervíz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanoszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

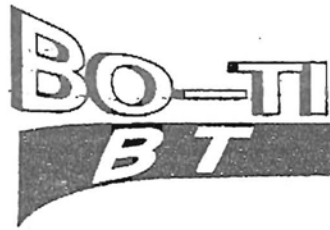

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálok, vacsorák, lakodalmak, díszbédéllel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-termelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

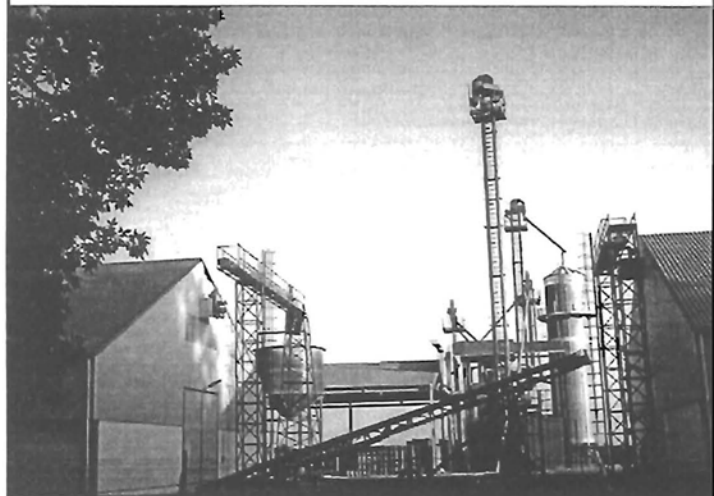
E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

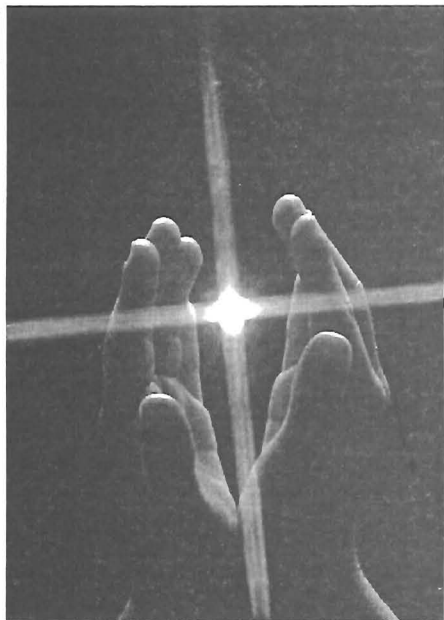
5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsálu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DÁVID IMRÉNÉ DINYA ANNA, aki a Sugár úton lakott, július 5-én 75 éves korában váratlanul befejezte földi pályáját. Gyászolják: fia és családja, nevelt unokája, gondozója és családja.

GELLAI ANDRÁS NÉ KULIK IRÉN, július 17-én, rövid, súlyos betegség után visszaadta lelkét teremtőjének. 81 éves volt. Gyászolják: unokái, unokavejei, és dédunokái.

HORNOK FERENC, aki Hunya, József A. u. 18 alatt élt, júl. 19-én 76 éves korában megtért Teremtő Urához.

Gyászolják: felesége, veje, fia, menyje, unokái és a rokonság

SZABÓ ZOLTÁN, aki Hunya, Vörösmarty u. 22. alatt élt, júl. 1-én 61 éves korában elhunyt.

Gyászolja: leánya, veje, unokái és a rokonság

SZILÁGYI BOLDIZSÁRNÉ GUBUZNAI ESZTER, aki Hunya, Dózsa u. 14. sz. alatt élt, júl. 17-én 82 évesen elhunyt.

Gyászolják: gyermekei, unokái és a rokonság

SZILÁGYI FERENC NÉ GIRICZ VERONIKA endrödi lakos, július 14-én, 78 éves korában hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei, unokái, testvére és családja.

TÍMÁR ILLÉS, volt hunyai lakos, aki Szent, Sima F. u. 14. alatt élt, júl. 5-én 84 évesen visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: felesége, fia és családja

TÍMÁR IMRÉNÉ DINYA MARGIT varrónő, aki korábban Endrődön a Tamási Áron utcában élt, július 6-án, hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. 89 éves volt. Debrecenben helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: lánya, veje, unokái, dédunokái, testvére és az ő családja, ismerősei.

TÍMÁR SÁNDORNÉ KRUCHIÓ MÁRIA június 26-án 98 korában rövid szenvedés után elment az élők sorából. Gyászolják: lányai, unokái, és dédunokái.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik drága halottunk, Szabó Zoltán temetésén Endrődön részt vettek, virágaikkal, részvétnyilvánítással

tásukkal enyhítették fájaldunkat.

Drága halottunk szívünkben örökké él. Fogadja be az Úr az Ő országába.

„Mikor a bánat árnya vetül ránk, és szeretetünk eltávoznak mellőlünk, abban bízunk, hogy a Menyeyi kertben újra kivirágoznak majd Isten örök ragyogásában.”

Gyászoló család

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálójának évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Lenti kép: Elsőáldozás 1964, Faragó atya közepén

Jobbra: Gyomai fiatal gazdaházaspár az 1900-as évek elején (id. Cs. Szabó Albert és Á. Nagy Mária). A zsinóros szűk magyar nadrágon kívül már minden öltözeti darab „polgári”.

GAZDAKALENDÁRIUM

KISASSZONY HAVA

Információ gazdálkodóknak

Aratás 2005

Tapasztalataim a Keselyös Kft.-ben

A Kft. rövid bemutatása

Paróczai József eligazítást tart

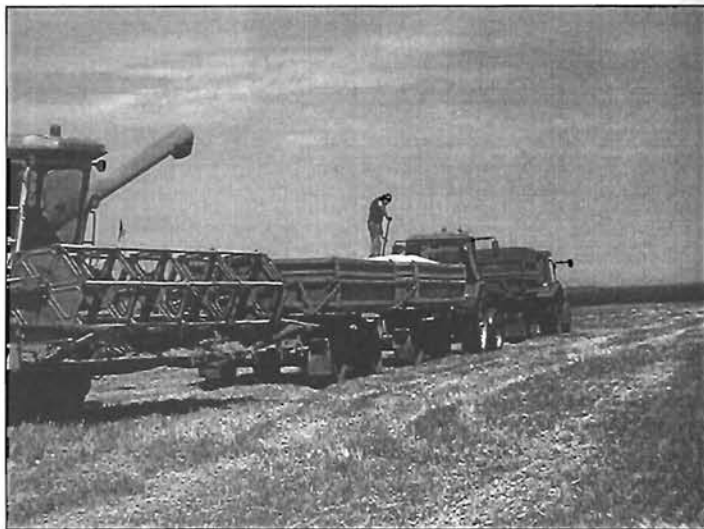
A Kft. szolgáltatással foglalkozik. Nem rendelkezik nagy földterületekkel, hanem a tagok földjeit műveli, de bérmunkát is vállal. A szomszédosan elhelyezkedő földterületeket egybefüggően kezeli, és azonos növénykultúrát termel rajta. Ez több szempontból is gazdaságos, mivel a gépekkel nem kell sokat vándorolni, és ezzel egyszerűbbé válik a talaj megművelése és a termés betakarítása, és így gazdaságosabb, és hatékonyabb a munka.

Jelenleg végéhez közelednek a betakarítási munkák. Ilyenkor a Kft. közös összefogásban van Ipacs József, és Anka Sándor vállalkozókkal, hogy ezzel is hatékonyabbá és gyorsabbá tegyék a betakarítást. Az aratás így nyolc kombájnnal történik, melyből öt a Kft. tulajdona. A kombájnnok összesen napi átlag 90-100 hektárt aratnak. A kombájnnokhoz megfelelő számú szállítójármű tartozik, melyek szervezettsége szintén megfelelő, így nincs fennakadás és a gépeknek nem kell az ürítés miatt állni.

Az aratás értékeléséről kérdeztem Paróczai József urat a Kft. ügyvezetőjét, aki elmondta, hogy elégedett az idei aratás menetével, de az időjárás és a mezei pocok okozta károk miatt a termésátlagokkal nem. A kedvezőtlen időjárás miatt az aratás kezdete kitolódott, így a repce aratását július 1-én tudták elkezdni, de a másnap leesett 56mm csapadék miatt néhány nap szünetet kellett tartaniuk. Repceből 270 hektárt arattak, a betakarítás ideje 4 nap volt és a termésátlag 3,1 tonna/hektár lett. Ezt követően a búza betakarításával folytatódtak a munkálatok, de az ekkor leesett 110mm csapadék miatt ez is tolódot. A területek 60%-án jég is volt, ez 10-12%-os kárt okozott. A mezei pocok kártétel is jelentős volt, mivel a vegetáció végéig károsított. A termésátlag 5,2 tonna/hektár, míg a sikértartalom változó, 30 alatti lett. A 750 hektár búza betakarítása 8 napig tartott.

A repcét Hunyán, a búzát Keselyösön szárították.

Az ügyvezető Úrtól megtudhattam még, hogy az idei ara-

Kombajnűrités

tás nem volt könnyű a kedvezőtlen út- és talajviszonyok miatt.

Ez a nyári gyakorlat számomra hasznos volt, mivel részt vehettem egy több géppel történő nagyon jól szervezett és hatékony betakarításban, ahol az emberek közti munkamorál nagyon jó volt, a gépek pedig fennakadás nélkül dolgoztak.

iff. Várfi András
egyetemi hallgató

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését és szállítását is vállalom:
PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON
növényvédő szakmérnök
Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.
Telefon: 06-70-385-8918

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ara: 150 Ft melléklettel

XII. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * **2005. szeptember**

Gyulay Endre püspök körlevele tanévkezdésre

Kedves Hívek! Kedves Szülők!

Megnyílnak az iskolák, folytatódik a gyerekek és a fiatalok felkészülése a felnőtt életre. Hogy mennyire fontos ez a felkészülés, azt az is bizonyítja, hogy törvény kötelezi a szülőket a kötelességük teljesítésére, sőt büntetés jár, ha ezt nem teljesítik. Így gondoskodik az állam és a társadalom a gyerekek jövőjéről. De minden gondos szülő magától is mindent megtesz, hogy gyermeke felnőve, minél jobban boldoguljon. Ezért a kötelező tananyagot kívül sokféle más külön órára is küldik. Ha valóban bírja a gyerek, jól teszik. Minél képzetesebb lesz, reméljük, annál jobban megállja majd a helyét felelős munkás életében.

Van azonban a szülőnek más kötelezettsége is. Sajnos erről sokszor megfeledkeznek. Nem elég a tudás ahhoz, hogy jól megállják a helyüket az életben. Becsületesnek, erkölcsösnek is kell lenni. Ehhez nyújt segítséget az Isten megismerése, akaratának elfogadása és teljesítése. Ehhez szeretnénk mi is segítséget nyújtani a hitoktatásokon.

Az evangéliumból két részt figyeljünk meg. Jézus fáradt volt. Az apostolok kímélni akarták. Pihenjen. Akkor édesanyák jöttek gyermekeikkel, az apostolok kíméletből nem akarták hozzá engedni őket, de mikor Jézus észrevette, megdorgálta apostolait. „Engedjétek hozzám a kicsinyeket, mert ilyeneké a mennyek országa.” Jézus ma is hívja a kicsiket, hogy jobban ismerjék meg mennyire szereti őket, ismerjék meg tanítását, csodáit, főleg szeretetének legnagyobb tet-

tét, értünk vállalt keresztthalálát, dicsőséges feltámadását. Higgyenek benne, szeressék őt és példája szerint rendezzék be életüket.

Fontos mindez kicsiny korban? Fel tudják fogni? Nem kell megvárni, amíg nagyvá nőnek és majd akkor, ha lesz kedvük, majd csatlakoznak Krisztushoz? Hogy tudnának igazán dönteni akkor, ha nem tudnának semmit még Jézusról, Istenről, Egyházzal. Csak ismerve tudják látni, mi az amihez, akihez köthetik életüket. Ha nézem a názáreti gyermek Jézust, azt látom, hogy 12 éves korban már úgy ismerte a Szentírást, hogy a

jeruzsálemi templomban öt kérdezőtől írástudók elcsodálkoztak feleletein. Ha ma megkérdeznék itt egy 12 éves gyermeket, főleg, ha itt lennének, vajon úgy felelnének-e, ha a hitgyszágokról kérdeznék őket, mint Jézus?

Mikor kereszteléshez jöttek a templomba, világosan megkérdezte a keresztelő pap: Mit kérsz az Isten Egyházától? Hitet - felelték. A hit mit ad neked? Örök életet, volt a válasz. Tehát nem elég csak a földi életre felkészíteni őket, anélkül, hogy az örök élet útjára is meg nem tanítanánk, el nem indítanánk őket. Ez Isten előtt komoly felelősség minden szülő és keresztülő számára. Igen a kereszteléskor Isten előtt megígérték, hogy keresztény módon fogják nevelni, ezért lehetett megkeresztelni is őket.

Hogy mennyire fontos a hitoktatás azzal is szeretném érzékeltetni, hogy a magyar törvények engedélyezik az iskolákban a többi fakultatív tárgy mellett a hittanórákat is. A felnőtt szülőknek kell látnia ezen oktatás életre és örök életre szóló fontosságát, és kell mérlegelniük, hogy a sok tantárgy mellett, mennyire fontos a hitoktatás, és hogy tudja beosztani fontosságát a gyerek idejébe.

Püspöki felelősségemnek teszek eleget a körlevellemmel és kérem, vegyék komolyan saját felelősségüket is, minden megkeresztelt gyermeket küldjenek el hitoktatásra. Mi pedig biztosítunk alkalmas nevelőket, hogy valóban a hitgyszágok és az erkölcsi törvények ismeretében készüljenek fel jövőjükre.

Seged, 2005. Szent István ünnepén

A VÍZ (VOLT) AZ ÚR!

Nem kímélte városunkat sem a ciklonnal tarkított zivataros esős idő. Augusztus 17-ére virradó éjszaka pár óra alatt mintegy 170 mm eső esett. Ezzel a rekord mennyiséggel a városban év elejétől mintegy 640 mm volt a csapadék. Ilyen mennyiségre emberemlékezet óta nem volt példa. Sajnos 170 építmény, lakóház és intézményi épület került a víz fogságába.

Kényszer kilakoltatásra is sor került, 140 ingatlan jelentősebben sérült. E sorscsapás érintettjei átvirrasztottuk az éjszakát, a víz fogságában, ami egyre csak hömpölygött, és szakadatlanul esett az eső. Még gumicsizmában sem lehetett egyes helyeken járni. Magunkra hagyottan éreztük magunkat mi, akik viszonylag abban a „szerencsés” helyzetben voltunk, hogy „csak” kívülről úszott a házunk, kertünk. Sajnos be kellett látnunk, hogy a segítséget oda kellett irányítani, ahol a víz már betört a lakásokba. Saját bőrünkön megtapasztaltuk, hogy ilyen és ehhez hasonló esetekben a katasztrófavédelem önkéntesekre milyen nagy szükség lenne. Ők lehetnének azok, akik szakszerűen tudnák, irányítani vagy csak nyugtatni a segítségre, tette kész lakosságot. Kétségbeesésünkben is józanul be kellett látni, hogy a katasztrófa védekezés is egy szakma! Laikusok nem kapkodhatnak, mert nagyobb kárt okozhatnak, mint hasznot. Az endrődi részen az Apponyi és Fő utcából a Csókási holtágban az átjárónál lévő kifolyót az önkéntes tűzoltók néhány lakos segítségével még az éjszaka folyamán a folyondártól és egyéb piszoktól megtisztították, aminek eredményeként ettől kezdve teljes erővel zúdult a víz a holtágba, hatása igen jelentős volt, amit hamar észlelhettünk.

Mindnyájunk nevében köszönetet mondunk azoknak, akik egész éjjel talpon voltak, és másnap is, ameddig szükség volt rá, és megpróbáltak segíteni a bajbajutottakon.

Most, hogy átmenetileg elmúlt a veszély (legalább is reméljük), jó lenne, ha a közhasznú munkásokkal szakmai felügyelet mellett még a tél beállta előtt lehetőleg minden árkot, átfolyót és kifolyót ki lehetne tisztítani. Jó lenne további katasztrófavédelmi szakembereket is kiképezni, és ellátni azokkal az ismeretekkel, amelyek ilyen, vagy ehhez hasonló helyzetben a bajbajutottaknak segítenek, és irányíthatják a segítőképző lakosságot is.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete rendkívüli ülést tartott 26-án, ahol jelen volt a megyei Katasztrófa-védelmi Igazgató is. A polgármester beszámolt a kritikus órákról, napokról, megköszönte a derekas helytállást. A képviselők is elmondták tapasztalataikat, aminek a lényege, hogy le kell vonni a konzekvenciát, a lakosságot folyamatosan tájékoztatni kell a kritikus helyzetben is, a kommunikáció nagyon fontos a szakszerű védekezés mellett. A város benyújtotta az ismert kárigényét a Vis-major alapra.

Az esőzések okozta katasztrófa-helyzet miatt elmaradt a városunkban Gyomaendrődön az augusztus 19-20-ra tervezett minden ünnepi program. Részen amiatt, hogy a tervezett ünnepség helyszíne, az endrődi liget is víz alatt volt napokig, így nagyon felázott a talaj, részben talán azért is, hogy sok embernek nem lett volna kedve mulatozni, a sok káresemény miatt. Az ünnepi szentmise természetesen nem maradt el.

Véget ért a Magyar Sziget

2005. augusztus 10., szerda 8:06

A szigetek évadja van, és van köztük egy, amelyik nemcsak szórakoztatni, hanem nevelni akar - alighanem arra, hogy: „Dunának, Oltnak egy a hangja.” Idén a Magyar Szigeten a nagyobb családból, a finnugor rokonságból is volt vendég, aki nagyobb önbizalomra bátorított.

Ez már az ötödik Magyar Sziget, és elmondhatom, hogy az elmúlt esztendőben bizonyították, hogy nagy igény van egy ilyen jellegű rendezvényre - mondta el a Magyar Rádióinak Toroczkai László főszerzője, a Hatvanégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom elnöke. Azért találtak ki, mert úgy láttuk, hogy miközben Magyarország Európában egyfajta fesztivál országgá válik, mindenféle fesztivál van, csak éppen kifejezetten a magyar kultúrával foglalkozó fesztivál nincs. A többi fesztivál kevesebbet ad az ide látogatóknak, mint ez a Magyar Sziget. Itt a jegy megvásárlásával nem pusztán szórakozásra, szórakoztatásra fizet be az ide látogató, hiszen itt egész nap neveljük, tanítjuk előadásokon, komoly szaktekintélyeken keresztül a látogatókat. Nagyon fontos plusz, hogy itt a Kárpát-medence minden pontjáról érkező magyarok találkozhatnak egymással. Olyan műhelycsapatok, sőt, kifejezetten szervezetek is kinőtték már magukat a Magyar Szigetről, amelynek tagjai valószínűleg máshol nem találkozhattak volna - mondjuk egy csángóföldi magyar fiatal és egy délvidéki vagy éppen felvidéki fiatal - máshol ilyen kötetlen körülmények között. Nem számít az ő állampolgársága, ahol senki nem kérdezi meg tőle, hogy most ő hogyhogy Romániából érkezett és tud magyarul, máshol, más rendezvényen erre nincs lehetősége.

- Mik a fő célkitűzések?

- Elsősorban, mint ahogy mondtam, nevelni, tanítani szeretnénk a fiatalokat, akik ide látogatnak. Örömmel számolhatok be arról, minden jel arra mutat, hogy azok a fiatalok, akik tizenéves korukban ide kijönnek, azok utána már pontosan tudni fogják, mit jelent magyarnak lenni, és tenni is akarnak a magyarságukért. Svéd és észt vendégeink lesznek. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy ők hogyan látják a magyarok helyzetét Európában és általában Európa helyzetét, Európa jövőjét.

- Mit tudnak külföldön Magyarországról és a magyarokról?

- Svédországban nem túl sok mindent tudnak Magyarországról, az iskolában pedig csak negatív dolgok hangoznak el az országról, mivel csak a második világháború eseményei kapcsán esik szó róla - közölte Tobias Göttlin, a Svéd Nemzeti Demokrata Párt tagja.

Tümö Kalvet, az Észt-Magyar Társaság elnökségi tagja, észt újságíró megtanult magyarul és különleges szempontok szerint tekint Magyarországra.

- Nemcsak mi, hanem majdnem az összes többi finnugor nép is felnéz Magyarországra, a magyarokra, mint a legnagyobb rokon népünkre - mondta Tümö Kalvet. Ugyanakkor nagyon meglepő, hogy itt Magyarországon nagyon kevés, vagy kicsi az emberek önbizalma, hogy megosztott a nemzet, és egyre kevesebb az olyan ember, aki nemzetben tud gondolkodni. Azaz kívülről nézve nagyon tűnik a nemzet, viszont belülről nézve enyhén szólva nem annyira, főképpen az önbizalomhiány miatt azt javasolnám, hogy a magyaroknak legyen több önhitük, önbizalmuk, mert végül is ez a sikernek a fő záloga.

- Mindenféleképpen a megkezdett úton haladunk tovább. Most egész héten Magyarországon, a Kárpát-medencében augusztus hónapban teljesen szokatlan időjárás viszonylagos között kellett megrendezni ezt a Magyar Szigetet, nagyon hideg volt, esett az eső is - folytatta Toroczkai László főszerzője. Ennek ellenére nem voltak kevesebben, mint a tavalyi Magyar Szigeten.

Évről évre a visszajelzések egyre pozitívabbak. Most már mi is tapasztaltabbak vagyunk, a szervezés is egyre jobb azt hiszem. Azt gondolom, hogy jó úton haladunk, és ezen az úton megyünk tovább.

Mályi Kovács Kriszta

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Kétezer pedagógust bocsátottak el az év első öt hónapjában. Mintegy ezer pedagógus vesztette el állását az év első felében egy tervezett, ám végül visszavont törvénymódosítás miatt - állítja a Pedagógusok Szakszervezete. A leépítések főként a fővárosi szakiskolákban okoztak gondot, ezek ugyanis a szak-szervezet szerint nem találnak megfelelő számú és szaktudású fiatal munkaerőt. A pedagógusok másik érdekvédelmi képviselője egy ilyen ügyben pert is indított - írja a Magyar Hírlap. A Pedagógusok Szakszervezetének elnöke egyetért a törvény eredeti céljával, hogy adjanak lehetőséget a fiatal tanároknak, és elismeri azt is, hogy az elbocsátások csak a tanárok elenyésző részét érintették. Csakhogy szerinte ez az ezer pedagógus főleg a speciális területeken dolgozó, idősebb fővárosi tanárok közül került ki, itt viszont amúgy sem elegendő az utánpótlás. "A fiatalok nem jönnek a hagyományos szakmákat oktató, például építészeti profilú szakiskolákba tanítani, és kevés a zeneoktató is" - mondta el Árok Antal.

Megmaradás kapuja Vecsés

A Duna Televízió kezdeményezésére a magyar történelmi egyházak június 4-én fél ötkor az egész Kárpát-medencében megszólaltatták a templomok harangjait. Így emlékeztek és emlékeztettek a 85 évvel ezelőtti történetekre. Vecsésen a trianoni békeszerződés tragédiájára válaszul és emlékeztetőül közadakozásból állították fel a megmaradás emlékművét. Az alkotást az áttelepült erdélyiek alapította Orbán Balázs Erdélyi Kör készítette. A 4 méter magas, 6 méter széles székelykapu erdélyi fafaragók munkája, melyet a helyi katolikus plébániatemplom kertjében állítottak fel a környékbeliek adományából összegyűlt több mint 700 ezer forintból. Az alkotók szándéka szerint a kapu emlékeztet, önvizsgálatra szólít, de mindenek előtt az elszakíthatatlan láncokkal összekapcsolt Magyarország képével az összetartozás érzését szeretné erősíteni a hazai és határon túli magyarok között.

Duna TV

Csak a bevándorlás csökkenti a népességfogyást. Közel 17 ezer fővel csökkent Magyarország népessége 2005 első négy hónapjában a múlt év ugyanezen időszakához viszonyítva - derül ki a KSH jelentéséből. A nemzetközi vándorlást figyelembe véve az ország lakossága mintegy 10 ezer fővel lett kevesebb. Közel azonos mértékű volt a születések és a halálozások számának emelkedése az év első hónapjában, a házasságkötések száma kismértékben nőtt. A népességfogyás mértéke lényegében megegyezett a 2004. január-áprilisban tapasztalattal - jelenti a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). Az előzetes adatok szerint 2005 első négy hónapjában több mint 8800 házasságot kötöttek, közel 31 700 gyermek született, és 48 500 lakos hunyt el. A házasságkötések száma kismértékben, mintegy 3 százalékkal emelkedett; ez 270-nel több esküvőt jelentett az előző évhez képest. A születések számában folytatódott az elmúlt év végén megindult emelkedés: 2005 első négy hónapjában 4,5 százalékkal, mintegy 1350 újszülöttel több jött világra, mint az előző év hasonló időszakában. A márciusi jelentős halálozási többletet követően áprilisban is többen haltak meg, mint egy évvel korábban. Ennek következményeként az első négy hónapi összes halálozás közel 3 százalékkal, 1370 fővel múlta felül az egy évvel korábbit.

A születések és a halálozások közel azonos számú emelkedése miatt a népességcsökkenés lényegében megegyezett az előző évvel. Ez számszerűen mintegy 16 800 fős csökkenést jelentett az év első négy hónapjában. A nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege következtében az ország lakossága ténylegesen ennél kisebb mértékben, mintegy tízezer fővel lett kevesebb. A népesség lélekszáma az időszak végén, a nemzetközi vándorlás becsült értékeit is figyelembe véve, 10 088 000 fő volt.

Kiállítás nyílik a Katona József Művelődési Házban szeptember 6-án 17 órakor.

PÉLI EMÓDI ETELKA ERDÉLYI TÉMÁJÚ FESTMÉNYEIT ÉS A MŰVÉSZNŐT Megyeriné Csapó Ildikó mutatja be. A kiállítás képei szeptember 19-ig láthatók ott.

HORGÁSZÉLMÉNY

Még a horgászok paradicsomában sem mindennapi igaz történetet mesél el a szerencsés horgász:

„Gyomaendrődön a Templom-zugi holtágra járok rendszeresen horgászni. Ez év július 24-én is oda mentem. Körülbelül 2 óra hosszáig vártam, hogy valami ráharapjon a csalira, amikor hirtelen „valami” elkezdte húzni a damilt. A bot meghajlott s elég nagy erővel tudtam csak megtartani. Harminc-negyven perces kimerítő fásztás után végre sikerült a csónakba húzni a 44,2 kg súlyú, 192 cm hosszú harcsát. Az élmény leírhatatlan!

Minden horgásztársamnak őszintén kívánom, hogy hasonló kellemesen izgasztó perceket éljen át.”

Uhrin Béla

Szomorú képet mutat a munkanélküliség ténye és statisztikája megyénkben, és ennek megfelelően városunkban is. Májusi adatok alapján városunkban a regisztrált munkanélküliek száma 802 fő volt, akiknek 82,4%-a fizikai, 17,6%-a szellemi. A regisztrált (bejelentett) munkanélküliek 30%-a (242 fő) szakképzetlen, 42%-a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik, szakiskolai végzettségű 1%. Szakközépiskolát a munkanélküliek 14,5% -a, gimnáziumot 6,6%-a, technikumot pedig 3,2%-a végzett. A térségben nyilvántartott PÁLYAKEZDŐ MUNKANÉLKÜLIEK TÖBBSÉGE - 64 FŐ - Gyomaendrődön él.

Augusztus 19-én két jelentős beruházás került átadásra városunkban Gyomaendrődön. Először a Mirhóhádi Idősek Otthona, amit a Belügyminisztérium bérlakás program pályázati alapja, valamint a Regionális Fejlesztés Operatív Programja támogatott. A beruházás összköltsége 180 millió forint volt, az intézmény 50 férőhelyes. (jelenleg még vannak szabad szobák!)

Az épület kívül-belül impozáns, színvonala megüti a 21. századi követelményeket. Az átadáson megjelent és avató, üdvözlő beszédet mondott Dr. Tóth Zoltán a Miniszterelnöki Hivatal kabinetfőnöke, aki itt volt az alapkövetélnél is.

Pál Béla a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára adta át a felújított és kibővített Kis Bálint Általános Iskola Hősök úti épületét. Az átadást követő ünnepségen meghívottak voltak a város azon vállalkozói, akik meghatározók a munkaerő foglalkoztatásban.

MEGHÍVÓ

A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének Gyomaendrődi csoport vezetősége tisztelettel és szeretettel

MEGHÍVJA ÖNÖKET

2005. SZEPTEMBER 24-ÉN 19 ÓRAI KEZDETTEL
a gyomaendrődi

Katona József Művelődési Házban megrendezésre kerülő
ÉVADZÁRÓ VACSORÁJÁRA

A vacsora 1200 forint; kétféle menüből áll:

Májgaluska leves- vegyes tál- petrezselymes burgonya - savanyúság - kenyér
Májgaluska leves- marhapörkölt- sósburgonya- savanyúság- kenyér

Jelentkezni lehet: 2005. szeptember 20-ig Csöke János csoportvezetőnél 285-942 telefonon, vagy minden kedd este 16-20 óra között a Mirhóhádi utcai Idősek Klubja klubtermében.

ZENE - TÁNC - TOMBOLA
Mindenkit szeretettel vár a Vezetőség

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Tímár Imre

1927-2005

A családi képen jobb hátsó részén látható Tímár Imre

1927. július 18-án született parasztszülők első gyermekeként. Édesapja: Tímár Imre, édesanyja: Tímár Eszter, akik Endrőd község csejti részén laktak, ott volt a tanyájuk, ahol gazdálkodtak.

Elemi iskoláját Csejten, a polgári iskolát Endrődön, a Szent Imre Polgári Fiúiskolában, nagymamája szigorú felügyelete mellett végezte. Katona idejét (1948-1950) a szegedi Orszáznádánál végezte.

A háború éveiben a családja nagyon szoros összetartással segítette azokat a rokonokat, akiknek hozzátartozóik elestek az orosz fronton, vagy hadifogságban szenvedtek.

Az ötvenes évek elején édesapjuk üldöztetése és bebörtönzése miatt ő vezette tovább a gazdaságot. A földek művelését öccsével, Mihállyal végezték, és a megélhetésükhöz bér munkát is kellett vállalniuk.

A család földjét elvették, tanyájukat államosították.

1953-ban feleségül vette Tímár Teréziát, egy év múlva megszületett leányuk Terike.

A szövetkezeti mozgalom kezdetén nappal a földeken dolgozott, este és szabadidejében a szövetkezet könyvelését végezte. Tanfolyamokra járt, majd Szeghalmon érettségizett a Közgazdasági Technikumban. A gyomai Új Élet Tsz, majd az endrődi Lenin Tsz főkönyvelőjeként dolgozott 27 éven át. Szakmai igényességétől vezérelve Budapesten közgazdász diplomát szerzett. Tudását a szarvasi főiskola óraadójaként adta tovább kollégáinak.

1986-ban nyugdíjba vonult, majd 10 éven át aktívan segítette veje vállalkozását.

45 évi házasság után, 1998-ban elvesztette feleségét, ez a szomorú esemény életében gyógyíthatatlan sebet ejtett.

1984-ben és 86-ban megszületettek rajongva szeretett unokái, akik ragaszkodásukkal bearanyozták idős éveit, s bízhattott abban, hogy szellemisége, emberi tartása bennük is élhet tovább. Gyermeke családján és rokonain kívül régi munkatársa, lelki jó barátja, Vera jelentette a támaszát életében.

Endrődhöz, a szülőföldhöz, felesége és szülei sírjához el-
téphetetlen szálak fűzték.

Megadatott neki, hogy családja nem látta elesetten, kiszolgáltatottan utolsó óráiban. Csendesesen megpihent augusztus 18-án, holtan találták.

Nyugodjon békében!

Tímár Mihály

Temetésén Márton Gábor tanár elmondta Ady Endre: Köszönöm, köszönöm, köszönöm című versét.

„Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Zavart lelkem mindent bevallott:
Te voltál mindig mindenben minden
Boldog szimatolásaimban,
Gyöngéd simogatásaimban
S éles, szomorú nézéseimben.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott
Hol éreztem az életemet
S hol dőltek, épültek az oltárok,
Köszönöm az énértem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sírást,
Köszönöm tört szívű édesanyámat
Fiatalságomat és bűneimet,
Köszönöm a kétséget a hitet,
A csókot és a betegséget.
Köszönöm hogy nem tartozom senkinek
Máznak, csupán néked, mindenért néked.
Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm,
S hogy te leszel a halál, köszönöm.”

Madizel

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/336-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára
a Keck Cég által gyártott
különböző cipőipari ragasztókat,
szerszám és talp lemosókat,
kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

AZ ENDRÓDI TANÍTÓK SZEREPE A TANYÁK ÉLETÉBEN

OKTATÁSÜGY ÉS NÉPTANÍTÓK A TANYÁKON ÉS KÜLTERÜLETEKEN A HUSZAS ÉVEKTŐL A KÖRZETESÍTÉSEKIG - Szakdolgozat (Részlet)

A tanyai iskolák a közösség házaivá lettek: a tanulás, a művelődés színhelye, de gyakran az istentisztelet is, ahová ígét hallgatni jár a nép. A tanyai tanító igazi „lámpásként” vezette a közösséget. Hatalmas tekintélye volt az emberek előtt. Tudásának becsülete volt, szavának súlya.

A negyvenes években az endródi tanyavilágban huszonhárom iskola és tizenegy olvasóköri működött az ott élő tanítók és a környékbeliek szervezésében. Az előzmények az 1920-as évekre nyúlnak vissza. Ekkor indult az ún. Közművelődési Esték sorozat, amelynek fő szervezője Koczás Sándor, a polgári iskola igazgatója volt, de a többi tanító és a község orvosai, Weisz doktor, Cseh doktor és Kovács doktor – a szegények orvosa – szintén kivették részüket a munkából. Még újság is megjelent 1920-1934-ig Endrőd és Vidéke címmel, amelybe a tanítók és az orvosok írtak legtöbbet a különféle ünnepi megemlékezésektől a történelmi vagy éppen egészségügyi ismeretterjesztő cikkeikig. A Közművelődési Esték előadásait a vetített előadások kivételével igyekeztek kivinni a tanyákra is, a vetítések pedig a tanyaik bejöttek a faluba sok-sok kilométerről is, nem sajnálva a fáradságot.

Lelekesek voltak a szervezők, de a tanyai fiatalok is, s mindig akadt önként ajánlkozó segítség is. A varjasi fiatalok színjátás körét a tanító segítségével például Szabenyi Sándor Kovács mester vezette. Hozzá szívesen járt a mindkét nembeli ifjúság. Felesége varrónő volt, s a tanyai lányokat szokás volt egy-egy téltre odaadni, hogy egy kicsit megtanuljanak varrni. Ezért a környékbeli fiúk is megjelentek. Nem volt nehéz megtalálni János vitézt, s az ő Julisját.

Álljon itt két visszaemlékezés a régi tanítókról, s a jóra, szépre fogékony tanyai fiatalok művelődéséről, szórakozásairól. Az emlékezéseket az Endródi Füzetek köteteiből válogattam: „Csejt, Varnyas, ez a rész vót a leggyengébb földje a falunak. És megéltünk

rajta, nem kértünk senkitű semmit. ... Megkerestük az életbe a szépséget, hogy legyen szép is. Népház épült Varnyason, a csejti iskola épült, a csejti kaszinó épült, vót rengeteg szórakozóhely. A Népházat úgy építettük fel, hogy alapító tag az lehetett, aki egy mázsa búza árát befizette. Varnyason szerdán, szombaton meg vasárnap vót hivatalos este a Körbe. A tanító is elgyütt minden este, hozott verseket, hozta az újságot. ... De addig ott se komázás, se biliárd nem vót, még az újságolvasás tartott. ... Vót egy szekrény, arra rá vót írva, Föld. Min. ajánd. Ebbe vót vagy ötven könyv, ezeket is olvasgatták, meg édesapám is vett minden évbe egy-két könyvet, a másik is, akkor behozták a Körbe, cserélgettek. Akkor biliárdoztak az emberek, kártyáztak, néha egy kis bor is előkerült, beszélgettek, majd éjfél felé, mikor mán eldöntötték a világ sorsát, mentek hazafelé” (Varjasi adatközlő emlékezése)

Csejten a legnagyobb hatású, s máig tisztelt tanítók a Lesnyicki testvérek, József és István voltak. Feleségeik, Fucsik Margit és Fucsik Klára szintén testvérek és pedagógusok voltak. Maguk is tanítottak, s mindenben segítettek férjeik munkáját. 1936-ban, az iskola fennállásának 100. évfordulójára nagy ünnepséget szerveztek. Levente gyakorlóteret, lödombot és az iskola elé a régi királyi címer három hegyét ábrázoló országzászló-talapatot építettek. „En olyan szerencsés vótam, hogy nekem Lesnyicki Jóska bácsi vót a tanítóm. Jó tanító vót, dacára annak, hogy sokszor kiporolt, de ez velejár. Sokat mesélt, vót vagy száz vers, amit megtanított. Ő szervezett ilyet, hogy országzászló avatás Csejten. Gyűttek ki az urak a kövesúton a Hunya Dénes tanyájáig. Mink meg odaig mentünk ki elejbük lóháton. A zászló a csejti iskolánál vót egy kis emelvényen. Majd oszt nemzeti ünnepeken Csejten is felhúzhatták a zászlót. ... Március 15-én mindég vót közös ünnepség, közös vacsora. (Csejti adatközlő emlékezése)

BULA TERÉZ

Egy világmegmozgató esemény történt Európában 2005. augusztusában Ifjúsági Világtalálkozó, Weltjugendtag 2005.

Az ifjúsági világtalálkozót még előző évben II. János Pál pápa hirdette meg kölni helyszínnel az ökumenizmus jegyében. Az Isten útjai kifürkészhetetlenek – a rendező ország öröme-re német származású pápa foglalta el az idén elhunyt II. János Pál főpásztori székét, így XVI. Benedek pápa köszöntötte a fiatalokat.

A rendezvényen úgy vettünk részt, mint 2000 éve, a kis Jézus jázsla elé járult Napkeleti bölcsek. S e gondolat köré fűzték fel a találkozó programjait és katekéziseit is, melyek 12 nap kint tartózkodást jelentett. A főcímdal (Vinimus adorare eum) szövege is a Megváltó születését mesélte el, mintegy iránymutatást adva.

A kondorosi Német-magyar Baráti Társaság összegyűjtötte a kint létünk fedezéséhez szükséges anyagiakat, így kilenced magammal fogadhattuk el a meghívást, Kondoros település testvérvárosa, Hanhofen által speyeri együttműködéssel.

Augusztus 1-jén indultunk Németországba, előtalálkozó néven Hanhofenben töltöttünk az első napokat. A következő hét programjai három fő helyszínen: Kölnben (Colonia), Bonn-ban és Düsseldorfban zajlottak. Mi az utóbbi városban kaptunk helyet speyeri csoporttal. (A legtöbb magyar csoport Bonn-ban volt, mert csak ott volt magyar nyelvű katekézis.) A ránk váró változatos programokat, információkat mindenki számára ajándékozott könyv tartalmazta, melyekből válogathattunk. Az egyházi rendezvé-

nyek mellett a városnézésre és közös játékokra is szántunk időt, amely során még jobban megismertük egymást-10 magyar és 4 német fiatal. Így már a szombati hosszú kb. 7 km-es Marienfeldre tartó zarándokút is jó kedéllyel telt el a nehéz csomagok és rossz idő ellenére, és eszünkbe jutatta, hogy Jézus mit érezhetett keresztje hordozásakor. A szombat esti vigilián láthattuk a pápát, ezen pillanatokban még inkább éreztük azt a kegyelmet, ami egész héten átkísért bennünket. A vasárnapi záró nagy Szentmisen feloldozást és áldást kaptunk a celebráló XVI. Benedek pápától, így lelkieken feltöltődve és örök élményekkel indultunk haza.

Bár Düsseldorfban és a nagy találkozóon Kölnben kis létszámban voltak magyarok, mégis jó érzés volt magyarnak lenni, ott igazán a szívünkben égett a hazaszeretet és a magyarságtudat a nemzeti zászlónk folyamatosa lobogtatásá-

nak erejével. Az a felismerés, hogy még nincs a világ elveszve, mintegy 1 millió fiatal zarándokolt ki Németországba a világ minden tájáról. – Jobb jövő reményét még inkább bizakodással fogadjuk ezután (akik részesei voltunk ennek a fantasztikus élménynek) még ha ez az út is nagyon nehéz lesz. Tudjuk, hogy főleg a fiatalokon, rajtunk múlik a jövő. Hálás vagyok az Istennek, hogy ilyen részvételi lehetőséget kaptam, és ott lehettem a hatezer magyar nyelvű fiatal között.

A következő ifjúsági világtalálkozó Sydneyben, Ausztráliában lesz.

Barta Mónika

Katolikus oldal

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 18 órákor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

szeptember 11-én és 25-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 18 órákor,
hétfőn reggel 8-kor.

Szombaton 18 órákor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 8.

(Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT
TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL
Dr. Toma Ferenc írása

A protestáns tanítás, a katolikus tanítás és a párbeszéd

Kálvin kritikáját különösen az a szerencsétlen megfogalmazás vívta ki: hogy a szentmisében „megisméltődik” Krisztus keresztáldozata. Erre vonatkozóan mondta Kálvin (s ez áll a ma is használt „heidelbergi hitvallásban”): hogy „a szentmise átkos bálványimádás”. Valójában már a Trentói Zsinat tisztázta, hogy Jézusnak csak egyetlen áldozata van, és a szentmisében titokzatosan az Ő áldozata jelenik meg, ebben: részesedünk. (A katolikusok e hitükben a Szentírásra hivatkoznak! Jézus az utolsó vacsorán ezt mondta: „Ez az én testem, amelyet értetek adok, ez az én vérem, amelyet értetek ontok!” Lk 22,19. Valahányszor ezt teszitek, az Úr halálát hirdettek, amíg el nem jön. 1Kor 11,26)

Örömmel látjuk, hogy protestáns testvéreink is hiszik, hogy az úrvacsora emlékeztet bennünket Krisztus végtelen szeretetére, s hogy általa lelkiileg, vagy a vétel pillanatában valóságosan is egyesülhetünk Jézussal. Mi még többet merünk hinni: Hogy a szentmisében valóságosan megjelenik az a Jézus, aki meghalt és feltámadt értünk (azaz megjelenik halálának és feltámadásának = áldozatának valósága). Továbbá hitünk szerint szeretete addig megy, hogy megtesz még egy lehetetlennek tűnő lépést: nemcsak kenyérré, táplálékká válik számunkra, hanem ebben a kenyérben köztünk is marad, az oltárainkon megőrzött Eukarisztiában. Azt viszont mi is valljuk, hogy ez az isteni kenyér és bor

csak azok számára lesz életető táplálék, akik hittel veszik azt (vö. 1Kor 11,27-30).

– A fenti összehasonlítással kapcsolatban még meg kell jegyeznünk:

A protestáns gyermekek, fiatalok a fent vázolt különbségeket tanulják a hittanórákon; noha e szembeállítások a reformáció korában fogalmazódtak meg, a katolikusok körében fellelhető szélsőségekkel szemben, a szélsőségeket kiélező viták hevében!

E megfogalmazások kritikus pontja az is, hogy:

– az átlag katolikus hívő ma e szembeállítások több tételéről kevéssé érti, hogy ezek mit jelentenek, mert az alapfokú katolikus hitoktatás kevés időt fordít arra, hogy ilyen – a katolikus teológia és gyakorlat szempontjából már részben túlhaladott – kérdésekkel foglalkozzon;

– amit pedig az átlag protestáns gondol ezek alapján a katolikusokról, az csak nagyon részlegesen felel meg a katolikus egyház jelen hitének, illetve a kérdések árnyaltságának.

– A mondottakkal kapcsolatban tudnunk kell arról, amire nemzetközi vallás-szociológiai kutatások is rámutatnak, hogy a katolikus egyház és hittankönyvei – a mai napig – kevesebb gondot fordítanak a katholicizmus ellen felhozott vádak tisztázására, mint amilyen tudatossággal törekednek a protestáns egyházak, s még inkább egyes kis egyházak és hittankönyveik, a katolikus egyház negatívumainak gyakran sarkított bemutatására. – A gyakorlatban

SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

3. szombat:	Nagy Szent Gergely pápa, egyháztanító
4. vasárnap:	Évközi 23. vasárnap
5. hétfő:	Kalkuttai Boldog Teréz szűz
7. szerda:	Szent Márk, István, Menyhért kassai vértanúk
8. csütörtök:	Kisboldogasszony
9. péntek:	Claver Szent Péter áldozópap
11. vasárnap:	Évközi 24. vasárnap
12. hétfő:	Szűz Mária szent neve
13. kedd:	Aranyszájú Szent János püspök
14. szerda:	A Szent Kereszt felmagasztalása
15. csütörtök:	A fájdalom Szűzanya
16. péntek:	Szent Kornél pápa, Szent Ciprián vértanúk
17. szombat:	Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
18. vasárnap:	Évközi 25. vasárnap
20. kedd:	Kim Taegon Szent András, Csoing Haszang Szent Pál és társaik, koreai vértanúk
21. szerda:	Szent Máté apostol és evangelista
23. péntek:	Pietrelcinai Szent Pio áldozópap
24. szombat:	Szent Gellért püspök vértanú
25. vasárnap:	Évközi 26. vasárnap
26. hétfő:	Szent Kozma és Damján vértanúk
27. kedd:	Páli Szent Vince áldozópap
28. szerda:	Szent Vencel vértanú
29. csütörtök:	Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
30. péntek:	Szent Jeromos

ezt az a katolikus tapasztalja meg, aki egy hitében képzett protestánsnal kapcsolatba kerül: mert rövidesen felfedezi, hogy az sok érvert tanult a katolikus egyház ellen, míg ő – a katolikus hittankönyvekből, illetve az igehirdetésből – inkább azokat az adatokat ismeri a protestantizmusról, amelyek a köztünk levő párbeszédet szolgálják. – Persze az igazsághoz tartozik, hogy az ellenreformációs írásoktól kezdve az újabb korig, azért a katolikus oldalon sem hiányoztak súlyosan egyoldalú szemléletek, előítéletek, megfogalmazások a reformáció egyházaival szemben, s a köz-tudatban ez ma is megtalálható.

Annál nagyobb örömmel láthatjuk, hogy az egyoldalúságok eltüntetésére ma mind a protestáns, mind a katolikus egyházban megvan a törekvés, pl. azért is, hogy hittankönyveinkben realisabb képet fessünk egymásról. E folyamatnak azonban még csak a kezdetén vagyunk. Ma ezért különösen is szükség van a „nép ökumenizmusára”, a plébániai-közösségi szinten való ökumenikus kapcsolatokra, amelyek által – a személyes kapcsolatokban – csökkenhetnek, tisztázódhatnak a teológiai vagy történelmi elő-ítéletek.

Számos teológiai kérdés van még, amelyek elválasztanak bennünket (pl. a papszentelés, a pápa fősége, az Eukarisztia értelmezése). Fontos tehát, hogy az ökumenikus teológiai párbeszéd haladjon előre. De az egységnek már most van egy nagy lehetősége, ami csak rajtunk, egymás iránti szeretetünkön múlik: Ha mi, ka-

tolikusok tanúságot teszünk arról, hogy Jézusra és az Ő Igéjére akarjuk építeni életünket, s ha egyúttal felfedezzük, hogy sok más keresztény egyházi közösséghez tartozó ismerősünk ugyancsak Jézusnak akarja átadni magát, és Isten Igéjére építi életét, akkor a legpontosabban – Jézusban és az Igében – már most megélhetjük azt az egységét, amelyre Jézus hívott bennünket. – Saját hibáink megvallása és egymás szépségeinek felfedezése közelebb visznek minket ehhez a célhoz.

Az egyházak történelmi feszültségeiről és háborúiról

A keresztény egyházak között számos feszültség, háborúskodás, kereszténytelen magatartás jelent meg a történelem folyamán. Ezek elemzésére nincs módunk. De amint jogos a katolikusok bocsánatkérése az egyházuk tagjai által elkövetett bűnök miatt, úgy tudnunk kell, hogy e bűnök nagymértékben kölcsönösök voltak.

Vegyük a reformációt követő vallásháborúk példáját. A róluk szóló híradásokban – amint a többi ehhez hasonlóban – fellelhetőek bizonyos egyoldalúságok. Ti. egyes egyházak gyakran, mind saját tagjaiknak (a hitoktatásban), mind a világnak, csak saját sérelmeiket panaszolják fel. Hazánkban az irodalom közvetítése által közismert pl. a 40 református prédikátor esete, akiket gályarabságra küldtek. Az igazsághoz tartozik, hogy az összes egyházak súlyosan vétettek e korban egymás ellen: és a katolikusoknak is volt több vértanúja – nemcsak a kassai vértanúk –, akik protestáns vérengzéseknek estek áldozatul.

A vallások közti háborúskodások eseményei közül minden egyháznak lehet felrónivalója a többivel szemben. – A keresztények közötti párbeszédet és az igazságot azonban inkább az szolgálja, ha felfedezzük saját hibáinkat, a másik egyház vétkeivel szemben pedig ugyanolyan megértéssel viseltetünk, amilyen megértést mi kérünk másoktól saját eleink vétkeinek megítélésében.

A zsidókérdés

A pápa szolgálata során több ízben is bocsánatot kért a zsidóságtól mindazért, amivel a katolikus egyház tagjai hozzájárultak a történelem folyamán az antiszemitizmushoz, illetve mindazon esetekért, amikor keresztények nem a krisztusi testvériség szellemében cselekedtek az Őszövetség népével szemben.

A pápa bocsánatkérése a zsidóság és a kereszténység kapcsolatának 2000 évére vonatkozik. E kapcsolatot tekintve itt is meg kell állapítani, hogy a kereszténység a maga társadalmi megjelenésében nem egy kérdésben átvette kora nem keresztény szemléletét. A kor elve ez volt: „egy nép (egy uralkodó), egy vallás.” Aki követi a nép (igaz) vallását, azt egyrészt a lehetséges eszközökkel ösztökélni kell arra, vagy ha ez nem sikerül, akkor legfeljebb másodrendű polgárként létezhet. (Ez a gondolat élt a reformáció korában is, az „akié a föld, azé a vallás” elvben. S az „egy nép, egy vallás” elvből következő vallási türelmetlenség ma is sújtja a keresztényeket, pl. általában az iszlám országokban, és – bár mérsékelt formában – a nem ortodoxokat Oroszországban.)

Már Nagy Konstantin, majd Jusztinus császár ennek az elvnek megfelelően határozta meg a zsidó vallást követők helyzetét a kereszténnyé lett Római Birodalomban, s a kereszténnyé váló európai népek, államok átvették ezt a gyakorlatot, így a zsidók bizonyos tisztségeket nem vállalhattak, számukra elkülönített helyen kellett lakniuk stb. Ilyen körülmények között a zsidóság egyes időszakokban békésen élhetett, máskor üldözéseknek volt kitéve. A zsidóellenességet koronként felszította, a „Krisztus-gyilkosság” vádja is. Máskor viszont (ez is a kép teljességéhez tartozik) a magas kamatra adott kölcsönök voltak az üldözések kiváltói; a zsidók ui. sok országban jogot kaptak a kereskedelemre, a pénz kamatra való kölcsönzésére (ami keresztényeknek tilos volt), s így

Adományvonal

– segítség a katolikus iskoláknak –

A költő nemzete és egyháza iránti felelősségérzetből fakadóan figyelmezteti kortársait és minket is:

Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

(Reményik Sándor)

Az utóbbi időben a katolikus óvodák és iskolák működése anyagi nehézségek miatt nehezebbé vált. A katolikus oktatási intézmények kevesebb támogatást kaptak, mint amennyi megillette volna őket. A felújítási és beruházási támogatásból pedig ki vannak zárva. Ezzel sérül az egyenlő finanszírozás és az esélyegyenlőség elve. 2005-ben a közüzemi díjak jelentős emelése miatt – változatlan állami finanszírozás mellett – a katolikus óvodák és iskolák még nehezebb helyzetbe fognak kerülni.

A katolikus oktatási intézmények fenntartásáért a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia rendkívül nagy erőfeszítéseket tesz, de azok jövője ennek ellenére nagy veszélyben forog. Új lehetőségeket keresünk óvodáink és iskoláink támogatására. Ezt a célt szolgálja a most bevezetésre került, emelt díjas adományvonal, amelynek száma:

06/81/31-32-33

s amely már hívható. Ez a szám egyaránt hívható vezetékes és mobil készülékről. Egy hívás díja 200 Ft. Ha valaki telefonkészülékéről nem tudja hívni ezt a számot, kérje szolgáltatójának ügyfélszolgálatát, ahol készséggel segítenek.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizalommal fordul minden jóakarató emberhez, hogy havonta legalább egy alkalommal hívja fel emelt díjas telefonvonalunkat, mert azal a katolikus iskolaügyet támogatja.

nagy vagyinhoz, befolyáshoz jutottak.

– A náci népiirtással kapcsolatban a pápa bocsánatot kért azért, hogy (illetve amennyiben) a keresztények között is megjelenő zsidóellenesség hozzájárult ahhoz a szemlélethez, amely a holokausztot eredményezte, továbbá hogy voltak olyan katolikusok, akik a nácizmus idején nem fordultak szembe a zsidóüldözéssel.

– A fasiszta zsidóüldözéssel kapcsolatban azzal is szokták vádolni az egyházat, hogy egyes országok (elsősorban Németország) keresztényei és főpapjai nem emelték fel eléggé és időben szavukat a nácizmus ellen.

– Tény, hogy voltak elsősorban német katolikusok, sőt főpapok is, akik a fasiszta kezdeti idejében kevésbé tartották veszélyesnek Hitlert (akinek tervei akkor még nem voltak annyira nyilvánvalóak), mint a kommunizmust – amelynek a Szovjetunióban megnyilvánult embertelensége, vallás- és népiirtása már ismert volt.

– Sajnos az is tény, hogy voltak olyan egyházi vezetők is, akik még akkor sem távolodtak el a fasiszta rendszertől, amikor nyilvánvalóvá kezdett válni annak embertelensége.

– De az is bizonyos, hogy a diktatúrák bukása és a történelmi tragédiák elmúlta után könnyű megállapítani, hogy ott mit kellett volna tenni. Az események közepette élőkől nem jogos olyan látásmódot elvárni, mint amilyenre egy tragédia bekövetkezése után szert teszünk.

Amint a kommunizmussal esetenként kollaboráló egyháziakról beszélni akkor lehet, ha szólunk azokról (s ők sokkal többen voltak), akik ellenálltak, illetve akiket üldöztek a kommunizmus vagy a nácizmus alatt.

(folytatjuk)

Szentelek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

CLAVER SZENT PÉTER

jezsuita misszionárius

Ünnepe: szeptember 9.
(Verdú, 1580. június 25
Cartagena, 1654. szeptember 8.)

Juan Pedro Claver 1580-ban született. Szülei egyszerű és jóra való, mélyen vallásos parasztok voltak. 1593-ban meghalt az anyja, s ő röviddel ezután megkezdte teológiai tanulmányait. Az első bevezetéseket a tudós vichi püspöktől, Pedro Jaimétől kapta; ő adta fel aztán neki a tonsúrát is. Ezt követően a barcelonai egyetemen tanult, majd 1602. augusztus 7-én felvételt kért a jezsuita rendbe. Két év múlva tette le fogadalmát, majd Mallorcára küldték. Az itteni kolostori évek alatt ismerkedett meg a kolostor kapusával, Rodrigex Szent Alfonzzal (1581-1617). Egész életére kihatással volt ez a találkozás az áldozatvállalás e nagy egyéniségével. Tanulmányai befejeztével 1610. április 15-én indult Amerikába, ahonnan aztán nem is tért vissza többé.

Mivel az indiánokat a törvény védte, a földesurak fekete rabszolgákat hoztak Afrikából. Rabszolga-kereskedelem addig is volt: az arabok a feketéket összefogták, és eladták őket a piacokon. Az embervadászat az amerikai kereslet következtében fokozódott. Egész vidékek néptelenedtek el Afrikában. Az összefogdosott négereket embertelen körülmények között zsúfolták össze a hajókon. Az amerikai parton (Kolumbia Cartagena nevű városkában) Klaver Szent Péter keresztény szeretettel vette gondjaiba őket. Pedro Claver egy volt a sok misszionárius között. Megjelenése azonban különleges jelentőségűvé vált hősies alázatossága, felebaráti szeretete és ama cél által, amelyet ez a misszió tűzött maga elé: hogy az Evangéliumot hirdesse a néger rabszolgák között.

Amikor látta a négernek testi-lelki nyomorát, nekik szentelte az életét. Fogadalmat tett, hogy a NÉGEREK RAB-

SZOLGÁJA lesz.

Ahogy a kikötőbe érkezett egy szállítmány néger tolmácsával a hajóra sietett. Az éhezőknek enni, a szomjazóknak inni adott. A betegek külön gondja volt. Ha tovább szállításuk előtt maradt még idő, a kereszténységben oktatta őket. Akit megkeresztelt, annak érmeckét akasztott a nyakába. Amennyire tehetette, továbbra is figyelemmel kísérte védeceit, hogy emberibbé tegye sorsukat.

34 éven át folytatta ezt a munkát, 30000 négeret keresztelt meg. Ennek a férfinak az alakja, aki maga a legnagyobb szegénységben élt, kitörölhetetlenül belevésődött az odaérkező feketék mindegyikébe. Mindezekon kívül törődött a foglyokkal és az inkvizíció foglyaival is. Egészen különleges módon szentelte magát azoknak, akik eretnkségbe estek, vagy az iszlám hívei lettek. Élete vége felé alig aludt, vezeklő gyakorlatokat végzett vagy szemlélődött. Misztikus volt, de egyben a négernek apostola lett. 1651-ben betegeskedni kezdett, le kellett mondania apostoli tevékenységéről. Amikor bénultan és fájdalom között feküdt, önmagát és szenvedését áldozatul ajánlotta fel testvéreiért.

1654. szeptember 7-én végigfutott a hír a városon, hogy haldoklik a szent. Hatalmas embertömeg gyűlt a halálos ágya köré: szerzetesek és szerzetesnők, a püspök, gazdagok, szegények, rabszolgák és gyermekek. 1654. szeptember 8-án halt meg Claver Péter.

1850. június 20-án avatták boldoggá, 1888. január 15-én -tanítójával, Rodrigex Szent Alfonzzal együtt- XIII. Leó pápa szentté avatta. 1896. július 7-én, pedig ugyanez a pápa az egész néger misszió védőszentjévé tette.

A legenda szerint Mallorca szigetén a rendház nyolcvan éves kapusa előre megmondta élete jövőendő eseményeit.

A Klaver Szent Péter Művek az egész világot behálózó missziós társulat, ez ápolja emlékét Őt magát leginkább jezsuiták ruhájában, körülötte térdeplő fekete rabszolgákkal - akiket keresztel- ábrázolják.

SPORT

A Gyomaendrői VSE (a volt Barátság SE) 2005-2006-os megyei I. osztályú bajnokságára megkezdte a felkészülést. Az NB III-ból kiesett csapat együtt maradt! Távozó egyedül csak Bende volt. Új játékosok: Nagy Mihály, Csejtei János, Liptóczy János.

A fiatal hazai csapat célkitűzése: a 18 csapatos bajnokság közép mezőnyébe tartozni.

A felkészülés biztató volt. Előkészületi mérkőzéseken a következő eredményeket értük el:

Barátság SE - Mezőtúr: 3:3
Góllövők: Tóth, Bende, Kővágó.

- Barátság SE - Szarvas: 3:6
Góllövők: Kővágó, Gellai 2

Barátság SE - Dévaványa:
1:0 Góllövő: Beinschróth 11

Körösladány - Barátság SE:
2:3 Góllövők: Matus, Beinschróth

Barátság SE - Körösladány:
1:0 Góllövő: Kurilla

Barátság SE - Békésszentandrás 3:0
Góllövő: Matus, Beinschróth 2

Bajnoki forduló nyitányán azonban nem született győzelem fiatal csapatunk megtorpant. Békésszentandrás 2 pontrúgásból 2:0-ra nyert.

II. forduló: Magyarbánhegyes vendég-szerepelt Endrődön, a végeredmény: 1:1
Góllövő: Lipták.

III. forduló: Dévaványán sajnos nem sikerült pontot szereznünk. 1:0-ra kikapott a csapat. Balszerencsés vereség volt, de a csapatot talán összerázta a kudarc és az elkövetkező hetekben több örömet tudunk majd szerezni szurkolóinknak és természetesen önmagunknak is.

Megyei I.o. keret:
Kapusok: Hanyecz István, Gyuricza

Máté
Hátvédek: Démusz Zsolt, Uhrin Tamás, Tímár Attila, Nagy Mihály, Alt Zsolt, Rafael Henrik.

Középpályások: Hornok Zoltán, Matus Pál, Tóth csaba, Csejtei János, Kurilla Zoltán, Orovecz Róbert.

Csatárok: Gellai Imre, Lipták János, Beinschróth Zsolt, Kővágó Zsolt, Farkasinszki László

A csapat háztjáról még annyit sikerült megtudni, hogy szép számmal akadtak önként adományozók, akik anyagikban hozzájárultak ahhoz, hogy az amúgy igen

széreny keretekkel rendelkező fiatal csapatnak a megfelelő anyagi háttérrel biztosítani tudja a vezetőség. Ezért köszönet mindenkinek, akit illet.

Pelyva Miklós edző

Augusztus 20. Gyomaendrőd VSE - Magyarbánhegyes: 1:1 (1:0)

A hazai fiatalok meglepték a vendégeket. A gólon kívül számos helyzetet teremtettek, kapufát is lőttek. Szünet után kiegyenlített játék, felváltva akadtak helyzetek.

Gól: Lipták a 4. perc, egyenlítés a 70. percben.

Jó: Démusz, Tímár, Gellai, Kurilla.

Pelyva: rengeteg helyzetet hagytunk ki. Igazságos döntetlen.

Oroszázi Vasas - Gyomaendrőd FC: 2:2 (1:1)

A bajnokságnál magasabb színvonal. Kétszer egyenlítették a vendégek. Igazságos döntetlen.

Gól: Werle, Toldi.

Jó: Tanács, Dinya, Werle, Hunya.

Tabella: Megyei I. o.

6. Gyomaendrőd FC 1,1, - 4:2 4 pont
14. Gyomaendrőd VSE - 1,1, -1:3 1 pont.

Jön a génkezelt kukorica

MNO Az Európai Unió engedélyezte az egyik, genetikailag módosított kukoricafajta importját. A döntés szerint az amerikai, MON 863-as jelű kukoricát az unió területén a jövőben takarmányként használni lehet ugyan, de a termesztésbe nem lehet bevonni. A szállítások megkezdése előtt újabb engedélyezési eljárás indul: ennek során arról döntenek majd, hogy engedélyezik-e ugyanennek a kukoricafajtának a felhasználását élelmiszerekben is. A zöldcsoportok bírálták az unió döntését. A MON 863 kukoricát, amely ellenálló a gyökerét károsító féreggel szemben, az Egyesült Államokban 2003 óta termesztik.

radio.hu

Lovas István:

Megvesztegetik a génkezelt kukorica támogatóit?

2005. június 13 MNO

Lovas István: Az „agrarmélytorok” ezután elmondta, hogy a tiltó törvény már

a közeljövőben nagy nyomásnak lehet kitéve, ugyanis 11 milliárd (nem elírás: milliárd) forint összegű „jégtörő” közeledik a magyarországi törvényi befagyasztás jégének széttörésére.

E cikk elsőrendű feladata így elsősorban az, hogy az olvasók és szakemberek figyelmét felhívja: árgus szemekkel figyeljék, vajon a jövőben ki vagy kik gyakorolnak finom, illetve kevésbé finom nyomást és lobbitevékenységet annak érdekében, hogy a termék magyarországi importtilalmát megszüntessék.

(Magyar Nemzet, 2005. június 13.)

Feiláldozható-e az egészség a profitért?

Itthon nemet mondtak a génkezelt kukoricára. 2005. június 13. (5. oldal)

Lovas István (Brüsszel) „A génkezelt kukoricában gazdag táplálékkal etetett

patkányok belső szerveiben fejlődési rendellenességet fedeztek fel; változások következtek be vérükben, ami azt a félelmet keltette, hogy az emberek egészségét a génkezelt élelmiszer befolyásolhatja.” (Independent, 2005. május 22.)

A független brit lap vasárnapi kiadásának cikkét Geoffrey Lean, a környezetvédelmi rovat szerkesztője írta. A lap tudomására jutott ugyanis, hogy a génkezelt élelmiszert gyártó amerikai Monsanto óriáscég által végzett kísérletek a génkezelt Monsanto-termékkel táplált patkányok veséjében és vérében változásokat okozott. A bizalmasan kezelt, 1139 oldal terjedelmű kutatási jelentésből az is kiderült, hogy ezeket az egészségi problémákat nem figyelték meg azon rágcsálóknál, amelyeket a kutatási projektben normál élelmiszerral tápláltak. (Figyelmeztet az „agrarmélytorok”.

Ami árt a patkánynak, árt az embernek is. Mindenható bioipar?)

Amit Isten egybekötött...

Sárosi József és Kovásznai Klára augusztus 30-án az endrődi templomban esküvel is megerősítették az egymás iránt érzett szeretetüket és hűségüket. Isten teljesítse be azt a jót, amit bennük elkezdett.

Frey Mihály és Giricz Klára augusztus 6-án Isten és ember előtt is egybekötötték életüket az endrődi templomban. Közös életüket kísérje öröm, boldogság, Isten áldása!

Enadród néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Varjú István neje Smiri Mária

Pál (szül: 1802. 05. 28.) Imre (szül: 1804. 10. 30.) János (szül: 1807. 06. 14.) Mátyás (szül: 1813. 02. 22.) Márton (szül: 1815. 10. 12.)

Varjú István (1772-1826) testamentuma

„1. Házát tanyájával együtt adja egyenlő joggal István, Pál és Imre fiainak, amelyből Mátyás és Márton fiainak semmi jussuk nem lesz.

2. Ezen ház tanya mellett van 4 és ~ fertály föld, erre nézve, ha a Nagyságos Földesuraság megengedné, azaz szándéka volna, hogy István, Pál és Imre fejenként egy, Mátyás pedig Mártonnal másfél fertály föld használatába jutnának.

3. Az ügynevezett bánom kertek között lévő szőlőjének birtokába István, Pál és Imre egyenlő jussal lépjenek, az öreg szőlő pedig egészen Mátyás és Márton fiait fogják illetni, mely szőlőt ezeknek felnevelkedéséig a fent említett fiai munkálni, s abból öt részt addig közhaszonra fordítani legyenek kötelesek.

4. A vagyon öszvesen 20 db. Szarvasmarhája, 14 db. Lova és 70 db. Juha, azaz hetven db. Juha, mostanába ezen számos jószág négy részre oszlasson, úgy, hogy István és Pál egy, Imre egy, Mátyás, Mártonnal együtt egy részt kapjanak, amely részt nékiek a testvérei, amidőn maguk szárnyára kelnek tartoznak kiadni.

5. Vagyon 3 vasas, két fakó, összesen öt kocsija és egy szekere, ezek legyenek István, Pál és Imre fiaié, az hogy annak idejében Mátyás és Márton testvéreknek egy jó vasas kocsit adni legyenek kötelesek.

6. István, Pál és Imre fiainak fejenként 100 azaz száz forintokat váltó cé, mely sommát 300 forintokban nála halála

után megtalálni azonban.

7. Mátyás és Márton fiainak testál még 400 azaz négyszáz forintokat váltó cé, mely sommát ezen alkalmatossággal kézpénzben a jelenlevő árvák tutorának által is adott azon kéréssel, hogy ezt számadásba venni, s gyarapodás végett kiadni venné gondjába.

8. István, Pál és Imre tartozni fognak Mátyás és Márton testvéreiket illő módon felnevelni, s a tőke gazdaságból ki-házasítani.

9. Ha Mátyás vagy Márton mesterség tanulására szándékoznának, s kívánnak azok lenni, őket attól testvérei el ne fogják, sőt abban gyámolítsák, s közösségből ideire felszabadítván szabadon bocsájtásuk.

10. a 7. szám alatt Mátyás és Márton fiainak hagyott 400 forintokra nézve elrendeli, valamint más ezeknek testált vagyionokra nézve is, hogy ha ezek közül valamelyik meghalozna nevendék nőtlen korába mindenkor a kettő közül az előt illesse a megholtak vagyona és része a többi testvérei, abból semmi just nem formálnak.

Sig. Enadród, 27. auguszt 1826.

Salacz József nótárius által

Készült: Farkas István
Gácsai Imre esküdtek
Vaszkó István árvák tutora
jelenlétében

Elhaltak: neje Smiri Mária
1823. ápr. 14.
Varjú István
1826. szept. 9.”

Pásztortalálkozó Balán

Szeptember harmadikán, szombaton Enadród-Közsegbalán összegyűltek a területen valamikor legeltető pásztorok és a néprajzkutatók, hogy felidézzék a korábban virágzó pásztorkultúrát. Póhalomig személygépkocsival, majd onnan Balára - a területen még mindig a hagyományos gazdálkodást folytató pásztor - Elek András lovas kocsival vitte ki a kis társaságot. Az út ma is oly nehéz ezen a területen, mint valamikor, de az öreg pásztorok meghatódva zötyögtek az úttalan utakon. Márki Imre, Timár Béla, Debreceni Elek juhászok, Szarka István gulyás és Uhrin Pál csikós jött el a régiek közül. Kun Béla és Kun Zsigmond, akiknek édesapjuk juhász volt is eljöttek felidézni gyermekkoruk szép emlékeit. Enadród-Közsegbalán Kiszely Béla gulyás szálláshelyén táboroztunk le, ahol ízletes birkapörkölt várta vendégeket. A pörkölt elkészítéséért és a barátságos fogadtatásért ezúton is szeretnék köszönetet mondani Turcsányi Miklósnak és Kiszely Bélának. Az ebéd után kis kirándulást tettünk Geist- és Csudabalára. Tisztelettel emlékeztünk Puskás László solymászra az emlékének állított kopjafánál a Geist-erdő mellett. Csudabalán sajnos a kastélynak, a magtárnak és az iskolának csak a lebontott helyét tudtuk megnézni.

Közben a gyűjtésen résztvevő kutatók, Nagy László (Sárréti Múzeum), Kolozsvári István (Debreceni Egyetem), Dr. Dénes Zoltán (Debreceni Egyetem), Kunkovác László fotóművész-etnofotográfus, valamint Domkó Rebeka, Nagy Zsuzsa, Kiri Edit, Horváth László és Kovács László Erik néprajz szakos hallgatók serényen jegyezték fel a pásztorokból feltörő emlékeket. A kis összefüvetelre a környező tanyákból és juhászatokból is ellátogattak, és kapcsolódtak be a terület bemutatásába. A vidék ma is gyönyörű csak sajnos elvadult - jegyezték meg a pásztorok - „kevés idekinn a jószág.”

Ez a kis kirándulás csak kezdete a Balai néprajzi kutatásnak. A munkában több intézmény és magánkutató is

képviselteti magát. A munka folyik tovább a kutatók íróasztalánál és reméljük a eredményekről, olvashatunk, majd hamarosan néhány cikket, valamely tudományos szaklapban.

Szonda István

Uhrin Pál és Elek András pásztorok

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * 2005. szeptember

szeptemberi - csejti - melléklet

Volt egyszer egy tanyavilág

CSEJT

„Valósággal nyűgbe ver valami különös érzés, amelyhez hasonlót soha semmi nem ébresztett bennem, csak a föld, ahol ringott bölcsőm!”

...„És nem tehetünk egyebet: Hordjuk ezt az örökös, láthatatlan bilincset, mely egymagában is elég volna arra, hogy az ember szabad soha ne lehessen. S még úgy a legjobb, ha megadással hordjuk és rozsdáit magunk takarítjuk, mert aki lázadva összetöri ezt a kelyhet (azaz a hon-szeretetét), a hegyeket teszi egyenlővé a sík földdel, hogy zugot magának sehol ne találhasson...”

A Tamási Áron által megfogalmazott és leírt gondolatok jegyében jött létre az a szervező bizottság, aminek munkája eredményeként 2005. augusztus 27-én a csejti tanyavilág, az ott élők emlékét megőrkítő emlékmű avató ünnepség volt Csejten...

Az ünnepségre szívesen és örömmel, az időjárás viszonyaitól is dacolva jöttek az itthon élők, de eljöttek sokan vidékről is. Biztosan összegyűltünk 220-230-an.

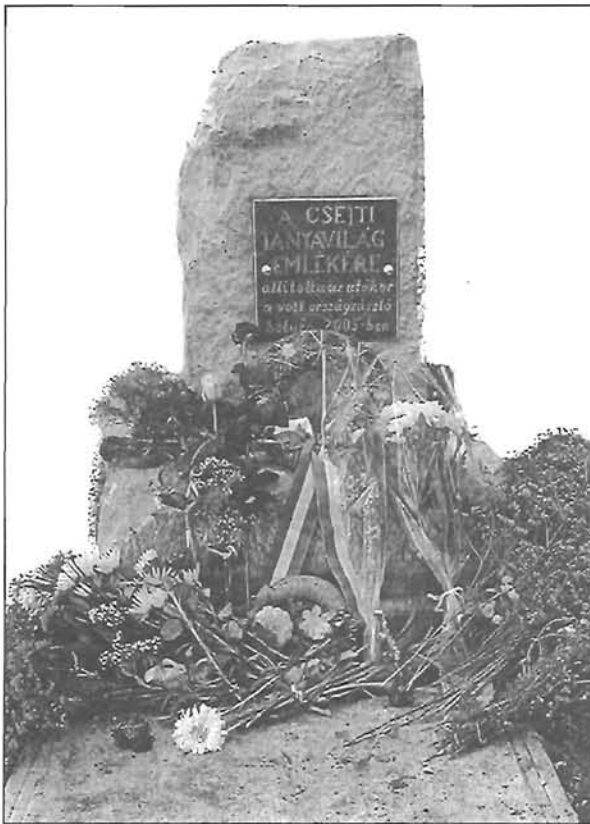
Az ünnepség előtti napok nemcsak az előkészítő munkái miatt jelentettek nagy izgalmat mindnyájunknak. Ezekben a napokban néha itéletidő járta végig egész Európát, városunkat is elérte. Városunkban annyi eső esett egy nap, mint korábbi években 1-2 hónap alatt. Nagy volt a sár még a városban is, hát még ott kint a tanyán? Tele voltunk kételyekkel, hogy jutunk ki; a sáros dűlő utakon könnyen elakadhatunk stb.... Többekben megfogalmazódott hogy el kellene halasztani az ünnepséget, de azonnal jelentkezett a következő probléma: hogyan adjuk hírül ezt a közel 200 jelentkezőnek? Egy-két nappal az ünnepség előtt?

A vadásztársaságok is segítettek, terepjáró kocsikat adtak kölcsön, amit traktorokkal lehet vontatni.

Sikerült! Az időjárás sem nem fogott ki rajtunk!

Az ünnepséget megtartottuk. Az ott elhangzott emlékezéseket részletesen leírjuk, hogy olvasóink is átélhessék a meghatóan szép gondolatok olvasásakor azt a fájó érzést, ami oly sokunkban megfogalmazódott: Miért kellett eltűnnie a magyar tanyavilágnak, miért kellett tönkre tenni, széjjelszórni a magyar paraszt családokat?

Igen jól tudta ezt az akkori megszálló, és őket kiszolgáló hazai hatalom, hogy a magyar parasztság történelme során a legsötétebb időben is megőrizte, és továbbadta a magyarság életének értékeit, hagyományait. Ezért akarták elpusztítani a magyar parasztvilágot, ami sajnos

majdnem sikerült nekik Kár volt...

A mai ünnepség viszont azt bizonyítja, hogy hála Istennek, ha szétszórva is, ha megfogya is, az utódokban tovább él az ősök szelleme!

Az emlékmű állításának gondolatát elsőként Buczkó Imre mondta ki az endrődiek baráti találkozójának beszélgetése során. A gondolatot, a szót, tett követte, és összeállt a lelkes csejti csapat, akik szervezték, a kivitelezést is végezték, és az ünnepséget lebonyolították:

Vargáné Földvári Krisztina, Ambrózi László, Ambrózi Mihály, Kertes Imréné, Ács István, Balog Péter, Uhrin Péter, Varjú László, Varga Tibor, Iványi Vince, ifj. Gellai László, Ambrózi Atilla, Koloh Zsolt, Borsos János, Papp Imre, akiket fo-

lyamatosan összefogott és irányított Buczkó Imre, aki az utolsó héten nap mint nap itt volt Pázmándról. Az Endrődiek Baráti Köre képviseletében: Császárné Gyuricza Éva és Fülöp Imréné.

Az emlékművet tervezte és elkészítette: SZONDA ISTVÁN díszítő szobrász.

Az emlékművet felavatta: Dr. Varjú Imre kanonok (volt csejti lakos).

Az emlékmű anyagát (kötőmés és beton) Gyomaendrőd Város Önkormányzata és Oskó Sándor biztosította.

Az ünnepség technikai feltételeinek biztosításában nagy segítséget nyújtott Jakus Imre képviselő és a Gondozási Központ vezetője: Gellai Józsefné.

Az ünnepséget megtisztelte mintegy 220 volt csejti lakos. Továbbá: Timár Mihály Gyoma plébánia kormányzója, az Endrődiek Baráti Körének elnöke Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő Gyomaendrőd diszpolgára, Katona Lajos alpolgármester, Jakus Imre képviselő, és az Endrődiek Baráti Körének néhány tagja és az Endrődi Gazdakör elnöke és néhány tagja.

Meghatóan emelte ünnepségünk hangulatát FÁSI ÁRPÁD (nagyszülei: Novák Gizella és Fási István voltak), aki a köszoruzás és a virágok elhelyezése idején tárogatózott. Tárogatójával előadott magyar kuruc dalok fájdalmasan hasítottak a szíveikbe... sokan dúdolták a szép magyar dalokat, mint: Kraszna-Horka büszke vára, Elindultam szép hazámból, Megkötöm lovamat, Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország stb. Az egyetemista fiatalember későbbiek során meghatóan emlékeztetett,

hogy szinte napra ünnepelethetnék Rákócziak vezérlő fejedelméé való választását. II. Rákóczi Ferenc a kuruckor legnagyobb alakja volt, bibliai őrálló, szakrális fejedelem, aki sokat tett az alig több mint egy millió fő lecsökkent magyarság megmaradásáért. Elmondta, hogy a tárogató hangszernek is nagy jelentősége volt történelmünk során. Sokszor hatásosabb eszköznek bizonyult a 200 évig tartó német uralom alatt, mint a fegyver. Hangja messzire elhallatszott, a rajta játszott dalok a hazaszeretetről, a haza megtartásáról szóltak. Ezért a németek összegyűjtötték, elégették a tárogatókat, de szerencsére maradt néhány eredeti darab... emlékezett vissza Fási Árpád, akinek a gyökerei Csejten vannak, ezért jött el Budaörsről édesapjával a mai ünnepségre.

Az ünnepségen elhangzott beszédek és a levélben megküldött emlékezések:

Elhangzott Gyomaendrődön, a Csejtről elszármazottak találkozásán 2005. augusztus 27-én.

Gyalog szerettem volna jönni,
hogyan érzem: - a telt kalász,
a rét sok térdeplő füve
elém borul, el nem eresztve,
s lábam kérve kulcsolja át.

Gyalog szerettem volna jönni
át szorgalmas földeken,
mindenkinek átkiáltani,
mezsgyén átlépni, keztrázni:
„Na és a munka, hogy megyen?”

Én gyalog fogok hazamenni
a sárral lepott füveken,
mezítláb, hogy sírva érzem,
ha felmelegszik a szülőföld
pora, mikor megérkezem.

Váci Mihály megindítóan kedves versének részletével köszöntöm a Csejtről elszármazottak találkozásját, ezt a mai, a fájdalmakat is felszaggató, sáros, de mégis felemelő búcsújárás, valamennyi itt lakó és innen elszármazott társunkat, barátunkat.

Találkozni jöttünk, visszanyúlni gyökereinkhez, hogy gyermekkorunk élményeiből merítve, az endrődi, a tanyasi, a csejti életeréből töltekezve legyen erőnk dolgozni, tenni, állni a vártán az újabb találkozásokig.

Életünkben vitathatatlanul vannak nyomot hagyó helyek, a munkáló idő színterei, sorsközösségi meghatározók a térben. Az indulás mindenre emlékező alázata a szülőföld!

Nekem ez Endrőd!

Itt jártam óvodába, általános iskolába, itt formálódtam, itt fejlődtem, itt alakultam évről évre a boldogulás reményében.

Nagyapám köteles-műhelye, velünk szemben a kovácműhely, sújtásnyira a bognár és a szíjártó műhelyek ezer rejtélye jelentette az első ismereteket, de a feltáruló világ zavarosságát, sokszínűségét, a jellemek változását mégis az Ipar-testületi kocsmá adta, udvarán a hatalmas eperfával, ahová elmenekülhettünk, ha szegény Szafián valahol feltűnt a látómezőnkben.

Ez a világ volt „kisember-korom!”

Voltam rizsföldi gyomláló fiúcska, vigyáztam libákra és tehenekre, saraboltam és egyeltem cukorrépát, kapáltam a földünket, aratáskor gyűjtöttem a kékvet, ősszel törtem kukoricát, de később voltam malteros-fiú és egy hónapig kereskedő inas is.

Ipiapacsoztam az Erzsébet téren, purgáltam a Mirhón, fociztam a tornaterem udvarán, a templomkertben és a ligeti pályán, ismertem a holtágakat és a kubikgödöröket, hiszen csúrongáltunk azokon eleget, és átúsztam én is, mint másannyan, az ezerszer tiltott Élő- Köröst, már el-

sős koromban.

Voltam betlehemes, háromkirályos, önkéntes tűzoltó, gimnazista koromban figuráns is, közben Szabó Tibával bejártuk a környéket, feltártuk-bevettük az egész határt a Kúriától a Polyákhalomig, az Ugaraktól Csejtig és Varjasig..

Tudtuk, hol s milyen fészkek vannak, merre költ a gébics, hol izzik-virít a pipacs legszebben, és május édes bódulatában hol illatozik az orgona a legkiteljesedettebben.

Ma már csak álmok ezek, de megtörténtek álmok, melyeken át nyomot hagyóan dajkálta életem ez a világ, s biztos vagyok benne, ezzel valamennyien így vagyunk.

Amikor mostanában, már őszült fejjel, idefelé tart az utam, minden falu, minden tanya, ami még van, ismerős.

Elszorul a szívem, bár ma másként, máshogy, jobban élünk, mégis a változásban a visszahozhatatlanság, a végleg eltűnés lett számunkra a meghatározó.

Akkor még volt mindenben valami rend!

Valami az elrendelésben megszabta, hogy mikor és mi a dolgunk a világgal! Miből, mi és hogyan építhető.

Ma már csak néhány tanyahely, om-ladozó, széteső vályogok! Tanúi élettörténeteknek, amiket a parancsoló idő génjeinkbe előre betáplált, hogy felcsillanó élethullámokon aztán visszaköszönjön az sorsunk egy-egy pillanatában, mint tiszta forrás, amiből tenyészszámra ihat az ember.

Kutak, az élet vizei!

De hol vannak már azok a gémeskútak?

Aztán hatvan év után kezdjük sajnálni a sok elszalajtott pillanatot az életünkből. Amikor beérik bennünk egy-egy gyerekkori szülői intés, tanítói, lelkipásztori gondolat, mint egy-egy mű, egy-egy alkotás, vagyis amikor az igazság alkotóelemévé válik a tárgyak összefüggése, amikor azok különös, új életre kelnek, s nyomot hagy-

nak, mint tanúkövek!

Ezek vagyunk, jelzőkövek, akiknél majd egyre jobban a jel, a kő kerül előtérbe, és válik meghatározóvá.

Sokan nem értik, hogy miért tartjuk lelki hazánknak azt a szívünkben még ma is kristálytisztán élő poros-sáros szülőfalut, és akkori tanyavilágát, amit még mindig Nagynak, Szépnek és meghatározónak tartunk, ami semmire át nem váltható, ami fölcserélhetetlen, ami soha el nem hagyható, ahogy Timár Máté fogalmazta olyan leegyszerűsített teljességgel: ami „a kezdet és a vég...”

Igaz, hogy az élet megmutatta nekünk Endrődieknek, Csejtieknek, a maga legkegyetlenebb oldalát is, mégis állítom, hogy ezeket a borzalmakkal teli éveket ma már egyikünk sem hagyná ki életéből.

Talán kellett mindez ahhoz, hogy jobban ragaszkodjunk szeretteinkhez, hogy jobban kötődjünk egymáshoz, hogy megtanuljunk felismerni az igaz emberi értékeket, és hogy megtanuljunk küzdeni, harcolni önmagunkért.

Kemény lecke volt ez, emberformáló!

Emlékszem, sokkoló volt látni, hogy ez az arcot kicserepesítő, a kezét-lábat megkérgező, gerinc-keményítő, de óriás értéket termő tanyasi lét rövid pár év alatt darabokra hulló temetővé vált.

Az élet, a munka, az értékteremtés világából a pusztulás, a korlátok, a negatív megkülönböztetések megbélyegzett túlélőivé váltunk.

Ám a dacos újraélés erősebben munkált bennünk, mintsem feladtuk volna.

Hatvanegy évesen erre vagyok a legbüszkébb, és arra a harcra, ami bebizonyította, hogy amikor mennünk, távoznunk kellett, bár belül ömlöttek könnyeink, mégis nem siránkozni, nem menekülni akartunk, hanem küzdeni mindazért, amik voltunk, és amik lenni akartunk: ki-meríthetetlen erejű, a hitet megtartó, a feladatot, a munkát vállaló, azt tisztességgel elvégző, értékes emberek!

Irányt mutató Jelek! Jelzőkövek!

Köszönet mindazoknak, akikben a dacos újraélés mindmáig munkált és munkál, aki nem adták fel, hittek!

Hittek abban, hogy összetartozunk, hogy lehetséges ez a mai találkozás, s hogy ebben újra egymásra lelünk, és hogy erre a búcsújárásra, erre az emelkedett emlékezésre, pár órára, a szülőföld átglyúrt, marasztaló sarától szívünk újra felmelegedik.

Köszönjük, hogy mindezt vállalták, hogy gyermekeink és unokáink elé követendő példaként ezt állították!

Isten hozott hát mindannyiunkat!

Dr. Latorcai János

Márton Gábor: Az endrődi tanyavilág

Endrőd életében a tanyavilágnak fontos szerepe volt. Még az 1900-as évek elején is a lakosságnak csaknem a fele tanyán élt. Ezért volt fontos tényező az iskola. A tudás alapjait ott szerezték meg. Közülük sok kiváló ember került ki. Némely tanyai település felért egy kisebb községgel. Csejt, Varjas, Nagylapos, Öregszőlő, Décspáskum, Ugar, Polyákhalm, Hunya...

A tanyák iskola problémáját csaknem egészében a római katolikus egyház oldotta meg.

Az egy tanerős iskolákban a tanító lelkiismerete, tudása és gyerekszeretete döntő jelentőségű volt. Nem volt könnyű az 1-6. osztályos iskola tanulóit oktatni, nevelni. A másik fontos tényező a szülők hozzáállása volt. Mindent megtettek, hogy a kiváló tanítót hosszabb időre, sokszor évtizedekre magukénak tudják. A község legészakibb, egyben legtávolabbi része Csejt volt. Benyült Mezőtúr és Túrkeve alá.

1309-ben területén már 9 lakott és 1 lakatlan telek volt.

Egy kis temploma is volt, de fedetlen. Valószínű, a tatárjárás emlékét őrizte. Balogh Lajos épített belőle házat, és a még felismerhető temetőt nem szántotta, hogy a holtak nyugalma ne háborgassa. A terület ura a SIMAY család volt.

1449-ben Hunyadi János (a nagy törökverő) kormányzó a területet Békés megyéhez csatolta, de egyházi szempontból megmaradtak Egrinek.

1556-ban lakói 14 kapu után fizettek adót. 1570-ben még falunak jelzik. A török időkben teljesen elnéptelenedett. A hódítók kiűzése után telepések érkeztek Észak-Magyarországból.

Mária Terézia idején a telepések már dohány kertészettel is foglalkoztak.

1855-ben lakóinak száma: 226 fő volt. Haruckern báró a GYULAI URADALOM részévé tette. A lakosság iskolát kért az URASÁGTól 1730-ban.

Első tanítójuk: Zsámboki István volt, aki a „notáriusságot” is ellátta.

1741-ben Kelemen Péter lett a „mester”. Ő már 39 tanulóval szakavatottan foglalkozott egy „parasztházban”.

1912-ben két új iskola épült a környéken: Csejten és Varjason. A csejti 1., a varjasi 2 tanerős volt. A házaspár, Lesniczky József és feleségét Fugli Margitot áthelyezték Varjasra, Csejtre pedig a férj testvérét, Lesniczki Istvánt választották meg tanítónak. Ő 1945-ig tanított Csejten.

Az iskola szomszédságában KASZINÓT is építettek, amely a lakosság ügyeit szolgálta. Beindult a LEVENTE foglalkozás, sportversenyeket rendeztek, létrehozták a színjátszó csoportot (főleg népszínművek bemutatására), népdal és zeneesteket rendeztek. Színpadot építettek, színpalákat festettek. Tánciskolát szerveztek, batusbálokat, farsangi mulatságokat rendeztek, és hetenként ismertették az endrődi publikációt.

Igen látogatottak voltak a téli EZÜST KALÁSZOS GAZDA TANFOLYAMOK. Ők építették az ország egyetlen tanyai ORSZÁGÁSZLÓJÁT, melynek avatásán országos és megyei vezetők is tiszteletüket tették. Erre az alkalomra az iskola belső falán tanítójuk irányításával elkészítették a Nagy Magyarország hegy-és vízrajzi domborműves térképét. Az avató ünnepségen közel ezer ember vett részt. 300 személyes ünnepi ebéddel és népes bandérium vonulással zárult a feledhetetlen ünnepség...

1938 telét tragikus esemény zárta. A színjátszó csoport próbáján Földvári Terike kezében fellobbant a „benzínlámpa”. Terike, a főszereplő belehalt az égési sérüléseibe.

En 1944-ben kora tavasszal képesítőztem, a hadi események miatt Szegeden a MÁV Fiúnevelő Intézetben kaptam tanítói állást. Már akkor

nyáron Kaposvárra menekítettük az intézetet. Kalandos utazás után értem haza karácsonyra. Januárban a polgári iskolába kaptam meghívást. Ott tanítottam a tanév végéig.

1945 őszén a Csejti iskola nevelő nélkül maradt, ennek katedrájára választottak meg.

Egy tanerő, nyolc osztály, 72 tanítvány. Folytattam Lesniczky tanító munkáját. Megszerveztem az úttörő csapatot. Újjá szerveztem a színjátszást, történelmi tárgyú előadásokat tartottam a kaszinóban, tanyai futbalcsapatot szerveztem, a lakodalimokban vőfély szerepet vállaltam. Öt év után átjártam az iskolát testvér öcsémnek, Mihálynak, én bekerültem Endrődre, majd később a Gyomai Járási Oktatási Osztály vezetésére kaptam megbízást. Erről a posztról másfél év után lemondtam, 1952-ben megházasodtam, és Endrődön lettem tanító, majd tanár, amikor elvégeztem a Szegedi Tanárképző Főiskolát. 1957-ben ismét tanyára, Nagylaposra kerültem, ott kéttantermes iskolában tanítottunk feleségemmel 23 éven át. Kezdetben két tanulócsoporthoz megosztásban, később négy csoportra szaporodtunk.

Úttörőcsapatunk igen erős volt. Országjáráson, táborozáson vettünk részt. Minden évben az ország más és más táján voltunk. Ezt a tette lehetővé, hogy a körülöttünk lévő tanyai iskolák megszűntek és sok gyerek átiratkozott hozzánk. A tanulók száma száz fölé emelkedett. Az iskola kapott két új tantermet, szertárt. Gyuricza Irma, Hunya Elekné, Janovszki Györgyné, Czibulka György, Janovszki György, Rojik Mihály. Színonalvas tornaviszgával zártuk a tanéveket. Nyaranta a férfi tanerők a szövetkezetben betakarításkor brigádban dolgoztak (Gácsi László, Rojik Mihály, Fülöp Imre, Márton Gábor). Egész évi kenyerünket megkerestük a szünetben. Nagy táborokba mentek tanítványaink nyaranta, szinte ingyen. Mivel a telep egyetlen televíziója a mi „Munkácsink” volt, mikor beesteledett, kivittük az összenyitható tanterembe, és sokszor 70-80 néző is volt, akik a Szülői Munkaközösség határozata szerint esténként 1-1 forintot adtak a gyerekek táborozásának segítésére. Ezt a pénzt a szépmelékű Rideg Jánosné kezelte. Megszerveztük az idős emberek segítését is.

Tanítványaink közül mind többen tanultak tovább gimnáziumokban, és egyetemeken is.

A felnőttek részére „Dolgozók” iskoláját működtettünk 6 éven át. A gyerekeink részére színdarabokat írtam, amit ők ünnepségeken adtak elő. Összegyűjtöttem a helyi népszokásokat. Endrőd jeles embereinek életét megörökítettem: A mi primásunk című írásomban; Élők, holtak vallomása; Az endrődi iskolák története; Iskola-pad és katedra; Tempó ETK; Hajrá Gyoma; Rózsahegy Kálmán élete; Csernus Mihály egyházi énekei és magyar nótái.

Meghajtom fejem a háború áldozatai előtt, és mint korunk hőseire emlékezem: Gyuricza Imre, Tímár Vince, Mihály István, Földvári Sándor, Hegedűs Károly, Kajla Máttyás, Óvári Tímár József, Madarász Sándor.

Köszönöm a sorsnak, kiváló szülőket ismerem itt meg. Emléküket szeretettel őrzöm.

Wass Albert: Üzenet haza

Üzenem az otthoni hegyeknek:
a csillagok járása változó.

És törvényei vannak a szeleknek,
esőnek, hónap, fellegeknek
és nincsen ború, örökkévaló.

A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a földnek: csak teremjen,
ha sáska rája is le a vetést.

Ha vakond túrja is a gyökeret.
A világ fölött örökdiik a Rend
S nem lesz magja a nemes gabonának,
de híre se lesz egykor a csalánnak;
Az idő lemarja a gyomokat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem az erdőnek: ne féljen,
ha csattog is a baltások hada.
Mert erősebb a baltánál a fa
s a vérző csonkból virradó tavaszra
új erdő sarjad győzedelmesen.
S még mindig lesznek fák, amikor a rozsdá
a gyilkos vasat rég felfalta már
s sújtó kéz is szent jóvátétellel
hasznos anyaggá vált a föld alatt...
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
ha egyenlővé teszik is a földdel,
nemzedékek örváltásain
jönnek majd újra boldog építők
és kiassák a fundamentumot
s az erkölcs ősi, hófehér kövére
emelnek falat, tetőt, templomot.

Jön ezer új Kőműves Kelemen,
ki nem hamuval és nem embervérrel
kötö meg a békesség falát,
de szenteltvízzel és búzakenyérrel,
és épít régi kőből új hazát.
Üzenek a háznak, mely fölnevelt:
a fundamentum Istentől való
és Istentől való az akarat,
mely újra építi a falakat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

És üzenem a volt barátaimnak,
kik megtagadják ma nevemet:
ha fordul egyet újra a kerék,
én akkor is a barátjok leszek
és nem lesz bosszú, gyűlölet, harag.
Kezet nyújtunk egymásnak és megyünk
és leszünk Egy Cél és Egy Akarat:
a víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

És üzenem mindenkinek,
testvérnek, rokonnak, idegennek,
gonosznak, jónak, hűségeseznek és alávalónak,
annak, akit fájás űz és annak,
kinek kezéhez vércseppek tapadnak:
vigyázzatok és imádkozzatok!

Valahol fönt a magos ég alatt
mozdulnak már lassan a csillagok
a víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Maradnak az igazak és a jók.
A tiszták és békességesekek.
Erdők, hegyek, tanok és emberek.
Jól gondolja meg, ki mit cselekszik!

Likasszák már az égben fönt a rostát
s a csillagok tengelyét olajozzák
szorgalmas angyalok.
És leszen csillagfordulás megint
és miként hirdeti a Biblia:
megmérítik az embernek fia
s ki mint vetett, azonképpen arat.
Mert elfut a víz és csak a kő marad,
de a kő marad.

Elmondta: Fülöpné Kis Erzsébet

EMLÉKEZÉS

Az utolsók vagyunk, akik itt születünk és most – emléket állítva – elballagunk egy nagy, hosszú sort alkotó – itt élt – csejtek után.

A sor nagyon hosszú előttünk, amely az égi országúton halad. Írásos üzenet a régi ősoktól nem maradt ránk írásos formában, de cselekedeteikkel minden korból azt üzenik nekünk, hogy kemény munkával a csejti föld minden korban megélhetést és néha még jólétet is biztosított az itt élt embereknek!

A legrégebbi kor üzenetét pont a mi – utolsó csejti – generációnk lelta meg, a NEOLIT korból származik. 1923-tól 1970-ig itt végzett talajjavítások során került feltárára a talaj alsó rétege. Rengeteg kezdetleges eszköz került a felszínre, kézzel formált égetett edények, poharak, máz nélkül, durva égetéssel.

A BRONZ korból származhattak azok a „gödörházak”, amelyek a földbe voltak mélyítve, középen tűzhely maradványok, edénytöredékekkel. Temetkezési szokásuk, zsigorított, ülő testhelyzetet mutatott. Ékszereik bronzból készültek, gyűrűk, karperecek, fűgök voltak.

Az akkori korszellem nem törődött a leletek mentésével, mindössze a talajjavítást irányító és a bánya kijelölést végző Dzubai mérnök gyűjtötte össze a szebb darabokat és adta le a múzeumoknak. Később – miután kollegája lettem – magam is így cselekedtem. Az itt talált leletekből egy malomkővet vittem be az Endrődi Polgári Iskolába, melynek akkor tanulója voltam.

A NÉPVÁNDORLÁS kora erre a területre is rányomta bélyegét. KELTA jelenléte utalt az itt talált használati eszközök egy részére.

AVAR kori nyomok a halomsírok. Nevezetesebbek a SIMA-I (Habina tanya mellett) halom, a LYUKAS-halom (amely később betyár tanya volt), és a SZALAI (Hadi) tanya melletti halom. Az AVAR kort támasztja alá még a Körös szabályozásánál talált sírok és az AVAR-sisak.

Az itteni nyomok még több népvándorlás-kori itteni jelenlétét is jelzik.

A HUNOK letelepedését ezen a részen már írásos emlék is bizonyítja. Az Attila udvarába igyekvő bizánci követ PRISZKOSZ említi SIMA község nevét, ahol megszállott.

Magyarok legeltetve vagy harcolva szintén átvonultak Csejten is. A nagyapám földjén honfoglalás-kori lovas-sírt találtak árokásás közben.

ANONYMUS Krónikájában a Honfoglalással kapcsolatban már említi PÓHALOM nevét.

Csejt említése írásos formában SIMA községhez tartozóként szerepel, mivel temploma volt. Önálló adózóként 1390-ben említi, amikor 10 porta után kellett adózni és a Berettyón való halázzat után.

Tulajdonosként 1416-ban említik, amikor a királyi leirat Werbőczy Benedeknek és társának engedélyt adnak a Berettyón malom építésre. V. László 1453-ban tulajdonában megerősíti. A továbbiakban még többször szerepel Csejt neve – fogó porta számmal – az adójegyzékben.

A török 1566-ban foglalja el Gyula várát. Írásos emlék még 1623-ból származik a portának fizetett adózás miatt. Az átvonuló szpáhik Endrőddel együtt felgyújtották.

Endrőd a török kiűzése után 1717-ben kezd benépesedni. Valószínű a község pusztája lett.

CSEJT 1798-ban a Stochammer familia tulajdonába került, több községgel együtt. Házasság révén kerül Bolza gróf tulajdonába, ekkor telepedtek Csejtre az első kertészek.

Mér földkő Csejt életében 1836, mert ekkor nyitotta meg iskoláját. Botos József a tanító, aki 16 gyereket tanít. 1839-ben már 35 gyerek jár iskolába, „Iskolamester” Takács István. Temploma a mai BÁRIS föld területén volt.

CSEJT az 1848-as Szabadságharcban önállóan van említve. Hozzájárult a hadi kiadásokhoz, háromszor is küldött 2-2 újoncot a háborúba. A létszámahoz képest ez soknak számít.

ENDRŐDHÖZ hivatalosan 1854-ben kerül. Ez a község legnagyobb külterületi települése.

1855-ben 226 fő lakja. (Ennyin lehettünk 2005-ben a csejti emlékműavató ünnepségen. Szerk.).

Körös szabályozásával az árvizek megszűnnek, így Csejt területe is felértékelődik. A Berettyó által körülhatárolt rész 1900 kat. holdat tett ki a KEVI határig. Nagyrészt legelő, de a Berettyó parti részen kertészetet, (dohány) hoztak létre. Kiterjedt erdőségek

is találhatóak ebben az időben. Jó búvóhelyet adott a betyároknak, akik a Lyukas-halom odúikban tanyáztak. A közelben lovakat legeltető csikós meglátta őket, de észre vették, és nagyon elverték. Erre a csikós bement Mezőtúrra és bejelentette a betyárokat, akiket elfogtak, a főbetyárt kivégezték. A Szalai tanya ajtaján is látható volt a balta nyoma, mert azt is be akarták törni. Szilágyi inkább csak futóbetyár volt, aki állatlopásból élt, inkább csak a BALAI nagylegelő környékén tanyázott.

CSEJT betelepülése az 1900-as évek elejére tehető. Ekkor került felparcellázásra az itteni nagybirtok. Megkezdtek a tanyák építését. Endrőd VI. kerületét képezte Csejt. Összesen 110 tanyaszám volt, és az 1945-ben felosztott SZIKSZAI birtok területén épített tanyák.

SÜRÜCSEJT faluszerű település volt, 18 házzal. A kulturális színvonal magas volt. 1926-ban Olvasó Kör épült közös összefogással. Újságokat járattak, az „olvasó” jelleget a „Misztótfalussy Kiss István” féle vándorkönyvtár adta. A népi írók munkái is (pld. Kodolányi stb) megtalálhatóak voltak.

Iskolája 1836-os megnyitása óta folyamatosan működik. A két tantermes új iskola már 50-54 tanuló fogad.

Csejt kulturális szintjét nagy lépéssel vitte előre két kiváló pedagógus, Lesnyiczki István és Márton Gábor. Időben közel egymás után következtek és a – tudásbeli és kulturális – fejlődés így magas színvonalra tudott emelkedni. Színjátszó csoportokat hoztak létre, tevékenységük a község határain túl is terjedt.

Különösen kiemelni az 1941-ben létesített téli gazdasági iskolát. Szinte minden tanya gazda részt vett az oktatásban. Annak elvégzése után „Ezüstkalászos Gazda” oklevelet kaptak. A gazdálkodási színvonal növekedését nagyban emelte ezenkívül még a Dániában fogságban lévőknél ott szerzett, és haza hozott tapasztalata. Jó példa erre Szabó Feri bácsi, aki szikes földjein libatenyésztéssel tudott foglalkozni, Dániából hazatérve a kis darab jó földjén mint gyümölcsöst létesített.

A dán példa az összefogásra, a szövetkezésre is jó volt. Többen összefogva traktort vásároltak, ami a tulajdonosoknak is és a külső igénylőknek is nagy segítséget jelentett. Később kibővítették terménydaráló vásárlásával is. A szorgos munkának és a nagy akaratúknak köszönhetően 1948-ra a gazdasági élet helyre állt. Szinte minden tanya egy kis üzemmé változott, magasabb szintű gazdálkodás útjára léptek. Ehhez nagyban hozzájárult Mezőtúr városnak a közelsége, hetente keresték fel az ottani piacot, ahol kiváló terményeknek, gyümölcsöknek nagy volt a keletje.

A meginduló szövetkezetesítés I. típusú formája még példázta a Dán típusú szövetkezeti mozgalmat. Közösen rizstelepet hoztak létre, gyümölcsöst telepítettek, magtárakat, istállókat hoztak létre.

A gazdasági boldogulást megirigyelte a munkás hatalom. „Csontbrigádjaik” ráuszította a parasztokra. Elvettek, amit lehetett, az embereket bokarugdosással, ütlegeléssel belekényszerítették a szövetkezetekbe. Ezzel elérte a mai eredményt. Nincs virágzó tanyaerdő, akik ezt működtették szétszóródtak az országba. Maradt a pusztá föld, az üres határ...

Nyugaton járva fájó szívvel szemlélem az ottani korszerű farmrendszereket. Irigylem még a korszerű gépeket is. Nálunk minden generáció épít valamit és a kis márványtábla jelzi ki csinálta, mikor... Ők nem éltek a szocialista rendszerben, nem ámitották őket a kommunizmusi jóléttel, ami aztán a vadkapitalizmusba ment át. Futhatunk nyugat után, a lemaradásunk több mint 50 év, ha ők nem fejlődnek, üresek a zsebeink, kirabolt az országunk...

Ha Csejten járok és behunom a szememet, újra a négyéves korom jön elő, amikor unokatestvéremmel együtt – Ambrózi Lászlóval – álltunk nagymamám előtt Szent Anna napkor, és köszöntöttük őt neve napján, a kedves kis családi verssel:

/Messziről jöttem én,/ Békés Vármegyéből. / A csejti Berettyó/ Tükröző vizétől./ Siettem, siettem,/ Mint a liba, / Hogy ide érhessek,/ Nagymamám neve napjára./

Ha újra kinyitok a szememet, a szomorú valóság tárul elém. Egy kirabolt, tönkret ment határ képe. Az Országzászlónk dombja, és rajta a most elhelyezett emlékkő és tábla jelképezi számunkra a gazdag volt Csejtet, és a szebb Magyarországot.

Emlékek Endrőd Csejtpusztáról

1949-ben fiatal tanítóként kerültem Gyuláról Csejtre. Egy csodálatos nagy feladatot várt rám. 1-8 osztályos általános iskola tanítójának neveztek ki. Részben már ismertem a csejti életet. Bátyám Márton Gábor utódja lettem. A tanyavilág, a földműves emberek élete az emberies, barátságos, egymást segítő jóakarát és tett, a vendégszeretet és sok jó indulat keltette fel a vágyat, hogy ide jöjjelek.

Az emberek már ismertek, mert a kaszinóban a Szabad föld téli esték előadásain összebarátkoztunk. Úgy gondolták rám bizonyos gyermekek tanítását és nevelését. Aranyos, nyílt szívű gyerekek jöttek hozzám.

Együtt tanultunk, játszottunk, nevetünk 3 éven át. Nem mondhatom, hogy könnyű munka volt, késő estig dolgoztam, korán reggel újra kezdtem. Fél 8 órától délig az 1-4 osztályt tanítottam, 1 órára jött az 5-8 osztály, velük estefelé lett vége a munkának.

Hatalmas területről jöttek az iskolába a gyerekek. Volt aki Mezőtúr, másik Türkeve felé, de Póhalom, Bala felé indult haza. A zugiak, a csejtiak, a sűrűcsejtiak voltak csak közel lakók. Mint a madarak, dalolva, kacagva siettek haza. Nagyon szerették az iskolát, de még jobban édesanyjukat, apjukat. A családok bizalommal voltak az iskola iránt. Gyakran még az apró testvérkéik is eljöttek, ha a kevi, vagy túri piacra vitték a tejhasznat és baromfit. Menedékhely volt az iskola, itt mindenki jól érezte magát. A

szülők is itt jártak gyerekként iskolába. A tanítás mellett helyt kapott a nagygyűlés, az Istentisztelet, a védőoltás, a gabona tárolás és sok minden.

Csejt szépen fejlődött 1948-tól. Az iskola tanulói létszáma évről évre gyarapodott. Részben osztottan is működött. Orbán Julianna tanította az 1-4 osztályt, én pedig az 5-8-at.

Nagyon szerettek tanulni a gyerekeink, a tudást nagy részben önállóan szerezték meg. Minden percben volt feladatuk, amit elvégezve észrevétlenül gyarapodtak a tudásban. Ha elköltözött egy-egy család, gyerekeik megállták a helyüket az új helyen.

Nagyon szerettem Csejtet. Szerettem a gyerekeimet, kemény, kitartó munkára, egymás és a haza, a család szeretetére neveltem őket.

Innen választottam szívem kedvesét is. Itt éltem életem legboldogabb éveit új házasként. Nehezen is váltam el tőltől a helytől, de továbbtanulni mentem el Szegedre, innen nehéz lett volna az utazás. A másik ok: az osztályharc, ellentétet hozott az emberek közé. Megváltozott az élet, a nyugalom helyett zaklatottságban volt része az itt lakóknak. A hármass hatalom, a zászlódomb és a „Nem, nem, soha” miatt bűnöm volt. Vörös csillag kellett helyette...

Közös gazdálkodás egyéni gondokat hozott, egész napi munkáért alig kaptak 1-2 munkaegységet... Az élet, az összetartás megromlott. Látszólag is megmutatkozott

az osztályharc, például a tanterem Sztálin fallal volt díszítve, de az Istentiszteletet is itt tartották.

Szegényebb lett a közösség, befészkelte magát az emberek közé a félelem. Elmaradt az iskolát végzett fiatalság, szétszéledni látszott, a jó közösség megbomlott. A község is nehezen élt így nem volt lehetőség az iskola fejlesztésére. Az iskola nagytakarítását a szülők végezték.

Tűzre valót (morzsolt csutka, fa) a gyerekek hozták.

A tagosítás megbontotta a lakók helyhez való ragaszkodását. Az útépités Türkeve felé elmaradt, nem hozták ki az áramot. Nem sok közös öröm volt. Megállt az anyagi gyarapodás. Sokan falvakba húzódtak. Bizony jó néhány év kellett hogy megnyugodjanak.

Kissé fájó szívvel váltam meg Csejttől. Emléke kedves és szép képeit szívemben őrzöm. A sok kedves gyerek, a jó szándékú, munkának élő családok, öregedő életem legszebb emlékei maradnak.

Néhány fényképet emlék elevenítés céljából küldök el.

Legyen kedves és szeretetteljes az emlékezés.

Isten óvja a Csejten élt embereket!

Márton Mihály

CSEJT SIRATÓ

Részletek Borsos János leveléből

Anyám Csejtet 1980 körül hagyta el, az utolsók egyikeként. 1963-tól évekig hol egyik, hol másik tanyán lakott, egyre közelebb Nagylaposhoz, majd Mezőtúrhoz. A hatodik helyen aztán megállapodott, a hetedik helyen végleg nyugovóra tért: a Mezőtúri Nyugati Újvárosi temetőben. Egy hazafelé néző kopjafa (bálványfa) őrzi örök álmát.

Első tanyájáról férje, mostohaapám halála mozdította ki, aki az utolsó csejti csordás volt. Ahogyan fogyott a tanyavilág, s azzal együtt a jószágállomány úgy fogyott el ő is 1969-ben. Endrődön a Szarvasvégi temetőben pihen, egy négyágú kopjafa alatt.

1989-ben hattagú családdal végigjártuk a „Mama útját”, 3 nap és 2 éjszaka, gyalog, Mezőtúrtól Ecsegfalváig. Az első éjszakán az utolsó tanyánk mellett, (Barta féle tanya) sátoroztunk a Simai Zugban, a Kis-Berettyó mellett. Másnap átlósan átszeltük Csejtet, a volt TSZ központ a „Betlehem” mellett, ahol már nem volt sem épület, se fa, se semmi... Valamikor azért kapta ezt a nevet, mert a gémeskút mellett volt egy udvari villany, amely messzire elvilágított éjszakánként, s mint a „Betlehemi csillag” irányt jelzett, támpontot adott a pusztában.

Ettől kezdve a lépteim ütemére állandóan zakatoltak bennem Petőfi sorai: „Hely, mostan pusztá am igazán a pusztá”.

A gyerekeim csendben, unottan jöttek velünk. Nekik nem mondtam semmit a pusztá, nem találtak benne fantáziát, hiába próbáltam felkelteni figyelmüket a látványokra... Változást nekik csak a vadnarancsfasor jelentett, ahogy a Karakas felőli végén megálltunk reggelizni. Majd száraz lábbal átkeltünk a Berettyón, ami már régen kiszáradt, kocsit vezetett át rajta, megcélozva a Ballai hidat.

Szomorú, élettelen pusztává vált Csejt, tanyák, emberek, gémeskútak, állatok, támpontok nélkül.

Ezután már csak egyszer jártam magam Csejten, a legrégebbi s egyben a legtávolabbi tanyánkon az ún. Szikszai tanyánál, mely egyike volt annak a 9-nek, amelyeket a Wodiáner (Vonyáger) kastély romjából építettek a vadnarancsfá-allé Türkeddi szőlő felőli végénél, a csejti határon. Cserépdarabokat gyűjtöttem a búza vetésről, ennyi maradt a tanyánkból...

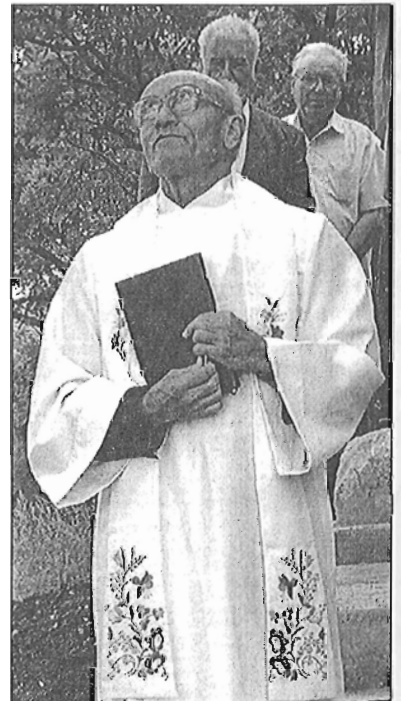
Idén júliusban a Csejti Iskola és az Országzászló helyén állítandó emlékmű kapcsán jártam megint Csejten. A Birkacsárdától a régi Turi

kövesúton indultunk el Sűrű Csejt felé, hihetetlenül elhanyagolt kátyús úton... 2,5 km után majdnem eltévedtünk, rájöttünk, hogy ez nem a mi hazánk... Egy kuruc nóta járt az eszemben: „...Hazámat kereselem, sehogyan sem lelem; Akárhol próbálom, sehol sem találok...”

A tanyák, épületek helyén bozót nőtt, kalinka, vadrózsa, kőkény, vörös- cédrus, édesgyökér. Fák nőttek, a régi fák is élnek, a kubikgödörök helyén sás, néhol még víz is van, s a vízben élet! Az iskola helyén bogáncstelep, a vályogvető gödrében víz (ebből építették hajdan az iskolát), aminek a partján egy hét törzsu fűzfa. A háta mögött pár száz méterre még ott áll a „Kaszinó” előtti jegenyefa, ami régen a másik pusztai támpont volt. A Szabó Ferenc féle tanya romjaiban még él szakadt kávájú kútja, betemetetlen, a gyümölcsfák még vegetálnak, talán ők is emlékeznek úgy, mint mi...

Az országzászló dombján egy emlékkövet akarunk állítani, tiszteletünk jeléül a csejtiak, a Csejti tanyavilág emlékére. Emlékezni akarunk a VOLT-ra, őseinkre, akik életet hoztak a pusztába, majd kezük nyomát itt hagyva, elhagyták, egyik a másik után, szétszóródtak, a világ négy égtája felé...

Borsos János fűrómester
Jászapáti, 2005. július 19

Dr. Varjú Imre kanonok áldotta meg a jelenlévőket és az emlékművet.

PUSZTACSEJT

Öröm és boldogság tölti el a szívem,
Hogy újra láthatlak drága szülőföldem.
Csodálatos élmény újra itthon lenni,
A régen elhagyott ősi földre lépni.

Őseink törték fel a pusztai sziket,
Népesítették be ezt a drága földet,
Teremtettek nekünk boldog életteret,
S tették gazdagabbá ifjú éveinket.

Álom

Álmok világa! Csillogó varázslat!
Kristálymezőn szétszórt kicsiny tanyák!
Vakít a fény, mint a hószín selyem,
Ha géymántporral elborítanak.

Fehér tanyák, hófödte pusztai földek,
"Á l m o m b a n" most itt vagyok megint:
A dűlőút fehéren fut előttem,
S egy vén akác dérrel telehint.

A gémeskutak égfelé mutatnak.
Megannyi strázsza, barna órlás.
Vigázva állnak őrt az udvarokban,
Kopott kávjuk hóval bóbítás.

Varjúcsapat kering a téli fényben.
Amott egy szán repül a szűzhavon,
És a messzehangzó csengettyű zenéjét,
Múltat idézve, némán hallgatom.

Szokrákat szór, s a végtelenbe vész el
A hómező, mit két szemem belát.
S nézem, nézem, bárcsak ébren látnám,
A sok kedves ismerős tanyát.

S amíg a könnyek fénylő függönyén át
A láthatáron széttekintek én,
A tiszta ég habos kék bársonyáról,
Anyám mosolygós arca int felém.

A téli csendben hallok messzi hangját,
A szán csengőjén túlcsendül szava,
S úgy érzem akár, ha hosszú útról
Anyám ölébe térhettem haza.

Álmok világa! Csillogó varázslat!
Tanyavilág - óh, hogy szeretlek én-
Vakít a fény, gyöngyként pereg könnyem,
S repül a szán álmom hószőnyegén.

Iványiné Buczkó Márta

Buczkó Imre

Tanyavilág

Csejti tanyavilág! Itt volt az otthonom,
Csodálatosan szép, boldog gyermekkorom.
Ahol az emberek, együtt jóban, roszban,
Békességben éltek, mint egy nagy családban.

Ahol a vad sziken, s a sovány ugaron
Csodákra volt képes a hangyaszorgalom.
Ahol az adottszó többet ért mindennél
És egy kézsorítás czernyi peccsétnél.

Istenem, de rég volt, hogy e tájon éltem.
De ideköt engem sok-sok szép emlékem.
Szinte most is látom az öreg iskolánk
Kopottas padjait, máladozó falát.

Fülemben cseng a táncra biztató,
Felejthetetlen szép, vidám citeraszó.
Varázslatos volt a téli esték csendje,
A farsangolások izgalmas öröme.

De gyönyörű szép volt édes jó Istenem
Az első bál és az első szerelem.
Bármilyen kedvesek voltak ezek nekem
Mind eltűntek már a távolság ködében.

Körül tekintek és elszorul a szívem,
Emléklím tanult hiába keresem.
Lakói e tájnak rég elmentek innen,
A kedves tanyáknak immár nyoma sincsen.

Régi házunk helyén csonka akácfa áll,
S a máló romjain sűrű szél muzsikál.
Csejti, Rigályos, Varjas én szűkebb pátriám
Jó sorsod elhagyott hűtlenül mostohán.

De akik itt éltünk, ameddig csak élünk
Őrizzük emléked drága szülőföldünk,
Amit Te gyűjtöttál szívünkben ég a láng.
In memoriam csodás tanyavilág!

Buczkó Imre

Pohárköszöntő

Kedves Vendégek, Barátaim!

A mai napon csodálatos pillanatoknak voltunk részesei. Szülőföldünkön találkozhattunk a régi barátokkal, leróhattuk tiszteletünket őseink emléke előtt, az utókornak hagyunk egy megáldott, köbévésett jelet, egy fájó üzenetet, hogy itt élt egykor egy boldog, szorgalmas nép, a puszták hősi népe. Életük legyen példa, emléküik legyen örök.

A szervezők nevében és megbízásából szeretnék szólni és köszönet hangján. Azt hiszem azzal kell kezdenem: adjunk hálát Istennek, hogy ezt a napot megélhettük erőben, egészségben és emlékezzünk kegyelettel azokra, akik már nem lehetnek közöttünk.

Az öröm, a lelkesedés, a büszkeség és a csodálat hangján tudom megköszönni, hogy elfogadván meghívásunkat több mint 200-an vehettünk részt a találkozón. Azt hiszem nyugodtan mondhatom, a csejti vér nem válik vízzé, hazahozott bennünket csejti jó szívünk, hogy a szülőföld iránti hűség és szeretet itt van génjeinkben, hogy soha el nem felejtjük, úti-tarisznyánkba az életadó mesebeli pogácsát anyáink sütötték, a magot apáink vetették, aratták, termését ez a föld termette. A tudás, a szívünkben lobogó láng első szikráit öreg iskolánk padjában jó tanítóink csiholták. Hálásnak lenni ezért megtisztelő kötelességünk.

Talán az isteni gondviselés „keze” van benne, de számunkra felemelő érzés v olt, hogy az emlékműre a szenteltvizet szóró, és a bennünket is megáldó kéz a csejti iskola padjaiban tanulta a betüvetést. Ezúton is köszönetet mondom Dr. Varjú Imre kanonok úrnak, és Timár Mihály atyának, aki „öreg vacser pap”-ként köszöntött bennünket: csejti, endrődi szívünk még sokáig dobogjon.

Az emlékmű gondolatát, kezdeményezésünket az Endrődiek Baráti Körének találkozóján, baráti beszélgetés során indítottuk el. A baráti kör vezetése az első perctől felkarolta, segítette és reméljük, ez így lesz a továbbiakban is. Köszönjük elnökünk Latorcai János végig biztató egyetértését, és a megható ünnepi szónoklatát. Külön köszönjük Császárné Gyuricza Éva fáradhatatlan, odaadó, lelkes, segítőkész munkáját. Az ünnepi műsor összeállítását, levezetését, valamint a szervezési munkában való aktív részvételét. Jó volt vele együtt dolgozni. Irányításával dolgozott a szervező bizottság, jó csapat állt össze, minden tagjának köszönet!

Ki kell azonban emelnem azt a csejti magot, amely kezdettől fogva vállalta és véghez vitte a gyakorlati megvalósítás mozzanatát, feladatát.

Ambrózi László, aki nemcsak a szívén viselte, de szó szerint a vállára vette az emlékmű építésének minden gondját-baját, a kövek kiválogatásától, a zászlórúd felállításáig. Ki tudja, hányszor tette meg az utat agyig erő sárban, szervezte, irányította, végezte a kivitelező munkát, szakadó esőben, sátor alatt betonoztak. Az elvadult gazzal benőtt területből ligetet varázsoltak a segítő kezek és gépek. Nem túlzok, ha azt mondom, emberfeletti munkát végzett a segítőivel együtt. Még arra is maradt ereje, hogy a mai ünnepnapon kezébe vegye a fakanalat. Közös ebédünknek ő a szakácsa kedves feleségével, Erzsikével együtt. Lacikám köszönet a jó munkáért, de jobban vigyázz az egészségedre, hogy még sok ilyen találkozót szervezhessünk együtt.

Vargáné Földvári Krisztina volt a Szervező bizottság „üdvöskéje”,

aki mindent mindig tudott, mindenre gondolt, mindenkit ismert, vagy felkutatott, levelezett, telefonált, tájékoztatott, fotókat gyűjtött. Egyszóval: nem is tudom mi lett volna velünk nélküle?

Csak annyit? Vegyen levegőt, és kezdje meg a következő találkozó szervezését. Köszönet a szép, lelkiismeretes munkáért.

A felállított emlékmű esztétikailag is megnyerte mindnyájunk tetszését. Köszönet és elismerés érte Szonda István múzeumigazgatónak, aki egyben díszítő szobrász is.

És köszönet minden, a program megvalósításában résztvevő, segítőnek, a versmondónak, a képviselő úrnak Jakus Imrének, a Gondozási Központ vezetőjének és segítő dolgozóinak, a Birkacsárda tulajdonosának, a sártergelen való „átkelés” gépi segítőinek és mindenkinek, aki tettel, és gondolattal segítette ünnepségünket.

Végül, de nem utolsó sorban mindannyiunk nevében szeretnék köszönetet mondani Gyomaendrőd Város Képviselőtestületének és a Polgármester Úrnak, hogy figyelemmel kísérték, segítették kezdeményezésünket. Területet és anyagot biztosítottak az emlékműnek. Köszönet Oskó Sán-

dornak a kötömbért.

Vannak további terveink az emlékmű és környezetének karbantartásával, gondozásával, a közlekedés javításával kapcsolatosan, lehetőség szerint további segítségüket is kérjük.

Hogyan tovább?

1. E rendezvény szervezése során megtaláltuk egymást, ismerjük a címeiket, telefonszámokat. Kérésünk, hogy tartsuk a kapcsolatot. Ötletekkel, javaslatokkal keressük egymást!

2. Tervezünk egy kiadvány elkészítését a csejti tanyavilágról, Csejt, mint település kialakulásáról, történetéről. Továbbra is várjuk ehhez a feltalálható írásos és képi anyagokat, a kutatók és történérfőzők segítő közreműködését. Természetesen az elkészült kiadványt minden érintett számára megküldjük.

3. A Tájháza és a múzeum részére készítünk egy összeállítást a mai ünnepségről.

Többen javasolták, hogy ismételjük meg hasonló találkozó szervezését, esetleg 2-3 évenkénti gyakorisággal tegyük rendszeressé. Várjuk további észrevételeiket, javaslataikat.

4. Kezdeményezzük az önkormányzat felé az emlékműhöz vezető út ma még gépjárművel járhatatlan szakaszának felújítását az érintett gazdák, vadásztársaságok, természetvédők és minden érdekelt bevonásával. Elkészültével lehetőség nyílna az emlékmű közelében egy kirándulóhely kialakítására. (De szép is lenne!)

Végül, néhány szót az Emléklapról: A Szervező Bizottság úgy döntött, hogy minden család részére ez a lap legyen a mai találkozó Emléklapja.

Az egyik vers írója Iványi Istvánné, Buczkó Mária, aki a nővérem volt. Élete végéig e tanyavilág szerelmese volt.

Szeretettel átadom nektek ezt az Emléklapot, fogadjátok tőlünk úgy, ahogy íródott, szülőföldünk és egykori lakóinak ajánlott tisztelettel, halálával és szeretettel.

Köszönöm a türelmeteket, egészségetekre kívánom a jó ebédet, jó utat kívánok hazafelé, a viszontlátás reményében:

Buczkó Imre

VÁROSUNK. Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

Kondvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

Részletek a Gyomai Református egyház 18-19. sz.-i néprajzi, helytörténeti értékű adataiból II.

Tovább folytatjuk az egyház anyagi alapjait előteremtő gazdálkodási adatok felsorolását abban bízva, hogy először is érdeklő olvasóinkat, másodsorban pedig talán kedvet kerítünk fiatal vállalkozó kutató szakembernek arra; vágjon bele s dolgozza fel ezt az igen sokoldalú,

Színes közösségi gazdálkodást, sok-sok tanulsággal.

Anno 1782. Augst. 17.-Az Ekklesiának egy hibás Tehén húsaért adtak 2 RhFrt.24 Kr.

Egynehány moj ette rossz Juh Bőrért 27 Kr.
Csath István Curátor Uram által adatott 27 Véka Búzából került 19 RhFrt. Kr; 7 1/2

Egy Tehén bőrért 3 RhFrt.
Egy Juh levágódván került belőlle 2 „ 21 Kr.

Csath István Uram által el-adott 51 és 2/4 köből Búzának az árát Horváth István Uram kezes kezemhez hozta in Summa; 116 RhFrt 34 Kr.

Az Ekklezsia Bányaiért attak 8 „21” Gyapjúért 5 „27”
Az Ekklesiának volt 4 Tinaja, 2 darab Harmadfü és Két tavalyi, attak érte34 RhFrt.

Szék Bíró (Székbíró= a községi előljárárság vágóhidak, mézszárszékek felügyeletével megbízott tagja) Szabó Péter Uram 5 Drb. Marháért az Ekklesiájáért adott a 'Kezemhez 46 RhFrt. 34 Kr.

Egy selejtes Üszőért attak volt 4 „ 15”
Egy Kos Bőrért attak 51”
Az Ekklesia 7 Bányaiért attak 4 „ 1”
A' Vermekből ki szedett Búza és Árpa aijért attak 2 RhFrt.

26”
Az Ekklesia 3 Bányaiért került a Székből 2 RhFrt. 8”
Az Ekklesia Juhai Gyapjáért esett 2 „ 48”
2 Bányyért attak 1 „ 3”
5 Kosért attak 10 „

Egy Bikáért attak az Ekkli.-nak 11”
Kézpénzen el adódott 221 Véka Búza 73” 19 1/2Kr.
459 Véka Árpáért attak, Köbliért á.Kr. 51 attak 97” 6 1/2”
Holmi aijért 3” 24 Kr.

Az Ekklesia Marháit Billegezőknek attam áldomásba 9 Kr.
Újfent Billegezőknek Áldomásba 8 „
Az Ekklesia Ágybért beszedő Búza szedőknek áldomásba

9”
A Juh nyíróknak Áldomás 15”
Tíz veremért áldomással és egyébbel fizettem 11RhFrt.
(Megj.: A gabonásvermeket – ahová az egyház búzáját elrakták –kiásoknak)

(Ágybér vagy párbér, később 1867 után egyházi adó (is) = házaspárok pénzben és természetben-gabonában megállapított (mai értelemben; „egyházfenntartói hozzájárulás” – amelyet a presbitérium határozott meg)

Fejős juhásznak attam 12 Kr.

12 Kr.

Tiszteletes prédikátor Uramnak a kialakított Conventiójából Szántásért fizetem 9 Vfrt.

Kos Pásztornak 7Frt. 9Kr.

4 Nap az Ekklesiái Személylek egy-házfiakkal kerülvénn és ismét mikor a Veremből a Buzát és Árpát fel szedték, hólni költség esett s egy-egy kis ebédre 2 Frt. 45Kr.

Négyesi Sámuel Gujásnak az ekklesia Marháinak őrzési-ért 1 Frt. 51Kr.

Billegezőknek meg a Nyíróknek Áldomásra 21Kr.

Anno 1784.-A'Juhásznak fizetem 1 Frt.30Kr.

Az Ekklesia Búzáját vitetvén Váradra 7 Szekérvel oda Vám és Üti Költség 1Frt.

Anno 1793.Augst.12. Komádi Varga István 1790 dik Esztendőbeli Szék Bíró az akkor alku szerénti meg vett Ekklesia Marhájiért meg fizetett 40Frt.

Anno 1793.Januárus 18. István Görög fizetett 4050 Darab Tégláért, azmelyett az Ekklesia égettetett á.Rf.5./azaz 1000 darab tégláért 5 Frt./ fizetett 20Frt 30Kr.

Vésztüieknek el adtam 3 Köből Árpát á.kr.51. került belőlle 2Frt.33Kr.

A'Póhalmom termett 560 Véka Búza. A 'Debretzeni Nemes Collégium számára által adtam

75 Véka Búzát s 408 Véka Árpát.

Mirhóhádi Kováts Mihály régi restánziába által adott kezemhez 19 Akó és 2 fertály (akó=58,6 liter; fertály= 13,4-14,7 liter) Bort s Anno 1793 Esztendőbeli áron került belőlle 36Frtz.24Kr.

Anno 1793. okt. 24- 1795.Okt. 5. között

1 Rotskát vettem (rocska=folyadéktároló edény) 8 Kr.

8 Vermet ásatván fizetem 7 Frt. 23Kr.

Egy Kötő Fékért 12”

Az Ekklesia Búzáját szeleltetvén Presbytereknek és Munkásoknak egy kis Áldomás 39”

Bikák ki herülésekor Áldomás 42”

Vermek fel bontásakor Presbyter Uraiméknak egy kis ebédre költ. 38”

Bor hozó Debretzeni Kotsisoknak Fő Bíró Bódvai István Uram adatott 6 Véka Árpát abraknak.

A'Mészáros Kutyáknak attam 1 Véka Árpát (ebből kiténik, hogy a kutyák árpa-dara moslékot ettek, ugyan úgy mint az én nagyapám komondorjai is igen jóízűen hablatyoltak a mangalicák moslékjából, mintegy közel hatvan esztendővel ennek előtte)

Minden ünnep volt, ami becsületesen elvégzett munkával béfejeződött, különösen a búza és állatok körüli teendők, így aztán Uraimék áldomást ettek-ittak ősi magyar szokás szerint Isten áldását sűrűn emlegetve s bizakodva abban, hogy ezt ugyanígy a következőkben is megadja „Úr Isten Ó Szent Felsége”.

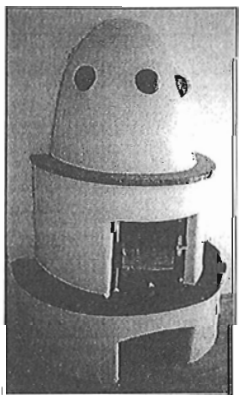
Cs. Szabó István

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

EMLÉKEZÉS!

2001. SZEPTEMBER 11.

Csak aki átéli, az tudja, hogy mit jelent a fájdalom!
S ha ártatlanul éli át, az maga a Borzalom.
Az Úr Jézus szenvedése, az emberi gonoszság példája.
De sorolhatnám vég nélkül és mindet ember produkálta.

A háborúk áldozatait, az atombombák réme
A természet pusztítása, mind az ember „műve”.
Isten teremtett szép világot, benne madárdalt, fákat, tengert
Előlegezte a bizalmat, és megteremtette az „Embert”

Addig nem is volt katasztrófa még Isten vezérelte útját
De az ember elfordult Tőle, Isten nélkül járja az útját.
Az elvakult ember úgy véli, talán ő maga az Isten.
A pénz, a hatalom, a múltó gyönyör, ezt hajszolja, ez neki minden.

Aztán jött a borzalmas merénylet, hol ezrek estek áldozatul
A templomok sorra megtelnek, fohászuk égbe száll hisz ott az Úr!
Törpék lettek az óriások, közös imával fohászokodunk
Uram bocsásd meg bűneinket, hiszen csak gyarló emberek vagyunk.

2001. szeptember

Szabó Incéné

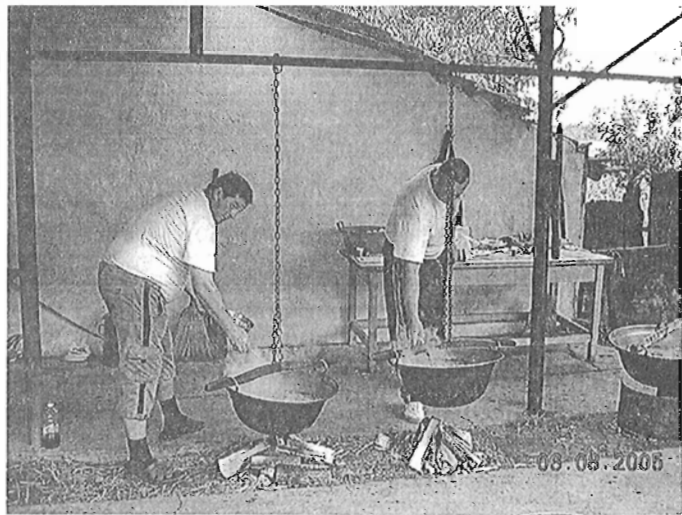
Simonyi napok

Simonyifalván ez évben augusztus 6-7 között tartották a III. Regionális Simonyi napokat.

Ezekon a napokon emlékeznek Simonyi József óbester történelmi alakjára, és Simonyi (Szmola)Imre a költő emlékére a Körösközben, Simonyifalván.

Gyula városa a költőt, Debrecen az óbester, Simonyifalva mindkettőjüket magáénak vallja.

A kétnapos igen választékos programot tűzijátékkal és kiváló kivirradtig tartó zenés mulatozással zárták.

Századik születésnap

Szent Fausztina Mária nővér 100-dik születésnapját augusztus 25-én ünnepelték Krakkóban, és szülőhelyén Glogowiec-ben. Bíborosok, püspökök, - köztük a magyar Katona püspök úr - papok, hívők, gyermekek sokasága vett rész a 3 napos ünnepi programban, amelyet a közös imádság mellett koncertek, színdarabok tettek színessé. A szülőföldi szent misét az apostoli nuncius celebrálta. A 100-ik évforduló ismét ráirányította a figyelmet az Isteni Irgalmasság végtelen mélységére. Az elmúlt XX. évszázad tele volt konfliktusokkal, háborúk, járványok rendkívül csapások pusztítottak, terjedt az Isten tagadás. Jézus, Fausztina nővérré bízta az egész világnak szóló üzenetét: „Nem büntetni akarom a sérült emberiséget, inkább meg akarom gyógyítani, és irgalmas szívemre szorítani.” (Napló 1588) ... „Fess egy képet annak alapján, amit látsz, ezzel az aláírással: Jézusom, bízom benned.” (Napló 47) Ezen a képen Jézus fehér ruhában, egyik kezét áldásra emeli, a másikkal megérinteti a mellén a ruháját. Melléből a ruha nyílásán két hatalmas sugár tör elő, egy piros és egy halvány. Jelentéséről kérdezve így válaszolt az Úr: „A halvány sugár a vizet jelenti, ami a lelket tisztítja meg, a piros a vért, amely a lélek élete... Boldog, aki ezek árnyékában él.” (Napló 299). A kép nemcsak az Isteni Irgalmasságot ábrázolja, de emlékeztet az Isten iránti bizalom és a felebarátaink iránt tettben

megnyilvánuló szeretet kötelességére is. „A kép emlékeztessen irgalmam követelményeire, mert a legerősebb hit sem segít semmit cselekedet nélkül.” (Napló 742). Az Isteni Irgalmasság rózsafüzér imában irgalmat kérünk magunknak és az egész világnak: „Örök Atya! Felajánlom Neked szeretett Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak testét és véré, lelkét és istenségét engesztelősül bűneinkért és az egész világ bűneiért.”

„E rózsafüzér imádkozásával közelebb hozd hozzám az emberiséget.” (Napló 929) „Azokat a lelket, akik ezt a rózsafüzért imádkozzák, már életükben körülöleli irgalmam, különösen pedig haláluk óráján.” (Napló 754)

(Napló hivatkozások: Szent FAUSTYNA KOWALSKA nővér: NAPLÓ-jából)

Császárné Gyuricza Éva

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Lendületesen indult az EMI-tábor
[2005-08-12]
Fotóval: <http://erdely.ma/kultura.php?id=12086>

Csütörtök este végre kezdetét vette Erdély egyetlen nemzeti jellegű nagyszabású rendezvénye. Az első EMI-tábornak ünnepélyes megnyitó adta meg az alaphangját.

Beszédet mondott az Erdélyi Magyar Ifjak, valamint az Egyesült Magyar Ifjúság egy-egy képviselője, Hajdó István esperes, Pap Géza polgármester, Pregitzer Fruzsina és Novák Gizella előadóművészek kulturális műsorral tették szívesebbé az eseményt, melynek igazi emelkedettségét nemzeti imánk és a székely himnusz eléneklése adta meg. Este a Role csángó rockballadája, a Pille tovább gyönyörködtette a mintegy százötven résztvevőt, majd a szokásos bulival búcsúztak a mindig sikert arató csikszeredaiak.

A pénteki nap megközelítette a mindenkori elsőtáboros szervezők nem titkolt vágyát: magányosan vagy kis csoportok szállingóztak folyamatosan a táborba, a már ottlévők pedig komoly érdeklődéssel követték valamennyi előadást. Az EMI-sek elvárása az esetek többségében maradéktalanul teljesült - azt akarták és akarják ugyanis, hogy ne kinyilatkoztatás-szerű előadásokon, hanem interaktív beszélgetéseken vegyenek részt a táborlakók, a végén pedig ne csak bizsergő tenyerekkel és az előadó véleményének magukévá tételével maradjanak, hanem ténylegesen jussanak előbbre azzal, hogy ütköztetik véleményeiket, meghallgatják mások érveit.

Az első nap a magyarság múltja és hagyományának jegyében telt. Délelőtt Friedrich Klára és Szakács Gábor a rovásírás története alapján bizonyította be 8-9000 éves ősiségünket a Kárpát-medencében, majd szép számú érdeklődő sajátíthatta el ezen írásmódot kissátras foglalkozás során. Közben Varga László nyugalmazott lelkész 1956 szellemiségét mutatta be, ezt követően többórás élénk beszélgetés alakult ki demográfiai helyzetünkről a Csép Sándor, Majoros István és Csiki Sándor vezette Áldás-népszerűség előadásán.

Délután Kincses Kálmán református lelkész tartotta meg az EMI-s körökben már ismert és csodált előadását a Szent Koronáról, a gondolatfűzért Szántai Lajos magyarságkutató Szent István királyról és Géczy Gábornak a magyarság küldetéséről tartott előadása folytatta. Este a Karaván, Sólyomfi Nagy Zoltán regős és a Dobogó Kő szórakoztatta a háromszáz főt is meghaladó fiatalságot.

Bagoly Zsolt

A legnagyobb székelykapu Erdely.ma
Közel tíz méter magas és több mint 14 méter széles lesz az a székelykapu, amit szeptember 10-én avatnak fel Kovászna megyében, a torjai községnapokon. Daragus Attila, Torja polgármestere tegnap elmondta a Mediafax hírügynökségnek: a Székelyföldön a székelykapuknak hagyománya van, ezért úgy döntöttek, hogy a községben felállítják a világ legnagyobb székelykapuját. A kaput egy helybéli mester faragja ki egy régebbi kapu mintája alapján. Egy másik, Kovászna megyéből származó óriás székelykaput a múlt év végén avattak fel Argentínában, a Buenos Aires-i Magyar téren. Ezt a kaput Gelencén készítették.

Nyugati Jelen

K ó s Károly, a nagy székely polihisztor írta 1915-ben:
Szeretnék egyet. Szeretném megérni, hogy kicsiny-kis portámat olyan rendben lássam, ahogyan én azt elgondoltam magamnak. Legyenek a földek tagban, gyümölcsfáim termők, pajtám tele, méhesem népes. Legyen minden gondosan gondozva, tisztán művelve, rendszeren tartva. Szép legyen és gyönyörű mindenkinék, aki ezt látja. Melynek minden rögét magam szereztem, minden fűvét-fáját magam ültettem, minden épületét magam építettem, így szálljon az én maradékaimra. Ezt szeretném megérni épségben, egészségben. És ha ezt megértem, akkor örömmel megyek én el - mulandó az ember - hogy itt aludhassam örök álmomat öreg tölgyfáim tövében, virágzó gyepek alatt. Mert hallani fogom onnan is méheim döngését, maradékaim maradékainak lépteit és boldog kacagását. De keserű lesz az életem, ha megérem azt, hogy véreim unni fogják ezt a földet, keserű lesz az én életem akkor. És keserű halálom is, átkozott. Mert idegen kézre jut az én életem egész munkája, a kis V a r j ú -vár, és szétszóródnak az utánam jövő ifjak és unokák, unokáim unokái. Átkozott lesz akkor az én pihenésem itt, a tölgyek alatt, magános idegenségben. Ettől félek én félelemmel és rettegéssel haraggal. Hogy idegenek tapossák sírom virágait, idegenek kacagnak és sírnak az én Varjú-váramban, mely az én szeretetem köveiből épült. Kérem azért az én Istenemet hívó, igaz hittel, hogy áldja meg maradékaimat, kik szeretni fogják és meg is tartják ezt a kis világot itt, a nagy hegyek között, és kérem az én Istenemet, hogy nehéz kezével sújtsa le azokra, akik megunják és elprédálják otthonukat, földjüket, apaik szeretetét. Ezt kérem az én jó és igazságos Istenemtől.

(Lejegyezte: Czékus Jób)

1940. augusztus 30. A második bécsi döntés, Magyarország visszakapja Erdélyt és Partiumot

A bécsi Belvedere-palotában 1940. augusztus 30-án került sor az úgynevezett második bécsi döntésre, amely szerint Észak-Erdély 43 541 négyzetkilométeres területe közel 2,2 millió lakossal (ebből csak kb. 1,1 millió, az 51,4 százalék volt magyar) ismét Magyarország fennhatósága alá került. Visszakerült Nagyvárad, Nagyvárád, Kolozsvár, Szatmárnémeti és Marosvásárhely, valamint az egész máramarosi terület és a Székelyföld. - Románia már korábban kénytelen volt átengedni a Szovjetunióknak Beszarábiát és Észak-Bukovinát, majd Bulgáriával is megegyezett Dél-Dobrudza átadásáról.

Ugyanakkor elutasította a magyar követelést, hogy mondjon le Erdély nagy részéről. A bukaresti kormány a vitában a németeket kérte fel a közvetítésre, akik a Ploiesti környéki olajmezőket féltették egy fenyegető fegyveres konfliktustól. Ugyanakkor - újabb kutatások szerint - Hitler atólt is tartott, hogy a területi kérdés esetleg szovjet segítséggel valósul meg. Ezért a korábbi elutasító álláspontot megváltoztatva Bécsben Ribbentrop német és Ciano olasz külügyminiszter a magyarok javára döntött. (Az anekdotikus hangzó történet szerint Manoiescu román külügyminiszter a döntés kihirdetésekor elájult.) A magyar csapatok fokozatosan vették birtokukba a visszacsatolt területeket szeptember 5: Szatmárnémeti, szeptember 6: Nagyvárád). Szeptember 9-én némi tűzharca is sor került. A megállapodás a II. világháború végéig volt érvényben.

Dunaszerdahely - Teherán: nyolcezer kilométer Vámbéry Ármin nyomában az Egyesült Magyar Ifjúság nevű, fiatalokat tömörítő szervezet egy nem mindennapi kezdeményezés támogatását, megvalósításának hatékony segítségét vállalta fel.

Egy Felvidéken (Szlovákia) élő, alig 23 esztendő magyar fiatalember elhatározta, hogy a neves kelet-kutató, Vámbéry Ármin nyomába szegődik, s a világhírű utazó orientalista útját követve eljut Perzsia fővárosába, Teheránba. Nyolcezer kilométeren át a forró hőségben, nyolcvan nap alatt (2005. július elsejétől), két keréken, egyedül. A Vámbéry emléktúrának elnevezett expedíció ugyanis egy kerékpáros túra, melynek célja távolról sem a megszálott kilométergyűjtés: a fiatalember híret szeretné vinni a felvidéki Szentgyörgy híres szülöttének, Vámbéry Árnak. Fontosnak tartja Vámbéry Ármin (1832-1913) szellemi örökségének ápolását, hiszen sokat köszönhet neki a magyarság, de a nyugati társadalom is. Hányatott sorsú gyerekkora és félig béna lába ellenére első európaiként járta meg Buharát, Közép-Ázsia legititkozatosabb városát. Életcéljának tekintette a magyarok és a magyar nyelv eredetének felkutatását. Vámbéryhoz, a Kelet legjobb ismerőjéhez gyakorta fordult tanácsért a francia III. Napóleon, az angol Viktória királynő, de még a török Abdul-Hamid szultán is. Többek között neki köszönhetjük a magyar nemzeti ereklyék Törökországból Magyarországra való visszajuttatását is. Óriási akaratereje és bátorsága eredményeképp elérte célját. Hazatérvén ezeket a sorokat vetette papírra: "Meg se próbálkozom leírni azt a benyomást, melyet édes hazám viszontlátása keltett lelkemben. Gyöngye is volna hozzá a toll, hogy tolmácsa lehessen annak a meghatóttágnak, mellyel amaz ország földjére léptem, melynek őstörténete elsősorban ösztönözött veszedelmes vándorutamra, s amelynek nemzeti kezdetei, mint említettem, már ifjúkoromban életre keltették bennem azt az érdeklődést, melynek kielégítése végett mondhatatlan veszedelmekkel és nélkülözésekkel járó utazásomra vállalkoztam?. Most, másfél évszázad múltán, ugyanilyen akaratérrel, elszántsággal és bátorsággal kel útra a felvidéki fiatalember is, hogy Vámbéry után ő is meghódítsa a varázslatos keletet.

Evangélikus Oldal

„**Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok, akik sírnak, mert megvigasztaltatnak. Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet. Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtetnek. Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent. Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek. Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa.**”

Máté 5,3-10

Kedves Olvasó!

Talán be se kellett volna fejeznem a fenti idézetet, mert azt hiszem, hogy szinte mindannyian fejből is tudnánk folytatni Jézus jól ismert mondatait a Hegyi Beszédből. Talán gyermekkorunk hittanóráinak megtanulandó aranymondásai, memoriterei között szerepelt ez a szakasz, vagy csupán az első hallást követő megdöbbenés mélyítette el bennünk a Boldog-mondások sorait. Most felidézve, olvasva, viszont érdemes talán kicsit elgondolkodni azon, hogy számunkra mit jelent ez az érzés: BOLDOGSÁG. Ha önmagunkra vagy környezetünkre tekintünk, és megpróbálnánk eközben az emberiség boldogság utáni sóvárgását megérteni, érdekes kontrasztot nyerünk elképzeléseink és a valóság között.

Sokan sokféle arcát vélik felismerni az életükben, a környezetükben, a világban:

- Van, aki múlt örömei mámoros pillanataiban.
- Van, aki szerelemben, családban, gyermekekben, unokákban.
- Van, aki sikerben, pénzben, karrierben és a tökéletes önmegvalósításban, és nem véletlen a boldogulás kifejezése sem nyelvünkben.

Biztos vagyok abban, hogy akár végteleníteni lehetne e felsorolást, ha mindannyian hozzátennék mindazt, amit a boldogságról mint állapotról elképzelünk. Vagy elég csupán az, ha összegyűjtjük azokat a minimális feltételeinket, amelyek teljesülése nélkül elképzelhetetlennek tartjuk elérését, mert sajnos korunkban egyre többek számára csak – ahogyan Bence Imre lelkésztestvérem fogalmazta meg – „kellemes érzések szintjére alacsonyodik a boldogság. Ha jól érzem magam, az egyenlő a boldogsággal.”

Olykor viszont meglepődünk, hiszen gyakran olyan helyekről köszön vissza ránk, ahonnan legmerészebb álmainkban sem reméltük volna. Sokszor olyan élethelyzetekben érhető tetten, ahol előzetesen elképzelhetetlen volt a számunkra.

Érdekes emberi állapot, mert sokszor úgy tűnik, hiába is hajszoljuk. Semmi lehetőségünk nincs, hogy befolyásunk alá hajtsuk. Egyszer tőlünk és az elvárt külső körülményektől függetlenül ér el bennünket, máskor pedig elérhetetlen távolságra érezzük magunktól, és hiába is akarjuk kierőszakolni. Mintha játszana velünk a hangulatunk.

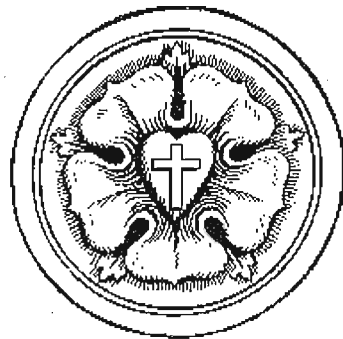
Meglepőek Jézus szájából a Boldog-mondások szavai. Sőt! Egyenesen hihetetlennek tetszenének, ha nem tapasztalnánk meg sokszor magunk is: a boldogság megéléséről alkotott elképzeléseink a legritkább esetben valósulnak meg az elvárásainkban.

Mit is jelent akkor a számunkra?

Talán azért is nehéz definiálni, mert sokan sokfélék vagyunk, és mindenkinél más és más, ami megnyitja rá a szívünket. Érdekes volt ezt a nyáron az ifjúsági táborban a fiataloktól hallani, amikor egy délelőtti beszélgetés folyamán volt témánk, és életünk azon szakaszait, eseményeit próbáltuk felidézni, amikor a legmélyebben érintett meg bennünket a boldogság érzése. Mennyiféle beszámoló született, néhány embertől milyen sokszínű leírása! Mégis, mindegyikben volt valami közös. Mindannyian olyan örömeiket idéztünk fel, melyek attól váltak igazi boldogsággá, hogy szeretteinkkel oszthattuk meg, vagy közösségben élhettük meg velük. Az pedig nem a szavakkal való játék, ami ebből kiolvasható, mert hiszem, és tudom, hogy létezik, ami egyformán kulcs mindenki szívéhez, és különbözőségünk, sokféleségünk ellenére is egyaránt a boldogságot nyújtja. Öröm és hír. Örömhír, vagy ahogyan a görög kifejezés mondja: evangélium.

Mert a boldogság nem elemész, hanem életre kelt, nem elgyengít, hanem erőt ad. Olyan erőt, ami képes volt tizenegy félelemtől megtört embert a húsvéti hittel elindítani Jézus Krisztus feltámadásának örömhírével a többi ember felé. Ezt az evangéliumot, a boldogság felé vezető utat hirdetjük mi magunk is hétről hétre gyülekezetünkben. Adja Isten, hogy minél többen meghallhassák!

Horváth Zoltán Olivér
evangélikus lelkész

Liget
és Gyógyfürdő
és Kemping

Gyomaendrőd

**Csoportos gyógyúzás 18 éves kor alatt
Szakorvosi beutalóval ingyenesen igénybe
vehető szolgáltatás**

Helyszín: Liget Fürdő, Erzsébet liget 2.
Érdeklődni: 66/386-039

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel
2005-2006-os munkaévünk első bibliaórai alkalma szeptember 15.

Gyülekezeti hittanoktatásra folyamatosan lehet jelentkezni, személyesen, vagy a hivatal telefonszámán.

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

**Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt
szeretettel várunk!**

Bukva Csilla:

Tanévkezdésre

Bár még nyárról mesél
Sok közeli emlék,
Ősztönözve arra,
Hogy újra felidézd,

Gondolatban átéled
Mind azt a sok szépet,
Mit a vakáció
Adhatott tenéked,

Az új tanév eljött,
Elhozta szeptember.
Ugye te sem bánod?
Ennek örülni kell!

Szorgos tanulással
Bővíthet tudásod,
Rajtad is múlik, hogy
Megvalósítsd álmod.

Nemcsak tanulás vár,
Játékok, Vidámság.
Osfálytársak között
Talán igaz barát.

Tanáraidhoz is
Fordulj mindig bátran
Életük példát adhat
A mai világban.

Ami célt kitűztél,
Kívánom elérjed,
Legyen eredményes
Ez az új tanéved!

A csősz ősszel

Nem sokára itt az ősz
Mit csinál a dinnyecsősz?
Hamarosan munka híján
Összes csősz lesz roppant bős.

Gyerekek a gyümölcsösben

Földre hullt a sok dió
Csak az szedje fel, ki jó!
Hamar megtelt zsebetek.
Nem él erre rossz gyerek.

Itt egy kosár piros alma
Csak is szófogadó kapja
Odajöttek mindnyájan
Nem maradt a kosárban.

Keszthelyi Zoltán: Első osztályosok

Mikor először mennek iskolába
Az elsőosztályos kisgyermek,
Illatot hint az ősz minden virága
Amerre lépnek, dalok csengenek.

Mikor először mennek iskolába
Szívükbe bűvös áhítat terem
Kitérül nekik a mesék világa,
Hol betűk nyílnak kéklő tengeren.

Mikor először mennek iskolába
És izgalmukban könnyük megered,
A kicsinyeket féltő gonddal
Várja a tanító, a gyengéd szeretet.

Mikor először mennek iskolába,
A kerek földön öröm suhan át,
A világ küldi fiúra és lányra
A tudomány tündöklő sugarát.

Szeptemberben a Mária napok alkalmával egy mosollyal emlékezzünk Mária nénire, akinek verseit, meséit 10 éven át közöltük e lap hasábjain. Sajnos ma-már az égből figyeli a meséket és verseket olvasó gyermekeket. Nyugodjon békében!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

!! SZONDER !!

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Fiatalokról fiataloknak

CSERKÉSZTÁBOR BORSODNÁDASDON

„MINDEN DOLGOTOK A SZERETETBEN MENJEN VÉGBE!” (1.Kor. 16,14)

A címbeli jelmonddal szervezte meg idén már 3. alkalommal a Templomos Lovagrend Tiszántúli Cömmendája a cserkész tábor, melynek a Borsodnádasi Általános iskola adott otthont augusztus 3-7-ig.

Gyomaendrődi, hunyai gyerekek mellett a lovagrend három lovagja és négy jelöltje is részt vett a táborban, mint kísérő és szervező egyaránt, de volt más kísérő és felügyelő is. A törzslétszám 29 fő volt, de végül 43-an voltunk. A tavalyi cserkész táborban résztvevő Tompai Cserkészcsapat is csatlakozott hozzánk, így a programjainkat közösen szerveztük meg.

Az idei tábor szervezése már tavaly elkezdődött, amikor a tavalyi csapatunk egy túra alkalmával meghívást kapott Nádasdra, amit szívesen elfogadtunk, hiszen a Templomos Lovagrend akkori novicia jelöltje a Borsodnádasi Általános Iskolában tanít.

Busszal és vonattal utaztunk a Borsodnádasi táborba. A táborozás költségeihez hozzájárult a Szent Gellért Katolikus Általános iskola igazgatója, a Bakos Bt, Jakus Imreendrődi vállalkozó, valamint Borsodnádáról Juhász András és Tatai Zsolt vállalkozó, valamint a szülők, mindnyájuknak örökké hálásak vagyunk a támogatásukért.

A szállás a fent említett általános iskola tornatermében volt, rendelkezésünkre állt még két tanterem, fiú és leány zuhanyzó, az iskola udvara és a füves focipálya. A reggelit és vacsorát mi a táborlakók készítettük el, ebédet a helyi étteremből hoztunk.

A programjainkat a címbeli idézet határozta meg, és a cserkészlet lényegi mondanivalója: Isten szere-

tete, haza szeretete, a környezet és a benne élő emberek önzetlen szeretete és a család szeretete.

Napirendünk és az általános menetrend a következő volt: Ebresztő, pizzamás torna, mosakodás, zászlófelvonáshoz sorakozó, reggeli után a délelőtti foglalkozás, majd ebéd, utána kis pihenő, ezt követte a délutáni foglalkozás, majd zászlófelvonáshoz sorakozó, zászlófelvonás, utána vacsora, fürdés, tábortűz, és végül takarodó. Az időbeosztás a gyerekekben a fegyelmet és pontosságot erősítette. A szigor a sok-sok móka, kacagás a sok játék, közös éneklés és foglalkozás enyhítette. Sokat fejlődött a résztvevők közösségi szelleme, valamint egyénekenként is tetten érhető volt a pozitív változás. A foglalkozásokon sok mindent tanultak a gyerekek, mint például papírsárkány készítését, díszítését és természetesen az eregetést is, készítettek nemezlabdát, szélforgó készítésének technikáját is elsajátíthatták. De nem maradt el a cserkészethez szorosabban kapcsolódó képzés sem: csomókötések, alaki-képzés, a kiscserkészek két törvénye, a morze- és ujj ABC, túrázás, és még sok-sok más is...

A tábor záró programja igeliturgia után az esti tábortűz volt. A tábortűz mellett a gyerekek ószintén elmondták, hogy milyen jól érezték magukat és szeretnének

jövőre is velünk táborozni, mert végig érezték, hogy minden tetteinket a szeretet hatotta át értük és az Isten dicsőségére.

Mi a Templomos Lovagrend tagjai és noviciái ezen táborok szervezésével és évközi más programok szervezésével is szeretnénk a gyerekeket, fiatalokat egy jól összekovácsolt közösséggé alakítani, ehhez kérjük az Isten áldását.

Barta Mónika novicia

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

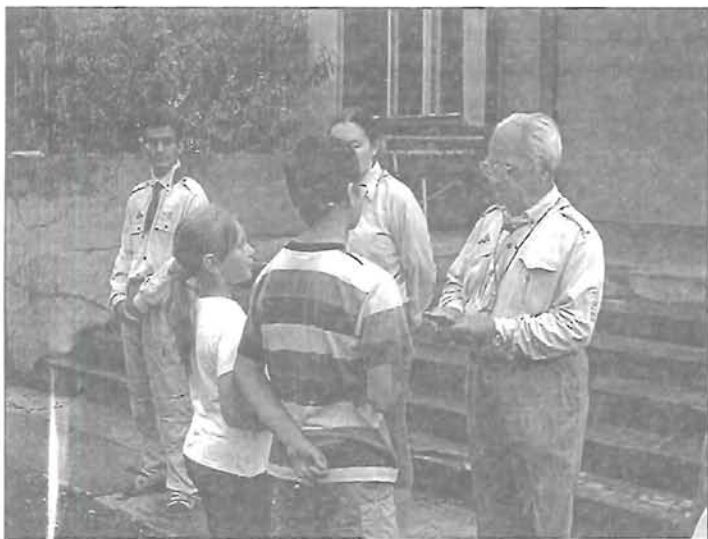

Kedves vásárlóim!

szeptemberi ajánlataim:

- Porszívóba papír porzsákokk
- Drótkerítés, szeg, kézi szerszámok,
- Gumicsizmák, gázegők
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Elektromos és benzines fűnyírók,
- Főliák, takaróponyvak,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvászon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdarálók,
- Műtrágyák
- Izzók, elemek, zseblámpák,

FARKAS MÁTÉ

Irodalmi oldal

CSIZMADIA ÉVA
BARÁTSÁG A TÁVOLBÓL
Levelezés Tűz Tamással
(1984-1991)

„A barátság szolgálat, erős és komoly szolgálat, a legnagyobb emberi próba és szerep” – írja Márai Sándor.

Erős és komoly szolgálat szándéka hatja át, világítja be fényével azt az irodalomtörténet számára is tanulságos levelezés-gyűjteményt, amely ez év tavaszán jelent meg, s amely a jó barát, Csizmadia Éva segítségével, támogatás szeretetével jöhetett létre. (Csizmadia Éva Pinczési Judit édesanyja, akihez az előző számunkban megjelent Hálaadó ének is szól.)

De lehet-e, szövődhet-e igazán mély barátság két ember között, akiket sok ezer kilométer választ el egymástól?

Olyan emberek között, akik személyesen soha nem találkoztak. S ha igen, mennyire lehet tartós, hosszú távú ez a kapcsolat? Mi az, ami életben tarthatja éveken keresztül? A könyv szép példája annak, hogy igen, lehet.

Kapcsolatuk metszéspontjában az irodalom, a költészet és a fiatalon elhunyt költőnő, Pinczési Judit lírájának szeretete áll.

A levelek, a levelezés minden sorából érződik az egymásért aggódás, a másik életének, irodalmi pályájának nyomon követése, segítése, a teljes odafordulás, a felelős vagy azért „akit” megszelídítettél morális alapállása.

A lánya hagyatékát ápoló Édesanya s a Hazát régóta csak az óceán túlpartjáról figyelő költő segít keze időn és téren át összekapcsolódik, s lesznek egymás számára irányt mutató fényjelek.

„... Barátság a távolból. Amint leírtam, már meg is álltam a szónál, mert azonnal rájöttem, hogy a Távol itt csupán kilométerek fogalmát jelenti, mert miként számára a Haza soha el nem távolodó közelség, számomra a soha nem látott Tűz Tamás az egyik legközelebbi Barátság.”

De ki is az a Tűz Tamás! (Előző számunkban Pinczési Judit költészetéből

kaphattunk betekintést.)

„A nyugati magyar irodalom egyik legismertebb költője” – írja Szakolczay Lajos.

1916. április 18-án született Győrben. 1934-ben érettségizett, majd a Hittudományi Akadémia elvégzése után 1939-ben pappá szentelték. Néhány évig lelkipásztor volt, a II. Világháborúban táborigazgatóként szolgált a keleti fronton, ahol 1944 végén hadifogságba esett. Három évig volt egy észak-országi táborban, hazakerülése után folytatta a lelkes munkáját. Első verseit családi néven, azaz Makkó Lajos néven írta, s az aradi Vasárnap közölte. A negyvenes években már mint Tűz Tamás mutatkozott be a Vigília, a Magyar Csillag hasábjain. 1956-ban hagyta el az országot, Kanadában telepedett le. 1963-tól több évet élt Kaliforniában, s Európában is hosszabb időt töltött (Rómában). A papi hivatás mellett élénken foglalkoztatta az irodalom. Írt verseket, kisregényt, elbeszéléseket, esszét. Néhány kötet, műve a teljesség igénye nélkül: Tiszta arannyal, Két tenger közt, Nyugtalan szárnyakon, Tükörben játszik a kéz, Aranyrét utca, A hid című kisregény, Vihar a pusztán c. regény...

1992. április 7-én hunyt el Kanadában 76 évesen, papságának 53. évében.

A levelezés 1984 nyarán kezdődött, két évvel Pinczési Judit halála után, s tartott 1991 végéig, Tűz Tamás betegségéig, haláláig.

Személyes, kötetlen hangvétel jellemzi a gyűjteményt, s irodalmi levelekről lévén szó feltűnnek bennük a kor irodalmi életének ismert alakjai is. Így Szabó Magda, Határ Győző, Parancs János, Dénes Zsófia, Petrőczy Éva, Zalán Tibor, Kálnoky László, de a képzőművész Szántó Piroksa, a rádiós Szabó Éva, Linka Agnes, a színművész Keres Emil is.

Tűz Tamás - versek, tanulmányok is helyet kaptak a kötetben, melyekben az idősebb, nyugaton is publikáló költőtárs méltatja a fiatalon elhunyt Pinczési Judit műveit. Ilyen a Kanadában a Krónika c. lapban, 1984 novemberében megjelent Láng volt az élet – Pinczési Judit poszthumusz könyve, vagy az Országos gyász c. verse, mely a költőnő halálának évfordulójára született.

Nem titkolt szándéka, hogy minél szélesebb körben terjessze, ismertesse meg, tartsa életben azt a költészetet, amelyet ő is nagyra becsült. Hite, kitartása, barátsága erőt adott a legválságosabb időkben is. „Hinni tudom már, hogy a költő egy csillag, aminek az a dolga, hogy messzire világítson, és ha élete csupán villanófény volt, vesszoraitól, gondolataitól, örökkön-örökké ragyog, világlik a jövő” – írja a gyermekét elvesztő édesanyja, Csizmadia Éva.

Könyvével, annak megszerkesztésével, megjelentetésével hitet tett a Tűz Tamáshoz fűződő barátságáról, arról, hogy a barátság valóban szolgálat, erős kötelék, próba két ember között.

Polányi Éva

Tűz Tamás:
HAZA A TÁVOLBÓL

Naponta visszaszületek,
hazám, elringató öledbe,
ha úz a szív teremő kedve
s a szél a bársony egek
fellegein feléd repít
átvonuló, fáradt madárként,
ki már nem több, mint futó árnyék
s röptében is emlékezik.

Tündérvölgy voltál, vagy s leszel,
lelkem többé már el nem enged,
jöhetnek bármilyen szerelmek,
számomra csak te létezel.
Estefelé ha zöld fenyők
gyantás leheltében úszom,
fönn állok már a Mátra-csúcson
s nézem a hamvadó mezőt.

Anyám szeme vagy, lágy szava,
tudtomon kívül itt vagy bennem,
bölcsum s egyetlen mély szerelmem,
titkokkal terhes éjszaka.
Ha rám szakad a fergeteg,
fel-alá járok templomokban,
hol őseim mécs lángja lobban
s vér színezi a zord eget.

Szép arcodról leolvassom
A könnyek- vájta árkok mélyét
S az újra sarjadó reménység
Friss hajtását homlokodon.
El nem takar a messzeség,
vértanúságod el nem évül,
híred-neved mindegyre szépül:
napban sugárzó zsenge ék.

SZERÁFJAI KÖZÉ VETT AZ ÉG
Pinczési Judit emlékének

Beállítottál hozzám verseiddel
Ha elmennél is itt vagy még velem
Minden sorod a csillagokkal rímél
Álmomban is egyre ismételem

Mintha vizsgáztatnál az örök útra
Elszednéd minden ártó fegyverem
Hogy róppályámra végül majd kifutva
Ne legyen más csak fény és értelem.

S ki eddig csak alacsonyan repültem
Tapintgattam fáradt ütőerem
Figyeltem szárnyalásod elmerülten
Hogyan villámlik versed szüntelen

Lestem „mint vízbefúló karcsapását”
Kí pusztulunk-veszünk egekbe ér
Hol fölragyog az utolsó határsáv
Ahol már minden vakító fehér

S az Élet Ura küszöbéig enged
Magad is elcsodálkoztál nagyon
Amit ott láttál micsoda kegyelme
Lövelltek föl a belső udvaron.

Kiszáradt- szökőkút- meleg szemedbe
Sehogy se tudom elhinni ma még
Hogy nem vagy itt eltűntél valamerre
Vagy szeráfjai közé vett az ég.

HAZÁM

Mint zúgó szél a rétek csókját,
hazám magammal hoztalak.
Itt vagy velem. Fáradt agyamban
dalolsz, mint csobbanó patak.
Játékszerét a gyermek jobban

nem őzené: ha jó az éj,
tündéri képedet szoritom
szívem fölé.

Te drága táj, zöld dombjaiddal
szelíd körtáncot lejtessz itt.
Folyóid karcsú, kék szalagja
még él, még bennem rejtezik.
A város is, ahol születtem,
halvány rajzával itt lebeg.
A régi tornyok csöndes utcák
és halk terek.

Kibomlik minden friss csokorként.
A játékszín benépesül.
Arcok villannak föl a múltból,
csaták és zászlók, s egyre gyűl
a hősi vér piros folyója
s a hőmpölygő évszázadok
vad ütemében, mint fánya
lelked lobog.

Mint édesanyám könnyes csókját,
hazám, magammal hoztalak.
Itt vagy velem. Lángolsz a számon,
miként a lobbanó szavak.
Majd ha kigyúl a szép reménység,
mint tündöklő gyümölcs a fán,
öledbe hullok mindörökké
áldott hazám.

Nem félek már, rád gondolok,
Szülőföldem, apám országa,
hitem versekbe oltott ága,
vérem eredben ott csorog.
Ha távol is vagy, látlak én,
Petőfivel együtt dalollak
s ha kell mennem ma vagy holnap,
feltűnök sorsod éjjelén.

Ízes Ízek

Szeptember

Sárgarépa erdészlány módra

1 kg sárgarépát megtisztítunk, karikára vágunk. 10 dkg szalonnát apró kockára vágva kiolvasztunk, majd beletesszük a répát. Egy csomó petrezselyemzöldet összekötözünk és egyben beletesszük. Meghintjük őrölt gyömbérrel és fedő alatt puhára pároljuk, majd hagyjuk elpárologni a levét. 20 dkg gombát (erdei a legjobb) forró margarinon sóval, borssal ízesítve megpárolunk, amikor kész, a sárgarépából kivesszük a petrezselyem csomót, ha kell, kis cukorral ízesítjük és hozzákeverjük a gombát.

Seidl Ambrus

ELADÓ

800 m² bekerített
vízparti gyümölcsös a Sóczó-zugban.
Rajta kőépület, aláépített pincével.

Érdeklődni lehet:
66/284-196

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

5500 Gyomaendrőd,

Ipartelep út 3.

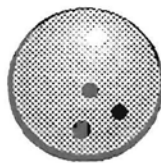
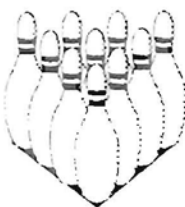
(T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

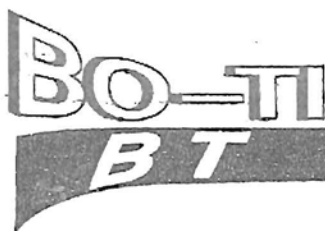
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

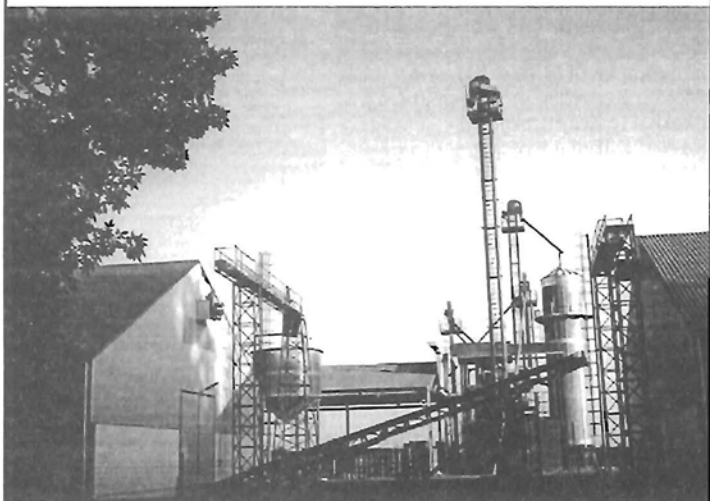
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÉKÉSI BÉLA, aki Endrődön élt, 85 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjaik.

BULA JÁNOS, aki Endrődön a Selyem utcában élt, augusztus 6-án 81 éves korában két hónapi súlyos betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, leánya, veje és unokái.

TÍMÁR IMRE nyugdíjas főkönyvelő, aki Endrődön, az Endrődi utcában élt, augusztus 19-én 78 éves korában váratlanul, csendesen befejezte földi életét, megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: leánya, veje, unokái, testvére és annak családja, unokatestvérei, ismerősei.

Özv. **VASZKÓ JÁNOSNÉ** Polányi Mónika, aki a Rózsakeri Gondozási Intézetben élte életének utolsó szakaszát, augusztus 2-án 84 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolják: gyermekei, unokái, rokonsága, ismerősei.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálójuk évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

Gyoma. Az 1920-as években egy repülőgép kényszerleszállást hajtott végre a gyomai fattyasi páskomon. Csendőrség, fotóriporterek hada, helybeli előjárók és érdeklődők.

Gyoma. Leventeoktatók és különböző társadalmi szervezetek vezetői, előjárók. Asztalnál ülő sorban jobbról a harmadik (fekete bajusszal) vitéz Molnár Pálszikvízgyáros, Hősök Emlék útja 79. Balról harmadik (talán) Kató Ferenc. Álló sor és többiek ismeretlenek. Beküldő: Cs. Szabó István által.

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT MIHÁLY HAVA

Információ gazdálkodóknak

Tájékoztató az agrár-környezetgazdálkodási támogatásokról

Az elmúlt év novemberében több mezőgazdasági termelő adott be pályázatot, vállalva, hogy az elkövetkező öt évben környezet-tudatosabb gazdálkodást folytat. Az agrár-környezetgazdálkodási támogatásról szóló rendelet a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv részét képezi, és az egyszerűen teljesíthető alapprogramtól az Érzékeny Természetvédelmi Területen történő gazdálkodást is magába foglalja. A program lényege, hogy kevesebb vagy a környezetre kevésbé ártalmas kemikáliákkal dolgoznak a gazdák, de választható program a madarak, például a tűzok fokozott védelme és az öko- elterjedtebb néven biogazdálkodás is. Az első gazdálkodási év 2004. szeptember 1-től 2005. augusztus 31-ig tart. Az elbírálás kissé elhúzódott és ezért a gazdálkodók augusztus hónap elejétől az internetről (www.mvh.gov.hu) szerezhettek tájékoztató információt pályázatuk eredményéről. Közben folyamatosan kapják kézhez a határozatokat és hamarosan a támogatási összeg is megjelenik számláikon. Természetesen a kötelezettségeket teljesíteni kell, mégpedig a gazdasági évre visszamenően. Ezért mindenki tekintse át! Mit is vállalt? Be kell tartani a Helyes Gazdálkodási Gyakorlat követelményeit, ez év december 31-ig meg kell venni a programra jellemző talajmintákat, és hamarosan le kell adni a Gazdálkodási Naplót. A gazdálkodók munkáját segítik azok a szaktanácsadók, akik résztvettek egy speciális képzésen, ahol a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervről szereztek ismereteket, majd az eredményes vizsga után a program résztvevőinek segítőivé válhatnak.

Várfi András
NVT szaktanácsadó

GAZDÁK A FŐVÁROSI FELVONULÁSI TÉREN

Ismét gazdák foglalták el a budapesti Felvonulási teret, hogy ünnepeljének, és köszönetet mondanak a budapestieknek a tavaszi gazdademonstrációkor tanúsított magatartásukért. Az ökumenikus istentisztelettel kezdődő rendezvény nagygyűléssel, majd fórummal folytatódott.

Közben a gazdakörök megyei képviselői ételeikkel, italokkal és más termékükkel kínálták a résztvevőket.

Az Endrődi Gazdakör küldöttsége, Hunya Lajos elnök vezetésével vett részt a rendezvényen.

endrődi gazdák a Felvonulási téren

balra: az új kenyér megszegése
jobbra: zászlóátadás

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 10. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2005. október

KOSSUTH NÉPE

A BÉKÉS MEGYEI FORRADALMI TANÁCS NAPILAPJA

1954. NOVEMBER 1., CSÜTÖRTÖK

Ára 50 fillér

I. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM

Itt a Békés megyei Szabadság adó, a 387-es középhullámon...

**Egy csipetnyit sem szabad elaludnunk a magyar forradalom igazából...
Féja Géza rádiószózata a Békés megyei néphez**

Szerdán este a magyar függetlenséget hirdető, új rádióállomás: a Szabadság Rádió kezdte meg adását Békés megyében. Az új rádióállomás – mely a 372-es, a 387-es középhullámhosszon sugározza ezentúl műsorát, első adásában Féja Géza szólott Békés megye népéhez.

Polgártársaim! Magyarok!

Tudatom Békés megye népével, hogy a Duna völgyében csoda történt: nemzet született! Hálát adok az egyetlen és igazságot osztó istennek, hogy megérhettem ezt a napot. Századok óta viaskodik a magyar költő a nemzetéről rémével, a „nagy sírral, hol nemzet süllyed el”... századok óta vártuk a Küldöttet, a nemzet megváltóját, aki visszarántja a magyart a sír párkányáról és világhosszra vezet. Két-

Kedves Olvasóink! Közzé tettük csaknem teljes terjedelemben a Békés megyei Kossuth Népe újság 1956. november 1. számát. Az események korhű idézésével emlékezzünk, éljük át reпрízben a tiszta és dicső, mégis elbukott forradalmunk egy napját.

Közreadta: Császárné Gyuricza Éva

ségbeesésünkben önmagunkat és nemzetünket marcangoltuk. A mellem verem! Kishitűek voltunk, mert ime a várt történelmi hős helyett egy ifjú, nagy nemzet jelent meg az utcán, a barrikádokon, a magyar sors, a magyar történelem véres mezején. Régi forradalmaink Dózsa, Rákóczi, Kossuth nevéhez fűződnek, a most folyó forradalomnak a főhőse azonban nem egy lánglélek, hanem maga a lánglélkű nép. A mellem verem! Magyar szalmatüzlől beszéltünk és nézzétek: tűzünk bevilágítja a földet. A magyar név szerte a világon a legmagasabb emberi rangot jelenti.

Soha a történelem folyamán nem volt még ennyire egy test, egy lélek ez a nemzet. Ott a

barrikádokon, a pesti utcán véres nemzeti zászlók alatt tudta meg mindenki, hogy mi a feladata, nem kellett parancsszó, nem kellett biztatás, ha valaki elesett, öten nyomultak a helyébe. Ugyanúgy összeforva egy testként, egy lélekként kell őriznünk a forradalom vívmányait és egy csipetnyit sem szabad elaludnunk a magyar forradalom igazából.

Vérben és kinszenvedésben született a megújított magyar nemzet, amint vérben és kinszenvedésben születik a kisded. Igazát

magyar életek tízezreinek vére pecsételte meg. Testvéreim! Halott hősök lelke figyel minket. Legyünk hűek hozzájuk, örökségükhöz, végső sóhajtasukhoz, különben nem vagyunk méltók a magyar és az ember nevére.

A fegyverek végre elhallgattak, most a béke harca következik. A béke harca semmivel sem kisebb, semmivel sem könnyebb, mint a fegyvereké volt. Dózsa György óta vagy vérbe fojtották, vagy elsikkasztották az igazi magyar forradalmat. Polgártársaim! Most éljük sorsunk legnagyobb próbáját: Ennek a forradalomnak győznie kell, mert akik hősök és igazak voltak a harcban, hősök és igazak lesznek a békében is.

Polgártársaim! Ti ismeritek életemet. A ti szenvedéseitek, elnyomottságotok, megalázottságotok tett íróvá engem. Tizenegy esztendeje pedig nem kevés kiváltságosok sorsát éltem, hanem egy voltam a megtaposott milliókkal nyomorúságban, szorongatottságban, kitagadottságban. Mégsem érzek személyes bosszút senki iránt. Az én egyéni fájdalmaim azonnal elmúlnak, sebeim rögtön behegednek, mihelyst népem és nemzetem sorsát biztonságban tudom. Soha sem törekedtem rangra, hivatalra, méltóságra, most sem törekszem. Gyarló és esendő ember vagyok, az én szenvedéseim eltörpülnek a magyar forradalmárok emberfeletti nagysága mellett. Az én életemnek már csak egyetlen célja van, az, hogy holtig tartó alázattal és hűséggel szolgáljam ennek a hősi népnek, ennek a nagy nemzetnek az ügyét.

Arra kérem régi bajtársaimat, és Békés megye egész népét, hogy őrizze, védje a forradalom vívmányait. Ne térjünk le a forradalom útjáról se jobbra, se balra. Mi nem akarjuk visszaállítani az úri Magyarországot, de a Rákosi és Gerő rémuralmát sem. Testvéreim! A mi kezünket nem szennyezheti be igaz vér. A mi lelkünket nem terhelheti nemtelen cselekedet. A mi jóhírünket nem szeplősítheti személyi bosszú aljas indulata.

Békés megye népe! Maradjunk mindvégig igaz emberek! A hősi harc egységét vigyük át a békébe! Mutassuk meg, hogy az igazsággal áthatott, az igazságra épülő rend hívei és katonái vagyunk. Hallgassunk a forradalmi bizottságra, mely forradalmi szívvvel és a legteljesebb forradalmi felelősséggel irányít minket ezekben a sorsdöntő napokban.

folytatás a 189. r

Önnel joga van tudni...

**hogy miről tárgyalt Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete
Városfenntartó és Környezetvédelmi Bizottság
szeptember 20-i ülésén**

A 2005. évi költségvetés első félévi teljesítése: Az éves bevételi tervnek a teljesítése 45,4%, ami 1 milliárd 448 millió forintot tesz ki.

A kiadások teljesítése: 43,22%, 1 milliárd 378 millió forint. A kiadásokon belül a működési költségek 51,38%, (1 milliárd 995 millió), a felújítások 29,8%, (12,3 millió), a fejlesztések 29%-os (254 millió) teljesítést mutatnak. Fontos információ, hogy az önkormányzatnak saját működéséhez nem kellett hogy hitelt felvennie. Megjelent ugyan a táblázatban egy 2 millió kilencszázhetven ezer forintos rövidlejáratú hitel, ami a Cigánykisebbségi Önkormányzat hitele. Az önkormányzat az első félévben meg tudta őrizni pénzügyi stabilitását, ami - a mai országos helyzetet ismerve - jelentős eredménynek minősül.

„Féloldalas” utcák útépitésének lakossági hozzájárulás mértéke: ismét lekerült a napirendről. Nem tudtak a képviselők megállapodni, mert az az igazság, hogy minden utca más, ezért valóban egyedi elbírálás alapján lehet csak dönteni. Tekintve, hogy ebben mindnyájan egyetértettünk, ezért nem születhetett bizottsági döntés, mert az egyedi elbírálás már nem bizottsági, hanem testületi hatáskör.

Hogy mi is ez a megoldhatatlannak látszó probléma, amit már évek óta görgetünk magunk előtt? - joggal kérdezhetik olvasóink. Abból adódik a bizonytalanság, hogy szeretnénk az „igazságos költségviselés” elvének érvényesülését azokban az esetekben is legalább megközelíteni, amikor az utcáknak csak egyik oldalán vannak építmények, pld. Népliget utca, Polányi Máté utca stb. A kérdés, hogy hogyan közelíthetjük ezt meg a legéletszerűbben? Több javaslat is elhangzott, de egyiket sem lehetett általános megoldásnak elfogadni, ezért került át az egyedi döntési javaslat a testületi ülésre.

Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Programjához való csatlakozás:

A Képviselő-testület júliusban már tárgyalta és jóváhagyta városunk részvételét a programban Így városunk már a konzorcium tagja, és most arról kellett csak döntenie, hogy a 2005. dec. 31-ig csatlakozó települések a konzorcium teljes jogú tagjaivá válhassanak, valamint hogy a konzorcium elnöke aláírhatta a Támogatási Szerződés tervezetét.

Gyomaendrőd város 26 belterületi lakóútjának valamint a Selyemfazekasi út és az Öregszőlői mezőgazdasági célokat szolgáló összekötő út építési és felújítási munkák közbeszerzésére beérkezett ajánlatok: A nyílt közbeszerzési eljárás nyertese a legkisebb összegű ajánlati árat tevő STRABAG RT lett.

Csárdaszállás lakossági folyékony hulladék elhelyezési kérelme: tekintve, hogy a szennyvíztelep eddigi kihasználtsága 83%, így a bizottság elfogadásra javasolja a testületnek Csárdaszállás kérelmét.

A Kincstári Vagyon Igazgatóság felajánlotta a Kárász u 3. sz. alatti állami tulajdonú ingatlan önkormányzati tulajdonba vételét: a bizottság egyhangúlag javasolta az ajánlat elfogadását.

2005. október 1-naptól a Kiss Bálint Iskola visszaadja a Sallai u 2. sz. alatti ingatlan, tekintve, hogy a Hősök úti iskolaegység felújítása befejeződött, így a Sallai utcai ingatlan az iskola számára feleslegessé vált. A bizottság az ingatlan visszavételét egyhangúlag elfogadta.

Nem javasolja a bizottság elfogadásra a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság ajánlatát, amely egy belterületen lévő csatorna művelési ágú ingatlanok térítésmentes tulajdonba vételére vonatkozott. A város önkormányzata a Vízügyről szóló törvényre hivatkozva viszont kéri a tulajdonost, hogy a csatorna karbantartását rendszeresen végezze el, a belvíz akadálytalan elvezetése érdekében.

Nagylapson a Vasútsor u 9. sz. alatt egy db hiányzó lámpatest kerül felszerelésre.

Bíró Lászlóné erre vonatkozó kérését a bizottság jogosnak tartotta.

Két új köztéri játszótér kerül még ebben az évben kialakításra. Az egyik a Hősök terén, a másik az Október 6 Lakótelepen. A kivitelezést közbeszerzési eljárásról egy miskolci illetékességű cég nyerte el, a vállalt teljesítési határidő: 2005. október 20.

Felszerelésre kerülnek: 2 db láncfelfüggesztésű, lap hintaülökét tartalmazó elem, 1 db csúszdaelem (110 cm-nél magasabb beülési magassággal) legalább 3 típusú függő- és/vagy mászóelem, köztük kötélmászófalat tartalmazó játékelem. A játékeszközök elemei fenyő vagy akác faanyagból készülnek, és megfelelnek a szigorú szabványfeltételeknek.

Az augusztusi nagy esőzések miatti belvíz elhárítási munkák során derült ki, hogy néhány esetben a csatornákat érintő tulajdonjog tisztázandó. Kiderült, hogy a 90-es évek során a tsz felszámolások kapcsán magánszemélyek tulajdonába is kerültek csatornák és árkok.

Nagyenyed város és lakossága nevében a polgármesterük levélben köszönte meg Gyomaendrőd város 4000 Euró (egy millió forint) segítségét, amit a két ízben is árvízrel sújtott Nagyenyed segítségére szavazott meg a Képviselő-testület. Megrongálta az árhullám Nagyenyed hidját, ennek helyreállításánál fogják a kapott 4000 Eurót felhasználni.

Kállai Ferenc színművész, Gyomaendrőd város díszpolgára 500 ezer forint pénzbeli támogatást küldött az augusztusi esőzés okozta bajbajutottak megsegítésére.

Városunk polgármestere a lakosság nevében is levélben fejezte ki hálás köszönetét a nagylelkű adományért, azzal, hogy: „a támogatás a ténylegesen bajba jutott családok megsegítésére kerül felhasználásra.”

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a „**SEGÍTÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKNEK!**” jótékony célú adakozását. Terveink szerint 100 családot, közel 300 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségnek köszönhetően.

Helye: Szt. Imre Katolikus Templom (Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

Ideje: 2005. december 15. csütörtök de. 10.00 – óra

Gyűjtünk: tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, fogkrémeket, szappant, konzerveket, törölközőket, plédeket, számítógépet nyomtatóval és minden olyan dolgot, aminek egy gyermek örülhet!

Figyelem: ruhát nem gyűjtünk!

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal
5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg:

Számla számunk:
Templárius Alapítvány
Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
53200015-11060273

Fővédnökeink:

1. Óexelenciája Gyulay Endre megyéspüspök
Szeged-Csanádi Egyházmegye
2. Óexelenciája Alberto Cristofani della Magione
A Templomos Lovagrend
Nagymestere (Olaszország)
3. Zelnik József
A Művészeti Akadémia Elnöke

Ahol érdeklődni lehet:

Fr. Ungvölgyi János
commendator
Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria
5502 Gyomaendrőd,
Martos Flóra u. 5. szám
Tel/fax: 06-66/284-155
Mobil: +36 (30) 294-0650
E-mail: ungyanos@bekesnet.hu

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Mátraverebely-Szentkúton a hagyományos Kisboldogasszony napi búcsún jártak az endrői és hunyai hívek, szeptember 4-én. A hagyomány szerint Szent László király által fakasztott forrás vizével a szent Szűz az 1100-as években meggyógyította a verebelyi néma pástort.

Az Árpád-kor óta folyamatosan ide zarándokolnak a testi-lelki gyógyulásra vágyó emberek. Az Isten anyját, Szűz Máriát Szentkúton megtapasztalt anyai pártfogása miatt „Szentkút csillagának” is nevezik. Az endrői és hunyai hívek több mint 100 éve járnak ide évente búcsúra. Így volt ez idén is, 38-an mentünk busszal, énekelve, imádkozva. Iványi atya reggel öt órakor megáldotta a búcsúra indulókat, és a hagyomány szerint harangszó kísért bennünket a falu határáig. A zarándokok nagyszámú tömegéhez csatlakoztunk megérkezésünk után. A szabadtéri szentmisét Veres András püspök celebrálta. A körmenet több mint egy órán át tartott, csodálatos Mária szobrok és zászlók kísérték az Oltárszentséget. Több tájról népszámban érkeztek a zarándokok, akik között hál Istennek sok volt a fiatal is.

Az endrői és hunyai hívek nevében elhelyeztük virágunkat Mária szobra előtt, és imádkoztunk családunkért, hazánkért, és a világ békéjéért.

Haza felé jövet pénzadományt gyűjtöttünk az árvízkárosult széles magyar testvéreinknek.

Gödöllőn a Grassalkovich Antal által építtetett Királyi Kastélyt, Vácraúton az Arborétumot látogatták meg szeptember 17-én a gyomaendrői nyugdíjasok egy csoportja az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesülete (ONYPE) szervezésében.

Ígéret a nyugdíjasok távfűtésének támogatására. A kormány ösztöli egy új támogatási rendszer alapján igéri csökkenteni a rászorult nyugdíjasok távfűtési terheit, jelentette be a miniszterelnök. „A kisnyugdíjasok számára a tél túlélési gyakorlat, ezért a kormány két héten belül meghozza azt a rendeletet, amely előírja, hogy a legalacsonyabb nyugdíjból elég már ebben a szezonban 10 százalékkal kevesebb távfűtési díjat fizessenek.”

E hír hallatán gondolom sok vidéki kisnyugdíjasnak ismét –joggal – elszorul a szíve, hiszen azoknak is túlélési gyakorlat a tél, akik nem távfűtési rendszerrel fűtenek, akik fával, szénnel, gázzal fűtenek, ha futná a kis nyugdíjból. Rajtuk miért nem segít a kormány? Ez egy aktuális kérdés lehetett volna a Battonyára ellátogató miniszterelnöknek, a Békés megyei nyugdíjasok gulyáspartiján, amit a búzaégetőként elhíresült gazda szervez nagy buzgósággal.

OSZTÁLYTALÁLKOZÓ! TALÁLKOZZUNK!

Azok számára, akik Endrődön 1955-ben fejezték be általános iskolai tanulmányukat, 50 éves diáktalálkozót szervezünk. A találkozót október 22-én szombat délután két órakor a Domszög vendéglőben tartjuk, ahol egy est-ebédre is sor kerül. Kérjük, részvételeket jelezzétek legkésőbb október 19-ig az alábbi telefonszámokon: (lehetőleg az esti órákban)

Kiszely Lászlóné (Gircz Etelka) 06-66-386-754, vagy
Császárné Gyuricza Éva 06-66-386-323 vagy 06-30-29 73 571

Az Omart Könyvesbolt szeptember 16-án ünnepelte egyéves születésnapját.

Ez alkalommal Hüse Julianna és Veres Antalné SKÓCIAI ÉLMÉ-NYEIKET osztották meg az ünneplőkkel, a könyvesboltban, Gyomaendrődön a Fő út 216-ban.

A Vidovszki Béla Városi Képtár adott otthont VÁRKONY JÁNOS békéscsabai festőművész alkotásaiból rendezett kiállításnak. A kiállítást Sass Ervin újságíró nyitotta meg szeptember 22-én. Megtekinthető egy hónapon át, október 22-ig, Gyomán Kossuth u 11-ben, kedd, csütörtök délelőtt, szerda, péntek délután.

Október 1-jén a RUMBA Táncsport Egyesület valamint a klubot támogató Társastánc Alapítvány országos meghirdetésű klubközi gyermek, junior, és ifjúsági pontszerző táncversenyt rendezett a Városi Sportszarnokban.

A Békés megyei Közútkezelő KHT városunk gyomai részén 4 helyen forgalom lassító szigetet alakít ki a biztonságosabb közlekedés érdekében. Értesülésünk szerint a járdaszigetek megépítése mintegy 20 millió forintba kerül, amit természetesen nem a város fizet!

Beszélgetés a „kerékpáros” úrral, aki ismét városunkban járt

A Mosolygó Kórház Alapítvány kuratóriumának elnöke, Dr. Albert Royards úr tavasszal már járt városunkban. Akkor kerékpáron, most vonattal érkezett. Ő az a bátor ember, aki idén március 15-e és június 26-a közötti idő nagy részét kerékpárján töltötte, így járta be az országot. 104 napon át kerekedett, megtett 6045 km-t, ami napi 70-90 km kerékpár utat és 700 településen való átkelést, állomást jelentett.

Szeptemberi személyes találkozásunkra a Kis Bálint Általános Iskolában került sor. Ott az iskola diákjai egy igen kedves és szíves műsorral, és az általuk készített bábjátékkal kedveskedtek Albert úrnak. Az egyik diák angolul is elmondta köszöntőjét. Albert úr részben angolul, de inkább igen jól érthető magyar szavakkal köszöntö meg az ajándékok, és mesélt a bicikli túrájának néhány élményéről, például a kutyák nem mindig megértő fogadtatásáról... A műsor után végig nézte a most felújított iskola termeit, és igen elismerően szövegezte a látottakról.

Első kérdésem az volt, hogy hogyan is kezdődött ez a „misszió”.

Albert Royards úr elmondta, hogy Hollandiában él, de aktív korában is sokat dolgozott külföldön, így a nyugdíjazása előtt 17 évet Singapurban töltött. Nyugdíjas éveinek kezdeti –rövid – időszakát saját hobijával töltötte, sokat golfozott, olvasott, stb. Miután a semmittevésbe hamar belefáradt, elhatározta, hogy még meglévő nem kis energiáját, ismereteit, tudását és kapcsolatait „nemes, jó célokra” fordítja.

Tekintve, hogy hazája, Hollandia túlszervezett, ezért végig járta Európa 15 országát, és ezt követően választotta új munkájának színterét Magyarországot. Kezdetben a jótékonyági Bohóc Doktorok Alapítványában dolgozott mint igazgató. Az itt szerzett tapasztalatait több kórházzal is megtárgyalta, ezután úgy döntött, hogy szükség van még egy alapítványra, amely a beteg gyerekeket elsősorban zenés, énekes műsorral fogja vidítani, mosolyra fakasztani, és gyógyulásukat segíteni. Ennek a közhasznú alapítványnak Csáki Bornemissza Éva grófnő lett az alapítója, és Albert úr a kuratórium elnöke. Hat budapesti, és három vidéki (Pécs, Miskolc, Debrecen) kurátorral dolgoznak a Mosolygó Kórház Közhasznú Alapítvány kitűzött céljainak eléréséért.

Munkájukkal be akarják bizonyítani, hogy lehet egy alapítványt nyíltan, egymást segítve működtetni az alapítói akaratnak megfelelően. Céljuk, hogy nagyon sok gyermeket boldoggá tegyenek a kórházi körülmények között, gyógyulásukat segítse.

Örömmel mondta el, hogy a kórházak orvosai nagyon segítőkészek.

Elárulta, hogy sikeres volt az országjáró körútja, mintegy 13 millió forintot „kerékpározott” össze. Ez az összeg most induláskor azokban a megyei és budapesti kórházakban kerül szétosztásra és felhasználásra, ahol összeadták. Ezen elosztási elvek alapján Békés megyében a Békéscsabai Réthy Pál Kórház 450 ezer forintot kap. Albert úr mostani jövedelmének célja, hogy itt Békés megyében is - hasonlóan a többi megyéhez - az Alapítvány nevében megszervezzék egy intéző csoportot, amelynek tagjai szervezik meg, és adják a megbízást a kórház gyermekosztályán fekvő gyermekek zenei szórakoztatására. Beszélgetésünk idején a békés megyei csoport tagjaiból már biztosan vállalata a feladatot Dr. Sipos Péter, a Réthy Pál Kórház orvosa, Csajányi Melinda a Békéscsabai Bartók Béla Zeneiskola igazgatója. A találkozásunk utáni napokban találkozott Dr. Bartóki Lászlóval a Békés Megyei Közgyűlés alelnökével, Békéscsaba megyei jogú város alpolgármesterével, a Kereskedelmi és Ipari Kamara elnökével és valamelyik megyei újság képviselőjével.

Albert úr reményei szerint Békés megyében az intéző csoportot sikerül megszervezni, tagjait ezen útja során sikerül megnyernie az Alapítvány céljainak megvalósítására, és tervei szerint kezdetben két hetente elkezdődhet a Mosolygó Kórház által finanszírozott műsor a Békéscsabai kórházban kezelt gyerekek részére.

Az Alapítvány a következőkben nem kerékpár túra során, hanem szponzorok keresésével pályázatok írásával tervezi összeszedni a következő évek műsorához szükséges forrást.

Ezúton is tisztelettel kér minden jó szívet adakozó embert, és céget, hogy az alapítványon keresztül segítse mosolyhoz a beteg gyerekeket, gyorsabb gyógyulásukat segítve.

Az alapítvány számlaszáma: ING BANK 13700016 – 04321019, címe: Mosolygó Kórház Alapítvány 1051 Budapest, Arany János utca 15

Császárné Gyuricza Éva

Több változás lesz a postai szolgáltatásokban, egy módosított kormányrendelet alapján. A lakott területen belül mindenhol köteles lesz házhoz vinni a leveleket a postás, hivatalos igazolással mentesülni lehet az alól a szabály alól, hogy kétszeri sikertelen kézbesítés után 48 órával egybek között az APEH és a bíróságok átvettnek minősítik a levelet. Ez utóbbi azt jelenti, hogy senkit nem érhet amiatt hátrány, ha rajta kívül álló ok miatt például külföldi tartózkodás miatt nem tudja átvenni a számára érkezett hivatalos levelet.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövől!

Timár Máté

Szurovecz Vince

1912-2005

„Ma még tied körülötted minden,
Adhatsz belőle, adj hát, kinek nincs,
Mert jön egy nap, talán nemsokára,
S kihull kezedből minden földi kincs.”

Szurovecz Vince cipész 1912. április 5-én született Endrődön. Édesapja Szurovecz Máté, édesanyja Liziczai Veronika földműves szülők gyermekeként. Tizenegyen voltak testvérek, ebből öten még gyermekkorban meghaltak az akkori torokgyík, spanyolnátha járványokban. Hatan megérték a felnőttkort, Eszter 1894-ben, Mária 1896-ban, Veronika 1900-ban, Lajos 1908-ban, Vince 1912-ben, Emerencia 1914-ben született.

A szülők az 1900-as évek elején Hunyára költöztek, a földjük végén lévő tanyájukba, az ún. Zsidó-sorra. Nagyon vallásosak voltak, így nevelték gyermekeiket is. Két idősebb lányuk Endrődre ment férjhez, Veronika és Lajos bácsi a szülők szomszédságában laktak, miután családot alapítottak. A két legfi-

atalabb gyerekük tanulni akart, ezért Vince bácsit Endrődre küldték egy cipésmesterhez, ahol kitanulta a cipész mesterseget. Akkoriban mindenki a földjén dolgozott, ezért nagyon örültek a fiatal cipésznek, aki nagyon szerette szakmáját.

Emerencia néni is jelentkezett a Miasszonyunkról nevezett Iskolánövérrek rendjébe, ahol matematika-fizika szakon tanítói képesítést szerzett. A testvérei nem örültek, hogy szerzetes rendbe szeretne menni, de édesapja támogatta elhatározásában és az Anzelma nővér nevet vette fel.

Az ötvenes években, a szerzetesrendek feloszlása után plébániákon dolgozott, majd mikor újrászervezték a rendeket, visszament tanítani, jelenleg is ott él, 91 évesen, ahol tanult és tanított.

1942-ben meghalt édesapjuk, ezután a faluba költözött be Vince bácsi az édesanyjával és ott folytatta mesterseget. Nagyon népszerű ember volt, hiszen mindenkinek újat varázsolt a rossz lábbelijéből.

1945-től Oroszországban volt hadifogoly, majdnem három évet töltött ott el, 1948-ban tért haza. Ezután még két évig élt az édesanyja, aki 1950-ben halt meg. Utána egyedül élt, de nem volt magányos soha, hisz munkája rengeteg volt. Javította a sok lábbelit, szinte jellepes összegért.

Jókedvű ember volt, mindenkivel jól el tudott beszélgetni, idősebbel, fiatalabbal egyaránt. Cipőjavítás közben állandóan voltak vendégei, ő dolgozott és közben beszélgettek, sokat emlegette a fogságban eltöltött éveit. A gyerekekkel is szeretett beszélgetni, kikérdezgette őket az iskolai dolgokról, sokszor történelmi ismeretüket is számon kérte, de a gyerekek is szívesen mentek be hozzá.

Nagyon szépen tudott hegedülni, többször hallatszott a műhelyéből, amint játszotta a régi szép nótákat. Még lakodalmaiba is hívták, ahol szívesen mulattak a hegedűszóra.

Nyugdíjazása után csak a kertjében szeretett tevékenykedni, ahol szőlőjét gondozta, permetezte, szüretelte. Szívesen mutogatta vendégeinek, hogy milyen sokfajta szőlőt ültetett és zöldségféléket termelt.

Soha nem unatkozott, a kertben mindig volt mit csinálni. Ismerősei gyakran felkeresték egy kis beszélgetésre, olyankor az elmúlt idők eseményei is szóba kerültek. Nagyon tisztelte őt a falu lakossága, de ő is mindenkit tiszteletben tartott.

Rendszeres templombjáró ember volt, még egy évvel ezelőtt is ott lehetett látni a vasárnapi misén. Szép, hosszú kort élt meg, szinte betegség nélkül. Temetésére sok tisztelője kíséerte el, Nyugodjon békében!

„Csak az lehet a tied, amit odaadtál,
Csak az, mi minden kincsnél többet ér:
A tett, a szó, mit szeretetből adtál,
Veled marad, s örökre elkísér.”

(Turóczy Zoltán: Tanács)

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

októberi ajánlataim:

- Virághagymák, rózsatövek
- Drótkerítés, szeg, csavarok
- Gumicsizmák, gázégők, védőkesztyűk
- Fejszék, balták, fűrészek
- Benzines és elektromos láncfűrészek
- Szivattyúk fűnyírók
- Főliák, takaróponyvák, esőruhák
- Ruhaszárítók, vasalók, állványok
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvászon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek, futószőnyegek
- Létrák, műanyag kukák, hordók
- Üstök, üstházak, húsdaralók
- Műtrágyák, virágföld, cserép
- Izzók, elemek, zseblámpák
- szeneskályhák, csövek
- olajradiátorok, kandalalók, rezsók
- egér- patkánymérgek, fogók

FARKAS MÁTÉ

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

folytatás a címlapról

A nemzeti egység most lett élő valóság. Szélesre tárt karral várunk minden jóakarát, tisztaszívű és megtisztuló magyart, aki vállalja a forradalom ügyét és feyelémét.

Hallgassatok ránk! Álljatok egyenrangú polgártársként, testvéreként mellénk!
Ide magyarok!

A magyar kormány tárgyalásokat kezdeményez a szovjet csapatok Magyarországról való kivonásáról

A Minisztertanács elnöke közölte a Szovjetunió kormányával, hogy a Magyar Népköztársaság kormánya haladéktalan tárgyalásokat kíván kezdeni a szovjet alakulatok kivonásáról az egész ország területéről. Hivatkozással a Szovjetunió kormányának legutóbbi nyilatkozatára, amelyben kijelenti, hogy kész tárgyalásokat folytatni a szovjet kormánnyal és a varsói szerződés más résztvevőivel a szovjet csapatok Magyarországról való kivonásáról. A magyar kormány felkérte a szovjet kormányt, hogy jelölje ki küldöttségét a tárgyalások mielőbbi megkezdésére és egyben kérte, hogy jelölje meg a tárgyalások helyét és idejét.

Budapest népe köszöni a Békés megyeiek élelmiszerküldeményeit

Ma újabb szállítmány indult Budapestre

A Békés megyei Forradalmi Tanács október 30-án indította útba első, 20 tehergépkocsiból álló élelmiszerküldeményét. A gépkocsik jelentősebb akadály nélkül érkeztek Budapestre, a Budapesti Nemzeti Tanácsnak, illetve annak rendelkezései szerint elosztószerveknek a küldeményt átadták.

Ma újabb szállítmányok indultak. A budapestiek minden élelmet köszönettel fogadnak, de különösen nagy szükségük van zöldségre, burgonyára, babra, lencsére, stb. A Forradalmi Tanács kéri a megyei szerveket, hogy a biztos továbbítás és elosztás érdekében a megyéből induló, vagy szervezés alatt álló szállítmányokról értesítsék a Forradalmi Tanács megbízottait (Krizslíc és Kávási polgártársakat) telefonon, vagy személyesen és azok intézkedéseit tartsák be.

Apor Gábor
a Forradalmi Tanács
Elnökségének munkatársa

Az egész világból árad a vöröskeresztes segítség

Bécsből jelenti az MTI:

A Nemzetközi Vöröskeresztnak a magyar lakosság megsegítésének érdekében működésbe lépett a Bécs – Budapest, „légihid”.

Hétfőn reggel egy svájci repülőgép érkezett a fővárosba hat tonna vérkonzerv rakományával, a holland kormány adományával. Hétfőn a koradélutáni órákban az angol Royal Air Force huszonnégy szállítórepülőgépe érkezik Bécsbe a Magyar Vöröskeresztnak szánt 25.000 fontsterling értékű gyógyszer és élelmiszer szállítmánnyal. Tudomásunk szerint a légiconvoy megérkezett Budapestre.

Az osztrák vasutak egészségügyi vonatot szereltek fel, mentőkocsikkal és gyógyszerrel, melyek elindultak a határ felé.

A Magyarországnak felajánlott külföldi pénzügyadományok máris több millióra rúgnak.

A Magyar Parasztszövetség ismét megkezdte működését

A Magyar Parasztszövetséget, amely 1947

elején elsőnek zúzott szét a Rákosi-féle diktatúra, ismét megkezdte működését. Az ideiglenes vezetést a szövetség volt igazgatója, Kiss Sándor vette át. A szövetség ideiglenes székhelye Budapest, V. kerület Semmelweis utca 21. Az ideiglenes országos vezetőség felhívja a parasztszövetség volt helyi szervezeteinek vezetőit, hogy a szervezési munkát haladéktalanul indítsák meg. A szövetség az 1945-ös földreform, a paraszti termelés szabadsága és mindenemű szövetkezés teljes önkéntessége alapján áll. Célja az egyetemes magyar parasztság erőinek tömörítése. A parasztság gazdasági és kulturális felemelkedésének előmozdítása.

Az újonnan alakuló helyi szervek vegyenek részt a helyi Forradalmi Bizottságok munkájában és örködjenek azon, hogy az utóbbi évek igazságtalanságainak felszámolása során mindenkor érvényesüljenek a paraszti érdekek. A közlemény végül követeli a parasztszerveket megsegítő országos bizottság azonnali felállítását.

Mindszenty József hercegprímás ismét szabad

Mindszenty József, Magyarország hercegprímása október 30-án kiszabadult felsőpelemből, ahol három évet töltött. A kiszabadítást, a rétsági honvédség egyik tiszt alakulata hajtotta végre. Az üdvözlésekre első szava ez volt: "Fiaim! Ott folytatom, ahol nyolc évvel ezelőtt abbahagytam." Ezután főpásztori áldását adta a megjelentekre, és elindult budai otthonába.

Jelentem...

A Forradalmi Tanács elnökségének megbízásából, október 30-án reggel Budapestre mentünk, hogy a Békés megyeiek követelését a Kormány elé terjesszük és megbízható híreket hozzunk. Az első utunk a Felkelők Hadi-szállására vezetett, mert biztos tájékoztatást akartunk szerezni, hogy kihez fordulhatunk, hogy követeléseink biztos kezekbe kerüljenek. Mikor elmondtam, honnan jöttem minden akadály nélkül eljutottunk Nagy Imre személyes összekötőjéhez. A péntek este betérjesszett 15 pontról természetesen tudtak. Azóta, mint a különböző hírforrásokból is értesültünk, követeléseink nagy részét már teljesítette a kormány.

A legfontosabb kérdéssel a szovjet csapatok kivonásáról, a Honvédelmi Minisztérium vezérkari tisztjei közül két vezérőrnaggyal beszélgettünk. Az a felvilágosítást adták, hogy a szovjet csapatok október 31-én reggelig elhagyják Budapest területét, mint később kiderült, még a délutáni órákban is tartózkodtak páncélos alakulatok a parlament környékén. A csapatok teljes kivonására megegyezés történt. Ezek után nagyon furcsának tűnhetnek azok a hírek, amelyek egyes erős szovjet páncélos és tüzér egységek Nyiregyháza felé átvonulásáról szólnak – nem az országból ki, hanem Budapest felé. Ezen érdemes gondolkodni. A tá-

jékoztatás szerint a csapatok volt állomáshelyeikre vonulnak vissza. Ezzel szemben Budapest közvetlen határában helyezkednek el. Emelkezettünk szerint a forradalmat megelőző időben nem voltak a kecskeméti műút mellett, sátorban táborozó orosz katonák. Tehát: az ígéretek biztatóak, a látszat annál kevésbé. Sajnos van okunk kételkedni és féltetni a forradalom vívmányait. Ezért bárhol, bárkivel beszéltem, a legfőbb intésük volt, vigyázzunk, mert a forradalomnak nincs vége. Ne higgyünk azoknak, akik el akarják terelni a figyelmet legfontosabb kérdéseinkről. Óvakodjunk azoktól, akik provokációkkal, hamis vádakkal a bizalmat akarják megingatni. Óvakodjunk azoktól, akik megállnak. Tovább kell menni a forradalom beteljesedéséig. Ezekkel bocsájtottak útra a harcosok és arra kérünk minden becsületes magyart, fogadjon meg a jó tanácsot. Azok adták, akik a forradalom első soraiban álltak.

Kaskötő István

Legyetek éberek! A bérgyilkos ÁVH-sok menekülnek Budapestről!

Lemondott a SZOT elnöksége

Szardán megtartott rendkívüli ülésén a SZOT elnöksége lemondott és a vezetést átvette a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének Ideiglenes Intézőbizottsága. Az Ideiglenes Intézőbizottságban helyet foglalnak a régi, eddig meliózott, bebörtönzött szakszervezeti vezetők, valamint új forradalmi szakszervezeti vezetők is.

A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének Ideiglenes Intézőbizottságának felhívása a magyar munkássághoz!

A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének Ideiglenes Intézőbizottsága felhívással fordul a magyar munkássághoz:

Munkások, magyar dolgozók! Ifjúságunk és a harcokban részt vett dolgozó népünk csodálatos forradalma az egész magyar nép, az egész magyar nemzet forradalmává vált. Népünk nemzeti forradalma megdöntötte az idegen érdekeket szolgáló bürokrata uralmat. Eltávolította a sztálinista, szeptáns vezetőket, és most már igazán és visszavonhatatlanul a munkások kezébe adta a gyárat. Ez a forradalom tette lehetővé azt is, hogy a szakszervezeti mozgalom felszabaduljon, és függetlenül minden párt és kormány befolyástól, valóban a dolgozók harcok, következetes érdekvédelmi szervévé váljék.

A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének Ideiglenes Forradalmi Bizottsága javaslatára azonnali hatállyal feloszlatta a SZOT elnökségét és a régi bebörtönzött munkásmozgalmi emberek bevonásával Ideiglenes Intézőbizottság alakult.

Az Intéző Bizottság felszólítja a munkásokat, a szervezett dolgozókat, hogy ahol nem értenek egyet az üzemi bizottságok összetételével, ott tartsanak új szakszervezeti választásokat az igazi szakszervezeti demokrácia alapján.

Munkások! Szervezzétek dolgozókat!
Általános nemzeti követeléssé vált, hogy addig nem vesszük fel a munkát, amíg szovjet katonaság van Budapesten. A kormány ígéretet tett arra, hogy Budapestről visszavonják a szovjet csapatokat. A rádió ennek végrehajtását közölni fogja. Amennyiben ez teljesül, felkérjük a munkásokat, menjenek be munkahelyükre és a munkástanácsok vezetésével, teremtsék meg a folyamatos munka feltételeit.

Követeljük a kormánytól, hogy határozottan folytassa a tárgya- folytatás a 193. oldalon

Katolikus oldal

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órákor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Októberi rózsafüzér esténként 5-kor, vasárnap az esti mise előtt.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
október 9-én és 23-án vasárnap fél 12-kor.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
Októberi rózsafüzér este fél 5-kor, vasárnap a mise előtt.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órákor,
hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órákor vasárnapi előesti mise.
Októberi rózsafüzér: misék előtt fél órával.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 9. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A zsidókérdés II.

- Azt mondhatjuk, hogy a fasizmus idején bizonyára senki nem tett oly sokat a zsidók megmentéséért, mint a katolikusok és egyes keresztény egyházak.

- Számos európai ország püspökei vagy püspöki karai tiltakoztak a zsidók deportálása ellen, s tiltakozásra szólították fel híveiket.

- A vatikáni és egyházi épületek Európa-szerte zsidók százezreinek nyújtottak menedéket, s köszönhették ezeknek életbenmaradásukat.

- A zsidóság neves képviselőinek egy része kezdettől kifejezi köszönetét ezért a katolikus egyháznak és vezetőinek. A téma egyik neves zsidó szakértője, Pinchas Lapide konzul szerint „a katolikus egyház 150.000-400.000 zsidót mentett meg a biztos haláltól”. - A. Einstein - aki zsidó származása miatt maga is menekülni kényszerült a fasizmus elől - így nyilatkozott 1946-ban: „Semmilyen különös érdeklődéssel nem voltam a katolikus egyház iránt, de most nagy vonzódást és csodálatot érzek iránta. Mert egyedül az egyháznak volt bátorsága, hogy szembeálljon Hitlerrel és kiálljon az igazság és szabadság mellett.”

- A katolikusok szemléletét jelzi, hogy Németországnak azokon a településein, ahol a katolikusok aránya meghaladta a 60%-ot, a náci párt a szavazások alkalmával nem ért el 30%-ot sem.

- Itt idézhetjük, amit Glatz Ferenc könyve a német egyház antifasizmusáról ír: „A német nemzetiszocializmus a fajelmélet következtében szembekerült a pozitív kereszténységgel. A fasizmust, mint új pogányságot nemcsak a katolikus egyház marasztalta el, hanem a lutheránusok többsége is. XI. Piusz pápa „Mit brennender Sorge” kezdetű enciklikájában tételesen is herezisznek (eretnekségnek) nevezte a náci újpogányságot.” Ennek következtében Hitlerék nemcsak a német katolikusok pártját (a Zentrum Pártot) számolták fel, hanem az egyházi intézmények és egyesületek jelentős részét is (A magyarok krónikája, Budapest 1996, 608).

- Előfordul olyan beállítás, amely szerint a katolikus egyházban egy alapvető zsidóellenesség uralkodott volna: Ennek legkézenfekvőbb cáfolata, hogy mennyi zsidó származású pap és szerzetes is működött a náciizmus uralomra törésekor is a katolikus egyházban, és hogy hány jeles zsidó személyiség volt a katolikus egyház tagja (vagy tért a katolikus egyházba).

- Nem felejtethjük el azt sem, hogy Hitler több 10.000 keresztényt internált, köztük püspököket, papokat, szerzeteseket, világiakat jelentős részben azért, mert keresztény meggyőződésük alapján felemelték szavukat a népiirtások ellen, és tettekkel is szembeszegültek azzal. 4000 pap és 400 szerzetesnő halt meg a hitleri táborokban.

- A médiában újra és újra hallunk egy másik vádat: hogy XII. Piusz pápának jobban fel kellett volna emelnie hangját a zsidóüldözés ellen. E vád mögött egy hipotézis áll: ha a pápa tiltakozott volna, fékezhetné volna a náci vérengzést. - XII. Piusz helyes politikai látásmódján - s azon a hipotézisen, hogy „mi lett volna, ha” - évtizedekkel az események után lehet vitakozni.

A pápa a történelmi kutatások szerint - miután számos lépést tett az üldözöttek érdekében, hosszan megszenvedett gondolkodás után úgy látta, hogy nem ad ki tiltakozó körlevelet (bár az elő volt már készítve), mert attól félt, hogy ezzel még nehezebbé tenné a náciizmus alatt élő egyházaknak és az egy ideig még kímélt kikeresztelkedett zsidóknak (illetve a zsidó papoknak és szerzeteseknek) a helyzetét. A Holland Püspöki Kar náciellenes körlevelére válaszul Hitler a zsidó származású szerzeteseket is koncentrációs táborba hurcolta.

De a tények beszélnek arról, hogy a pápa mi mindent tett a zsidók védelmében.

- A vatikáni nunciusok (a pápa „nagykövetei”) pl. „menlevelet” adtak a zsidóknak. A szerzetesházak és egyházi intézmények (kórházak, szemináriumok) Rómában és Európa országában a pápa szándékának megfelelően (létük kockázatásával) befogadták, és hamis papírokkal

OKTÓBERI ÜNNEPEK

1. szombat: Lisieux-i Kis Szent Teréz
2. vasárnap: Évközi 27. vasárnap
4. kedd: Assisi Szent Ferenc
6. csütörtök: Szent Brúnó áldozópap
7. péntek: Rózsafüzér Királynője
8. szombat: Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya
9. vasárnap: Évközi 28. vasárnap
11. kedd: Boldog XXIII. János pápa
14. péntek: Szent I. Kallixtus pápa, vértanú
15. szombat: Avilai Nagy Szent Teréz
16. vasárnap: Évközi 29. vasárnap
17. hétfő: Antiochiai Szent Ginác püspök, vértanú
18. kedd: Szent Lukács evangélista
19. szerda: Keresztes Szent Pál áldozópap
23. vasárnap: Évközi 30. vasárnap
24. hétfő: Claret Szent Antal püspök
25. kedd: Boldog Mór püspök
28. péntek: Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok
30. vasárnap: Évközi 31. vasárnap
31. hétfő: Boldog Romzsa Teodor püspök, vértanú

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL Dr. Toma Ferenc írása

bújtatták a zsidókat. Amíg az védelmet jelentett, hogy valaki meg van keresztelve, a papság keresztlevelet adott nekik. A klauzúrák női rendek is engedélyt kaptak, hogy kolostoraikba, ahová férfi nem léphet be, most menekült zsidó férfiakat bújtassanak stb.

- Hogy a pápát ismerő zsidók hogyan ítélték meg magatartását, jelzi, hogy Isak Zolli (+1956), aki a zsidóüldözés éveiben volt Róma főrabijja, a világháború után katolikus hitre tért, majd követte őt felesége és leánya. - Amikor pl. a németek 50 kg aranyat követeltek a római zsidóságtól szabadon hagyásuk feltételeként, és azok csak 35 kg-ot tudtak összegyűjteni a határidőre, Zolli főrabija a pápától kapta meg a hiányzó 15 kg-ot. Zollit később egy katolikus házaspár mentette meg az elhurcolástól. A kereszttségben az Eugenio nevet vette fel, XII. Piusz (Eugenio Pacelli) iránti tisztelete jeleként. (Vö. F. Lelotte, A XX. század konvertitái II. Ecclesia 1986.)

- A magyar média többször vádolta leegyszerűsítve antiszemitizmussal a világháború előtti hazai főpapságot (köztük pl. Prohászka Ottokárt) azért, mert nem egyhangúan ellenezte a 20-as évek un. 'numerus claususát', illetve 1938-39-ben az első és második zsidótörvényeket. Bizonyos, hogy minden faji megkülönböztetés kereszténytelen és elfogadhatatlan. S ezt a jelzett korok főpapsága is vallotta. Amennyiben a korabeli püspökök a jelzett törvényeket nem egyhangúan elleneztek, ebben nem antiszemitizmusok fejeződött ki.

- Mit is jelentett az 1920-ban elfogadott (és 1928-ban megszüntetett) „numerus clausus”? A zsidó vallású állampolgárok jogegyenlőségét sértette (mondjuk a mai szemlélet alapján), ui. kimondta: „az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma az (egyetemi) hallgatók között lehetőleg érje el az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát”. A törvény háttere - amint Glatz Ferenc kötetje is írja -, hogy a zsidó egyetemi hallgatók aránya hazánkban egyes években 40-45%-át tette ki az orvosi vagy műszaki karok hallgatóinak, miközben az ország népességének

5,1%-a volt zsidó. (A zsidó egyetemi hallgatók aránya a „numerus clausus” éveiben is 10% körül volt.) (I. m. 575)

– Hasonlóan, amikor az 1. és 2. zsidótörvény „korlátozta a zsidók gazdasági és közéleti ténfoglalását”, s kimondta, hogy „a sajtó-, ügyvédi, mérnöki és orvosi kamara tagjainak, az üzleti és kereskedelmi alkalmazottaknak legfőljebb 20%-a lehet zsidó”; ennek hátterében az állt, hogy a zsidóság magas arányban foglalta el a polgári állásokat: pl. az ügyvédek 49%-a, a gyártulajdonosok és bérlők 50%-a, igazgatóinak 41%-a, a kereskedelemben önállóak 45%-a, a tisztviselők 52%-a vallotta magát izraelitának. (I. m. 614, 608)

– A zsidóság társadalmi helyzetének, ténfoglalásának ilyen alakulása kapcsolatos e nép képességeivel és történelmi adottságaival, valamint alkalmasint azokkal a korlátozásokkal is, amelyeket egyes korokban körük állítottak. A magyar zsidóság kétségkívül szerves részét képezte a magyar nép és gazdaság fejlődéstörténetének. De a történelmi körülmények által is meghatározott fejlődés nemegyszer feszültségek forrásává vált (vö. I. m. 608, 565). A zsidótörvények korában az okozott feszültségeket, hogy egyes szférákban zsidó-faji alapon erős összefonódások jöttek létre, amelyek következtében a nem zsidó származású fiatalok nehezen jutottak be bizonyos egyetemekre vagy állásokba. Ilyen körülmények között is súlyos kérdéseket vet fel, s az emberi jogok mai szemléletével össze nem egyeztethető, ha egy fajra vonatkozó globális megkülönböztetés születik, ám az ítéletek egyoldalúságát jelzi, ha a fenti témában magyarázat nélkül rásütik egyházi vezetökre vagy másokra az „antiszemitizmus” egyértelműen negatív jelzőjét.

A zsidók elhurcolása ellen viszont püspökeink tiltakoztak.

– Serédi bíboros, esztergomi érsek (a felsőház tagja) nem volt hajlandó részt venni a nyilas Szálasi nemzetvezetővé választásán. Később tiltakozásokkal, tárgyalásokkal próbálta enyhíteni a terrort.

– Több püspökünk kezdettől, mások némi késéssel, támogatták a katolikus mozgalmak, papok és szerzetesek munkáját a nácizmus üldözöttéinek megmentése érdekében. A hazai szerzetesházak kb. 10.000 üldözöttet rejtegettek, s ezek többségét sikerült megmenteniük a haláltól. (Nemcsak a híres zsidó származású operaénekes Székely Mihály, hanem pl. a kommunista Schönherz Zoltán is élvezte egyházi épületek védelmét.) Így érthető, hogy a nyilasok Magyarországon is több mint 80 egyházi személyt deportáltak, zártak be, s többit közülük meggyilkoltak.

– A fasizmus idején az ellenállási mozgalomnak több ezer keresztény résztvevője volt Magyarországon is.

– Már az 1938-as budapesti eukarisztikus világkongresszust – amelyen a pápai követ Pacelli bíboros, a későbbi XII. Piusz pápa volt – a szakértők úgy értékelték, mint amely tiltakozás volt a nácizmus előretörésével szemben. Hitler meg is akadályozta, hogy németek részt vegyenek rajta! (Vö. Glatz F., I. m. 611)

– Egyes egyházellenes írások eljutnak addig, hogy a kereszténységben a történelem folyamán megjelent zsidóellenességet teszik felelőssé azért, hogy a nácizmus gyökeret verhetett Európában. – Amint láttuk, sajnos a

Adományvonal

– segítség a katolikus iskoláknak –

06/81/31-32-33

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizalommal fordul minden jóakarató emberhez, hogy havonta legalább egy alkalommal hívja fel emelt díjas telefonvonalunkat, mert azal a katolikus iskolaügyet támogatja.

„keresztény Európában” valóban évszázadokon át élt egy fenntartás, olykor ellenszenv a zsidókkal szemben.

A történészek viszont az antiszemitizmus keletkezésének magyarázatak több szempontra is rámutatnak, amelyek esetenként nem elsősorban vallásiak voltak:

– Egy tehetséges, gyakran pénzügyi vagy politikai hatalomra szert tevő, és tagjai között olykor akarva-akaratlan érdekszövetséget létrehozó csoporttal szemben könnyen alakul ki ellenszenv.

– A magyar történelemben is – miközben a zsidó vallású polgárok sok helyen megkülönböztetés nélkül a magyar nép tagjaként éltek a társadalomban – különböző események rontották a zsidóságról kialakított képet az újabb korban. Pl. hogy a számos embertelenséget és gyilkosságot végrehajtó Tanácsköztársaság idején a radikális és szociáldemokrata vezetők jelentős része, és a népbiztosoknak mintegy 60%-a zsidó volt; hasonlóan zsidó volt a legvéresebb rákosista kommunizmus felső- és középvezetőinek is nagy része (vö. Glatz F., I. m. 565; A kommunizmus fekete könyve 445-446). Bár az igazsághoz tartozik az is, hogy a zsidóságnak a kommunista pártban (és elődeiben) való nagy arányú szerepvállalása jelentős mértékben összefüggött e nép történelmi adottságaival, illetve a vele szemben táplált ellenszennvel is. (Vö. Szabó R., A kommunista párt és a zsidóság, Budapest 1995.)

– A témával kapcsolatban jó tudnunk: Magyarországon hívő zsidó vezetők is kértek már bocsánatot azért, hogy sok zsidó származású egyén vállalt vezető szerepet a kommunizmus gyilkos, ateista rendszerében; de hangsúlyozták, hogy ezek a zsidóság töredékét alkották, és „minden egyes zsidó származású kommunistával szemben legalább 1000 zsidó vallású magyar állampolgár áll”. (Vö. Glatz F., I. m. 565)

– Ma mindenképp örömmel láthatjuk, hogy hazánkban is és világszerte új kezdeményezések mozdítják elő zsidók és keresztények párbeszédét. – Lehetetlen, hogy a keresztények magukénak ne érezzék II. János Pál imáját: „Fájlaljuk mindazok magatartását, akik a történelem folyamán fájdalmat okoztak e gyermekeidnek, és elkötelezzük magunkat a hiteles testvériségre a szövetség népével.”

(folytatjuk)

SZENT GELLÉRT NAP

Idén is megtartottuk iskolánkban a Szent Gellért napot.

Reggel a plébános bácsi szentmisét tartott, melyet iskolánk régi és jelenlegi jötevőieért, tanítóieért, tanáraiért, dolgozóieért és értünk diákokért ajánlott fel.

Az új elsősök letették a Szent Gellért fogadalmat, majd megkapták is-

kolánk jelvényét, melyet örömmel viseltek. Mise után kivonultunk a bejárati ajtó előtti emléktáblához, ahol megemlékezünk iskolánk

jötevőieiről, építőieiről, tervezőieiről, és megkoszorúztuk az emléktáblát.

Ezután egész napos sport, vetélkedők, rajz- és ügyességi versenyek voltak.

Nagy örömet jelentett minden gyereknek a lovaglás. Köszönet érte Neubort Laci bácsinak.

Meglátogattak bennünket a tavalyi nyolcadikosok is.

Nagyon jó volt ez nap!

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

ANTIOCHIAI SZENT IGNÁC püspök és vértanú Ünnep: október 17.

Született: Szíria 50 körül – meghalt: Róma, 110 körül
Ignác Szent Péter második utódaként kormányozta az antiochiai egyházat. A vadállatokkal való küzdelemre ítélve, Rómába vitték, ahol Traianus császár alatt nyerte el a vértanúság dicsőséges koszorúját. Útközben hét levelet írt a különböző egyházakhoz, amelyekben Krisztusról, az Egyház szervezetéről és a keresztény életéről bölcs és okos tanítást adott.

Ignác az igazi püspök példaképe volt. Benne a jó pástort lehetett látni, aki mestere példája szerint életét adta a juhokért.

Császári rendelet adta ki, hogy ha valakire rábizonyul a kereszténység, és nem hajlandó megtagadni hitét, azt el kell ítélni. E rendelet értelmében jártak el Antiochiában is a keresztények ellen. A püspököt is elfogták, és felelőségre vonták. Mivel az egész városban tisztelték, letartóztatása felháborodást keltett, nemcsak a keresztények, hanem a zsidók és pogányok, sőt eretnek gnosztikusok körében is.

Ignácot megbilincseltek és katonai őrizet alatt hajón Rómába indították. A halálos ítéletet, amely úgy szólt, hogy vad-

állatok elé kell vetni, Rómában hajtották végre. Mivel azonban a hajó, számunkra ismeretlen okok miatt kitérőt tett, és érintette az Asia provinciabeli kikötővárosokat, alkalom nyílt arra, hogy a keresztények felkeressék a fogoly püspököt. Szmirnában a város püspöke, Polikarp is felkereste, de járt nála az efezusi, magnészi és tralleszi egyház küldöttsége is. E látogatásokra válaszolva Ignác leveleket intézett ezekhez az egyházakhoz. Figyelmüket szeretettel megköszönte és élt az alkalommal, hogy atyai intelmeket intézzen a hívekhez. Ugyancsak Szmirnából levelet küldött a Római egyházhoz. Troász kikötőjéből Ignác még három levelet írt: a filadelfiai és a szmirnai egyháznak Polikarp püspöknek.

E hét levélnek ma is igen nagy jelentősége van (magyarul olvashatók: Vanyó: Apostoli atyák 161-197. o.) mert világosan szemünk elé állítják a püspöki hivatal jelentőségét az Egyházban.

Mikor végre megérkeztek Rómába, sietve vitték az amfiteátrumba, mert egy állami ünnepség alkalmával gladiátorokra volt szükség.

Lángoló hitéért „Isten-hordozónak” nevezték, hét levélben képet hagyott ránk önmagáról. De a legendája is elmondja róla, hogy Ignác nem csupán egy apostol, nevezetesen Szent János tanítványa, hanem egyenesen az evangéliumokban is szereplő személy! E legenda szerint ugyanis Ignác volt a kisgyermek, akit Jézus egyszer a tanítványok körében magához vont, és azt mondta neki: „Ha olyanok nem leszel, mint ez a gyermek, nem mentek be a mennyek országába”

Ugyancsak a legenda szerint Traianus császár elé állították, a császár megkérdezte tőle: „Ignác! Miért tértetted az antiochiákat a keresztény hitre, és miért lázítod őket ellenük? Ignác erre így válaszolt: „Milyen szívesen megtértenék téged is, hogy elnyerhetnéd az örök birodalmat Traianus felszólította: „Áldozz isteneinknek és megteszlek első főpapomnak a papjaink között!” Erre Ignác: „Nincs szükségem tőled kapott méltóságra. Tedd, amit tenni akarsz, a hitemet nem változtatom meg...”

És a tömött színház szeme láttára Ignácot felfalták a vadállatok.

Ami testéből megmaradt, azt a keresztények magukhoz vették és eljuttatták Antiochiába. A római martirologium úgy tudja, hogy az ereklyét Antiochiából átvitték Rómába és ott a Szent Kelemen-bazilikában helyezték el. Az antiochai egyházban már a IV. századtól fogva október 17-én emlékeznek meg róla.

„ŐT KERESSEM, AKI ÉRTÜNK MEGHALT,
ŐT AKAROM, AKI ÉRTÜNK FELTAMADT”

OKTATÁSÜGY ÉS NÉPTANÍTÓK A TANYÁKON ÉS KÜLTERÜLETEKEN A HUSZAS ÉVEKTŐL A KÖRZETESÍTÉSEKIG - Szakdolgozat) - részlet

A húszas-harmincas évek népi progressziója - A tanítók részvétele a népi mozgalomban

A húszas években nem csak a klebelsbergi józan, gyakorlatias falu- és térségfejlesztő program, de a parasztrómantika, a parasztság mitizálása is lábra kapott. A Trianon után ezer sebből vérző nemzet megújulását várták a paraszti őserőtől. A magyar faj titokzatos keleti eredetének rejtélye nagy lendületet adott a néprajznak, a nyelvészetnek, de a legkülönfélébb áltudományos nézeteknek is. A falura irányuló tartós figyelem új színekkel gazdagította a művészeteket, és szociológiai, szociográfiai művek tucatjainak megszületéséhez járult hozzá.

A szociográfiai és néprajzi kutatásokat a falu problémái és kultúrája iránt érdeklődő értelmiségiek végezték. A népi kultúra ihlette zeneműveket, irodalmi és képzőművészeti alkotásokat sem a népből származó művészek alkották. A zenében Kodály és Bartók, a képzőművészetben az alföldi festők, Koszta József, Tornyai János és társaik, az irodalomban Móricz és köre képviselték a népies irányt.

A húszas évek végén, a harmincas évek elején tűntek fel azok a népi tehetségek, akik a falu világáról, életéről a Gyöngyösbokréta felpántlikázott álnépiessége helyett más, hitelesebb képet rajzoltak, hiszen benne éltek. S itt jött a falusi értelmiség, a pap, a jegyző, s legfőként a tanító Klebelsberg által felvázolt szerepe, hivatása, hogy a rajzolgató, vagy verselgető, írogató parasztfiatalt felkarolja, de úgy, hogy a „hivatalos” művészet mérgeivel meg ne rontsa, hogy az maradhasson később művészként is, ami és aki. Így karolta fel az akkor Szeghalmon lelkészkedő Tildy Zoltán és a gimnáziumalapító Péter András az ottani tanárokkal együtt Szabó Pált és a „fekete bojtárt”, Sinka Istvánt.

A sokrétű és sokszínű népi mozgalomban jelentős szerepet vittek a tanítók. Nem csak mint a népi tehetségek felfedezői, hanem, mint a szociológiai, néprajzi kutatások segítői, a népi irodalom terjesztői, a népfőiskolák, arany- és ezüstkalászos tanfolyamok lelkes szervezői, előadói.

BULA TERÉZ

folytatás a 189. oldalról

Lások a szovjet
a szovjet kormányról arról, hogy a szovjet csapatokat rövid időn belül az egész ország területéről vonják ki, és ennek végső időpontját hozzák nyilvánosságra. Ha a kormány által megadott időpontig nem vonják ki az összes szovjet csapatokat az ország területéről, ismét az általános sztrájk fegyveréhez nyúlunk!

Munkások! Minden csodálunk és elismerésünk hős ifjúságunké és a harcban részt vett dolgozóké. Mindannyiunk vágyáért harcoltak, a független, szabad, demokratikus Magyarorszáért. Minden szeretetünk az igazi magyar demokratikus honvédségünké. Népünk hadserege ez, amely összeforva a néppel, egységes harcban indult a nép követeléseire.

Ifjúságunknak, munkásságunknak és honvédségünknek köszönhetjük, hogy az üzem, a gyár valóban a miénk lett. Most rajtunk a sor, védjük meg – ha kell fegyverrel – gyárainkat, és védjük meg nemzeti forradalmunk nagyszerű vívmányait.

Budapest, 1956. október 31.

A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége Ideiglenes Bizottsága.

A forradalmi erők megbizottainak és a néphadsereg forradalmi tanácsai megbizottainak felhívása

A forradalmi erők megbizottai, valamint a néphadsereg testületeinek megválasztott forradalmi bizottságai a következőket határozták:

1. Követeljük, hogy a szovjet csapatok Budapest területének elhagyása után az ország területét is hagyják el. A bizottmány tagjai figyelembe veszik a diplomáciai kapcsolatok szükségességét, ez azonban nem adhat alkalmat arra, hogy időtlen-időig Magyarországon tartózkodjanak szovjet csapatok.

2. Követeljük a kormánytól, hogy a Varsói Szerződésben résztvevő tagállamok azonnali összehívásával mondja fel a szerződést.

3. A Magyar Ifjúság Forradalmi Bizottságának küldöttei és a honvédség forradalmi küldöttei követelik, hogy a szovjet csapatok 1956. december hó 31-ig hagyják el Magyarország területét. Amennyiben ez nem történne meg, fegyverrel kelünk harcba az ország szabadsága és a forradalom tiszta ügyéért, kifejezve azt, hogy amíg idegen fegyver veszélyezteti hazánkat, életünkkel és vérünkkel harcolunk ellene.

4. Kijelentjük, hogy minden olyan idegen külső vagy belső ellenséggel szemben, amely hazánk földjére lép és függetlenségünkre tör, fegyverrel szállunk szembe!

5. Követeljük, hogy a magyar néphadsereg szükség esetén a forradalmi erők segítségével egy héten belül vegye birtokába a Magyarországon lévő uránérc lelőhelyeket.

6. Aki a forradalom hadseregének fegyelmét megsérti, és nem hajtja végre felelősségi utasításait, az árt a forradalom ügyének.

7. A forradalmi erők megbizottai, valamint a néphadsereg testületeinek megválasztott forradalmi bizottsága létrehozza a magyar honvédség forradalmi bizottmányát, amely legfelsőbb irányítója a honvédségnek.

8. Megegyezés történt, hogy a forradalmi fegyveres ifjúság a közbiztonság, rend és nyugalom érdekében a honvédség forradalmi bizottmányával és a rendőrséggel karöltve tarja fenn a rendet. Együttesen vállalják a néptől idegen elemek és gonosztevők összegyűjtését és azok átadását a magyar független bíróságoknak! Egyetértünk az ÁVH feloszlatásával, ugyanakkor követeljük, hogy az ÁVH tagjai semmiféle fegyveres vagy karhatalmi alakulatnak tagjai ne lehessenek.

Budapest, 1956. október 31.

A felkelt forradalmi erők megbizottai, a néphadsereg forradalmi tanácsának küldöttei

Féja Gézát beválasztották a Nemzeti Parasztpárt irányító testületébe

Piski Sándor az irányító testület titkára

Budapestről telefonon közölték, hogy szerdán a Nemzeti Parasztpárt budapesti ülésén Ilyés Gyula író javaslatára Féja Gézát, Ilyés Gyulát, Keresztúri Dezsőt, Kodolányi Jánost, Németh Lászlót, Reményik Zsigmondot, Sinka Istvánt, Szabó Lőrincet, Szabó Pált, Tamási Aront, és Veres Pétert az irányító testület tagjainak, Piski Sándort az I.T. titkárának megválasztották.

Timár Máté, a Nemzeti Parasztpárt küldötte ma Békéscsabára érkezik.

Maléter Pál a honvédelmi miniszter első helyettese

Kovács István a honvéd vezérkar főnöke
A Magyar honvéd október 30-i számában a következő követelést jelent meg:

A magyar honvédségnek, megújodott, szabad hazánk fegyveres erejének az élére olyan katonák kellene, akik a legnehezebb harcok tüzeiben is helytálltak, hősiességük mutatták meg, hogy nagyszerű hazafiak, kitűnő katonák.

Követeljük, hogy a hadsereg legfelsőbb vezetésébe haladéktalanul kapcsolják be Maléter Pál bajtársat, a hős szabadságharcost!

A követelés teljesült.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Tóth Lajost, a honvédelmi miniszter első helyettesét és a honvéd vezérkar főnökét e tisztségei alól felmentette. Felmentette Hazai Jenőt is. Egyben Maléter Pált a honvédelmi miniszter első helyettesévé, és Kovács Istvánt (nem azonos a budapesti pártbizottság volt első titkárával) a honvéd vezérkar főnökévé kinevezte. A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa Király Béla vezérőrnagyot a főváros katonai parancsnokává kinevezte.

Megalakult Budapesten a Magyar Ifjúság Forradalmi Pártja

A magyar nép vegye kezébe saját sorsát. Egyszer és mindenkorra véget kell vetni a huzavonának és bizonytalanságnak, fel kell szólni az oroszokat, hogy 24 órán belül hagyják el teljesen Budapestet – hangzott el tegnap délután a parlament előtt. A szónok Illés István cukorgyári munkás volt. Bejelentette a Magyar Ifjúság Forradalmi Pártja megalakulását.

A téren és végig a Duna partján fenyegetően meredeztek a szovjet páncélosok ágyúi. A tömeg egyre növekedett. Majd a Himnusz elhangzása után az USA követség elé vonult a tömeg, ahol lelkesen ünnepelte a magyar szabadságharc mellé álló külföldi kormányokat és népeket. A tüntető menet célja az Izabella utcai

gyalazatos emlékü ávós székház volt, ahol még egy héttel ezelőtt is a pince mélyén magyar hazafiak szenvedtek. Illés polgártárs a magyar ifjúság nevében lefoglalta az épületet.

A párt vezetői tegnap tartották nagygyűlésüket, ahol részletesen kifejtették a párt programját. A program ismertetésére visszatérünk.

Kéthly Anna Bécsbe utazik mint a magyarországi Szociáldemokrata Párt elnöke

A szerdán megalakult Magyarországi Szociáldemokrata Párt vezetőségének megbízásából a párt elnöke, Kéthly Anna és főtítkárhelyettese, Révész András csütörtökön Bécsbe utazik, hogy tanácskozást folytassanak az éppen összeülő 11. Internationáležhoz tartozó szociáldemokrata pártok küldötteivel. Kilenc év óta ez az első alkalom, hogy a magyar szociáldemokraták újra érintkezésbe léphetnek külföldi elvtársaikkal és hiteles beszámolókat adhatnak arról az időszakról, amikor a szociáldemokrata elvekhez ragaszkodóknak üldözés és börtön jutott osztályrészül.

Hírek

- Lapunk egyelőre egy lapnyi terjedelemben, minden nap reggel jelenik meg. Szerkesztőségünk ideiglenesen a Forradalmi Tanács felügyelőségében működik.

- Megalakult a Magyar Politikai Foglyok Bajtársi Szövetsége

- Bonn. (DPA) A nyugatnémet szövetségi kormánynyilatkozatot adott ki és abban felszólítja a lakosságot a magyar szabadságharc áldozatainak megsegítésére.

- A postai forgalom már zavartalan Budapesten. A csomagszállítást a vasútforgalom megindulásával azonnal megkezdik.

- Márianosztrán szerdán délelőtt 395 politikai fogoly nyerte vissza szabadságát.

- Színész sztrájk!

A budapesti színházakban tegnap megalakult a Színművészek Ideiglenes Nemzeti Bizottsága. A színházi bizottságok határozat a következő: Magyarországon addig nem játszik, amíg szovjet csapatok vannak Magyarország területén. Küzdenek minden nemű restauráció ellen. Követelték az ÁVH átkos rendszerének azonnali megszüntetését.

Ezekkel a követelésekkel a Békés Megyei Jókai Színház tagjai maradéktalanul egyetértenek.

- Iharos nem megy el az olimpiára

Iharos Sándor kiváló futónk lemondott olimpiai szerepléséről. Lemondását a következők indokolták: „Nem vállalom a szereplést, mert úgy érzem, formán kívül vagyok. Azt a hatalmas dollár összeget, mibe kiküldtetem kerül volna, fordítsák külföldi orvoságra, a szabadságharcban megsebesült honfitársaim gyógyítására.” (Népszava)

-Megalakult az első keresztény szervezet, a Keresztény Ifjúság Szövetsége.

A KISZ az ifjúság egységének megőrzése céljából a legsürgősebb teendők tekintetében mindenben azonosítja magát az Egyetemi Forradalmi Bizottság célkitűzéseivel. (Ifjútag)

- Berlin. (DPA) Dr. Otto Suhr, Nyugat-Berlin főpolgármestere bejelentette, hogy fel akarja szólni a nyugati fővárosokat: indítsanak akciót Budapest megsegítésére.

- Róma. (DPA) A Keresztény és Szociáldemokrata Szakszervezetekhez tartozó munkások kedden egész Olaszországban tíz perces munkabeszüntéssel emlékeztek meg a magyar felkelés áldozatairól.

Endrőd néprajza

Rovatíró: Szanda István

Harnos Vince: A HARNOS CSALÁD (családtörténeti dolgozat-részlet)

„A Harnosok-Harnosok története:

Ahhoz, hogy a család történetét világosan lássuk, tisztában kell lennünk származásával is.

A Harnos-(Harnos) ősmagyar eredetű név. Ezt néprajzkutatók és történészek kutatásaiból tudjuk, de utalásokat találhatunk a levéltárakban is.

A család Észak-Magyarország Nógrád, Kishont, Gömör vármegyék találkozásai részén, Klenóc (ma Klenovec, Szlovákia) településen található meg. Rimaszombat fölött, a Rima folyó bal partján befolyó patak mentén. A honfoglaláskor itt letelepült „Kökényes, Radnót, Aba, Eszterházy” főurak jobbágygazdái soraiban 899-től. 1624-ben az Eszterházyak kezére került a Bujáki vár, és környék települései, köztük Hihalom is.

Eszterházy Miklós várkapitány a szüleinek halála után hozatta 1646-ban Klenócról Hihalomra Harnos Istvánt és nejét Kinizsy Annát gyermekeivel, aki az itt lévő birtokán bérelt 3,5 telket (1 telek 26k. hold szántó és 10 k. hold legelő). A jómódú jobbágygazdának a feljegyzések szerint 16 ökre és 50 lova volt. Harnos István Eszterházy ispánja lett. A Buják, Bér, Hihalom, Jobbágyi, Palotás, Szanda stb. (ez 24938 kh.) az uradalom falvai 1639-ben kerültek Eszterházyak zálogbirtokába. Nógrád megyei Buják, Magyaránador, Cserhátsurány, Hihalom, Palotás, Bér, Kozárd, Terény, Bokor, Jobbágyi, Szanda. A Heves megyei Gyöngyös, Szászberek, Atkár, Tiszakürt. A Pest megyei Vácszentlászló, Tura, Galgahévíz, Szecső, Bag, Valkó, Gyömrő, Hívízgyörk, Isaszeg, Hévíz, Rácegres.

1659. május 10-én kapta urától a nemesi oklevelet, amit I. Leopold király és Nógrád vármegye közgyűlése 1660. január 5-én hirdetett ki.

Ezek után Heves megyében is a megyei közgyűlés kihirdette, mivel a birtok egy része Heves megyében volt. A kapott címeren így jelenítődik meg a sokszínűség. A Heves megyei címerből a daru, a fején a sokágú csillag a Kishont megyei címerből került a Harnos címerbe.

Harnos István Hihalomról veszi előnevét, amiről a falu azóta is megemlékezik. A neve Harnos de Hihalom István. Gyermekei: Pál, András, Balázs, Mihály.

1683-ban elpusztul a falu a török vészben, így kerülnek a királyi, vagy erdélyi fejedelmi részre a Harnosok is. 1695-ben ismét említi az írás a kishont megyei közbirtokosok között Hihalomra a Harnos családot. A család saját birtokkal rendelkezett, így ők is telepítettek a birtokára betelepülőket. A betelepítő uraság Eszterházy István. Hamarosan megjelennek Harnosok más településeken is: Pásztó, Gyöngyös, Buda, Pest, Félegyháza, Vác, Monostor, Nagyvárada, Tiszaföldvár. Endrőd részén 1730-ban a Historia Domus említi,

mint birtokszerzőt Harnos Jánost, kinek lánya Erzsébet, Katona Mátyás bíró felesége. Katona Mátyás Endrőd első bírója volt 1733-ban. Majd fiát, Istvánt 1761-62, 64-66, 76-77-ig választották bírónak Endrődön. Harnos János fiát, Mátyást 1750-ben Privarcsik Anna csépai esküvőjén tanúként, valamint 1757-ben birtokügyben jegyzik Endrődön és Tiszaföldváron. Még ez évben keresztelése keresztszülőként vesz részt Endrődön. 1763-ban már endrődi lakosként jegyzik, igazolja nemességét, melyet a nemesi összeírás kétségtelen nemesnek ismer el. /Processus Békésiensis (1795)- Békés Megyei Levéltár/. Egy ideig perben állnak a Tiszaföldvári Beniczkyekkel, kiknek anyjuk Katalin, Mátyás testvére volt. A föld és a kastély volt a per tárgya, de ez megmaradt a Beniczky Gézáknak, és testvéreinek, Istvánnak és Mátyásnak.

A királyi kincstár üres, a hadi beszállítónak nem tud fizetni csak területtel (ez a korábbi időkben is kiténik a birtokszerzések esetében). Így, mint a hadsereg ételmezését ellátó Harruckern báró fizetésül megkapja Békés megyét. Így a nemesség elveszti birtokait, sőt soknak megszűnt a nemessége is. Endrődön egyedüli nemesként Harnos Mátyást tartják nyilván. A király (császár) a nemességnek áttelepülést

HARNOS

ajánlott fel (pl. Csépa).

1881-ben Nógrád vármegye szervezete és szabályrendelete kiadta a címert Harnos Gábor vármegyei főjegyzőnek. Tehát az eredeti azon az ágon található. Míg minden település- ahol Harnosok éltek- másolatot kapott, így Gyomaendrőd dísztermében is megtalálható a címer.

Harnos Mátyás testvére, János Nagyváradra került jegyzőnek, Imre Heves megyében maradt, a két lánytestvér Endrőd első bírója Katonáné és tiszaföldvári Beniczkykné. Ezeken az ágakon tovább nem kerestünk.

A név írása és változásai: Endrődön is magyarul nem tudó pap kezdte az anyakönyvezést, így lettek a Harnosokból Harnosok. Míg a magyarul tudó papok anyakönyveiben Harnos maradt.

Hihalom-Hadbavonulók halma – hív halom – ma Héhalom.

Egy magas halmon hatalmas kőkereszt és templom maradvány. Ez a nagy domb, ami felülről szinte egy magas fennsík, hadak gyülekező és esküt tevő tere volt a Honfoglalástól még a Rákóczi harcokban is.

A címer leírása: kék pajzsban zöld földön koronából kinövő vörös ruhás tollas vörös süveges vitéz jobbában kardot tart.

Sisakdísz: daru felemelt jobbában kavicsot tart. Fején csillag áll.

Takarók: kék-arany vörös ezüst.”

Gyoma néprajza

Rozsnyó: Cs. Szabó István

Részletek a Gyomai Református egyház 18-19. sz.-i néprajzi, helytörténeti értékű adataiból III.

Az 1800-as évek elején az egyházi írásbeliség jelentősen fejlődött már csak azért is, mert az egyházi főhatóság (esetünkben a Tiszántúli Református Egyházkerület Püspöki Hivatala Debrecen, ezen belül Makói, illetve Alföldi Egyházmegye, majd Békés-Bánati Egyházmegye, napjainkban Békési-és Csongrádi egyházmegyékre osztva, 1950-ben, székhelye előbb Hódmezővásárhely, majd Gyula) egyre szigorúbb előírásokat, szabályokat hozott és követelt meg a lelkészi hivataloktól, különös tekintettel a gazdálkodásra, pénzforgalomra nézve. Megindult a rendszeres, egységes szempontok szerinti anyakönyvezés, pecsétnyomokat kellett készíttetni, piros viaszba nyomott pecséttekkel kellett ellátni hivatalos iratainkat. Ennek előtte – a presbitériumok megalakulása előtt – a „Helység Pecséttyével” látták el szerződéseiket, kiadványaikat, ti. a községi előljárók, esküdtek és az egyházi gondnokok, egyháziak, valamint „A Vének Tanácsa” „egygek valának” sok esetben személyszerint is.

A földterület is növekedett, mert kegyes hívek 1-2 holdtól, 10-30 hold (1 magyar hold 1200 négyszögöl) területig ajánlottak fel az egyháznak végrendeletben, iskola s más alapítványok javára.

További válogatás a számadásokból:

Anno 1805. Decz. 5.-El adódott az Ekklézsia Számára Curátor Szántai Péter Uram által

63 Pozsonyi mérő Arpa, á.1 Frt.30 krajcz. Vékánkint, esett érte 94 Frt. 30 kr. (Pozsonyi mérő=62,6 liter)

Anno 1805. Szept.25. Hogy az Kender Földekenn termett élet (gabona) felmérése végett ki

küldtetnévén s azt fel mérvénn e'szerént találtatott 480 Pozsonyi mérő ezennel bizonyítom Gyomán Bíró Péter SK. (saját kezüleg, latinul Mpr.=manu propriam)

Kenderföldéken Arpa lévén vetve ezen felmérés szerént. (Két pozsonyi mérővel bevetett terület = 1 magyar hold)

Anno 1805. Augusztus 30.- Hogy az 1804-ik esztendőbeli Kúrator erdei György Ó

Kigyelme a'Számadása bizonyosága szerént utána következett Kúrator Szántai Péter

Ó Kigyelminek tudomásom szerént által adott legyen 584 Pozsonyi Mérő Búzát, 63 Pozsonyi Mérő Árpát ezennel bizonyítottom Kún Mihály Mk. Kolláth Mihály ez idő szerénti Prédikátor Mk.

Anno 1805 Esztendőbenn Ekklézsia számára dolgozott Pásztoroknak s Takaróknak (aratóknak) ki adódott Pozsonyi mérő

	Búza	Árpa
2 Kos Pásztornak (Bekő és Batori)	16	12
A' Ekklézsia Életit hordó szekereseknek	7	6
Kos Pásztoroknak Kenyérnek süttetett	8	
Takaróknak	10	

A' Ki fizetéseket bizonyította Kolláth Mihály Préd. Mk.

Anno 1805. Juny. 14.- Curátor Szántai Péter Uramtól az Ekklézsia Búzájából vettem 70 Pozsonyi Mérőt, á.3 frt. 10 kr. Mellyért fizettem összességel 221 frt. 40 kr.

Bizonyítom L'etse/. Kováts István Mk.

Anno 1806. Szept. 20.-Hogy a Kender Földekbe az Ekklézsia számára termett Arpa általam fel mérettetvénn 647 Pozsonyi Mérőnek találtatott legyen, ezennel el eszmém Kún MihályMk. Eskütt. (Ez időszerint a Kenderföldek a Csepükert mellett voltak kiosztva, a helybéliek szerint ezért is lett volna a neve Csepüs az ott „csepült” kenderről, ti. a kert árokkal volt körül véve a legelő állatok elleni védelemül s a Körözs árja mindig feltöltötte vízzel, egyúttal itt áztatták is a kender s száradás után csepülték. Az áztatás során megkorhadt belső fás résznek az összetörése alkalmával a kendernövény szárából apró darabokban kihulló törmeléknek nevezik „csepünek”, e tájon. Ez a „csepü” az, ami kihullik az értékes rostszalagok közül.)

Anno 1806. Aug.18. Hogy Ecclesia Curátora Szántai Péter Uram az Ekklézsia részéről Én nékem el adott egy Tehenet mellért is fizettem 30 frt-ot. Ezennel Bizonyítom Bukovinszki Mártony Szék Árendás.

Anno 1806. Szept. Curátor Szántai Péter Uram az Ekkla Árpáját adott el 350 és fél Pozsonyi Mérőt, a. 2 frt. 14 kr., mellyért fizettem 788 frt. 29 ½ kr. Bizonyítom Cseősz János, én Kún Mihály mk. Ugyszinte Bátsi Mihály Mk.

Anno 1806. Szept. Ekklézsia Számára el adódott Szántai Péter Curátor Uram által vad Zabos Árpát 24 és fél Pozsonyi Mérőt, á. 2 forinttyával, mellyért jött 49 frt. Bizonyította Kolláth Mihály Préd. Mk.

Anno 1806. Szept. - Takaróknak Számokra Kenyérnek valónak attam 10 Pozsonyi Mérőt (továbbiakban PM.), Búzát, Ekklézsia Főgyibe vetni való Búzát 10 Pm., Helység Házához Abrak Árpát 11 Pm., Nádért (Füzes) Gyarmatra 4 Pm. Árpát, Körözládányiaknak Nádért 2 Pm. Búzát, Szeghalmi embernek Nádért 4 Pm. Árpát, ismét egy Gyarmatinak Nádért 5 Pm. Árpát. Bizonyítottom ezen kifizetéseket Kolláth Mihály Préd. Mk. És még a' Helység Számára Abraknak és vetnivalónak több izbe Árpát 84 Pm.-t.

Cs. Szabó István

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kertü sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

A Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2004.-évi munkájáról

I. SZÁMVITELI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ /ADATOK EZER Ft-ban

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
NYITÓ PÉNZKÉSZLET	185	944	1.533	307	128	175
Bevételek						
1. Önkormányzati támogatás	1.638	874	1.100	300	1.000	900
2. Pályázat útján nyert pénzüssz.	700	750	700	100	240	300
3. Szponzori támogatás	643	553	346	661	1.124	390
4. Munkaügyi Központ tám	408	820	225	324	377	195
5. Belvív elhárítási munkák	496	-	-	-	-	-
6. Egyéb bev.(Apeh 1%, anyag ért., kamat, tagdíj)	-	997	50	186	32	73
BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	3.885	3.994	2.421	1.571	2.773	2.033
KIADÁSOK:						
1. Személyi jellegű (bér és járulékok (adó és járulékok tart.)	660	1.483	739	1.060	1.326	702
2. Ellenőrzési pótlék	630	719	12	-	-	-
3. Tűzoltó autók üzemelt. kapcs.	107	-	-	-	-	-
4. Fenntartási kiadások	464	440	775	242	416	558
5. Védőfelszerelés vásárlása	364	255	270	276	372	128
6. Fejlesztési célú kiad.	-	50	758	110	147	-
7. adományozás tagok befizetéséből	-	76	141	62	108	44
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	3.126	3.405	3.647	1.750	2.726	1.820
ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET	944	1.533	307	128	175	213

A táblázatban szereplő adatokból látható, hogy a Polgármesteri Hivatal működésére 900 ezer forint támogatást adott. A szponzori támogatás összege: 389.702 forint volt.

Az egyéb bevételek között: Tagdíj bevétel: 20.200 forint, ami a tavalyival teljesen azonos összegű, kamat, 812.-Ft, Apeh 1% 39.474 forint volt, ami a tavalyi összegnél 22 ezer forinttal volt több. Az előző év közgyűlésén az egyik tagtársunk felvetésére adományt gyűjtöttünk egy balesetben szerencsétlenül járt lángvonal családjának megsegítésére. 13 ezer forint gyűlt össze, amit átutaltunk erre a nemes célra.

A kiadások részletezése: a személyi jellegű kifizetések között a polgári szolgálatosok zsold, étkezési, és ruhahasználati költsége van elszámolva.

Az üzemanyag költségre 53.542 forintot költött az egyesület, a gépjárművek kötelező biztosítása 252.186 forint volt, az előző évi 33.894 forinttal és a tavalyi előtti 283 ezer forinttal szemben. A tévyszám jól mutatja, hogy a tűzoltógépjárművek 2004 évi biztosítása már nemcsak tört évre, -az első negyedévre- történt meg, mint az előző évben. Ez jó!

A gépjárművek vizsgáztatási és alkatrész pótlási költsége 251.997 forint volt. A fenntartási költségek között a telefon használat 109.569 forint volt, gázdíj „csak” 8.888 forint, ami részben az előző évi magasabb előleg miatti részszámlák és a ránk terhelt javítási költség részbeni kompenzálása miatt volt ilyen alacsony.

Emlékeztetőül elmondjuk, hogy 2003 évben a rezi költségeken belül az Egyesületre a villamos energia költséget területarányosan terhelték, ami méltánytalanul igazságtalan volt. Úgy látszik eredményre vezetett az az egyeztetés, és javaslat, amit az Egyesület kezdeményezett, a terhelés reális alapokon való elszámolására vonatkozóan. A javaslatunk szerint a terhelést és a tényleges fogyasztást kell szinkronba hozni.

Felhalmozási kiadások 2004. évben forrás hiány miatt nem voltak. Az egyesület a pályázati pénzből tomlódobot vásárolt 375 ezer forint értékben.

Tehát a 75 ezer forint sajáterővel kellett kiegészíteni a pályázati támogatást. Az egyéb költségek között szerepel posta költség, tisztítószér, szigetelőszalag vásárlás.

Az Ellenőrzőbizottság ismét javasolja, hogy váltsunk pénzügyintézetet. Remélhetőleg méltányosabbak lesznek a bankköltségek az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél. A bankköltség az elmúlt évben 27 ezer, a tavalyelőtti évben 33.518 forintot tett ki.

Az Ellenőrző Bizottság a telefonköltség csökkentésére szintén javaslatot tesz, aminek részleteit az elnök úrral fogja megbeszélni.

II. KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS: 2004 ÉVBEN NEM VOLT.

III. VAGYON FELHASZNÁLÁSSAL KAPCSOLATOS SZÁMADÁS

Mint ahogy azt az előző fejezet számaiból hallani lehetett, illetve látni lehet, a számok egyértelműen bizonyítják, hogy az egyesület vezetése mind pénzügyi, mind az anyagi javaival a tőle elvárható gondossággal gazdálkodott.

A korábbi években már tetten érhető volt, hogy megtorpant a fejlesztési lehetőség pénz forrás hiánya miatt.

Az egyesület eszköz leltára 2004. december 31-i állapotnak megfelelően elkészült, mennyiségileg és értékben is.

Az Ellenőrző Bizottság köszönetét fejezi ki azoknak akiket illet, akik részt vettek a vagyon megállapítás mennyiségi és értékelési munkálatában.

A Közgyűlésnek ezennel tisztelettel bejelentjük, hogy a Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület vagyonának értéke: 5.897.010.-forint volt 2004. december 31-én.

Az Ellenőrzési Bizottság javaslatot tesz a Közgyűlésnek, hogy ezt a vagyonérté-

ket évenként 10%-kal amortizálja.

IV. CÉL SZERINT IUTTATÁSOK

Egyesületünk sikeresen pályázott a Belügyminisztérium egyik pályázatán, 300 ezer forintot nyertünk

V. KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVETŐL, ÁLLAMI PÉNZALAPBÓL, HELYI ÖNKORMÁNYZATTÓL, KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATTÓL KAPOTT TÁMOGATÁS:

A helyi önkormányzattól kapott támogatás összege: 900 ezer forint volt. Az előző évhez képest 100 ezer Ft csökkenést mutat. Szokásunkhoz híven vissza tekintünk az előző évek azonos tartalmú számaira:

1997: 5,4 millió Ft

1998 3,- „

1999: 1,6 „

2000: 0,9 „

2001: 1,1 „

2002: 0,3 „

2003: 1,- „

2004: 0,9 „

A fenti számok jól mutatják, hogy az egyesület gazdálkodása, működése csak nagyon visszafogott formájú lehet, fejlesztése kényszerűen szűnhetel.

VI. AZ EGYESÜLET VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐINEK NYÚJTOTT IUTTATÁSOK ÉRTÉKE, ILLETVE ÖSSZEGE

A vezető tisztségviselők is önkéntesen a város lakosságának tűzvédelmi biztonságának megteremtésén dolgoznak.

Munkájukért sem pénzbeni, sem természetbeni juttatásban nem részesültek, sem most sem a korábbi években.

VII. KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGRŐL RÖVID TARTALMI BESZÁMOLÓ

A Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület kiemelten közhasznú szervezet, ami azt is jelenti, hogy TÁRSADALMI KÖZÖS SZÜKSÉGLETEK KIEGÉJTÉSE céljából jött létre. Olyan közhasznú feladatot lát el, amelyről törvény felhatalmazás alapján más jogszabály rendelkezés szerint, valamely állami szervnek vagy a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia. Tevékenységéről a gazdálkodásának legfontosabb adatairól a nyilvánosságának is köteles beszámolni a helyi sajtó útján.

Az elmúlt 2004. évben a Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület:

Nem vonult ki káreseményekhez, mert nem riasztották!

Taglétszám: 44 fő, akikből 20 fő aktívan részt vesz az egyesület műszaki, vagy adminisztratív munkájában, és 18-20 fő azok létszáma akik kiképzett tűzoltók. Ez az a létszám, akik riaszthatók tűz, vagy más katasztrófa esetén.

Az elnöki beszámolóban részletezett gondok még mindig megoldásra várnak.

Az EB tavalyi beszámolójában is leírta, most is megteszi, hogy: Egyesületünk mind személyi, mind az anyagi és eszköz ellátottság, felkészültség vonatkozásban olyan fizikai és immateriális értékekkel rendelkezik, amit részben elődeink hoztak létre azért, hogy a város és lakosainak tűz elleni biztonságát szolgálják.

Ez a számokban ki nem fejezhető érték most éppen ránk van bízva, és a jelen vezetés és tagság kötelessége, hogy ezt megőrizzük, fejlesszük, és az utánunk jövőnek tisztességgel átadjuk.

Tisztelt Közgyűlés!

A záró pénzkészlet, valamint a 2005. évi önkormányzati költségvetési támogatás összegét ismerve, valamint az energia és üzemanyagárak ideig eddigi alakulását ismerve, sajnos az a megállapítást kell tennünk, hogy a működési költség fedezetünk idén sem javul, tekintve, hogy a költséggazdálkodás minden tartalékát a korábbi években már felderítettük, és hasznosítottuk.

Az Ellenőrző Bizottság kötelessége, hogy a Vezetőségnek és a Közgyűlésnek is felhívja a figyelmét, hogy ezzel a jelen ismeretek alapján tervezhető pénzkészlettel, az egyesület működési költségeinek nincs meg a teljes fedezete, még a leggondosabb gazdálkodás mellett sem.

Ezért ahogy a korábbi években is meg kellett találni azt a megoldást, amely egyesületünk működését, és fennmaradását biztosította, lakosságunk biztonsága érdekében, úgy az ide, 2005 évre is ez a vezetés egyik legnagyobb feladata.

Az egyesületünk idén már 79 éves.

Elődeink azért hozták létre, és működtették folyamatosan ezt az egyesületet, hogy hasznára legyen az itt élőknek azáltal, hogy az élet és vagyoni biztonságunkat szolgálja.

Tisztelt Közgyűlés, az Ellenőrzőbizottság a Közhasznúsági Jelentést a Törvény által előírt tartalommal készítette el.

Idén először elkészült az egyszerűsített mérleg is.

Ehhez kellett az eszközállományt és a forrásállományt értékelni.

A jelentést az EB külön megvitatta, ülésén, és annak alapján a Közgyűlésnek ELFOGADÁSRA javasolja., 1/2005.EB (V.27.) Határozata alapján.

Gyomaendrőd, 2005. május 27.

Mraucsik Lajos
EB tag

Császárné Gyuricza Éva
EB elnök

Jakus Imre
EB tag

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2004. évben az APEH-től 39.474.-forint összegű átutalást kapott az SZJA 1% felajánlások címén. Az Egyesület az összegét működési kiadásainak részbeni fedezetére használta. Az Egyesület ezúton is köszönetét fejezi ki a felajánlóknak, akik ebben a formában is támogatták az Egyesületet.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Megérkezett Gyimesbükkre a magyar búzasegély

Szeptember 15-én megérkezett Gyimesbükkre a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetségének adománya, 130 zsák búza. A szállítást a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársai és a magyar gazdák képviselői kísérték. Jelen volt Fodor András is, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat debreceni igazgatója. A búzát a Győr-Moson-Sopron megyei gazdák ajánlották fel az árvíz által sújtott csángóföldi települések lakóinak. A szállítás költségeit magánszemélyek és vállalkozók mellett a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat is támogatta. Ez az akció része volt annak az országos gyűjtésnek, melyet a pusztító áradások következményeinek enyhítésére szerveztek Magyarországon. A Gyimesbükkre érkezett kamionról a búzát lovasszekerekre raktuk át és még aznap kiosztottuk azoknak, akik kárt szenvedtek az árvíz következtében.

Deáky András

Hírháló Olvasó: Székelyföldön jártam Először is: Köszönjük! Köszönjük! Köszönjük!... mindazok adományait, akik vagy a feleslegükből, vagy a tartalékaikból áldoztak arra, hogy adományaikkal segítsenek Erdélyi Magyar testvéreinken. Háromszor is vihettünk így segélyt és háromszoros háliját tolmácsolhatom azoknak a testvéreinknek, akiknek jószerével semmi másuk nem maradt. Persze itt nem haltak meg ezek, nem a világ legerősebb országának médianyilvánossága előtt zajlanak a dolgok. Tán tizenhatan haltak meg az áradásban, de mégis én ezt a tizenhatot - az elfeledett, magyarokat - jobban gyászolom. Véreim voltak, családom, akkor is, ha sosem láttuk egymást - olyanok akiket december 5-én önvéreik árultak el, és akiken nem segít sem a háromszori sem háromezerszeri segélycsomag. Akik már sosem lehetnek állampolgárai a nemzetnek mely anyanyelvük és gondolkodásuk alapja. Nem kell bocsánatot kérnem én mellettük tettem le a voksom, de most még is sajnálom, -talán többet is tettem / -tűnik volna értük, hogy legalább magyarként halhassanak meg, ha élniük már nem lehet tovább...Itt vannak persze az életben maradtak, akik Istennek köszönik az életüket és Tőle várják az erőt az előttük levőkhöz is. Székely Magyar emberek, akik kibírták a diktatúra évtizedeit, akik hitték és hiszik, hogy lemoshatják magukról a román elnevezésnek még az emlékét is. Akik nem kellett nekünk, a puha diktatúra, puhány gyermekeinek. Mi légyen velük?

Végül pedig, azoké legyen a legnagyobb köszönet, akik összeadták mindazt, amit vihettünk mint segélyt. A dicsőség mindenképpen felett pedig legyen a kegyelmes és könyörülő ISTENÉ.

2005. szeptember 16.

Orbán Viktort átvette Szabadkán az idei Aracs-Főnix-díjat Orbán Viktor volt miniszterelnök pénteken este Szabadkán a Városháza patinás dísztermében átvette az Aracs-Főnix-díjat. Előtte e elismerésben részesült a 10 éves Duna Televízió, Szervátius Tibor szobrászművész és Nemeskürty István történész. Az idei Aracs-díjasok: Huzsvár László nagybecskereki püspök és Bodor Anikó zentai néprajzkutató, Aracs-érmesek pedig a Balassa Julianna pancsovai tévés szerkesztő, Papp Ferenc újvidéki közéleti személyiség és Sifli Zoltán szabadkai filmrendező. Az Aracs Társadalmi Szervezet indoklása szerint e három díjat azoknak ítélik oda, akik hozzájárultak a vajdasági magyarság megmaradásához, kulturális és gazdasági gyarapodásához. Az Aracs-Főnix-díjban azok részesülhetnek, akik kiállásukkal erősítik a hitet a nemzet egységének megújulásában. A díj átvételkor Orbán azt hangoztatta, hogy a mai európai korszellem megnyitja az utat a magyar nemzet újraegyesítése előtt, ha megértjük, hogy a magyarság jövője nem a tízmillió Magyarországon, hanem a tizenötmillió magyar nemzetben van. Úgy tűnik, ma még erősebb nemzeti elkötelezettséggel, erősebb összefogási ösztönrel rendelkeznek a szlovákok, románok, szerbek, horvátok, ők megadták ugyanis a kettős állampolgárságot a határaikon kívül élőeknek, mert tudják, egyetlen hely van, ahol mi vagyunk a legfontosabbak, s ez a hazánk. Az új, 21. századi európai világban azok lesznek előnyben, azok boldogulnak majd, akik pontosan ismerik saját nemzeti érdekeiket, és tántoríthatatlanul képviselik azokat az európai együttműködés legmagasabb fórumán - mondta Orbán Viktor. - Az itteni magyarság vezetőit, a meghurcolt magyar vezetőket nekünk a magyar állam segítségével meg kell védeni. A VMSZ nélkül nincs délvidéki magyar közélet, és délvidéki magyar közélet nélkül nem teljes a Kárpát-medencei magyarság. Mi, magyarországi magyarok sem engedhetjük meg, hogy a délvidéki magyarok félelemben éljenek. Ez közös magyar ügy, a magyar ügy pedig európai ügy, mondta Orbán Viktor vastapással többször is félbeszakított beszédében az Aracs-ünnepségen. Az ünnepséget megelőzően előtt Orbán Viktor zárt ajtók mögött találkozott Kucsera Géza polgármesterrel és Kasza Józseffel, a VMSZ elnökével.

Vajdasag.ma

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium színmagyar oktatási intézményként kezdte a tanévet, miután a középiskolában három éve nem indítottak román osztályt. Szilágyosmlyón új magyar nyelvű általános, Déván pedig középiskola nyitotta meg kapuit.

A szlovák parlamentben Bugár Béla a Magyar Koalíció Pártja elnöke egy rendkívüli sajtótájékoztatót hívott össze, ahol bejelentette, hogy a belpolitikai válság megoldása érdekében előrehozott választásokat kezdeményez.

A vajdasági helyzet újabb fordulata miatt rendkívüli ülést tartott az Európai Parlament délkelet-európai delegációja. Október 13-án Brüsszelben meghallgatást szerveznek, ahová meghívják a szerb és vajdasági kormány, a Magyar Nemzeti Tanács és a Horvát Nemzeti tanács vezetőit.

Budapesten tartották a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumát, ahol a következő hangzott el: a szomszédos országokban élő magyarok azt várják az anyaországi pártoktól, hogy mellőzzék a határon túli magyar ügyek negatív értelemben vett említését, mert az káros az egész nemzetpolitika és az egész nemzet számára.

CSOPORTOS GYÓGYÚSZÁS

A GYOMAENDRÓDI LIGETFÜRDŐBEN

MINDEN HÉTFŐN ÉS PÉNTEKEN 17 ÓRÁTÓL

A CSOPORTOS GYÓGYÚSZÁS FOGLALKOZÁS 0-18 ÉVES KORIG A KÖVETKEZŐ ELVÁLTOZÁSOK ESETÉN JAVASOLT:

Mozgásszervi elváltozások:

- Helytelen testtartások
- Gerinc deformitások
- Mellkasi deformitások
- Cspőizületi elváltozások
- Lábdformitások

Belgyógyászati elváltozások

- Magas vérnyomás
- Asztma
- Szívbetegségek
- Túlsúly, Kóvérség
- Aszténias alkát
- Vegetatív disztónia

A csoportos gyógyúszás orvosi beutalóval vehető igénybe, az Egészségbiztosítási Pénztár által támogatott ingyenes szolgáltatás.

További tájékoztatóért keresse fel Gyermekek – vagy Háziorvosát!

Evangélikus Oldal

Igaz mese a második esélyről

Egyszer volt, hol nem volt... És mikor így kezdődik egy történet, semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy a mesék világa nyílik meg számunkra. Olyan lehetőségeket teremt a történet kitalálója a mese szereplőinek, amely elrugaszodik a valóságtól: csodás kedvezményeket, hihetetlen lehetőségeket, varázslatos esélyeket kínál.

Gyomaendrőd közelében első hallásra hihetetlen kezdeményezés indul, melyre lehet legyinteni: „Á, ugyan ez csak tündérmese...!” Lehet ezt gondolni, de talán érdemes a történet mélyére nézni. Ugyanis valóságos kedvezmények, lehetőségek és esélyek keltenek életre egy új világot. Lehet, hogy éppen az ön világát, kedves olvasó.

Szarvas város elkötelezett csoportjai úgy döntöttek, indulnak egy Európai Unió pályázaton, hogy valóra váliék egy álom: módja lehessen újragondolnia az életét két és fél év alatt 312 embernek.

Talán Ön előtt is ismert Szarvas történelmének neves alakja: Tessedik Sámuel, aki népfiskolai keretek között lehetőséget teremtett korszerű mezőgazdasági ismeretek megszerzésére. Mindemellett szociális és lelki segítséget is nyújtott az iskolájába járóknak. E szép hagyományt és törekvést újraélesztendő az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával és felügyeletével ismét megnyitja kapuit a városban egy „Népfőiskola”.

Egy népfőiskola, mely Szarvas város 100 km-es körzetében élők számára szeretne felnőttképzési és esélyteremtő oktatási intézménnyé válni. Esélyteremtő, mert egy új lehetőséget kínál ismeretek elsajátítására – a szokásos iskolai keretektől és módszerektől eltérő módon – munkanélküliek és állástalanok számára a munkaerőpiacra történő visszatéréshez, aktív munkavállalók számára az ott való megmaradáshoz.

Felvetődik a kérdés: milyen képzést biztosít egy ilyen iskola? A program partnerségében résztvevő Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági- Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Karának kiváló tanárai által rendelkezésünkre álló tudásbázis végtelen lehetőségeket rejt magában. Elsősorban korszerű mezőgazdasági ismereteket kínálunk, de ugyanilyen hangsúlyt kap képzésünkben a ma már szinte nélkülözhetetlen számítástechnika és a nyelvoktatás is.

Ha valaki új vállalkozásba szeretne fogni, de hiányosnak itéli meg ismereteit, és csupán ez akadályozza tervei megvalósításában, ő is kaphat segítséget a vállalkozóvá váláshoz szükséges ismeretek elsajátításához.

Fontos a szakmai ismeretek elsajátítása mellett az alapkészségek (anyanyelvi kommunikáció, kommunikáció idegen nyelven, matematikai és számítani, számítástechnikai kompetencia stb.) fejlesztése. Lényeges dolog, a tanulás „megtanulása”, hogy ne teher, hanem élmény legyen, és maradjon egész életen át az új ismeretek

elsajátítása. Mindebben olyan szakemberek segítenek, akik nem csak szakmai tartalmat, hanem az egyedi igényeket is szem előtt tartják. Egyénre szabott tanácsadást nyújtanak a tanfolyam ideje alatt és azt követően is, mind a munkaerőpiacon való helytállás, mind a szakmai-lelki és élet-vezetési kérdéseket illetően.

A kis erdei törpe biztos azt mormolná az orra alatt, hogy „Biztos olyan feltételeket kívánnak majd meg tőled, amit nem lehet teljesíteni”. Nem kell hívunk a jó tündér segítségét, mert a képzés hallgatóink számára ingyenes!

A Szarvason induló képzés időtartama: hat hét, az órák hét-főtől péntekig tartanak, a hétvégék szabadok. Az iskola bentlakásos rendszerű, ahol a képzés idejére a szállás és a teljes ellátás ellenszolgáltatás nélkül biztosított.

És még juttatások is? Igen, a szállás és teljes ellátás mellett a képzés idejére ösztöndíjat, illetve keresetpótlást, valamint utazási támogatást biztosítunk. A képzés befejeztével, annak elvégzéséről Tanúsítványt állítunk ki, melyben részletes felsorolásra kerülnek a megszerzett ismeretek, kompetenciák.

Kiket várunk? Mindazokat, akik érintettnek érzik magukat ezen újság-cikk elolvasása után: legyen leendő hallgatónk, vagy a képzésből kikerülő hallgatók foglalkoztatását vállaló munkaadó. Nem hisz a mesékben? Nem is szükséges, ugyanis ez valóság! Ha nem hiszi, járjon utána! Érdeklődjön és vegye igénybe a világháló adottságait. Információkat találhat www.tessedik.hu honlapon. De telefonon is érdeklődhet, vegye fel a kapcsolatot toborzási és foglalkoztatási koordinátorunkkal: Benkóczy-Tóth Tímeával a következő telefonszámon: 06-20/824-7941.

Minden jó, ha jó a vége...! És boldogan éltek, amíg meg nem haltak...! Ez nem csak a mesék befejező mondata, hanem a mi kívánságunk is. És elérkezett az újságunkunk vége, itt a vége fuss el véle!

Benkóczy Péter
evangélikus lelkész,
képzési koordinátor

Szarvas, 2005. szeptember 20.

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

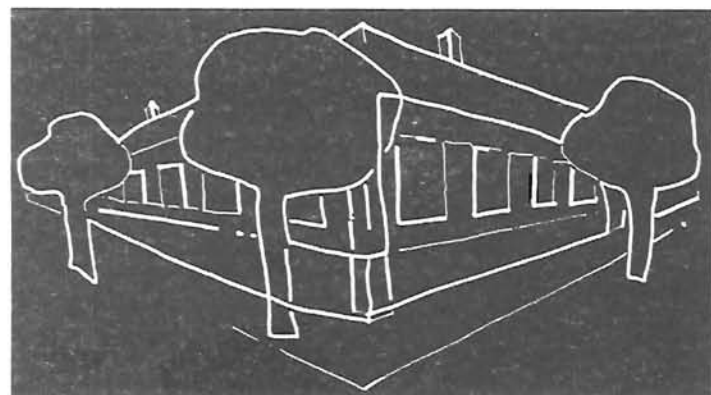
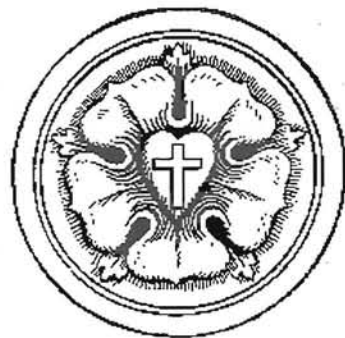
csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel

Gyülekezeti hittanoktatásra folyamatosan lehet jelentkezni, személyesen, vagy a hivatal telefonszámán.

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.
Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

HÍRADÁS A MAKKGÚJTÓ VERSENYRŐL

Kitudjajolva –erdő lakói évek óta nagy izgalommal várják az őszi beköszöntést, mert ekkor rendezik meg a messzeföldön híres makkgyűjtő versenyt. Erről az eseményről a kakukk időben értesít, a harkály pedig lemorzszva az időpontot, a távolabbiaknak táviratozik.

A sas versenybíróként van jelen, ő tudja a legéberebben figyelni, szemmel tartani az eseményeket.

Az éjjeli bagoly huhogására indul a verseny reggel 9-kor. Ekkorra már majd leragad a szeme az átvirrasztott éjszaka után, de vállalja, mert megtisztelő számára, hogy ilyen fontos szerepet szántak neki. Nevezési díjként minden versenyző azt visz, amiben bővelkedik. A medve mézet, a mókus mogyorót, és sorolhatnám tovább. A nevezési díjakat aztán kisorsolják tombolán. Verseny után van a gála műsor, ahol a versenyzők és a nézők is bemutatják tehetségüket. Tavaly a legnagyobb sikert a kerekész mókus aratta. Erre az alkalomra elkérte városban élő távoli rokonától a mókuskereket. Az erdőlakók eddig sose láttak ilyet.

A gálaműsor szünetében van a tombolahúzás. Idén a szarka tombolatárgya lett a fődíj, egy aranyszínű gomb. Már hónapok óta féltve őrizte fészkében, hogy ez alkalomból elajándékozhasssa. A makkgyűjtő versenyen mindenki „első” szokott lenni. Az önmagával való megméréstetés, a vidám együttléte a jutalom. Sokáig emlékezetes marad az önfeledten ugránczó őzike, aki aerobic táncot mutatta meg tehetségét, miután a makkgyűjtésből is derekasan kivette részét.

Egyetlen szokatlan esemény történt. A köztisztelőben álló vaddisznó úr nem tudott részt venni a versenyen, kamaszodó fiát, Sárgacsikú vadmalackát küldte el maga helyett, akit sajnálatos módon ki kellett zárni a versenyből, mert nem egy kupacba a földre gyűjtötte a makkot, hanem jó étvágygal megejtte. Pironkodva vallotta be, hogy nem bír ellenállni a zsenge makkok látványának. Szülei hamar megbékéltek, s akik hallottak a falánk-ságáról, azok is tapintatosan kezelték a történeteket. Tudták, ez számára jó lecke volt, s jövőre már biztos nem csinál ilyet.

Aki a makkgyűjtő versenyről tudósított: Bukva Csilla

Őszre fele van az idő

Őszre fele van az idő
tarjasodnak a kis felhők,
sírdoognak a bárányok,
mert nincs nekik édesanyjuk.

Né sűrűn a kis bárányok,
Van még nekik jó juhásztok,
Jó gazdátok, jó juhásztok,
Aki a nyádot visel rátok

(Magyar népköltés)

Kányádi Sándor: Jön az ősz

Jön már az ismerős,
széllábú, deres ősz.
Sepreget, kotorász,
meg-megáll, lombot ráz.

Lombot ráz,
Diót ver,
Krumplít ás, szüretel.
Sóhajtoz nagyokat,
S harapja, kurfitja,
A hosszú napokat.

EMLÉKEZÉS az 1848-49. szabadságharc mártírjaira

A magyar szabadságharc mártír tábornokaira október 6-án emlékezünk. A 13 Aradi vértanútábornok és az első magyar miniszterelnök, gróf Batthyány Lajoson kívül sok-sok névtelen hőse és halottja volt a szabadságharcnak. Róluk ír Kányádi Sándor: NYERGESTETŐ című versében.

Részletek a versből:

„Csikországban, hol az erdő
Zöldebbek talán, mint másol,
Ahol ezüsthangú rigók
Énekelnek a nagy fákon,
Ahol a fenyők olyan mélyen
Kapaszkodnak a vén földre,
Kitépni vihar se tudja
Másképpen, csak ketté törve
Van ott a sok hegy között
Egy szeliden, szépre hajló,
Mint egy nyereg, kit viselne
Mesebeli óriás ló.
Ugy is hívják: Nyergestető...
... Nemcsak szép, de híres hely is,
fönn a tetőn a nyeregben
ott zöldebbek a fenyőfák
egész Csikban a legszebben...
... Nem mozdulnak a viharban
inkább szálig kettétörnek
Évszázadokon s az erdő
Áll azóta, rendületlen,
Szabadságharcosok vére
Lüktet lenn a gyökerekben,
Mert temető ez az erdő
És kopjafa minden szál fa.
Itt esett el Gál Sándornak
Szóznál is több katonája.
Véres volt a harc, a patak is
Vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár és a császár
Hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettek,
Állnak mint a fenyőfák, a harc
rettentő vad viharában...
... Meg nem adta magát senki,
... mint a szálfa kettétörtek...
... Nem tud róluk a nagy világ,
hőstettükről nem beszélnek,
hírük nem őrzi legenda,
dicsőítő harci ének,
csak sirjukon a nőtt fenyők,
fönn a tetőn, a nyeregben
s azért zöldebb az az erdő
egész Csikban a legszebben.”

Olvasóink, kicsik és nagyok, tudják, hogy hazánkért sok ezer névtelen hős áldozta életét, veszett el az ezeréves történelmünk során. Emlékeket nekünk, az utókornak szent kötelességünk őrizni, és a közelgő Halottak Napján értük is szóljon a harang, értük is mondjunk egy fohászt, értük is gyűjtsünk egy szál gyertyát!

Rojk Gabriella (Gabi óvó néni)

Gyomaendrődi Liget Fürdő

téli ajánlata

2005. október 1-től:

5 alkalmas bérlet (3 hétig érvényes):	1500,-
10 alkalmas bérlet (1 hónapig érvényes):	2500,-
Délutáni kedvezményes belépő 16 ⁰⁰ -tól:	300,-
Hétfévi nagycsaládos belépő (2 felnőtt, 2 gyermek):	1000,-

ENDRÓDI SZENT IMRE EGYHÁZKÖZSÉGÉRT KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY - 2004. évi közhasznúsági jelentés

- I. Számviteli éves beszámoló a mellékelt csatolt 1715/h.sz. nyomtatványon
 II. Az alapítvány 2004.-ben költségvetési támogatásban nem részesült.
 III. Az Alapítvány tevékenysége során a saját tőke 2004. évben 315.457.-Ft-tal csökkent.
 IV. Önkormányzati támogatás: 30.000.-Ft
 NCA pályázaton nyert: 150.000.-Ft
 APEH-től az Alapítvány részére átutalt felajánlott 1%: 147.401.-Ft
 V. Tisztségviselők semmiféle juttatásban nem részesültek.
 VI. Közhasznúsági tevékenységről szóló tartalmi beszámoló:
 2004-ben is a fő célkitűzés az alapítók szándékai szerint az endrődi egyházi temetők karbantartása, valamint továbbra is fogadtuk a hunyai plébánia részére érkezett adományokat.

ALAPÍTVÁNY BEVETÉLEI:

46 főtől adomány:	276.100.-Ft
Önkormányzati támogatás	30.000.-"
NCA Pályázat	150.000.-"
APEH-től 1%	147.401.-"
2003. évi kamat	67.612.-"
Osszesen:	671.113.-Ft 671.113.-Ft

KIADÁSAI:

2 fő temetői munkás 6,5 havi munkabér és járulékai 50%:	553.008.-
Fűnyírógép vásárlás	200.000.-
Fénymásológép vásárlása	220.000.-
Postai és egyéb anyagköltség	4.282.-
Egyéb banki költség	9.280.-
Osszesen:	986.570.- 986.570.-Ft
Vagyoncsökkenés	315.457.-Ft

2003. évi pénzmaradvány	907.427.-Ft
2004. évi pénzmaradvány	591.970.-Ft
Befektetett tárgyi eszközök	420.000.-Ft
ALAPÍTVÁNY VAGYONANAK ZÁRÓ ÉRTÉKE	1.011.970.-Ft

Az Alapítvány vagyonának összetétele:

Pénzbeni vagyon:	591.970.-Ft
Hunya:	55.000.-Ft
Endrőd:	536.970.-Ft
Tárgyi eszköz:	420.000.-Ft
Osszesen:	1.011.970.-Ft (Egyező a Mérleg 20. sorával)

A kuratórium tagjai és a Hunyai Egyházközség képviselőinek jelenlévő tagjainak döntése alapján került a kamat szétosztásra.

Az Alapítvány vagyonát adományokból, azok kamataiból, pályázati támogatásokból, az SZJA –ból felajánlott 1%-ból gyarapította.

Kiadásait kizárólag az alapító okirat, illetve kuratóriumi döntés szerinti közhasznú célokra, vagyis az egyházi temetők karbantartására és egy motoros fűkaszalógép, illetve egy másológép vásárlására fordította.

Az Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki azoknak, akik munkájukkal, adományaikkal évek óta segítik az Alapítvány tevékenységét:

Iványi László plébános úr

Ungvályi János kurátor

Iványi Sándor a temetői munkások és munkák irányításával, ellenőrzésével,

Császárné Gyuricza Éva pályázatok írásával, és a szükséges ügyintézésével,

Varjú László és családja, valamint az Oltáregylet tagjai az egyházi vacsorák megrendezésével,

Gyuriczáné Szabó Erzsébet, az adminisztráció végzésével.

Külön köszönetet mondunk Gyomaendrőd Város Polgármesteri Hivatalnak a 2 fő közhasznú munkásért, valamint pályázatunk támogatásáért.

Végül, de nem utolsó sorban köszönetet mondunk a Munkaügyi Központ Gyomaendrőd Kirendeltségének, a 2 fő munkanélküli dolgozó bérének részbeni fedezetéért.

Hálával és szeretettel köszönjük nagy lelkű támogatóink adományait, az SZJA felajánlásait, amelyek nélkül nem tudna működni Alapítványunk.

Gyomaendrőd, 2005. április 27.

Iványi László
Plébános

Szabó Zoltánné
Kuratórium elnöke

A beszámolót és a Közhasznúsági jelentést a kuratórium egyhangúlag elfogadta.

A Hunyai Egyházközség részéről: Hanyecz Vincéné

A Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány 2004.-ben 147.401.-forint összegű átutalást kapott az APEH-től, az SZJA 1%-felajánlásokból.

Az összeget az egyházi temetők karbantartására alkalmazotti munkások bérének és a fűnyírógép vásárlásának részbeni fedezeteként használta fel.

Az Endrődiek Baráti Körének Egyesülete 2004. október 15-én 39.638 forint átutalást kapott az APEH-től, a felajánlott 1%-ok alapján. Az Egyesület közszöni támogatóinak a felajánlást, az összeget a budapesti baráti találkozó és a Hősök Napi Ünnepek részbeni fedezetére használta fel.

Megemlékezés 1956. október 23-ról

Országosan emlékezünk erre a jeles napra, mely elindította az ország sorsát, a népakarat megvalósítására.

Emlékezünk a hősökre, a dicső eseményekre!

1945-1956 közötti években felhalmozódott egy tűrhetetlen keserűség, amely politikai forradalomhoz vezetett. Tűrhetetlen tehetetlenség okozói voltak: hadifoglyok elhurcolása, a „malenkij robot”, a nem létező összeesküvések koncepciósi perei, Kovács Béla Szovjetunióba való deportálása, Nagy Ferenc államférfiak lemondása.

1946-ban már 10 ezren voltak börtönökben, számuk egyre növekedett, 1952-ben már 35 ezer főle nőtt. A kulákdözsés, kivégzések, börtönök, vagyonekobzások, az „önkéntes birtok felajánlások”, 1946-53-ig 750 ezer embert kényszerítettek kényszermunkára, a kitelepítés több mint 10 ezer embert sújtott. Az államosítást a bankokkal kezdték, 1947-ben. Az egyházak üldözése, a szerzetesrendek feloszlása, az ateizmus terjesztése. A papokat, tiszteleteseket is börtönökbe zárták, a volt csendőrökkel külön kegyetlenséggel bántak az illetékes „elvtársak”, a hatalom képviselői.

1953-ban élre került Nagy Imrét 1955-ben leváltották...

A sok-sok igazságtalanság láttán a fővárosi és nagyobb vidéki városi egyete-

misták elégedetlenségüknek adtak hangot, tetézte mindezt Gerő és Kádár „hódolata” az addig gyűlölt Titó előtt. A fiatalok tettei menetetlenség kezdte Budapestten a Petőfi szobor, Bem tér, Országház között október 23-án. Itt egyesültek a Gödöllőről oda érkezett egyetemistákkal, akik a felvonulási zászlóikból kivágták a „Rákosi” címet. A Belgrádból megjött Gerő nacionalista tüntetőknek nevezte a fiatalokat és megfenyegette őket. A fiatalság megmozdulásához csatlakoztak a munkások, és a tüntetés felkelésbe csapott át.

Nagy Imre éltetése, a Sztálin szobor ledöntése, a Bródy Sándor utcai Magyar Rádió épületének megszerzésével elkezdődött a fegyveres felkelés, a forradalom.

Hegedűs András miniszterelnök azonnal a szovjet csapatok beavatkozását kérte. Október 25-én vérfürdőt rendeztek a megszállók...

... Nálunk Endrődön október 27-én volt a nagygyűlés a Tanácsházán. Mint a Hazafront Népfőbizottság elnöke én szóltam az összegyűltökhöz Koloh Imre párttitkár javaslatára.

Először ismertem a fővárosban történeteket, majd 50 tagú bizottságot választottunk, ebbe több kommunista is bekerült. Rövidesen eddig hivatalan vendégek sokasága hatolt a terembe. A választás megis-

metlését követelték, új vezetőség választására került sor. Az újonnan megválasztott vezetőség más összetételű lett. Dienes Izra tanító lett az új nemzetőr parancsnok, aki azt kérte, hogy kellő számban jelentkezzenek szolgálatra akik vállalják a rend fenntartását. Engem kért fel a fiatal pedagógus férfiak beszerzésére. Rajtam kívül Fülöp Imre, Márton Mihály, Földvári Kálmán, is jelentkezett. Erről Balkucs Imre a Békés Megyei Népújságban terjedelmes cikket írt „Fénykép az endrődi forradalmárokról” címmel.

A forradalom eltiprása után nevelőket elbocsátották, áthelyezték, fegyelmi részesítették, rendőri felügyelet alá helyezték, az újválasztott vezetőséget törvény elé állították: Vaszkó Mihályt, Dr. Ugrin Vendelt, Dienes Izrát, Lesniczki Józsefet.

A forradalom veszteségei: meghalt 2600 ember, ebből 1300 Budapestben, megsebesült 40 ezer, ügyészségi eljárás indult 30 ezer ember ellen, és kivégeztek 285 főt. Sortűzek áldozata lett több mint 500 fő. Külföldre menekült 270 ezer ember, akikből végleg kint maradt 200 ezer fő.

Jelen új demokráciánk az 56-os forradalom után közel 50 évvel még sok nehézséggel küzd, de egyre erősödik 1956 eszménye.

Márton Gábor

Irodalmi oldal

Életem regénye

Kiállítás Móricz Zsigmond 125. évfordulója alkalmából

Tavaly 125 éve született Móricz Zsigmond, a magyar prózairodalom megújítója, jeles XX. századi képviselője.

Szerb Antal ezt írja róla: „Móricz Zsigmond elbeszélő művészete áttörte azokat az egyre áttörhetlenebb határokat, melyek az elitet az átlagolvasótól elválasztják. Neki sikerült, hogy ugyanaz az alkotás magas irodalom és széles körű publikumsiker legyen, mint Dickens regényei. Neki sikerült, hogy egy személyben legjobb és legolvasottabb prózaíró legyen.”

Az évforduló alkalmából tekinthették és tekinthetik meg az érdeklődők azt a kiállítását, amelynek a Petőfi Irodalmi Múzeum ad otthont, s amelynek a megálmodója, irodalmi rendezője Hegyi Katalin volt.

Az ő – látogatóknak szánt – gondolatait adjuk közre, megidézve az író életét, munkásságát és a kort, amelyben alkotott.

„A kiállítás címe nem véletlen. Az önéletrajzi regényt 1939-ben írta Móricz, mintegy számvetésül. Nincs az életnek olyan szelete, amit ebben a művében körül nem jár. Ugyanakkor a mű ismerete nélkül is illik a kiállításához, mert Móricz életéről mesélnek a képek, könyvek, tárgyak és a kiválasztott szövegek. Minden tárgy Móriczé volt, vagy hozzá kötődik, s ezek vagy a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonában vannak, vagy az író unokáitól valók, vagy fogadott fiától, Móricz Imrétől származnak. Néhány értékes darabot Kiss Ferenc magángyűjtőtől kaptunk kölcsön.

Az első terem a harmonikus világ, a családi szeretet makulátlan

biztonságát szimbolizálja fehér színével. Mind a szülők, mind Holics Janka, az író első felesége olyan családi háttérrel biztosít az író számára, ami lehetővé teszi számára, hogy az alkotásnak élhessen.

Ebben a teremben fontosnak tartom a szülőház hiteles fényképét; a Fehér könyvet, az író első kéziratot, több mint 300 oldalas könyvecskéjét, amit idén vett meg a Múzeum az évforduló tiszteletére Borda Lajos antikváriustól. Fontos megnézni a Légy jó mindhalálig Gara Arnold által tervezett egyedi példányát, amit az írójának számára kért a neves tervezőtől, valamint dedikációját második lánya Gyöngyi számára, ami örök tanítás is lehet nemzedékek számára.

„Ne légy gyámoltalanul jó, hanem okos, bátor, nyugodt. Az élet eltapossa a gyöngét, akár jó, akár rossz. Légy jó: mert a jóság mindig győz! De légy erős. Az erős ember, az erős lélek is tönkremegy, ha gonosz: de ha az erős jó: akkor az övé az élet koronája. Csókol apád Móricz Zs. Budapest, 1922. júl. 5.”

Nagyon szép fénykép a 100 éves, elhalványult, kettétört fotó Jankáról és Móriczról, ahol egy domboldalon ülnek a fiatal szerelmesek, mintha csak a Pillangó világából léptek volna elénk. Fontos még két kézirat: az író Kommunizmus után című 52 oldalas 1919-es naplója, s a Pillangó kézírata, amely az egyetlen regény, amit az író mindvégig kézzel írt, s nem írógéppel.

A második terem a színházé és második feleségéé, Simonyi Máriáé, aki kora ünnepelt színésznője volt. Az Országos Színház-történeti Intézet és Múzeum eredeti színpadképei, és fotói segítségével idézzük meg a színház varázslatos világát. Elsősorban olyan Móricz darabokról adunk hírt, amelyekkel sikert aratott az író. Ugyanakkor azt is érzékeltetjük, hogy Móricz számára mennyire elérhetetlen, meghódíthatatlan maradt ez a világ. Az Életem regényében is még arra vágyik, hogy a „színház zárt világában alkothasson még valamit fellobogva embertestvérekkel”, de újabb darabja már nem került színre. A nézőtérben egyedül ülő író felnagyított képével ezt a magányosságot szerettük volna szimbolizálni. Simonyi Mária bútorai, a Fővám téri lakás enteriőre is mutatja, hogy mennyivel nagystilűbb életet élt Móricz ezekben az években, mint korábban Holics Jankával.

A harmadik terem a Nyugat és a Kelet Népe szerkesztésének korszaka, a fáradhatatlan országjárás időszaka. Itt mutatjuk be Litkei Erzsébetet, Csibét is, Móricz életének alkonyán az utolsó ihletforrást, akit örökbe fogadott az író. Itt jelenítjük meg Móricz dolgozószobájának tárgyait, amit az 1930-as évek eleji fénykép, valamint az író lányának, Móricz Virágnak a feljegyzése alapján idéztünk meg. A terem záróképe az Életem regényéhez híven a család körében mutatja Móriczot. Az egyik utolsó fénykép 1942 nyarán készült a leányfalui kertben, lányai körében. Mintha csak az Életem regénye utolsó mondata jelenne meg a felvételen:

Szeretnék „még egy kicsit heverni az őszi verőfényen. Akkor rávéshetem a márványnévjegyemre: Életem.”

Közreadta: Polányi Éva

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft
Cipőtalpbélés gyártás
Kéreg forgalmazás
Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1
T/Fax: 06-66 386-037
Mobil: 06 20 451 1944

Iges Ízek

Október

Bújtatott krumplipüré

Egy kg krumpliból 10 dkg margarinnal és 2,5 dl tejjel pürét készítünk és mély tűzálló tálba tesszük. Sűrűn befedjük kolbászkarikákkal (füstölt az igazán jó). 5 dl tejet 6 tojással és liszttel kikeverünk és ráöntjük. Sütőben világosra sütjük.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

KIADÓ ÜZLET A LIGET FÜRDŐBEN

Meghatározása: bérlet, melynek tevékenysége lehet: pedikűr, fodrászat...

Jelentkezési határidő: 2005. Október 21. 12⁰⁰

Helye: Gyomaendrőd Liget Fürdő Szolg. Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2, Ügyvezető ig. iroda

Ajánlat tartalmazza: tevékenység jellege, időtartama, bérleti díj összege

Bővebb információ: 66/283-750, 386-039

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

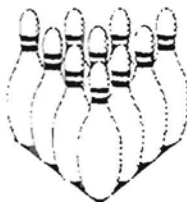
5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

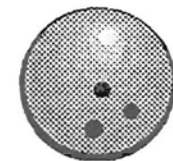

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

**BO-TI
BT**

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-termelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.

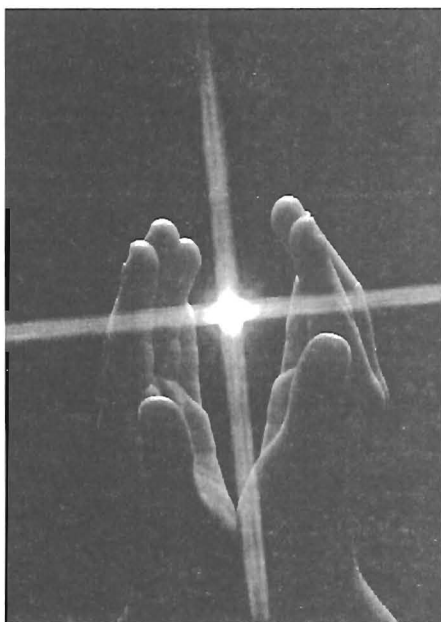
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hízába szállnak árnnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

KOVÁCS MIHÁLY, aki korábban Endrődön, később Gyomán élt, 3 éve a helyi képviselő-testület tagja volt, szeptember 18-án váratlanul befejezte földi életét, elköltözött az élők sorából. 56 éves volt. Gyászolják: családja, Ismerősei, és a Képviselő-testület tagjai.

PAPP ZOLTÁN volt hunyai lakos szeptember 18-án 81 éves korában elhunyt. Földi maradványait Békéscsabán helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: felesége, lánya, unokája, és rokonai.

SZUROVECZ VINCE cipész, aki Hunyán a Rákóczi utcában élt, szeptember 11-én 93 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: testvére és a rokonság.

TÍMÁR JÁNOSNÉ Gellai Magdolna, aki Endrődön a Korányi utcában élt, szeptember 8-án rövid, súlyos betegség után vissza adta lelkét Teremtőjének. 90 éves volt. Gyászolják: a Gellai, és Timár család.

UNGVÖLGYI VINCÉNÉ Harnos Mária, aki Endrődön élt, hosszan tartó súlyos betegség után, szeptember 4-én 86 éves korában befejezte földi pályáját és az Örök Hazába költözött. Gyászolják: szerető családja, testvére, rokonai, ismerősei.

Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik Ungvölgyi Vincéné halálának hírére gyászunkban osztoztak, akik elkísérték őt utolsó útjára.

Nyugodjon békében, az örökvilágosság fényeskedjék neki.

Gyászoló család

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbevezetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhatalny Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottokról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálzási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Szüreti bál. A kép kb. 1936-ban készült. A csász a földön Hegedüs Máté és mellette kisfia Imre, a kép bekiülődjének, Koloh Eleknének az édesapja, ill. testvére.

Szentkúti búcsúsok az 1960-as évek végéről.

Fényképalbum

GAZDAKALENDÁRIUM

MINDSZENT HAVA

Információ gazdálkodóknak

Méhek, méhészkedés, mézek

Tisztelt olvasó! Kiss Tamás vagyok, méhész, Békés megyei méhészeti szaktanácsadó. Ezt a feladatot pályázat útján nyertem el a Magyar Méhészet Nemzeti Programjának keretében. 15 éve méhészkedek, családomban a negyedik generációt képviselem, aki ezzel a mesterséggel foglalkozik.

A méhészkedés elsődleges célja a méz és más méhészeti termékek- viasz, virágpó, propolisz, méhpempő, méhméreg- termelése. A mézet a méhek a virágok nektárjából készítik, ami a méhek jutalma, amiért a virágok megporzását elvégzik. Ugyanis a nektár gyűjtése közben a méhek finom szőrzetükön átviszik a polleneket egyik virágról a másikra, elvégezve ezzel a megtermékenyítést. Ez a méhészkedés másodlagos haszna, mivel a vegyszeres növényvédelem által meggyérített természetes rovarvilág nem lenne képes elvégezni virágzó növényeink megporzását. És ez az oka annak, hogy elszántan küzdünk az európai méhészet, ezzel együtt az ökológiai egyensúly fennmaradásáért.

En az ökológiai gazdálkodás feltételei szerint méhészkedek, vagyis biomézet termelék. Ennek lényege nem csupán az, hogy kerüljük az agresszív kemikáliákkal vegyszerezett vagy forgalmas utak mentén fekvő méhlegelőket, hanem a méhek egészségének megőrzésére, gyógyításukra szintetikus kemikáliák és antibiotikumok helyett illóolajakat, szerves savakat és gyógynövényeket használunk.

Magyarország természeti adottságai világviszonylatban rendkívüliek. Hazánk agrárszakembereinek szakmai felkészültsége a világ élvonalába tartozik. Így mezőgazdasági termékeink minősége a legkiválóbbak között van. Mindez a mezőgazdaságon belül igaz a méhészetre, méhészekre és a mézre is. Az agrárágazat mégis válságban van. Mi az oka ennek? Mezőgazdaságunk tudatos tönkretétele folyik.

Ezen belül a méhészek problémáit ismerem közelebbről: a Föld nagy mézexportáló országaiban tragikus anyagi körülmények között élő emberek állítanak elő gyenge minőségű mézet nagy mennyiségben. A Világ mézkereskedelme néhány nyugat-európai család kezében van. Ezek a kereskedők az extraprofit érdekében kihasználják, hogy pl. az argentin vagy kínai termelők bármilyen áron hajlandóak odaadni a mézet azért, hogy legalább a nyomor szintjén életbenmaradjanak. Az így 200 Ft- nak megfelelő összeg alatti áron megvásárolt mézet összekeverik a jó minőségű európai mézekkel, leginkább a miénkkel. Az így nyert természetellenes keveréket- mert ugye a különböző országok borait sem keverik palackozás előtt- azután több mint tízszeres áron (2500 Ft körül) értékesítik a nyugati országok áruházaiában. A mi problémánk, hogy a magyar méze átvételi árát is a gyenge minőségű dömpingáruhoz igazítják.

Sajnos mára világtendenciává vált, hogy a lehető leggyengébb- így legolcsóbb- árut keresik a kereskedők, hogy a lehető legnagyobb árréssel adhassák tovább. Ezért eszünk mi kínai csirkét és tojást, dán hulladékhúsból készült kolbászt és felvágottat, francia étolajat, argentin mézet. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület mintákat vásárolt a magyar kereskedelmi forgalomban kapható mézekből és elküldte azokat a független, elismert brémai laboratóriumba elemzésre. Az eredmény döbbenetes: egy kivételével minden minta olyan valamit tartalmazott, amelynek csak a neve méz, de kémiai és biológiai tulajdonságai nem férnek bele azokba a paraméterekbe, amit a természetes méz mutat. Ezért nyugodt lélekkel azt tudom javasolni minden olvasónak, hogy mézet és a lehető legtöbb élelmiszert közvetlenül a termelőktől vásároljon. Egészségükre!

Kiss Tamás
Méhészeti Szaktanácsadó
06-30/635-12-56

Méhészeti szaktanácsadói fogadó óra: minden hónap 4. csütörtökén, Gyomaendrőd, Vállalkozók Háza

Gazdálkodási napló

Fontos eleme az Agrár- környezetgazdálkodási Támogatásoknak, hogy a résztvevő gazdálkodók kötelezettsége, hogy tevékenységükről részletes naplót vezessenek.

Ezen cikk írásának pillanatában a Gazdálkodási Napló beadá-

sának határideje az elmúlt évi gazdálkodásról 2005. szeptember 30.

A Gazdálkodási Naplót Várfi András falugazdász egy kis előadással egybekötve szeptember 1-jén adta át a megjelent gazdálkodóknak. (bal oldali kép)

A rendezvényen részt vevők élénken érdeklődtek, különösen érdekes volt a szintén azon a napon megtörtént első ellenőrzés eredménye, melyről Gubucz Béla gazda számolt be. (jobb oldali kép)

Várfi András
falugazdász

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva

Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

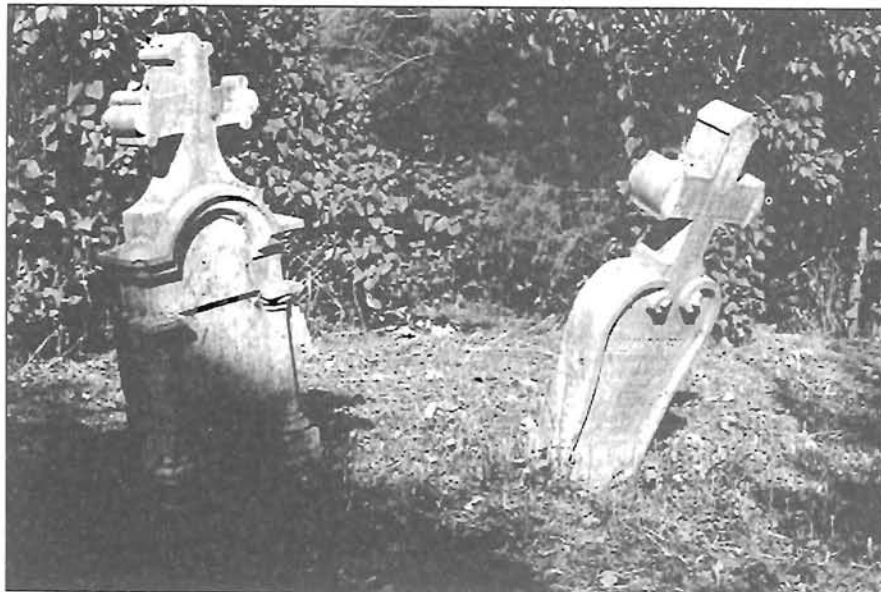
XII. évfolyam 11. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * **2005. november**

Halotti beszéd a hulló leveleknek

Látjátok feleim, hogy mik vagyunk?
Bizony bíbor és bronz és arany
És örökkévaló szent szépség vagyunk.
Ahogy halódunk, hullunk nesztelen:
Bizony, e világ dőre, esztelen
Pompájánál nagyobb pompa vagyunk.

Nem történhetik velünk semmi sem,
Mi megronthatná szép, igaz-magunk.
Míg a fán vagyunk: napban ragyogunk
S ha alászállunk, vár a hűs avar,
Testvér-levél testvér-lombot takar,
Ott is otthon vagyunk.
Ha megkeményedünk és megfagyunk:
Zúzvara csillog rajtunk: hermelin.
Bíbor után a fehér hermelin.
Bizony szépek vagyunk.
Látjátok feleim, hogy mik vagyunk?

Ha végre földanyánk része leszünk,
Ott is szépek leszünk.
És árvaság csak egy van, feleim:
Az erdőn kívül lenni.
Nagyvárosok rideg utcakövén
A széltől sepertetni.
Sok más szeméttel összekevertetni.
Árvaság csak ez az egy van, feleim.
S amíg itthon vagyunk:
Bizony bíbor és bronz és arany
És örökkévaló szent szépség vagyunk.

Reményik Sándor (1923. október)

Önnel joga van tudni...

Szeptember 29-én Dr. Gedei Margit főorvosasszonyt virággal köszöntötte a polgármester úr abból az alkalomból, hogy 32 éve szolgálja városunk egészségügyét, és 40 éve közalkalmazott.

Október 23-án ünnepi testületi ülés keretében a Városháza Üléstermében átadták a városi kitüntetést, két Gyomaendrődért Emlékplakettet.

Dr. Mikola Julianna belgyógyász főorvosasszony volt az első kitüntetett, aki odaadó lelkiismeretes, magas szintű tudásával és munkájával már több évtizede gyógyítja városunk lakosságát.

Köszönjük munkáját és jó egészséget kívánunk a szerkesztőség és az olvasók nevében.

Posztumusz kitüntetést kapott Gyebnár János pincér, aki szintén évtizedeken át szolgálta a lakosságot, a vendég számára mindig kedves volt, sohasem volt fáradt, jókeve átáradt a többiekre. Munkamorálja példa ma is a 21. század rohanó napjaiban. Felesége meghatton vette át a kitüntetést.

Gratulálunk a Gyebnár családnak, feleségének és leányának, jó egészséget kívánva.

A Képviselő-testület október 27-én tartotta következő ülését, ahol előterjesztésre került:

Városi Zene- és Művészeti Iskola jelentése a tényleges tanuló létszámról, valamint az intézményben fizetendő térítési díjakról:

A szeptemberi beiratkozások alapján megállapítható, hogy zene-művészeti tanszakra a magasabb térítési és tandíjak ellenére is az előző évihez hasonló létszámban iratkoztak be, míg a csoportos oktatásra jóval kevesebben.

Elkészült a város I-III. negyedévi mérlege, mely szerint a bevételek és kiadások teljesítése: 2,3 milliárd forint volt.

Dr. Gedei Margit az egészségügyi intézmény igazgató főorvosa elkészítette a település egészségügyi helyzetéről az ellátást szolgáló alap és szakorvosi tevékenységéről szóló beszámolót. A beszámoló részletesen taglalja a 1996-2005 közötti időszakot. A városnak jelenleg 8 fő háziorvosa, 3 fő csecsemő- és gyermekorvosa van, a fogorvosi ellátást 4 OEP finanszírozott és egy magánorvos biztosítja, a Központi orvosi ügyeletet 2004. júl. 1-től vállalkozási formában látják el, az ügyeleti ellátásban hét orvos, négy nővér és 4 sofőr dolgozik

2004. évben az ügyelet betegforgalmi adatai: Rendelőben történő ellátás:3146, ellátás kihívásra:1845, mentőszállítás:509, saját gépkocsival való szállítás: 105.

Hét év alatt 435.448 esetben 121.128 beteget láttak el, az esetszámok az 1998. évi 33.517-ről, 2004-re folyamatosan 75.092-re emelkedtek, ezen növekedéshez hozzájárult a szakfeladatok és a szakorvosi és nem szakorvosi óraszámok növekedése, valamint a műszerpark korszerűsítése, bővülése.

Városunkban 5 területi védőnői körzet van, amelyből egy betöltetlen, helyettesítéssel oldják meg a hiányzó létszámot.

A védőnők 67 áldott állapotban lévő anyát, 883 fő gyermeket (6 éves korig) gondoznak, látogatnak, és látnak el tanáccsal, az óvodákban 499 gyermek fejlődését kísérik figyelemmel. Az iskolai védőnői feladatokat két védőnő látja el, 1250 általános iskolás, 962 középiskolás szűrővizsgálatait, védőoltásait, egészségügyi ismereteik bővítését gyermekorvosok segítségével végzik. A preventív feladatokat a szakellátás koordinálja. Szervezett tüdőszűrésen 2004-ig átlagban 8500-9500 lakos vett részt, 2004-ben csak 6875 fő, a méhnyakrák szűrését a nőgyógyászati szakrendelés végzi, az érintett korosztály a 25-65 év közötti női lakosság, mely városunkban 4280 fő, a kiértesítések ellenére a megjelentek száma 186 fő volt, az érdektelenség sajnálatos és nagyon nagy.

Ipari Parkkal kapcsolatos tájékoztatás:

Az Ipari Park bruttó területe: 39 ha 2531 nm, ...ttó 31 ha 5800 nm, közterület: 7 ha 6731 nm, közművel ellátott terület: 18 ha 1269 nm.

Terület hasznosítási adatok: Vodafone 10 éves bérlet: 155 nm; Packing Kft 37.042 nm, a beruházást 2 éven belül ígérte, jelenleg forrás hiány miatt nem indult el, tervezett foglalkoztatási lét-

szám I. ütem 60 fő, II. ütem 60 fő; Gabonatároló és Logisztikai Kft: 62.000nm, a beruházás átadása november 20, létszám foglalkoztatás 7-10 fő.

Közösségi Ház működése: az üzemeltetésére vonatkozó ajánlati felhívás a novemberi testületi ülésre kerül betérjesztésre, amelyet egyszerű közbeszerzési eljárással fognak meghirdetni és lefolytatni.

Mirhóhát u 8. sz. alatti 50 fős idősek otthonának beruházási költségeinek beszámolója:

Tervezett bruttó költség: 195 millió forint volt (saját forrás 58,5 millió, támogatás: 136,5 millió), a tényleges bekerülés: 209 millió forint volt. Az intézmény 2005. szeptember 1-i dátummal megkapta a végleges működési engedélyt. December végére teljesen benépesül a ház.

Kis Bálint Általános Iskola beruházási programjáról tájékoztató:

A ROP pályázaton elnyert összeg:163,9 millió forint, amely az összes bekerülési összeg, 182,2 millió forint 90%-a volt.

Blaha út 7 sz. (Posta) előtti 443 sz. közút sebességkorlátozása: Lakossági és képviselői indítványt, a Városüzemeltetési osztály továbbította a Békés Megyei Állami Közútközvetelő Kht - az út kezelője -felé, ahonnan az alábbi válasz érkezett:

„A helyszínt ismételten megvizsgálva, ennek alapján a levélben jelzettek elfogadva, Igazgatóságunk még ebben az évben mindkét irányból „Gyalogosok” veszélyt jelző és 40 km sebességkorlátozás” tilalmi táblát fog elhelyezni

Gyermekétkeztetési Alapítvány pályázata: „Mindenki ebéd 2006”:

15 gyermek ellátására nyújt be pályázatot az önkormányzat, a program összköltsége: 750 ezer forint, támogatás:675 ezer forint, önrész: 75 ezer forint. A 15 gyermek Nagylaposról kerül kiválasztásra, az ételmszer átvételét és kiosztását a Városi Gondozási Központ nagylaposi intézménye végézné.

A város pályázatot nyújtott be a „Közmunkaprogram 2005-2006” címmel: az igényelt támogatás: 20,9 millió forint, saját erő: 625 ezer forint. A pályázat keretében elvégzik a kül és belterületi csapadékvíz, és belvízelvezető csatornahálózat, karbantartását, belterületi utak fenntartási, parkosítási parkfenntartási munkákat.

Császárné Gyuricza Éva
képviseelő

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a „**SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKENEK!**” jótékony célú adakozását. Terveink szerint 100 családot, közel 300 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségnek köszönhetően.

Helye: Szt. Imre Katolikus Templom (Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

Ideje: 2005. december 15. csütörtök de. 10. 00 – óra
Gyűjtünk: tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, fogkrémeteket, szappant, konzerveket, törölközőket, plédeket, számítógépet nyomatatóval és minden olyan dolgot, aminek egy gyermek örülhet!

Figyelem: ruhát nem gyűjtünk!

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal
5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg: Számla számunk: Templárius Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-11060273

Fővédnökeink:

Óxeleniciája Gyulay Endre megyéspüspök, Óxeleniciája Alberto Cristofani della Magione, a Templomos Lovagrend Nagymestere (Olaszország), Zelnik József a Művészeti Akadémia Elnöke, Dr. Dávid Imre Gyomaendrőd Város polgármestere

Ahol érdeklődni lehet:

Fr. Ungvályi János commendator, Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria 5502 Gyomaendrőd, Martos Flóra u. 5. szám
Tel/fax: 06-66/284-155, Mobil: +36 (30) 294-0650, E-mail: ungyanos@bekesnet.hu

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

75 éves Gyulai Endre püspök

Olvasóink és Szerkesztő Bizottságunk nevében szeretettel és tisztelettel köszöntjük püspök urat. Jó egészséget és hosszú életet kívánunk.

„Hasonlással élve, ahogyan én megéltem a hitet, nagyjából olyan, mint a ház szerkezete: biztos oszlopokra épül, s köztük összekötő falak emelkednek. Ezeket a stabil oszlopokat Isten kegyelmével páter Hunya Dániel rakta le a szemináriumban. Az oszlopok tehát adottak voltak, az összekötő falakat pedig hozzáépítették a többiek. Ezek az idő során

vizedhetnek, hullhat róluk a vakolat, de baj akkor lett volna, ha a tartóoszlopok rendülnek meg.”

„1987-től, püspökké szentelésemről máig úgy gondolom, mindazzal kapcsolatban, ami egyházi emberként nem tetszik a társadalom életében, föl kell emelnem a szavam; a közvéleménnyel tudatni kell, hogyha valami nem tetszik. Ha nekem nem tetszik, valószínűleg azért nem, mert ütközik az egyház tanításával, vagy nem fér bele az erkölcsiségébe. A legfelsőbb politikai szinttől a szakszervezeteken át, tanítani és buzdítani kell a társadalmi igazságosság keresztény eszméje mellett.” Vallja Gyulai Endre püspök. (Megjelent a Hírhozó októberi számában 18 old.)

Öt évre szóló, nyolc lépésből álló nyugdíjkorrekciós programot hirdetett meg a miniszterelnök az Idősek Világnapja alkalmából. „A tervekről megállapodtunk a szakmai szervezeteket tömörítő időügyi Tanáccsal is” – mondta a kormányfő. A bejelentés után az SZDSZ ügyvivője a meghirdetett programot az MSZP választási kampányígéretének nevezte, mivel a javaslatot a kormány még nem fogadta el.

Változó gyógyszerárak

„Átláthatatlan árakat és káoszt teremthet, hogy az új gyógyszer törvény megszünteti azt az eddigi szabályozást, amely szerint a Tb által nem támogatott orvosságok árát csak negyedévente változtathatják a gyártók” – mondta a Magyar Gyógyszerész-kamara elnöke. Novembertől ugyanis bármikor, akár naponta is dönthetnek úgy, hogy többet vagy éppen kevesebbet kérnek egy-egy készítményért.

„Fogságban, távol a hazától – Magyar hadifoglyok a keleti hadszíntéren” című kiállítást nyitottak meg a Hadtörténeli Múzeum (Budapest) Kapisztrán tér 2-4. sz. alatti épületben. A kiállítást december 1-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Megnyílt a Gyomaendrődi Őszi Tárlat, melyen a városunkban jelenleg is alkotók zsűrizett képzőművészeti munkái láthatóak a Katona József Művelődési Házban október 29-ig.

Október 14-én első alkalommal rendezték meg a Gyomaendrődi „Ugra-bugra” Óvodai Városi Sportnapot, a Városi Sportcsarnokban.

Szabadkán mintegy 300 főnyi vajdasági magyar tüntetett a magyarellenes atrocitások ellen, a szerb rendőrség nem megfelelő magatartása miatt. „Ne bántsd a magyart” táblákkal védelmet kértek a délvidéki magyarok.

Zágrábban, a közép-európai államfők csúcstalálkozóján Solyom László köztársasági elnök kijelentette: Magyarország számára sorsdöntő az Európai Unió további bővítése a határon túl élő magyarok miatt.

Orbán Viktor Erdélyben – Félix fürdőn – a magyar autonómia sürgetése mellett hangsúlyozta: az autonómia és a gazdasági felemelkedés kölcsönösen segíti egymást – Katalóniát, Baszkföldet, Dél-Triolt példaként említette.

Az Egyesül Államok akadályozni fogja Horvátország és Szerbia NATO közeledését addig, amíg e két ország át nem adja a hágai Nemzetközi Törvényszéknek a testület által körözött háborús bűnökkel vádolt személyeket, jelentették be illetékesek Brüsszelben.

Gyulafehérváron az érseki székesegyház Szent Mihály-napi búcsúja alkalmából több száz összesereglett hívó emlékezett meg a 25 évvel ezelőtt elhunyt Márton Áron püspökről.

„Márton püspök tanúságtétele, bölcs egyensúlya és bátorsága, amely csakis az isteni igazság alázatos szemléléséből fakadhat, ma is példakép, ma is erőforrás számunkra” – mondta Erdő Péter bíboros szentbeszédében. Ekkor nyitották meg a székesegyház tornya alatti helységben Márton Áron emlékszobáját is amelynek falain a román hatalom által 1949-ben bebörtönzött és életfogytiglani kényszermunkára ítélt püspök életét bemutató képek láthatók.

Az Európai Parlament délkelet-európai delegációja meghallgatást tartott Brüsszelben a vajdasági kisebbségi „incidensek” ügyében.

Köszönet a támogatóknak!

A Dr. FARKAS JÁNOS Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány az 1996. CXXVI. Törvény 6§ (3) bekezdés alapján a magánszemélyek felajánlásából 2004. évben 250.120 forint támogatást kapott. A támogatás összege az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az Alapítvány tőkéjét növeli. A tőke kamatát az endrődi születésű, hátrányos helyzetű gyermekek továbbtanulásának támogatására használtuk fel.

Köszönjük támogatóink segítségét, továbbra is várjuk a támogatásokat:

Adószámunk: 19062255-1-04

Az Alapítvány Kuratóriuma

Gyomaendrődi CUKORBETEGEK KLUBJA az APEH utalása alapján SZJA felajánlásokból 2004. évben 36.880.-forintot kapott, amiért köszönetét fejezi ki a felajánlóknak. Az összegot oktatásra, szakmai folyóiratra, könyvekre költötte.

A Gyomaendrődi Siketekért és Nagyothallókért Alapítvány köszönetét fejezi ki azoknak, akik az SZJA 1%-ának felajánlásával az Alapítványt támogatta. 1994-ben az APEH 9.446 forintot utalt át. Az összegből 8.088 forintot hallókészülékekhez (9 fő 92 db elemvásárlásra), 1358 forintot is elemvásárlásra használt fel a következő évben. Adószám: 18380558-1-04

Támogatóink segítségét és nagyra becsült támogatását továbbra is várjuk és előre köszönjük:

Gonda Zoltán kuratórium elnöke

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Dógi József

1937-2005

Édesapja Dógi Ambrus, édesanyja Rafael Gizella, akik házasságukból tizenkét gyermeket neveltek fel, Józsefet és 11 testvérét.

Az édesapa az endrődi cigányzenekarban jó nevű bőgős volt, a zenélés mellett halászzattal is foglalkozott, mint megannyi endrődi cigány családfő abban az időben.

József Endrődön született, szerette szülőföldjét, soha sem tudta volna elhagyni.

Első házassága felesége haláláig, 1982-ig tartott. Ebből a házasságból három gyermeke született.

Második házasságát 1983-ban kötötte Mihácsi Eszterrel, akivel közösen nevelték mindkettőjük házasságából származó 1-1 kiskorú gyermeket, közös gyermekük nem született.

József kitanulta a kőműves szakmát, ebben dolgozott le-százalékolásáig, a helyi Gyomaszolg KFT-ben. Szakipari munkája mellett minden évben részt vett a szezonális jellegű, főleg vidéki birkanyírásban is. Halászzattal már hivatásszerűen nem foglalkozott, de hobbi szinten szívesen horgászott. A családját mindennél jobban szerette, minden testvérével jó kapcsolatban volt, a közös családi ünnepek voltak szívének a legkedve-sebbek. Őszintén és odaadóan szerette gyermekeit, 9 unokáját és 3 dédunokáját, ők, a család aranyozták be mindennapi életét. Szívesen segített mindenkin, akik hozzá fordult.

Szeretett barkácsolni, mindig talált valami feladatot a ház körül, a lakáson belül, szerette a rendet, a tisztaságot.

Az utóbbi időben sokat betegeskedett, türelmemmel járta a kórházakat, viselte betegségét.

A halál mégis váratlanul, hirtelen érte, néhány pillanat alatt befejezte földi pályáját, és lelke az örökkévalóság honába költözött.

Császárné Gyuricza Éva

Uhrin Pál: EMLÉKEIM

című kiállítás nyílt a Városi Képtárban október 29-én.

A kiállítás meghívóján a művész vallomása: „Endrődön születtem 1941-ben. Innen kerültem a számomra mindig felejthetetlen Póhalomra. Itt telt gyermekkorom és fiatalságom. Itt jártam ki az iskolát és váltam felnőtt emberré. Az állatok szeretete velem született, apám pedig megtanított a velük való bánásmódra. A paraszti munka menete abban az időben szinte lehetetlen volt a lovak segítségével nélkül. Talán ezért is szerettem, mint általában minden paraszt ember, az állatok

közül legjobban a lovat.

Később, a tsz megalakulása után is az állattenyésztésben dolgoztam, először csikós, majd később gulyásként. A pásztor életet nagyon megkedveltem, mert a pusztai nyugalma és csendje jó lehetőségeket adott az olvasásra és akkor néha a rajzolgatásra is. Ekkor kezdtem megfigyelni az emberek és az állatok mozgását, viselkedését és nem utolsósorban a táj szépségét.

Ezek az emlékeim a tanyai tájak, a vadvirágos és olykor délibáos balai pusztá.

felső kép: Mutalozás a balai „Vadvirág” előtt

alsó kép: Farsangolók

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

novemberi ajánlataim:

- Virághagymák, rózsatövek
- Drótkerítés, szeg, csavarok,
- Gumszalmák, gázegők, védőkesztyűk
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek
- Szivattyúk fűnyírók
- Főliák, takaróponyvák, esőruhak
- Ruhaszárítók, vasalók, állványok
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.
- Viaszosvaszon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek, futószőnyegek
- Létrák, műanyag kukák, hordók
- Üstök, üstházak, húsdarálók
- Műtrágyák, virágföld, cserép
- Izzók, elemek, zseblámpák
- szeneskályhák, csövek
- olajradiátorok, kandallók, rezsók
- egér- patkánymérgek, fogók

FARKAS MÁTÉ

Forradalmunk ünnepe

Városunk mindkét településrészen méltóképpen ünnepelt. Az endrődi részen, mint mindig, most is ünnepi szent misével kezdődött az ünnepség. Iványi atya a szent misét az 56-os hősök és áldozatok lelki üdvéért ajánlotta fel. A könyörgések is értük és hazánkért szóltak, magyarságunk megmaradásáért. A szent beszédben az evangéliumi tanítására is hivatkozott, ami éppen a legfőbb törvényről, a felebaráti szeretetről és az egymás megbecsüléséről szóltak. Megemlékezett még Iványi atya a kommunizmus 100 millió ember-áldozatot kívánó időszakáról is.

A misét követően a Hősök terén a Szent Gellért Katolikus Iskola diákjai adtak emlékező szép és színvonalas műsort, hangszalagról megidéztek Nagy Imre hangját is. Megható és mély érzéseket idéztek a diákok, amiért köszönet illeti őket és betanító tanáraikat is.

Az ünnepi szónok mindkét településrészen Domokos László országgyűlési képviselő volt.

Ünnepi gondolataiból részletek:

„A mai napon egy csodára emlékezünk, egy olyan csodára, amiről hosszú időn keresztül hallgatni kellett, mert némaságra volt ítélve a magyar nemzet. Márai Sándor nevezte csodának az 1956-os magyar forradalmat. Amikor apáink, nagyapáink egyedülálló dolgot vittek végbe. Kezükbe vették a sorsuk irányítását, mert elégük volt a kilátástalanságból, a nélkülözésekből és az igazságtalanságokból. Egy angol történész írta a magyarokról: „A forradalom fejezte ki törekvésüket egy jobb holnapért és alkotó harcukat egy új világért, így képletesen azt mondhatjuk: az eget ostromolták. Úgyanez volt az olyan for-

radalom volt, amelynek hatása messze túljutott Magyarország határain, érdeklődést és csodálatot keltett az egész világon.” Büszkék lehetünk azokra, akik részt vettek ebben a csodában... 1956 októbere a változás lehetőségét hozta el a magyar nemzet, így Békés megye lakói számára is. Az egész vidéki Magyarország harcba szállt... Békés megyében is megalakultak a forradalmi bizottságok... A megtorlás azonban elvette a reményt, a hitet, a szabadságot az emberektől. Békés megyében is büntetések, kivégzések, politikai perek következtek. A gyász és a megaláztatottság érzése hatotta át a megye és az ország életét. Békés megyében 2000 embert ítéltek el, a megyei születésűek közül 13 embert végeztek ki 1957-1962 között a bíróságok. Volt közöttük egyetemi hallgató, segédmunkás, kőműves, építész. Emlékezzünk most rájuk, és tiszteljük előtűk, akik méltóak a megbecsülésünkre.

Gyomán a Bethlen Gábor Szakiskola diákjai adták a színvonalas műsort. A műsorok után megkoszorúzták az emlékműveket.

Kállai Ferenc Kossuth-díjas színművész Gyomaendrőd díszpolgára 80. születésnapjára

Itt, hol az ex-színész megfordúla, Petőfi, a költő:
itt születél Te, aki Thália papja levél
hosszú éltedben; de a kezdő szín ez a tér volt:
drága szülőhelyed, szép szavak ízeivel;
mert a szövegmondás szépsége, e nagybecsű éked
innen származik, és nélküle, csonka, fele-
értékű ha lehetne a nagyszerű munkád –
s mennyi a kincs, szín még, mit születési helyed
rejte a bölcsődbe, ragyogó szép útravalóul,
melyektől dúsult színteli pályáived!
A *Villámfény*nél, a vidék drámája, kezdedben
lett hamisítatlan, mert Gyoma volt a Muzsád:
a Holler teraszán ült úgy együtt, társalva, sörözve
a községi elit, mint a Te színpadodon,
Pesten, a Várszínház-deszkáin e hú jelenetben,
úgyhogy zsöllyémből szinte felinte kezem:
Bort!- s már-már emelém poharam fel, a drága művészre:
„Büszke reád, a hazánk, ám Gyoma minden előtt!”
S „Mennyi víz lefolyik Körösünkön még a nagy árban:
áldjon az Isten olyan hosszsan, oly bőkezűen! „

Szilágyi Ferenc

Gyomaendrőd, 2005. október 4.

» SZONDER «

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtálpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

SPORT

Szeptember 3.
Barátság - Mezöhegyes: 0:1
Szeghalom - Gyoma: 1:5

Október 1.
Barátság - Méhkerék: 1:1
Kondoros - Gyoma: 1:1

Szeptember 10.
Vésztő - barátság: 1:1
Gyoma - Mezőkovácsháza: 7:1

Október 8.
Békés - Barátság: 0:1
Gyoma - Szabadkígyós: 4:1

Szeptember 17.
Barátság - battonya: 0:1
Bcs. Erzsébet: Gyoma: 1:3

Október 15.
Barátság- Orosháza: 3:3
Békésszentandrás - Gyoma: 3:4

Szeptember 23.
Gyoma - Barátság: 4:0

Tabellaállítás: 1. Gyoma 10, 8, 2, -
35:10 26
14. Endrőd, Barátság 10, 1, 4, 5,
7:15 7

Katolikus oldal

NOVEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs,
csak temetési mise.
November 5-én, szombaton 10 órakor Szent Imre búcsú, körmenettel.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

november 13-án és 27-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnap mi se.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor,
hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 10. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL - Dr. Toma Ferenc írása

A legújabb kori egyházi vezetők méltatlansága - kollaboráció a kommunistákkal

Voltak magyar egyházi vezetők, akik bocsánatot kértek azért, mert a kommunista rendszer alatt az egyházi vezetés többször nem tudott hős és tanúságtevő lenni; bocsánatot kértek a magyar néptől, illetve azoktól a papoktól, szerzetesektől és világiaktól, akiket a kommunista rendszer súlyosan üldözött, s akiknek védelmében az egyházi vezetés nem mert felemelni szavát. (Más egyházi vezetők azért tartózkodtak a bocsánatkéréstől, mert a kérdést – amint e sorok is jelzik – túlságosan összetettnek tartják.)

Szóljunk most erről a ma gyakran emlegetett vádról: hogy a kommunista kor sok hazai egyházi vezetője együttműködött az elnyomó rendszerrel; sőt – ezt is mondják – voltak köztük „titkos ügynökök”.

Mit jelentenek tulajdonképpen ezek a vádak?

A békepapság és együttműködés a „rendszerrel”

Tény, hogy Magyarországon voltak papok, akik a szocializmus ideje alatt együttműködtek a kommunista állammal. Az együttműködő papokat röviden „békepapoknak” hívták.

A békepapi csoport létrehozásával az állam célja az volt, hogy megossza a katolikus egyház egységét, s a papok egy csoportját a maga pártjára állítsa (illetve – a katolikus egyház vonatkozásában – megkísérelje a magyar egyháznak a pápával való egységét megbontani). A békepapságról több könyvet, tanulmányt írtak, nem lehet röviden és

egységesen véleményt alkotni e jelenségről. Egy olyan rendszerben keletkezett, amely gyilkos és embertelen eszközökkel az egyház megsemmisítésére tört (amely koncepciós perekkel börtönbe zárt, megölt, megkínzott püspököket, papokat, keresztyényeket stb.). A békepapok egy része (ha leegyszerűsítve be akarjuk mutatni őket) személyében, papságában sérült ember volt, aki félelemből vagy érdekből vállalta a közreműködést a rendszerrel. Más részük jóindulatú ember volt: ők azt remélték, hogy a kommunistákkal való párbeszéd által menthetik az egyházat, növelhetik a lelkipásztori lehetőségeket. – Abban is lényegi különbséget kell tenni köztük: hogy voltak, akik ártottak az egyháznak, mások semlegesek voltak vagy inkább segítettek embertársaiknak.

A püspökök helyzete és magatartása a kommunizmus különböző korszakaiban más és más volt. De általánosságban gyakran elhangzik ellenük is a vád, hogy túlzottan lojálisak voltak a rendszerrel szemben, s számos esetben inkább amellett szóltak (pl. körleveleket adtak ki a termelőszövetkezetek érdekében vagy a kommunizmus különböző ünnepei alkalmával), minthogy felemelték volna szavukat a rendszer embertelensége vagy egyházüldözése ellen. – A püspökök helyzetéről is csak akkor szólhatunk jogosan, ha ismerjük azt az embertelen nyomást, amelynek ki voltak téve, a letartóztatásokat és kintzásokat, amelyeken többen az 50-es évek főpásztorai és vezetői papjai közül átmentek, s a fenyegetéseket (amely az 50-es években tényeket jelentett: hogy munkatársaikat börtönbe zárták, a szerzeteseket elhurcolták), amelyekkel „sakkban tartották” őket. (A korról és a kommunizmus elnyomásának embertelen-

NOVEMBERI ÜNNEPEK

1. kedd:	Mindszentek
2. szerda:	Halottak napja
3. csütörtök:	Porres Szent Márton szerzetes
4. péntek:	Borromeo Szent Károly püspök
5. szombat:	Szent Imre herceg
6. vasárnap:	Évközi 32. vasárnap
9. szerda:	A Latheráni bazilika felszentelése
10. csütörtök:	Nagy Szent Leó pápa, egyháztanító
11. péntek:	Tours-i Szent Márton püspök
12. szombat:	Szent Jozafát püspök és vértanú
13. vasárnap:	Évközi 33. vasárnap
15. kedd:	Nagy Szent Albert püspök, egyháztanító
16. szerda:	Skóciai Szent Margit
17. csütörtök:	Nagy Szent Gertrúd
18. péntek:	Szent Péter és Pál bazilikák felszentelése
19. szombat:	Árpád-házi Szent Erzsébet
20. vasárnap:	Krisztus Király vasárnapja
21. hétfő:	A Boldogságos Szűz bemutatása a templomban
22. kedd:	Szent Cecília szűz, vértanú
23. szerda:	Szent I. Kelemen pápa, vértanú
24. csütörtök:	Dunc-Lac Szent András áldozópap vértanú
25. péntek:	Alexandriai Szent Katalin szűz, vértanú
27. vasárnap:	Advent 1. vasárnapja
30. szerda:	Szent András apostol

ségéről képet ad pl. Mindszenti bíboros, világszerte híressé vált emlékirataiban.)

A 3/3-as ügynökség vádja

A kommunista rendszerrel való kompromisszumok kötésén túl, a 90-es évek közepén egyszer csak egy új vád is felmerült a médiában: amely szerint sok egyházi vezető a rendszer „titkos ügynöke” volt, s közülük néhányan ma is vezető tisztséget töltenek be. (Olyan vádak is elhangzottak – ezen állítással kapcsolatban –, hogy a nagy egyházak voltak a Kádár-rendszer utolsó támaszai.)

– Mit akar egyáltalán jelenteni a vád, hogy számos egyházi ember vagy vezető „3/3-as ügynök” volt?

Fényt derít a kérdésre egy vallomás, amelyet Keresztes Sándor, az Antall-kormány vatikáni nagykövete tett a Kossuth rádióban (2000. VIII. 26. – vö. Observer RTV hírfelügyelés). Őt is eltiltották a politikai tevékenységtől, mert úgymond: „érintett az ügynök-törvény alapján, vagyis besúgó volt”.

Keresztes Sándor elmondta: Az 56-os forradalom után börtönbe zárták. A börtönben, 1957-ben felajánlották neki, hogy amennyiben hajlandó együttműködni a hírszerző szolgálattal, esetleg szabadon engednék. Ő visszautasította az ajánlatot. – Ekkor a nyomozótiszt kijelentette: Egy dolgot nem utasíthat vissza: Minden magyar állampolgárnak alkotmányos kötelessége jelenteni, ha tudomására jut valamilyen Népköztársaság elleni szervezkedés. – Erre ő aláírt egy lapot, amelyen ígéretet tett, hogy ha megtudna valamilyen Népköztársaság elleni szervezkedésről, azonnal jelentené.

köztársaság elleni szervezkedést, ezt jelenti. Mindehhez kapott egy fedőnevet is. – Keresztes Sándor soha senkinek nem ártott, senkiről nem tett terhelő jelentést. De az ügynök törvény alapján mégis 3/3-as ügynöknek számít, mert az 1957-ben kelt (imént idézett) írásos ígérete megtalálható a 3/3-as ügynökök iratai között.

Nem nyilvánvaló, hány egyházi ember elé tettek hasonló papírt, de az egyháznak a kommunizmus alatti 40 évét ismerők tudják, hogy sokak elé.

– Jogos a társadalom igénye, hogy a közéletben ne vegyenek részt olyan emberek, akik egy előző embertelen rendszerben vezető, illetve aktív szerepet töltek be. Ezt a magyar törvények is megkívánják.

A gondolkodó embert azonban meglepi, hogy gyakran olyan pártok tagjai, szimpatizánsai vagy szócsövei részéről hangzik el a kommunista rendszerrel való együttműködés (a titkos ügynökség) vádjai az egyházak ellen, amely pártok elődjei (vagy ma is aktív tagjai) maguk voltak az elnyomó kommunista rendszer élcsapata.

Azt is meglepve vehetjük tudomásul, hogy az elmúlt rendszer hivatásos ügynökeinek, olykor embertelen, véres tetteket végrehajtó funkcionáriusainak adatai nagy részben eltűntek (köztudott, hogy az utolsó pillanatban megsemmisítették őket); hogy a politikai fordulat után többen közülük hirtelen nagy vagyonok birtokosaivá lettek, majd ártatlanul megjelenhettek a gazdasági és politikai élet színterén (s őket nem éri vád a média részéről!); s egyszer csak vádlottá válnak azok a nagy egyházak, amelyeket 40 éven át üldöztek.

– Jogos, hogy „ügynöknek” nevezzék azokat, akik a kommunista, elnyomó rendszer kiszolgálói, mások feljelentgetői stb. voltak. (Sajnos minden bizonnyal voltak ilyen meghasonlott lelkű papok is.) De jogtalan ilyen kategóriát alkotni azok számára, akik valamilyen beakadémizáltak egy papír aláírásába, a rendszer kiszolgálói azonban soha nem voltak, és soha nem ártottak senkinek. (Tudunk olyan magyar emberekről és papokról is, akik már a pártállam idején elmondták ismerőseiknek, hogy – valamilyen kényszernek engedve – adtak le írásos jelentéseket, de ezeket úgy írták, hogy senkinek ne ártsanak vele, illetve semmilyen adatot nem közöltek, amit a BM nem tudhatott volna.) – S főleg sántán igazságtalan ez a vá-

Adományvonal

– segítség a katolikus iskoláknak –

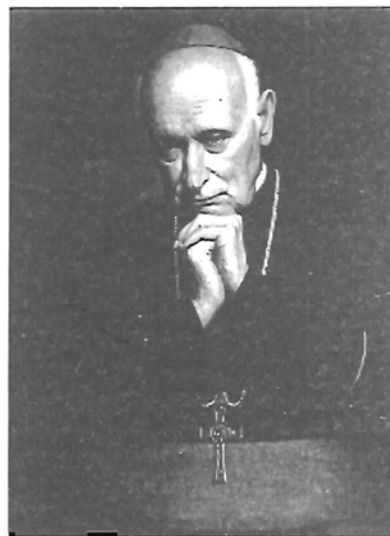
06/81/31-32-33

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizalommal fordul minden jóakarató emberhez, hogy havonta legalább egy alkalommal hívja fel emelt díjas telefonvonalunkat, mert azal a katolikus iskolaügyet támogatja.

daskodás (bár a kommunista rendszer logikájának tökéletesen megfelelő) akkor, amikor az igazi bűnösök, akik ténylegesen és olykor véres kézzel funkcionáriusai voltak egy embertelen rendszernek, szabadon tevékenykednek a közéletben (mert esetleg papírjaik eltűntek).

– Példakép számunkra Mindszenti bíboros, aki kiállta a hihetetlen kínzásokat a kommunista börtönökben (őt is rendszeresen verték, rugdosták, tudatot torzító injekciókat adtak neki stb.).

– De vajon van-e jogunk elítélni az olyan papi embereket, akik „megadták magukat”; mint pl. Beresztóczy Miklós, aki így vált méltóvá arra, hogy éveken át a kommunista országgyűlés alelnöke legyen? Ő megvallotta, hogy nem volt ereje már elviselni a fizikai kínzásokat, amelyeken a börtönben átment. (Verték, gyalultatlan fenyo-fadeszkán csúsztatgatták le, a szálkákkal szemben.) (folytatjuk)

TEMETŐINK KARBANTARTÁSA

Egyházi temetőink egész éves karbantartását, gazolását munkanélküli dolgozók alkalmazásával végezzük el. Munkabéruket a Gyomaendrődi Munkaügyi Központ és az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány támogatásából tudjuk kifizetni. A felmerülő dologi kiadásokat, pl. benzin, szerszámok vásárlása, a gépek javítási, karbantartási költsége, stb. az egyházközség pénztárából fizetjük.

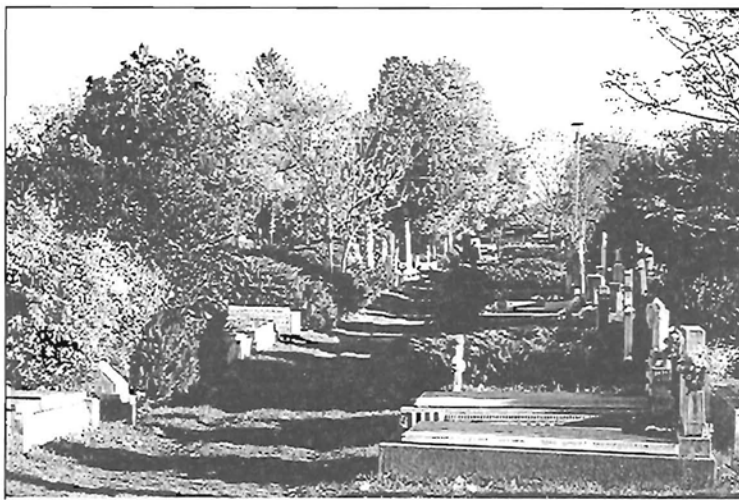
Alapítványunk pénzforszási:

- Jótékonyági vacsora bevétele
- A hívek Szja 1%-ának felajánlása (adószám: 18380761-1-04)
- A hívek adományai

Köszönjük az eddigi támogatást, de ahhoz, hogy hozzátartozóink kegyeleti helyhez méltó körülmények között nyugodjanak, temetőnk folyamatosan rendben legyen, továbbra is kérjük anyagi támogatásukat.

Adományok befizethető: a plébánián beszerezhető postai csekken, átutalással az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány 53200015-10003231 számú számlájára, vagy készpénzzel a plébánián.

Nagy segítséget jelentett, hogy városunk önkormányzata két fő közmunkást biztosított térítésmentesen a temetői munkákhoz. Köszönet érte.

Szarvasvégi, Ó-szarvasvégi, Központi, Gyomavégi

RÓMAI KATOLIKUS TEMETŐINK

ENDRŐD

A temető tulajdonosa és fenntartója:

Szent Imre Római Katolikus Egyházközség
5502 Gyomaendrőd, Fő út 1.
Telefon-fax: 66/283-940

A temetőben új sírhelyek és kriptahelyek válthatók. A már megváltott sírhelyek bérleti díja 25 év eltelte után lejár, ezért újraváltandó, illetve meghosszabbítandó.

A temetőben csak azok a sírkészítők, kőfaragók dolgoznak, akik egyházközségünkkel szerződésben állnak.

A fentiekkel kapcsolatban a plébánia dolgozói hétköznap délelőttönként szívesen állnak a kedves hívek rendelkezésére.

Kérjük a fentiek szíves tudomásul vételét!

Tisztelettel:

az Egyházközség
Képviselőtestülete

Szentelek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT CECÍLIA SZŰZ, VÉRTANÚ

Ünnep: november 22.
+ Róma, 250 körül

Az 5. századi elbeszélés és a Legenda Aurea úgy mutatják be Cecíliát, mint egy fiatal lányt, akiben a nemesi származás, a testi szépség és az erények ékessége szokatlan harmóniában találkozott. Cecília arra kérte a Mindenhatót, hogy segítsen megőriznie szűzi tisztaságát. Hitének jeleként állandóan szívében viselte az Evangéliumot, és arannyal átszőtt ruhája alatt durva szőrből készült ciliciumot hordott. Szülei úgy határoztak, hogy feleségül adják Valerianushoz, s e tervet Cecília az akkori szokások szerint nem változtathatta meg. Abban azonban reménykedett, hogy kiszemelt vőlegénye tiszteletben fogja tartani Krisztus iránti szerelmét. Így várta a menyegző napját, de szíve az orgonazúgás közepette is csak az Úrnak énekelt. Amikor kettesben maradt férjével, akkor tárta fel előtte a Király titkát: egy angyal őrzi féltékenyen a szerelmét és teste szűzi tisztaságát; erről maga Valerianus is meggyőződhet, ha ifjú feleségének szíve szerelmét tudomásul veszi. Valerianus elfogadta Cecília magyarázatát, egy feltétellel, ha meglátja ő is az angyalt. De megfenyegette Cecíliát, hogyha ez nem történik meg, hazugságáért megöli őt. Valerianus teljesítette a feltételt, amit felesége közölt vele. A Via Appián egy koldus várt rá, és elvezette Urbán pápához, aki rejték helyen élt. Ez az ősz aggastyán megkeresztelte őt, és fehér ruhában küldte vissza Cecíliához. Hazatérve a szobájukban találkozott felesége angyalával, aki liliomból és rózsából – a szüzesség és a vértanúság jelei – font koszorút helyezett mindkettőjük fejére. Az angyal megkérdezte Valerianust, mit kívánna leginkább. Ő testvérének, Tiburtiusnak a megtérését kérte. S az ég segítségével Cecília Tiburtius is megnyerte a hitnek, a gőgös római ifjú megtért az addig annyira megvetett keresztények közé. A megtérés után hamarosan keresztút következett a két testvér számára. A testvérek titokban eltemették a keresztényüldözés vértanú áldozatait és a szegényeket, adományokkal segítették. A

pogány prefektus, Almachius elfogatta a két ifjút és őrzésüket Cecíliával együtt Maximusra bízta. Maximus megtért és megkeresztelkedett. Cecília vigasztalta a börtönben a két testvért. Amikor lefejezték őket, Maximus látta, hogy lelkiük az égbe emelkedett. Maximus úgy halt vértanúhalált, hogy ólomgolyós korbáccsal halálra verték. Hamarosan barátai eltemetése után Cecília is bíró előtt állt. A gyenge szűz a per folyamán, olyan bátorságot tanúsított és olyan meggyőződéssel védte a hitét, hogy a hallgatóságból százan tértek meg Krisztushoz, akiket a pápa mind megkeresztelt. A prefektus megmakacsolta magát a hitetlenségben. Annyit azonban engedélyezett, hogy három nap múlva végezzék ki Cecíliát. Ez pedig neki elegendő volt ahhoz, hogy házáat az Egyháznak ajándékozza. De úgy tűnik, maga a prefektus is visszariadt a nyilvános kivégzéstől, ezért úgy rendelkezett, hogy Cecília házának fűtsék túl a firdóját, és ott fojtsák meg vagy égessék el őt. A tervet azonban nem lehetett végrehajtani, s amikor a hóhér karddal akarta megölni, három csapással sem tudta lefejezni Cecíliát. Három kardcsapás sebével hagyta ott áldozatát, s ő barátai közt halt meg, s még utolsó perceiben is nyert meg lelkeket a hitnek.

Cecília a középkor vége felé lépett be a Tizennégy Segítő Szent csoportjába, s egy egészen ártatlan fordítási hiba következtében – mely szerint az esküvőjén ő maga játszott az orgonán – lett a zene védőszentje. Ünnepét már 545-ben, november 22-én ülték Rómában.

RENDŐRSÉGI FELHÍVÁS!

Tisztelt Lakosság!

Az elmúlt időszakban városunkban is elszaporodtak a – főként egyedül élő, illetve idős személyek sérelmére elkövetett – besurranásos, valamint az úgynevezett „trükkös” lopások.

Az elkövetők elsősorban a lakók jóindulatát, segítőkészségét, olykor figyelmetlenségét, hanyagságát használják ki bűncselekményük megvalósításához.

Az „egyszerű” besurranásos lopások táptalaja sajnos túlnyomórészt a lakók hanyagsága, mert nyitva hagyják az ajtót, ablakot akkor is, ha nem tartózkodnak a lakásban. Ezekben az esetekben a besurranók pár másodperc alatt viszik el a házból található pénzt és egyéb értékeket.

A tolvajok másik módszere a trükkös lopás.

Leggyakoribb esetek azok, amikor a tolvajok vizet kérnek, nagy címletű pénzt akarnak váltani, valamilyen ruval háznak, villanyóra- leolvasónak, önkormányzati munkatársnak adják ki magukat, stb.

Tapasztalat az, hogy az elkövetők általában többen vannak, és amíg az egyik valamilyen témával eltereli, lefoglalja a lakót, a

másik személy ellopja a lakásban található értékeket.

Ezek az emberek a bejelentések alapján általában roma származásúak, sok esetben nők, asszonyok, akik a hihetőség kedvéért gyakran magukkal viszik gyermekeiket is.

Kérjük a Tisztelt lakosságot, hogy a megelőzés érdekében senki ne nyisson ajtót idegen személyeknek, semmilyen módon ne adjon lehetőséget arra, hogy bejussanak a lakásába és eltulajdonítsák értékeiket!

Kérjük továbbá, hogy amennyiben gyanús személyeket, házalókat és más idegen személyeket látnak lakókörnyezetükben, azonnal értesítsék a rendőrséget az alábbi telefonszámokon.

Gyomaendrői Rendőrőr:	386-633
Szarvasi Rendőrkapitányság:	313-711
Ingyenes segélyhívó szám:	107, vagy 112.

A lakosság megnyugtatóására közöljük, hogy a nyári Fő úti gyilkosság gyanúsítottja, B. Sándor gyomaendrői lakos előzetes letartóztatásban van. A vizsgálatot a Békéscsabai Rendőr Főkapitányság végzi.

Paraizs Tamás rendőr főhadnagy

OKTATÁSÜGY ÉS NÉPTANÍTÓK A TANYÁKON ÉS KÜLTERÜLETEKEN A HUSZAS ÉVEKTŐL A KÖRZETESÍTÉSEKIG - (Szakdolgozat) - részlet

A CSERKÉSZLET ÉS A NÉPI MOZGALOM (Részlet)

Az értelmiség falu iránti érdeklődésének felkeltésében nagy szerepe volt a cserkészmozgalomnak is. Különösen a regőscserkésznek.

A Sir Baden Powel által az angol-búr háborút követően alapított mozgalom Magyarországon az 1910-es években vert gyökeret. A cserkésznevelés a benne kétségtelenül meglévő katonás elemek ellenére nem katonákat nevelt már a kezdeti időszakban sem, hanem a fiúkat férfivá nevelte. A nevelés közösségben történt, demokratikus, humánus, keresztényi szellemben. A felnőtt cserkészvezetők – cserkésztisztiek – nem az erőszak, a rang és fegyelmesség eszközeivel, hanem saját példaadásuk által nevelték az őrökbe tömörült gyermek- és ifjúkorúakat.

A mozgalom legnagyobb értéke abban állt – mint azt Pap Antal főcserkész Sir Baden Powel halálakor mondott beszédében kifejtette –, hogy ebből az alapról kiindulva minden nemzet olyan sajátos ifjúsági mozgalmat teremthetett magának, amelyen nemzeti érdekeinek és sajátosságainak legjobban megfelelt. A magyar cserkész törvényeket az induláskor, 1910-ben így szedték pontokba:

1. A cserkész becsületében mindenkor bízni kell.
2. A cserkész hű koronás királyához és hazájához.
3. A cserkész kötelessége, hogy hasznossá tegye magát és segítsen másokon.
4. A cserkész mindenkinek barátja, és testvére minden más cserkésznek, bármely nemzethez, társadalmi álláshoz vagy felekezethez tartozzék is az.
5. A cserkész lovasias mindenkivel szemben.
6. A cserkész barátja az állatoknak is.
7. A cserkész feljebbvalói parancsának kérdezés nélkül, feltétlenül engedelmessékedik.
8. A cserkész mindig vidám.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész tiszta gondolatában, szavában és tettében.

A pontokból látható, hogy a mozgalom alapvetően polgári ideálok közvetítő, vallásérkölcsi alapon álló, a középosztály fiataljainak bázisára épülő szervezet volt.

A népiskolákban kevésbé, a polgári- és a középiskolákban annál inkább elterjedt, de a liceumokban és a tanítóképzőkben is szép számmal alakultak cserkészcsapatok. Valamilyen formában tehát a falusi tanítóság 1910-es évek után végzett nemzedéke, de különösen a húszas-harmincas években indulók találkozhattak a cserkészettel, de aktív tanítóként az 1921. évi LIII. törvény, az ún. Lex Karafiát bevezetése után a kötelező levante „mozgalomban” illett, 1939-től kötelezően kellett szerepet vállalniuk.

A levante és a cserkészlet rivalizálása a gyermek- és ifjúkorúak katonai illetve katonás neveléséért mindvégig jellemző maradt. Gróf Teleki Pál Horthy általi kinevezése főcserkészsé legitimálta, megerősítette a mozgalmat, s annak függetlenségi törekvéseit, de a Honvédelmi Minisztérium – a továbbiakban HM – a kultuszminisztériumra nyomást gyakorolva az OTT-on – az Országos Testnevelési Tanácsra – keresztül elérte, hogy a cserkészek is levantekötelesek legyenek. A cserkészképzést csak nagyon kis területen – vízcserkészlet, távirászat, stb. – ismerte el a saját kiképzésével egyenrangúnak. Az 1933-as gödöllői jamboree világsikere – amelyen részt vett az endrődi polgári iskola Szent Alajos cserkészcsapata is –, mégis óvatosságra intette a HM-et egészen Gömbös Gyula 1938-as berlini látogatásáig, amely az ország egyértelmű német orientációját jelentette. Ettől kezdve már úgy gondolták, nincs szüksége az országnak a magyar cserkészmozgalom kiterjedt nemzetközi kapcsolataira. – Más kérdés, hogy majdan, a kiugrási kísérlet előkészítésénél Horthy ismét igénybe vette az időközben öngyilkossá lett Teleki Pál köréhez kötődő angolbarátok segítségét és általuk más nemzetközi cserkész kapcsolatok is. – 1938 után azonban az országra és Telekire, már mint miniszterelnökre gyakorolt német nyomás olyan nagy volt, hogy újabb és újabb „zsidótörvényeket” fogadtak el – nem egyet maga Teleki terjesztett be, mivel ez volt az ország megbízhatóságának egyik fokmérője Hitler számára –, s a cserkész törvények 4. pontja is törésre került, miszerint: „A cserkész mindenkinek barátja, és testvére minden cserkésznek, bármely nemzethez, társadalmi álláshoz vagy vallásfelekezethez tartozzék is az. „

A falusi és tanyai tanítóknak nem a két ifjúsági szervezet párharca gyakorolt hatást elsősorban, hiszen közszégi vagy egyházi alkalmazottként azok a területeken, ahova a HM a trianoni békediktátum parancsolt radikális létszámcsökkentés ellenére sem tudott leszerelt katonatisztet küldeni tornatanárnak, majd később levanteoktatónak – ezek a snájdig urak nem tolongtak a falusi állomáshelyekre –, így ezt a feladatot is nekik kellett ellátniuk. Diákori emlékeikben élt a cserkészlet színdarab szelleme, s a pedagógiában hasznosítható újításai. – Gondoljunk csak Sik Sándor, Imreh Sándor és mások cserkészvezetői és reformpedagógiai munkájára! –

A cserkészlet egyik ága a regőscserkészlet, amelynek szelleme már a képzőben megcsaphatta a fiatal néptanítót. Szegeden például a néprajzolyan jeles tudósa, mint Bálint Sándor plántálta beléjük a néphagyomány szeretetét. A néprajz, a szociográfia, s vele a falukutatás nemcsak a vidéki tájkon, de a fővárosban is híveket szerzett. Belőlük nevelődött az a cserkésztszti gárda, amelynek tagjai még életkorilag is közel álltak neveltjeikhez, s ezáltal sokkal hatékonyabban tudták megvalósítani a mozgalom pedagógiai céljait.

A fasizmus felé sodródó országban a szellemi ellenállás egyik központja volt a budapesti öregcserkészek által létrehozott Fialat Magyarország Klub – ennek tagja volt a gyomai kötődésű későbbi kisgazda politikus, a *Néma forradalom* szerzője, Kovács Imre is. A fiatalokat maga Teleki Pál is támogatta, kutatóintézete egyfajta háttérrel biztosított munkájukhoz. Boldizsár Iván így írt erről: „Uj generáció keletkezik Magyarországon, amelynek magja az öregcserkészlet, s amelynek eszmevilága a Fialat Magyarországon jut kifejezésre.” Szervezkedésük az azonos című lap köré tömörült. Politikai hitvallásukat a Zöld Füzet tartalmazta: „elvetjük a nyilaskeresztet, mert nem akarunk német gyarmat lenni, elvetjük a marxizmust, mert keresztények vagyunk, magyarok vagyunk.” Orvosi, szinte sebészti pontosságú feltárása ez a veszélyeknek. Igyekeztek is a harmincas évek szélsőséges politikai irányzatai és az azokat részben tápláló égető gazdasági, szociális problémákat feltárni, azokra megfelelő terápiát találni.

Szegedi testvére a Fialat Magyarország Klubnak a Szegedi Fialatok Baráti Köre, amelynek tagjai szintén cserkészviselt fiatal értelmiségiek, népi írók, művészek, szociológusok, néprajzosok voltak: Ortutay Gyula, Radnóti Miklós, József Attila, Buday György, Erdei Ferenc, Bibó István és mások.

Ezek a szervezeteken kívül az egyházak ifjúsági mozgalmi, a református Soli Deo Gloria és az ehhez kötődő Bartha Miklós Társaság, az evangélikus KIE, a katolikus KALOT és KALÁSZ, amelyeknek tagsága gyakran átfedte egymást, a falujáró, falukutató mozgalomban és a népfőiskolák szervezésében nagyon sokat tettek a falu jobb megismeréséért és felemelkedéséért.

A KALOT jelszavai a következők voltak:

1. Krisztusibb embert!
2. Műveltebb falut, műveltebb népet!
3. Öntudatos magyart!
4. Életerős népet!

Előkészítője volt mindez a Németh László által vallott „harmadikutas” elveknek és a Szárszói Konferenciának, amely tulajdonképpen összegzője, lezárója volt a húszas-harmincas évek szellemi mozgalmainak, és előretökintés a jövőbe, a háború utáni Magyarország majdan közös megalkotására. Itt a falusi tanítók is hallatták hangjukat a falvak problémáit felvetve, azonnali földosztást, önkéntes szövetkezeteket, falusi takarékos- és hitelpénztárakat követelve. Beszámoltak ismeretterjesztő, népfőiskola szervező munkájukról, az arany- és ezüstkalászos gazdátanfolyamokról. Sokan szimpatizáltak közülük a Kisgazdapárttal vagy a Nemzeti Parasztpárttal.

BULA TERÉZ

Az 1933-as gödöllői jamboree jelvénye. A világtáboron részt vett az endrődi polgári iskola Szent Alajos cserkészcsapatának 17 fős küldöttsége is.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szarka István

Késő barokk kőszobor emlékek Endrődön

Az endrődi vallási tárgyi emlékek egy érdekes csoportját alkotják a szabad téren elhelyezett patrónus szobrok, temetői kegy-szobrok és a falu bel- és külterületén található fogadalmi (út menti) feszületek. A szentek tisztelete a barokk korban kezdett megerősödni. „A barokk kori szarandoklatok-ronon értelmű kifejezéssel búcsújárás-legfontosabb forrástípusa tárgyi jellegű. A középkori szarandoklatokkal ellentétben, amikor a kultuszok túlnyomó többségének középpontjában az ereklye állt, s képpel vagy szoborral csak ritkán találkozunk, a barokk kori szarandoklatok helyeken az ereklyék helyett a kegyképek lépnek az előtérbe.” A szent tisztelet erőteljes megnyilvánulása a barokk kori Közép-Európában a Nepomuki Szent János, a vizek védőszentjének a tisztelete.¹ Endrődön, Nepomuki Szent János szobrát Berta tanító készítette és tartotta fenn 1816-ban. (1. kép) A községből kivezető mezőtúri út hídfőjénél állították fel a homokkőből készült festett szobrot. A Historia Domus bejegyzése alapján 1824-ben Berta János tanító költségén a szobor felé kápolna készült, melyet —,1829. július 4-én a püspök ünnepélyesen megáldott.” A falvaink belterületén vagy határában álló kápolnák részint földesúri-egyházi kezdeményezésre, sok esetben azonban a faluközösség vagy annak egyes tagjai fogadalmából épültek. (járványok).² A források a Nepomuki Szent János szobor állításának indítékairól nem szólnak, de a fennmaradt községi jegyzőkönyvek tájékoztatnak arról, hogy a faluban a XIX. század elején többször is pusztított a kolera.³

A legkorábbi szakaszba a fából illetve a kőből készült szobrok tehetők. A fából készült emlékek mára már elporladtak, csupán visszaemlékezések vannak arról, hogy a Szarvasvégi temetőben korábban fából faragott feszület állt a nagykereszt helyén, illetve a Historia Domusban olvashatunk bejegyzéseket, hogy a megrongálódott fafeszületek helyére öntöttvas feszületeket helyeztek el. A kőből készült emlékek a templom homlokzatát díszítő proféták homokkő szobrai, valamint a templomkertben található ugyancsak homokkőből készült feszület, mely sajnos igen megrongálódott állapotban van. (2. kép) Ebbe a csoportba tartozott az endrődi Kál-

a vízszűrők készítése helye és a járványok idején (vagy utána) felállított fogadalmi szobrok készítése helyével. Arra vonatkozóan, hogy Endrődre is került ilyen vízszűrő a szájhagyományban a „Lombayné csepegője” elnevezés maradt fenn.⁵

Sokáig azt hittük, hogy ezekkel az emlékekkel bezárult Endrőd vallási tárgyi kőszobrainak sora. Míg tudomást nem szereztem arról, hogy a Gyomavégi temető nagykeresztje mögött el van ásva a temetőben korábban állott „Fájdalmas Mária” (Pieta) nagyméretű szobra. „A Mária-szobrok keletkezéstörténetének vallástörténeti szempontból az ellenreformáció elindulásáig, a képek és ereklyék kérdéskörével foglalkozó tridenti zsinatig (1525-1563) kell visszaillesztanunk.” A zsinat határozata kimondja, hogy a „Krisztus, az Istenanya és más szentek képeit illő tiszteletben kell részesíteni.” A Mária szobrok egy jelentős csoportját alkotják a „Fájdalmas Anya” (Pieta) ábrázolások. A legenda szerint miután Krisztust a keresztről levették, egy köre fektették, s az édesanyja ott siratta meg. „A Máriát a halott fiával ölében megjelenítő ikonográfiai típusban nem Mária kétségbeesett fájdalmát ábrázolják, hanem az üdvösség bizonyosságával átjárta, lecsillapodott fájdalmában tárja a hívek elé fia sebekét és töviskoronával megszentelt testét. Ezen ábrázolási típusnak Itáliában Pieta (együttérzés, szánalom a jelentése) a neve.” A Fájdalmas Anya ölében megjelenő halott Krisztussal szobor-kompozíció jelentése: „testi és lelki bajokban szenvedők menedéke.” Ez az ábrázolási típus népszerű a római katolikus temetőkben. Általában kis kápolnában helyezik el a szobor-kompozíciót. A szarvasvégi temetőben Mészáros Anna állította 1937-ben (gipsz szobor) (3. kép) és hasonló található a Központi temetőben is. A temetői fájdalmas Mária kápolna a temető középpontjában helyezkednek el. A nagykereszt mellett, illetve a ravatalozóhoz hozzáépítve. A Gyomavégi temetőben álló szobor felett is állott valamikor faszerkezetű négy oszlopon álló kápolnaszerű építmény.

A szobor előkerüléséről már hírt adtunk 2003-ban. A felszínre került szobor-kompozíció mintegy 120 cm magas sárgás-fehér homokkőből készült, mives alkotás. (4. kép) A Mária karja hiányos és

vária is, mely a faluból kivezető Kondorosi út mellett állott a stációk fülkéivel. Azonban az 1960-as években a „rendszer katonái” lerombolták. Az előbb említett Nepomuki Szent János szobor alapanyaga is homokkő. Érdekes lenne megvizsgálni és összehasonlítani a kőemlékek alapanyagául szolgáló kövek származási helyét, illetve összevetni a szarvasi Tessedik Múzeumban található homokkőből készült vízszűrővel, melyen a kolera és más járványok idején tiszították a vizet.⁴ Lehetséges, hogy valamilyen kapcsolatot találjunk

feje is letört állapotban van. Az egész szobrot vastag festékréteg fedi. A szobor készítése ideje valószínűleg a XVIII. század vége vagy a XIX. század eleje. Sajnos a Historia Domusban nem található semmilyen a szoborra vonatkozó adatot.

A szobor további sorsa már a kezünkben van. Remélhetőleg tudunk olyan anyagi forrást keríteni mely, lehetővé teszi a szobor szakszerű restaurálását és gazdagíthatjuk ezzel az emlékekkel Gyomaendrőd épségben maradt késő barokk kori kőemlékeit.

1 Tüskés Gábor-Knapp Éva 2001. 189.

2 Magyar Néprajz 231.

3 Protocollum Poinis Endrőd 1818.

4 Dr. Dénes Zoltán felvetése

5 Lombay inspektor volt a Dressen birtokon és az 1831-es kolera idején a község működtette a vízszűrőt Jakus orvos felügyelete alatt. (Vaszko Irén közlése 2005.)

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyomai „illetőségű” költemények

Két költemény gyomai művészi alkotásokról.

Bizonyára kevesek előtt ismertek. Hozzá tartoznak szülővárosunk művelődéstörténeti emlékeihez. Ezért is adjuk közre. A „Hősök szobra” még látható, de Papp Zsigmond domborműve már nem.

Hősök szobra
(Gyomán)

Töpörödött öreg honvéd
Deli harcos mellett.
Azt kicsinnyé, ezt meg nagygyá
Tenni miért kellett?

.....
Öreg ember volt a honvéd,
Rokkant volt a teste:
Mikor az az ifjú harcos
A halált kereste.

.....
Ez való. De az a honvéd
Kossuth katonája!
Lélek szerint nem lesz nagyobb
Soha senki nála!

.....
Ha szoborba vésik, öntik
Nem lehet más soha
Csak daliás, büszke harcos,
Örökifjú csoda!

.....
Töpörödött öreg honvéd!
Szívem fáj, ha látom.
Megdörzsölöm a szememet
S nem álom, nem álom!

.....
A „kis” öreg kardot nyújt föl
A „nagy” katonának:
Mintha célban, küzdelemben
Egyezők volnának.

.....
A honvéd és unokája!
Könnyet ejt az égbolt.
Mert a céljuk és csatájuk
Ellensarki vég volt.

.....
A nagy honvéd császár ellen
A hazáért harcolt
És kudarcra diadallal
Felérő kudarc volt.

.....
Nagy honvéd kis unokája,
Mit művelt az árva?
Császáráért ment a hazával
Együtt a halálba!

.....
Jánossy Zoltán
„Papp Zsigmondnak szeretettel”

A magvető és az arató
(Papp Zsigmond domborműve)

Ballag a magvető barázdái során.
Magot szór. De nem ám szelesen, szaporán;
Hanem úgy, tempósan, magyarosan, szépen.
Magyar dal muzsikál szívében, kezében.

Ballag a magvető. És a kaszás csontváz
Lépést tart mögötte. Tudjuk: ez mit példáz.
Látástól az ember fárad vakulásig,
Kaszájával embert arat az a-másik.

Így van ez. De, testvér, ne bússulj mégse!

Nem baj, ha kiálszik bús életünk mécse.
Keserű a füstjel! Bizva nézzünk hátra
Anyomunkban járó egy igaz barátal!

Füzesgyarmat, 1936. május 12.
Jánossy Zoltán
„Papp Zsigmond barátomnak köszönetül
és viszonzásul a dombormű fényképeért.”

Az eredeti bronz dombormű (relief) a gyomai Kisréti ref. Temetőben volt látható jó félszázadig Papp Zsigmond nagyszüleinek: Csapó János hajdan Gyoma város nemzeti főbírája és felesége Kis Lídia síremlékén, amikor is 1988 októberében a zúllott kor jellemetlen „gyűjtői” ellopták onnan. (A Békés megyei Népművelési és Közművelődési Bizottság 1988. október 24-i számában írtam erről képmelléklettel). Többen –nyomatásban is – „fametszetként” emlékeztek meg erről a nagyszerű alkotásról. Erre a félreértésre az adhatott okot, hogy egy 1936-ban kiadott munkában közölt fényképe alá „Papp Zsigmond” fametszete” téves aláírás került. (Békés megye Szerk. Márkus György Bp., én. alispáni előszó kelteve 1936 évben, kék-fehér - a vármegye színei – kötésben, 630 old.-on).

A domborművön – szemben állva – bal sarokban egy kopasz fa, az égbolton három szálló varjú, jobb sarokban egy kaszás „halál” (csontváz), előtte néhai Imre Péter gyomai gazdáról mintázott kézzel vető magyar parasztember kalappal, szájában krajcáros pipával, csizmásan, „kikkötösen”, azonmód (a szántásban) ahogy akkor lenni kellett, ünnepélyesen, felvetett fejjel, hiszen az „életet vetette”.

Cs Szabó István

Adatok a csejtiekről

Örömmel olvastam Újságunkban a hajdani csejti lakosok emlékező ünnepségéről. Búvárkodásaim közben többször találkoztam a gyomai református egyház irattárában a csejti dohánykertészekről szórvány adatokkal.

DÁVIDHÁZY BEKES Sámuel a gyomai reformátusok 1818-1862-ig volt néhai prédikátora úgy emlékezik meg Csejtről, mint a gyomai anyaegyház filiájáról, azaz leányegyházáról. Sajnos nem sok adat van róla. Annyit jegyez meg prédikátorunk, hogy alkalmankint ott szolgál, ahol buzgó hitvalló

ki gyülekezet van. Feltehetően imaházuk, temetőjük is lehetett. Minden valószínűség szerint a környékbeli református vallású településekről (is) telepedhettek oda a jobb megélhetés reményében. A gyomai egyház anyakönyveiben is előfordulnak csejti lakosok, mert ezt a bejegyző felkész mindig feltüntette. Névanyagban is fennmaradt: pl. Cs. Kéri Péter Csejti Kéri Péter, utódait Cs. Kérieknek ismerték Gyomán.

Valamiféle közigazgatási egység, választott emberek vezethették a közösséget, mert a gyulai levéltárban találtam egy iratot, egy igazolást, amelyet „Főbíró Szabó Antal” írt alá. Viaszpecsétje lenyomatát melléklet rajzomon mutatom be. Az irat 1821-beli keltezésű. A pecsét kör alakú, átmérője 40 mm, a betűmező szélessége 5 mm.

Közölve: Cs Szabó István: A gyomai református egyház irásbeliségének kezdetei, pecséthasználata és az irattárban fellelhető pecsétlenyomatok. BÉKÉSI ÉLET 1986/4. 533-536 old. Csejti pecsét 502 old.
Cs Szabó István

A Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Iskola ünnepelt

Október 22-én a Rózsahelyi Kálmán Kistérségi Iskola ünnepelt. Ezen a napon ünnepélyes keretek között átadásra került a korszerű számítógépekkel ellátott terem, továbbá a legmodernebb multimédiás eszközökkel felszerelt oktatóterem és a drámaoktatás színház terme és olvasóterem. A földszintet akadálymentesítették és bútorcsere is elkezdődött.

Az átadáson részt vett és beszédet mondott az Oktatási Minisztérium politikai államtitkára Arató Gergely, Dr. Kovács Géza az Önfelkészítő Iskolák Egyesületének elnöke.

Arató Gergely államtitkár beszédében hangsúlyozta, hogy nem szabad feledni azt amit Gárdonyi Géza is megírt az Egri Csillagok-ban, hogy az épület, az eszköz fontos, de a falak ereje nem a kőben, hanem a védők erejében van! Az uniós csatlakozás előnyét abban látja, hogy a helyi közösségek által megálmodott elképzeléseket támogatni tudja, szép példája ez a beruházás.

Dr. Kovács Géza elmondta, hogy az Egyesületüknek az a célja, hogy támogassa az iskoláknak az olyan törekvéseit, amelyek túlmutatnak az iskola falain.

Az igazgató asszony elhangzott megnyitó beszéde, köszöntöje:

Tisztelt Államtitkár Úr, Elnök Úr, Képviselő Úr, Polgármester Úr!
Kedves vendégeink!

Köszönöm, hogy elfogadták a meghívást és megmutathatjuk önöknek iskolánk felújított épületét. Engedjék meg, hogy néhány mondatban felidézsem ennek az épületrésznek a történetét.

1935-ben Szeged környékén kezdte megszervezni a KALOT mozgalmat egy jezsuita (Kerkai Jenő) és két világi parasztfiatal (Az endrődi származású Ugrin József és Farkas György) A KALOT szó jelentése Katolikus Agrárfiújsági Legényegyletek Országos Testülete. A kezdeményezés a papok és a tanítók segítségével hamar elterjedt az egész országban. A mozgalom alapvető célja a felnőtt parasztság és a magyar falu felemelése, amelyben kulcsszerepet játszottak a bentlakásos KALOT népfőiskolák.

A Tiszántúlon 3 településen működött ilyen: Endrődön, Hajdúdorogon és Szatmárnémetiben. Ezzel a nemes céllal kezdtek hozzá 1943-ban itt, Endrődön az építkezéshez jelentős lakossági és egyházi adományokból. (Az adományozók között volt Csernus Mihály, Grósz fetelepes és Rózsahelyi Kálmán.) Még csak a falak álltak, amikor 1944 nyarán közbejött a háború és az építkezés abbamaradt.

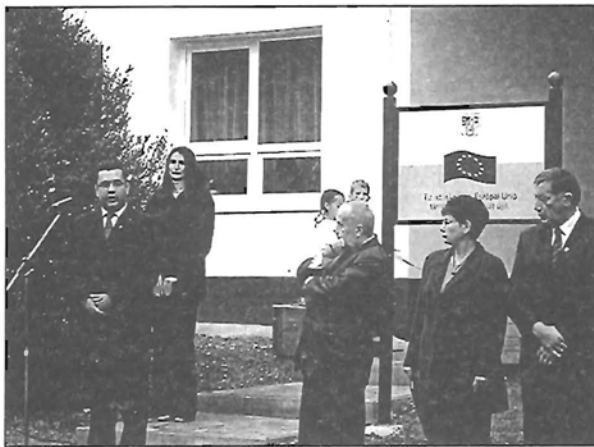
15 évig ebben az állapotban állt az épület, amikor a helyi tanács állami finanszírozásból befejezte az építkezést.

1960-ban adták át a 4 tantermes iskolát, amelyben a 7., 8. osztályos tanulók kaptak helyet. Ez volt az első iskolaépület itt, az endrődi ligetben.

1975-ben épült ide egy diákkotthon a környező tanyavilág gyermekei számára, majd 1980-ban átadták a 13 tantermes nagyszkolát.

Az eltelt évek alatt sok változás, átszervezés történt. Itt, a régi épületben 4 alsó tagozatos osztály és 2 irodahelyiség került kialakításra, melyeknek állaga folyamatosan romlott. A falak felvizesedtek, a berendezések elavultak, rövid időn belül egészségtelenné, iskolai oktatásra alkalmatlanná vált volna az épület.

Ennek tudatában olvastuk a 2003. nyarán kiírt PHARE pályázatot, amelynek számtalan feltétele volt, de úgy gondoltuk, hogy mindegyi-

ket tudjuk teljesíteni. Az előző vezetéssel már szereztünk gyakorlatot az ilyen típusú pályázatokban, így hát nekivágtunk. Az önkormányzat biztosította a 10% önrészt.

A kiírás szerint a projekt célja az iskolaépület alkalmassá tétele az információs és kommunikációs technológia befogadására. Néhány hét alatt megírtuk a pályázatot, és tervrajzokkal, engedélyekkel együtt beadtuk az oktatási minisztériumba.

2004 májusában kaptunk értesítést a sikeres elbírálásról. Eszerint 144 ezer euró, mintegy 35 millió Ft támogatásban részesültünk, melynek 58%-a PHARE forrás, 42%-a oktatási minisztériumi támogatás. A végeláthatatlan adminisztratív előkészítések után, a téli szünetben kiüritettük az épületet. Sok bonyodalmat okozott, hogy új helyet kellett keresni az osztályoknak, irodáknak és legfőképpen az irattárnak. 2005. januárjában elkezdődtek az építési munkálatok, amelyek nyár végére az ütemezésnek megfelelően el is készültek. Ezután következett a számítógépek és a bútorok beszerzése, és még mára sem fejeződött be teljesen, ugyanis néhány bútor nem érkezett meg a megadott határidőre.

Mi lett a régi épületből?

Egy szép, mai kornak megfelelő iskola, melyben van egy színházterem és drámaszoba, ahol néptánc, társastánc, színjátás, drámajáték folyik.

Lett egy olvasóterem, ahová elvonulhatnak pedagógusok és tanulók egyaránt, és ahol tudnak tévét, videót, DVD-t nézni.

Lett egy számítástechnika terem, ahol a számítógépek használatát tanítjuk a régi számítógépparkkal, valamint egy multimédiás eszközökkel felszerelt tanterem, ahol ezeknek az eszközöknek a segítségével tanítjuk az ismeretsajátítás új technikáit az erre nagyon is fogékony diákságnak.

Végre lett helyük az igazgatóhelyetteseknek

és tágas, világos irodát kapott a gazdasági hivatal, ahol megoldódott az előírásoknak megfelelő ügyfélfogadás és az iratok szakszerű tárolása is.

Saját erőből ugyan, de ennek a projektnek köszönhetően készült el a parkoló, és ezentúl akadálymentesen megközelíthető az épületben minden földszinti rész.

Az új helyiségekbe sehogyan sem illettek a régi, 20-25 éves bútorok, és anyagi fedezet hiányában nem mindenhol tudtuk újakat venni. Így hát jobb híján felújítottuk a régiakat, és bízunk benne, hogy hamarosan megtaláljuk a módját a többi elavult berendezés kicserélésének is.

Azok az emberek, akik több, mint 60 évvel ezelőtt adományaikkal segítettek ennek a KALOT iskolának a megalapításában, azzal a nemes céllal tették, hogy hozzásegítsék a környéken élő parasztságot a létfenntartásukhoz szükséges ismeretek elsajátításához. Úgy gondolom, hogy ez a célkitűzés ma is helytálló, hiszen az itt élő fiatalok számára létkérdés, hogy az alapismereteken túl megtanulják az információk kezelésének technikáit. Az esélyegyenlőség biztosítása nálunk valós probléma, és ha ezzel a projekttel tettünk valamit az egyenlőbb esélyekért, már nem volt hiábavaló a fáradság.

És most szeretném megköszönni mindazoknak a munkáját, akik segítettek nekünk. Közülük is kiemelem Siófoki Attilát, a Békés Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány munkatársát, aki a pályázat megírásától kezdve nagyon lelkiismeretesen és nagy szakértelemmel végzi a munkáját, amelyhez minden segítséget megkap Szmla Sándorné gazdaságvezetőtől, aki a pénzügyekért felel. Ez a harmadik Phare pályázatunk, de most tudjuk először nyugodt szívvel kijelenteni, hogy a közreműködő szervezet valóban segítette a munkánkat. A mienket közvetlenül Darabos László, aki a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség munkatársa.

Köszönet Nagyné Perjesi Anikónak aki a bizonytalan anyagi feltételek ellenére is vállalta a tervezőmunkát.

Az épület felújítását, rekonstrukcióját a helyi Insula Bau kft. végezte, aki nagyon korrekt partnernek bizonyult. A kivitelezés műszaki ellenőre Kovács Mihály volt. Sajnos nemrég tragikus hirtelenséggel elhunyt. Ez infokommunikációs eszközöket a békéscsabai Praktikomp szállította. Ebben többek között szerepel 15 multimédiás számítógép, hálózati lézernyomtató és fénymásoló, notebook, projektor, szkennel, digitális kamera és ezek kiegészítő felszerelése.

És itt szeretném megköszönni a szülői munkaközösség felajánlását, mely szerint 200 ezer forinttal hozzájárul egy nagy képernyős televízió megvásárlásához.

Utoljára, de nem utolsó sorban köszönetet mondok Gyomaendrőd Város Önkormányzatának és a hivatal munkatársainak a közbeszerzésekben nyújtott segítségükért.

Nem tudom, a partnereink hogyan vélekednek erről, én nagyon szeretném, ha a későbbiekben hasonló projektben lenne alkalmunk újra együttműködni.

Végezetül Carl Rogers pszichológusnak, a személyközpontú pedagógia megalapítójának ide illő gondolatát szeretném idézni:

Tudom, hogy nem tudok mindent megtanítani mindenkinek, csak olyan környezetet tudok kialakítani, amelyben tanulni lehet.

Köszönöm a figyelmet.

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Böjte Csaba: Az önzetlen szeretet képes lavinákat indítani
[2005-10-04 Erdely.ma

Kedves Testvérek! Istennek hála, megint örömeinket örömmel oszthatom!

Tegnap az érsek úr felszentelte a torockói házunkat, a kápolnát Kis Szent Teréz tiszteletére. Nagyszerűen sikerült, jó hangulatú, vidám ünnep volt. Mártaék, s a gyerekek most is csúcsra járatott formájukat hozták. Köszönet érte. Az is jó, hogy most már hét gyermek van a helység közvetlen közeléből és így a célunk kezd ott is kikristályosodni. A környék gyerekeit is sikerül összeszedni, segíteni.

Úgy érzem, hogy Torockó, azzal, ahogyan a vállalkozók, a helyi emberek, tanárok hozzáálltak a gyermekekhez, a ház gondjaihoz, csak reményre adhat okot. Egyetlen szomorúságunk, hogy a kedves szakácsnő epekövel most már kétszer is megműtötték Kolozsváron a napokban. Imádkozunk érte, hogy mihamarabb talpra álljon. Kis Szent Teréz mondta, hogy nincsenek nagy és kis dolgok az Isten szemében, csak kis és nagy szeretet. Úgy érzem, ez igaz olyan szempontból is, hogy nincs kis és nagy háza a Szent Ferenc Alapítványnak, csak kis és nagy szeretet. És Torockón Istennek hála szeretetből bőségben van. Olyan jó lenne ezt soha el nem felejteni. Nekünk nem a világ szemével kell nézzük az elért eredményeinket, ne az új, meg a nagy házak számában gyönyörködünk, hanem az ott lángoló jóság és szeretet tüzeiben melengessük a szíveinket. A házaink soha nem lesznek elégségesek, hogy megoldják a bajban lévő gyermekek gondját. A házaink, és a mi munkánk, kovász kellene legyen, hogy az egész társadalom figyelmét a gyermekek, az elesettek szeretetére irányítsuk. Talán itt Déván, Dél-Erdélyben nem is az a 300-400 befogadott gyermek a legnagyobb eredmény, hanem az, hogy most már mások is, nemcsak fontosnak látják a gyermekeket, az oktatást, hanem áldoznak is rá. Számomra is olyan döbbenetes, hogy 1993-ban itt Déván összesen négy Hunyad megyei gyermek jelentkezett a magyar liceumba, a kilencedik osztályba, most az idén meg négy párhuzamos kilencedik osztály indult Déván. Ez számomra is lehetetlennek tűnt ezelőtt 12 évvel. Az önzetlen szeretet olyan lavinákat képes elindítani, melyek méreteit úgy gondolom, hogy el sem tudjuk képzelni. Egy nagyon egészséges, normális trendet, vágyat sikerül feléleszteni a szívekben. Az embereket sikerül jó irányba befolyásolni, meggyőzni, hogy gyermeket vállalni, nevelni, szeretettel egymáshoz lehajolni, segíteni, irgalmasnak lenni jó dolog, általa nem kisebb, hanem mérhetetlenül gazdagabb lehet az ember, az egész emberiség. Az önzetlen szeretet menthet meg miniket is, de a világunkat is a pusztulástól. Igazából az lenne a cél, hogy ne olyan értékek szaladjon az emberiség nagy családjá, melyet a moly szétrág s a rozsdá megemész, hanem olyanok után, melyek megmaradnak az örök életre. Krisztus szerint, maradandóbb, mind az ember halhatatlan lelke, nincs ezen a Földön. Ha egymás felé fordulunk, ha egymást segítjük kibontakozni, növekedni, akkor örök értékeket szültünk a Földre, és ennél nagyobb öröm, boldogság nem létezik, mert ez már teljesen összhangban van a mi Urunk örömeivel, céljával. Kedves Munkatársaim, Barátaim, nagy-nagy szeretettel köszönöm, hogy vállalkoztatok erre a szent utazásra, jó dolgot érezni vállalatok a vállam mellett, Isten országának kibontakozásában együtt gyönyörködni, örvelezni. Torockón élő gyermekek, munkatársak, de az ott élő falubeliek öröme legyen mindannyiunk öröme.

Csaba testvér

A nemzeti vízum nem megoldás

Sólyom Lászlótól várnak segítséget az erdélyi egyházfők

A határon túli magyarság kettős állampolgárságához kéri Sólyom László köztársasági elnök segítségét az erdélyi magyar egyházfők. A levelet a négy erdélyi történelmi magyar - katolikus, református, unitárius, evangélikus - egyház vezetőinek rendszeresen sorra kerülő fórumán írták alá,

Tökés László királyhágó-melléki református püspök javaslatára. Az Erdélyi Magyar Történelmi Egyházak Vezetőinek Állandó Értekezletén (EM-TEVÁÉ) nem kifejezetten a magyar állampolgárság kiterjesztéséről volt szó, hanem elsősorban a román tanügyi törvénytervezettel kapcsolatos kérdések voltak napirenden, tudtuk meg Jakubinyi György gyulafehérvári érsektől. „Abban ugyanis az szerepel, hogy a felekezeti oktatást az állam fizetheti, ezt pedig feltétlenül meg kell változtatni” - fogalmazott a főpásztor. Az érsek szerint elfogadhatatlan, hogy a hívek munkájából összegyűlő adót csak fakultatív jelleggel forgassák vissza a felekezeti oktatásba. „Az egyházak azt szeretnék elérni, hogy az államnak kötelező legyen támogatnia a felekezeti oktatást” - mondta.

Lukács János (Kolozsvár) ujember.katolikus.hu

Gyurcsány: Magyarország nem akarja Erdélyt
2005. október 20., csütörtök, 23:01

Magyarország nem akarja Erdélyt, mert tudja, milyenek az aktuális politikai realitások, s hogy a Trianonban elvesztett területek visszaszerzésére irányuló XX.századi politika csak szenvedéseket okozott - idézte Gyurcsány Ferenc magyar miniszterelnöknek a román televízióban csütörtökön elhangzott kijelentését a Rompres román hírügynökség. Ajánlat: Közös román-magyar kormányulást tartanak Gyurcsány jölét, Orbán kevesebb politikust ígér A magyar kormányfő Calin Popescu Tariceanu román miniszterelnökkel együtt szerepelt a román és a magyar kormány együttes ülése után a román televízió politikai talkshow műsorában, amelyet a Magyar Televízió Este című műsora is sugárzott csütörtök este. Gyurcsány Ferenc a román televízióknak adott interjújában elmondta, hogy ha van is a két ország történelmében nagyon sok fájó pont, a múltat megváltoztatni nem lehet. „Ha azt kérdezi, hogy a magyarok többsége az első világháborút lezáró békét igazságosnak találja-e vagy sem, akkor azt tudom Önnek mondani, hogy tizből kilenc azt mondja, hogy nem, és én is a kilenc között vagyok” - mondta Gyurcsány Ferenc a román televízió műsorvezetőjének arra a kérdésére, hogy Magyarország vissza akarja-e kapni Erdélyt. „Ha azt kérdezi, hogy a magyarok többsége tudomásul veszi-e megváltoztathatatlant realitásként ezt a békét és ennek következményeit, azt fogom mondani, hogy tizből kilenc igen, és a kilenc között vagyok én is” - mondta Gyurcsány Ferenc. A magyar miniszterelnök hangsúlyozta: a magyar népnek és a budapesti kormány politikájának nincsenek sovinszta tendenciái. Rámutatva, hogy a XX. században a román és a magyar királyi állam kölcsönösen sebeket ejtettek, de ma már ezek túlhaladtak, a magyar kormányfő kijelentette: a két ország kapcsolataiban jobban ki kell használni a jelent és a jövőt, magunk mögött kell hagynunk a múltat, mert abban találhatók a nézeteltérések okai.

MTI - Origo

Ultrahang Egyesület meghívója:

Márton-Napi
Libaságok
Jótekonysági Vacsora
zenével

Gyomaendrőd

Bowling Treff Étterem

2005. november 12. 19 órától

Adomány: 3000 Ft

A Sportcsarnokban ezen a délután 13-16 óráig a gyerekeknek koncert, és Cibere, a bohóc. Belépőjegy 100 Ft, mely egyben tombola is.

Evangélikus Oldal

Jézus ezt mondta neki: „Ha lehet valamit tennem? – Minden lehetséges annak, aki hisz.” Erre azonnal felkiáltott a gyermek apja, és így szólt: „Hiszek, segíts a hitetlenségemen!” Márk 9,23-24

Kedves Olvasó!

A fenti párbeszéddel a néma lélek kiűzésének történetéből (Mk 9 14-29) szeretnék kiemelni egy hozzánk sok tekintetben nagyon is közelálló szereplőt. Az örldő embert, akit megpróbált az élet, akin már sokszor erőt vett a fájdalom, és az őt hajtó reménységet többször a csalódás törte meg. Mégis küzd. A boldogulásért, a szeretteiért, egy teljesebb életért, de érzi, önmagában erőtlén és csupán szelmalomharcot vív. Nyitott szemmel járva látja a társadalom visszásait, hogy az igazság sokszor relatív és nagyon is képlekeny dolog, amely könnyedén formálható saját érdekeinknek megfelelően. Érzi, hogy a látszólagos szeretet mögött, gyakran a szeretetlenség önző érdekei munkálkodnak. Megtapasztalta már, hogy az emberi bölcsesség, amely az életet szolgáló hivatott, mennyi értelmetlen és sokszor esztelen pusztulást adományozott világunknak. Óhatatlanul feltör szívéből a kérdés. Visszatartatlanul szakad fel, s talán már mindannyian hallottuk, vagy épen fel is tettük magunknak: Hol van ilyenkor az Isten? Miért engedheti, hogy mindez megtörténjen, ha egyszer ő az igazság, a szeretet és a mérhetetlen bölcsesség Istene? Ez az a pont az ember életében, amikor kötéltáncos módjára egyensúlyozza magát egy hajszálvékony kötélen a hitetlenség és a hálál mélysége fölött. Ez az a pont sokak életében, ahonnan elveszítik a hitükért vívott harcukat, vagy s erre is van sajnos példánk, meg sem kísérik megküzdeni, hanem feladva minden próbálkozást alélnak a mélybe. Ha a társadalmunkban az arányokat vesszük alapul, és azok változásaira tekintünk, azt láthatjuk: sokszor alulmaradunk a hitért való küzdelemben.

Gondolhatunk itt egyrészt az Önmagunkért való küzdelemre, mert bár sokan érezték szikla szilárdnak hitüket és néhány éve, évtizede még ott is ültek a közelünkben egy-egy vasárnapon, vagy ünnepnapon a templompadokban, mégis évek óta hiába keresi őket tekintetünk. Ugyanúgy gondolhatunk itt a másokért folytatott küzdelmeinkre is szeretteink kapcsán, akiket sohasem sikerült odaédesgetnünk a gyülekezet közösségébe.

Hitét vesztett emberekből azonban a fent idézett történetben is Dunát lehet rekeszteni: ott vannak a tanítványok, az őket körülvevő sokaság, a farizeusok, és ott van a maga bizonytalanságával, kétségeivel és aggodalmaskodásával egy édesapa is, aki gyermeke egészségeért indult Jézus és a tanítványok keresésére, mert már csak bennük bízhatott. Hosszú évek küzdelmével a háta mögött, minden nap azon aggodalmaskodva: Ma mi történt? Épségben találok-e gyermekemet, vagy legyőzte őt egy végzetes roham? A remény azonban tovább viszi őt. Egészen Jézushoz, azaz a tanítványaihoz, hiszen érkezéskor Jézus három tanítványával még a megdicsőülés hegyén tartózkodott. Ez talán a legutolsó reménysugár, amibe még belekapaszkodhat, de a tanítványok kudarcot vallottak.

A történet azonban nem az elbukásról szól, hanem a hit har-

cának győzedelmeskedéséről, s így kiemelnek néhány részletet belőle, ami megerősíthet minket, és amit továbbadhatunk segítségként a kétségekben örldőknek!

A történetben a családottság közös. Éppen úgy az apának, a tömegnek, ahogyan a tanítványoknak is, amikor saját gyengeségükkel, korlátaikkal szembesülnek. Az eset kapcsán azonnal ki is robban a vita a megszegyenült tanítványok és a csodát váró tömeg között, és ekkor érkezik meg Jézus a hármakkal a hegyről.

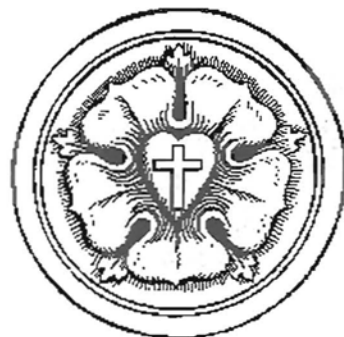
Elsőként a sokaság reakciójára hívnám fel a figyelmet. Nagy a várakozás bennük, és talán a bizalom is az ő sikerében, erejében, így azonnal a nyakukba szedik a lábukat, és Jézus elé futnak, hogy köszöntsék. Pedig itt egy egyszerű tömegről van szó. Nem a Jézushoz tartozó tanítványokról, nem Jézus követőinek a seregéről. Van mit tanulnunk tőlük, a tiszteletükből... Vajon mi mennyire örülünk Jézus jelenlétének? Mi mennyire vesszük a fáradságot, hogy lábunkat a nyakunkba véve eléje járjunk?

A történet középpontjában azonban az édesapa és Jézus párbeszéde áll. Az apa szavaiból rögtön érződik a kétség. Reménnyel jött, de összetörte a tanítványok kudarca. Már nem tudja miben, vagy kiben bízson. Jézushoz is ezzel a bizonytalansággal fordul, mint egy utolsó reménysugárba kapaszkodva: „de ha lehet valamit tenned, szánj meg minket és segíts rajtunk!”

Azt a helyzetet jeleníti meg, amelyet mindannyiunk megtapasztalhat talán egyszer. Még ha az életünkben nem is a hitetlenség viharfelhője fog tombolni, de a bizonytalanság fátyolfelhője elhomályosíthatja előttünk a napot. Amikor az ember, aki szereti magát biztonságban érezni, szereti több lábbon állva, minden lehetséges oldalról kibiztosítani az életét, hirtelen minden biztosnak hitt kapaszkodót elveszít. Magányosnak érzi magát és tétovának. Jézus hihetetlen tömören fogalmazza meg a megoldást a problémáira: „Minden lehetséges annak, aki hisz.” Mégis csak utolsóként próbál megkapaszkodni egy régi szálba, amikor már teljesen kicsúszik a talaj a lába alól. Kétségbeesetten kutat a gyökerek után, amelyek a Teremtőhöz kötik. Ilyenkor néha hallani családottságot, vádakot, miérteket, ahogyan a tömeg is vitába szállt a tanítványokkal, de ilyenkor érdemes feltenni a kérdést: Vajon képes voltam-e teljesen Isten kezébe letenni életemet, hogy számon akarom kérni rajta?

Mért van szükség erre az önvizsgálatra? Mert ez vezethet el bennünket az édesapa kiáltásában feltörő sóhajához: „Hiszek, segíts a hitetlenségemen!” Ez segíthet el, hogy ne vesszünk el parttalan vitákban, értelmetlen vádaskodásban, és ne csupán egy végső, utolsó, erőtlén és bizonytalankodó kérés legyen Krisztus segítségül hívása, hanem valóban képesek legyünk kezébe letenni életünket, annak minden örömével és nyomorúságával együtt. Mert Ő nem csak a történetbeli néma léleknek parancsol, hanem szívünk betegségein és a hitetlenségünkön is UR!

Horváth Z. Olivér
evangélikus lelkész

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a templomban
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtökönként: 14.15 órai kezdettel

„Asztali beszélgetések” – ifjúsági bibliaóra

Minden hónap 1. és 3. hetében az istentiszteleten hirdetett időpontban. További információért keresse hivatalunkat!

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

Nagy karimás kicsi kalap

Donászi Magda meséje után szabadon

Karcsi gyerek a kalapját elhagyta ma jaj, jaj, jaj! Ha megtudja édesapja, akkor lesz ám nagy a baj! – Keresgette, de nem lelte az elveszett kalapot, árvalányhaj is volt rajta, meg szép színes szalagok. Az is igaz, kopott volt már, lyuk is volt a tetején, tavaly óta fejbűbján hordta csak a kis legény. Hanem mégis jó kalap volt, akármilyen régi volt. Bár meglelné, az se baj, ha folthátán volt a folt.

Otthon aztán bevallotta: elveszett a kiskalap. Ezalatt a patakparton izgett mozgott a kalap. Ugyan bizony kis gazdája ilyen soká hol marad? Legjobb lesz, ha fogom magam, szépen haza szaladok. Induljunk már, siettettek a zsinór és a szalagok. Egyet fordult, kettőt pergett a nagy kerek karimán, így indult el gyalogszerrel, nem mehetett paripán. Akkor a szél a bokorból lelkendezve kiszaladt: Új hátamra, haza viszlek, nagykarimás kis kalap. Felkapott a szél hátára, átrepült a patakon, a zöld zsinór fogódzkodott, úgy ült fent a kalapon. Örömeiben felkiáltott: madár vagyok! Repülök! Tudom, örül Karcsi, mikor haza kerülök!

Hanem akkor dirrel-dúrral szembe jött a zivatar. Nem kérdezte, hogy a kalap merre menne, mit akar? Úgy felkapta, mint a pelyhet, vitte árkon-bokron át, míg meg nem akasztotta az út menti somfaág.

Épp hogy egyet-kettőt szusszantott, sírást hallott a kis kalap, lekukucskált, hogy ki pityereg lent a lombos ág alatt? Tekingetett jobbra, balra, de nem látott egyebet, bokor alján síró-rívó öt kis nyuszi –gyereket. Ijedt szemű nyúlfiókák panaszkodtak odalent, mert nem tudták, míg aludtak édesanyjuk hova ment?

Nagykarimás kicsi kalap addig-addig illegett, míg a szűrős ágak között a fészekhez billegett. Kitárta a karimáját ahogyan csak lehetett, mert az ég már elsötétült. Az eső is megeredt. Villámokat szórt a zápor, jégeső is kopogott, öt kis nyuszi riadt szíve kalap alatt dobogott.

Dehogy bánta karimáján az esővert foltokat, hajdanában, új korában se volt ennél boldogabb.

Lám-lám! Mégis jó helyre került a nagykarimás kicsi kalap. Karcsi gyerek meg bizonyosan kapott egy új kalapot.

Szeretettel küldi a mesét: Gabi óvónéni

Madarak

Búcsút inthettünk már
Költöző madárnak,
Amely ösztönében
Hordozta a vágyat.

Ez időtájt neki
El kell menni messze,
Sok-sok veszélyen át
Melegebb helyekre.

Vajon mind odaér
S tavasszal majd vissza?
Hosszú út próbáját
Mindegyik kibírja?

Erősítse őket:
Maradni is nehéz,
Átvészelni fagyot,
Nem ritkán éhezést.

Metsző, hideg szélben
Reszketően keresni
Hol az a jó lelkű
Ki enni ad neki?

Bárcsak minden madár
Újra hazatérne
S itt telelőknek sem
Lenne szenvedése!

NEUBORT KANDALLÓKI!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók,
kerti sütők építését határidőre, kifogás-
talan minőségben vállalom! Megrendelés
alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

HUNGELL KFT

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

„Idősbarát Önkormányzat Díj” átadása a Parlamentben.

A nyertesek között ott volt Gyomaendrőd város önkormányzata is!

A díj átadása az Idősek Világnapján, szeptember 30-án volt.

A zsűri összesen 117 pályázatot értékelt, idén 6 díj került átadásra.

A díjat a belügyminiszter és a szociális ügyekért felelős miniszter alapította 2004-ben azzal a céllal, hogy az önkormányzatok idősekért vállalt cselekvő felelősségét elismerje, hozzájáruljon a helyi szintű aktív idősipolitika megerősítéséhez.

A pályázat célja, hogy minél több idős ember számára legyenek adottak a kulturális, oktatási, rekreációs lehetőségek, a társadalmi részvétel.

Pályázni a már megvalósult elképzelésekkel lehetett. A díjazott önkormányzatok példaértékűen segítik idősebb lakosaiknak közéleti-kulturális aktivitásának megőrzését, az aktív idősor megélését, partneri viszonyt alakítanak ki a település civilszervezetével, különös tekintettel az idősek szervezeteire. A pályázat értékelésének fontos eleme volt a szakmaiság, az ötletesség mellett az is, hogy az elképzelések gyakorolnak-e közvetlen hatást a településen élő idős

emberek életére - mondta el Göncz Kinga miniszter, aki átadta a nyertes települések polgármestereinek az oklevelet.

Városunk nevében a díjat Dr. Dávid Imre polgármester vette át, jelen volt az ünnepségen városunkból Gellai Józsefné a Gondozási Központ vezetőnöje is.

Városunk pályázatának az alábbi értékelése hangzott el: Gyomaendrőd 15 ezer lakosú, Békés megyei város pályázatát a szakszerűség, a sokszínűség és az innovatív elemek mellett az idősek iránti szeretet hatja át. A kiemelt értékek között szerepel az életminőség, a biztonság és az otthoni ellátás, rugalmas, szükségletekre reagáló szolgáltatások fejlesztése. A külterületeken élők segítségére indították az úgynevezett tanyaprogramot. Gesztusértékű, hogy ide is szervez az önkormányzat olyan programokat, rendezvényeket, amelyekre a városközpontból „utaznak ki” a többiek.

A kitüntetett díj mellé 1 millió forint is jár, amit a Gondozási Központ az intézmény időszügyi tevékenységének segítségére fordítja.

Császárné Gyuricza Éva

Szeressétek az öregeket!
/Részlet/

Szeressétek az öregeket!
Nagyon szépen kérek titeket:
Szeressétek az öregeket.
A reszkető kezű ősz apákat,
A hajlott hátú jó anyákat.
A rancos és eres kezeket,
Az elszürkült, sápadt szemeket.
Én nagyon szépen kérek titeket:
Szeressétek az öregeket!

.....
S ha majd az örök Szeretet
Elhívja őket közületek,
Ti foglaltok el a helyüket,
Mert ti lesztek majd az öregek.
S mindazt, amit nekik tettetek,
Azt adják nektek a gyerekek.
Azért előre inteltek titeket:
Szeressétek az öregeket!

Tisztelt Gyomaendrőd Polgárok!
Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt

Domokos László,
Gyomaendrőd országgyűlési képviselő irodájának
ünnepélyes megnyitására.

Időpont:
2005. november 10. (csütörtök), 11 óra

Helyszín:
Gyomaendrőd, Bajcsy Zs. u. 47.
Szeretettel várunk mindenkit!

Tisztelettel:
Domokos László a Fidesz- Magyar Polgári Szövetség
Gyomaendrőd Szervezetének elnöke

Gyomaendrőd
Iroda

MAGYAR
POLGÁRI
SZÖVETSÉG

NYITVA TARTÁS

Hétfő: 15.00 – 17.00 óráig
Kedd: 15.00 – 17.00 óráig
Szerda: 09.00 – 12.00 óráig
15.00 – 17.00 óráig
Csütörtök: 15.00 – 17.00 óráig
Péntek: 15.00 – 17.00 óráig

Levelezési cím:

Domokos László, 5500 Gyomaendrőd, Bajcsy Zs. u. 47.

Telefon: 06-20-916-4720

E-mail: laszlo.domokos@fidesz.hu

Október végi őszi napsütés is beara-nyozta ÚJHÁZI ERNŐ ÉS PAPP PIROS-KAHázassági évfordulóját. Hatvanöt évvel ezelőtt esküdtek egymásnak örök hűséget, és azóta jóban roszban, örömben és bánatban kitartottak egymás mellett.

Hálaadó szentmiséjükön a családjuk - leányuk, vejük, két unokájuk, és 4 dédunokájuk -mellett a régi öreg barátok, rokonok együtt adtak hálát közös életük örömeiért és megpróbáltatásaiért.

A jubiláló házaspárnak nem kis meglepetést és örömet okozott az a közös ünnepelés is, amelyet új otthonukban, az Őszi Napsugár emelt szintű ellátású házában az ott dolgozók és lakók szerveztek. Óriás tortával és virágcsokorral köszöntötték őket.

Az ünnepség alkalmat kínált a beszélgetésre, visszaemlékezésre.

Ernő bátyám a hosszú tartalmas életéből - talán még mindig az augusztus végi csejti találkozó hatása miatt - azt az időt idézte meg, amikor ő Csejten levante oktató volt.

Visszaemlékezése során. elmondta, hogy: Levante oktató, csak olyan katona viselt ember lehetett, aki képes volt a tanyán

Jubilálók

élő fiatalságot szellemileg, erkölcsileg és fizikailag felkészíteni a katonaságra. A levante oktatásnak az volt a célja, hogy erősítse a fiatalokba a tartalmas élet iránti igényt, hazáját, embertársait szerető és tisztelő embereket neveljen. Az állatokkal való tisztességes bánásmódot is tanították, és ha valaki elmaradt az iskolai oktatásban, akkor azt pótolták. Tartalmas és fontos munkát végeztek a levanteoktatók, akiket ebbeli munkájukban feleségük is segítette, aki a lányokat tanította a fontos, a családanyákra is váró ismeretekre. De a magyar- táncitanítás, a hímzés is beletartozott a foglalkozásokba. Kulturális programokat, bálakat szerveztek, futballcsapatot edzettek, felvették a kapcsolatot a túrkevei és a csudaballaj levanteekkel. E tartalmas munka során került sor az országzászlóállításra is, aminek egyszer kitört a nyele, amit megjavítottak, emlékezett vissza a már 90 évét betöltő és hála Istennek jó egészségnak örvendő Ernő bácsi.

A jubiláló házaspárnak további jó egészséget, új otthonukban jó pihenést, és nyugodt szép öregséget kívánunk az ismerősök, barátok nevében is.

Császárné Gyuricza Éva

Tródmalmi oldal

Fekete István - 1900-1970 „Ég a gyertya és emlékeztet”

„Az ember csak akkor nevezhető erkölcsösnek, ha szentnek tekintti az életet, mindegy, hogy növényé, állaté vagy emberé-e, és segítségére siet a szükségben lévő életnek” – fogalmaz a múlt században Albert Schweitzer.

Az élet szeretete és tisztelete. Ez a gondolat lehetne Fekete István regényeinek, elbeszéléseinek, írói tevékenységének, de nyugodtan mondhatom, mondhatjuk egész életének a mottója.

Mitől olyan magával ragadó, megindító az a világ, amelyet Fekete István-i világnak nevezünk? Vajon miben áll az író töretlen népszerűsége?

Emberség, tudás, szépség, hit, jóság... ma talán fennkölt hangzó szavak. Szavak, amelyek lelki, az életünket gazdagabbá tévő szükségleteinek kifejezői... ahogyan a rend, harmónia, béke, bizalom, elfogadás, megértés is. Lelki szükségletünk a körülöttünk lévő világ zűrzavaraival, igénytelenségével, értékvesztettségével szemben egy olyan világ megteremtése, ahol emberibb léptékkal élhetünk, ahol kölcsönös tisztelettel alapszik az ember és az élő-tárgyi világ kapcsolata, ahol a belső béke külső békét is teremt.

S erre az igényünkre, vágyunkra találunk gyógyírt Fekete István könyveiben. Ott van valamennyi írásában. Ott van hősei sorsában... akikkel újraélhetjük saját, rég feledett gyermekkorunkat, otthonunk sejtelmes karácsonyi illatait, puhán átölelő biztonságát... Ott van történeteiben szülőföldünk, megtartó hagyományainak, eltéphetetlen köteleivel, s a természet megannyi csodája...

„Az ő világa tehát nem a káoszról, az alaktalan gomolygásból, hanem az összhangból keletkezett. Ezért él és mozog benne oly otthonosan minden élőlény, akár állat, akár ember, akár növény” – írja egyik méltatója.

Szülőhelye a Somogy megyei Gölle, ahol 1900. jan. 25-én született. Majd Kaposvár, Debrecen és Mosonmagyaróvár következett. Agronómus végzettséget szerzett a gazdasági akadémia elvégzése után. A Baranya megyei Bakócán, Majláth gróf birtokán kezdett el dolgozni. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, Piller Edittel. Ajkán vállalt állást, s az itt töltött évektől számítható írói tevékenysége. Később Budapest, a Földművelésügyi Minisztérium, ahol mezőgazdasági oktatófilmet írt és rendezett. 1948-55 között csak az íróasztalának dolgozott, háta mögött olyan művekkel, mint A koppányi aga testamentuma, a Csi novelláskötete, Hajnalodik c. színdarabja, Dr. Kovács István c. film forgatókönyve, Óreg utakon, Hajnal Badányban, Tíz szál gyertya, Gyeplő nélkül könyvei.

A minisztériumból elbocsátották, s a Rákosi-korszak évei alatt alkalmi munkákból élt. Volt uszálykísérő, ami azt jelentette, hogy a gabonaszállító uszályokon lapátolt, patkányt irtott.

1955-től ismét megjelenhettek regényei. Kele, Lutra és a Halászat c. tankönyve. (1952-ben a Szarvasi Halászképző Szakiskola tanára volt, a Szarvasi Arborétum monográfusa).

Majd Bogáncs, Tüskevár, Téli berek, Kittenberger Kálmán élete (aki gróf Széchenyi Zsigmondal együtt jó barátja volt), Csend, Vuk, Mu és a Ballagó idő.

Két gyermeke született Fekete Edit és ifj. Fekete István. Mély istenhite, szilárd erkölcsi tartása és humanizmusa átsegítette a nehéz időkön. Utolsó műve: a Ballagó idő önéletrajzi regény. Kezdő lapjain ez olvasható: „Gyónás ez a könyv, emlékeim feltisztult szeretete, és szeretete szülőföldemnek, minden emberének, akik emlékeimben, amíg én élek vagy még azon túl is – irásimban – örökké élnek”

Fekete István írásai, alakjai ma is élnek. Hangja, embersége, gondolatai eljutnak az egyre kevesebbet olvasó fiatalabb generációhoz, ha másképp nem a Nagy Könyv kapcsán vagy filmes formában.

„Ég a gyertya és emlékeztet” – írta naplójában a háború végén.
„Ég a gyertya és emlékeztet” – mondhatjuk Vele mi is így Halottak napja környékén...

Polányi Éva

Fekete Istvánra, az Édesapára lánya,
Fekete Edit írásával emlékezünk.

„Szeretném elmondani, hogy eszmélésem első percétől haláláig, (1970. VI. 23) olyan magasrendű jóság, türelem, megértés sugárzott felém, amit most, tizenegy év után is szívem egész halálával köszönök. Életem kis és nagy sorsfordulóinál előrelátó, nagy szeretetével kísért mindvégig. Pályaválasztásomnál – bár tudtuk, hogy ez egyben családomtól elszakadást jelent – optimistán, Istenben való hitével állt mellém.

Történelmi katalizmák, a második világháború, a főváros ostroma idején – Budán a Sas-hegyen éltünk – bátor önfeláldozással védte családját. Ugy éreztem minden rendbe jön, semmi baj nem érhet, amíg ő velünk van. Lakásunk mellett, a Sion zárda pincéjében éltük át az ostrom utolsó két hetét – s édesapám gyertyaláng mellett ott is írt. Idézek naplórészletéből:

„... szeretek gyertya mellett írni, öreg házban, ahol álmosan dörög a kályha, és vén kutyák vakkantanak celtalan őszi esteken: alszik a kert, az öreg fenyő, és az aggódás férgéi megbújnak hideg padlásokon... De most nem szeretem a gyertyát, mert embertelenséget, félelmet és kilátástalan másnapokat jelez.

Mégis reménykedem, hogy nem lobban el teljesen, és imbolygó, puha fénye távoli naptárakra és boldogabb emberekre világít. Ég a gyertya és emlékeztet.

Sírásokra, amelyek hidegen hulltak a szívemre, éjszakákra, amikor gyertyafény hívogatott valahova, ahol szerettek...

Melegség, sok melegség van a gyertyafényben, az élet és jövő melege. Mert a halál csak elmúlni tud, de születni, teremteni csak a végtelen Élet.”

Az emberiség felé sugárzó humánusát igazolják további írásai is. Megőrizte derűjét, hitét, nyugalma... Kereste a csendet, a békét. Hitt az emberi jóságban, szeretetben mint az emberiség fennmaradásának egyedüli lehetőségében. Ezt adta, tanította olvasóinak. Ezért növekszik olvasóinak tábora belföldön is, külföldön is – mert a meg nem szűnő békevágy minden jó szándékú emberben egyre növekszik.

Hiszem és tudom, hogy az ő megálmodta Béke meg fog valósulni.

Munkámat, a fiatalok nevelését oktatását is az ő szellemében végzem. Mellettem van, segít.

Földi élete utolsó heteit Vele tölthettem. Anyámmal együtt vendégeim voltak Vorarlbergben.

A Bódeni tavon etette a hattyúkat, fényképezte a havasokat és – hazavágyott.

Egyik délutáni sétánkon az Aache nevű, gyors sodrású, havasi folyó partján sétáltunk, és megkérdeztem: - Ugye szép? – Szép... mondta elgondolkodón -, de te nem láttad a Kapost...

Amikor elutaztak, a búcsúnk nehéz volt, pedig akkor egyikünk sem gondolta, hogy ez az utolsó.

Elment.

„Elvitt egy álmot, egy édes, bús világot, s az árva könnye hull...pereg...”

Dr. Fekete Edit
Riedenburg (Bregenz), Ausztria

Ízes Ízek

November

Gombás omlett belga módon

20 dkg gombát vékony szeletekre vágunk és margarinon megpárolunk. Sózzuk, borsozzuk és finomra vágott petrezselyemzöldet adunk hozzá. 4 tojás sárgáját összekeverünk 4 evőkanál liszttel és szódavízzel, a felvert tojásfehérjét hozzákeverjük valamint belekeverjük a gombát. 4-5 omlettet sütünk (egy oldalát sütve csak) és egymásra rétegeljük, végül meghintjük petrezselyemzölddel. Tortaszerűen tálaljuk.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

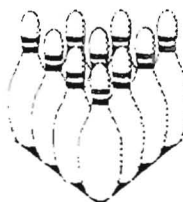
Corvo bianco
Cipőipari Bt.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

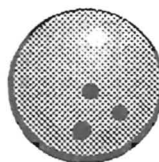
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Inter-span bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Inter-span bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

**BO-TI
BT**

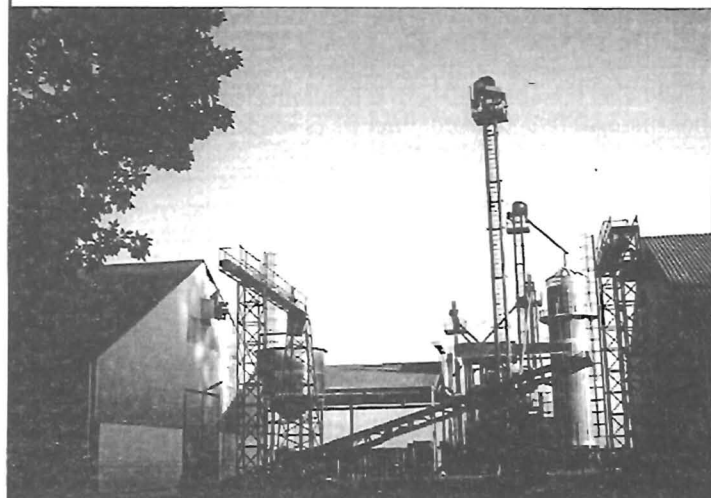
Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunyva, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

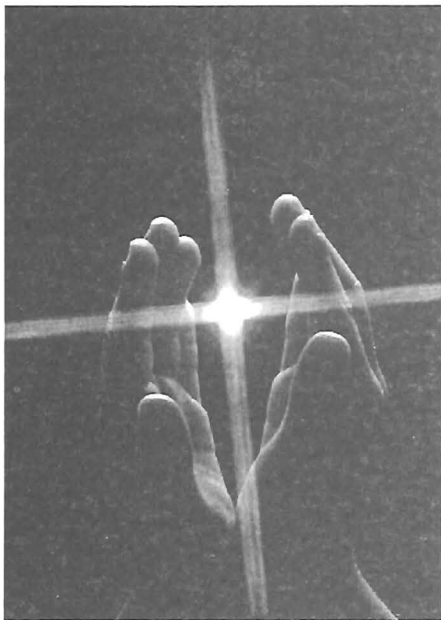
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)*

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DIÓSZEGI EDÉNÉ VARJÚ ETELKA, aki Endrődön az V. kerületi tanyán élt 85 éves ko-

rában szeptember 29-én rövid betegség után vissza adta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és unokái.

DÓGI JÓZSEF, aki Endrődön élt, október 18-án váratlanul, 68 éves korában befejezte földi pályáját, elköltözött az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, dédunokái, testvérei és azok családja, rokonai, ismerősei.

HORNOK ELEKNÉ GUBUZNAI MÁRIA, aki Hunyán, a Táncsics u. 27. sz. alatt lakott, október 30-án, 80 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: fia, lányai, vejei, unokái, dédunokái és a rokonság.

HORNOK MÁRIA aki a Temető utcában lakott, október 5-én, 86 évesen hosszú betegség után elment az élők sorából. Gyászolják: fogadott családja: Anikó és Gizella

TÍMÁR IMRÉNÉ BÚZA MARGIT, aki Hunyán, a Petőfi u. 11. sz. alatt élt, szeptember 30-án, 67 éves korában elhunyt. Gyászolják: gyermekei, unokái és a rokonság.

Özv. TIMÁR ISTVÁNNÉ DRAHÓ MÓNIKA, aki az Iskola utcában lakott, 92 éves korában hosszantartó betegség után szeptember 29-én megtért Teremtő Úrához. Gyászolja: családja.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A gyászoló család hálás köszönetet mond mind azoknak, akik Dógi Józsefet virrasztották, és elkísérték utolsó útjára, részvétükkel fájdalomukban együtt éreztek.

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fiatal pár Gyomáráról 1888-ból (id. G. Nagy László és Béres Lídia). A bokrétás kalap, a zsinórozott ujjú, bevont gombos kabát, a zsinóros szűk magyar nadrág, a vitézkötéses oldaltvarrott rámas csizma még a hagyományos módos gazda öltözet. A fiatalasszony főkéntőljén kívül már majd minden „polgári” hatást mutat.

Fényképalbum

Hornok Imre és Timár Margit esküvője Hunyán, 1943.

GAZDAKALENDÁRIUM

SZENT ANDRÁS HAVA

Információ gazdálkodóknak

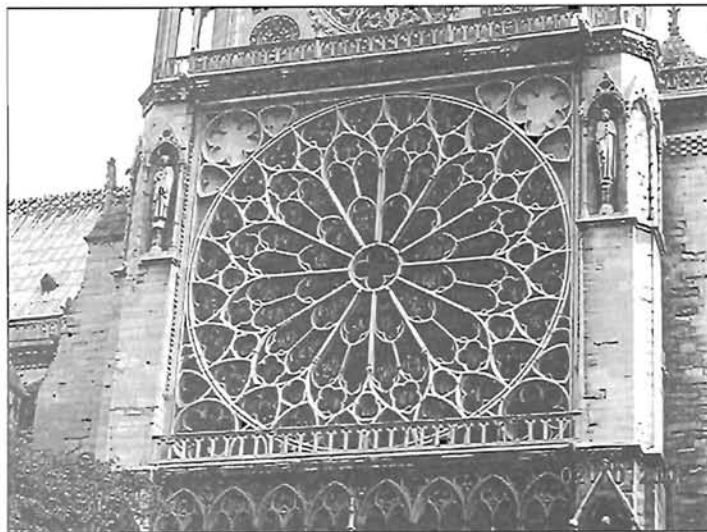
Turizmus, Falusi turizmus, Agro – turizmus

A „Dél – Alföld – Európai Unió” Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület jóvoltából vendéglátósoknak és gazdálkodóknak nyílt lehetőség, hogy egyhetes szakmai gyakorlaton vegyenek részt Franciaországban. Az utazás célja az volt, hogy tanulmányozzák a francia mezőgazdaságot, a francia vidéki-turizmus rendszerét, a gazdaságok működését és nem utolsósorban az ott élő emberek kultúráját.

2005. szeptember 30 – án délután 2 órakor a Békés megyei delegáció Davidovics László – az egyesület elnöke – programkoordinátor vezetésével elindult a Franciaország nyugati részén található Deux-Sèvres megyébe. Az út a mintegy 2250 km – ével igen hosszúnak bizonyult, ezért a „gall” fővárosban pihenőt tartottak. Így lehetőségük nyílt megtekinteni Párizs nevezetesebb műemlékeit. Majd október 3 – án, indultak tovább a fogadó – megyéhez. Érkezésüket követően egy expón vettek részt, ahol a francia birkatenyésztők termékei voltak láthatók. Ezt egy állófogadás követte, ahol találkoztak a fogadó gazdákkal, akiknél hármassával lettek elszállásolva. Este a gazdánál megismerkedtek a családtagokkal, és megtekinthették gazdaságukat. Megyénk és városunk vállalkozói átadták a tradicionális ajándékaikat, mint például a piros paprikát, a csipős kolbászt vagy a békési szilvapálinkát.

Másnap a program igen zsúfolt volt. Reggel, indulni kellett a Chambre d' Agriculture – be, ami lefordítva Mezőgazdasági Kamara. Itt a protokoll – beszélgetések után több órás előadás vette kezdetét a francia turisztikai rendszer felépítéséről, melyből az tűnik ki a leginkább, hogy országos szinten a vidék, és az erre épülő turizmus jelentős erőt képvisel. A következő napokban Hazánk delegációja helyi gazdálkodókat, vendéglátósokat keresett fel.

Az első napokban lehetőség nyílt egy tejfeldolgozó üzem megtekintésére, ahol a megyei igények kielégítésére joghurtot és sajtot

állítanak elő. Ez a családi vállalkozás tagja a Bienvenue à la Ferme kooperációnak, mely egyesülést a gazdák hoztak létre egymás segítésének és a jogaik érvényesítésének érdekében.

A következő napokban egy vidéki iskolát tekintettek meg, mely a mezőgazdaság és a vendéglátás területére képez szakembereket. Az iskola igazgatója elmondta, hogy az itt végző diákok nagy arányban tudnak elhelyezkedni a szakmájukban.

De ez csak egy a sok közül, hiszen magyarjaink betekintést nyerhettek a francia méhészetbe. A gazda elmondta, hogy nem csak a mézet, de a viaszból készült tárgyakat is értékesíti, és ráadásul eper és narancs izzel kevert mézet is árul. Ez az ember is a Bienvenue à la Ferme tagja, éppúgy mint a birkasajt készítésével foglalkozó vállalkozó, akihez az elkövetkező napokban mentek. Itt, ennél a gazdaságnál egyetlen ember végzi az összes munkát a fejestől egészen a sajtkészítésig.

A pénteki és egyben utolsó napon délelőtt a Zöld Velence nevezetű mocsárban hallgatott előadás arról beszélt, hogy hogyan lehet a hullámtereket minél inkább a turizmus látványosságává tenni. Ezek után délben a megye vezetői a Niort – i központban fogadták a csoportot, megköszönték részvételüket, és elbúcsúztak. Ezek után egy szarvasfarm látogatás következett, ahol megyénk delegációja egy vendéglőt tekintett meg, ahol az ott tenyésztett szarvasok húsból készítik a különböző ételkülönlegéseit. Ez a hely mindent csak magának és vendégeinek, nem, pedig a nagy piacra termel.

Ez volt a szakmai gyakorlat utolsó programja Deux – Sevres megyében. Másnap reggel indultak haza. Majd az Alpokban egy tranzitszálláson megaludva folytatták útjukat Békés megyébe.

Várfi András

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM, Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRÓD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 130 Ft

XII. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. december

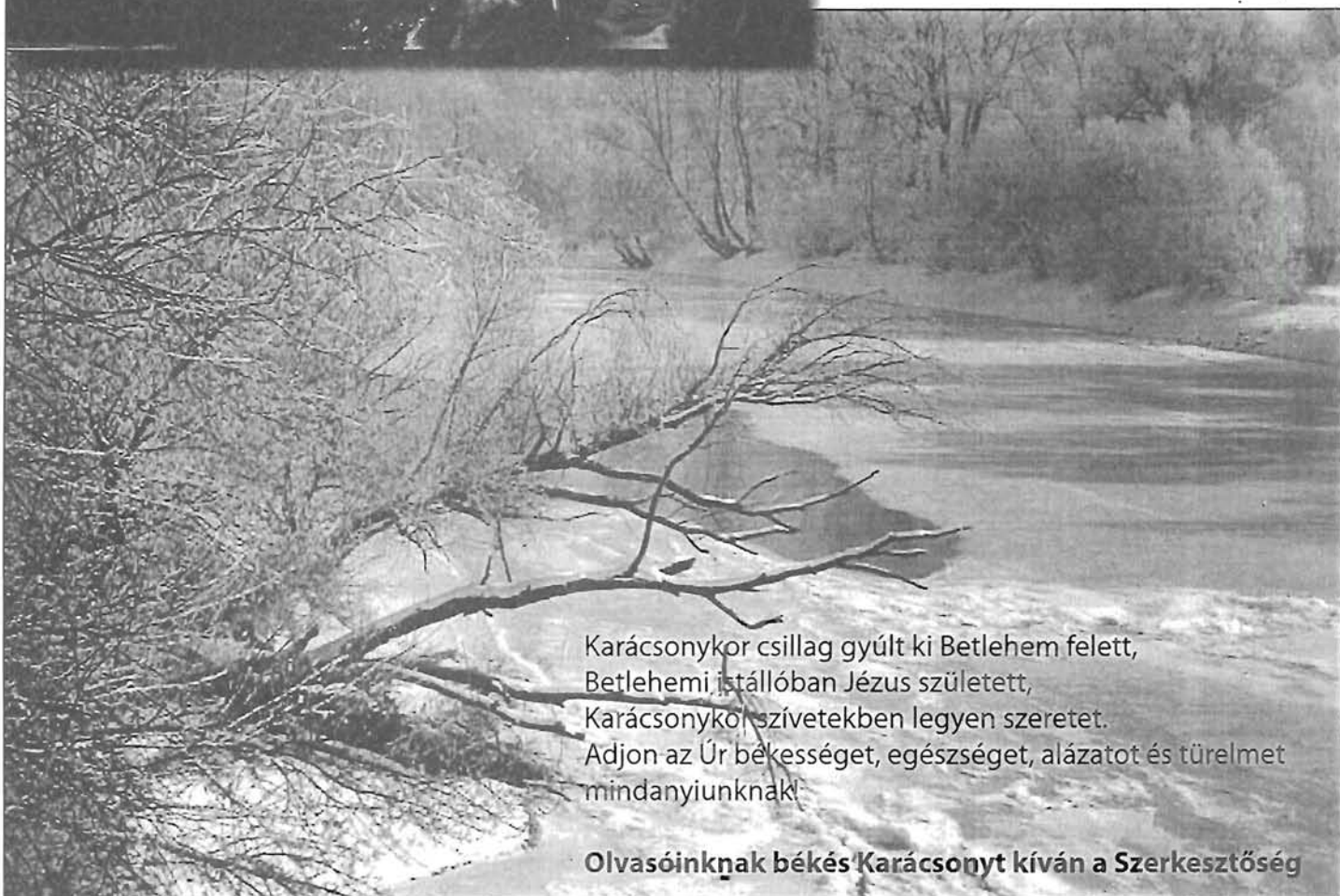

„Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.

Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben...”

Juhász Gyula Karácsony felé

Karácsonykor csillag gyúlt ki Betlehem felett,
Betlehemi istállóban Jézus született,
Karácsonykor szívetekben legyen szeretet.
Adjon az Úr békeséget, egészséget, alázatot és türelmet
mindanyiunknak!

Olvasóinknak békés Karácsonyt kíván a Szerkesztőség

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület november 24-i ülésén

Polgármesteri beszámoló lényeges információi:

- A közhasznú munkások alkalmazása decemberben elkezdődik 81 fővel, februárban 86 fővel.

- A napokban az ivóvíz több helyen barna színű volt, amit csőtörés okozott, a hiba kijavítva.

- A városban a hajléktalanokkal kapcsolatos feladatokat a Gondozási Központ látja el. Akinek tudomása van ellátatlan emberekről, a Gondozási Központot értesítse!

- December 12-13-án viszik az idősek karácsonyi csomagját a lakásukra.

- December 21-én a Katona József Művelődési Házban megrendezik az Idősek karácsonyát.

- A járda javításokat idén befejezték, (abbahagyták), azon a területen kezdtek el, ahol nincs kerékpárút, és a járda igen rossz minőségű volt. Jövőre, terveink szerint folytatjuk a járdák javítását.

Elkészült és a testület elé kerül a város jövő évi költségvetési koncepciója, (javaslat), amelynek főbb jellemzői:

2006. évre a GDP (nemzeti össztermék) tervezett növekedési üteme: 4 %, a fogyasztói árindex: 2%, bruttó keresetek alakulása átlagban 6%, keresetbe tartozó juttatások: 3%, kikerült az önkormányzat költségvetéséből a gyermekvédelmi támogatás, ami 3 hónapon belül fokozatosan beépül a családi pótlékba, nyugellátások emelése: 4,3%, folytatódik a köz-célú munka, bővülnek a közfoglalkoztatás lehetőségei, az ÁFA kulcsa 25-20%-ra csökken. A közoktatásban egyes kiegészítő normatív támogatás megszűnt, a művészeti képzés normatív állami támogatás igénylésének köre leszűkült, csökkentek a szociális ágazatban az idősek bentlakásos otthonának normatívái, az emeltszintű normatíva kevesebb lesz, a dologi kiadások emelését helyi bevételi forrásból lehet fedezni, kötelezően céltartalékot kell képezni.

Fentiek alapján városunk 2006. évi költségvetési koncepciója:

Bevétel: 2 milliárd 668 millió, 287 ezer forint.

Kiadás: 3 milliárd 101 millió, 734 ezer forint

Forráshiány: 433 millió, 447 ezer forint.

A forráshiányból működési hiány: 159, 2 millió, fejlesztési hiány: 274,2 millió forint.

Emlékezzenek csak olvasóink, hogy is szólt a jelenlegi kormány választási ígérete? Idézem: Több pénzt az önkormányzatoknak! Sajnos az ígért visszajára fordult.

Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos rendeltet módosítás: azért került rá sor, mert október 17-től a Regionális Hulladékkezelő Mű megkezdte működését, és megállapította az üzemeltető – Remondis Hulladékgazdálkodási Kft (Budapest, Helsinki út 105) - szolgáltatási díjait: Lakossági szolgáltatás: Kertes ingatlan, heti egyszeri ürítés: 3353 Ft/ év; Lakótelepi lakás, heti egyszeri ürítés: 3.976 Ft/év. Közületek részére : 110 literes kukaedény ürítés: 543 Ft/ürítés, 5 köbm. Konténer ürítés: 8.638 Ft/ ürítés.

Hulladékkezelőbe kiszállított hulladék befogadási díjai: Települési szilárd hulladék: 5000Ft/tonna, Szerves, lebomló hulladék: 2500 Ft/tonna, Bontási, építési hulladék: 1500 Ft/tonna, Szelektíven gyűjtött hulladék: 0 Ft. Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák.

Bizonyára olvasóinknak is feltűnt egy új díjtétel: az úgynevezett „befogadási díj”, ami igen komoly költségterhelés lesz a jövőben, valamint az is látszik, hogy mennyire fontos a hulladék szelektív gyűjtése, nemcsak környezetkímélés, hanem költségkímélés miatt is.

A témához tartozóan az is elfogadásra került, hogy évente egyszer lesz csak lomtalánítás.

Emelésre kerül jövő évtől az idegenforgalmi adó: az adó mértéke személyenként és vendégejszakánként: 300 forint.

Önkormányzati tulajdonú helyiségek bérleti díjtételének emelése: 3%, a bruttó díjnál figyelembe lesz véve az ÁFA 25%-ról 20%-ra csökkentése is, ami végül a bruttó díj csökkenését eredményezi!

Blaha úti Közösségi Ház működtetésére az ajánlati felhívás jóváhagyásra került: egyszerű közbeszerzési eljárás formájában kerülnek a pályázatok (4 címre kerül kiküldésre) elbírálásra. Pályázatok beadási határideje: 2006. január 2. délelőtt 10 óra.

Szerződéskötés tervezett ideje: 2006. március 1.

Gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás ellátása mikrotérségi szinten: A Békési Kistérségi társulás november 10-én határozott, mely szerint a vonatkozó feladatok ellátásában Mezőberény Kamut és Murony településeken, Gyomaendrőd Hunya és Csárdaszálláson látja el a gyer-

mekjóléti és családsegítő feladatokat.

A volt Tourinform Iroda Fő út 173-179 december 1. napjával a Német Kisebbségi Önkormányzat használatába kerül bérleti díj nélkül, rezsi-költség térítés mellett.

A felhagyott hulladéklerakó telep rekultivációs feladatainak ütemezési terve és kivitelezési költsége elkészült, amelynek terhei az üzemeltető Gyomaszolg Kft-t terhelik.

Az idén elkezdett, és jövő évben befejezendő utak költségeiből a lakosságot terhelők összeg: Ft/ingatlan: Hunyadi (IV. ütem) 87.967; Mikszáth (II. ütem) 90.067; Rózsa F.60.284; Kárász 100.000; Népliget 75.381; Szabó E.58.039; Décsi 66.724; Polányi (II.ü) 100.000; Mohácsi 58.671; Zsák-Tulipán 67.112; Martos F 83.258; Köztársaság 55.473; Budai N. A.(I-ü) 90.730; Könyves K. 58.727; Liliom: 69.664; Kinizsi 69.664; Dózsa 66.161; Polányi (I. ütem) 100.000; Gárdonyi (II. ütem) 67.400; Bartók B 68.833; Kőrgát 74.085; Pásztor J.85.358; Ságvári (16-20 kivételével) 100.000; Lehel 60.127; Szent A.66.161; Hantokert 100.000; Ságvári (16-20) 121.357 forint.

A lakosság által fizetendő összeg elég nagy eltéréseket mutat, amely az alábbi okokra vezethető vissza: 1./ közlekedésbiztonsági okokból épül néhány esetben 4 méter széles út,

2./ az ingatlanok sűrűsége (minél több ingatlan annál kedvezőbb az egyre eső költség), 3./ az u.n. egyoldalas utcák lakói egységesen maximált árat fizetnek.

Az elő kalkulált összegtől a szerződéses, tényleges összeg több mint 10%-kal lett nagyobb, ezért a társulási szerződés aláírásakor közölt irányítótól a fizetendő összeg mindenhol magasabb lett. (Erre csak egy vigaszt tudok mondani olvasóinknak, hogy örülnünk kell annak, hogy idén elkezdhetjük és jövőre el is elkészül ez a 26 út, idei árrakkal, mert sajnos az árak meredeken kúsznak felfelé. Sajnos ez az igazság!

Új játszótér épül az Erzsébet ligetben.

A buszöblök kialakítása miatt 30 db fa kivágása szükséges, amelyből 22 db a sporttelep területén, 8 db fa pedig az Erzsébet ligetben van.

Belvízkárt szenvedett lakosaink támogatásához igényelt pénzkert a megyei összesítés után november végén kerülhet a belügyminiszter elé. Városunk 194 ingatlan tulajdonos részére 99 millió 789ezer forintot igényelt, de hogy mikor és mennyi pénz lesz az igényből az egyelőre nem tudható!

KÖZMEGHALLGATÁS DECEMBER 8-ÁN 17 ÓRAKOR Selyem u 124-ben (volt Ipari Iskola). Témák: 2006. évi költségvetési koncepció; 2005. évi fejlesztések, pályázatok; Belvízkárral kapcsolatos aktuális információ; Közérdekű bejelentések, kérdések.

Az alárendelt utak jégmentesítésére kérelemmel fordultam a GYOMASZOLG vezetéséhez, és kértem ezen utcák jegyzékének elkészítését, amelyek az emelkedők miatt téli időszakban esetenként járhatatlanok.

Kegyelemteljes, Szent, Békés Karácsonyi Ünnepet, kívánok minden kedves olvasómnak:

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karítáz Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a **„SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKNEK!”** jótékony célú adakozását. Terveink szerint 100 családot, közel 300 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítőknek köszönhetően.

Helye: Szt. Imre Katolikus Templom (Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

Ideje: 2005. december 15. csütörtök de. 10.00 – óra

Gyűjtünk: tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, fogkrémekeket, szappant, konzerveket, törölközőket, plédeket, számítógépet nyomtatóval és minden olyan dolgot, aminek egy gyermek örülhet!

Figyelem: ruhát nem gyűjtünk!

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal

5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg: Számla számunk: Templárius Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-11060273

Ahol érdeklődni lehet:

Fr. Ungvolgyi János commendator, Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria 5502 Gyomaendrőd, Martos Flóra u. 5. szám
Tel/fax: 06-66/284-155, Mobil: +36 (30) 294-0650,
E-mail: ungvolygi@globonet.hu

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Városunkban is megkezdődött az őszi majd a télbe, sőt a tavaszba is áthúzódó bál szezon. Vacsorák, jótékonyasági estek, hangversenyek, bálók, nótáestek. Kellemes szórakozást, barátságok mélyítését, újak alakulását nyújtják ezek az esték, amellet, hogy egy civil kezdeményezés anyagi támogatáshoz is jut. A mozgáskorlátozott embereket tömörítő egyesületek rendezvényei, a Kis Bálint Általános Iskola jótékonyasági bálja, A szociális munkások estje, az Ultrahang Egyesület jótékonyasági vacsorája, a Kincs az Életed Alapítvány javára szervezett délutáni gyermekkoncert, a Selyem úti Óvodáért Alapítvány jótékonyasági zenés vacsorája, Cigánybál, a Segítsük a Rászoruló Gyermekeket délelőtti rendezvénye; és ez így folytatódik egészen tavaszig, természetesen közben lesz még a szilveszteri batusz bál is. A jótékonyasági estek szinte kivétel nélkül civilszervezetek kezdeményezésére, széles körű összefogással rendeződnek, és igen eredményesek, amellet, hogy mindenki jól érzi magát. Az anyagiakért hála a sok jószívú, segíteni akaró és tudó helyi vállalkozóknak, és természetesen egyéni támogatóknak és mindenkinnek, akit illet.

Ünnepélyes keretek között megnyílt Domokos László országgyűlési képviselő irodája Gyomán a Bajcsy Zsilinszky út 49. sz. alatt. Mindennap délután 3-5 óráig, szerdán délelőtt is felkereshető.

Ismét lesz méltányossági nyugdíjmelés
Jövőre ismét sor kerülhet méltányossági nyugdíjmelésre 3 évenként, ha a kormány az előterjesztést elfogadja.

Olvasóinkat emlékeztetjük, hogy a polgári kormány idején (1998-2002) a 3 évenkénti lehetőség és gyakorlat állt fenn! Ezt a jelenlegi kormány átalakították 5 évszorra, és most ismét vissza 3 évszorra!

A méltányossági emelés feltétele: azok kérhetik, akiknek a nyugdíja nem haladja meg a minimum nyugdíj kétszeresét, ami jövőre feltehetően 25.760 forint lesz. A méltányossági emelést kérni kell! Ebbe a rendszerbe illeszkedik a kivételes nyugdíj, amelyre azok számíthatnak, akik járulékfizetés mellett dolgoztak, de nem annyi időt, hogy nyugdíj jogosultságot szerezzenek, és szociális helyzetük indokolja a járadék folyósítását.

A kormány elfogadta a nyugdíjkorrekció éves programját. Január 1-től az özegegy nyugdíjat emelik 10 százalékkal.

Jövőre ismét lehetőség lesz a krízis, vagy egyszerű segély kérvényezésére is, amely válságos élethelyzetekben nyújt segítséget a nyugdíjasoknak.

Olvasóink figyelmét felhívom az „ismét” szóra, és gondolkozzanak el azon, hogy mit is jelent, miért is van ez a sok ígéretés éppen a választások előtti időben. Jogos az a kérdés, hogy az elmúlt 3 évben miért nem foglalkoztak a nyugdíjasokkal, miért vettek el, illetve szüntettek meg már megszerzett jogokat...? A szociális igazság és gondoskodás nemcsak a választás évében elvárás! Ez a válaszom Babos László képviselőtársam „Az idők megbecsülése” cikkére, ami a Gyomaendrődi Híradó novemberi számában jelent meg a 11. oldalon. Ezen az oldalon a jelenlegi kormányt idősbárát-nyugdíjbarát politikáját méltatja...

„Lendületben az ország”, sokan, egyre többen mondhatják, hogy való igaz, de ez a lendület sajnos nem felfelé mutat. Az ország adósságállománya többek között azért is nő, - mondja a miniszterelnök - mert már a nyugdíjait is hitelből kényszerülnek fizetni. Helyszűke miatt nem áll módomban Babos úr megállapításait fejezetenként véleményezni, de az a megállapítása, hogy „2005 januárjában újabb 6,3 százalékos nyugdíjmelést hajtott végre a kormány” teljesen elképesztett! Mi az hogy: Újabb? Nem újabb, hanem a törvény szerint járót adták meg! Bevallom irritált, hogy forintosította az éves %-os emeléseket, mintegy azt a hatást keltve, hogy szegény állam! Mennyi nyugdíjas van a nyakán! Milyen sokba kerülnek! Ezt kikérem minden nyugdíjas nevében, mi tisztességgel megoldoztunk a nyugdíjakért, és ha az általunk és a munkáltatónk által befizetett járulékokat az egészségügy pénztárába és nem a költségvetés lyukas kalapjába fizették volna be a szocializmus építése során a kommunista állam, ahonnan jószerevel elment például az ún. „guruló dollárok” formájában különféle szocialista államok megsegítésére, vagy a 3 forint hatvan filléres kenyér és az olcsó sör ártámogatására, akkor most nem lenne teher a sok nyugdíjasnak fizetett összeg, amit mi nem érünk adománynak, hanem jogos, megszoigált, de alul értékelt járandóságnak! S hogy a számokkal, százalékokkal ne fárasszam az olvasót, arra kérem az érdekelteket, hogy saját pénzükön mérjék le, hogy 3 éve mennyi maradt a havi nyugdíjükből, és most mennyi marad, ha kifizetik a rezsit, a gyógyszereket kiváltják, és nem spórolnának az étkezéssel. Ez a leghitelesebb mérés, amelyből megállapíthatják, hogy valóban sikerült-e az MSZP-SZDSZ kormányzat idején a nyugdíjak vásárlóértékét 30%-kal növelni, ahogy azt Babos képviselőtársam írja. Abban viszont teljesen egyetérték Babos úrral, hogy nem halasztható a nyugdíjrendszer reformja. De ehhez sok-sok pénz kell, és olyan gazdaságpolitika, ami biztosítani tudja a működést és a fejlesztést egyúttal, valamint amelyik megoldja azt, hogy a növekedést nemcsak hitelből, hanem elsősorban a munkalehetőségek megteremtéséből, a kis és középvállalkozás támogatásából és a hazai ipar és mezőgazdaság támogatásából teremti meg. A jelenlegi kormány nem ezt a gazdaságpolitikát folytatja!... Ezért is szükséges a jövő évi váltás!

KÖZÖSSÉGI HÁZ (Blaha u. 21.) decemberi programja

2-19. naponta 8-13 óráig péntekenként csak 12 óráig
TUDÓSZÜRÉS

6. 17. óra MKDSZ gyűlés

9. 17. óra Jótékonyasági koncert.

Jegyek a Műv.Ház irodában 200 Ft/db. Bevétel a rászorult gyermekeknek adomány lesz dec. 15-én Endrődön a római katolikus templomban.

16. 17. óra MKDSZ adventi - karácsonyváro ünnepsége

17. 17. óratól PIROS PEZSGÓ címmel zenés, sok humorral fűszerezett est.

Kenéz Marianna, R. Kápáti Péter színművészek és Albert Dezső karnagy közreműködésével. Belépőjegyek elővételben dec. 1-től a Közösségi Ház irodájában. Felnőtt jegy 700 Ft, nyugdíjas és 14 év alattiaknak 580 Ft/fő.

21. 15. óra Barátság Klub karácsonyi ünnepsége

28. 17. óra I. sz. Nyugdíjas Klub Szilveszteri vacsorája

31. 18. óra Batusz szilveszter 2005. A Közösségi Ház és a Barátság Klub szervezésében.

Jegyek elővételben december 1-től a Közösségi Ház irodájában, 1000Ft/fő. Műsor, zene, tánc, tombola!

A Gondozási Központ endrődi házában imaszobát áldott meg Iványi László plébános advent 2. vasárnapján. A szoba kegytárgyai adományozók és a plébánia ajándékai.

A 8. sz. Választási Körzetben az időközi választáson (január 14-én) a helyi kereszténydemokraták (KDNP, MKDSZ) és a Gazdajör képviselőjelöltje: UNGVÖLGYI JÁNOS

Világméretű járványt jósol a WHO: „Egy napon emberek közötti világméretű járványt okoz a H5N1 vírus, csak az a kérdés, hogy mikor” - mondta el Dzsong Vuk Riaz, az Egészségügyi Világszervezet főigazgatója a madárinfluenzáról a Genfben rendezett tanácskozás megnyitóján.

„Alkalmas lehet a tüdőgyulladás elleni védőoltás a madár- és emberi influenza géncseréjéből kialakuló influenza megelőzésére” - állította Berencsi György virológus. - Az új kór megelőzésének egyik lehetősége, ha a veszélyeztetett embereket, az időseket és egyes betegcsoportban szenvedőket beoltják. A védőoltás többféle baktérium ellen véd, hatása 5-10 éven át fennmarad, tehát már most lehet lépni az esetleges madárinfluenza világjárvány ellen - mondta el Berencsi György.

A madárinfluenzával kapcsolatos kérdéseket az ingyenesen hívható Dr. Infó szolgálatnak telefonszámon lehet feltenni.

Elfogadta az Országgyűlés a jövő évi adótörvényeket. Évi bruttó 1 millió 550 ezer forintig 18, a fölötti jövedelem 36%-kal adózik az SZJA-ban. Adójóváírással havi bruttó 63 ezer forintig adómentesek a jövedelmek. Az ÁFA 25%-ról 20%-ra csökken.

„Felül kell vizsgálni a vatikáni szerződést, meg kell szüntetni az egyházaknak adott feudális jellegű kiváltságokat” - mondta Gusztos Péter, az SZDSZ ügyvivője, s javasolta a perselypéNZ megadóztatását.

Mint ismeretes, állandóan hangoztatja az SZDSZ az adócsökkentést, ez a javaslatuk ezzel szögegyenes ellentétes, hiszen az adózott pénzt is meg akarja még egyszer adóztatni!

„A nemzeti rákellenes program legfeljebb politikai manifesztumnak tekinthető. Semmilyen képet nem ad arról, hogy miért kritikan aluli Magyarországon a megbetegedési és halálozási helyzet” - mondta a magyar Onkológiai Társaság egyik tagja, a kormány által bejelentett rákprogramról.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

JÁNOSSY ZOLTÁN

Nagyléta 1868. július 14 -
†Debrecen 1942. szeptember 16.

Református lelkipásztor, költő, író, politikus. A középiskolát és a teológiai főiskolát Debrecenben, egyetemi tanulmányait Budapesten és Zürichben végezte. A teológiai tanulmányait 1891-ben végezte el, s már ekkor a teológus ifjúság elismert vezére, cikkeit, értekezéseket írt. 1898-ban kezdte el rendes lelkipásztori szolgálatát Hajdúsámsonban, majd 1904-ben debreceni lelkipásztor lett, s itt volt 18 esztendőn át szolgálatban. Hajdúsámsoni és debreceni lelkipásztorkodása idején BALTHAZÁR Dezső (a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke) és MEZŐFI Vilmos (újságíró, 1895-től szociáldemokrata politikus) hatása alatt politizált, hetilapot szerkesztett (Debreceni Lapok, 1893-94), pártot alapított feltűnő szociális érzékenységgel. Különös tekintettel a szegényparasztság helyzetének javítására kísérelt meg lépéseket tenni. Később is „mindig a szegények szószólója volt”.

1918-ban Debrecenben képviselő, majd a Károlyi-kormány belügyi államtitkára.

1919 után internálás, egyházi per bélyegezte meg.

1922-ben megpályázta a füzeggyarmati lelkipásztori állást, melyet elnyert, s több éven át Füzeggyarmaton szolgált. Élete utolsó szakaszában Debrecenben élt.

Termékeny irodalmi munkásságot folytatott, egyházi beszédei tizenegy kötetben jelentek meg.

Felesége: Várczy Róza, gyermekei: Róza, Anna, Zoltán, Márton, Éva, Katalin.

Némely forrásokban Gyula keresztnévvel illették, amire talán az adhatott okot, kortársa, békéscsabai polgármester „János Gyula” volt. Vezetéknévét is hol Jánossy-nak, (ő így használta), hol Jánosinak írták.

Jánossy Zoltán ismeretsége, barátsága Papp Zsigmonddal az idő tájt kezdődött, amikor Jánossy veje Bay József nagytisztelű úr Gyomára került református lelkipásztori szolgálatba.

1936-ban írta a gyomai hősi emlékműről a versét, Hősök szobra (Gyomán), (újságunk nov. száma 215 old.).

Munkássága: Költemények, Debrecen, 1894; Absolón, Debrecen, 1918.

Irodalom: Tóth Endre: Jánossy Zoltán életműve, Egyháztörténet 1959.; Szabó Sándor Géza: Jánossy Zoltán debreceni munkásságáról, Déri Múzeum évkönyve 1975

Óseim tükre Sárrethi füzetek III. Szerk.: Borzsné Vékony Ilona (Verse a Sárrethől) Szeghalom, 1983. 50, 104 old.

(Új Magyar Irodalmi Lexikon H-Ö. Akadémiai Kiadó Bp., 2000. 972 old.)

Cs. Szabó István

Dokumentumtörténeti kiállítás

„Fogságban, távol a hazától – Magyar hadifoglyok a keleti hadszíntéren” címmel a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban (Budapest, I. kerület, Kapisztrán tér 2-4) tekinthető meg a dokumentumtörténeti kiállítás, amely eddig sehol sem publikált orosz levéltári forrásokat mutat be a magyar hadifoglyokról és életükről az oroszországi hadifoglyotáborban a második világháború során (1941-től) illetve azt követően, egészen az 1952. évi repatriálásokig.

A kiállítás bemutatja az 1941-1945 között hadifogoly sorsra jutott magyar katonák fogságba esésének körülményeit, helyszíneit, áttekintést nyújt az Oroszországban működő táborokról, ahol a magyarokat is fogva tartották. Önálló kiállítási egység foglalkozik a hadifoglyotáborokba szállítás körülményeivel, a táborokban folyó mindennapi élettel, a munkakörülményekkel, az élelmiszer fejadagokkal, a ruházattal, a szabadidő eltöltésére kiadott utasításokkal. Láthatók azok a korabeli fotók, amelyek propaganda céllal készültek, és olykor idilli, teljesen hamis képet mutatnak a tábori életről. Ezek a fotók teljesen ellentétben állnak az 1943. március 30-án íródott jelentéssel, amely a táborokban történt magas halálozási okokról szól. A tablók megmutatják a hadifoglyok körében folyó kommunista ideológiai meggyőzés, amely szervezeten folyt az orosz táborokban. A kiállítás a hadifogságból történő hazajutásról is szól.

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum egyik küldetéséeként bemutatja az oroszországi Rudkinó településen 2003 májusában felavatott és felszentelt II. Magyar Központi Katonai Temetőt

És emlékhelyet, amely Voronyezstől 20 kilométerre délre fekszik, s ahol a Don-kanyarban elesett magyar katonák és munkaszolgálatosok hamvait tartalmazza és emlékét őrzi. A rudkinói magyar temetőben jelenleg több mint 17 ezer magyar katona és munkaszolgálatos nyugszik, s a tervek szerint itt helyezik majd örök nyugalomra a háború több tízezer magyar áldozatát.

Az érdeklődők hétfő kivételével minden nap 10-16 óráig tekinthetik meg a kiállítást, december közepéig.

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

téli ajánlatoim:

- Kandallók, kályhák, kályhacsövek
- olajradiátorok, hősugárzók
- hólapatok, kéziszerszámok
- védőkesztyűk, gumicsizmák, foliák
- zománcos üstök, üstházak
- hűsadarlók, kések, bárdok
- disznópörkölők, üstház melegítő
- láncfűrészek, balták, fejszék
- futó- és középszőnyegek
- fürdőszoba szőnyeg, viaszos vászon
- adveni és diszgyertyák
- karácsonyi ajándéktárgyak:
- hajszárítók, elektromos borotvák
- kávéfőzők, kenyérpíritók, ruhaszárítók
- vasalók, fűrógépek

Boldog karácsonyi ünnepet, és sikeres új évet kívánok minden vásárlómnak:

FARKAS MÁTÉ

Kedves Testvérek!

A körülöttünk lezajló eseményeket legálább 3 csoportba /kategóriába/ sorolhatjuk: pl. eszünk, iszunk, alszunk, stb., vagyis ún. vegetatív életmódot folytatunk: ezt TERMÉSZETES DOLGOK-nak nevezzük.

Ha ebben megakadályoznak, vagy pl. a szabadságunkban: Ezt TERMÉSZETELLENES-nek mondjuk.

De a TERMÉSZETES és TERMÉSZETELLENES dolgok kategóriáján kívül létezik a TERMÉSZETFELETTI DOLGOK kategóriája /csoportja/: pl. ha Istennel teremtünk kapcsolatot, vagyis imádkozunk. Ilyenkor túllépünk /transzcendálunk/ a TERMÉSZETES, ill. a TERMÉSZETELLENES DOLGOK kategóriáján, az emberi megismerés határain.

Isten legnagyobb természetfeletti ajándékát pl. KEGYELEM-nek nevezzük. Számunkra – Krisztus-követő keresztények számára – az a helyes KERESZTÉNY ÉLETMÓD, ha a természetfeletti dolgok természetessé válnak számunkra, úgy, ahogyan Szt. Imre számára is.

Édesatyja Szt. István királyunk is tapasztalta, észrevette, hogy éjszakánként fény szűrődik ki a veszprémi kápolna ajtaján – nyilván nem villanyfény, hanem gyertyafény-, vagy fákyának a fénye- amikor éjszakákon át a fiatal Imre herceg imádkozott. Számára a természetfeletti dolgok természetessé váltak. Ezért avatta szentté Anyaszentegyházunk, amelyet a hivatalos kanonizáció így ír le:

922 évvel ezelőtt, 1083. augusztus 20-án László királyunk „... fölemelte azok testét, akik Pannóniában a hit magvát elvetették, hogy őket a legnagyobb tiszteltben tartsák, méltó tisztelettel illessék!...”

Első királyunknak Istvánnak és Gellért csanádi püspöknek szentté avatási szertartása volt ez.

És most, 922 évvel később, ma megünnepeljük, hogy István király és Gellért püspök kanonizációjának évében 1083. november 5-én IMRE HERCEGET is szentté avatták!

Első szent királyunknak – és Imre herceg imáinak köszönhetően, hogy kereszténységünk és magyarságunk összefonódott, több mint ezer éves nemzetünk életében, vagyis, hogy meg tudtunk maradni kereszténynek, és meg tudtunk maradni magyarnak!...

És ha végignézzük több, mint tíz évszázados magyar történelmünkön, megállapíthatjuk, hogy vérvizataros évszázadainkat történelmíróink toll helyett karddal, tinta helyett vérrrel írták. Honfoglalásunk millenniumi /ezeréves/ évfordulóján, 1896-ban talán nem is volt nehéz megfogalmazni Vaszary Kolos hercegprímásnak, hogy milyen megtartó erőt jelentett magyar népünk életében a krisztianizálódás, amikor lapidáris tömörséggel így nyilatkozott: „A KARD MEGSZEREZTE, A KERESZT MEG-

Az endrődi búcsú

Szent Imre napján, november 5-én volt templomunk búcsúja. A régi szép hagyományt idén is követték a környező település hívei, így szép számban jöttek Hunyárról, Békésszentandrásról, Mezőtúrról, Gyomárról, Dévaványáról, hogy együtt adjunk hátat és együtt imádkozzunk magyar hazánkért Szent Imre herceghez, templomunk védőszentjéhez és minden magyar szenthez, boldoghoz. Az ünnepi szent misét Kovács János tábori lelkész, alezredes celebrálta, akivel eljött még plébánosunk egy másik teológiai évfolyamtársa, akik szintén idén mondták el híveiknek az

ezüstmisét, és osztották az ezüstmisés áldásukat. Búcsúnk lelki gyönyörűségét fokozta a Szent Gellért Általános Iskola énekkarának műsora. A körmenet után a templomkert udvarán az endrődi hívek szívesen látták vendégül és bőséges süteményekkel kínálták meg a vendégeket. Templomunk virágdíszítése is méltó volt az ünnephez.

A szent beszédet azok kedvéért, akik előben nem hallották, de azok kedvéért is, akik hallották teljes terjedelemben közöljük, azokért a mély gondolatokért, amelyeket nem elég egyszer hallani.

TARTOTTA A HAZÁTI!

Magyar népünk a „Honfoglalás” idején sem volt vallástalan!

István királyunk édesapja, Imre herceg nagyatyja, a félig pogánynak maradó Géza Nagyfejedelem áldozott a pogány istennek is, mondván: „A magyarok fejedelme elég gazdag, hogy két istennek is áldozék!”

Történések vitatkoznak azon, hogy Géza imádkozott a „Magyarok Nagyasszonyához”, kérve a Fény Asszonyának közbenjárását:

Boldog Asszony nézz ránk a magas egek-ből,

Áraszd ránk mosolyod, fénylő nap-szemedből!
Duna-Tisza partján magyar szóval áldjunk,
Ez legyen örökre a mi szent országunk!
Legyen MINDEN MAGYAR a Te fénygyermeked,
Pihentesd meg rajtunk áldott tekinteted!
Amen.”.....

Mi is kérjük a Boldogságos Szűz Anyának, Magyarok Nagyasszonyának közbenjárását, őseinkhez hasonlóan, ahogyan ők kérték természetfeletti imáikban, ahogyan Szt. Imre- és Árpád-házi-szentjeink is kérték, hogy itt a Kárpát-medencében, K- és Ny-ütközőpontjában megtudjunk maradni kereszténynek, meg tudjunk maradni magyarnak!

És itt, K-Közép-Európában egyetlen nép sem dicsekedhet rajtunk kívül, ezer éves államisággal! Szt. István olyan természetfeletti alapokra helyezte országát, hogy az kibírt több mint ezer évet!

Jóllehet, hogy különböző „történelmi-jóslatok” már eltemették ezeréves nemzetünket. Pl. Vörösmarty Mihály is így siránkozik a 19. sz.-ban:

„S a sírt, hol nemzet súlyod el, Népek veszik körül,”
Tompa Mihály a gólyához írt allegorikus versében mint költőző madárról ezt írja:
„Neked két hazát adott végzed;
Nekünk csak egy - volt! az is elveszett!”

...
„A bujdosókkal, ha találkozol:
Mondd meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk,
Mint oldott kéve, széthull nemzetünk...!”

Herder, a 18.sz. nagy német-germán gondolkodója magyar nemzetünk halálát jóslta: „A második-harmadik évezred fordulóján a magyarok már nem fognak létezni, K és Ny ütközőpontján a maroknyi magyar nép elvész a szőlő-tengerben!”

És amikor ezt le is írta, 1791. szeptember 21-én /ősz napforduló/, akkor született valaki, pont azon a napon: Gr. Széchenyi István, a LEGNAGYOBB MAGYAR, aki reformjaival megmentette nemzetünket a jövő számára, mert látta és tudta is, hogy „A MÚLT ERŐS GYÖKÉR, JELEN ÉS JÖVŐ BELŐLE ÉL!” És, ha Kossuth munkásságával akarnánk összehasonlítani az Ő munkáját, ha választ kellene adnunk arra a kérdésre, hogy „Kossuth mit csinált?” igen nagy bajban lennénk!... A termé-

szetfölköti-vertikális HÍDEMBER nem Kossuth, hanem Széchenyi volt!

Tegnap november 4-én emlékeztünk arra a szomorú történelmi eseményre, hogy 1956. október 28-i győztes forradalmunkat az oroszok leverték és 2 nap múlva november 7-én pedig arra, hogy csaknem fél évszázadon át kényszerített minket, magyarokat is az elnyomó bolsevista diktatúra „a múltat végképp eltörölni!”

Nem kell a múltat végképp eltörölni, hanem ami jó: arra jövet kell építeni! Keresztény-magyar jövőt! Együtt!

AMIKOR VIRÁGZOTT AZ EGYHÁZ, VIRGÁZOTT AZ ORSZÁG IS.

Hiszen egyetlen nép sem dicsekedhet körülöttünk ezeréves államisággal! Szt. István olyan alapokra helyezte országát, hogy az eddig kibírt több, mint ezer évet!...

Nekünk magyaroknak továbbra is kérni kell Magyarok Nagyasszonyának és Árpád-házi Szentjeink közbenjárása által Isten áldását, úgy ahogyan Szt. Imre is kérte ezt imáiban, vezekléseiben!...

A trianoni nemzetgyilkos békepaktum által szétszaggatott Magyarország helyett szellemi- és lelki hazát kell keresnünk: és meg is kell találnunk! Mert területi országhatárok léteznek /térképen piros vonal/, kulturális- és ETNIKAI határokat nem lehet rajzolni, vagy pl. a SZERETET végtelen határát!.....

BÚCSÚNK, Szt. Imre búcsúja, a templom és az egész egyházközség ünnepe: égiek- és földiek találkozás! A természetes találkozik a természetfelettel!...

Mai elköppányosodott vilá-

folytatás a 233. oldalon

Katolikus oldal

DECEMBERI ÜNNEPEK

3. szombat: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
 4. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 6. kedd: Szent Miklós püspök
 7. szerda: Szent Ambrus püspök és egyháztanító
 8. csütörtök: Szeplőtelen fogantatás
 9. péntek: Szent Juan Diego Cuauhtlatoatzin
 11. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
 12. hétfő: A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
 13. kedd: Szent Lúcia szűz, vértanú
 14. szerda: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
 18. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. vasárnap: Karácsony, Urunk születése
 26. hétfő: Karácsony, Szent István és vértanú
 27. kedd: Szent János apostol és evangélista
 28. szerda: Aprószentek
 30. péntek: Szentcsalád ünnepe
 31. szombat: Szent I. Szilveszter pápa

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

AZ EGYHÁZ BÚNEI? 11. (Mi igaz, mi nem igaz?)

A LEGGYAKRABBAN IDÉZETT TÖRTÉNELMI BŰNÖKRŐL - Dr. Toma Ferenc írása

A 3/3-as ügynökség vádja - II.

- Ma már a legtöbb magyar állampolgárnak és sok katolikusnak sincs tudomása arról, hogy a kommunizmus milyen módszerekkel üldözte az egyházat. Igaz, hogy a kommunista rendszer alkotmánya elméletben biztosította a vallásszabadságot - mert a szabadság látszatát kívánta kelteni a Nyugat felé -, de valójában az egyház számtalan megszorításnak, koronként véres üldözésnek volt kitéve. A mai kommunista utód-pártok és médiabeli szószólók is szívesen beszélnek úgy az elmúlt rendszerről, hogy eltusolják annak vallásüldözéseit. - Ahhoz viszont, hogy némi véleményyt alkothassunk az itt felvetett kérdéssről, ismernünk kell az egyház helyzetét és üldözöttségét a kommunizmus alatt:

- Hogy hány koncepciót pert folytattak egyházi emberek ellen; hányukat járattak le a sajtóban rágalommal, hamis vádakkal, ily módon lehetetlenül téve munkájukat. - És a sajtóban megjelent nagyszámú rágalomokra az egyháznak nem volt módja válaszolni!

- Hogy hány papot, szerzetest vagy világit zártak börtönbe, pl. ifjúsággal való foglalkozás vádjával, amelyet ekkoriban egyszerűen az „álmellenes összeesküvés” kategóriájában soroltak, s ennek megfelelően büntettek! Hogy nem egy fiatal pedig elküldték főkollákról, egyetemkről, mert részt vettek ifjúsági hittanon vagy lelkigyakorlaton. - A kommunizmusnak egyébként egyik első tevékenysége volt, hogy a mintegy milliós taglétszámmal rendelkező katolikus világi egyesületeket (de a többi nem kommunista egyesületeket is) szétverje, vezetőit alaptalan vádakkal börtönbe zárja.

- Hogy a kínzások milyen módszereit használták elsősorban a kommunizmus első évtizedében (az ütlegetéstől a fogak kiveréséig, a rugdosást olykor az eszméletlenségig, a brutális erőszakot, a hamis vallomások kikényszerítését kínzással vagy tudattörítő injekciókkal stb.).

- Hogy hány keresztény családot deportáltak

és a Rákosi rendszerben, s üldözték, hátrányos helyzetbe taszították őket iskolákban, munkahelyeken a későbbi évtizedekben is; hányukat bélyegeztek meg „a demokrácia ellenségeként”, csak azért, mert hitvallóan vallásosok voltak; s hogy hány világit zártak börtönbe vagy vertek felholtra, mert az egyháznak vagy egy-egy üldözött papnak vagy szerzetesháznak védelmére kelt.

- Hogy egészen a 90-es fordulatig működött az ún. Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH), amelynek az volt a feladata, hogy az állam szája ize szerint alakítsa az egyházi életet. (1964-ig a kommunista állam nem engedett katolikus püspököket szentelni, 1964 után is csak olyan papot nevezhetett ki a Vatikán, akihez az ÁEH hozzájárult.)

- Hogy az ÁEH munkáját kiegészítették az ún. „bajszos püspökök”, akik eleinte minden püspök mellett, majd egy-egy politikai meggyében irányították az egyház elnyomását, és a püspöknek, illetve a papságnak „kézben tartását”. (A püspök semmilyen komoly döntést nem hozhatott, pl. felelős beosztásba nem helyezhetett papjait, csak az ÁEH, illetve a bajszos püspök engedélyével.)

- Hogy az ÁEH a szerzeteseket és a legjobb papokat, ha nem záratta börtönbe, gyakran legalábbis eltiltatta a lelkipásztori munkától, vagy a városokból a legkisebb falvakba helyeztette őket.

- Azt még kevesebben tudják - mert szigorúan titkos volt beszélni róla (államtitkos megsértése lett volna a vád) -, hogy az ÁEH-n kívül a Belügyminisztériumnak is külön osztálya foglalkozott egyházi és papi emberekkel: Az egyházakra specializált titkosrendőrök a papság nem kis részét havonta vagy bizonyos rendszerességgel behívták vagy felkeresték, s hol fenyegetéssel, hol ígéretessel próbálták információkat szerezni tőlük, vagy legalább megfélemlíteni őket. (S hogy hány pap menekült külföldre azért, hogy ettől a nyomástól megszabaduljon.)

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órakor. Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs, csak temetési mise.
 24-én, Szenteste éjféli mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor: 10, 17.
 Év végi hálaadás 31-én, szombaton 17 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
 december 11-én vasárnap fél 12-kor.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
 Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
 A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
 24-én, Szenteste 17 órakor „éjféli” mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Év végi hálaadás 31-én, szombaton 15 órakor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
 Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.
 24-én, Szenteste éjféli mise.
 Karácsony mindkét napján és újévkor 10 óra.
 Év végi hálaadás 31-én, szombaton 17 óra.

- E könyvecske szerzője, mint éveken át a papjelöltek nevelője tudja, hogy a katonasághoz behívott kispapokat e korban kivétel nélkül felkeresték titkosrendőrök, s ígéretessel, fenyegetéssel próbálták rávenni őket arra, hogy tartsanak velük kapcsolatot (vagyis a fenti szóval legyenek „ügynökök”).

- Míg a vádaskodók a kollaborálókról szólnak, ugyanők egyidejűleg alig szólnak arról, pedig mennyire a kép teljességéhez tartozik, hogy hányan vállalták - világiak, papok, szerzetesek, püspökök - az üldöztetést, a deportálást, a súlyos börtönt, a száműzetést, vagy akár a halált, mert nem voltak hajlandók együttműködni az elnyomó rendszerrel, vagy mert egyszerűen végezték keresztény kötelességüket.

Még katolikusok is kevéssé ismerik e több ezer, napjainkban élt, hitvallónk és vértanúnk nevét, történetét. Akárcsak azt,

- hogy Mindszenti bíboroson kívül is több püspökünket internáltak évekre, évtizedekre a kommunizmus alatt, mint Péteri József váci, Badalik Bertalan veszprémi megyés püspököt;

- hogy Márton Áron erdélyi püspök, aki egyházmegyéje és az egész magyarság számára a hit sugárzó példája volt, 6 évet töltött börtönben és 10 évet házi őrizetben;

- hogy Romzsa Tódor munkácsi görög katolikus püspököt a szovjet hatalom (amint a feltárt okmányokból kiderül) előkészített terv szerint meggyilkoltatta, mert rendíthetetlen hittel védte az egyház egységét, s nem volt hajlandó elszakadni Rómától.

- Mintegy 2500 papról és szerzetesről tudunk, akik a történelmi Magyarország területén a náciizmus és a kommunizmus ideje alatt súlyos börtönbüntetést és esetenként embertelen kínzásokat szenvedtek hitükért, illetve többen azért, mert minden üldözés ellenére megalkuvás nélkül folytatták a rájuk bízottak (fiatalok, családok, csoportok, plébániák) lelkipásztori gond-

zását. Körülbelül 100-150 azoknak a száma, akiket meggyilkoltak, kivégeztek vagy a koncentrációs táborokban haltak meg; közülük nagyszámban vannak kárpátjai papok, akiket a szovjethatalom a Gulágra hurcolt. (Hentényi Varga Károly több kötetben összegyűjtötte a papokra-szerzetesekre-világiakra vonatkozó fellelhető anyagot. Ugyanez témáról szól: Mészáros L: Ismeretlen vértanúk c. kötetében, Bp., 2000.)

– Hazánkban arról is többször hallhattunk, hogy az orosz ortodox egyház egyes vezetői hogyan működtek együtt a szovjethatalommal. Arról azonban kevesebbet hallunk, hogy a hivatalos orosz becslések szerint a Szovjetunióban 1917 és 1941 között 200.000 ortodox papot, szerzetest és több ezer katolikus papot öltek meg, s hogy sokuknak lett volna módja megmentenie életét, ha megalkuszik a rendszerrel.

– Az egész keresztény világ üldöztetését és tanúságtételét illetően jó felidézni itt, hogy a mai adatok szerint a XX. században mintegy hárommillió embert öltek meg azért, mert keresztény (a kommunizmus, a faszizmus, a latin-amerikai, afrikai vagy iszlám fundamentalista diktatórikus rezsimek alatt). Közülük 12.692 személyt sorolhatunk az „új vértanúk” közé, akik – mint Kolbe atya, Romero érsek vagy a magyarországi Apor Vilmos és Romzsa Tódor püspökök meg Salkaházi Sára – egy odaadott élet megkoronázásaként, teljes tudatossággal haltak meg hitükért, illetve embertársaik védelmében. (A Riccardi olasz történész professzor írt könyvet, újabb kutatások alapján, e keresztény holokausztról: „A vértanúság százada” címmel.)

– Ha a kommunista kor bűneiről joggal beszélünk, ez nem jelenti azt, hogy a rendszer minden résztvevőjét, funkcionáriusát jogunk lenne elítélni. Hiszen sokan lehettek, akik bizonyára nem látták át a rendszer vétkeit, vagy éppen annak átalakítására törekedtek. Magának a marxizmusnak, illetve a kommunizmusnak elmélete számtalan humánus, illetve keresztény elvet tartalmaz: az emberi testvériség, egyenlőség, szabadság ideálját. Bizonyosan sokakat ezek az elvek is vezettek a kommunisták soraiba. – S ha az egyház történelmi tévedéseinek gondolkodunk, több párhuzam is eszünkbe juthat: Hogy némely kommunista esetleg hasonló meggyőződéssel üldözte a vallásos embereket vagy az egyházat, mint amilyenekkel az egykori inkvizítorok az eretnekeket. Hogy amint a középkori egyháziak egyes – ma elfogadhatatlannak tartott – cselekedeteit menti a történelmi és társadalmi környezet, amelyben meghatározta vagy jóváhagyta tetteiket, ugyanúgy sok kortársunk nyomorúságát is menti ugyanez. A mondottak-

Adományvonal

– segítség a katolikus iskoláknak –

06/81/31-32-33

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizalommal fordul minden jóakarató emberhez, hogy havonta legalább egy alkalommal hívja fel emelt díjas telefonvonalunkat, mert azzal a katolikus iskoláigyet támogatja.

kal nem hagyunk jóvá egy súlyosan vétkes magatartást vagy ideológiát (s nem tagadjuk, hogy a náciizmus, a kommunizmus stb. bűncselekményeket elkövető funkcionáriusait megilleti a büntetés), de lehetővé válik, hogy ma személyes kapcsolatainkban minden embertársunkra (új) emberként tekintsünk.

– Könyvünk témájának megfelelően meg kell vallanunk, hogy a kommunizmusra gondolva a katolikus egyháznak is van bocsánatot kérni valója. Először is azért, mert a kommunizmus előtti korokban a felső papság gyakran a hatalom (a földbírtok stb.) oldalán állt. S bár voltak felelős katolikusok, és katolikus mozgalmak, akik, illetve amelyek érzékenyek voltak a szociális kérdésekre (róluk a kommunisták tudatosan nem beszéltek), sokan viszont nem hallották meg az idők szavát (s az Evangéliumét sem, amely az emberi egyenlőséget hirdeti), s ezzel hozzájárultak a társadalmi rétegek (illetve a szegények és gazdagok) közötti feszültség kialakulásához, és a szegények tömegeinek egyházellenességéhez.

– S van bocsánatot kérni valója az egyháznak azért is, mert a későbbiek folyamán egyes tagjai és vezetői – minden említett mentő körülménye ellenére is meg kell vallani – nem eléggé tettek tanúságot a kommunista vezetők, az egyházüldözők és nyomozók, s a „világ” előtt az Evangélium hitének erejéről.

Jó viszont arról is tudnunk, hogy voltak olyan börtönt vagy rendőrségi kihallgatásokat megjárt keresztények, papok, főpapok, akiknek rendíthetetlen hitét látva kínzóik-kihallgatóik ilyen szavakra fakadtak: „Jó volna, ha minden ember olyan lenne, mint maga.” (jolytatjuk)

Október 23-án, Hunyán elsőáldozáshoz járult Hunyadi Tamás, Nagy Richárd és Hornok Béla. A szentmise után az elsőáldozóknak és ministránsoknak a plébánián agapé volt.

Gyomaendrőd Város Polgármestere
5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.
Tel./Fax: (66) 386-122, (66) 283-288
Web site: www.gyomaendrod.hu
e-mail: polgarmester@gyomaendrod.hu

Ül.sz.: 1.269-10 /2005.
Ül.: Megyeri L.

Tárgy: Gyomaendrödi Nemzeti Ünnepek szervezési rendje

Szent Gellért Katolikus Általános Iskola
Kiss Pál igazgató részére

Gyomaendrőd

Tisztelt Igazgató Úr!

Ez úton szeretném megköszönni Önnek és munkatársainak, valamint a műsorban közreműködött gyermekeknek a 2005. október 23-i színvonalas endrödi ünnepi műsort.

Mint, ahogy az Ön előtt ismert a 2005. október 5-i egyeztető fórum döntése alapján 2006-tól az iskolák évente felváltva adják majd az ünnepi műsorokat úgy, hogy ugyanaz az iskola szerepel mindkét helyszínen.

E döntésnek megfelelően az iskolák sorrendje az alábbiakban alakul:

2006 Kis Bálint Általános Iskola,
2007 Kner Imre Gimnázium,
2008 Rózsahegy Kálmán Általános Iskola,
2009 Szent Gellért Katolikus Általános Iskola,
2010 Bethlen Gábor Szakképző Iskola

Kérem, hogy a döntésnek megfelelően a március 15-i és október 23-i ünnepi műsorokra a felkészülést időben megkezdni szíveskedjenek. Az ünnepségeket megelőzően a szokásos egyeztetést a korábbiaknak megfelelően a jövőben is megszervezzük.

Gyomaendrőd, 2005. november 7.

Dr. David Imre
polgármester

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT AMBRUS

Püspök és egyháztanító

Ünnep: December 7.

Trier, 339 - †Milánó, 397. április 4.

Ambrust 30 éves korában választották Milánó püspökévé. (374. december 7-én szentelték) Püspöki működését azzal kezdte, szétosztotta vagyonát a szegények között. Róluk később sem feledkezett meg. Gyakran mondta: „Te nem a magadébol adsz a szegénynek, hanem abból, ami az övék.”

Ambrus legendás megválasztása jellemző az ariánus időkre. A templomban együtt van a papság és a nép, hogy megválasszák Milánó püspökét. Az ariánusok is, a katolikusok is maguk jelöltjeihez ragaszkodnak. Jelen van a városprefektusa, Ambrus is, hogy fönntartsa a rendet. Nincs szavazati joga, mert még nincs megkeresztelve. Katakumen, hittanuló. Talán ő is azért vár a keresztséggel, mert így kényelmesebb élni. Úgy különben mindenki becsüli, mert igazságszerető ember. Most is békítőleg szól a néphez. Egyszer csak megszólal egy gyermek: „Ambrus legyen a püspök!” -Mindenki egyetért, Ambrus lett a püspök. Előbb persze megkeresztelkedett.

Előző életében semmi nem történt, ami előkészületnek számíthatott volna erre a hivatásra. Az Úr úgy kereste és találta meg őt is, mint annak idején Sault Damaszkusz kapujánál.

Ambrus Trierben született, ahol atyja birodalmi tisztviselő volt. Édesanyja csodálatra méltó keresztény asszony volt, aki férje halála után három gyermekével Rómában telepedett meg, és Liberius pápa kezéből vette át a fátlyat, annak jeleként, hogy özvegyen egészen Istennek szenteli az életét. Ambrus irodalmi és jogi tanulmányokat folytatott, hogy a birodalom tisztviselői karában kapjon helyet. Előmenetele gyors és ragyogó volt, harmincévesen a birodalmi főváros Milánó prefektusa, azaz kormányzója lett. Erkölcsei érzéke és határozottsága következtében rendet is teremtett a városban. Püspökké választásával és szentelésével új szakasz kezdődött életében. Komolyan és nagy lelkiismeretességgel kezdte tanulni a püspöki teendőket. Teológiát tanult, elsősorban görög atyáktól. Vagyonát szétosztotta és napjait munkával, imádsággal

és tanulással töltötte ki.

Elsősorban nem teológus akart lenni, hanem hívei atyja és pásztora. Agoston egyszer azt mondta róla, hogy a szegénye se-rege vette körül. Igen nagy gondja volt az Evangélium hirdetése, s különösen szerette Lukács evangéliumát. Prédikációiban gyakran magyarázta a szentírást és szüntelenül bibliai személyekkel példálózott. Magyarázta a szentségeket és a liturgiát is, mert azt akarta, hogy a hit igazságainak erkölcsi és gyakorlati oldala is világosan álljon a hívek előtt. Prédikációi szónoki remeklések voltak. Irodalmi munkásságának legnagyobb része olvasásra szánt prédikációi. Olyan emberek is hallgatták, akik nem az igehirdetésre voltak kíváncsiak, eközben azonban észrevétlenül szívükbe lopódzott a hit.

A 382-es római zsinaton Ambrus elérte, hogy az arianizmust visszaszorították. Theodosius császárral szemben érvényre juttatta az egyházi bünbánati fegyelmet, mivel a császár egy theszaloniki lázadást követő büntető akcióban 7000 embert gyilkoltatott meg. Szent Agoston az ő beszédei hatására megtért és 387-ben tőle vette föl a keresztség szentségét. Ambrus kitűnt harcos, bátor fellépésével az egyház szabadsága érdekében a tejhatalomra törekvő állammal szemben.

Ambrus nagyszombaton (397. április 4-én) hajnalban halt meg. Püspöki templomában ravatalozták fel és éjszaka a katekumeneket holtteste jelenlétében keresztelték meg. Sokan közülük – mondja a legenda – ragyogó csillagot láttak a ravatal fölött. Mások úgy látták, hogy a püspöki székből ül és megáldja a népet.

Milánó és Bologna patrónusa. Gyertyaöntők, méhészek, mézeskalácsosok és kőfaragók védőszentje. Halála napját (április 4.) Brózi-napnak hívják, e napon Itália iskoláiban egy iskolapüspököt neveznek ki a tanulók közül, és ünnepet rendeznek. Tartós szárazság idején vagy hetekig tartó esőzéskor jó időért Ambrus himnuszával, az „Obduxere polum nubila coeli” éneklésével könyörögnek.

Ünnepét a húsvét miatt nem áprilisban, hanem december 7-én, püspökké szentelése napján üljük. A római naptárban a XII. század óta szerepel.

Október 22.

Mezőberény - Gyomaendrőd
VSE: 3:1

(1:1) gól: Gellai, fegyelmetelen játékosok.

Tabella: 15. Gyomaendrőd
VSE 1, 4, 6, 8-18, 7.

Gyomaendrőd FC - Magyarbánhegyes: 3:2

A második féldő alapján jogos eredmény. Küzdelmes mérkőzésen szereztek meg a 3 pontot. Gólszerző: Toldi, és Hunya(2).

Tabella: Gyoma FC 9, 2, 0, 38-12, 29.

Október 29.

Gyomaendrőd VSE - Szeghalom: 2:2

Kemény küzdelmet vívott a 2

SPORT

csapat, igazságos eredmény.
Dévaványa - Gyomaendrőd
FC: 0:4
Biztos győzelem.

November 1.
Mezőkovácsháza - Gyomaendrőd VSE: 2:2

Jól játszottak, lelkesedés eredménye.

Gól: Lipták, 3th.
Tabella: 15. Gyomaendrőd
VSE 2,5,6,12-20, 11

Gyoma FC - Mezőhegyes: 0:2

Tabella: 1. Gyoma FC 10,2,1, 42-14, 32

November 5.

Gyomaendrőd VSE - F Erzsébet: 1:0

300 néző. Azonos képességű csapatok átlag színvonal. A 2-ik féldő az endródiéknak jobban sikerült. Gólszerző: Kővágó.

Tabella: 13. Gyomaendrőd
VSE 3,5,6,13-20, 14

Vészto - Gyoma FC: 2:0

Jó iramú mérkőzés a hazaiak nagyon akartak, megérdemelten nyertek.

Tabella: 2. Gyoma FC 10, 2, 2, 42-16 32.

November 12.

Gyoma FC - Battonya: 6:1
500 néző. Ranglistához méltó játék. Gólszerző: Szegedi (2), Hunya, Toldi, Werle, Osán.

Tabella: 1. Gyoma FC 11, 2, 2, 48-17, 35.

Tótkomlós - Gyomaendrőd: VSE: 1:2

Hazai fölény, vendég győzelem. Gól: Hornok és Timár. Jó: Timár, Démusz, Tóth, Hornok.

Tabella: 12. Gyomaendrőd
VSE 4,5, 6, 15-21 17.

Csapatunk sikeresen fiatalított. A hátralévő mérkőzéseken a 10. hely megszerzése is lehetséges!

HAJRÁ ENDRÖD!

Márton Gábor

folytatás a 229. oldalról

gunkban itt vannak velünk a Szt. Istvánok, a Szt. Imrék, de itt vannak velünk a Koppányok és Ajtonyok is!

Itt vannak velünk a szentek és a lázadók, de itt vannak velünk a hősök és az árulók! A búzával együtt a konkoly is!...

Jól látta ezt 1982-ben az amerikai emigráns költőnk Márai Sándor, aki 5 évvel volt idősebb, 100 évvel ezelőtt született József Attilánál. Ő 1900. április 11-én született, és ezt írta: „A kommunistától nehéz lesz megszabadulni, mert senki sem olyan veszedelmes, mint egy bukott eszme hasznélvezője, mert nem az eszmét védi, hanem a zsákmányt!”... Magyaroknak lenni és magyaroknak megmaradni sohasem volt könnyű feladat, ma sem az! Jól tudta ezt Szt. István és Szt. Imre is!

Voltak korok, amikor kiragadták kezünk-ből a saját sorsunk irányítását, de volt olyan is, amikor a jellemünk formálta történelmünket és nem a történelem a jellemünket! Ahogyan Szt. Imre EGYÉNISÉG volt, úgy nekünk is egyéniségnek kell lennünk: keresztény-magyar egyéniségnek.

És ha megnézzük szent királyunk intelmeit fiához Imréhez: azok még ma is stabilak, helytállóak mint törvények. Ezért maradhettek meg

ezer évig! És napjainkban? – A törvényeinket nem betartják és betartatják, hanem módosítják, nem stabilizálják!

A történelem formálja a jellemünket és saját törvényeink ragadják ki kezünk-ből a saját sorsunk irányítását!... Ez nagy baj!...

Iskoláinkban irodalom helyett, irodalompolitikát, történelem helyett történelem-politikát tanítanak: ez a szoc.-liberalis fertőzés a legveszélyesebb magyar jövőnk szempontjából, gyermekellenes és családelleses világunkban.

Nekünk keresztény magyaroknak kell visszatérnünk a Szent István-i és Szent Imre-i útra, Jézus Krisztus evangéliumi útjára, az örök igazság és az örök élet útjára. Van vala-

ki, aki nem hagy egyedül minket ezen az úton, ma is bátorít és küld, és az Ő nyugodt-bátorító hangja hatol több, mint 20 évszázadon keresztül!... „Menjetek, és én veletek maradok”... Örökkön örökké! Amen!

„Egymásért” - a 'Kincs az Életed' Alapítvány javára szervezett jótékonysági koncert - 2005. november 12. délutánja

A sors nem mindenkivel egyformán kegyes, vannak akik hátránnyal indulnak, mégis tartalmasan, örömteljesen, szeretetben szeretnék élni az életet, és ebben a jobb eséllyel indulóknak segíteni kell őket. A másság elfogadása, az együttélés sokszor nem könnyű feladat, sem felnőtteknek, sem gyermekeknek. Van akinek ez természetes, van akinek ezt tanulnia kell. Tanítani, a célunk ez volt, ami nem is kevés. Visszanézve a koncerten készült kazettát, az ott önfelédten együttjátszó sérült és nem sérült gyermek és felnőtt azt bizonyítja, hogy sikerült. Jó lenne, ha ezeket az amatőr felvételeket talán osztályfőnökióra keretében megnézhetnék az osztályok, és akik nem voltak részesei ennek a délutánnak talán felténnék a kérdést - Miért nem? A jó példa többet ér minden meggyőző szónál.

Néhány sorban elmondom, hogyan is jött létre ez a szombat délutáni buli.

A sérült embereknek szükségük volt egy liftre, ami besegíti őket a kádba (milyen egyszerű is ez nekünk egészségeseknek). Ez egy hozzerható készülék, és minden család igénybe veheti.

A 'Kincs az Életed' Alapítvány önerőből ezt a gépet nem tudta megvenni. Hogyan tudnék pénzt szerezni, hogy ez ne okozzon gondot senkinek se. Jött az ötlet bulizzunk, jót tesz ez mindenkinek, hisz ki nem szeret játszani, énekelni, táncolni, együtt lenni egy közösségben, aminek célja segíteni. Már csak hely kellett hozzá, a Sportcsarnok üzemeltetője, Béli János segített. Bár 12 -én délután voltak rendezvények, de átcsoportosítással 13 órától - 16 óráig szabadabbá tette a termet, ezzel járulva hozzá a koncerthez. A 100 Folk Celsius jászotti felpénzen, melyet az Ultrahang Egyesület fizetett az esti „Márton napi libaságok” vacsoráján eladott tombolajegyek árából. A másik felét a Magyar Fejlesztési Bank szponzorálta. Az üdítő, a cukorka adományi pénzből, a nápolyi szeletet a Karamell adta, a sok sütit a Siker Kft. és Páver pékjei sütötték. Ajándék is adódott bőven, minden megkeresett kisvállalkozó, a Kner Nyomda, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Németh Kft., a Polgármester Úr szívesen adakozott. Közel 200 tombola gyűlt össze. A gyerekeket csuklós busszal Rácz József hozta és vitte alkalmazkodva a módosított időhöz is. A csomagokat Édesanyám

és Csikos Piroska csomagolta több estén át, sok - sok szeretettel. A rendezvényen vendégeink is voltak Békésről, az ottani „Együtt Könnyebb” Alapítvány néhány tagja (tolókoscvall) látogatott meg bennünket. Akikről ez a délután szölv valamennyien kis ajándékcsoomaggal távoztak, melynek tartalmát „Piroska Bolt” Békés adományozta. Remélem a gyerekek nemcsak a kis ajándéknak, hanem a szép délutánnak is örülve távoztak a program befejezte előtt, mivel a Zöld Kukraszda látta őket vendégül a város disco klubjában. Nekünk egészségeseeknek ez nem olyan nagy dolog, de ők először látták a számukra oly más világot.

Hogy némi öröm is került az örömbé, hát ez természetes. Én orvos vagyok, sajnos gyermekem sincs, így a lebonyolítás néhol kicsit döcögött. A gyerekek korábban érkeztek (Lehet, hogy rosszul egyeztettem a pedagógusokkal!?) Közel 700 gyereket elhelyezni sem lehet pár perc alatt, úgy hogy mindenki jól lásson és jól is érezze magát. A színpad fölállítása, a hangszerek hangolása is a tervezetnél több időt vett igénybe. A gyermekeket a várakozásért üdítővel próbáltuk kárpótolni. 2 óra körül elkezdődött a program. A 'Kincs az Életed' Alapítvány által támogatott, segítségre szoruló gyerekek rövid, de annál kedvesebb, megható versekkel, énekekkel próbáltak közel jutni egészséges társaikhoz. 14 óra után röviddel kezdődött a 100 Folk Celsius koncertje. A tornateremben önfelédten együtt éneklő, táncoló, szaladgáló gyerekek, felnőttek bizonyították, hogy mégsem volt mindez hiába. Barátkozhattak más - más iskola tanulóival is. Végül eljött a tombolahúzás ideje. A mikrofonhiányt Cibere a bohóc és gépkocsivezetője igen jól megoldotta. Kis Trabantját a hátsó kijáráthoz vitte és már kezdődhetett is a húzás.

Köszönetet kell, hogy mondjak Nekik a sok szeretetért és türelemért, ahogyan a gyermekekkel együtt örültek, játszottak. Köszönetet kell, mondjak a pedagógusoknak szervezőmunkájukért, és hogy szabadidejüknek egy részét velünk töltötték. Végül köszönetet mondok mindazoknak, akiket véletlenül a felsorolásból kihagytam.

Néhány megjegyzés:

Rosszul esett, hogy a gyerekek dobálóztak a süteménnyel, (a világ egy része éhezik!) rosszul

esett, hogy a kitakarított teremben (16 órától a dévaványai focisták bérelték a termet) a tombolahúzás végén szétdobálták az összetépett jegyeket.

Végül - jól esett a köszönet a szervezésért. A születésnap ünnepelés spontán kezdeményezés volt, melyet nem hallottam, mert a vendégeink csomagjait hoztam át Endrődről. (Otthon fejejtetem, amire oly nagyon készültünk.)

Bevétel: 730 gyermek és 300 felnőtt jegy ára 103000,- Ft, mellyel remélem közösen segíteni tudtunk.

A közelgő ünnepek alkalmából sok szeretettel kívánok mindenkinek kellemes karácsonyt, és kívánom, hogy a jövő évi rendezvényünk többek segítségével jobb legyen, teremtve ezzel hagyományt, hogy Endrőd és Gyoma segítségre szoruló és egészséges gyermekei, felnőttei legalább egyszer egy évben együtt töltsenek egy kellemes, tartalmas délutánt.

Az Ultrahang Egyesület nevében köszönetet mondok mindazoknak, akik segítettek az ultrahang készülék megvásárlásában. Segítettek azokon, akiknek vizsgálatához ez a korszerű gép nélkülözhetetlen.

Betegségmentes újesztendőt kívánok szeretettel:

Dr. Farkasinszky Erzsébet
urologus főorvos

Kincs az Életed Alapítvány kurátorai ezúton is köszönetet mondanak Farkasinszky főorvosasszonynak, mert áldozatos munkája eredménye nemcsak anyagilag segített, hanem ami legalább ilyen fontos, sok-sok örömet, felejtethetetlen élményt nyújtott egészséges és segítségre szoruló gyermekeknek egyaránt. Őszintén reméljük, hogy hagyományt teremtett, lefektetett egy jó indulattal kikövezett utat, amin feltétlenül járunk kell, mindannyiunknak, hiszen

JÓT TENNI JÓ!

Az Alapítvány kurátorai és a segítségre szoruló gyermekek és hozzátartozói

Kegyelemteljes, Áldott Ünnepeket kívánunk, a főorvosasszonynak, és mindazoknak, akik segítették e nemes kezdeményezés megvalósításában. Köszönjük, és Isten áldását kívánjuk további életére és munkájára.

Endrőd néprajza

Rovatvezető Szandra István

Kakas Bácsi nótái

Érdekes csoportot alkot a folklórkutatások palettáján a népi énekmondók, nótafák és megtörtént eseményeket megéneklő félnépi versírók köre. A XIX. század folklórkutatása felismerte a hivatalos irodalomból alászállt népies versek jelenlétét a hagyományos népköltési anyagban. A nyugati eredetű ponyvairodalom is megpezdítette az úgynevezett új stílusú népdalok, balladák és más népi műfajok körét. Ahogy az írásbeliség a XIX-XX. század fordulóján általánossá válik, úgy tűnnek fel a félnépi szerzők. Amíg „századok óta megfigyelhető azonban a névtelen közösségből valamelyest kiemelkedő népi alkotók széles skálájának kialakulása. E közösségek közül tudatosságuk szempontjából kiváló személyek bizonyos mértékig már specialisták, de még nem hivatásos művészek.” Mert a kezdeményező előénekes vagy táncos, siratóasszony vagy az átlagosnál biztosabb tudású egyén még nem alkotó, hanem csak előadó. „A nótafa, mesefa már specialista: bőséges repertoárral rendelkezik, és ezt szívesen be is mutatja. A nótafa a hagyományos közösségek keretein belül bontakozó típusa, akit társainál nagyobb daltudás és biztosabb egyéni előadásmód jellemez.” A XX. század elején feltűnik az úgynevezett híversíró, aki környezete jelesebb eseményeit foglalja egyszerű népieskedő rigmusokba. A híversek hasonlatosak voltak a kisbíró által kidoboltatott, fennhangon közléstett hírekhez. „A népi alkotó legfejlettebb típusa a népi költő: egyszerű származású verselgető, aki kis közösségnek írja közérthető, rendszerint alkalmi verseit.” Az ilyen egyszerű verselő lakóhelyéhez kötődve szerzi műveit, és híre sem terjed tovább általában a szomszédos faluknál. „Az egyéniség kutatásában Kálmány Lajos és mások kezdeményezése után 1930-as évektől Ortutay Gyula fogalmazta meg elveit.” A Békés megyei kutatások Bartók Béla és Kodály Zoltán nevéhez köthetők. Bartók 1926-ban népdalokat gyűjtött Endrődön. „Bizonyára kiválóan jó énekes volt az, akinek a nevét is megőrizte. (Farkasinszky Maca 19 éves, Endrőd, 1926; Tímár Marcsa 19 éves, Endrőd, 1926; Valuska Hermina 18 éves, Endrőd, 1926)” Beck Zoltán a Békés megyei népszokások gyűjtésekor felvett balladákat és Háromkirályjárást. De még ő sem vizsgálja az előadó szerepét a mű megalkotásában és ezt értem a balladákra. Hiszen az új stílusú balladák, melyek megtörtént eseményeken alapulnak; és bizonyos esetekben ez nyomon követhető, feltételezi egy félnépi szerző, híversíró jelenlétét és működését a településen.

Az általam vizsgált „Kakas Bácsi” is ebbe az alkotói körbe sorolható félnépi híversíró, történész, népi költő. Életműve egy koszos, kis iskolai füzet lapjain, illetve faluja, Hunya időseinek emlékeztetőiben maradt fenn. Repertoárját több mint harminc nóta képezi. Téma szerint rend-

szerezve – köszöntők, irredenta dalok, egyebek – kerültek lejegyzésre. A dalok szövege mellé lejegyezték, hogy mely közismert nóta dallamára kell énekelni. Legtöbb dalszöveg után évszám olvasható, mely valószínűleg a szerzés évét jelenti. Eszerint a dalok 1922-1949 születtek.

A falu időseinek visszaemlékezései szerint Kakas bácsi idős, hajlott hátú, szegényes ruházatú öregember volt. Egy kicsit sántított, és egyik szemére megvakult. Egyesek szerint egyáltalán nem látott, hiszen a felesége vezette. Hosszú pantallóban, kopottas ugyancsak hosszú kabátban járt, „smici” sapkával a fején. A kezében vagy a hóna alá csapva hordta tokban a hegedűjét. A Szabó kocsmába járt muzsikálni, ritkán a Hangyaszövetkezetben lévő kocsmába.

Arra nem emlékeznek, hogy valamilyen paraszti munkát végzett volna, a felesége is mosni járt a gazdákhöz. Arra a kérdésemre, hogy mikor került Hunyára Kakas Bácsi, senki sem tudott felvilágosítást adni. A választ az endrődi Szent Imre Plébánia születési anyakönyve adta meg.

„1860. április 14-én született Kakas Joachim, Kakas Ferenc és Mikó Erzsébet endrődi lakosok gyermekeként Endrődön. Másnap 15-én megkeresztelték az endrődi templomban; a keresztszülők Kurilla István és Varjú Anna voltak. Majd 1883. november 25-én Kakas Joachim, aki akkor szabadságos katona volt, házasságot kötött Turcsányi Franciskával. Valamilyen okból 1902-ben névváltoztatást kért és meg is kapott, mely szerint a „Kakas” nevet „Kovácsra” változtatta. Majd özvegyesre jutott és 1928-ban feleségül veszi Shenk Mária, a morvaországi Shenk Mihály üvegcsiszoló lányát. Ekkor már mind a ketten kondorostanyai (ma Hunya) lakosok. A házassági anyakönyv szerint Kovács Joachim, mint zenész van nyilvántartva. Hunyán (egykor Kondorostanya, majd Endrődszentlászló) a templom mögötti lapos területen néhány szegényes szoba-konyhás ház épült. Itt laktak a falu szegény sorsú lakosai. Koldus Etel néni, aki a templomajtóban kéregetett a mise után, illetve Kakas bácsiék is. A porták nem az egyházhöz tartoztak. „Volt ott olyan három-négy ház”. Ma már csak a házhelyek vannak, és szántónak használják a területet.

Különbéle nótákat szerkesztett közismert dallamokra, megénekelte a falu jeles és kevésbé jeles eseményeit. Kigúnyolta, kifigurázta a kapzsi vagy porultjárt embe-eket. Agyafúrt észjárású, tájékozott emberként emlékeznek róla.

A legismertebb nótája a „Két csattanós pofonért, az új iskoláért”, valamint a „Népszómlálás”

A megkérdőzettek mindegyike ismerte a Két pofonért.. kezdetű nótát, sőt idézni, énekelni tudták. A nóta megírásának valószínű történetét kisebb változásokkal mindannyian azonosan mesélték el.

„Nagy volt a terület, sok gyerek volt, de csak itt volt iskola, meg a Község-soron, de ott is már olyan szorosan voltak a gyerekek, hogy ötven ültek egy padba, volt, aki pedig az ablakban állva írt, meg olvasott.”

„Akkor az iskoláért adtak össze egy kis földet. Dávid Pista bácsi olyan ittas ember volt. Zúgolódott, nem akart adni semmit. No akkor a pap írt egy levelet, behívta ezt a Dávid Pista bácsit, hogy itt egy levél vigye be Endrődre a Nagyságos Urhoz, mert akkor így hívták a papot, Csernus Mihályt. Mikor Csernus elolvasta a levelet adott két nagy pofont Dávid Pista bácsinak, amiért nem akart dolgozni.

Ezt a „jeles” eseményt énekelte meg Kakas bácsi, a Két csattanós pofonért, az új iskoláért című nótájában.

„Két csattanós pofonért

Épül már a harmadik iskola
Hunya földre az Ördög-oldalra
Két csattanós pofonért az új iskoláért.

De addig mi hozzá nem foghatunk
Míg valakit föl nem pofoztatunk
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Megkérjük a püspöki szent széket
Állítson nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Dávid István a múltkor megjárta
Bement Endrődön a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Dávid István mi van a zsebedbe
Tisztelendő Úr lezart levele
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Levelet vitt a papnak az árva
De nem tudta mi van bele zárva
Két csattanós pofonért az új iskoláért

A pap a levelet elolvasta
A két pofont rögtön oda nyomta
Két csattanós pofonért az új iskoláért

István, hogy a két pofont megkapta
Kalapját, botját odabenn hagyta
Két csattanós pofonért az új iskoláért

A neje hozta ki a kalapot
Ő meg messziről szidta a papot
Két csattanós pofonért az új iskoláért

István, ha benőtt a fejed lágya
Ne vígy levelet a parókiára
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Üdvözljük a püspöki széket
Állított nekünk pofozógépet
Két csattanós pofonért az új iskoláért

Felépülhet már a nagy iskola
Az Ördög-oldal fel van pofozva
Két csattanós pofonért az új iskoláért”

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Részletek a Gyomai Református Egyház 18-19 századi néprajzi, helytörténeti értékű adataiból - IV. rész

A 19 század első éveiben az egyházi adminisztráció is megszorodott különböző iratmellékletekkel, hiszen ezt előírta a központi (püspöki hivatal) irányítás. Ezeknek a kis cetliknek, kutyafüleknek, kutyanyelveknek (rendkívül érzékeny és bőséges az elnevezések sora), sok értékes adata van nyelvi, néprajzi, helytörténeti szempontból, nemkülönben gazdasági értékelést is lehetővé tesznek. Ekkor még sűrűn előfordul latin meghatározás szerinti kezdősora minden egyes nyugtának, elismervénynek (mert végül is e kis fecnik, mellékletként csatolva az elszámolásokhoz e szerepkört töltötték be) azaz Quietantia=nyugtatóvány, később már egyre többször írják magyarul; „Nyuktató Levél”-nek.

A következőkben lássunk erre nézvést néhány példát

Anno 1807. Octobris 25.-Kender Földekben termett élet mérés végett ki küldtetvénn e' szerént találtatott ugyanint; Pozsonyi mérő Búza 316, Árpa 170 ezennel el esmérjük Kun Mihály eskütt, Fekete István eskütt. mk.

Anno 1807. Octbr.27. Ekklesia Curátora Szántai Péter Uram ekkla Árpáját adott el Körözs-Ladányi Serfőzőknek 520 Pozsonyi Mérőt á.3 frt. mellért fizetődött 1560 frt. Bizonyitjuk Debrétenyi András Bíró, mk., Bátsi Mihály mk. Csery János mk.

Anno 1807. Octr. 29.-Curátor Szántai Péter Uram Rojti (Rojt Bihar vármegye)

Oláhoknako adott el Ekklesia Árpáját á. 2 frt.11 krajcz. Pozsonyi mérőt 127 és fél. Jött érte 283 frt. 30 krajcz. Bizonyitom Bátsi Mihály mk. , Kun Mihály mk.

Anno 1808. Április 3. Curátor Szántai Péter Uram Telegdi (Mezőtelegdi Bihár vármegye) Lakosu Retezsár péternek (fa és mész nagykereskedő,

a templom építéshez nagy beszállító) adott 11 és fél Pozsonyi Mérőt az Ekklesia Árpájából á. 2 frt.jával, jött érte 23 frt. Bizonyitom Kolláth Mihály Prédikátor mk.

Anno 1809. Junii.26.-Egynéhány Kosok az Ekklesia számára vétetvén s azután eladódván jött haszon belőlök 132 frt., de minthogy az 1.000 frt.-ból álló Summa mellyen ezek a Kosok vétetődtek a Berányi Reformata Szent Ekklesiától költsön kéretett, mellért Interessbe (=kamatba) darab időre fizetődött a kitett nyereségből 37 frt. és 30 krajcz. Tsupa haszonul maradt 94 frt. 30 krajcz. bizonyitom Kolláth Mihály Prédikátor mk.

Anno 1813. August. 31. A'Templom fel-Szentelésekor le vágott 3 Darab Ekklesia Marháinak bőrei eladódtak egy Szarvasi Varágnak, jött érte 24 frt.

Az Ekklesia Buzája Anno 1820. februáris 9 től fogva adódott ekképpen; Asztalos balognak dologba 2 Köből Búza, Tiszteletes prédikátornak 33 Köből Búza, tiszteletes Káplánnak 10 Köből Búza, Rectornak 17 Köből és 2 Véka Búza, Cantornak 28 Köből Búza, Leányok tanítójának 10 Köből Búza, Nagyobb fiúk Praeceptorának 13 Köből és 22 és fél Véka Búza, Kisebb fiúk Praeceptorának ugyanannyi, Harangozónak 10 Köből Búza, Vízfordó Buzája Pótlása 1 Köből és 3 Véka Búza, Káplányi Oskolai meszelőknek 3 Véka Búza, Pikó disznóólját tsinálóknak 2 Köből Búza, Novák Jánosnak, Velkenyi Jánosnak Fiú Oskola reperálóknak 1 Köből és 2 Véka Búza, veremörzőknek 1 Véka Búza, B. Szabó Mihálynak Cántor óla tsinálásáért 2 Véka Búza, Tisza-Dadai óra Tsinálónak 1 Köből Búza, Cántornál Kementze tsinálónak 2 Véka Búza, 27 Köből Mészért 28 Köből Búza, Vízfordónak 1 Köből Búza, Utas Tótoknak poros Árpa el adódott

6 Köből; 12 frt.-ért, Pap lakodalmakor abraknak el adódott Árpáért jött, vagyis ki adódott 1 Köből 2 Véka Árpa, Verem Csösznek adódott 1 Véka Árpa, Ujj István Gilányi -féle iskola bontójának 1 Véka Árpa, K. Mónár ajtó tsinálónak 1 Köből Árpa, Két praceptor Buzája mosatásakor deperdita (=vesztés) 2 Véka Búza, Orbán András Cántos Háza végét s ólát tapasztotta 3 Köből Búza, Harangozó Kováts Istvánnak tapasztásért 1 Köből Búza.

Anno 1823.Ápr. 1.-B.Kiss János testált (hagyott) egy esztendő üszött az Ekklesiára, azmely meg van a Helység Marhái között.-Dantza háti Gazdaság egy Komor (herélt bika vagy csödör) árából adott 15 frt. 20 krajcz., A Juhokból 38 Birka Örü Gyapjáért jött 47 frt. 36 krajcz. (ekkor már megkülönböztették, hogy a racka juh neve; „magyar juh”, külföldi fajta, nyilván merinó; „birka”, az „örü” pedig a herélt-ivartalanított kost jelentette). 14 darab himlős kosok bőrét el adtam 7 frt. 49 krajcz. (nyilván himlő betegségben elhullottak). Egy fijas Tehenet el adtam 38 frt., a Tehén be hajtása Türi Vásárba került 39 krajcz..

Anno 1827.Ápr.29. Kos Pásztor Áldomása (meg) fogadásakor 10 krajcz., Máj.2.-án Kos Pászornak 1 frt., Kosok öszveszedésekor 15 krajcz., Bijoggozásakor 20 kr., Úsztatáskor (nyírás előtt) 15 krajcz., Nyírőkor 8 font Husír 1 és 1 itte pályinkáir 1 frt.46 kr., Nyírőknek Két kenyér 48 kr., nékik fizetés minden darab utána 1 kr. Öszvesen 7 frt. 42 kr., Jun.14. Kosoknak Kikküre (bűdös sántaság ellen rézgálic) 15 kr., Kos pázstornak Két font szalonna 30 kr., Sáfrí Mihálynak az Ekklesia ki maradt Kossait Kőrösre hajtotta kőcssig a réven 1 frt.4kr.

Cs.Szabó István

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK GYÁRTÁSA
EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Karácsonyi köszöntő

„Ezer kínzó kérdés...
S mit felelsz te rájuk
Most, amikor újra
A Karácsonyt várjuk?”

„Szeretet a törzse,
Hitből van az ága,
A levele remény
A díszje a hála”

Ürögdi Ferenc református lelkipásztor soraival kívánok Önöknek

Békés, Boldog, Karácsonyt.

Domokos László
Gyomaendrőd országgyűlési képviselője

Közhasznúsági jelentés

A Templárius Alapítvány 2004. évi tevékenységéről

A Templárius Alapítványt 67/1997. sz. alatt jegyezte be a Cégbíróóság, az 1997. évi CL. VI. tv. értelmében közhasznú társadalmi szervezet. Alapszabálya értelmében a főbb tevékenységei:

- belföldi és külföldi magyar kulturális kapcsolatok ápolása a rászorulóknak megsegítése;
- a fiatalok támogatása;
- táborok szervezése a határon túli magyar fiatalok részére.

A. Befektetett eszközök	
A. II. Tárgyi eszközök	16. 761 E Ft
A. IV. Pénzeszközök	153
B. Forgóeszközök	
C. Aktív időbeli elhatárolások	
Eszközök összesen:	16. 914
D. Saját tőke	
D. I. Induló tőke	16. 914
D. II. Tőkeváltozás	50
III. Értékelési tartalék	
E. Céltartalék	
F. Kötelezettségek	
G. Passzív időbeli elhatárolások	
Források összesen:	16. 914

A. Összes közhasznú tevékenység bevétele	
1. Közhasznú célra, működésre kapott támogatás	1.015
- államháztartás más alrendszeréből	600
- más adományozótól	415
B. Vállalkozási tevékenység bevétele	
C. Összes bevétel	1. 015
D. Közhasznú tevékenység költségei	
- anyagjellegű ráfordítások	605
- egyéb költségek	410
E. Vállalkozási tevékenység költségei	
F. Összes tevékenység költségei	1. 015

A kapott támogatások a cél szerinti feladatok ellátására kerültek felhasználásra. Cserkész tábor szervezése, határon túli magyar fiatalok találkozájára, valamint a hagyományosan megrendezésre kerülő, karácsony előtti jótékony ünnepsége, a „Segítsünk a rászoruló gyermekeknek!” címmel.

A mérleg és eredmény beszámolót a kuratórium egyhangúan elfogadta.
Ungvályi János
Kuratórium elnöke

Gyomaendrőd, 2004. május 15.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁSOK

Özv. Gyebnár Jánosné és családja, őszinte szívvel, meghatóan mondanak köszönetet mindazoknak, akik Gyebnár János posztumusz városi kítüntetését javasolták, és elfogadták.

Főtisztelendő László Atya!

Mivel országunkban imaév van, mi is csatlakozunk e kegyelemesdő mozgalomhoz, melynek célja, hogy minden pap mögött legyen imádkozó, szenvedéseinket felajánló csoport.

Úgy értelmeztük, hogy naponta kérjük Jézus Krisztust, a legfőbb Főpapot, áarassa el kegyelmével Önt a lelkekért végzett nehéz munkájában.

Boldogságos Szűz Anyánk, aki a papok Királynéja, legyen közbenjárónk.

Az imaév 2005. október 8-tól 2006. október 8-ig tart.

Szulik József: A segítő Szűzanya

Járok-kelek e világon,
E sötét völgy fenekén..
Zordon szirtok bús pályámon
kint megannyi szörnyű rém!
Éj gyanánt hull rám az árnyék,
Eltevednék idelenn,
Szűz Anyám! ha napsugárként
Nem ragyognál énnekem.

Az imacsoporthoz csatlakoztak: 15 aláírás

Ezt a levelet kaptam a hunyai híveimtől, és ilyen levelet kaptam még Mons. Szurovecz Vince pp. káplán, esperes, békésszentandrás plébános úr. Köszönjük a Kedves Híveknek!

Iványi László
plébános

Rendhagyó történelmi óra

A gyomaendrői kereszténydemokraták vendége volt Dr. Magyary Szabolcs Kanadában élő „öregcserkész”, aki a Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport vezetője Kanadában.

Kicsi a világ, mert azonnal kiderült, hogy személyesen ismeri a szintén Kanadában élő endrői származású jezsuita szerzetest, Dr. Ugryn Béla páter, (aki újságunk olvasója!).

A jelenlévők szinte lélegzetvisszafojtva hallgatták a rendhagyó történelmi órát. Hogy miért? Mert megható és irigylésre méltó volt az a haza iránti hűség és szeretet, a trianoni békediktátum igazságtalansága miatt fájdalom, amely az előadóból áradt.

A fiatalabb korosztály elgondolkozhatott néhány eseten, amit nem az itt hallottak szerint tanítottak az elmúlt 40- 50 évben, vagy egyáltalán nem is tanítottak!...

Az előadás nagyleptékben Rákóczi idejétől Trianonig, majd az 1920-as éveket követő időkről, és vonatkozó történelmi, irodalmi művekről szólt.

Megtudhattuk még, a Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport célját, munkásságába is nyertünk betekintést: Céljuk a magyarság külföldi hírnevének javítása, ellenfeleink propagandájának ellensúlyozása, a külföldi kormányok felvilágosítása. A magyar lobby csoportok munkáját is hathatósan kívánják előkészíteni, és angol nyelvű szakirodalommal támogatni. Távlatban céljuk a Duna-medence népeinek megbékélésének feltételeit feltárni, és lehetővé tenni.

Tevékenységük: magyar történelmi tárgyú könyvek fordítása, iratása, nyomtatása, vásárlása és azok ingyenes terjesztése. 2005. augusztusig több mint 65 ezer kötetet és CD-t ajándékoztak főként amerikai egyetemi, államvezetési, kutatóintézeti és média könyvtáraknak, történészeknek és diplomáciai képviselőknek, amerikai szenátoroknak, washingtoni és budapesti külföldi követségeknek, külföldi tudósítók-nak. Mostanában terjesztették ki működési területüket Európára, Magyarországra.

Honlapjukon: <http://www.hungarianhistory.com> 190 teljes terjedelemben olvasható és letölthető angol nyelvű könyv és 26 esszé jelent meg. A honlap látogatottsága ez év márciusáig 241 ezer alkalom volt.

Holló című 12 oldalas körlevelük félévente jelenik meg. Az októberi számból megtudható, hogy a megvalósítás stádiumában van egy régóta tervezett könyv: „Magyarország szerepe a Szovjetunió szétrombolásában”, a munkacsoport ezzel járul hozzá az 56-os forradalom ötvenedik évfordulójának méltó ünnepléséhez. Karácsonyra megjelenik a Csángó könyv is. És készül a magyarok ellen elkövetett atrocitások könyve.

Évről évre terjed mozgalmuk: „A magyar szolidaritás tüze”, ami a világ magyarságának szolidaritás vállalása. Augusztus 20-án a csendes-óceáni nemzetközi dátumvonalról nyugatra, Új-Zélandban és Ausztráliában lobbannak lángra a gyertyák, mécsesek, tábor tüzek, áthaladva Ázsián, Európán, Amerikákon, a Hawaii Szigetek fővárosában, Honoluluban huny ki a tűz, hogy jövőre újból lángra lobbanjon, hirdetve az egész világon szétszórt magyarság megbonthatatlan összetartozását. Ehhez a megemlékezéshez csatlakoztak a Kárpát-medencei magyar cserkészcsapatok, egyházak, egyesületek hivatalos évi programjukba iktatták ezt a megemlékezést...

A Hunyadi Öregcserkész Munkacsoport a munkásságukhoz szükséges pénzügyi forrást főként az amerikai és kanadai magyarok adományaiból fedezik.

Császárné Gyuricza Éva

OPEN

CORVINUS LIBRARY
HUNGARIAN HISTORY

VIRTUAL LIBRARY: [HTTP://hungarianhistory.com](http://hungarianhistory.com)

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A romák integrálását szorgalmazta Soros György Bukarestben

[2005-11-19]

A kelet-európai romák integrálását szorgalmazta csütörtökön Soros György, az alapítványairól ismert magyar származású amerikai milliárdos és emberbarát, mert véleménye szerint ez akadályozhatja meg a legutóbbi franciaországi külvárosi lázadásokhoz hasonló zavargások kitörését. Soros György, aki a Roma Integráció Évtizede Nemzetközi Koordinációs Bizottság kétnapos ülésén vesz részt Bukarestben, úgy vélekedett: a lázadás elkerülhető, ha a kormányok tesznek azért, hogy véget vessenek a nyolcmillió európai roma hátrányos megkülönböztetésének és társadalmi elkülönítésének. „Mély bizalmatlanság tapasztalható a romák és a többségi lakosság között” – mondta Soros György a bukaresti tanácskozás szünetében. „A sztereotípiák mindaddig megmaradnak, amíg van egy alsó népréteg” – hangsúlyozta. „A franciaországi társadalmat kettészakította a szegregáció, a szegénység és a gyűlölködés. Az Egyesült Államokban a Katrina (hurrikán) leplezte le az egész világ előtt az amerikai társadalom rettenetes megosztottságát” – fűzte hozzá. Soros György szerint a probléma Szlovákiában a leg súlyosabb, részben azért, mert az ottani kormány kevésbé aktív a romák társadalmi integrációja terén. MTI

Délvidék: nem lesz négypartí magy ar találkozó

Nem lesz vajdasági magyar pártvezetői csúcstalálkozó, mivel a legnagyobb délvidéki magyar párt, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) szerdán közölte, hogy a közelmúlt tapasztalatainak fényében ennek nem sok értelmét látja. 2005.11.16. Duna TV

A négypartí csúcstalálkozóra Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP) elnöke tett javaslatot a VMSZ-nek, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének (VMDK) és a délvidéki Magyar Polgári Szövetségnek (MPSZ). Lényegében azt javasolta, hogy a koszovói státustárgyalások kezdete miatt közös vajdasági magyar autonómiamodellel álljanak elő, és keressék fel vele Martti Ahtisaarit, az ENSZ, illetve Stefan Lehnét, az EU koszovói megbízottját. A VMDP kezdeményezéséhez csatlakozott az ugyancsak csekély támogatottságú VMDK is, de a meghatározó befolyással bíró VMSZ elzárkózott a tárgyalástól. Kasza József pártelnök emlékeztetett szerdán közzétett válaszelevelében, hogy a pártja már többször tett javaslatot a közös politikai fellépésre, de az erőfeszítések nem jártak sikerrel, ugyanis a többi magyarpolitikai szervezet a megegyezési szándék legkisebb jelét sem mutatta. Kasza emlékeztetett arra, hogy a VMDP még az érdemi párbeszéd alapjául szolgáló viselkedési kódexjavaslatról sem volt hajlandó tárgyalni. A VMSZ elnöke szerint nem áll módjában elfogadni a javaslatot, amíg a VMDP elnöke és párttársai „nem hajlandóak a kölcsönösség elve alapján lemondani a becsmérlésen, sértegetésen, lejáratáson és rágalmon alapuló politizálásukról” a VMSZ-irányában. „...a látszattevékenység, aknamunka és közleménygyártás helyett mi továbbra is a hiteles és következetes érdekvédelem és

a gyakorlati jogérvényesítés útján kívánunk haladni” – szögezi le Kasza József, aki e mondatával gyaníthatóan elsősorban a VMDP-re utalt. Hasonló találkozót Ágoston András az idén márciusban is kezdeményezett, de a megbeszélés tíz perc után úgy ért véget, hogy voltaképpen el sem kezdődött. Kasza kérte akkor Ágoston-tól, hogy a tárgyalások előtt ejtsenek szót az említett viselkedési kódexről, de a VMDP elnöke állítólag nem volt hajlandó tárgyalni róla.

MTI

Vajdasági Magyar Demokrata Párt
Temerin Kasza József
Elnök Vajdasági Magyar Szövetség Szabadka
Tisztelt Elnök Úr!

Sajnálattal veszem tudomásul, hogy Ön ebben a pillanatban nem hajlandó arra, hogy szembe nézzen a valósággal. Az önök, a VMSZ nemzeti tanácsa, amely felett Kostunica kormányfő gyakorol politikai felügyeletet, nem alkalmas a vajdasági magyarság alapérdekeinek feltáráására, kifejezésére és képviselésére. S ezt Ön is tudja. Megértem, de nem tudom elfogadni, hogy Ön a vajdasági magyarság érdekeit most is alárendeli a szerb nemzeti érdekeknek. Most konkrétan a Kostunica elnökkel létrejött „fegyverszüneti megállapodásnak”. Amit Ön tesz, az ellentétes a vajdasági magyarság érdekeivel. Az csak a szerb hatalom érdekeinek felel meg. A felelősség az öné. A VMDP-ben úgy gondoljuk, hogy nem holnap, vagy sohanapján kell összefogni, hanem most rögtön. Még nem késő! Várjuk Önt, vagy képviselőjét a óbecssei összejövetelen.

Temerin, 2005. november 16.

Ágoston András, elnök

A délvidéki Magyar Polgári Szövetség véleménye

Itt az ideje, hogy a sok beszéd mellé, odategyük az egymásnak vetett vállunkat. Néha tenni is kell! Vállalni a személyes, a párt és közösségi kockázatot. A Szerbiához csatolt magyarság még soha nem volt ilyen hosszantartóan, szinte

mindennapos veszélyben, mint ma. Fiataljainkat verik, üldözik, erőszakolják,

kegyetlen módon és igazságtalanul ítélkeznek felettük. A szülők rettegnak, ha este

elmegy a gyermekük a diszkóba, a vendéglőbe. A munkahelyekről, a privatizációból, a

javak elosztásából kiszorulunk. Ki kell mondani a való igazságot: üldöznek

bennünket. Mind emellett, sokkal súlyosabban érint bennünket, ha a választók

bizalmából, vagy a saját szervezeteiken belül tisztségeket nyert emberek nem

hajlandóak, még az együttműködés látszatát sem kelteni.

Ilyen körülmények között nem mondhatja magáról, hogy a nemzet érdekében

tevékenykedik, aki visszautasítja az összefogásra tett javaslatot. Félre kell tenni

minden egyéni és pártérdeket, mert csak a nemzetre szabad összpontosítani.

A Magyar Polgári Szövetség reméli, hogy mindössze kósza hír, egyszerű félreértés az,

hogy a szabadkai tüntetéshez hasonlóan a VMSZ újból visszautasítja a kinyújtott

kezét. Sincerben 18-án együtt kell lennünk Óbecsén, és ebben senkinek sincsen joga

gyengíteni az elhatározás súlyát, mert nem kevesebbről lesz szó, mint az életünkről,

a gyerekeink jövőjéről, azaz a nemzeti autonómiáról.

2005.11.16.

Rácza Szabó László

Délvidéki Magyar Polgári Szövetség
elnök

Evangélikus Oldal

Adventi mozaik

Jézus krisztus mondja: "Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem." Jel 3,20

Vártalak – de másként jöttél

Uram, szóltál hozzám, majd újra vártalak. Először boldog türelemmel: Tervezgettem: hogyan is várjam a nagy találkozást. Aztán a sok várakozásban – és álmodozásban – talán kissé megfeledkeztem rólad... De eszembe jutottál! Meg akartam köszönni neked az álmokat! Kerestelek a templompadban, a mindennapi tennivalókban... Kerestelek Bibliám fölé hajolva... Talán meghallottad háladásmomat.

Jött bukás, csalódás is. De már-már kezdtem újra álmodni álmaimat, mikor egy magányos gyertya fényében egészen közel jöttél hozzám... Nem akkor, nem úgy, ahogyan vártalak... De megláttam arcodat az adventi gyertyalobogásban, a hóesésben, a hajnali napfényben, a kisgyermek mosolyában... Most így álmodom újra az álmokat. Maradj mellettem, s ha kell, állj szóba velem megint – baráti beszélgetésben, ölelésben, a templompadban, az adventi gyertyafényben.

Én így tervezem életemet, a nagy várakozást. De köszönöm, Uram, hogy a te terved néha más. Köszönöm, hogy te nem vagy az álmaim rabja, és onnan, ami teljesen más, megszólítasz néha.

Vártalak?

Csendesen gyertyát gyűjtanék – s az élő láng beszélne helyettem, aki nehezen találom meg a szavakat. Reszketve mesélne emlékké sárgult, az idő egyre keményebb pánccéljával takart egykori álmokról, tervekről, a múlt várakozásáról: életem történetéről. Időnként fel is lobogna, hiszen még bennem is ég a láng, amely minden napnak értelmet keres, felemelkedik a munka, a család, a belső öröm lendületén: az értelmes jövő reményében. Égne előttem az én lángommal, aki örök várakozó vagyok.

Minden várakozásom mélyén ott lapul a megérkezés legtöbbször öntudatlan vágya. Hiszen várakozás és megérkezés egymásból élnek. Mert a szívem mélyén tudom, hogy életemmel a várakozás földi korszaka után is egyszer meg kell érkeznem valahová: a beteljesedéshez, az ünnephez. S

az én várakozásom csak akkor lobbanhat most lángra, ha bizhatok abban, hogy erre az ünnepre te is megérkezel.

S akkor az én várakozásomból és a te érkezésedből találkozás is lehet.

Karácsonyi készülődés

Uram, napok óta a karácsonyi vásárt járom, és azon töröm a fejem, kinek mit vegyek, mivel kedveskedjek. Gyakran látok megfelelő, többnyire azonban el is szomorodom, mert gyorsan kiürül a pénztárcám. Szeretnék örömet szerezni, de úgy érzem, annyi akadály van. Adventi koszorút is vettem, de még nem volt időnk közösen gyertyát gyűjtani. Most nagy a sürgős-forgás, és én azt szeretném, ha ebben az évben valódi karácsonyunk lennéne, amikor a te születésnapodat ünnepeljük, és annak örülünk, amit te hoztál nekünk. Jó lenne, ha futná időnkéből az elcsöndesedésre, és bánom, hogy ritkán jutsz eszembe.

Kérlek, emlékeztess arra, hogy a szeretet a legnagyobb ajándék,

és az soha el nem fogy. Ha elke-
seredek, érzem: az a fontos,
hogy szívből ajándékozzunk,
és nem az, hogy mennyit és
milyen értékben. Hadd vehes-
sük észre, hogy magadat adod
nekünk, ezért csodálatos ez az
ünnep: eljöttél közénk, hogy
egykor mi is nálad lehessünk.

Újra

Újra
nem sajnálsz utat, időt, erőt
eljössz
ugyanúgy, mint rég
mert sajnálsz a makacs és kishitű embert
aki még mára sem tanul meg semmit
eljössz
csendes léptekkel hozod
szeretet-csomagodat
örömajándékok
széttárt karod együtt érző ölelését
földre jössz
újra
ugye, kopogtatsz nálam is?

Az imádságokat a kiadó engedélyével a Visszhang – Imádságok, olvasmányok (Luther Kiadó, Budapest) című könyvből válogatta Horváth Z. Olivér evangélikus lelkész.

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben
(Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

csütörtök, 14.15 órai kezdettel
(A téli időszakban havazás esetén szünetel ez az alkalom. A szünet a hó elolvadásáig tart.)

„Asztali beszélgetések” – ifjúsági bibliaóra

Minden hónap 1. és 3. hetének péntekén (december 2. és 16.)
délután 16.00 órai kezdettel.

Ünnepi alkalmaink

Szeretettel hívjuk és várjuk december 10-én, szombaton, 16 órakor kezdődő Adventi Szeretettelvendégségünkre, ahol vendégeink lesznek a szarvasi Második Esély Népfőiskola képviselőiben Lázár Zsolt és Benkóczy Péter evangélikus lelkészek.

Karácsonyi ünnepi istentiszteletek:

December 24. szombat délután 15 órakor Karácsony esti ünnepi istentisztelet

December 25. vasárnap reggel 9 órakor Karácsony 1. napi istentisztelet úrvacsoraoasztással

December 26. hétfő reggel 9 órakor Karácsony 2. napi istentisztelet úrvacsoraoasztással

December 31. szombat délután 15 órakor Óév esti istentisztelet

Január 1. vasárnap reggel 9 órakor Újév napi istentisztelet úrvacsoraoasztással

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

Jézuska köszöntése gyermek hangon

Menjünk mi is Betlehembe
Rész venni a nagy örömben.
Az esthajnal csillagnál
Nézzük meg a kis Jézuskát.

Esik a hó, nincs napocska
Ott künn oly nagyon hideg van.
Hull a könnye Máriának,
Kis gyermekét úgy sajnálja.

Máriácska édesanyja,
Jézuskáját altatgatja,
Két karjával ringatgatja
Csókjaival betakarja.

Tente kicsi buba, tente,
Aludj édes kicsi szentem.
Almodj fényes csillagokról,
Almodj a szép Mennyszágról.

Édes kis Jézuska lelkem,
Jöttünk köszönteni téged,
Hoztunk egy kosárral almát,
Hoztunk koszorús báránycát.

Este van már késő este,
A pásztorok is elmennek.
Jézuskának dicséretet mondanak
Máriának jó éjszakát kívánnak.

De jó lenne:

De jó lenne, de jó lenne,
Hogyha a Jó útra kelne,
És eljutna mindenhova
Ahol eddig nem járt soha.

De jó volna, de jó volna,
Ha a Jónak szárnya volna,
Ide szállna – oda szállna,
Mindenkivel cimborálna.

De jó lenne, de jó lenne,
Hogyha a Jó köztünk lenne.
Érinthetnénk a kezünkkel,
S beköltözne a szívünkbe.

Kellemes Karácsonyt és boldog Új évet kíván
minden gyereknek és felnőttnek:
Gabi övönéné (Rojik Gabriella)

Karácsonyvárás

Talán legszebb ünnep!
Évről-évre várunk,
Általad lélekben
Nemesül világunk.

Megváltó születik
Hideg, téli este
Melegséget lopva
A fagyos szívekbe.

S hirtelen fellángol
A szeretet vágya,
-Ez a világ egyik
Legnagyobb csodája!

Önmagunkat adni
Mások öröme,
Rávilágítva az
Igaz emberségre

Bár később jóllehet
Elszunnyad már a láng,
Kilöthetetlenül
Bennünk él ez a vágy.

Bukva Csilla

Közös ima nemzeti feltámadásért

Ez év januárjában elindult valami a Kárpát-medencében. Magyar emberek szerda esténként a nemzet feltámadásáért imádkoznak.

Kérlek az égiet, a magyar szenteket-és boldogokat, hogy e nemzet haló poraiból feltámadjon, öntudatra ébredjen.

Kérlek, csatlakozz a magyarok szeretetláncához, s minden szerdán este magyar idő szerint 8 órakor mondjunk imát magyar hazánkért.

Kétely nélkül higgyünk, hogy közös imáink meghallgatásra kerülnek, és megtörténik a csoda, és a Kárpát-medencébe újra visszatér az a lelki nemesség, mely az itt élő népeket mindig is jellemezte.

Az ima: MIATYÁNK, ÜDVÖZLÉGY MÁRIA, HISZEKEGY
És a könyörgés: " Mennyei Atyám, Boldogságos Szűzanya,

Magyar Szentek-és Boldogok kérlek benneteket, tegyetek meg mindent annak érdekében, hogy a Kárpát-medencében és azon túl minél előbb megvalósuljon őseink álma a Fény Birodalma, a Béke, a Boldogság és a Szeretet Hona .

Úgy legyen. Ámen"

(Természetesen a vallások, felekezetek, a hitvilágok eltérőségénél fogva a lelki gyakorlat során mindenki a hite szerinti legfőbb égi méltóságoktól kéri az Égiek segítségét.)

A gyomaendrői kereszténydemokraták elfogadták és csatlakoztak a mozgalomhoz. Kérik a hívőket, hogy minél többen imádkozzunk.

Császárné Gyuricza Éva

Mihály atya visszatekintő gondolatai

Kedves jó Testvéreim!

Az elmúlt évi novemberi számunkban írtam egy kétoldalas cikket ezzel a címmel: „Az öreg vacser pap beköszönő sorai.” Ez átmádkozott terveimről szól.

Engedjétek meg, hogy egy bő esztendő elteltével emlékeztesselek Benneteket ennek a cikknek egyes pontjaira. S az Istennek hálát adva, és Nektek köszönetet nyilvánítva, a gondviselő Istenbe vetett hittel és Belétek helyezett bizalommal reménykedve tekintsünk egy kissé a jövőbe is.

Négyes célkitűzést vetettem papírra:

1. Lelkipásztori – testvéri segítség lelketek templomának megmentését, szépítését illetően.

2. Gyönyörű, országosan is „jegyzett” ékszerdoboz jellegű templomunk további védelme, felújítása.

3. Kihaszíratlan, volt gazdasági épületünk alapos javíttatása és átalakítása ifjúsági, közösségi otthonná

4. S végül lezár, elvadult temetőnk kitisztítása és gondozása. (A vasútállomás mellett)

Nézzük röviden, hogy mit tudtunk ezekből megvalósítani az eltelt bő egy esztendő alatt.

1. Sok lelkipásztori örömben volt és van részem. Beszélgetések, lelkipásztori látogatások alkalmával sok testvérem lelkéből felszínre kerül a lelki igény. Ez egészséges és biztos jelenség! De amikor az Istenért és ügyért hozott áldozatok területén szétnézünk, van javítani valónk bőven. ...

Pál apostol írja a korintusiakhoz címzett második levelében: „Isten a nagylelkű adakozót szereti.” (2 Kor 9,8.) Ezt a páli mondást legtöbb esetben az anyagiak terén való adakozásra értjük. Pedig ez már következmény! Először önmagunkat, időnket, gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket kell az Istennek adni. A többi már megy szinte magától értetődően. Adakozó lelkületetekkel nagyon meg vagyok elégedve – némi kivételtől eltekintve. Isten iránt való nagylelkűségünkben jusson a vasárnapi szentmisére is! (Szombaton este 5-kor van ún. előesti szentmise.) Legyen több gondotok arra is, hogy gyermekeitek, unokáitok is rendszeresen járjanak templomba, hittanórákra... A jó öreg L. Tolsztoj mondja: „Az az ember erényes, aki mások boldogságára törekszik. Az az ember igazán nagy, aki Isten felé tör.”

Az a tapasztalatom, hogy nagyon hozzáragadunk a földhöz és beletemetkezünk az anyagiakba. Valljuk mi is a most ünnepeelt Vörösmarty Mihályat:

„Kincs, hír gyönyör,
Legyen bár mind özön;
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm.”
(Merengőhöz)

Ez a szívöröm a tartós, igazi öröm csak Isten közelében található meg!

Ne legyen ránk érvényes a költő elmarasztalása:

„Nincs magasra vivő szenvedelme;
Jégkebelben fásult szívet zár!”

Bocsássatok meg, nem jut eszembe a költő neve és a vers címe. (Ha valaki megszűná, nagyon megköszönném.) Nem volt időm irataim erdejében megkeresni.

2. Örömmel, s nem a panasz hangján mondom, hogy templomunk olyan, mint az országházunk; mindig van rajta halaszthatatlan javítanivaló. Ne engedjük, hogy templomunk tervezője és műszaki ellenőre: Hauszmann Alajos műegyetemi tanár „forogjon a sírjában.”

Bizonyára tudjuk, hogy Hauszmann Alajosnak sok köze van Országházunk művészi kivitelezéséhez. Tetteinkkel is adjunk hálát az Istennek azért, hogy gyönyörű templomunknak Ő volt a lelki-szellemi atya. Igen, van lelke a művészetének.

3. Gazdasági épületünk bizony lassan „alakul.” Egyik oka, hogy a „paplak” külső felújítása több, mint a duplájába került a tervezettnél. Pocséklás lett volna a rövid távra szóló értelmet-

ez nem nádas, hanem temető volt, és lesz

len „toldozás-foltozás”. Vagy csinálunk valamit alaposan, vagy semmit. „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen...” De egy év múlva szeretném sok segítő testvéremmel együtt elfogyasztani a leendő nagyteremben a megterített biliárdasztalon és ping-pong asztalon a finom birkapörköltet – a megáldó ünnepség után. Adj a Isten, hogy úgy legyen! - A másik ok: 75 élet évvel a vállamon, nem megy már semmi olyan karikacsapászerűen, mint 20-30 évvel ezelőtt...

4. Szegény, elárvult temetőnkre már sem hely, sem idő nem jut. Röviden: Hála Istennek és néhány segítőkész testvéremnek, már értünk el eredményeket. De még félúton sem vagyunk! Az Istenre kérek benneteket, ne kényszerítsetek arra, hogy a sírhelyek újraváltásának a díjából hozassam rendbe siralmas állapotban lévő temetőket. Nem dicsekszem, a valóság talaján állva elmondhatom, hogy az ősz folyamán körülbelül 2 hetet dolgoztam a temetőnkben. A testvérek részéről meglegőszem 1-2 napi munkával, vagy annak napzámi ellenértékével. Karácsony előtti kérésem: Aki csak teheti, tekintse meg a temetőt, és olvassa el a bejáratnál kifüggesztett néhány soros írást, és jó szíve indítása szerint cselekedjék.

Vannak jó szándékú tanácsadóim: „Atya, ne akarjon mindent egyszerre. Majd...”

A költő – Mentés Mihály – szavaival válszólak: „Nincs időnk már tétlen vesztegelni parányi földtüzeknél... egy villanásra, lobbanásra lettünk!” – 75 évesen az ember nem tervezhet hosszú távra. Kevés az idő! Pató Pálnak pedig – tudtommal – nem vagyok leszármazottja.

Imádságos, bizakodó lelkipásztori és testvéri szeretettel kívánok Nektek és kedves családtagjaitoknak kegyelemteljes szent karácsonyt, valamint Isten áldásában gazdag békés, boldog új esztendőti!

Páter Tímár Mihály

Irodalmi oldal

Hans Christian Andersen
(1805-1875)

„a mese tündére soha nem hal meg”

„Szép mese az én életem, gazdag és boldog mese” – kezdi önéletrajzi írását, az Életem meséjét Andersen, a dán meseköltő.

1855-ben járunk ekkor...

A romantika évszázadában...Napoleon után, birodalmakat rengető forradalmakat követően, nemzetállamok születése idején, a háborúkkal szabdalt Európában...

Akkor, amikor a művészeteket a múltba fordulás, a nemzeti hősök felélesztése egzotikus, távoli vidékek megismerése, a végtelen nagy érzelmet, a jó és a rossz összecsapásának megjelenítése jellemzi...

Akkor, amikor a népköltészet az irodalom számára is „felfedeződik”, a mese mint irodalmi műfaj elindul világhódító útjára... Bejárja és meghódítja Európát, annak olvasni szerető közönségét... Ahogyan 1855-re bejárja és meghódítja a dán meseköltő, Andersen is. Eljut számos országba, Ázsiába, később Afrikába, művei sok-sok példányban és nyelven jelennek meg... a „mese fejedelmének” felolvasásait lenyűgözve hallgatják a királyi udvarokban éppúgy, mint városok egyszerű polgárai... rajonganak érte, meséiért a mesészerető emberek kortól, társadalmi hovatartozástól függetlenül... hírnév, elismertség, jómód... már életében megtapasztalt, vágyott és elért valóság... „Szép mese az én életem...” halljuk újra az anderseni mondatot... s közben egy másik hasít a levegőbe...

„...aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni...” A két mondat összekapcsolódik, hogy egymást kiegészítve segítsék az olvasók tisztánlátását, ráirányítsák a figyelmet Andersen személyiségére, különös lényére...

1805. április 2... színhely a dániai Odense... Megszületik Hans Andersen cipész, foltozóvarga és Anne Marie Andersdotter mosónő fia, Hans Christján Andersen...

„Hazám Dánia, a költészet országa, tele népmesékkel, régi dalokkal; gazdag történelme a svédkével meg a norvégokéval fonódott össze. A dán szigeteken gyönyörű búkkerdők gabona és löhereföldek zöldellnek, olyanok a szigeteink, mint megannyi roppant aranyú kert. Az egyik zöld szigeten van az én szülővárosom, Odense. Odinról, egy pogány istenről neveztek el... 1805-ben egy fiatal házaspár élt itt, egyetlen szűk szobában. Végtelenül szerették egymást...” írja az Életem meséjében. A szegény, de érzelmi biztonságot adó családi élet szintén tele van mesékkel, apja készítette bábukkal, bábszínházzal, színes előadásokkal. Később hiába íratják be elemi iskolába, abba kell hagynia tanulmányait szülei szegénysége miatt.

A kisfiú különös jelenség: csontos, „esetlen marionettfigura”, aránytalan csúnya arc. Előnytelen külsejéhez még túlérzékenység is társul. Osztálytársai, játszótársai sokat bántják, csúfolják, sértegetik. „Álmodozó gyermek voltam, sokszor csukott szemmel jártam-keltem”.

Nem szeret a kortársaival lenni. Visszahúzódó, magába zárkózó, inkább az otthon magányos, zárt, de békés világát választja. Álmodozások, kitalált történetek színhelye ez, a védeftésége.

Szeret olvasni, már tízévesen Shakespeare-re ismerkedik, néhány évvel később verseket, színdarabokat ír. Külseje ellenére színesi ambíciókat dédelget, s apja korai halála után Koppenhágába megy szerencsét próbálni. Táncdal, énekléssel, színészkedéssel, felolvasásokkal próbálkozik. Itt szalonok csodabogaraként lép fel. Sokat koplal és fagyoskodik. 1822-ben Jonas Collin, a Királyi Színház igazgatójának pártfogása alatt tanulmányokba kezd, bekerül a slagel-sei kollégiumba. 1827-től egyetemen tanul, és ekkor publikálja első költeményeit, amelyeket drámák, útinaplók sora követ. Első meséi hat füzetben 1832-42 között jelennek meg. S a „Szerencse tündére” mellészegődik... írói pályája egyre magasabbra emelkedik... Meséiben fogalmazza meg azokat a szenvedéseket, fájdalmakat, melyeket gyermekként élt meg, de későbbi életének is velejárói...

Már híres író, amikor mecénásának fia nem fogadja el a tegeződést, hogy ezzel is éreztesse a társadalmi távolságot.

Külleme, magányossága, boldogtalansága egész életére rányomja a bélyegét. Soha nem nősül meg. Túlérzékenységevel magyarázható hipocondersége... Csaknem mindig betegnek érzi magát. Cyenge-ségérzés, szédülés, lát, gyakori depresszió kísérik életét.

Andersen sajátos alkotói módszere: „a mese és az élet egymásba játsása.”

Határtalanul szárnyaló képzelet, beleérző képesség, a természet lényével való teljes azonosulás... Értett a madarak, bogarak, halak nyelvén, tudta mit gondol, mit érez a fenyőfa, a bodza, a len; életre keltette a mindennapok tárgyait; a porcelán figurákat, az ezüsthúszast, ami bejárta a fél világot, a nagyravágyó tüt, a teáskannát, a régi ház kellékeit, az öreg utcai lámpást...

Olyan bölcs, messzesugárzó mondatok kíséretében mint: „... mert az igazi öröm az, amit megoszthatunk másokkal...” ; „...márpedig mindenki annyit ér a világban, amennyire becsülik...” ; „...a költő szíve visszatükrözte az egész világot, s annak minden teremtményét...” ; „...igaza volt a kisvarangynak: az volt az ő drágaköve, a szüntelen vágy, a sóvárgás fölfelé, mind magasabbra! Fénylött, tündöklött szívében a vágyakozás”; „Almodni sem mertem volna ennyi boldogságról, amikor még rút kiskacsa voltam!”

A mesékben megjelenő érzések, érzelmek közül a legjellemzőbb a boldogság – a boldogítás, s ennek megfelelően a használni akarás.

Gyönyörű a földi szerelméért és a lélek halhatatlanságáért minden nehézséget, még a halált is vállaló A kis hableány története. (Nem véletlen, hogy Dániában még szobrot is emeltek a kis hableánynak, örök emléket állítva ezzel a leghíresebb dánnak, a nagy meseköltőnek, s nem véletlen az sem, hogy ez lett életművének szimbóluma.)

Lebegés, álmom, hullámlás, könnyedség, színek és formák kavalkája ott lenni a mélyben... áttetsző kékség, tengeri lények, növények-állatok álomszerű lenti világa, ahonnan a szerelem érzését megismerő hableány elvágyakozik...fel, a földi világba, ahol próbák sora várja, s a szenvedés... De vállalja a halált is... igaz csak hableány-léte szűnik meg ezzel, hiszen egy magasabb síkon, a levegő lányai között, beteljesítheti hivatását... mások szolgálatával, boldogításával, jócskekedetekkel elnyerheti a halhatatlanságot...

Andersen költői szépségű történeteitől másképpen kezdjük látni a világot, kiemelkedünk a hétköznapiakból, hogy a hősök útjait végigjárva megtapasztaljuk: maga a létezés a legnagyobb csoda, s „a mese tündére soha nem hal meg.”

„Utolsónak az öreg December anyóka kászálódott le a kocsiról. Paraszas-fazekat hozott a kezében, mégis didergett. De a szeme fénylött, mint két tiszta csillag. Másik kezében virágcerép: magammal viszem – mondta - ápolom, gondozom, hogy karácsonyig nagyra nőjön, és színes gyertyácskák, aranyalmák, bábuk teremjenek az ágain. Akkor alája ülök magam is, előveszem a meséskönyvem, és mesélek belőle a gyerekeknek. Azok csöndben ülnek, hallgatnak, de a karácsonyfa ágain megelevenednek a bábuk: a kis viaszangyal a fa csúcsán megrázza aranyporos szárnyát, s leröppen a gyerekekhez, megcsókolja őket.”

Ízes Ízek

December

Túrófelfújt

25 dkg túrót áttörünk, két evőkanál margarinnal és 3 tojássárgával, 1 evőkanál zsemlemorzsával jól összedolgozzuk, (lehet kaporral sósan, lehet mazsolával édesen) majd belekeverjük a felvert tojásfehérjét. Tűzálló tálat kimargarinozunk, lisztezünk. Beletesszük a keveréket és előmelegített sütőben 25 percig sütjük.

Seidl Ambrus

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipari Rt.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

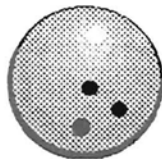
Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BO-TI
BT

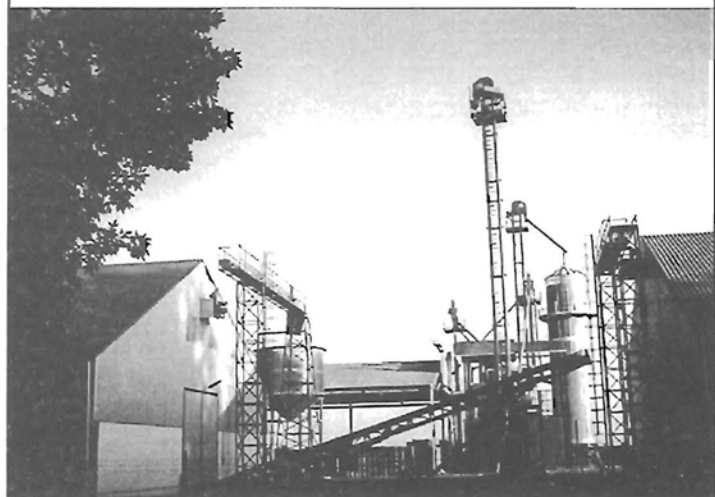
Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-termelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

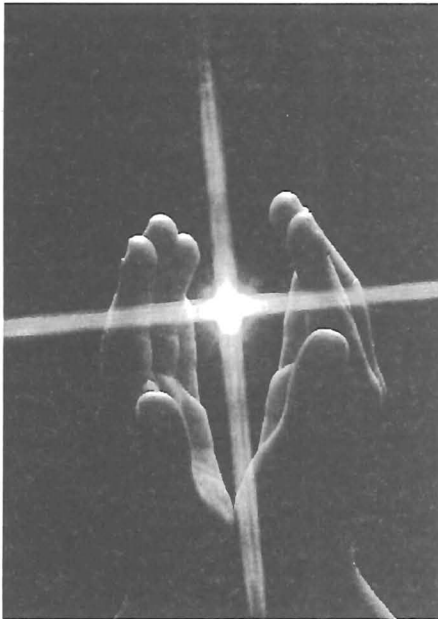
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BUJDOSÓ JÁNOS, aki Gyomán élt, november 20-án 64 éves korában vissza adta lelkét teremtő Urának. Gyászolják: hozzátartozói.

GONDA BOLDIZSÁRNÉ GUBUCZ JO-

LÁN, aki Gyomán lakott, 2005. nov. 26-án 78 évesen elhunyt. Gyászolja: családja.

GYETVAI PÉTER, aki a Sugár utcában lakott, november 3-án 51 évesen befejezte földi pályáját, az Örökkévalóság Honába költözött. Gyászolják: édesanyja, felesége, leányai, veje, unokája, testvére és családja.

Özv. **IVÁNYI ILLÉSNÉ TÓTH MARGIT** aki korábban Hunyán, majd Endrődön élt, november 15-én hosszú betegség után elköltözött az élők sorából. Hunyán helyezték földi maradványát örök nyugalomra. Gyászolják: családja

SZABÓ LAJOS, volt endrödi lakos, 2005. nov. 27-én hosszú betegség után 95 évesen elhunyt. Gyászolják: felesége, leánya, fia és családjuk.

SZÉNÁSI GYULÁNÉ VARGYASI IRÉN volt hunyai lakos, 58 éves korában elhunyt. Temetése november 7-én volt Budapesten. Gyászolja: leánya és a rokonság.

TÓTH VINCE, aki a Dobi utcában élt, 87 éves korában, rövid szenvedés után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: családja, hozzátartozói.

PELYVA ISTVÁNNÉ TÍMÁR IRMA, októberben rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének, az Örökkévalóság Honába költözött. Gyászolják: férje, rokonai, ismerősei.

VARJÚ BOLDIZSÁR, aki Hunyán, a Rákóczi u. 52. sz. alatt élt, október 16-én, 89 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolja: felesége és a rokonság.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A gyászoló család köszönetet mond mindazoknak, akik Gyetvai Pétert elkísérték utolsó útjára, és részvétüket bármilyen formában kifejezték.

Az endrödi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

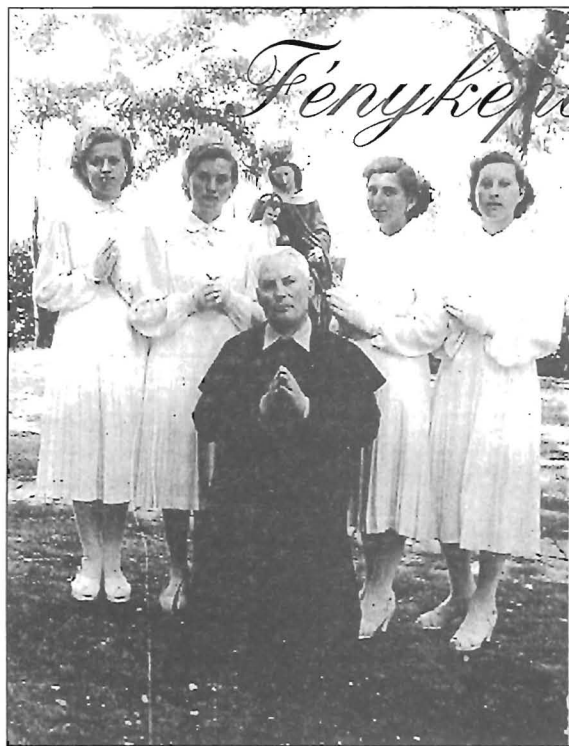
Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrödi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Kézpénzbefizetés az endrödi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhatalmú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrödi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

MÁRIA LÁNYOK 1957. László nap, Hunya

Balról jobbra:
Pintér Józsefné (Szurovecz Ilona)
Fülöp Elekné (Gellai Margit)
Timár Edéné (Gubuznai Ilona)
Timár Imréné (Hegedüs Ilona)
Halápi József plébános

Fényképalbum

Csejti fiatalok
a negyvenes évekből

GAZDAKALENDÁRIUM

KARÁCSONY HAVA

Információ gazdálkodóknak

ELTELT EGY ESZTENDŐ

Az esztendő végén kinek-kinek illik számot adni tevékenységéről. Mint a város falugazdája a következőkben az elmúlt időszak, városunkat érintő mezőgazdasági helyzetéről írunk.

2005. január 1-től Gyomaendrőd a Békési Területi Központhoz tartozik, mivel a területi központok a kistérségi besorolás alapján lettek átrendezve. Ismert az is, hogy országosan csökkent a falugazdászok száma, így városunkban egy ügyfélszolgálati iroda működik, a gazdálkodók munkáját pedig Várfi András falugazdász és Szabó Gabriella adminisztrátor segíti.

Az idei év jellemzését az időjárással kezdeném, hiszen ez az a tényező, melyhez a gazdálkodó ember csak alkalmazkodni tud. Gyomaendrődön a csapadék éves összege normál körülmények között: 500-550 mm. A 2005-ös esztendő rendkívül csapadékos volt, az augusztusban lehullt 100-120 mm csapadék jelentős területeken árszította el a kultúrnövényeket és a már learatott táblákat. Vannak olyan mérési helyek, ahol a csapadék összege közelít a 800 mm-hez. Sok esztendő telik el úgy, hogy a gazdák a csapadék hiányáról panaszkodnak és az öntözés lehetőségét taglalják, az idei nyáron a belvíz elvezetése volt a gond. Sajnos a csatornák állapota nem volt megfelelő és gondot jelentett az is, hogy az egyes szakaszok állapotáért más-más kezelő a felelős.

Az elhárítást csak tűzoltómunka jelleggel lehetett megoldani. Sok helyen a növényzettel benőtt csatornák nem tudták levezetni a vizet, más helyen, pedig a műtárgyak berozsdásodtak, nem feleltek meg rendeltetésüknek.

A növénytermesztést az idén a mérsékelt hozamok jellemezték. Főbb növényekből a hozamok a következőképpen alakultak: őszi búza 4,03 t/ha, őszi árpa 4,3 t/ha, kukorica 7,8 t/ha, napraforgó 2,1 t/ha.

A 2004. évi rekordtermés, valamint az állatállomány mind országos, mind helyi nagymértékű csökkenése Gyomaendrődön is tárolási gondokat okozott. A tároló kapacitás az előző évekhez képest fo-

lyamatosan bővül. A magángazdálkodók 2500-3000 tonnás tárolóka építenek, valamint egy befektető csoport az ipari park területén 10 000 tonna kapacitású magtárat épít.

A búza és kukorica ára egyértelműen az intervenció ár hat, am 25000 Ft/tonna. Míg az intervenció az nyugat-európai országokban a piacról való kivonást szolgálja, és az árak e fölött vannak, addig Magyarországon a felvásárlási árak az intervenció árak alatta vannak.

Az állattenyésztés városunkban is jelentősen visszaesett. Jellemző állatfajok a szarvasmarha, sertés, juh, lúd, újabban a kecske. A sertés-áringadozás nagy kockázatot jelent a termelőknek.

A korábban 10-20 sertést leadó gazdálkodók legjobb esetben csak saját célra hizlalnak sertést. A kettős hasznosítású tehenet tartó gazdák piacon vagy háztól értékesítik a tejet. Bizonytalan a lúdágazat helyzete is. A piaci kondíciókat még a madár influenza és annak a médiában való sok esetben nem megnyugtató tálalása is rontja.

Gyomaendrődön 2200 fő foglalkozik mezőgazdasággal. Van, ak csak egy sertés értékesítése céljából vált östermelői igazolványt, van akinek kiegészítő tevékenysége a mezőgazdaság és vannak családok akiknek a fő megélhetést jelenti. A regisztrált gazdálkodók száma: 750 fő. A regisztráció a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál történik, így ennek számáról csak körülbelüli adatunk van. Ennek a sokszínűségnek megfelelően kell a falugazdásznak tájékoztatni a gazdálkodókat. Segítséget adni az igénylőlapok kitöltésében, ismertetni az új jogszabályokat és még sok más információval szolgálni. A legfontosabb talán a támogatások ismerete és ismertetése.

Legjellemzőbb támogatási formák, amit az itt élők igénybe vesznek:

- területalapú támogatás
- agrár-környezetgazdálkodási támogatások
- gázolaj jövedéki adó visszaigénylés
- Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program
- állattenyésztési támogatások

(anyatehén támogatás, hizott bika támogatás, anyajuh támogatás, méhanya beállítás, stb.)

Új támogatási forma az Agrár-környezetgazdálkodás támogatás: melynek lényege egy környezettudatosabb, kevesebb kemikáliát felhasználó, élő környezetünket kímélő gazdálkodás. A 2004. november 26-ig támogatási kérelmet leadó gazdálkodók közül Gyomaendrődön 59 főnek ítélték ebből a támogatási formából. A következő évben május 1-31-ig lehet erre a támogatási formára az igényeket beadni.

Rövid évertékelőm végére érve szeretném felhívni a gazdálkodók figyelmét a nyomtatványok pontos kitöltésére, a határidők betartására és arra, hogy sokszor egy jó információ jelentheti a jövedelmet.

Végül kívánok minden kedves olvasónak boldog karácsonyt és eredményekben gazdag újesztendőt.

Várfi András
falugazdász

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

HUNGELL KFT

EGYEDI CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DÉFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Darjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András*

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2005. Karácsony**

Karácsonyi melléklet

„NE FÉLJETEREK!”

/ Lukács 2; 10 /

/ „és lát az Isten égő mennyeket / s a menny színén madarak szárnya – röptét” /

Kísérteties vidék... kicsavart, derékba tört fák, égnék meredő gyökerek... letarolt, csupasz hegyoldalok... hömpölygő, mindent magával ragadó áradás... sár és víztenger... összeroskadt házak, törmelékek... odébb üszkösödő romok... fekete füstgomoly... messzehangzó fegyverropogás... vakító fények... a fent és a lent elviselhetetlen dübörgése... pusztulás és pusztítás....

/ „és látja mint merülnek mind alább / a tűzkorongon átkerülni gyöngék” /

Emberi arcok... pórusok közelsége... kimeredt, félelemmel teli szembogár... pupillákba zárt fájdalom... könnytelenség... a védtelenség, elesettség lefokozott egyszerűsége... dermesztő árvaság... a mozdulatlanra vált mozdulat reményvesztettsége... odébb a halál előtti pillanat tömör magánya... az erőszak mázsás tömbjei, mélybe rántó örvényei...

Aztán leszáll az éjszaka... a Remény „csillagöves” éjszakája... magasba kúszik a legfényesebb, hogy beragyogja a Sötétiséget... a sötétbe burkolózó Világot... és hogy mutassa az utat a reménykedőknek...

„Ne féljeterék!”... Szárnysuhogás... lebbenő árnyak... eget kémlelő figyelem a betlehemi éjszakában... pásztorok, juhok visszafojtott lélegzete... „Ne féljeterék!”... árad a bátorítás s nyomában az Örömhír: „Ma született az üdvözítő Dávid városában. Ő a Messiás és az Úr! Ez a jele: Kisdedet találtak, pólyába takarva és jászolba fektetve.” És a felragyogó Csillag fénye alatt felhangzik a mindent betöltő, Istent és embert, embert és embert összekötő mennyei szót: „Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakarató embereknek.”

Aztán ismét szárnysuhogás... a Csillag fénye beragyogja az éjszakát, s az utat ama jászolhoz, ahol felsírt a kisdéd... a rembrandti kép homályából felsejlenek melegszerű, jámbor állatok... pásztorok fejet, térdet hajtó, elmosódó körvonalai... az ideiglenes hajlék melege... s a bibliai állóképek középpontjában a Szent Család... József és Mária széttárt kar-

id. Hans Holbein: Krisztus születése

jai, szelid ölelése... a piciny, gyöngye Gyermekek fénybevont alakja... a Világot megváltó Szereteté... aki törékeny, elpusztítható, ember... aki elpusztíthatatlan, Király, Messiás, Isten... a Terv megvalósítója... aki valóságos ERŐ a heródesi, pilátusi erővel szemben... a mindenkori erővel szemben...

„Ne féljeterék!”... suhognak kétezer év óta az angylaszárnysuhogás... a fellobbanó gyertyák fényénél... csillogó gyermekszemek áramában... karácsonyestek meghitt együttlétében... a jóakarató és a békesség biztonságában...

„Ne féljeterék!”... suhog a Remény távoli vidékek hótakarói felett... hullámozó vizek és sivatagok felett... a titokzatos, fölfelé nyújtó fenyveserdők felett... fent, a jeges levegőben... a hold mellett, a csillagokkal teleszórt égbolton, hogy aztán onnan sugározza szét a Világnak az emberiség Örömhírét... a Szeretet valóságos, földi jelenlétét, megszületését...

Polányi Éva

Reményik Sándor:

JÓZSEF, AZ ÁCS, ISTENNEL BESZÉL

Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, - és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek... Ha szemébe tekintek,
Benne ragyognak, nap, hold, csillagok.
Anyja szemei s a Te szemeid,
Istenem, a Te szemeid azok.
Gyönyörűsége és szörnyű szemek,
Oly ismerősek, s oly idegenek...
Ez az ács-műhely... ezek a forgácsok...
Mit tehettem érte? ... mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot,
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.
Úgy félek: mi lesz?
Most is ki tudja merre kóborog,
Tekintetétől tüzet fog a műhely,
Tüzet fog a világ, s egyszer ellobog.
Ó, jó volt véle Egyiptomba futni
S azután is övni a lépteit,
Fel a templomig, Jeruzsálemig,
Míg egyszer elmaradt...
Ó, jó volt, míg parányi rózsaujja
Borzolta szürkülő szakállamat,
Ezüst nyomot hagyott már akkor is,
Komoly nyomot parányi rózsaujja.
S most olyan más az útja...
Vezetném és Ő vezet engemet.
Csak azt tudom, a Te utadon jár,
Magasságos,
De ki tudja a Te ösvényedet?
Te vagy az atya - én senki vagyok,
Az Evangéliumban hallgatok,
S hallgat rólam az Evangélium.

Radnóti Miklós:

Lapszéli jegyzet Lukácshoz

Holdsarló nézi csak reggelig,
Végül a vándorló pásztorok meglelik.

Jászol a bölcseje fényekkel úgy teli!
Állnak és csodálják feketén, -
S köztük két hű tehén leheli
a gyerek csillogó bőre tükrét.

Gárdonyi Géza: Roráte

Még sötét van, mikor már harangoznak a rorátéra. Hideg decemberi sötétség ez, csak alig áttetsző. Férfiak, asszonyok fekete árnyékokként mozognak benne a templom felé.

Az ablakom előtt egy-két kisebb árnyék válik el tőlük. A kis árnyékok betérnek az iskolába. Kisködmének, nagycsizmák. Az arcát egyiknek se látom; de már az alakjáról, mozdulatairól megismerem valamennyit. Mindenik hoz a hóna alatt egy darab fát. Ledobják azt a kályhazugba. A kályha előtt Istenes Imre térdel. Tele képpel fújja a tüzet. A tűz pirosodó fényt áraszt az arcára. – Ég már – mondja, becsukva a kályhaajtót.

Ég, de még nincs meleg. A kályha úgy mormol, mint a fonómacska. A kisködmének, nagycsizmák türelmesen állanak a kályha körül, és hallgatva hallgatják a mormolást.

– Ki hoz ma gyertyát? – kérdi egy halk és vékonyka hang a sötétben. – Gál Józsi – felel egy másik. – De soká jön! Nem jön soká. A pitvarban mankókoppanások. Ő az.

– Hoztál? – kérdi egyszerre három hang is a sötétben. – Hoztam – feleli az érkezett hangja -, kinnél van masina? Masina minden gyereknél van télen-nyáron. Az egyujnyi kis gyertyamaradék meggyújtódik és a kályha vállára tevődik. Az iskolát gyöngye világosság árasztja el. Az előbbi sötétség helyén látszik most a vén zöldmázás kályha, körülötte a pirosképű, kisködmenes, nagycsizmás gyerekek, akiknek árnyéka óriásokként mozog a falakon. A sarokban a számolóábra, mintha még aludna. A földgömb mint valami görögdinnye áll az asztalon. A gyerekek rá-rá tapogatnak a kályhára. – Már melegsik! Egy vizes fadarab fölsziszereg a parázson, aztán a kályha buzgó mormolással dolgozik tovább.

Futva jön most egy tatársüvegű kisgyerek. – Új tollam van! Kialtja még a küszöbön. A Gönczöl gyerek az. Leccsapja a süvegét a padra, és a tarisznya mélyéből egy fényes tollacskát kapar elő. A toll csakugyan új. Valamennyi gyerek mind összedugja fölötte a fejét. A toll úgy csillog a Marci tenyerében, mintha arany volna. Csodás szép. Rézkezet ábrázol. A rézkéz hosszúkás éket tart. – Nézd meg, jó-e? – mondja Istenesnek. Istenes Imre műértő komolysággal veszi kezébe a tollat. Hozzá érinti a gyertya mellett a körméhez és kijelenti: - Jó. Marcinak már akkor a markában van a tollszár is. Beilleszti a tollat és szétteríti az irkáját. A tollpróba általános érdeklődés mellett történik meg. A cigány Laci tartja hozzá a gyertyát, a szöske Burucz Bandi meg a madzagra kötött kalamárist. Egy malac – amit a Marci gyorsan felnyal -, aztán az írás egy takaros G betűvel megkezdődik.

De íme beharangoznak. Burucz Bandi egyszerre bedugja a tintásüvegét. Rendre sorakoznak, s megindulnak a templomba. A templom tele van már subával meg kacabájjal. A padokon fekete

báránybőr süvegek meg testes Rózsás-kertek és Lelkifegyvertárak fekszenek. Az oltáron minden gyertya ég, s a viaszillat belévegyül a beáramló téli levegő ködös ízébe. Imitt-amott bele-beleköhög az ájtatos csöndbe egy-egy öregasszony vagy vékonyabb köhögéssel egy-egy iskolás gyerek.

Ím azonban ott áll már a nagy miséskönyvvel a piros inges ministráns gyerek a sekrestyeajtóban. Vissza-visszapillant, hogy indul-e már a plébános úr? Egyszer csak megrántja a csengettyút, és előrelépdél nagyméltóságosan a könyvvel a pap előtt.

Az orgona mély bűgással ered szólásnak. Hangjától remeg a fal is. A pap violaszínű miseruhában áll az oltár előtt. Leteszi a kelyhet, aztán lemegey az első lépcsőre, hogy elmondja a gyerekekkel Dávid királynak azt a zsoltárt, amelyben az az oltárhoz visszatér.

Akkor meglágyul az orgona hangja. A sok száz esztendő ad-venti ének megszűnik a templomban:

ÓH, FÉNYESSÉGES SZÉP HAJNAL!

KIT ÍGY KÖSZÖNTÖTT AZ ANGYAL:

ÜDVÖZLÉGY TELJES MALASZTTAL!

Végigreszket az idegeimen az a mennyei szent érzés, amely gyermekkoromban áthatott, mikor az első hajnali misén ezt az éneket hallottam. De kicsoda nyomorult szerszám a toll és kicsoda erőtlén erő az emlékezet, hogy egy éneket se lehet vele leírni. A hangokra nincs szavunk, mert az ének hangjai egy alaktalan álomvilágból valók. A szöveget, amely egy angyal földi látomásáról szól, az ének a képzeletnek egy olyan birodalmába emeli, amelybe csak a szívnek szárnyazott sejtelmével juthat el az ember.

A második ének szintén ősrégi magyar ének. Megvan a Náray-féle énekeskönyvben is, amit még a Rákóczi-kor előtt nyomtattak. De nem tudjuk ezt mink, és nem törődnek ezzel a gyermekeink. Éneklük és elringatóznak magasztos szépségű képeiken:

ÓH, NEMES ÉKES LILIOM,

SZÉP ÉS GYÖNYÖRŰ RÓZSA, MÁRIA!

KI SZENT MALASZTTAL,

MINT GYÖNGY-HARMATTAL

NEVELTETTÉL, ÓH MÁRIA!

Ezt az éneket nem csinálhatta latin nyelven beszélő klastromi barát. Egy magyar poéta csinálta, aki a nazaréti istenszerette szüzet a maga képzeletében olyanná formálta, mint amilyen leányok a Tisza-Duna partján termenek: rózsák, liliomok.

Varga Ádám kinyújtott nyakkal fújja mellettem az énekét. A gyerekek is odalenn buzgón énekelnek. A szentek a falon komoly figyelemmel hallgatnak. Bibliái áhítat van az egész templomban.

Mert hát szép is volt az, amikor az Úr elküldötte az ő követét a fényes magasságból a nazaréti szegény zsidó lányhoz, akinek a neve Mária vala, szép és gyönyörű rózsá, Mária.

ADVENT

Havat terel a szél az erdön,
mint pehely-nyáját pásztora.
S néhány fenyő már érzi sejtön,
miként lesz áldott-fényű fa,
és hallgatózik. Szűz út!...
feszül sok ága, túhegye,-
szelet fog, - készül, nő magasba,
az egyetlen szent éj fele.

Rainer Maria Rilke (Fodor András fordítása)

KARÁCSONYFA

Mikor az ember öregszi, s az élet bajaival vívott harcok után kedélyünk fásulni s lelkünk komorodni kezd, alig van valami, ami nagyobb megnyugvást s tisztább örömet képes szerezni, mint a múltba vetett egy-egy pillantás, mely élénk varázsolja azon kedélyes, csendes családi képeket, hol a háttérből valódi boldogság sugárzik elő, s a gyermekkor tündéralmai a szívárvány mosolygó színeivel vannak kifestve, szóval az élet tavaszát, létünk valódi hamisítatlan költészetét.

Az emlékek hatása elenyészhetetlen; híven elkísérik az embert egész a sírig; a viharok el nem söprik; a boldogság el nem mossa azoknak képét soha; élénken élénk ragyog a messze múltból is. Hisz azoknak melegénél éledt fel kedélyünk először, s az ott szerzett benyomások gyakorolnak mindenha legnagyobb hatást kedélyvilágunkra.

Midőn a ma beköszöntött karácsonyi ünnepek alkalmából akarok valamit írni, csak az emlékeket kell magam elé idéznem, s azok hívó szavamra, mint a mese tündérei megjelenlénvén, én újra átérzem ama kor ártatlan örömeit, édes boldogságát, s képes vagyok híven elbeszéli.

Különösen a karácsony ünnepe tartozik kegyelt gyermekkori emlékeim közé, éspedig azért is, mert azóta sem láttam oly fenséges celebritással megülvé, mint családunkban. Boldogult anyám nemcsak mely vallásos érzületét, de az ő családjának ősi tradícióit is átláplántálta a karácsony megünneplésében mihozzánk.

A gyermekek nevelésének irányát illetőleg teljes egyetértés létezett szülőim között, mindketten azt tartották, hogy annak kedélyt kell elsősorban nevelni, s erre leghatásosabb módnak az ígérkezett, hogy megkedveltetik vele a családi életet, ha annak fenséges költészete ihleti meg először a gyermek viaszpuha kedélyt. Emellett azonban puritán szigort gyakoroltak szorgalmunk s magaviseletünk fölött.

Büszkén vallom, hogy gyermekkoromban tanultam meg dolgozni, illetőleg folyton foglalkozni, de egyszersmind kedélyesen mulatni is e két, akkor elsajátított tulajdont megtartottam mindvégig.

Édesanyám sokat örökölt atyjának költői kedélyéből, s a vallás külső szertartásait is bizonyos költői áhítattal végezte. Különösen a mód, mellyel a karácsonyi ünnepeket és a szilveszter estéjét megünnepeztük, maradt előttem feledhetetlen. Szívvilágunk e napokban a nemes eszmék egész légióival gazdagodott meg, s a családi élet poézisa felmagasztosult szeméink előtt.

De hát talán a családi élet is más volt akkor, mintha ma már hiányoznék belőle ama patriarchális fenség, melyet a vallás glóriája övezett körül, összeforrasztva a szíveket egy szent érzelemben; vagy talán csak én látom azt ridegebbnek ma már?...

No, de nem fűzöm tovább a reflexiókat, még komor hangulatot kelthetnék, a karácsony pedig a vidámság, a boldogság ünnepe.

Elmondom röviden, hogy minő lefolyású volt családunkban az én gyermekéveimnek karácsonya. Német divat szerint ünnepeltük meg azokat, s e divatot, úgy látszik, édesanyám honosította meg hazánkban.

A gyermekeknek, amennyiben koruk által arra képesítve voltak, már december első napjaiban egy jegyzéket kellett készíteni azon tárgyakról, melyeket karácsonyi ajándékkul elnyerni óhajtottak. E jegyzékek oly szerkezetűek tartoztak lenni, hogy azokon kifejezést nyerjen a gyermek kedvenc eszméiről való felfogása.

Ha azok valamelyikén haszontalanságok és múló játékszerek voltak feljegyezve, az szüleink részéről visszadobott, s ilyenkor újat kellett fogalmaznunk.

Elérkezvén karácsony napja, ebéd után öt óraker – akkor a divatos étkezési idő 2-3 óra volt – megkezdődött az ünnepély, éspedig a következő sorrendben. Pont öt óraker megjelent az összes cselédség. A teremben néma, ünnepélyes csend honolt. A családfő (mint valódi pater domus – a ház atya) mindegyikének kézbesített egy-egy karácsonyi ajándékot, szeretetteljes hangon buzdítá őket további hűség-re, jó magaviseletre, és végezetül szelíd, jósgágteli szavakban kifejezte azon óhaját, hogy a jövő évet is házukban töltsék, mire a cselédek meghatottan távoztak.

Hat óraker háromszoros csengés hirdette a mi karácsonyfaínk megérkezését. Ekkor megnyílt atyánk nappali terme, s mi gyermekek – öten voltunk – egy, a szoba közepén elhelyezett nagy asztalon, mindegyikünk külön megtalálta karácsonyfaíját s az a körül csoportosított különféle ajándékokat.

Még most is előttem lebeg e szeretetteljes kép, az apának komoly, áhítatos magatartása, az anyánk jóságos tekintete, a repeső öröm a gyermekarcokon, melyeknek pirján megtört a viaszgyertyák halvány fénye. Mily szívdobogva vártuk ezt évente, mennyi vágy és remény fűződött az esthez, mily szorgalmasan tanultunk, hogy érdemesnek érezzük magunkat reá.

Az est azzal telt el, hogy mindegyikünk apróra megvizsgálta a nyert ajándékokat, s mindegyikünk külön, forró, hálás kézcsoókkal megköszöné azokat a boldog szülőknek. Irigységről vagy külön pártfogásról szó sem lehetett, hisz mindegyikünk azt kapta, amit kívánt, s ez érzés különben sem találhatott volna utat kebleinkbe, mert az telis-tele volt igazi boldogsággal. Ilyenkor át lett engedve nekünk a tágas ebédöl, s korlátlan jog adatott bármily éktelen lármát csapni s forrongást jelenetezni. Mi sem természetesebb, mint hogy mi teljesen éltünk, sőt tán kissé vissza is éltünk e joggal, s gyermekkedélyünk tomboló kedve mindaddig nem ismert határt, míg álmososság és fáradtság szelidebb viseletre nem készített minket, szóval mi nyugodni nem tértünk.

Ezt megelőzően azonban szüleinktől néhány tanácsot és intelmet kellett meghallgatnunk. Az akkor hallott szavak mélyen vésődtek lelkünkbe, s egész éven mint intő jobb lebegtek előtünk.

Szóval az álom angyalai a legboldogabb gyermekeket ringatták karjaik között.

Midőn ez apró emlékek, mint megannyi édes reminiszccencia szemeim előtt megjelennek, csaknem zúgolódásra fakadt ajkam a végzet örök törvénye ellen, s panaszolva kérdem: hogy miért kell a gyermekekkel a gyermek boldogságának is örökre eltűnnie?

Bocsásson meg a szíves olvasó, ha talán kissé sokat is foglalkozám nagyon is szubjektív természetű gyermekemlékeimmel. Tévé az részben annak demonstrálásáért is, hogy a karácsony akkor azon módon történt megünneplése sokkal mélyebb nyomokat hagyott az emberek kedélyében, mint manapság, midőn az már nem egyéb, mint egy részről ajándékokkal való elhalmozása a hozánk tartozóknak, másrésztől csakis külső mulatozás, mely helyenkint dorbézolásba fajul el.

Fentebb említém, hogy a karácsony a mai formák szerint való megünneplését vagy helyesebben magát a karácsonyfát édesanyám honosította meg hazánkban, s ezt joggal mondhatom.

Midőn szüleim Pestre jöttek első ízben telelni, még sehol karácsonyfát (fenyőgallyakat) nem árultak, maguk szüleim is az első években papirosból készítették azt. Az első karácsony, melynek megünneplésére visszaemlékezem, az 1828-i volt. Híven emlékezem arra is, hogy az első években, rokonságunk tagjai, de sőt idegenek közül is számosan jöttek megtekinteni, hogy mi módon ünnepeljük mi azt meg. Hogy divatos kifejezést használják, e mód akkor szenzációt csinált, s minden szemlélője sietett azt megismertetni ismerőseivel, barátáival, de általában csak a 40-es években tudott elterjedni.

Előttém a karácsony megünneplése mindenkor oly kegyelemteljes tény volt, hogy azt elmulasztani súlyos veszteségnek tartottam volna. 1883-ig csaknem minden karácsonyestét családi körben töltöttem, részint édesanyámmal, részint fivérémmel, részint pedig az utóbbi években rokonaimnál.

Kivételt csakis az 1834., 1835., 1836., és 1837-i évek képeztek, melyeket mint tanuló Miskolcon töltöttem. Az 1845-i karácsony alatt Magdeburgban valék, az 1849-i karácsony-napokat pedig ezredemnél töltém Lodiban, míg az 1864-it Párizsban, hol kétszeres süllyal nehezedett rám az elhagyatottság és elszigeteltség komor tudata.

Az 1883-i karácsony volt rám nézve a legszomorúbb, melyet valaha átéltem; ekkor halt meg ugyanis barátom és atyámfia, ifj. Ráday Gedeon gróf, honvédelmi miniszter, kinek derült családi tűzhelyénél annyi boldog karácsonyestét töltöttem el egy évtizeden át, azon időben, midőn már saját otthonommal többé nem rendelkeztem.

Mindamellett nyugodt, elégtül kedéllyel mondhatom, hogy a karácsonyi ünnepek édes boldogságából hosszú éveken át kivettem részemet. Hála érte a Mindenhatónak! S ha most kissé ridegebb színben lép is elélem a Megváltó születésnapjának évfordulója, vigasztal azon tudat, hogy örök sorsa az élőknek veszteségeket szenvedni, halottakat siratni.

Kívánok mindenkinek oly boldog karácsonyünnepeket, minőket én élveztem.

